

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

B

857,415

870.2
W74

Lübbert

Wilmanns, Gustav

33253

EXEMPLA INSCRIPTIONVM LATINARVM

IN VSVM PRAECIPVE ACADEMICVM

COMPOSUIT

GVSTAVVS WILMANNS.

TOMVS PRIOR.

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
A. MDCCCLXXIII.

PRAEFATIO.

Pauca sunt quae monenda putem de ratione quam in eligendis
 digerendis ordinandis exemplis secutus sim: universa enim ei qui
 librum inspexerit satis apparebit. Elegi autem ubi id fieri potuit
 inscriptiones et fidei et lectionis indubitatae easque quae vel om-
 nino magni momenti vel inprimis aptae viderentur esse ad singulas
 res cognoscendas quae in epigraphice latina discendae sint; leges
 aliaque instrumenta, quae in usum academicum iam composuit C. G.
 Bruns, fere exclusi, paucis tantum et in singula capita et in appendi-
 cem receptis, quae ne ab hac quidem collectione recte abfuissent ut
 privilegia militum tabulae patronatus aliaque nonnulla. Digessi titu-
 los ea ratione quae et discentibus et docentibus commodissima esse
 mihi videbatur, ut priora capita praecipue formae ut ita dicam exte-
 riori inscriptionum cognoscendae destinarem, dein diversorum ordinum
 monumenta sacris sepulcralibus honorariis titulis iam non distinctis
 sequi iuberem, postremo denique capite praeter analecta nonnulla quae
 inprimis nominum apud Romanos rationem illustrarent earum inscrip-
 tionum exempla componerem, quae in instrumento domestico, tesseriis,
 glandibus, sortibus, tegulis, fistulis cet. impressa insculpta picta inve-
 niuntur. Ordine quo tituli referendi sint ubique magna cura perpenso,
 uno eodemque in omnibus capitibus uti haud idoneum iudicavi. Quod
 in monumentis imperatorum, hominum ordinis senatorii, procuratorum
 a vetustioribus initium petens ad recentiora descenderim, vix erit qui
 reprehendat. Priore quoque huius libri parte qua dedicationum dona-
 riorumque, titulorum sepulcralium cet. varias formas retuli, eas eo,

quo ortae sunt, ordine dare sine dubio optimum erat, ita ut statim quae certis temporibus formae usitatae fuissent appareret: dummodo fieri id possit, quod nego. Quamquam enim de nonnullis constat, eas ante certam aliquam aetatem non inveniri, tamen nimis multae restant, de quibus nihil statuere queas; praeterea et ex ipsa re facile perspicui et demonstrari potest, singulas formas non eodem tempore ubique inveniri, sed cum haec illo, illa hoc loco satis remota aetate iam occurrat, inde postea demum in alias urbes provinciasque pervenisse; itaque in tali ordine etiam ad singula oppida regionesque singulas animus attendi oportebat quaerique, quando ibi primum diversae formae reperiantur. Quae quaestio et difficillima est neque institui poterit, antequam corpus inscriptionum latinarum perfectum sit. Quare id quidem praestare non conatus viam ingressus sum quae hac relicta ultro se offerebat, scilicet eam ut principio formas cuiusque generis simpliciores darem, deinde uberiores, similia ubique coniungens, singularia secernens ut in inscriptionibus sacris Matris magnae Mithraeque titulos, in sepulchralibus columbaria; tantummodo donariorum pauca illa quae habemus exempla bello Hanniblico vetustiora nonnullaque reipublicae liberae temporibus exarata, quae certis annis tribui possunt, reliquis miscere nolui ideoque initio separata proposui. Quod ad reliqua libri capita attinet, unam rem municipalem quomodo aptissime tractarem aliquamdiu dubitavi. Haud placebat ea ratio qua Orellius olim negotio suo functus est, scilicet ut primo loco exhiberet titulos in quibus legum municipalium mentio fieret, deinde quae ad deductionem coloniarum cet. pertinerent, tum quae populi, quae decurionum, quae Iivirum, quae aedilium cet. in municipiis colonisque condicionem illustrarent, sequerentur deinde collegia municipalia ita ut componerentur qualicumque oppidorum primum collegia fabrum deinde centonariorum tum nautarum cet.; haec enim quamquam optime patefacit, singuli magistratus et qui et quid fuerint in municipiis collegiaeque et quae plerumque in oppidis Romanis extiterint et quam reipublicae formam habere solita sint, tamen vitiis quoque nequaquam levibus laborare videbatur. Nam et per se facile intellegitur et peritus nemo negabit, licet et Apulum et Lugdunum et Pompeii coloniae Romanae sint paribusque fere institutis utantur, tamen totam reipublicae speciem earum fuisse diversissimam, quae differentia nisi uno et perpetuo tenore cuiusque oppidi gravioribus monumentis omnibus relatis cognosci nullo modo potest. Praeterea et ipsa qua in singulis provinciis tituli concipiuntur

tur ratio diversa est: differunt ipsius Italiae regiones, multo autem magis Africa et Gallia provinciaeque Danuvianae: hoc quoque discrimen qui cognoscas, nisi separatim continua serie singularum imperii Romani partium titulis relatis? Quare id quidem, quod Orellius, indicibus libro adiunctis praestare conatus, ipse ordinem secutus sum geographicum primum Latii deinde reliquae Italiae tum singularum provinciarum titulis municipalibus qui inprimis memorabiles videntur esse compositis, ita ut sex oppidorum monumenta ampliore numero exhiberem eorum quae maxime idonea viderentur esse ad demonstrandum, quomodo et inter se similia et tamen diversa fuissent oppida Romana. scilicet Ostiae Beneventi Pompeiorum Lugduni Circae Apuli.

Supra iam dixi me ubi id fieri potuerit titulos elegisse non fidei tantum sed etiam lectionis certae: quos scilicet descripserunt homines artis nostrae periti ut Smétius Marinius Borghesius Henzenus Rossius Renierus Mommsenus Huebnerus alii. Me ubi horum virorum testimonio uti licuit semper falsas aliorum auctorum lectiones neglexisse nemo improbabit; sed reliquis quoque inscriptionibus, quas a viris minus peritis descriptas habemus, varias lectiones parca manu addidi ibique tantum ubi gravioris momenti res in discrimen veniebant. Item non nisi unum plerumque auctorem unumque opus idque omnium gravissimum laudavi; liber enim qualis hic est amplo litterario apparatu non ornatur sed oneratur. Operi citato testis qui monumentum descripsit nomen non adiunxi, ubi nimis ignotus mihi videbatur esse: quid enim in hoc opusculo innumerabiles illi auctores sibi voluissent laudati qui colligendis inscriptionibus sive in patria sive in itineribus suis repertis optime quidem de litteris hisce meruerunt, quorum tamen nomina hodie non novit nisi qui totus his studiis deditus est. Omnino semper teneant volo qui libro meo utentur, cum praecipue iis destinatum esse qui his studiis operam dare incipiant, meque ab usu magnorum corporum epigraphicorum non sevocare voluisse sed potius viam ad eum munire.

Restat ut virorum doctorum indulgentiae commendem hunc librum, quem componendum suscepi olim cum Berolini essem huius urbis Mommsenique magistri fretus opibus, conficere autem coactus sum extra fines patriae in Livonia degens. Benigne etiam iudicatu-
 turos esse spero qui et quantus et quam molestus eiusmodi labor sit recte cogitaverint. Cuius fortasse dimidia pars est ea quae lectori perspicua est: reiciendum enim semper aliquid recidendumque erat

ne nimis fines suos egrederetur liber, nec semel quae Dorpatī in restituendis titulis genuinisque eorum lectionibus indagandis inveneram postea collatis corporis inscriptionum schedis plagulisve iam nullius pretii erant.

Denique gratias ago Eugenio Bormann, Guilelmo Zellmer fidis amicis qui in corrigendis huius libri plagulis mihi sodales esse non recusarunt, Henzeno qui qua est humanitate mihi quoque petenti auxilium nunquam negavit, praecipue autem Mommseno qui summa liberalitate mihi et bibliothecae suae et manuscriptorum epigraphicorum usum permisit, qui cum sermone tum litteris me consiliis suis adiuvit, qui denique libri folia typis descripta perlegit, emendavit, adnotationibus suis passim auxit.

Gustavus Wilmanns.

Scrpsi Argentorati m. Iunio a. 1873.

**Opera epigraphica, quorum titulum plenum non
citavi.**

- Anon. Eins. ed. Haenel** = Anonymus Einsiedlensis ed. Haenel (*Jahns Archiv für Philologie und Paedagogik V p. 115 sq.*)
- Boissieu I. de Lyon** = Alphonse de Boissieu Inscriptions antiques de Lyon reproduites d'après les monuments ou recueillies dans les auteurs. Lyon 1846 sq.
- Brambach I. Rhen.** = Corpus inscriptionum Rhenanarum consilio et auctoritate societatis antiquariorum Rhenanae ed. Guil. Brambach. Elberfeldae 1867.
- Corp. I, II, III, IV, V** = Corpus inscriptionum latinarum consilio et auctoritate academiae litterarum regiae Borussicae editum I ed. Th. Mommsen 1863. II ed. Aem. Huebner 1869. III ed. Th. Mommsen 1873. IV ed. Car. Zangemeister et Rich. Schoene 1871. V, 1 ed. Th. Mommsen 1872.
- Donati** = Ad novum thesaurum veterum inscriptionum cl. v. Lud. Ant. Muratorii supplementum collectore Sebastiano Donato. Lucae tom. I 1765; tom. II 1775.
- Doni** = Io. Baptista Donii Inscriptiones antiquae primum editae et notis illustratae ab Ant. Franc. Gorio. Florentiae 1731.
- Fabretti** = Raphaelis Fabretti Inscriptionum antiquarum quae in aedibus paternis asservantur explicatio. Romae 1702.
- Gori Etr. sive Inscr. Etr.** = Ant. Franc. Gorii Inscriptiones antiquae in Etruriae urbibus extantes. Florentiae 1726 voll. 3.
- Gruter** = Inscriptiones antiquae totius orbis Romani in absolutissimum corpus redactae olim auspiciis Ios. Scaligeri et M. Velseri, industria autem et diligentia Iani Gruteri, denuo cura Io. Georg. Graevii recensitae. Amstelodami 1707 voll. 2 (ed. I Thesaurus inscr. cet. Heidelberg 1603).

VIII

- Gudius** = Marquardii Gudii Antiquae inscriptiones nuper a Koolio digestae et a Fr. Hesselio cum notis editae. Leovardiae 1731.
- Guérin Voy.** = Voyage archéologique dans la régence de Tunis exécuté (en 1860) et publié par V. Guérin. Paris 1862 voll. 2.
- Henzen** = Inscriptionum latinarum selectarum amplissima collectio ad illustrandam Romanae antiquitatis disciplinam accommodata. Volumen tertium collectionis Orellianae supplementa emendationesque exhibens ed. Guil. Henzen. Turici 1856.
- Henzen Scavi** = Relazione sugli scavi nel bosco sacro dei fratelli Arvali per larghezza delle LL. MM. Guiglielmo I ed Augusta re e regina di Prussia operati da' sigg. Ceccarelli. Roma 1868.
- Herzog Gall. Narb.** = Herzog Galliae Narbonensis historia descriptio institutionum expositio. Lipsiae 1864.
- I. Neap.** = Inscriptiones regni Neapolitani latinae ed. Th. Mommsen. Lipsiae 1852.
- Kellermann Vig.** = Olaus Kellermann Vigilm Romanorum latercula duo Caelimontana. Romae 1837.
- Maffei M. V.** = Scip. Maffei Museum Veronense. Veronae 1749.
- Marini Atti** = Gaetano Marini Atti e monumenti de' fratelli Arvali. Roma 1795. voll. 2.
- Marini Iscr. Alb.** = Gaetano Marini Iscrizioni antiche delle ville e de' palazzi Albani. Roma 1785.
- Mazochi** = Iacobi Mazochii Epigrammata antiqua Urbis. Romae 1521.
- Mommsen I. N.** *vide* I. Neap.
- Mommsen I. Helv.** = Inscriptiones confoederationis Helveticae latinae ed. Theodorus Mommsen. Turici 1854.
- Morcelli** = Steph. Ant. Morcelli Operum epigraphicorum volumina quinque. Patavii 1819.
- Muratori** = Novus thesaurus veterum inscriptionum in praecipuis earundem collectionibus hactenus praetermissarum collectore Lud. Ant. Muratorio. Mediolani 1739 fol.
- Or., Orelli** = Inscriptionum latinarum selectarum amplissima collectio ad illustrandam Romanae antiquitatis disciplinam accommodata ac magnarum collectionum supplementa complura emendationesque exhibens. Cum ineditis Io. Casp. Hagenbuchii suisque adnotationibus ed. Io. Casp. Orellius. Turici 1828. voll. 2.
- Reinesius** = Thomae Reinesii Syntagma inscriptionum antiquarum. Lipsiae 1682.

- Renier = *Inscriptions romaines de l'Algérie, recueillies et publiées par M. Léon Renier. Paris 1855.*
- Ritschl tab. = *Priscae latinitatis monumenta epigraphica ad archetyporum fidem exemplis lithographis repraesentata edidit Frid. Ritschellius. Berolini 1862. (Corporis inscr. lat. voluminis primi tabulae lithographae).*
- Ritschl P. l. suppl. = *Priscae latinitatis epigraphicae supplementa ed. Frid. Ritschellius. Bonnae I 1862. II 1863. III 1863. IV 1864. V 1864.*
- Smetius = *Martini Smetii Inscriptiones antiquae. Accedit auctarium I. Lipsii. Lugduni Batavorum 1588.*
- Tonini = *L. Tonini Rimini avanti il principio dell' era volgare. Rimini 1848.*
- Torremuzza I. Sicil. = *Gabr. L. Castelli Principis Torremuzza Siciliae et obiacientium insularum veterum inscriptionum nova collectio. Panormi 1784.*

SVMMARIVM.

TOMVS PRIOR.

CAP. I. TITVLI SACRI p. 1—48

Donaria bello Hannibaleico vetustiora p. 1—3.
Donaria quae certis annis inter a. 536/710
u. c. tribui possunt p. 3—6. Tituli sacri re-
liqui p. 7—31 (Fontanorum monumentum
p. 26. Lex arae Salonitanae p. 28; Narbo-
nensis p. 29; aedis vici Furfensis p. 30). Ti-
tuli sacri Matris Magnae et Dei Invicti Mi-
thrae p. 31—42. Tituli sacri nonnulli versi-
bus concepti p. 42—48.

CAP. II. TITVLI SEPVLCRALES p. 49—173

Abalienatio venditio violatio cet. sepulcrorum
p. 85—88. Funera publica p. 88—92. Cura
sepulcrorum, sacrificia cet. p. 93—96. In-
strumenta varia ad rem sepulcralem pertinen-
tia p. 97—109. Collegia funeraticia p. 109
—116. Columbaria p. 117—144. Carmina
sepulcralia: Scipionum elogia p. 144—146;
vetustissima reliqua p. 147—154; urbana et
Italica p. 154—160; provincialia p. 161—168;
exempla eorundem versuum diversis locis re-
pertorum p. 168—173.

CAP. III. TITVLI HONORARII p. 174—214

Columna rostrata p. 174. Elogia clarorum virorum a posteris posita p. 175—177. Elogia alia statuis hermis protomis subscripta p. 177—178. Elogia clarorum reipublicae liberae virorum (praecipue triumphatorum) primum ab Augusto in foro suo dedicata, deinde per municipia repetita p. 178—181. Elogia clarorum virorum imperatoriae aetatis publice posita in foro Augusti p. 182; in foro Traiani p. 183—193. Tituli honorarii reliqui p. 194—214. Decurionum, collegiorum decreta similiaque instrumenta addita p. 206—214.

CAP. IV. TITVLI OPERVM PVBLICORVM . . p. 215—275

Lex parieti faciundo Puteolana p. 215. Decretum decurionum Gabinum p. 232. Aqueductus p. 236—244 (Cippi p. 239—240. Edictum Augusti de aquaeductu Venafrano p. 241. 242. Columna Lambaesisana p. 243). Viae et pontes p. 245—262 (Pons Alcantarensis p. 250. 251. Miliaria collocata in Italia p. 252—258, in provinciis p. 258—262). Termini p. 262—275 (Sententia Minuciorum p. 268 sq. Alia instrumenta quibus termini constituuntur p. 272—275).

CAP. V. TITVLI DOMVS IMPERATORIAE . . p. 276—350

Cenotaphia Pisana p. 280 sq. Fragm. legis de imperio Vespasiani p. 295 sq. Inscriptiones molis Hadrianae p. 310 sq.

CAP. VI. TITVLI VIRORVM ORDINIS SENATORII p. 351—419

CAP. VII. TITVLI PROCVRATORVM p. 420—436

CAP. VIII. TITVLI MAGISTRATVVM MINORVM p. 437—458

XII

CAP. IX. TITVLI MILITARES p. 459—532

Legiones p. 459—480. Militia urbana p. 480—494. Auxilia p. 494—500. Munera militaria p. 500—523. Tituli militares aevi sequioris p. 523—525. Classes p. 525—532.

TOMVS POSTERIOR.

CAP. X. TITVLI MVNICIPALES p. 1—162

Urbs et Ostia p. 1—16. Latium p. 16—29. Italia reliqua p. 29—109 (Beneventum p. 33—41. Pompeii p. 42—67). Sardinia p. 109. Galliae p. 109—119 (Lugdunum p. 113—117). Germaniae p. 119—127. Hispaniae p. 127—135. Africa p. 135—139. Numidia p. 139—147 (Cirta p. 144—146). Mauretaniae p. 147—149. Asia p. 149. 150. Moesiae p. 150. 151. Daciae p. 152—159 (Canabae legionum p. 151. 152. Apulum p. 152—156). Dalmatia p. 159. 160. Pannoniae p. 160. 161. Noricum p. 161. Raetia p. 161. 162.

CAP. XI. ARTES ET OPIFICIA p. 163—196

Aurigae p. 180—185. Gladiatores p. 186—191. Pantomimi et scaenici reliqui p. 191—196.

CAP. XII. VARIA p. 197—248

Analecta ad nominum rationem p. 197—208. Inscr. in statua Memnonis p. 211. Fulgura condita p. 212. Synopses p. 212. Lex portus p. 212. 213. Inscr. in sedilibus amphitheatrorum p. 214. 215. Execrationes p. 216. 217. Signacula medicorum oculariorum p. 218—220. Anuli signatorii p. 220. 221. Signacula aerea p. 221. 222. Pondera et mensurae p. 222. 223. Strigiles aerae p. 223. 224. Inscr. in opere tessellato p. 224. Inscr. marmorum massis incisae p. 224—228. Tegulae

et lateres p. 228—235. Fistulae plumbeae aquariae p. 235—237. Massae plumbi p. 237. 238. Glandes missiles p. 238. 239. Sortes p. 239. Tesserae gladiatoriae p. 239. 240. cenatoriae p. 240. Tabulae lusoriae p. 241. Pocula prisca deorum p. 241. Cistae Praenestinae p. 241. 242. Vascula Calena p. 242. Supellex ex auro argento aere p. 242—244. Vasa cretacea p. 244. Amphorae p. 244. Lucernae p. 244. 245. Paterae trullae cet. cretaceae p. 245. 246. Vascula vitrea p. 246. 247. Tituli inscripti vasis cretaceis carbone penicillo calamove p. 247. 248. graphio p. 248.

APPENDIX p. 249—298

Alimenta p. 255—265. Tabulae patronatus p. 265—272. Privilegia militum p. 272—279. Excerpta ex actis Arvalium p. 280—298 (Acta anni Oct. 58/59 p. 280—284. Cooptatio p. 285. Magisterium p. 285. 286. Publici collegii; calatores fratrum p. 286. Loca in amphitheatro p. 286. 287. Votorum nuncupatio p. 288—290. Sacrificii indictio p. 290. Ferae Deae Diae p. 291—296. Piacula p. 296—298).

INDICES p. 299—737

I. Nomina p. 301—410

Nomina virorum et mulierum p. 301—368.
Cognomina virorum et mulierum p. 369—402.
Notabilia varia de nominibus p. 402—407.
Tribus p. 407—409. Patriae indicatio p. 409—410.

II. Index geographicus p. 411—472

Nomina regionum, provinciarum, civitatum cet. p. 411—468. Vici, pagi, castella, turres, praedia saltusque, fundi, campi, agri, casae, coloniae, areae, horti, vineae, prata p. 468—471. Viae p. 471—472.

XIV

III. Res sacra p. 473—498

Dii Deaeque. Mythologica varia p. 463—480.

Sacerdotia et officia sacra p. 480—491 (sacerdotia publica p. R. p. 480—484; sacerdotia provincialia p. 485; sacerdotia municipalia et privata p. 486—490; sacerdotia peregrina p. 490—491). Res sacrae, aedes, loca cet. p. 491—498.

IV. Imperatores eorumque familia . . . p. 499—537

V. Reges p. 538

VI. Res publica Romanorum p. 539—574

Populus Romanus; patricii; equites Romani cet. p. 539—541. Viri illustres, clarissimi cet. p. 541—542. Senatus p. 542—543. Honores muneraque publica civilia maiora p. 543—568. Officia publica civilia minora p. 568—573. Administrationis partes nonnullae p. 573—574.

VII. Res militaris p. 575—609

Exercitus p. 575. Legiones p. 576—584. Militia urbana p. 584—589. Auxilia p. 590—596. Munera militaria p. 596—602. Classes p. 603—604. Munera classiaria p. 604—605. Notabilia varia p. 605—609.

VIII. Provinciarum concilia honoresque . . p. 610

IX. Res municipalis p. 611—630

Cives et incolae p. 612—613. Ordo decurionum p. 613—615. Ordo Augustalium p. 615—617. Honores muneraque municipalia maiora p. 617—626. Honores et magistr. pagorum, vicorum cet. p. 627—628. Officia municipalia minora p. 628. Municipalia varia p. 628—630.

- X. Collegia p. 631—644
 Collegia p. 631—636. Collegiorum nomina,
 sodales, centuriae cet. p. 636—637. Hono-
 res et officia collegiorum p. 637—644.
- XI. Artes et officia privata p. 645—650
- XII. Ludi. Res scaenica cet. p. 651—656
- XIII. Notabilia varia p. 657—670
 Alimenta p. 657—658. Aquaeductus p. 658
 —659. Largitiones p. 663—664. Statuae
 p. 668—669.
- XIV. Titulorum forma p. 671—707
 Anni indicandi variae rationes p. 671—672.
 Sumptus in monumenta facti p. 672—674.
 Tituli sacri p. 675—678. Tituli sepulcrales
 p. 678—696. (Nomina sepulcri p. 678—679.
 Columbaria p. 680. Dedicaciones variae
 p. 681. Hic situs est similiaque p. 681
 —682. Elogia mortuorum p. 682—686.
 Vitae, matrimonii cet. anni menses cet.
 p. 687—688. Homines qui monumenta fa-
 ciunt p. 689. Facere sepulcrum similiaque
 p. 690. Locus p. 691. Acclamaciones et di-
 verbia p. 692. Sanctiones p. 693. Sacrificia
 et epulae instituta p. 694. Notabilia non-
 nulla p. 695). Tituli honorarii p. 696—705.
 (Elogia honoratis addita p. 696—698. Cau-
 sae de quibus tituli ponuntur p. 698—700.
 Tituli publice positi p. 700—702. Arcus, bi-
 gae, clipei, quadrigae, statuae p. 702. 703.
 Locus p. 704. Notabilia varia p. 704. 705).
 Tituli operum publicorum p. 705—707.
- XV. Carmina p. 708—709
- XVI. Compendia scripturae p. 710—737
 Compendia scripturae p. 710—736. Notae
 numerales aliaeque p. 736—737.
-

ERRORES TYPOGRAPHICI.

TOMVS PRIOR.

- pag. 16 v. 10 *pro* 68 *scribendum* 69.
 pag. 33 n. 114 v. 4 *pro* CONSS · III² *scribendum* CONSS² · III
 pag. 98 n. 312 v. 22 *pro* ko(n)s(ulibus) ordinaris, *scribendum* ko(n)-
 s(ulibus), ordinaris.
 pag. 119 v. 1 *delendum* inveniri, quod sciam, nusquam.
 pag. 146 *delenda linea inter* 543 *et* 544; *versus ultimi principio exci-*
dit ali.
 pag. 171 n. 608e v. 4 *pro* ATINATIVM *scribendum* ANTINATIVM.
 pag. 185 n. 638 v. 1 in. *scribendum* . . . BASSAEO
 pag. 222 n. 718 v. 4 fin. *pro* HS ICC ∞ *scribendum* HS ICC ∞
 pag. 238 n. 768 not. 1 *delendum* 110.
 pag. 328 n. 1027 v. 1 in. *excidit* ß.
 pag. 333 n. 1044 not. 2 *pro* Iutumnis *legendum* Iuthungis.
 pag. 383 n. 1176 v. 1 *pro* VBICO *scribendum* VRBICO.
 pag. 391 n. 1192 v. 4 *pro* OVAEST *scribendum* QVAEST
 pag. 497 n. 1520 not. *pro*²) *scribendum*³), *pro*³) *scribendum*²)

TOMVS POSTERIOR.

- pag. 2 n. 1702 v. 2 *pro* PORTVMIVS *scribendum* POSTVMIVS.
 pag. 30 n. 1826 not. 1 *delendum* 20.

CAPVT I.

TITVLI SACRI.

Donaria bello Hannibalico vetustiora.

- 1 A P O L E N \square
- 2 CHISVLA | ATILIA | DONV | DAT · DIANII ¹
- 3 FERONIA | STA · TETIO | DEDE ²
- 4 FIDE ³
- 5 IVNO · LO || VCINA
- 6 IVNONII ⁴
- 7 IVNONE · RE | MATRONA | PISAVRESE | DONO · DEDROT ⁵
- 8 LIBRO ⁶
- 9 DEI · MARI || CA ⁷
- 10 MAT · M || ATVT ⁸
- 11 MATRE | MATVTA | DONO · DIIDRO | MATRONA | MV · CVRIA | POLA · LIVIA |
DEDA ⁹
- 12 DEIV · NOV || E · SEDE | *versus excisus* | T · POPAIO · PO || P ¹⁰
- 13 SALVTE
- 14 *supra fracta* NOMEVIA | DEDE

Pisauri rep. a. 1738. Corp. I, 167—180 Ritschl tab. XLIII et XLVIII ad lapides. In cippis conscripti sunt omnes praeter n. 8, qui in cono; n. 5. 9. 10. 12 inscriptio per duo cippi latera continuatur. — ¹) C(a)e-sul(l)a Atilia donu(m) dat Dian(a)e. *De Caesulla cf. Fest. p. 274 v. Ravillae; auct. de nom. §. 7.* ²) Feronia(e) Sta(tius) Tel(t)i(us) ded(it). ³) Fide(i). ⁴) Iunon(i). ⁵) Iunon(i) Re(ginae) matrona(e) Pisaure(n)se(s) don(um) ded(e)r(un)t. ⁶) L(i)b(e)ro. ⁷) D(i)(rae) Marica(e). ⁸) Mat(ri) Matut(ae). ⁹) *Versus tres extremi postea additi videntur; legendum: Matr(i) Matuta(e) don(um) ded(e)r(un)t matrona(e). M(ania) Curia, Pol(l)a Livia ded(erunt).* ¹⁰) D(i)v(is) Nove(m)sed(i)s T(itus) Pop(p)a(eus) Po(m)p(onis) (?) f(ilius). — *Praenomina mulierum indicium remotae vetustatis sunt eandemque ostendunt et litterarum A (AA) E (II) O (O) L (L) formae et consonantes nondum geminatae et lingua, de qua adeas grammaticas. Praeterea cf. Mommsenum Corp. I. l. l.*

15 P · CORNELIOS | L¹ · F · COSOI² | PROBARI | MARTE SACROM

Romae in hortis Quirinalibus pontificis rep. Corp. I, 41. Gudius servavit solus. — 1) v traditur. 2) Fortasse P. Cornelius Lentulus cos. a. u. 518. Vide Mommsenum Corp. l. l. Nota cognomen omissum in homine nobili.

16 Ab una parte: C · PLACENTIOS · HER · F · 1 | MARTE · SACROM

Ab altera: C · PLACENTIVS · HER · F | MARTE · DONV · DEDE²

In lammina aerea rep. Tibura. Corp. I, 62 descr. Mommsenus ectypum. Ritschl tab. II B a b. (Orell. 2417). — 1) Her(ii) f(i)lius. 2) Mart(i) donu(m) ded(it).

17 PL · SPECIOS | MENERVAI | DONOM | PORT

? *In plumbea lammina. Corp. I, 191 Ritschl tab. II c ad aes. (Orell. 1421). — Legendum: Pl(autus) Speci(u)s M(i)nerva(e) don(u)m port(at).*

18 a. M · FOVRIO · C · F · TRIBVNOS | MILITARE · DE · PRAIDAD · MAVRTE · DEDET¹

b. M · FOVRIO · C · F · TRIBVNOS | militARE · DE · PRAIDAD · FORTVNE · DEDET

Tusculi: Corp. I, 63. 64 Ritschl XLIX B. c ad lapidem. (Henzen 5674). — 1) M. F(u)ri(us) C. f. tribun(u)s militar(is) de pra(e)da M(a)ri(i) ded(it).

19 L · TERENTIO · L · F | C · APRVFENIO · C · F | L · TVRPILIO · C · F |
M · ALBANI · L · F | T · MVNATIO · T · F | QVAISTORES | AIRE · MOLTATICOD |
DEDERONT

In tabella aerea Firmi rep. Corp. I, 181 descr. Huebnerus. — Legendum: L. Terenti(us) L. f., C. Aprufeni(us) C. f., L. Turpili(us) C. f., M. Albani(us) L. f., T. Munati(us) T. f. qua(e)stores a(e)re m(u)ltatico deder(u)nt.

20 m. aemilio · M · F · C · ANIO . . f. | praiTORIS · PRO · POplod | diTI · DIOVE ·
DEDEre

In lammella aerea incertum ubi reperta. Corp. I, 188 Ritschl tab. II F ad aes. — Legendum: [M. A(e)mili(us) M. f., C. An(n)[i(us) . . f. pra(e)]tor(es) pro po[p(u)lo Di]ti Dior(i) dede[runt].

21 VECOS · SVPN | VICTORIE · SEINQ¹ | DONO · DEDET | LVBS · MERETO |
QVEISTORES | SA · MAGIO · ST · F | PAC · ANAIEDIO · SI

Trasacci. Corp. I, 183 add. p. 555 Ritschl tab. XCVIII D. — Legendum: V(i)c(u)s Sup(i)n(as) (cf. Bull. Inst. arch. 1861 p. 40) Victo-

ri(a)s don(um) ded(i)t lub(en)s mer(i)to, qu(ae)stores Sa(luius) Magi(us) St(atii) f(ilius), Pac(uius) Anaiedi(us) S(purii) [f(ilius)]. —

¹⁾ 'Cum in lapide pro quaestore queistor sit seinq fortasse cognatione coniunctus est cum Sancus sanqualisque vocabulis'. Mommsenus l. l.

22 // MISIO¹ MARu | M · TEREBONIO · C · L² | DONVM · DAT · LIBENs |
MERITOD

Romae vel in agro Romano alicubi videtur effossa esse. Corp. I, 190 Ritschl tab. Lo ad lapidem. — ¹⁾ Confert Mommsenus titulum Atinatem infra n. 50 Marti sive Numiterno et Numiternum hic fortasse Numisium dici conicit. ²⁾ Nota libertum praenomine Romano quod saeculo demum septimo iis concessum esse Mommsenus iudicat quaest. Rom. I. p. 30. Noster tamen certe ante Hannibalicum bellum vixit quod et nominativus in io pro ius finiens et meritod pro merito ostendit. Fortasse libertis rusticis primae et secundae classis praenomen antea iam datum erat vel pertinet inscriptio ad bellum Punicum primum quo liberti per omnes tribus dispersi erant cf. Mommsenum trib. Rom. p. 156. 157.

23 APOLONi putio (?) | . . METILIO¹ | MAGISTEREs | CORA-
VERONi | C · ANICIO · L · Sancto² (?) | probaverOnt³
Praeneste. Corp. I. p. 554 descr. Mommsenus vv. 1—4. Litt. incl. sec. Cecconium. Cf. Ritschelium Ind. schol. Bonn. 1863/4 p. 13. — ¹⁾ Alterius magistri nomen excidit. ²⁾ L · S^T traditur. ³⁾ RIANDO traditur.

Donaria quae certis annis inter a. 536/710 tribui possunt.

24 HERCOLEi | SACROM | M · MINVCI · C · F | DICTATOR¹ · VOV||IT²
in latere sinistro iuxta versum 2: L · I · XXVI³

Romae. Corp. I. p. 556 cf. Bull. Inst. arch. 1863 p. 58 descr. Brunnius. — ¹⁾ U. c. 537. Liv. 22, 25. Pol. 3, 103. Obstat tamen quod fasti Capitolini eum L(uci) f(ilium) vocare videntur (cf. tamen Bull. l. l. p. 60) tacentque de dictatura cf. Mommsenum Corp. l. l. Probabilitatem nullam habet Ritscheli opinio (Ind. schol. Bonn. 1863/64) qui de altero Minucio dictatore inter annos 533/5 a Plutarcho Marc. 5 commemorato cogitat. ²⁾ IT litterae in latere dextro. ³⁾ Notae quomodo explicandas sint, non constat, conlata autem equi aerei in mus. Capitolino servati inscriptione L · I · XXIIIX Bull. Inst. arch. 1864 p. 10, donaria in templis collocata numeris interdum insignita fuisse crediderim, ad laterculum in quo omnia relata

erant spectantibus, indeque notas in latere huius marmoris adiectas explicare velim. Certe ne sequaris Henzenum Bull. l. l. Bruzzamque Ann. Inst. arch. 1870 p. 114.

25 a. M · CLAVDIVS · M · F¹ | CONSOL² | HINNAD · CEPIT³

b. MARTEI | M · CLAVDIVS · M · F | CONSOL · DEDIT

Romae prior ad thermas Traianas, posterior ad portam Capenam. Corp. I, 530. 531. Posteriores dat Ritscheli tab. LI ad lap., praeter inclinatās litteras, quas hodie non supersunt, priorem exempla antiqua quorum optimum est Ursinianum. — ¹) Marcellus est, Syracusarum expugnator. ²) Annis u. c. 532. 539. 540. 544. 546. ³) A. 540 cf. Liv. 24, 39; itaque positi videntur tituli a. 543 cum triumphum de Siculis ageret Marcellus. Hinnad ablativus casus est, intellege: ex Hinna (sive Henna) cepit.

26 a. M · FVLVIVS · M · F | SER · N · COS¹ | AETOLIA² · CEPIT

b. M · FOLVIVS · M · F | SER · N · NOBILIOR | COS · AMBRACIA² | CEPIT

Prior Tusculi (Frascati), posterior Romae rep. a. Corp. I, 534 Ritschl XLVIII, s = LXIXs (Or. 562). b. Bull. Inst. arch. 1869 p. 8 descr. Rossius. — ¹) A. 565. ²) Ablativus est cf. n. 25. — Nota in altero monumento cognomen adici, abesse in altero, in hoc Nobiliorem dici Fulvium, in illo Folvium, in posteriore P litteram etiamtum apertam esse, in utroque vetusto more Aetolia, Ambracia ablativo casu poni, cum tamen pro CONSOL iam COS nec L littera acuta inveniat: haec omnia aetatem ostendunt, qua usus novus obtinere coepit vetere evanescente. — Basis Tusculi rep. ad eam manubiarum partem spectare videtur, quam municipio patrio Nobilior donavit, Romana ad eam quam Musis consecravit (Cic. pro Archia c. 11.) cf. Rossium l. l.

27 a. L · MVMMI · L · F · COS¹

Duct(u) | aúspicio imperióque | — éius Acháia cápt(a)

Corinto | déletó Ro — mám redjeit | triúmphans.²

Ob hásce | rés bene géstas — quód | is in bélló vóverat, |

s Hanc aédem ét signu | — Hérculis Victóris

IMPERATOR · DEDICAT

Romae in monte Caelio. Corp. I, 541 Ritschl tab. LI (Orell. 563). Versus sic ordinavit Ritscheli. — ¹) A. u. c. 608. ²) A. u. c. 609.

b. Sancte!

De decuma, victor, tibi Lucius Mummius donum

Moribus antiquis promiserat¹) hoc dare sese.

Visum animo suo perfecit, tua pace rogans te

- 5 Cogendei dissolvendei tu ut facilia² faxseis,
Perficias decumam ut faciat verae rationis,
Proque hoc atque alieis doneis des digna merenti.

Reate. Corp. I, 542 descr. unus Pomponius Laetus, qui coniectando nonnulla videtur corrupisse. — 1) Pro usura traditur, emendavit Mommsenus. 2) Facilia corruptum esse et metrum et sententia declarat.

c. L · MVMMIVS · COS | VICO¹

Trebulas Mutuescae bis in duabus basibus, una cum quibus bina signa heroum, ut videbatur Fabrettio, Graecorum reperta sunt. Corp. I, 543 descr. Fabrettius. (Orell. 564.) — 1) Trebulae scilicet.

d. L · MVMMIVS | COS · DED · N¹

In agro Nursino. Corp. I, 544. — 1) Ded(it) N(ursinis).

e. L · MVMMIVS | COS · P · P¹

Parmae in theatro. Corp. I, 545 Ritschl tab. LIV^d ex lap. (Henz. 5349). Litterae cum sint aetatis Augustae, eo tempore pro cetera nova basis substituta videtur esse. — 1) P(opulo) P(armensi).

f. L · MUMMIVS · L · F · IMP | ded. coRINTHO · CAPTA | vico itatICENSI

Italicae rep. in tabella marm. exigua. Corp. I, 546. II, 1119 descr. Huebnerus quae supersunt, quae inclinatis dedi Hispanus quidam. Haec quoque posteriore aetate videtur restituta esse.

28 C · FANNI · M · F | COS¹ · DE | SENA · SEN² | DEDIT

In parva base litteris exilibus. Corp. I, 560 Ritschl tab. LVI^c. (Henz. 5351.) — 1) A. u. c. 632 cf. Mommsenum Corp. l. l. 2) De sena(tus) sen(tentia).

29 Q · MINVCIVS · Q · F | RVFVS¹ · LEG² · APOLINEI | pVTIO · MERITO

Delphis. Corp. I, 562 descr. Cyriacus. — 1) Fortasse idem est qui a. 637 (infra n. 872) de agro Genuate cum M. fratre sententiam tulit. Mommsenus l. l. 2) Leg(atus) item simpliciter ponitur Corp. I n. 605; imperatoria aetate semper additur vel pro praetore vel provincia vel imperatoris proconsulive significatio. Mommsenus l. l.

29a P · SERVILIUS · C · J | ISAVRICVS | IMPERATOR · CEPI¹

Romae. Corp. I p. 559 n. 1506 ad exemplum antiquum. — 1) Adnotat Mommsenus: 'P. Servilius C. f. M. n. Vatia post consulatum, quem gessit a. 675, pro consule missus est adversus piratas in Ciliciam Isaurisque

ibi domitis Isauricus appellatus Romam redux cum per quinquennium exercitui praefuisset (Cic. Verr. 3, 90, 211) a. u. c. 680 triumphavit. Ex praeda signa recepta in aedes publicas rettulisse eum praeter titulum testatur Cicero in Verr. act. II, 1, 21, 57.'

30 aVG·LARIBVS·D·D¹ | epAPRODIT·PLOTI·C·S² | APOLLON³·OFILLI·N·S | PHILEMO·MESC N I S⁴ | POTHVS·VIRRIAI·S | PHILOGEN·CVRTIL·P·S | DAMA·VETTI·PR·S⁵ | SVRVVS·IVENT·P·S | APOLLON³·ARRI·CN·S | ANTIOC·PLOTI·C·S | TIASVS·DECI·P·S | DIOGEN·⁵ METILI·C·S | ORFEVS·AFINI·L·C·S⁶ | BACCHVS·AFINI L S | ARTEMIO SPEDIOL C S⁷ | SVLLA⁸·FLAVI·P·S | PAMPHIL·NONI·P·S | EVCAERVS·FLAVI·P·S | ANTIOC·MESC⁹·Q·S | PHARNAC¹⁰·EGNAT·P·S | C·IVLIO | M·CALPVR | COS¹¹

Sabbionetae in agro inter Manuam et Cremonam. Corp. I, 602 et melius V, 4087 ad exemplum antiquum. — 1) D(onum) d(ederunt). 2) Traditur APRODITI. [Ep]ap(h)rodit(us) Ploti, G(ai) s(ervus) legendum eodemque modo reliqua. 3) Apollon(ius) vel tale quid. 4) Traditur MESC N E S, legendum videtur: Mesc(iniorum) N(umeri) [L(uci)] s(ervus). 5) 'Malim emendare P·P·S id est duorum Publitorum servus, quam cum Borghesio explicare Pr(oculi) s(ervus)'. Mommsenus l. l. 6) 'Aut scribendum AFIN id est Afin(iorum) L(uci) G(ai) s(ervus) aut delendum c'. Mommsenus l. l. 7) Fortasse Spedio(rum) L(uci) G(ai) s(ervus). Traditur ARTIMIO. 8) Nomen servile (ut liberti cognomen habes I. Neap. 4973 cet.) simul et cognomen gentis nobilis; eodem modo usurpata inveniuntur Faustus, Saturninus, Ianuarius aliaque, rara tamen exempla. 9) Mesc(ini). 10) PHARNAS traditur. 11) A. u. c. 695. COS iuxta duo versus postremos positum est.

31 ap. claudIVS·AP·F·PVLCHER¹ PROPYLVM·CEREri | et proserpiNAE·COS·VOVIT imPERATOR coepit | pulcher claudIVS²·ET·REX·MARcius³ fecERVNt
ex testam

Eleusine rep. in epistylis propylaeorum, quas memorat Cic. ad Att. VI, 1, 26; 6, 2. Corp. I, 619 descr. Conzius. — 1) Cf. de eo Mommsenum Corp. l. l.; consul fuit a. 700, provinciam Ciliciam obtinuit usque ad pridie Kal. Sext. a. 703, mortuus a. 706. 2) Filius Appii adoptivus cf. Mommsenum l. l. 3) Sororis Appii a Q. Marcio Rege cos. 686 filius.

Tituli sacri reliqui.

32 DEVAS | CORNISCAS¹ | SACRVM

Trans Tiberim rep. Corp. I, 814 descr. Smetius. — ¹) De(i)va(i)s Cornisca(is) sive divis Corniscis cf. Fest. p. 64.

33 a. IVNONE¹

LOVCINA

TVSCOLANA²

b. . . OLE

TUSCOLANA

SACRA³

Prope Capuam in duobus lapidibus formae pyramidum. Corp. I, 1200 et 1201 Ritschl tab. XXXVI^b et π ad lap. — ¹) Iunon(i) L(u)cina(e) Tusc(u)lana(e) sacra. ²) . . . ole [Tusc](u)lana(e) sacra. — Licet titulos post bellum Hannibalicum positos esse necesse sit, quippe qui in Campano agro reperti sint, remotam tamen aetatem arguunt et lingua (Dat. sing. in E pro EI sive I, in A pro AI sive AE; O in medio verbo) et ι acuminata et OV pro V.

34 PIETATIS · SACRVM¹

Vetus in basi rotunda. Orelli 1824 descr. Nibbyus. — ¹) Sacrum adiecto dei nomine casu genitivo perraro invenitur (cf. infra n. 2397), saepius arae inscribuntur ARA · NEPTVNI, ARA · VENTORVM cet. (Orell. 1339. 1340).

35 IVNONE · LOVCINAI | DIOVIS · CASTVD · FACITVD

Romae rep. in lamella aerea utrimque inscripta; inscriptionem alteram nimis mutilam praetermisi; quae inclinatis dedi perierunt, protulit ea Garruccius ex diagrammate in collegio Romano soc. Iesu servato. Corp. I, 813 cf. p. 561 et VI, 357 Ritschl Priscæ Lat. epigr. suppl. III p. 17. 18 cf. II p. 12. IV p. 17. 18. — Intellege cum Mommseno: Iunon(i) L(u)cina(e) (I)ovis (coniugi). Cast(e) faciū(o)!

36 QVIRINO | L · AIMILIVS · L · F¹ | PRAITOR

Romae in Quirinali. Corp. I, 630 ex Gudii ms. — ¹) Ad quem L. Aemilium L. f. praetorem pertineat incertum cf. Mommsenum Corp. l. l. Vetustatem tituli indicant AI pro AE, praitor plene scriptum pro PR, cognomen omissum.

37 IERONIAS | C · MODIEIVS · C · F | C · N · MANC · DO¹

Trebulae Mutuescae. Corp. I, 1308 descr. Fabrettius. — ¹) Manc(ipio) do. Raro verbum persona prima ponitur cf. n. 76. 131. 2693 (148. 149) cet.

38 HERCOLI · CELERI · DAT¹ | A · RVTLIVS · P · L · ANTIOCV ·

Romae. Corp. I, 815 descr. Smetius aliique. — Vix post Sullam basis posita est, cum Hercules etiamtum Hercoles vocetur, post tamen saec. septimum medium, cum libertus cognomen iam habeat. cf. Mommseni quaest. Rom. I p. 58 sq. — ¹) Plerumque tempore perfecto: dedit (D); donum vel dono dat vel dedit (D · D) cf. indicem.

39 AESCVLPIO · SANCTO | L · IVNIVS · AGATHOPVS · ET · TERENTIA · RV | -

FINA¹ · GRATIAS · AGENTES · NVMINI · TVO · D · D²

Romae. Corp. VI, 6 descr. Smetius. — ¹) Pro et saepe cum illo (praesertim in coniugibus) similiaque, verbo plerumque numero singulari, interdum plurali sequente: is cum illa dedit vel dederunt. Cf. indicem nostrum. ²) Cf. gratias d(onum) d(ant) Corp. VI, 83 (Marini Atti I p. 23), sed perraro agentes omittitur; plerumque praeterea dicitur ei vel numini eius; simili tamen modo deus compellatur apud Maffeiū M. Ver. 248, 9: HERCVLE | TIBI | V(otum) s(olvi). I. Neap. 3580 ubi nescio quis deae Isidi ipsius imaginem dedicans ita id exprimit: TE · TIBI · | VNA · QVÆ · | · ES · OMNIA | · DEA · ISIS · | ARRIVS BALBINVS · V(ir) c(larissimus). Cf. infra n. 2693 cet.

40 IOVE | OPTVMO | MAXVMO | T · PETTVS · T · F · T · N | D · D · L · M¹

Ameriae. Corp. I, 1402 descr. Accursius aliique. — Iove pro Iovi, maxvmo litteris XS scriptum, cognomen T. Pettio T(iti) f(ilio) T(iti) n(epoti) nullum adtributum, reipublicae liberae aetatem ostendunt. — ¹) D(onum) d(at) vel d(edit) l(ibens) m(erito). Similes formulas vide in indice.

41 HERCVLI · SACR | DAPHNVS · IMP | T · CAES · AVG · VESPA|SIANI · SER ·

PECVL¹ | VILICVS · PRAEDIOR | PEDVCEANOR | D · D

Romae. Corp. VI, 276 descr. Cyriacus. — ¹) Imp(eratoris) T(iti) Cae(saris) Aug(usti) Vespasiani ser(vus) pecul(iaris).

42 TELLVRI · GENETRICI · RES · PVBLICA · CVICVLITANOR · TEMPLVM · FECIT |

C · IVLIVS · LEPIDVS · TERTVLLVS · LEG · AVG · PR · PR¹ · DEDICAVIT |

SIMVLACRV · DEAE · ACROLITHVM · TI · IVLIVS · HONORATVS · PONT ·

FL · PP² · DONO · DEDIT |

Cuicul Numidiaē Renier n. 2531 qui descr. — ¹) Leg(atus) Aug(usti) pr(o) pr(aetore). ²) Pont(ife) f(amen) p(er)p(etuus).

43 HERCVLEI | C · ANTESTIVS · CN · F | CENS¹ | DECUMA · FACTA² ·
ITERVM | DAT

*Tibure. Corp. I, 1113 descr. Volpius. — 1) Cens(or) sc. Tiburtinorum.
2) Cf. 27b. 43. 142.*

44 NV · MEMMIVS · NV · F | PR¹ | SIGNA · BASEIS² | DE · SVA · PECVNIA³
*Signiae. Corp. I, 1146 Ritschl tab. LXXVf ad lapidem. — 1) Pr(aetor)
scil. Signiae. 2) Ita saepe, neque unquam paene pronomem demonstra-
tivum additur; interdum cuius dei signum dono datum sit refertur ita:
illi deo ille Castorem dedit similive modo cf. titulum sequentem alios-
que. 3) Unde sumptus facti sint et quanti monumentum constiterit saepe
in titulis commemoratur cf. indicem.*

45 ISIDI · BVVAS · · | VENER · ARG IS | COR · AVR · P · · · · · | COR · ANAL ·
P · · · · · / V | CALTIL · DIODORA | BVVASTIACA | TESTAMENTO | DEDIT
III

*Ostiae. Descr. C. L. Viscontius, misit Bormannus. — Legendum: Isidi
Bubas[ti] Vener(em) arg(entem) p(ondo)(?) s(emissem) cor(onam) aur(eam)
p(ondo) (quadrantem sicilicum sextulam), cor(onam) anal(emptiacam)
p(ondo) (quincuncem sicilicum scriptula III) Caltil(ia) Diodora Bubastiaca
testamento dedit. — Notarum explicatio praeter uncias et sextulam quae
certa videntur valde dubia est. Signorum aureorum argenteorumque
pondus saepe notatur cf. infra n. 37. 1722. 2315. Marini Atti I
p. 228 cet. De corona analempsiaca cf. Hermes VI p. 8. 10.*

46 VICTORIAM · AVG | Q · FABIVS · L · F · GAL · FABVLLVS | TESTAMENTO ·
FIERI · PONI | QVE · IVSSIT · EX · HS · III¹ | HVIC · DONO · L · FABIVS ·
L · F | GAL · FABIANVS · HERES · XX | NON · DEDVXIT² · ET · D · D³

*Saborae (Teba del Condado). Corp. II, 1425. — 1) I. e. ex sestertium
quattuor millibus. 2) Heres vigesimam (sc. hereditatium) non deduxit.
Idem saepius: ille signum Panthei testamento fieri pónique ex argenti
libris C sine ulla déductione iussit Corp. II, 1473; illa statuam Pie-
tatis ex testament(o) suo ex arg(enti) p(ondo) C poni iussit, . . . heredes
sine ulla deductione XX posuer(unt) Corp. II, 1474 cet. Cf. n. 314
v. 114 sq. et indicem. 3) Videtur d(e)d(icavit) solvendum esse, siquidem id
hoc tempore ferendum, vel d(onum) d(edit).*

47 In antica: MERC · AVG¹ | I² · SILANIVS · CANDIVS | NOMINE · SVO ·
ET | M · SILANI · SABINI | ET · T · SILVI (sic) · SIMILIS | FRATRV ·
SVORVM³ | EX · HS · N III⁴ · T · P · I⁴ | M · DOMITIVS · MAGNVS | HERES ·

PONEND · CVRAVIT | ET · EO · AMPLIVS · DE · SVO | ADIECIT · HS
N ∞ CCCC⁵

A dextra: DONA · VENIBVNT | AD ORNAMENTA · EIVS | ET · EX · STIPIBVS |

PONENTVR

Eburoduni (Yverdun). Mommsen I. Helv. n. 138 qui descr. — ¹) Merc(urio) Aug(usto). ²) L videtur fuisse. ³) Cf. infra n. 102. 1494. 1703. 1928. 2358 cet. ⁴) Ex sestertium n(ummum) quattuor millibus (testamento) p(oni) i(ussit). ⁵) Similia praesertim in Hispania et Africa occurrunt cf. indicem.

48 SEI · DEO · SEI · DEIVAE · SAC¹ | C · SEXTIVS · C · F · CALVINVS² · PR³ |
DE · SENATI · SENTENTIA⁴ | RESTITVIT

Romae in imo monte Palatino. Corp. I, 632 Ritschl tab. LVIE₂ (Or. 2135). — ¹) Inscriptio videtur esse arae quae ad Palatii radices statuta est Aio Locutio propter vocem ibi ante Gallorum adventum auditam; Calvinus cum aram restitueret eam repetiit cf. Mommsenum Corp. I. I. ²) Notus Glauciae adversarius videtur esse cf. Mommsenum I. I. ³) Pr(aetor). ⁴) Eadem formula litteris singularibus DE · S · S, D · S · S; alibi: ex senatus consulto (EX · S · C); de decurionum sententia (D · D · S), de conscriptorum sententia (D · C · S), decreto decurionum (D · D, DEC · DEC); de pagi sententia vel scitu (D · PAG vel P · S), de vici sententia vel scitu (D · VIC vel V · S), decreto paganorum (D · P), decreto vicanorum (D · V); de collegii sententia (D · COLL vel C · S). Cf. indicem.

49 PIETATI · AVGVSTAE · EX · S · C · QVOD · FACTVM · EST · D · HATERIO ·
AGRIPPA · C · SVLPICIO · GALBA · COS¹ · TI · CLAVDIVS · CAESAR · AVG ·
GERMANICVS · PONTIF · MAX · TRIB · POT · III · COS · III · IMP · III · P · P² ·
DEDICAVIT

Romae in Capitolio. Corp. VI, 562 (Orelli 1825) descr. Anonymus Einsiedlensis f. 73 (ed. Haenel p. 124) itaque vv. divisio ignoratur. — ¹) A. 22 aram votam esse propter atrocem valetudinem Iuliae Augustae (Tac. Ann. III, 64) demonstravit Eckhelius doct. numm. VI p. 150. Cf. praeterea Mommsenum Sitz. Ber. d. Sächs. Ges. d. Wissensch. 1850 p. 301. ²) Pontif(ex) max(imus), trib(unicia) pot(estate) tertium, co(n)s(ul) tertium, imp(erator) tertium, p(ater) p(atriae). Dedicavit igitur aram a. 43 cf. Eckhel d. n. VI, p. 239. — Tiberium aram Pietati votam more suo non perfecisse idque ei commemorato senatus consulti anno exprobrari a Claudio alibi quoque Liviae cultore, reputat Mommsenus.

50 MARTI. SIVE | NVMITERNO | ACHILLES · AVG · LIB | PROC · ET · VLPPIA ·
NICE | EIVS · D · D¹ L · D · D · D²

Atinae. I. Neap. 4539. (Or. 1346). Lectio certa. — ¹) *Achilles Aug(usti) lib(ertus) proc(urator) et Ulpia Nice (coniux) eius d(ono) d(edit).* ²) *L(oco) d(ato) d(ecreto) d(ecurionum).* *Haec formula est usitatissima, praeterea: loco vel solo publico (LOC · PVB, L · P, SOL · PVB, S · PVB); loco dato publice (L · D · P); loco dato senatus consulto (L · D · S · C); loco dato publice decurionum decreto (L · D · PVB · D · D); loco dato decreto paganorum (L · D · D · PAG); loco dato decreto collegii (L · D · D · C) (Or. 3936) cet. Item: loco vel solo privato (PRIV ·, P), loco dato (L · D) ab illo; loco concesso vel in area concessa sibi ab illo; solo suo; in suo cet. Cf. indicem.*

51 Q · MUCIVS · Q · L | TRVPHO · SER | vov¹ | LEIBER · SOL | L · M | BONAE ·
DEAE | SACR

Romae. Corp. I, 816 ex Gudii ms. — Lege: Q. Mucius Q. l(ibertus) Trupho ser(vus) [vov](it), l(i)ber sol(vit) l(ibens) m(erito). Bonae Deae sacr(um). — ¹) *Coniectura inseruit Mommsenus cf. Corp. I, 1233.*

52 Q · VIBIVS · L · F | DIANA · V · S | EISDEM · ARAM | D · S · F · C
Naronae. Corp. I, 1468 Ritschl tab. LXI ex lapide. (Orelli 1446). — Lege: Q. Vibius L. f(ilius) Dianae v(otum) s(olvit), (i)dem aram d(e) s(uo) f(aciundam) c(uravit).

53 CARMINIA · L · F | PRISCA | HISTRIAE · TERRAE | V · S · L · M¹
Parentii (Parenzo). Corp. V, 327 descr. Mommsenus. — ¹) *V(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito). Formulas similes vide in indice.*

54 IOVI · OPTVMO | MAXIMO · EX · VISO¹ | ARAM · AEDIFICAVIT | P · COR-
NELIVS · P · L · TRVPO | MESOR² | PREC³

Ostiae. Corp. I, 1109 ex Marinii sched. Vaticanis. — ¹) *Similes formulas vide in indice. Plerumque ei deo titulus ponitur, qui iusserat, nec tamen rara sunt exempla quibus alius deus monuerat ali ara consecratur ut Orelli 945: Iunoni Sanctae iusso Iovis Dolichen(i) P. Aelius Miron neg(otiator) d(ono) d(edit). Cf. Fabretti 641, 122 cet. ²) Me(n)sor. ³) Prec(ario) sc. loco? Mommsenus.*

55 VENERI · PVDICAE | cLAVDIA · MAXIMILL | EX VISO · DONVM · POSVIT
Romae. Descr. et misit Bormannus.

56 TI · CLAVDIO · CAISARE | AVG · GERMÁNICO · V | SER · CORNÉLIO · ÓRFITO ·
COS¹ | ISIDI · INVICTAI · ET · SERÁPI | M AÍDIVS · SERÁILIAÍ · AAIOL | LIB ·
AMERIMNVS² | EX · AÍSV

Romae. Corp. I, 353 descr. Smetius aliique (Orell. 714). — ¹) A. 51.

²) M. Aidius sive Aedius Amerimnus libertus est Aediae M. f. Serviliae (cf. I. Neap. 4780. 4781. 4820), uxoris M. Acilii Aviola consulis a. 54, curatoris aquarum 74—97 cf. Borghesius Oeuvr. 2 p. 138.

57 ARAM · IOVI · FVLGE|RATORIS · EX PRECEP|TO · DEORVM · MON|TENSIVM¹ ·
VAL · CRES|CENTIO · PATER · DEORV | OMNIVM² · ET · AVR · EX|PE-
RANTIVS · SACERDOS | SILVANI · CVN · FRATRIBVS | ET · SORORIBV ·
DEDICA|VERVNT

Romae in Quirinali. Corp. VI, 377 descr. Smetius (Or. 1238). —

¹) Deos esse montium urbis adnotat Henzenus. Cf. Mommseni h. R. ed. 5 p. 111 et Rossium Bull. Inst. arch. 1860 p. 75. ²) Pater deorum omnium, fratres, sorores ad cultum Mithrae pertinent.

58 DÍIS · DEABVSQVE SE|CVNDVM INTERPRE|TATIONEM · ORACV|LI · CLARI ·
APOLLINIS¹ | COH · I · TVNGRORAM

Borcovici (Housesteadt) in Anglia. Mem. Acad. Berol. 1866 p. 791 descr. Huebnerus. — ¹) Cf. Corp. III, 2880. Grut. 21, 12.

59 LARIBVS · PVBLICIS · SACRVM | IMP · CAESAR · AVGVSTVS | PONTIFEX ·
MAXIMVS | TRIBVNIC · POTESTAT · XVIII | EX · STIPE · QVAM · POPVLVS ·
EI | CONTVLIT · K · IANVAR · APSENTI | C · CALVISIO · SABINO · L ·
PASSIENO · RVFO · COS¹

Romae. Corp. VI, 456 descr. Mommsenus. (Orelli 1668). — ¹) A. u. c. 750. Cf. lapidem similem l. l. n. 457 (Orell. 598) Volcano dedicatum a. 745 et tertium n. 458 (Grut. 61, 2) a. 746. De variis anni in titulis indicandi rationibus praeter titulos sequentes cf. indicem.

60 P · SERVÍLIO · L · ANTONIO · COS¹ | A · D · IIII · K · SEXT | LOCATIV · Q ·
PEDIVS² · Q · VRB³ | MVRVM · IVNONI · LVCINAE⁴ | HS
 ⁵ | EIDEMQVE · PROBAVIT

Romae in hortis Esquilii virginum S. Francisci de Paula. Corp. VI, 358 descr. Rossius et Bormannus. (Orell. 1294. 3148.) — ¹) A. u. c. 713. ²) 'Filius est consulis a. 711, pater Q. Pedii eius, de quo scribit Plin. h. n. 35, 4, 21.' Henzenus l. l. ³) Q(uaestor) urb(anus). ⁴) 'Referendus titulus ad aedem Iunonis Lucinae a scriptoribus antiquis saepius commemoratam, in qua sacra fiebant K. Martiis (cf. fast. Praenest.)

eiusque locus hoc titulo reperto definitur cf. Marinus I. A. 2 et Stephanus Bull. Inst. arch. 1845 p. 68. Henzenus l. l. 5) 380,000 HS.

61 SILVANO · SACRVM · SODAL | EIVS · ET · LARVM · DONVM | POSVIT · TI ·
CLAVDIVS · AVG | LIB · FORTVNATVS · A | CVRA · AMICORVM | IDEMQVE ·
DEDICAVIT | ET · EPVLVM · DEDIT | DECVRIS · N · IIII | K · AVGVSTIS · C ·
MIN|CIO · FVNDANO · ET | C · VETTENNIO · SE|VERO · COS · ¹

Romae. Corp. VI, 630 descr. Huebnerus (Or. 1588). — 1) Cos. suff. a. 108. Nota et contra morem interpositum, quod saeculo primo et secundo abesse solet, cum duobus tribusve nominibus consules exhibentur.

62 IMP · COMMODO · AVG | N · VII · ET · P · HELVIO | PERTINACE · TER ·
COS¹ | COH · X · VRB · TI · CL | PLAVTIVS · TI · FIL | FABIA² · RECEPTVS |
ROME · STIP · XX · C · CASSI | ET · L · VETTIENVS · L · FIL | RESTVTVS ·
STIP · XV | C · POLLIONIS · CAME|RIAE³ · MARTI · VOTVM | L · B⁴ · S ·

Romae. Corp. VI, 477 (Orelli 894) viderunt Lipsius alique. — Ita interpretare: Imp(eratore) Commodo Aug(usto) n(ostro) septimum et P. Helvio Pertinace iter(um) co(n)s(ulibus) (milites) coh(ortis) X urb(anae) Ti. Cl(audius) Plautius Ti. fil(ius) Fabia (tribu) Receptus, (natus) Rom(a)e, stip(endiorum) viginti, centuria Cassi, et L. Vettienus L. fil. Restutus stip(endiorum) quindecim, centuria Pollionis, (natus?) Cameriae (?), Marti votum l(ibentes) b.... solverunt. — 1) A. 192. 2) Cf. Grotendorf imp. Rom. tributim descr. p. 75. 3) 'In Cameriae vocabulo quid insit, non assequor, nam sive ad deam aliquam refert, sive ad oppidum Camerinum, sunt quae obstant'. Henzenus. 4) L(i)b(entes) Henzenus, quod hoc tempore vix ferendum.

63 LARIBVS · AVGVSTIS · ET · GENIS · CAESARVM | IMP · CAESARI DIVI ·
NERVAE FILIO NERVAE TRAIANO AVG · GERM · PONTIFICI MAXIMO
TRIB · POT · IIII · COS · III · DESI g · IIII¹ | PERMISSV · C · CASSI · INTERAM-
NANI · PISIBANI · PRISCI · PRAETORIS² · AEDICVLAM · REG · XIII · VICI
5 CENSORI · MAGISTRI · ANNI · CVI · (?)³ | VETVSTATE DILAPSAM INPENSA ·
SVA · RESTITVERVNT · IDEM · PR⁴ · PROBAVIT |
L · CERCENIVS · L · LIB · HERMES M · LIVIVS · C · L⁵ · DONAX
P · RVTILIVS · P · F · PRISCVS L · CORANIVS · L · LIB · EVARISTVS
L · ROSCIO · AELIANO CoS DEDIC

10 TI CLAVDIO · SACERDOTAE⁶ IIII · K IAN

Epistylum marm. aediculae Romae in insula Tiberina rep. Corp. VI, 451 descr. Henzenus (Or. 782). — 1) A. 100. 2) Omnes huius generis aedicularum restitutiones aut praetoris aut tribuni plebis permissu factae

sunt, scilicet quod sub eorum dispositione erant magistri vicorum. Suet. Oct. 30 Dio 55, 8. ³) Cum Augustus a. u. c. 747 cultum Larum restituerit magistrisque vicorum creaverit (Henzen 6545 Dio 55, 8), ita ut inirent magistratum K. Augustis, secunda pars anni 100 aerae nostrae non est magistrorum centesimus sextus sed septimus, atque ita restituit numerum Henzenus, licet dubitans, cum alii quoque tituli ab hac computatione recedant ducantque ad a. 745 et 742 cf. Henzenum l. l. ad n. 454. Quod discrimen ita explicat Mommsenus ibidem, non eodem anno omnia compita instaurata esse, sed instauracionem eam per aliquot annos continuatam perfectam esse a. demum 747. ⁴) Pr(aetor). ⁵) Mulieris l(ibertus). ⁶) Cos suff. a. 100.

64 LIBERTATI · AB · IMP · NERVA · CAESARE¹ · AVG · ANNO · AB · VRBE · CON-
DITA · DCCCXXXIIIX · XIII · k · OCT² · RESTITVTAE | S · P · Q · R³

Romae in Capitolio. Corp. VI, 472 (Henzen 5436) servauit Anonymus Einsiedlensis f. 73 (ed. Haenel p. 124) versibus non dicis; restituit Mommsenus. — ¹) CALARI traditur. ²) DCCCXXXII · XIII · OCT Eins. XIII · OCT Poggius; annus aerae Catonianae 848 est nostrae 96, quo anno XIII Kal. Oct., Domitiano interfecto, Nervam imperium iniisse narrat Suet. Domit. 17. De re cf. Tac. Agric. 3: Nerva Caesar res olim dissociabiles miscuit, principatum ac libertatem Plin. ep. 9, 13, 4: primis diebus redditae libertatis. Mommsen Ber. d. S. Ges. d. Wissensch. 1850 p. 300. — Ceterum perraro annus ita indicatur tantumque in titulis sacris cf. Mommseni chronol. p. 200. Etiam rarius in aliis oppidis anni ab iis conditis numerantur; inter titulos latinos duo tantum exempla adhuc innotuerunt: lex parieti faciundo Puteolana infra n. 697 et sequens. ³) S(enatus) p(opulus)q(ue) R(omanus).

64a SALVTI · PERPETVAE · AVGVSTAE GENIO · MVNICIPI · ANNO · POST
LIBERTATIQVE · PVBLICAE INTERAMNAM · CONDITAM
POPVLI · ROMANI DCCIII · AD · CN · DOMITIVM COS¹
AHENOBABVM camillum
arruntium²

PROVIDENTIAE · TI · CAESARIS · AVGVSTI · NATI · AD · AETERNITATEM
ROMANI · NOMINIS · SVBLATO · HOSTE · PERNICIOSISSIMO · P · R³
FAVSTVS · TITIVS · LIBERALIS · VI · VIR · AVG · ITER
P · S · F · C⁴

Interamnae in Umbria. Gruter 113, 2 descr. Smetius (Orelli 689). —

¹) A. 32. Nota miram consulatus indicandi rationem praepositione ad

addita; voluit fortasse exprimere scriptor, genio dedicatum esse donum, quia municipium ab initio usque ad annum eius 704 consulatumque Ahenobarbi et Camilli tuitus sit. ²⁾ Scriboniani nomen erasum est postquam bellum civile movit in Dalmatia et hostis declaratus est a. 42 cf. Dio 60, 15 Suet. Claud. 13. De nomine cf. Mommsenium *Hermes* III, 133. ³⁾ Intellegitur Seianus, qui occisus est a. 31. ⁴⁾ P(ecunia) s(ua) f(aciundum) c(uravit).

65 M · ARETIVS · VICTOR¹ · ARET · FIL · ARN | SACERD · D · SANCT · SATVR ·
SAC · VNA | CVM · ANT · VICT · ET · AEL · VALENTIN | ET · FILIS · V · S ·
L · A · SOL · A · P · CLXX²

Sitif. Renier n. 3308. — *Lege ita cum Reniero: M. Aretius Victor Areti fil(ius) Arn(iensi) sacerdos d(omini) sanct(i) Satur(ni) sac(ravit) una cum Ant(onia) Vict(orina) et Ael(ia) Valentin(a) et filis. V(otum) s(olvit) l(ibens) a(nimo). Sol(utum) a(nno) p(rovinciae) CLXX.* — ¹⁾ Contra morem cognomen ante patris nomen tribumque ponitur. ²⁾ A. 209, anno enim 40 p. C. Mauretania in provinciae formam redacta est. Aerae provinciarum praeter Mauretanicam in inscriptionibus Romanis non inveniuntur.

66 I · O · M | E · G · M · N | G¹ · VIB · POM · Ia|NVARIVS | B · F · COS · LEG |
I · ADI · V · S · L · M | II VIRIS · Q · Q · AVRR | MAXIMO · E · ANNEO²

Novis (Bunovich). Corp. III, 1910. — *Legendum: I(ovi) O(ptimo) M(aximo) et G(enio) m(unicipii) N(ovensium) G(aius) Vib(ius) Pom(ptina) Ianuarius b(ene)fficiarius co(n)s(ularis) leg(ionis) I adi(utricis) v(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito) duumviris Q(uintis) Aur(elii) (duobus) Maximo et Anneo.* — ¹⁾ Alia exempla quibus Gai praenomen G littera indicatur habes apud Huebnerum Corp. II p. 715. ²⁾ Raro annus unis magistratibus municipalibus indicatur, saepius consulibus adduntur. Cf. indicem.

67. I · O · M · H · AVG¹ | SACR | GENIO · FORINARVM² | ET CVLTORIBVS
HVIVS | LOCI · TERENTIA · NICE · | CVM · TERENTIO · DAMARI|ONE ·
FILIO · SACERDOTE · ET | TERENTIO · DAMARIONE · IVN | ET · FONTEIO
ONESIMO FILIO | SACRORVM · SIGNVM · ET · BASIM | VOTO · SVSCEPTO ·
DE SVO POSVIT | LVSTRO EIVSDEM · DAMARIO|NIS

Romae trans Tiberim. Corp. VI, 422 descr. Henzenus (Orell. 49 = 1712). — ¹⁾ I(ovi) O(ptimo) M(aximo) H(eliopolitano) Aug(usto). ²⁾ Vix ad lucum Furrinae trans Tiberim situm (Becker Top. I, 655) pertinere docet Mommsenus Corp. I p. 398 ad VIII K. Aug.

68 IMP · CAESAR · D|IV| · F | AVGVSTVS | PONTIFEX · MAXIMVS | IMP · XII ·
COS · XI · TRIB · POT · XIV¹ | AEGYPTÓ · IN POTESTÁTEM | POPVLÍ ·
RÓMÁNÍ · REDÁCTÁ | SÓLÍ · DÓNVM · DEDIT²

In obeliscis duobus quos in circo maximo et in campo Martio (pro gnomone) Caesar Augustus erexit, bis in utroque. Corp. VI, 701. 702 descr. Bormannus (Orelli 36). — ¹) A. u. c. 744/5. ²) Apices in vocalibus inde ab Augusti aetate saepe in inscriptionibus inveniuntur; postremum eorum quod novi exemplum ad aetatem Gallieni pertinet, sed exeunte iam saeculo secundo perraro inveniuntur.

68 I O M | CETERISQ DIIS DEABVSQ IMMORTALIB | C MACRINIVS DECIANVS
V C LEGAT | AVGO PR PR PROV NVMDIAE ET NO|RICI¹ BAVARIBVS²
QVI ADVNATIS IIII | REGIBVS IN PROV NVMDIAM IN|RUPERANT
PRIMVM IN REGIONE | MILLEVITANA ITERATO IN CONF|NIO MAVRE-
5 TANIAE ET NVMIDI|AE TERTIO QV|nquegentaneis³ | GENTILIBVS
MAVRETANIAE CAE|SARIENSIS ITEM GENTILIBVS FRA|XINENSIBVS⁴ QVI
PROVINCIA | NVMDIAM VASTABANT CAP|TO FAMOSISSIMO DVCE
EORVM | CAESIS FVGATISQVE

Lambaesi Numidiae. Renier n. 101. — ¹) V(ir) c(larissimus) legat(us) Aug(ustorum duorum) pr(o) pr(aetore) prov(inciarius) Numidiae et Norici. Augusti sunt Valerianus et Gallienus, nam pertinere inscriptionem ad annum 260 altera infra n. 1636 demonstrat. Insolenter dicitur Numidiae et Norici, tanquam Decianus utrique provinciae eodem tempore praefuisset. ²) Gens Mauretanica commemorata praeterea in altera inscriptione (Auziensi) infra n. 1636 et in additamento ad laterculum provinciarum anno circiter 297 confecto (ed. Mommsenus) p. 492: item gentes quae in Mauretania sunt: Mauri Gensani, Mauri Mazazeses, Mauri Baveres cet. cf. Müllenhoffii appendicem l. l. p. 527. ³) Ita sine dubio nomen restituendum est; sunt iidem qui apud Victorem Caes. 39, 22 cf. 39, 39 Eutr. 9, 22. 23 Quinquegentiani vel nationes Quinquegentanae vocantur nec diversi sine dubio a Mauris Gensanis laterculi provinciarum, ubi recte iam Müllenhoffius nomen emendavit. ⁴) Cf. infra n. 1636 ubi dux vocatur Faraxen rebellis.

70 DEAE · SEMELAE · ET | SORORIBVS · E|IVS (sic) | DEABVS · OBHONORAM |
SACRI · MATRATVS¹ | REGINIA · PAERNA | MATER · NATA · ET | FACTA ·
ARAM · PO|SVIT | SVB SACERDOTA . .² | SERANIO · CATVLLO | PATRE³

Coloniae Agrippinae. Brambach I. Rheni n. 313 (Or. 1491) qui descr. —

¹) Saepe dis, ob honores acceptos, dona consecrantur; ita ut in nostro ob honorem sacri matratus, in aliis invenitur: ob honorem quinquenna-

litatis, II viratus, aedilitatis, seviratus, Augustalitis, magisteri collegii alicuius *similiaque cf. indicem.* ²⁾ SACERDOTA, pro SACERDOTE Mommsenus proposuit; recte puto, viz. SACERDOTAU. ³⁾ Scilicet cultus Bacthici illius loci.

71 FELIX · PVBLICVS | ASINIANVS · PONTIFIC¹ | BONAE · DEAE · AGRESTI FELCV² (sic) | VOTVM · SOLVIT · IVNICEM · ALBA³ | LIBENS ANIMO OB LVMINIBVS | RESTITVTIS⁴ · DERELICTVS A MEDICIS POST | MENSES DECVM BINEFICIO (sic) DOMINAE MEDICINIS SANATVS PER | EAM RESTITVTA OMNIA MINISTERIO CAMIAE FORTVNATAE

Romae. Corp. VI, 68 (Or. 1518) cont. Henzenus. — ¹⁾ Pontific(alis). Felix Asinianus servus publicus erat collegii pontificum. ²⁾ Fel(i)c(i), vel melius fortasse: fel(i)c(ite)r votum solvit. ³⁾ Victimarum mentio perrara est. ⁴⁾ In Asclepii et Hygiae praecipue titulis saepe hoc modo causae votorum solutorum referuntur: ob insignem circa se numinis eius effectum (Or. 1572); redditus sibi luminibus (Or. 1580); ob processus suos (Corp. VI, 5 = Grut. 70, 3) cet. Similia tamen interdum etiam in aliorum deorum inscriptionibus occurrunt, ut Corp. II, 1044 (Proserpinae) voto sanitate condemnatus. Cum luminibus a bona dea restitutis componunt cognomen Bonae deae quod est oculatae sive oculatae inventum in titulo (Bull. 1861 p. 177) Corp. VI, 75: Anteros Valeri (servus) Bonae Deae Oculatae d(onum) d(at) l(ibens) a(nimo).

72 POENINO | PRO ITV · ET · REDITV¹ | C · IVLIVS · PRIMVS | V · S · L · M In summo Poenino (grand St. Bernard). Mommsen I. Helv. 50 qui descr. (Or. 228). — ¹⁾ Pro salute itu et reditu illius Orell. 4083 *similiaque saepius.* Crebra sunt vota soluta et dedicationes factae pro salute itu et reditu, pro salute et victoria Imperatorum *similiaque, cf. indicem.* Pro salute et victoria semel in titulo hominis privati invenitur, quem nuper edidit Mommsenus *Hermes VI (1871), p. 127:* IOVI · O · M | PRO · SALVTE | ET · VICTORIA · L | VERGINI · RVFI | PYLADES · SALTVAR | V · S, recteque eum positum esse eo tempore monuit, quo L. Verginius Rufus de dignitate imperatoria ab exercitu sibi oblata aut accipienda aut recusanda cogitabat. Cf. Tac. hist. 1, 8.

73 BASSA · VITELLI | PRO · Q · VITELLIO · Q · F¹ · FILIO · SVO² | INNONI · LVCINAE · V · S · L · M

Romae. Corp. VI, 359 descr. Smetius (Or. 1297). — ¹⁾ Henzenus conferri iubet Tac. ann. II, 48 ubi inter prodigos et ob flagitia egentes quos movit senatu aut sponte cedere passus est Tiberius, commemoratur

Q. Vitellius. ²⁾ *Alibi:* pro se et suis, pro se et suis omnibus, pro salute illius, ob salutem illius *cet. cf. indicem.*

74 BELINO · AVG | SACRVM | VOTO · SVSCEPTO | PRO · A · AQVILLIO | C · F · POM · VALENTE | INI · V · I · D · DESIG¹ | PHOEBVS · LIB | V · S · L · M
Aquileiae. Corp. V, 738 descr. Mommsenus. — 1) *Quattuorv(iro) i(ure) d(icundo) desig(nato).*

75 I · O · M | ANGELO | HELIOP · | PRO SALVTE · | IMPERATOR | ANTONINI · ET | COMMODI | AVGG · | GAIONAS | D · D
Ad Portum Augusti (Porto). Ann. Inst. arch. 1866 p. 135 descr. Henzenus.

76 IOVI DOLICHENO | PROSALVTE · IMP | L · AELI AVRELI | COMODI · PII | FELICIS · AVG · N | L · RVBRIVS MAXIMVS | PRAEF · EQ · ALAE HISP¹ | VOTVM · SOLVI
Ad Portum Augusti (Porto). Descr. Henzenus, misit Bormannus. — 1) *Praef(ectus) eq(uitum) alae Hisp(anorum).*

77 Q · COELIVS · L · F · PR · | AED · PL · CER | PRO · PR · EX · S · C · Q¹ · | EX · VOTO · SVSCEPTO | PRO · INCOLVMITATE · | TI · CAESARIS · DIVI · AVG · F | AVGVSTI · | PONTIFIC · MAXIM | CONCORDIAE · D · D | AVR · P · XXV²

Romae in aede Concordiae. Corp. VI, 91, descr. Henzenus. — 1) *Pr(ae)tor, aed(ilis) pl(ebis) Cer(ialis), pro pr(aetore) ex s(enatus) c(onsulto), q(uaestor).* ²⁾ *Cf. titulos l. l. sequentes 92—94 quos Henzenus ob detecta nefaria Scribonii Libonis consilia a. 16 (cf. Fast. Amit. Corp. I p. 402) positos esse conicit collato Tac. Ann. 2, 32.*

78 PRO SALVTE | DOMINORVM | GENIO · HORREORVM¹ | SATVRNINVS · ET | SVCESSVS | HORREARI | DONVM · DEDERVNT | CAESARE · VESPASIANO · VI | TITO · CAESARE · IMP · IIII | COS²

Romae. Corp. VI, 235 descr. Henzenus. — 1) *Cf. l. l. n. 236 Genio conservatori horreorum Galbianorum; 237 genio horreorum Leonianorum; 238 genio horreor. Seian(orum) cet.* ²⁾ *A. 75.*

79 LIBERO · PARI | SACRVM · PRO | SALVTE · IMP | CAES · M · AVR | COMMODI | ANTONINI | AVG · PII · P · P¹ · L | CALVISIVS · L · F | VELINA · SECVN|DVS · FALERIONE | P · P · LEG · XIII · G² · D · D | SVB · VESPRONIO can|DIDO · COS² · DEDICante | CAERELLIO · SABINO Leg

Apuli (Carlsburg). Corp. III, 1092. Lectio satis certa. — ¹⁾ *P(atris) p(atris).* ²⁾ *P(rimus) p(rius) leg(ionis) XIII g(eminas).* ³⁾ *Co(n)s(ulari) sc. Daciarum; Vespronius Candidus commemoratur apud Dionem 73, 16 Spartianum Iulian. 5 Tertullianum ad Scapulam c. 4 cf. Borghesium Ann. Inst. arch. 1855 p. 32. Idem titulum inter a. 183 et 185 exaratum esse demonstravit, quia Commodus nomen Pii inditur, quod assumpsit a. 183, sed nondum Felicis, quod inde ab a. 185 gessit.*

80 IVNONI · LVCINAE | PRO · SALVTE · DOMVS · AVGVSTORVM | IMP · CAES · M · AVRELI · ANTONINI · AVG · ARMENIACI · PARTHICI · MAXIMI · MEDICI · ET · FAVSTINAE · AVG · EIVS · ET | IMP · CAES · L · AVRELI · VERI · AVG · ARMENIACI · PARTHICI · MAXIMI · MEDICI · ET · LVCILLAE · AVGVSTAE ·
 5 EIVS | LIBERORVMQVE · EORVM | FORTVNATVS · DECVRIALIVM · GERVLORVM · DISPENSATOR · ARAM · CVM · BASE · CONSECR — *in latere sinistro:* PERMISSV | MAECI · RVFI · CVRAT · AEDIVM — *in latere dextro:* CONSECRAVIT · X · K · SEPT | q · serVILIO · PVDENTE · L · FVFIDIO · POL-LIONE · COS ¹

Romae. Corp. VI, 360 ad exempla antiqua (Or. 874). — ¹⁾ *A. 166. Cf. Eckhel d. n. 7, 99 IVNONI LVCINAE. Et titulus et nummus spectare videntur ad filiam natam ex Lucilla.*

81 D · I · M ¹ | IN · HONOR | DOMVS · DIVIN ² | EPIVS · ARIMI|NENSIS · FILIVS Viruni (Tölschach). *Corp. III, 4799 descr. Mommsenus. —* ¹⁾ *D(eo) I(nvicto) M(ithrae).* ²⁾ *In honor(em) domus divin(ae), quae formula saepe litteris singularibus scribitur: IN (vel I) · H · D · D. Ante saeculum secundum medium non invenitur, frequentius inde a Commodi demum aetate.*

82 SILVANO | AVG | IN HONOR | L · TITI · ISMARI | ET · IN MEMOR ¹ | L · TITI · EPAGATHI | HERMETIS · FIL · ET | L · TITI · EPAGATHI · SEN ² | L · TITIVS · ONESIMVS | ISMARI · LIB | INNI · VIR · AQVIL ³ | D · D ·

Aquileias rep. Corp. V, 829 descr. Mommsenus. — ¹⁾ *Haec titulorum forma Aquileiae saepissime, interdum in Hispania (Corp. II, 4080. 4081 cet.), perraro alibi invenitur. Cf. lapidem Viennensem apud Herzogium Gall. Narb. n. 532 nostro simillimum, Beleno dedicatum, qui Aquileias vel maxime colebatur. ²⁾ Sen(ioris). ³⁾ (Sex)vir Aquil(eiae).*

83 *in antica:* IOVI

in postica: IMP · CAESAR · VESPASIANVS · AVG | PER · COLLEGIVM · PONTIFICVM · FECIT

Romae. Corp. VI, 369 ad exempla antiqua (Orell. 2144).

84 INVICTO · MITHRAE | APRONIANVS · ARKAR | REI · P · D · D¹ | DEDICATVM ·
VII · K · IVL | MAXIMO · ET · ORFITO · COS² | PER · C · ARENNIVM · REA |
TINVM · PATREM³.

Nesce in Aequiculis. I. Neap. 5705 descr. Rossius. (Henz. 6039). —

¹) *Arkar(ius) rei p(ublicae) d(ono) d(edit).* ²) *A. 172.* ³) *Sc. sacrorum Mithriacorum.*

85 FORTE FORT^{mal}¹ | DONVM · DANT | CONLEGIV · LANI | PISCINENSES² |
MAGISTREIS | COIRAVERVNT | A · CASSI · C · L | T · CORNELI · DOR · L³
*Romae in vinea Ceccarelliorum, ubi fuit lucus Deae Diae. Corp. VI,
167 descr. Henzenus. —* ¹) *De templo Fortis Fortunae cf. Becker To-
pogr. p. 479 n. 998 et Mommsen Corp. I p. 395. Vicina videntur
fuisse Fortunae templum et lucus Arvalium. Ad idem templum et col-
legium spectant lapides editi ab Henzeno Bull. 1869 p. 124 et 125 hi:*

FORTI · FORT ^{mal}	FORT · FORT ^{mal}
LANIES · MAGistres	VIOLARIES .. IVC...
L · MAECI · M · L · S...	ROSARIES COS...
TEVPILQ · IVNI · SAI... ¹	CORONARIIS

¹) *Pro TEVPILQ recte Mommsenus legit TEVPILO, est enim Teupilo(s)
Iuni Sal(vi) [s(ervus)].*

²) *I. e. lanii consistentes in piscina publica, a qua regioni duodecimae
urbis ab Augusto postea nomen inditum est. Ceterum recte adnotat Momm-
senus LANII cum duplici vocali huius aetatis titulum non admittere ideoque
extremam lineolam videri casu adiectam esse.* ³) *Cor(neliae) l(ibertus).*

86 LANI · DANT · MAG · COERAVERE | L · LIGVRIVS · L · L · ANTIOCHVS | P ·
DINDIVS · P · L · DAVOS · CALIDVS | Q · PETRONIVS · Q · L · SALVIVS |
SEX · PONTIVS · SEX · L · STABILIO

Praeneste. Corp. I, 1131 descr. Smetius.

87 CISIARIEI · PRAENESTINEI · F · P · D · D · MAG · CVR¹ · T · OSENIANVS · L ·
L · LICIN · M · POMPEIVS · ... AELIOD · MINISTREI · NICEPHORVS · C ·
TALABARAI² · S · NICEPHORVS · MITREI³

Praeneste. Corp. I, 1129 descr. Iucundus. Vv. divisio incerta. —

¹) *F(ortunae) P(rimigeniae) d(onum) d(ant); mag(istri) cur(avere) cel.*

²) *Nomina fortasse corrupta sunt.*

88 APOLLINI · SANCTO | MEMMIVS · VITRASIVS | ORFITVS¹ · V · C | BIS ·
PRAEF · VRBI² | AEDem · PROVIDIT | CVRANTE³ · FL⁴ · CLAVDIO |
EVANGELO · V · C · COMITE

Romae. Corp. VI, 45 descr. Henzenus valde detritam. — ¹⁾ Cf. de eo infra n. 1232. ²⁾ V(ir) c(larissimus), bis praef(ectus) urbi. Praefectus urbi fuit I a. 353 fin.—355; II a. 356 fin.—359 cf. *Borghesium Oper. III p. 473*. ³⁾ Forma titulorum: ille posuit, curante (c) vel curam agente (c·a) illo cet. frequentissima est cf. indicem. ⁴⁾ Fl(avio).

89 AESCVLAPIO AVG · SACR · | PRO SALVTE IMP · CAES · T · AELI · HADRIANI · ANTONINI · AVG · PII · LIBERORVMQVE EIVS | CIVITAS THIBICAENSIS P P¹ FECIT | INSTANTE OPERI FELICE VICTORIANO . . . | FILIO SVFETE Thibicae (Bir Magra). Guérin voy. arch. II p. 364 qui descr. — ¹⁾ P(ermisso) p(roconsulis); formula Africae propria est.

90 I · O · M¹ | COLLEGIVM | VETERANORVM | POSVIT · SVB · PATRE · TI · TIANO · SCRIBSIT · VLPIVS | AMANTIVS · S² Aquileiae. Corp. V, 784. De lectione satis constat. — ¹⁾ I(ovi) O(ptimo) M(aximo). ²⁾ S(criba?). Ferraro is qui scripsit titulum commemoratur cf. Mommsenus Abh. d. S. Ges. d. Wiss. I p. 607. Bull. Inst. arch. 1852, p. 105. Zangemeister Corp. IV p. 10.

91 I · O · D¹ | PRO · SALVTE | IMP · L · SEPTIMI · SEVERI · PII · PERTINACIS · AVG | PII · FELICIS² ET EXERCITVM (sic) | ET · P · R³ · D · IVN · PACATVS · CVM | ALEXANDRO FIL · SACRARVM⁴ | IVSSV · I · D⁵ · SVA · PEC · ADAMPLI · AVIT · C · A⁶ · CAECILIO | RVFO · 7⁷ · SACERDOTIB · SOPATRVS · ET MARIN ET CALVS⁸ · H⁹

ITEM AVXIT | SALVO · IMP · m. aur. commodo ant. PIO · FEL · AVG · N¹⁰ | M · CAECILIVS · M · F · IVL · RVFVS · CONCORD¹¹ | 7 · LEG · III · CYRENAICAE · EX CORNICVLARIO | AELI · IVLIANI · FR · VIG¹² · TETRA · STYLV · NYMPHAEVM | CRATERAM CVM COLVMELLA | MARMOREA · 10 ET · ALIAM COLVMELLAM · ITEM · ORBICVLVM CVM COLV · MELLA · ET · CETERA · ORNAVIT · I · D · D · D¹³ · DEDICAVIT PER | CLODIVM · CATVLLVM · FR · VIG · ADSISTENTE ORBIO · LAETIANO · SVB · FR¹⁴ · ET | CASTRICIO · HONORATO · TRIB · COH · II · VIG · PR · KAL · AVG | APRONIANO · ET · BRADVA · COS¹⁵ · C · A · HERCVLANIO · LIBERALE V A I¹⁶

Romae in tabulis duabus simul repertis. Corp. VI, 414 descr. Henzenus (Henzen 6573). — ¹⁾ I(ovi) O(ptimo) D(olicheno). ²⁾ Nomen Imperatoris Severi in locum nominis Imperatoris Commodi, post mortem eius erasi, positum est; Severus cognominibus Pius Felix nunquam usus est. ³⁾ P(opuli) R(omani). ⁴⁾ Immo sacrarium. ⁵⁾ I(ovis) D(olicheni). ⁶⁾ C(uram) a(gente). ⁷⁾ I. e. centurione. ⁸⁾ Immo Sopatro, Marino,

Calo. ⁹⁾ Num f(i)l(ius)? Henzenus. *Vix ita, sed f(ilius), haec enim aetas tale compendium non admittit.* ¹⁰⁾ N(ostro). ¹¹⁾ Iunge: Iul(ia) Concord(ia) scilic. oriundus. ¹²⁾ Pr(aefecti) vig(ilum). ¹³⁾ I(ovi) D(o-lichen) d(ono) d(edit). ¹⁴⁾ Subprae(fecto). ¹⁵⁾ A. 191. ¹⁶⁾ C(uram) a(gente) Herculano Liberale va[l(etudinario)]. VAI ita emendavit Mommsenus.

92 *Apollo nudus, facie muliebri, crine in collo ligato et fasciato, dextra plectrum, sinistra lyram tenens ad truncum stat hac inscr. insignem:*

1. EX · PRAE|CEPTO I · O · M · D¹ | PER | ACACI|VM | NOTARI|VM | ET |
OLYMPI|VM | PATREM

in basi statuae:

ANTONII · MARIANI · PATER · ET FILIVS | SIMVLACRV · APOLLINIS |
STATVERVNT²

ibidem in basi altera:

2. EX · IVSSV · I O M D | L · TETTIVS · HERMES | CVM COIVGE SVA ET FILIS |
ET · OMNIBVS · SVIS | CANTHARVM · CVM | VASE · SVA · POSVERVN (sic)

in latere eiusdem basis:

SVB | SCRIBA | FONTEIO | EVTYCHO

alterum eiusdem hominis donarium habes titulo sequenti:

3. B F³ | EX · PRAECEPTO · I · O · M · D · AETERNI CONSERVATORI TOTIVS POLI ET
NYMINI PRAE|STANTISSO (sic) EXIBITORI INVICTO³ · L · TETTIVS HERMES
EQ · R · ET | KANDIDATVS ET PATRONVS HVIVS LOCI PRO SALVTE SVA ET
AVR|ELIAE RESTITVTAE CONIVGIS ET TETTIAE PANNVCHIAE FILIAE SVAE |
5 ET SVORVM ET AVRELI LAMPADI FRATRIS CARISSIMI ET PRO SALVTE |
SACERDOTIVM ET KANDIDATORVM ET COLITORVM HVIVS LOCI TABVLA | MAR-
NORBA CVM PROSCAENIO ET COLUMNIS · D · D · QVOS · ELEXIT | I · O · M ·
SIBI SERVIRE · M · AVREL · OENOPIONE ONESIMVM SIGNVM ACACI⁴ |
NOTARIVM ET SEPTIMIVM ANTONIVM SIGNVM OLYMPI PATRE KANDID |
10 PATRONOS FRATRES CARISSIMOS ET COLLEGAS HON AVR · MAGNESIVM |
AVR · SARAPIACVM ANTONIVM MARIANVM · IVL · FLORENTINVM PRINCIPE |
HVIVS LOCI ET AVR · SEVERVM VETERANVM CVRATOREM TEMPLI ET |
AVR · ANTIOCHVM SACERDOTE GEMI · FELIX⁵ · ET · VIRIVS EVTYCHIANVS |
LECTICARI DEI CO · · · · · CENTIANVS · · · · · | · · · · ·

ad eundem titulum videtur referendum frustum ibidem exstans:

· · · · · saceRDOTES ET CANDIDATI | · · · · · conTVLERVNT IN
IVL

FABRICA · TEMPLI | · · · · · S · DOMITIVS · SEVERVS · ALEXANDER

N. 1 apud Potsdam, n. 2 Florentiae hodie adservantur, ubi descr. n. 1
Philippius, n. 2 Kiesslingius, sed omnes Romae repertae sunt, ubi n. 3

fuit in monasterio S. Alexii in Aventino aetate Accursii, qui descripsit eam litteris admodum inconditis exarata. Eiusdem nuper frustra nonnulla denuo reperta sunt cf. Bull. 1870 p. 84. Corp. Inscr. VI, 406—408 (n. 2 Or. 2504). Quae inclinatis dedi hodie perierunt. — ¹⁾ I(ovis) O(ptimi) M(aximi) D(olicheni). ²⁾ B(ona) f(ortuna) ut in titulis graecis ἀγαθὴ τύχη cum Mommseno videtur solvendum, viz b(onum) f(actum). Ceterum construe ita: ex praecepto I(ovis) O(ptimi) M(aximi) D(olicheni) aeterni, conservatori[s] totius poli et numini[s] praestantiss[imi] ex(h)ibitori[s] invict[i] L. Tettius Hermes eq(ues) R(omanus) cet. pro salute illorum et pro salute illorum tabula(m) marmorea(m) cum proscenio et columnis d(ono) d(edit). Quos elexit I(uppiter) O(ptimus) M(aximus) sibi servire: M. Aurel(ium) Oenopione(m) Onesimum signum Acaci notarium et Septimium Antonium signum Olympi patre(m), kandid(atos) patronos fratres carissimos et collegas hon(oratos) (scilicet L. Tettii), Aur(elium) Magnesium, Aur(elium) Sarapiacum, Antonium Marianum, Iul(ium) Florentinum principe(s) huius loci cet. ³⁾ Viz scriptor tituli dicere voluit: ex praecepto I. O. M. D. aeterni, (ei) conservatori cet. dono dedit, sed oblitus est praecedentis ex praecepto. ⁴⁾ I. e. cognominatus Acacius. ⁵⁾ Iam reliqua nomina casu nominativo adferuntur; videtur scriba omnia haec nomina ex albo collegii in lapidem transcripsisse recteque in prioribus quidem primum casum, quem in albo invenit, mutavit in quartum, in posterioribus idem facere oblitus est. Ita in titulis a militibus dedicatis nomina saepe vocativo casu adferuntur; eo nimirum conscripta erant in albis militaribus. — Omnes igitur collegii huius Iovem Dolichenum colentis sodales dicuntur sacerdotes et kandidati et colitores huius loci; honores muneraque comprehenduntur verbis: quos elexit I(uppiter) O(ptimus) M(aximus) sibi servire, nominantur: kandidati(tres), patroni(tres), qui mutuo se appellant fratres carissimos et collegas honoratos; notarius sive scriba (unus); pater (unus); principes huius loci (quattuor); curator templi (unus), sacerdos (unus), lexicarii Dei (duo).

93 SIGNVM · MART · AV⁹ | A · TERENCEVS · A · F · GAL · RVSTICVS | AED ·
 II·VIR · PONT · M · M · TRIVMH¹ | LVDIS · SCAENICIS · FACTIS² | D · S · P · d

Isturgi (los Villares prope Andujar). Corp. II, 2121 descr. Huebnerus. —

¹⁾ Aed(ilis), IIvir, pont(ifex) m(unicipum) m(unicipii) Triumph(alis) i. e. Isturgi. ²⁾ Cf. Corp. II, 2101: dato epulo civibus et incolis et circensibus factis, ibid. 1267 epulo dato utriusque sexus similiaque praesertim in Hispania cf. indicem.

94 VICTORIAE | AVG SACR^o | C IVLIVS VICTOR | AED PRAEF PR III VIR¹ |
SIGNVM VICTORIAE | QVOD NOMINE IVLO|RVM (sic) TERTVLLI MAR-
TIALIS QVADRATI IVLIANI VICTORIS HONO|RATAE FILIOR SVORVM |
PROMISERAT SVA PEC FEC | IDEMQVE DEDICAVIT | ET DEDICATIONEM |
DIEM LVDO^rVM² CELEBRAVIT

*Arsacal. Bull. Inst. arch. 1862 p. 139. — 1) Aed(ilis), praef(ectus)
pr(o) IIIvir(o). 2) Immo die ludorum.*

95 SILVANO · SACRVM · VOTO | SVSCEPTO · PPO · SALVTE · DOMITIANI |
AVG · N · L · DOMITIVS · PHAON · AD CVLTVM | TVTELAMQVE · ET · SACRI-
FICIA · (sic) IN OMNE | TEMPVS · POSTERVm · IIS · QVI · IN CONLEGIO |
SILVANI · HODIE · ESSENT · QVIQVE · POSTEA | SVBISSENT · FVNDVM ·
5 IVNIANVM · ET | LOLLIANVM · ET · PERCENNIANVM · ET | STATVLEIANVM ·
SVOS · CVM · SVIS · VILLIS | FINIBVSQVE · ATTRIBVIT · SANXITQVE · VT |
EX · REDITV · EORVM · FVNDORV (sic) · Q · S · S · S¹ · K · IANV | III ·
IDVS · FEBR · DOMITIAE · AVG · N · NATALE · E | V · K · IVLIAS · ROSALIBVS ·
ET · IX · K · NOVEMBR · NATA | DOMITIANI · AVG · N · SACRVM · INRE ·
10 PRAESEN^ti | FIERET · CONVENIRENTQVE · I · QVI · IN | COLLEGIO · ESSENT ·
AD EPVLANDVM · CVRA|NTIBVS · SVI · CVIVSQVE · ANNI · MAGISTRIS ·
HVIC | REI · DOLVM · MALVM · AFVTVRVm · QVOMINVS | EA · QVAE ·
SVPR · SCRIPTA · SVNT · FIAN^t | MANIFESTVM · EST · CVM · PRO SALVTE ·
OPTVMI | PRINCIPIS · DOMINII · S (sic)² · FVNDI · CONSECRATI | SINT ·
15 DIES · QVE · SACRIFICIORVM · CONPRE|HENSⁱ · PRAET^{er}AREA · LOCVS · SIVE ·
EA · PARS | AGRI · SILVAE QVae³ · EST · IN VIVARIO · QVAE · CIPPIS | POSITIS ·
CIRCA · SILVANVM · DETERMINATA | EST · SILVANO · CEDET · ET · VIA ·
ADITVS · AD SILVANVM | PER FVNDVM · QVAESICIANVM (sic) · OMNIBVS ·
PATEBIT | LIGNIS · QVOQVE · ET · EX FVNDO · GALLICIANO | ET · AQVA ·
20 SACRIFICI · CAVSA · ET · DE VIVARIO | PROMISCVE · LICEBIT · VTI · HAEC ·
SIC · DARI | FIERI · PRAESTARI · SINE · DOLO · MALO · IVSSIT | PERMISIT-
QVE · L · DOMITIVS · PHAON | CVIVS · OMINES (sic) · LOCVS · FVIT

'Caposele contrada Castagneto' Lucaniae. Henzen 6085 descr. Brunnius. —

1) Q(ui) s(upra) s(cripti) s(unt). 2) Domini S(silvani)? Mommsenus.

96 M · BLOSSIVS · M · L · AGATO | M · CONSVS · M · L · NICOL | SEX · ALLIVS ·
Q · L · SEXTVS | M · ATILIVS M · L · APOL¹ | A · NASENNIVS · A · L · PROT² |
L · FVRRIVS · L · L · DION³ | M · LIMBRICIVS · M · L · DIOD⁴ | C · TIBVRTIVS ·
C · L · FL⁵ | L · TVRIVS · L · P · C · L · SAND⁶ | A · PACTVMEIVS · A · L ·
PHILIP | P · OCTAVIVS P · L · ANTIOC

in latere dextro IOVEI · SACR

in latere sinistro HANC · ARM | NEQVIS · DEALB¹

Casapullae (prope Capuam). Corp. I, 574 Ritschl tab. LXIV s a c ad lapidem (Henz. 6117). Unus ex titulis magistrorum pagorum Campanorum est, qui omnes a. u. 695 antiquiores sunt cf. infra n. 2013 sq. Mommsenum Corp. I p. 159. — ¹) Apol(lonius), Apol(lodorus) vel tale quid. ²) Prot(us) vel eiusmodi aliquid; nota cognomina plerumque non plene scripta, id quod primis quo liberti cognomen acceperunt temporibus proprium est. ³) Dion(ysius) cet. ⁴) Diod(orus), Diod(otus) cet. ⁵) Fl(avius), Fl(orens) cet. ⁶) L(uci) P(ubli) G(ai) l(ibertus) Sand(ilianus?) ⁷) Dealb(et), ad candidatorum scilicet nomina inscribenda cf. infra n. 1957. Similes formulas proceresque saepius in fine titulorum et sacrorum et mortuاريorum adduntur cf. infra n. 272 et Zangemeisterum Corp. IV p. 10, qui eas composuit.

97 I · O · S · P · D¹ · | ET · IVNONI · SANCTAE · | HERAE · CASTORIB · | ET · APOLLINI · CONSERVATO | RIBVS · THYRSVS · | PRO SALVTE · PATRONI SVI | ET · SVA SVORVMQVE | IVSSV NVMINIS EORVM | ARAM · D | SALVIS · CANDIDATIS | HVIVS LOCI² | PER · C · FABIVM · GERMANVM — in latere sinistro: DED VI IDVS | CT | PEREGRINO ET | AEMILIANO | COS³

Romae rep.; pertinet sine dubio ad templum Iovis Dolicheni in Aventino cf. supra n. 92. Corp. VI, 413 descr. Henzenus. (Henz. 5663). —

¹) Collato altero eiusdem sacrarii titulo l. l. n. 412 recte solvit Henzenus I(ovi) o(ptimo) S(oli) p(raestantissimo) d(igno). ²) Cf. supra n. 92. ³) *Candidati autem cur dicantur nescio; nisi forte ita significatur ius eorum festos dies collegii obire λελυγμένους cf. Herodian. 8, 7. Mommsenus l. l. ³) A. 244.*

98 M · AVREL | REDITVS | BF · LEG · LEG | II · ADI · P · F | SEVERIANAE¹ | V · S · L · M | SVSCEPTA · FIDE · EX · ORCO²

In agro Aquincensi. Corp. III, 3624 sec. Ferrarinum. — ¹) B(ene)-f(iciarius) leg(ati) leg(ionis) II adi(utricis) p(iae) f(idelis) Severianae. ²) Cf. titulos sepulcrales Corp. II, 488 ille pater fecit filio horco nequa; I. Neap. 3386 vixit annos plus minus XXXI orco peregrino. Interpretatio dubia est.

99 MINERVAE · AVG | SACRVM | NERONE · CLAVDIO · II | L · CAESIO · MARTIALE · COS¹ | L · SELLIVS · GORGIA · MAG · III | Q · NONIVS · AMANVS · MAG · III | q · IOLLINVS² · FAVSTVS · MAG · II | M · ANTISTIVS · LAETVS ·

MAG · II | Q · HORTESIVS · CARPVS · MAG · I | C · IVLIVS · AGATHOPVS ·
MAG · I | MAG · FONTAN[] · D · S · P | DEDIC · K · DEC

ex parte aversa:

SACRO · AVG | L · SELLIVS · GORGIA | M · TER | Q · NONIVS · AMANVS |
M · TER | Q · LOLLIVS · FAVSTVS | M · BIS | M · ANTISTIVS · LAETV[] | M ·
BIS | Q · ORTENSIVS · CARPVS | M · SEM | C · IVLIVS · AGATOPVS | M · SEM
Romas in Esquilino prope eum locum, quo interlocutiones fontanorum
(cf. titulum sq) inventas sunt. Corp. VI, 268 descr. Henzenus. — ¹) A. 57.
²) C · OLL · IS in lapide. *Ex parte aversa restituitur; nomen valde evani-*
dum ab ipso quadratario male incisum erat. Henzenus l. l.

100 HERCVLI · SACRVM · POSVIT | P · CLODIVS · FORTVNATVS · Q̄R¹ ·

PERPETVVS · HVIVS · LOCI |

Interlocutiones | Aeli Floriani, Herenni Modestini² et Faltoni |
Restutiani praef. vigil(um) pp. vv.³

5 Florianus (dixit): quantum ad formam a me datam pertinet,
quoniam me convenis, de hoc inprimis tractandum est. Ita
interlocutum me scio esse hesterna | die, docere partem diversam⁴
oportere, hoc | ex sacra auctoritate descendere, ut pensiones |
non dependerentur. Et respondit: se quibuscumque rationibus
10 posse ostendere, hoc | ex sacra auctoritate observari. Et hodie
hoc | dicit: ex eo tempore, inquit, ex quo Augustus | rempubli-
cam obtinere coepit usque in hodie(num) | numquam haec loca
pensiones pensitasse. |

Et infra Florianus d(ixit): vidi locum dedicatum | imaginibus
15 sacris.

Et alio capite | Modestinus d(ixit): si quid est iudicatum, habet |
suam auctoritatem, si est, ut dixi iudicatum. | Interim apud me
nullae probationes exhibentur, quibus doceantur fullones in
pensionem iure conveniri.

20 Et alio capite | Restutianus c(um) c(onsilio) c(ollocutus) d(ixit):
manifestum est, quid | iudicaverint pp. vv.³ nam Florianus par-
tibus | suis diligentissime functus est, qui cum in | rem prae-
sentem venisset, locum inspexit | et universis indicibus examinatis
sententiam⁵ de eo loco, de quo maxime⁶ | qu(a)eritur, protulit;
25 a qua provocatum⁷ | non est.

Et infra Restutianus d(ixit): | Modestinus quoque secutus res | a
Floriano iudicatas pensiones | exigi prohibuit.

Et infra | Restutianus d(ixit): Illud servabitur | fontanis, quod

obtinerunt | apud suos iudices et quod habuerunt in hodiernum
sine pensione. |

Ex Alexandro Aug. II et Marcello II cos. | litigatum est in |
Peregrino et Aureliano cos. | dies.²

Romae in Esquilino. Fabretti p. 278—279 qui desor.; is et Bianchini multa legerunt, quas hodie evanuerunt; ea quas supersunt correxerunt Kellermannus (vig. p. 30) Mommsenusque (*Ztschr. f. gesch. Rechtsw.* XV p. 326), denuo denique nuper contulit Henzenus ediditque Corp. VI, 266. *Ibidem earundem interlocutionum alterum exemplum mutilum in columnae frusto inventum est, incipiens ab verbis: sententiam de eo loco, de quo cet., huic fere par, pertinens fortasse ad aram mox laudandam ab eodem collegio Victoriae consecratam. — 1) Q(uin)q(uennalis). Ab eodem quinquennale collegii fontanorum altera ara haec Victoriae dedicata est (Marini Atti p. 556): M. Alexandro | Aug. et Marcello cos. Vic|toriae sacru|m. P. Clo(dius) For|tunatus qq. | collegio fon|tanorum Consules sunt anni 226, quinquennalis anni 244; anno igitur 244 ara posita videtur esse una cum ea quas Herculi dedicata est, consules autem nominantur a. 226 quia eo anno votum susceptum erat. 2) Notus est iuris consultus. 3) Praefectorum vigil(um) p(erfectissimorum) v(irorum). 4) Fisci nomine curatores operum et locorum publicorum cum fullonum, qui fontani dicuntur, collegio agere videntur, ut solarium loci publici, quem possiderent, penderent. 5) Inde a medio SENTEN||TIAM verbo inscriptio legitur in tabula marmorea, quam eiusdem basis 'latus intuentibus dextrum' Fabrettius dicit et ex litterarum lapidisque similitudine confirmat Kellermannus. 6) Cum maxime in exemplari altero. 7) PROTV Kellermann. PROINDE REVOCATVM Fabr. PROTVLIT A QVA PROVOCA[TVM NON EST] Bianchini et exemplum alterum. 8) Haec in altero exemplo ita leguntur: Actum IIII Idus Mar(tias) ann(o) | quo victoriam percepimus. | Litigatum est ex Alexandri Aug. II et | Marcelli II cos, in Peregrini et | Aemiliani cos. dies. Prioris sunt anni 226, posteriores anni 244. 'DIES cum non habeat, unde regatur, equidem crediderim, qui titulum concepit in fine dierum litis numerum adscribere voluisse, sed omisisse spatio vacuo relicto, cum ignoraret quibus diebus lis et coepta esset et finita. Ita hoc quoque recte explicatur, cur postea in altero exemplo adiectus sit dies victoriae; nam postea haec accessisse vel inde intellegitur, quod annus non enuntiatur, sed eo nomine remittitur qui legit ad v. 41.' Mommsenus Corp. I. I.*

in postica: LEEGE¹ · ALBANA² · DICATA

Bovillis. Corp. 1, 807 Ritschl tab. LVIf descr. et contulerunt Borghesius, Henzenus, Mommsenus (Or. 1287). — Mommsenus sic fere legendum esse putat: Vediovei patrei gentiles Iuliei. Vediovei Iulei. Aara leege Albana dicata. — ¹) Vocales geminati titulum saeculo septimo adsignant. ²) Confert Mommsenus aram Amiterninam Henz. 6118 Larib(us) d(ono) d(ata), Romano more dedicata.

102 SALVTI EX VOTO | Q · PLAVTVS IVSTVS AEDIL · ARIM | N · S · ET ·
CASSIAE · THREPTES · C · S · ET | Q · PLAVTI · VERECVNDI · F · S · AEDEM |
S · A · DED | H · A · S · A · H · L · L · Q · D · R · IN A¹

Arimini. Henzen 6121 descr. Toninius. — Legendum fortasse: Saluti ex voto. Q. Plautius Iustus aedil(is) Arim(inensium) n(omine) s(uo) et Cassiae Threptes c(oniugis) s(uae) et Q. Plauti Verecundi f(ili) s(ui) aedem S(alutis) A(ugustae) ded(icavit). H(abet?) a(edes?) S(alutis?) A(ugustae?) h(oc?) l(oco?) l(eges?) q(uas) D(ianae) R(omae) in A(ventino). — ¹) Borghesius legit: h(aec) a(edes) S(alutis) A(ugustae) h(abet) ll(eges q(uas) (scil. habet ara) D(ianae) R(omae) in A(ventino), collatis titulis sequentibus n. 103. 104 in summa re optime; ut tamen litterae L · L leges significant, fieri non potest, cum eiusmodi compendium tempori quo hic titulus exaratus est, nullo modo conveniat. Omnino versus extremi septem litteras priores quomodo solvendas sint adhuc plane incertum est; quae ego proposui exempli tantum causa dedi.

103 [L. Aelio Caesare II P. Coelio B]albino Vibullio Pio cos.¹ |
[VII Idus] Octobres. |

[C. Domitius Valens Ilvir i(ure) d(icundo), prae]eunte C. Iulio Severo pontif(ice), | [legem dixit in ea verba quae infra]

3 scripta sunt: |

[Iuppiter optime Maxime quandoque tibi h]odie hanc aram dabo dedicaboque ollis legib(us) | [ollisque regionibus dabo dedicaboque, quas hic h]odie palam dixero, uti infimum solum huius arae est:² | [si quis hic hostia sacrum faxit, quod magmentum

10 ne]c protollat,³ itcirco tamen probe factum esto. Cetera[e] | [leges huic arae eadem sunt, quae arae Dianae sunt i]n Aventino monte⁴ dictae. Hisce legibus hisce regionib(us) | [sicuti dixi hanc tibi aram Iuppiter Optime Maxime do] dico dedicoque, uti sis volens propitius mihi collegisqu[e] | [meis, decurionibus, 13 colonis, incolis coloniae Martiae I]uliae Salonae coniugibus liberisque nostri[s].

Salonis reperta, nunc media fracta; pars dextra extat Patavii, sinistra periit. Corp. III, 1933. Quae supersunt descr. Mommsenus, quae uncinis inclusi, servarunt apographa antiquiora. — 1) A. 137. 2) 'Id est: illis legibus dedicabo, quas hic hodie palam dixero; illis regionibus dedicabo, uti infimum solum huius arae est. Nam ibi arae termini sunt, ubi solum incipit planum esse'. Mommsenus l. l. 3) 'Id est: quamvis exta non deponat'. Mommsenus l. l. 4) 'Scilicet ea ara aedesque prima videtur fuisse quam Romani dedicarint scripta lege proposita'. Mommsenus l. l.

104 T. Statilio Tauro | L. Cassio Longino | cos.¹ X k. Octobr. |
numini Augusti votum | susceptum á plebe Narbo|nensium in
perpetuom: |

Quod bonum faustum felixque sit Imp(eratori) Caesarí | Divi f.
5 Augusto p(atr) p(atr)ae pontifici maximo trib(unicia) potest(ate) |
XXXIII coningi liberis gentique eius senatui | populoque Romano
et colonis incolisque | c(oloniae) I(ul)iae P(aternae) N(arbonis)
M(artii), qui se numini eius in perpetuum | colendo obligáverunt,
plébs Narbonen|sium áram Narbone in foro posuit, ad | quam
10 quotannis VIII k. Octobr., qua die | eum seculi felicitas orbi
terrarum | réctorem édedit,² tres equites Romani | á plebe et
tres libertini hostias singul|las inmolent, et colonis et incolis
ad | supplicandum númini eius thús et vinum | de suo eá die
praestent, et VIII k(alendas) Octob.³ | thus vinum colonis et in-
15 colis item prae|stent, k(alendis) quoque Ianuar(ii)s thus et
vinum | colonis et incolis praestent, VII quoq(ue) | idus Ianuar(ias),
quá die primum imperium | orbis terrarum auspicátus est⁴, thure |
vino suplicent et hostias singul(as) in|molent et colonis incolis-
que thus vi|num eá die praestent; | et pridie k. Iunias, quod
20 ea die T. Statilio | Tauro M'. Aemilio Lepido cos.⁵ iúdicia |
plebis decurionibus coniúnxit⁶ hostias | singul(as) inmolent et
thus et vinum ad | supplicandum númini eius colonis et | incolis
praestent | exque iis tribus equitibus Romanis et tribus | liber-
tinis unus

In latere:

*Plebs Narbonesis aram | numinis Augusti dedi|cavit |
versus duo erasi videntur⁷ | legibus iis q(uae) i(nfra) s(criptae)
s(unt):*

Numen Caesaris Aug(usti) p(atris) p(atr)iae quando tibi | hodie
5 hanc aram dabo dedicabo|que, his legibus hisque regionib|us
dabo dedicaboque, quas hic | hodie palam dixero, uti infimum |

solum huiusque arae titulorum|que est: si quis tergere ornare |
 reficere volet, quod beneficii | causa fiat, ius fasque estó; sive |
 quis hostia sacrum faxit, qui | magmentum nec protollat, id|-
 10 circo tamen probe factum esto; si | quis huic arae donum dare
 au|gereque volet, liceto, eademq(ue) | lex ei dono esto, que (sic)
 arae est; | ceterae leges huic arae titulisq(ue) | eadem sunt,
 quae sunt arae | Dianae in Aventino. Hisce legi|bus hisque
 regionibus, sicuti | dixi, hanc tibi aram pro Imp. | Caesare
 15 Aug(usto) p(atre) p(atriciae) pontifice maxi|mo tribunicia potestate
 XXXV⁸ coniuge liberis genteque eius | senatu populoque R(omano)
 colonis | incolisque col(oniae) Iul(iae) Patern(ae) Narb(onis)
 Mart(ii), qui se numini eius in per|petuum colendo obligaverunt, |
 doque dedicoque, uti sies volens | propitium.

Narbone. Herzog Gall. Narbon. Append. n. 1 qui descr. (Orelli 2489).
Titulum, qualis nunc extat, Antoninorum tempore restitutum esse cum
Rossio (Ann. Inst. arch. 1857 p. 328) iudicat Herzogius propter formam
litterarum. — 1) Suff. a. 11. 2) Est enim natalis Augusti. 3) De
natali Augusti duobus diebus celebrato cf. Henzenum Scavi nel bosco
dei frat. Arv. 1868 p. 14. 4) Cf. feriale Cumanum ad hunc diem
Corp. I p. 310 et 383, in quo supplicationes eo die referuntur, quod
Imp. Caes. Augustus eo die primum fasces sumpsit Hirtio et Pansa
cos. (u. c. 711). 5) Cos. ord. 11. 6) Pertinere videtur ad comitia
magistratum municipalium cf. Henzenum Bull. Inst. arch. 1857 p. 41,
Herzogium l. l. p. 206 sq., infra n. 1958. 7) Excidisse videntur dies
et annus, magistratus sacerdotisque municipalium nomina qui leges
dixerunt. 8) A. 12/13.

105 L. Aienus L. f., Q. Baebatius Sex. f. aedem dedicarunt | Iovis
 liberi Furfone a. d. III idus Quinctileis L. Pisone A. Gabinio
 cos.,¹ mense Flusare | COMVLA · TEIS² olleis legibus, illeis
 regionibus.

5 Utei extrema fundamentaque³ lapide | facta huiusque aedis ergo
 uteique ad eam aedem scalas lapide structas quaeque⁴ | columnae
 stant citra scalas ad aedem versus, stipitesque aedis huius⁵
 tabula|mentaque utei tangere sarcire tegere devehere defigere
 MANDARE ferro oeti | promovere referre liceat⁶ fasque esto.

10 Sei quod ad eam aedem donum datum donatum dedicatum|que
 erit, utei liceat oeti venum dare. Ubei venum datum erit, id
 profanum esto. Venditio | locatio aedilis esto quem quomque
 veicus Furfens(is) fecerint, quod se sentiat⁷ eam rem | sine

scelere sine piaculo *vendere locare*⁸, alis ne potesto. Quae pe-
 15 quia recepta erit, ea pecunia emere | conducere locare dare,
 quo id templum melius honestiusque seuit, liceto. Quae pecunia
 ad eas | res data erit, profana esto, quod d(olo) m(slo) non erit
 factum. Quod emptum erit aere aut argento | ea pecunia, quae
 pecunia ad id *emendum*⁹ data erit quod emptum erit, eis rebus
 20 eadem | lex esto, quasei sei dedicatum sit.

Sei qui heic sacrum surupuerit, aedilis multatio esto, | quanti
 volet. Idque veicus · Furf(ensis) mai(or) pars FIFELTARES sei
 apsolvere volent sive condemnare, | liceto.

Sei quei ad hoc¹⁰ templum rem deivnam fecerit Iovi libero aut
 25 Iovis genio, pelleis | coria fanei sunt.

Furfone rep. nunc Aquilae. Corp. I, 603 Ritschl tab. LXXXII. (Or. 2488). — 'Titulus totus corruptus est, tralatitius fortasse et inter propagationem pessum datus vel exceptus ex exemplo obscuris et fugientibus litteris scripto ab Latinae linguae parum gnaro aliquo negligentissimoque quadratario; sane inter lapides Romanos quos novi nullum offendi, qui ad similem corruptelarum immanitatem ascendat, in hoc tantam, ut pleraque codicibus tradita longe emendatiora habeamus'. Mommsenus. — 1) A.u. c. 696. 2) Ita in lapide; quid subsit, incertum; nescio tamen, num cumulatis ita ut idem sit, quod est additis ferri non possit. De mense Flusare sive Florali cf. Mommseni Unterital. Dial. p. 340. 343. 3) EXTREMAE · VNDAE · QVAE in lap., emendavit Mommsenus atque angulos murorum aedisque fundamenta intellegit. 4) AEDE · SCALAS · QVE LAPIDE STAAVCTVENDO in lapide, emendavit Mommsenus ad sententiam. 5) HVMVS lapis. 6) Liceat excidit in lap. 7) SENIVN lap. 8) Vendere locare excidit in lap. 9) TEMPLVM lapis, em. Mommsenus. 10) HVC lapis.

Tituli sacri Matris magnae et Dei invicti Mithrae.

Seriem gravissimorum titulorum ad cultum matris Idaeae et dei Solla spectantium hic componere placuit quia multa habent singularia.

106 MATRÍ · DEVM | ET · NAVÍ · SALVIÆ ¹ Q · NVNNIVS | TELEPHVS · MAG |
 COL · CVLTÓ · EIVS | D · S · D · D¹

Romae. Corp. VI, 494 descr. Marinius (Orell. 2403). — 1) Mag(ister) col(legii) culto(rum) eius d(e) s(uo) d(onum) d(edit). Et collegii et CVLTORUM contra morem aetatis melioris, qua COLL et CVLTOR scribebatur, notantur.

107 M · D · M · I¹ · ET · ATTINIS

Cybele turrata in bigis sedens a leonibus vecta, dextra spicas et milium, sinistra tympanum gerit. Stat contra Attis puer pinui innisus braccatus mitratusque, dextra mento subiecta, sinistra tympanum tenens: ad pedes a tergo adstat pedum. In pinu avis sedet.

L · CORNELIVS · SCIPIO · ORFIVS² | · V · C · AVGV · TAVROBOLIVM ·
SIVE · CRIOBOLIVM · FECIT | DIE · IIII · KAL · MART | · TVSCO · ET ANVL-
LINO · COSS³

in latere dextro incisae erant faces duae transversae cum crotalis; in sinistro fistulae ac tibiae; in parte postica pinus visitur, de qua pendent crotali syrinx vasa variae formae: inter ramos eius aviculae tres et gallus. Adstant taurus et aries vittati et coronati.

Romae. Corp. VI, 505 descr. Rossius (Orell. 1899). — ¹) M(atris) d(eum) m(agnae) I(daeae). ²) In lap. OREITVS cf. Corp. VI, 402. 508. ³) A. 295.

108 POTENTISS · DIIS · m. d. m. et at|TI · MENOTYRANNO¹ |
SERAPIAS · H · F · SACR² | MATRIS · ET · PROSERPINAE | TAVROBOLIVM ·
CRIOBOL · CAERNO³ | PERCEPTVM · PER · FL · ANTONI|VM · EVSTOCHIVM ·
SAC · PHRYG | MAX · PRAESENTIB · ET · TRADENTIB | CC · VV · EX
⁵ AMPLISS · ET · SANCTISS | COLL · XV · VIR · S · F⁴ · DIE · XIII · KAL |
MAIAS · CEREALIBVS · DD · NN⁵ | CONSTANTINO · MAX · AVG · V · ET |
LICINIO · IVN · CAES · COSS⁶

Sine dubio Romae rep. Corp. VI, 508 servavit Cyriacus. — ¹) Excidit gentilicium feminae. ²) SAC · dear emendat Mommsenus; legendum: h(onestat) f(emina) sac(erdos) dear(um). ³) $\kappa\acute{\iota}\rho\pi\omega$, patella; inde dictas esse feminas caernophoros in his sacris obvias I. Neap. 3144 Corp. II, 179 adnotat Mommsenus. ⁴) Praesentib(us) et tradentib(us) c(larissimis) v(iris) ex ampliss(imo) et sanctiss(imo) coll(egio) XVvir(um) s(acris) f(aciundis). ⁵) D(ominis) n(ostris) duobus. ⁶) A. 319.

109 MATRI · DEVM · MAGNAE | IDAE · SVMMAE · PA|RENTI · HERMAE · ET ·
ATTIDI | MENOTYRANNO · INVICTO | CLODIVS · HERMOGENIANVS |
CAESARIVS¹ · V · C · PROCONS · AFRICAE | PRAEFEC · VRBIS · ROMAE |
XV · VIR · S · F · TAVROBOLIO | CRIOBOLIOQVE · PERFECTO | XIII · KAL ·
⁵ AVG · DIIS · ANIMAE | SVAE · MENTISQVE · CVSTODIBVS | ARAM · DICAVIT |
D · N · GRATIANO · AVG · TER | ET . . . AEQVITIO · CONSS²

Romae in fundamentis basilicae Vaticanae una cum septem similibus rep. (cf. 111. 112. 114) Corp. VI, 499 (Orelli 1900) ad exempla antiqua. —

¹⁾ 'Idem videtur qui a. 364 comes fuit rerum privatarum cod. Theod. X, 1, 8.' Henzenus. ²⁾ A. 374.

110 DĪS | MAGNIS | MATRI · DEVM · ET · ATTIDI · SE|XTILIVS · AGESILAVS ·
AEDESIVS | V · C · CAVSARVM · NON · IGNOBI|LIS · AFRICANI · TRIBVNALIS ·
ORA|TOR · ET · IN · CONSISTORIO | PRINCIPVM · ITEM · MAGISTE|R ·
LIBELLOR · ET · COGNITION | SACRARVM · MAGISTER · EPISTV|LAR ·
5 MAGISTER · MEMORIAE | VICARIVS · PRAEFECTOR · PER | HISPANIAS ·
VICE · S · C¹ · PA|TER · PATRV · DEI · SOLIS · INVI|CTI · MITHRAE ·
HIEROFANTA | HECATAR² · DEI · LIBERI · ARCHI|BVCOLVS · TAVROBOLIO |
CRIOBOLIOQ · IN AETER|NVM · RENATVS · ARAM · SACRA|VIT · DĒ · NN ·
VALEN|TE · V · ET · VALENTINIANO | IVN · AVGG · CONSS³ · IDIB |

10

AVGVSTIS

Romae. Corp. VI, 510 servarunt Petrus Sabinus et Ligorius (Or. 2352). —

¹⁾ Ita recte Petrus Sabinus, cum Ligorius habeat VICE · S · I · CVR · PATR cet. Notae explicantur titulo Hispano II, 4107, quem recte confert Mommsenus: vicarius praefector(um) per Hispanias vice s(acra) c(ognoscens). ²⁾ Cf. Corp. VI, 507: hierophantes Liberi patris et Hecatarum. ³⁾ A. 376.

111 DIS · MAGNIS | VLPIVS · EGNATIVS · FAVENTINVS | V · C · AVGV · P ·
V · B · P · R · Q¹ | PATER · ET · HIEROCERYX · D · S · I · M² | ARCHIBV ·
COLVS · DEI · LIBERI | HIEROFANTA · HECATAE · SA|CERDOS · ISIDIS ·
PERCEPTO | TAVROBOLIO · CRIOBOLIOQ · | IDIBVS · AVGVSTIS · D · D ·
3 N · N | VALENTE · AVG · V · ET · VALENTINIA|NO · AVG · CONSS³ ·

FELICITER

Vota Faventinus bis deni⁴ | suscipit orbis.

Ut mactet repetens aurata | fronte bicornes.

Romae in fundamentis basilicae Vaticanae cum n. 109. 112. 114. Corp. VI, 504 (Orelli 2335) descr. Smetius aliiq. — ¹⁾ V(ir) c(larissimus) augur pub(licus) p(opuli) R(omani) Q(uiritium). ²⁾ D(ei) S(olis) i(nvicti) M(ithrae). ³⁾ A. 376. ⁴⁾ Vota vicennalia significantur.

112 DIIS OMNIPOTENTIBVS | LVCIVS · RAGONIVS | VENVSTVS V · C | AVGV ·
PVBLICVS | P · R · Q¹ · PONTIFEX | VESTALIS · MAIOR | PERCEPTO TAV ·
ROBOLIO | CRIOBOLIOQVE | X · KAL · IVN | D · N · VALENTINIANO |
AVG · IIII · ET | NEOTERIO CONSS² | ARAM · CONSECRAVIT

Romae rep. cum 109. 111. 114. Corp. VI, 503 descr. Henzenus (Orelli 2130). — ¹⁾ P(opuli) R(omani) Q(uiritium). ²⁾ A. 390.

113 M · D · M · IDÆAE ET¹ ATTIDI MENOTVRANO² S³

Nobilis in causis forma⁴ celsusq(ue) Sabinus

Hic pater Invicti mystica victor habet.

Sermo duos reservans⁵

3 Consimiles aufert

Et veneranda movet Cybeles triodeia⁶ signa:

Augentur meritis simbola tauroboli.

RVF CAEON CAE SABINI F · V · C · P · M · HIEROF D HECAT AVG | PVB

P · R · Q⁷ PATER SACROR INVICT METHRAE TAVROBOLIATVS | M · D · M ·

10 ID · ET · ATTIDIS · MINOTVRANI ET ARAM IIII · ID · MART | GRATIANO

V ET MEROBAYDE CONSVLIBVS⁸ DEDICABIT |

Antiqua genere domo, cui regia Vestae

Pontifici felix sacrato militat igne,

Idem augur, triplicis cultor venerande Dianae,

15 Persidiciq(ue) Mithrae antistes Babilonie templi,

Tauroboliq(ue) simul magni dux mystice sacri.

Romae. Corp. VI, 511. Apographum ceteris plenius servavit Ligorius; postea titulum iam valde corrosum descr. Smetius alique, ut inprimis vv. 2. 6. 8 pauca tantum enuclearent. Ligorianum tamen exemplum fidem mereri et versus ipsi et apographa posteriorum mutila ostendunt. (Orelli 2353). — ¹) Ita Ligorius, IDÆ ET Smetius. ²) Apographa MINOTVRAM, MENOTVRANO, MINOTAVRANO aliaque. ³) S(acrum). ⁴) Versum praeter verbum primum Ligorius unus servavit, qui altero exemplo FAMA, altero FORMA scripsit. ⁵) RESERVAT alterum exemplum Ligor., sed participium firmatur lectione Pighiana VATIS. ⁶) Τριόδια i. e. trivía scil. signa Hecatae. ⁷) Legendum: Ruf(ius) Cae(i)oni(us) Cae(ioni?) Sabini(?) f(iilius?) v(ir) c(larissimus), p(ater) s(acrorum) et hieroceryx i(nvicti) M(ithrae), s(acerdos) d(ei) L(iberi), s(acerdos) d(eae) Hecat(ae), aug(ur) pub(licus) p(opuli) R(omani) Q(uiritium). ⁸) A. 377.

114 M · D · M · I | ET ATTIDI MENO|TYRANNO CONSER|VATORIBVS SVIS

CAE|LIVS HILARIANVS · V · C | DVODECIMBYR | VRBIS ROMAE | P · S · ET

HIEROCERYX | I · M · S · D · L · S · D | HECATE¹ | D · N · GRATIANO ·

AVG · | ET MEROBAYDE | CONSS · III² · IDVS | MALAS

Romae in fundamentis basilicae Vaticanae cum n. 109. 111. 112. Corp. VI, 500 ad exempla antiqua (Orell. 1901). — ¹) Legendum: v(ir) c(larissimus) duodecim(vi)r urbis Romae, p(ater) s(acrorum) et hieroceryx i(nvicti) M(ithrae), s(acerdos) d(ei) L(iberi), s(acerdos) d(eae) Hecate. ²) A. 377.

- 115 ATTINI · SACRVM | ET · MINERVAE · PARACENTIAE | L · SONTIVS ·
 PANCIVS · IVSTI|NVS · EQ · ROMANVS · PRINCI|PALIS · DVVMVIR · ET ·
 MVNERA|RIVS · NATALIS · COLONIAE · OM|NIBVS · HONORIBVS · PER-
 FVNCT | ET · SACERDOS · MATRI · DEVM M · I | IN · PRIMORDIO · SVO ·
 5 TAVROBO|LIVM · A · SE · FACTVM · TRADEN|TE · SIMVL · COSINIA · CEL-
 SINA | CONSACERDOTE · SVA | PRAEVNTE · FLAVIO · LIBE|RALI · HAR ·
 PVBL · PRIMARIO

Beneventi. I. Neap. 1398 (Or. 2330) descr. de Vita.

- 116 ATTINI · SACRVM | ET · MINERVAE · BEREINT | CONCORDIA · COL ·
 LIB¹ · IANVARIA | CYMBAL · IOCO² · SECVNDO · OB | CRIOBOLIVM ·
 FACTVM · M · D | M · I · TRADENTIB · SEPTIMIO | PRIMITIVO · AVGVRE ·
 ET · SAC | SERVILIA · VARIA · ET · TERENTIA | FLAVIANA · SACERD ·
 5 XVVIR | PRAEVNTE · MAMIO · SECVNDO | HAEC · IVSSV · MATRIS · DEVM |
 IN · ARA · TAVROBOLICA · DVO|DENA · CVM · VITVLA · CREM | SVB · DIE ·
 V · IDVS · APRILIS | MODESTO · II · ET · PROBO · COS³

Beneventi. I. Neap. 1399 (Orelli 2328). — ¹) Col(oniae) lib(erta).

²) CIMBALIOCO traditur, emendavit Giovenazzius, intellege: cymbal(istria) loco secundo. ³) A. 228.

- 117 ATTINI · SACRVM | ET · MINERVAE | PARACENTIAE | TERENTIA · FLAVIANA |
 SACERDOS · SECVNDO · LOCO · XV|VIR · OB · TAVROBOL · TRA|DITVM ·
 A · SERVILIA | VARIA · SAC · PRIMA

Beneventi. I. Neap. 1401 descr. de Vita (Orelli 2329).

- 118 VIRIBVS | AETERN | TAVROBOLIO | SEMPRONIA | EVTOCIA
Taurinis. Orelli 2323 cont. Mommsenus.

- 119 TAVROBOLIO · MATRIS · D · M ID | QVOD · FACTVM · EST · EX · IMPERIO ·
 MATRIS · D¹ | DEVM | PRO SALVTE · IMPERATORIS · CAES T · AELI · |
 HADRIANI · ANTONINI · AVG · PI|P · P | LIBERORVMQVE · EIVS | ET ·
 STATVS · COLONIAE · LVGV DVN | L · AEMILIVS · CARPV · INNVIR · AVG ·
 5 ITEM | DENDROPHORVS | — caput bovis — | VIRES · EXCEPIT · ET · A VATI-
 CANO · TRANS|TVLIT · ARA · ET · BVCRANIVM | SVO INPENDIO CON-
 SACRAVIT | SACERDOTE | Q · SAMMIO · SECVNDO · AB · XV · VIRIS |
 OCCABO · ET · CORONA · EXORNATO | CVI · SANCTISSIMVS · ORDO ·
 LVGV DVNENS | PERPETVITATEM · SACERDOTI · DECREVIT | APP · ANNIO ·
 10 ATILIO · BRADVA · T · CLOD · VIBIO | VARO COS² | L D D D
*ab altero latere: CVIVS MESONYCTIVM | FACTVM EST V ID DEC — culter;
 a tertio latere: caput arietis.*

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 24 qui delineavit. (Orelli 2322). —
¹⁾ *d delendum videtur. 2) A. 160. Tauroboliorum hoc vetustissimum*
est monumentum.

119a. *pro salute imp. m. aur. commodi | antonini aug. pii* DOMVVSQ D|V|NAE
 COLON COPIAE CLAVD AVG LVG | TAVROBOLIVM FECIT Q AQVIVS
 ANTONIA|NVS PONTIF PERPETVVS | — *caput bovis exsculptum* — |
 ex VATICINATIONE PVSONI IULIANI ARCHI|GALLI INCHOATVM XII KAL
 5 MAI CONSV|MATVM VIII KAL MAI L EGGIO MARVLLO | CN PAPIRIO
 AELIANO COS¹ PRAE|EVNTE AELIO | *castrense sacerDOTE* TIBICINE
 ALBIO | VERINO

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 28 qui delineavit. — 1) A. 184.

120 !!!!!!!!!!!!! | !!!!!!!!!!!!!¹ | NVMINB AVG TOTIVSQVE |
 DOMVS DIVINAE ET SITV CCC | AVG LVGVD² | TAVRIBOLIVM FECE|RVNT
 DENDROPHORI | LVGVDVNI CONSISTENTES | XV KAL IULIAS | !!!!!!!
 !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! | MARCO SVRA SEPTIMIANO | CÖS³ EX-
 5 VATICINATIONE | PVSONI IULIANI ARCHI|GALLI⁴ SACERDOTE | AELIO
 CASTRENSE | TIBICINE FL RESTITVTO | HONORI OMNIVM | CL SILVANVS
 PERPETVVS | QVINQVENNALIS INPEN|DIVM HVIVS ARAE REMISIT |
 L D D D⁵

ab altero latere: caput bovis.

a tertio latere: caput arietis et culter.

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 31 qui delineavit. — 1) Imperatoris
Commodi nomen erasum est. 2) Et situ c(oloniae) C(laudiae) C(opiae)
Aug(ustae) Lugud(uni). 3) A. 190 cum Imp. Commodo VI, cuius nomen
deletum est. 4) Cf. titulum praecedentem ubi idem archigallus inve-
nitur a. 184. 5) I. e. Ol(audius) Silvanus, quinquennalis perpetuus collegii
dendrophorum, honori omnium dendrophorum impendium arae remisit.
L(ocus) d(atus) d(ecreto) d(ecurionum).

121 PRO SALVTE IMP L SEP|TIMI SEVERI PERTINA|CIS AVG ET d. clodii
 septimi albi|ni cas | DOMVSQ D|V|INAE ET STA|TV CCC AVG LVG
 TAVROBO|LIVM FECERVNT AVFVSTIA | ALEXANDRIA ET SERGIA | PAR-
 THENOPE EX VOTO | PRAE|EVNTE AELIO CASTREN|SE SACERDOTE TIBI-
 5 CINE FL | RESTITVTO INCHOATVM EST | SACRV VII IDVS MAI CON|
 SVMMATVM V ID EADEM¹ | IMP L SEPTIMIO SEVERO PERTINAC
 AVG II | d. clodio septimio albino cas | II COS² | l D d d

Lugduni. Boissieu Inscr. de Lyon p. 33 qui delineavit. — 1) Cf. titulum

sequentem et Grut. p. 30, 2: inchoatum XII Kal. Mai consummatum VIII Kal. Mai. 2) A. 194.

122 *pro salVTE* · IMP · L · SEPTIMI | *severi* PII PERTINACIS AVG | ET · M ·
AVRELI ANTONINI CAES | IMP · DESTINATI ET | IVLIAE AVG MATRIS
CASTROR | TOTIVSQUE DOMVS · DIVINAE | EORVM · ET · STATV · C · C ·
C · AVG · LVG | IAVROBOLIVM · FECERVNT | SEPTICIA VALERIANA ET |
5 OPTATIA · SPORA EX VOTO | PRAEUVNTE AELIO ANTHO SA|CERDOTE
SACERDOTIA AEMI|LIA SECVNDILLA TIBICINE FL | RESTITVTO APPARA-
TORE VIRE|IO HERMETIONE | INCHOATVM EST SACRVM IIII | NONAS ·
MAIAS · CONSVMMATVM NONIS · EISDEM | T SEXTIO LATERANO · L ·
CVSPIO | RVINO · COS¹ | L D D D

ab altero latere: culter, caput bovis, caput arietis.

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 36 qui delineavit. — 1) A. 197.

123 M · D · M · I | SACR · criob¹ · TAVR · FECER | CVM · SVIS · HOSTIS · ET ·
APPARAM | OMNIBVS · L · DAGID · MARIVS · PON|TIF · PERPET · CIVIT ·
VALENT | ET · VERVLLIA · MARTINA · ET | VERVLLIA · MARIA · FIL ·
EORVM | PRO · SALVTE · IMP · ET · CAESAR | PHILIPPORVM · AVGG · ET ·
5 OTACI|LIAE · SEVERAE · AVG · MATRIS | CAES · ET · CASTROR · PRAEUVN-
TIBVS · SACERDOTIBVS · IVNIO | TITO · XV VIR · ARAVSENS² · ET |
CASTRICIO · ZOSIMIONE · CI|VITAT · ALBENS · ET · BLATTIO | PATERNO ·
CIVITATIS · VOC | ET · FABRICIO · ORFITO · LIBER | PATRIS · ET · CETERIS ·
ADSISTENTIBVS · SACERDOTIBVS | V · S · L · M · LOCO · VIRES · CON|DITAE ·
10 DIE · PRID · KAL · OCT · IMP · PHILIPPO · AVG · ET · TITI|ANO · COS³

Deae Augustae (Dae). Fabretti p. 609 et 610 n. 79 (Orelli 2332). —

¹⁾ TRIB traditur. Legendum: M(atri) d(eum) m(agnae) I(daeae) sacr(um)
criob(oli) taur(olii) fecer(unt) cum suis hosti(i)s et apparam(entis)
omnibus cet. ²⁾ XVvir(al) (scil. sacerdote) Arausens(ium). ³⁾ A. 245.

124 VIATOR · SABINI · FIL · VIRES | TAVRI · QVO · PROPRIE · PER | TAVRO-
POLIVM · PVBLICE | FACTVM · FECIT · CONSACRA|VIT
S · M · D¹ | C · IVL · SECVNDVS · TAVROP | ACCEPIT · HOSTIIS · SVIS ·
SACERD | TRAI · NVND² · D · N · GORDIANO | N · ET · POMPEIANO ·
5 COS³ · VI | ID · DEC

*Lactorae. Gruter 30, 3 a Soaligero. — Titulos similes ibidem rep.
habet apud Gruterum p. 29—31. — 1) S(acrum) m(atri) d(eum).*

²⁾ Sacerd(ote) Trai(anio) Nund(inio). ³⁾ A. 241.

- 125** CVRIA · PRIS|CA MATRI · MAGNAE | FANVM · RIFECIT | SIGNA · POSVIT ·
LARO|PHORVM¹ · CYMBALA | TYNPANA · CATILLVM · † FORFICES² ·
ADAMICATID (sic)³

Salonis. Corp. III, 1952 descr. Mommsenus. — ¹) 'Larophorum tripus est sigillis candelabrisque sustinendis aptus cf. Or. 2505: Decimia C. f. Candid(a) sacer(dos) m(atris) d(eum) delficam cum Laribus et ceriolaris n. XXXVI'. Mommsenus. ²) Ad castrationem pertinent. ³) 'Aram dat d(edicat) (?)'. Mommsenus.

- 126** TERRAE MATRI | AERECVRAE¹ · MA|TRI DEVM · MAG|NAE · IDEAE | PO-
PILIA · M · FIL | MAXIMA · TAVRO|BOLIVM ARAM | POSVIT MOVIT | FECIT
Thibili (Announah). Renier n. 2579 qui descr. (Henzen 5721). —
¹) Cf. Henz. 6042.

- 127** ATTĪ | C · ANTONIVS | EVTYCHES · AR|CHIDENDROPH | PRO SALVTE
SVA | POSVIT
Tomis (Köstendje). Corp. III, 763 descr. Mommsenus.

Mithriaca.

- 128** SOLI · INVIC|TO · ET · LVNAE | AETERNAE | C · VETTI · GER|MANI · LIB |
DVO · PARA|TVS ET HER|MES DEDERVNT
Romae. Corp. VI, 755 descr. Henzenus (Or. 1925).

- 129** ORIENTI¹ | FRVCTVS PONTI² | CVM MYRONE³ / | SVB M · AEMILIO |
CHRYSANTHO | MAG · ANNI · PRIMI⁴
Romae. Corp. VI, 556 descr. Bormannus (Orelli 1931). — ¹) I. e. Soli.
²) Scilicet servus. ³) MYRONE · E Fabrettius, MYRONE/ Borm., videtur fuisse: f(ilio). ⁴) Sc. cultorum quorundam Solis.

- 130** DEO · SOLI · INVICTO · MITHRE | FL · SEPTIMIVS · ZOSIMVS · V · P | SA-
CERDVS · DEI · BRONTONTIS | ET · AECATE · HOC · SPELVBV | CONSTITVIT
Romae. Corp. VI, 733 descr. Smetius aliique testes optimi.

- 131** SCORVVS | VOLVSIANVS · V Cº | PATER¹ · IEROFANTA² · | PROFETA · ISIDIS · |
PONTIFEX · DEI · SOL · | VOT · SOLVIS
Romae in Aventino. Corp. VI, 846 descr. Rossius. (Orelli 2305). —
¹) Scil. sacerorum Mithriacorum. ²) Scil. Hecatae (cf. supra n. 110. 111. 113) cuius cultus Bacchico quodammodo coniunctus erat.

132 DEO CAUTE¹ | FLAVIVS ANTISTIANVS | V · E² · DE DECEM PRIMIS³ |
PATER PATRVM

Romae. Corp. VI, 86 descr. auctor emendationum ad Mazochium (Accursius?). (Or. 1848). — ¹) De hoc Mithras nomine cf. Labusium Marm. Bresc. 48 Henzenum n. 5848—53. ²) V(ir) e(gregius). ³) Vix recte decem primi lictores (cf. Or. 3216. 3757) hic intelliguntur (Henz. ind. p. 119), nunquam enim lictor vir egregius fuit; sacerdotes potius videntur esse.

133 D ARIMANIO | AGRESTIVS · V · C | DEFENSOR | MAGISTER · ET | PATER ·
PATRVM | VOTI · C · D

Romae rep., nunc in mus. Vatic. Corp. VI, 47 descr. Henzenus (Orelli 1933). — Legendum: D(eo) Arimanio Agrestius v(ir) c(larissimus) defensor magister et pater patrum voti c(ompos) d(at).

134 OLYMPII¹

a.	T	T ¹	Olim Victor avus, caelo devotus et astris,	A	A ¹
	A	A	Regali sumptu Phoebeia ² templa locavit.	V	V
	M	M	Hunc superat pietate nepos, cui nomen avitum est: ³	G	G
	E	E	Antra facit, sumptusque tuos nec, Roma, requirit. ⁴	E	E
	S	S	Damna piis meliora lucro: quis ditior illo est,	N	N
	I	I	Qui cum caelicolis parcus bona dividit heres?	T	T
	I	I		I	I

b. CONSTANTIO · VIII · ET · IVLIANO · II · CONS⁵ | NONIVS · VICTOR ·
OLYMPIVS · V · C · P · P⁶ | ET · AVR · VICTOR · AVGENTIVS · V · C · P⁷ |
TRADIDERVNT · LEONTICA · IIII · IDVS | AVG · FELIC⁸ | ALIA · TRADI-
DERVNT · CONS · S · S⁹ | XVII · KAL · OCT · FELIC

c. DATIANO · ET · CEREALE · CONS¹⁰ | NONIVS · VICTOR · OLYMPIVS · V ·
C · P · P⁶ | ET · AVR · VICTOR · AVGENTIVS · V · C · P⁷ | TRADIDERVNT ·
LEONTICA · xvi(?) KAL · APRIL | FELIC

d. DATIANO · ET · CEREALE · CONS¹⁰ | NONIVS · VICTOR · OLYMPIVS · V ·
C · P · P · et | AVR · VICTOR · AVGENTIVS · V · C · P | TRADIDERVNT ·
PERSICA · PRI · NON · APRIL | FEL | CONS · S · S⁹ · TRADIDERVNT ·
AELIACA | XVI · KAL · MAI · FELIC

e. DATIANO · ET · CEREALE · CONSS | NONIVS · VICTOR · OLYMPIVS · V · C ·
P · P | ET · AVR · VICTOR · AVGENTIVS · V · C | TRADIDERVNT · PATRICA ·
XIII · K · MAI · FELIC | CONS · SS · OSTENDERVNT · CRYFIOS | VIII · KAL ·
MAI · FELIC

f. EVSEBIO · et · hyPATIO · CONS¹¹ | NONIVS · VICTOR · OLYMPIVS · V · C |
ET · AVR · VICTOR · AVGENTIVS · V · C | TRADIDERVNT · LEONTICA · V ·
IDVS | MARTIAS · FEL

g. MAMERTINO · ET · NEBITTA · CONS¹² | NONIFS · VICTOR · OLYMPIVS V C |
 ET AVR · VICTOR AVGENTIVS V C | TRADIDERVNT LEONTICA | KAL ·
 APR · FELIC | ALIA TRADIDERVNT CON · SS | VI IDVS · APR · FELIC ·
 LEONT | CON · SS · TRADIDERVNT | CRYFIOS · VI · IDV · APR · FELIC
 h. D · D · N · N¹³ · VALENTE · V · ET · VALENTIANO | IVNIOR · PRIMVM ·
 AVGG¹⁴ · VI · IDVS · APRIL | TRADIDIT · HIEROCORACICA · AVR · VICTOR |
 AVGENTIVS · V · C · P · P · FILIO · SVO · EMILIANO | CORFONI · OLYMPIO ·
 C · P¹⁵ · ANNO · TRICENSIMO | ACCEPTIONIS · SVAE · FELIC

*Omnes reperti sunt Romae (lungo il vicolo che da S. Claudio mette alla piazza di S. Silvestro in Capite). Corp. VI, 749—754. Bull. Inst. arch. 1868 p. 91 sq. a descr. Bormannus, item g praeter ea quae inclinatis dedi (servavit Suaresius), b d e h descr. Petrus Sabinus, c f servavit Iucundi cod. Magliabecchianus. (Orelli 2343. 2345). — 1) Legendum: Tamesii Augentii Olympii, quod est nomen eius qui antra fecit. 2) Mithra Graeco nomine Phoebus dicitur ut infra n. 139 iungitur deo Phosphoro Apollo Pythius. 3) Itaque Tamesius Augentius Olympius Victoris quoque nomen gessisse videtur. 4) A. 382 Gratianus Imperator edicto sanxit, ne pecunia publica cultus paganicus adiuvaretur; quo pertinere quod noster dicit, se sumptus Romae non requirere, acute coiecit Henzenus Bull. Inst. arch. l. l. ideoque titulum hunc post a. 382 exaratum esse statuit, item ante a. 391 quo cultus paganus omnino sublatus sit. Cod. Theod. 16, 10, 10 et 12. 5) A. 357. 6) V(ir) c(larissimus) p(ater) p(atrum). 7) V(ir) [c](larissimus) p(ater). 8) Felic(iter). 9) Cons(ulibus) [s](upra) [s](criptis). 10) A. 358. 11) A. 359. 12) A. 362. 13) D(ominis) n(ostris duobus). 14) A. 376. 15) C(larissimo) p(uero). — Victor in tit. a. est Nonius Victor Olympius, in b c d e f g annis 357—362 pater patrum dictus, cui assistit per eosdem annos ut pater sacrorum Aurelius Victor Augentius, Olympii Victoris sine dubio filius; is, loco patris inter a. 362 et 376 ut videtur mortui, a. 376 pater patrum invenitur in tit. h, admittitque inter hierocoraces i. e. ad infimum mysteriorum Mithriacorum gradum filium suum, Olympii Victoris nepotem, Aemilianum Corfonium Olympium, cuius frater maior natu videtur fuisse Tamesius Augentius Olympius Victor tituli a. — Gradus initiatorum in his titulis inveniuntur: *κόρακας* (hierocoracica h), *κρύφιοι* (cryfios e, g), *λεόνες* *λαίναυ* (leontica b c f g), *Persei* (Persica d), *ἡλιοδρόμοι* (heliaca d), *patres* (patrica e cf. b c d), *patres patrum* (b c d e h) cf. Prelleri Myth. Rom. p. 762.*

135 a. DICATVS · V · ID · SEPT · ANTONINO · AVG · II · ET · SACERDOTE II ·
 COS¹ | N · S · S · I · M² · DVO | GESSI · CASTVS | ET · SEVERVS · SIMV|

LACRVM · EXORNA|TVM · VOTO · POSV|ERVNT | PROSEDENTE | C · PRO-
PERTIO · AVGVRINO · SACERD

b. CVLTORES · D · S · I³ · MITHRAE ¶

PATRONI⁴ s PROSEDENTE · C · PROPERTIO · PROFVTVRO

COIEDIVS · PROCVLVS	POMPON · VICTOR	RANTIF · VERVS
LIGVRIVS · THEODOTVS	STATIVS · VELOX	CARSONI · DEXTER
5 MVSSIVS · VINDEK	VASSIDEN · VERVS	IANVARIVS · SENT ⁷
COIEDIVS · HILARINVS	HELVENAT · CELER	AEIVS · YLAS
SENTIN ^{PATER} LEONVM	IANVARIVS ⁵	CARFAN · ACHILLE
COIED · PAMPHILVS		
TITIVS · CASTOR	CASIDIVS · RVFIN	ADVREN THESEVS
POMPEIVS · POMPEIANVS	ANTIST · BENIGN	COIED · AVXAION ⁸
10 GESSIVS · OPTABILIS	AETRIVS · IRENÆVS	
LIGVRIVS · CLEMENTINVS	HELVEN · GEMELLIN ·	
PLOTIVS · FORTVNATVS	SENTIN · VALENTIN ⁵	
LICINIVS · FAVSTVS	IVLIVS · VICTORIN	
AETRIVS · ROMANVS	. . ICIL · SOZOI ⁶	
15 ASINIVS · COMMODus	. . . III D X ⁹	MENESTERIO
VIENN · QVINQV		C · SEVIO · FELICE ⁵

Uterque lapis Sentini rep. Henzen 6042a. b. — 1) A. 219. 2) N(umini) s(ancto) S(olis) i(nvicti) M(ithrae). 3) D(ei) S(olis) i(nvicti). 4) Viz recte Henzenus deo Mithrae patroni nomen dari existimat; adiceretur enim sine dubio versui primo, cuius in fine satis amplum spatium supererat; spectare videtur ad nomina sequentia. 5) Sentin(as) Ianuarius (cf. de gentilicio Orell. 3861), municipii libertus videtur esse. 6) Sozo[n] vel Sozo[menus]. 7) Ianuarius Sent(inatium) legendum; nota servum publicum sodalem collegii praeterea non servilis. 8) Auxa[n]on opinor. 9) Quid subsit, non adsequor.

136 SOLI · INBICTO · MITRE | M · VLP · MAXIMVS · PRAE|POSITVS · TABEL-
LARI|ORVM · ARAM · CVM · | SVIS · ORNAMENTIS · | ET · BELA¹ · DOMINI · |
INSICNIA (sic) · HABENTES · | · N · IIII · | VT · VOVERAT · D · D ·
ARA · POSITA · ASSTANTE SACERDOTE² SE² | CREVSINA · SECVNDO · VT ·
5 VOVERANT · MA|XIMVS · ET · MAXIMINVS · FILI · IMP · COMMODO · AVG ·
PIO · FELICE · IIII · ET · VICTORINO · II · COS³

Romae. Corp. VI, 746 descr. Kiesslingius (Orell. 1918). — 1) I. e. vela, de quibus cf. Marinium Atti II p. 406. 2) Cf. Marini Atti I p. 113. 3) A. 183.

137 D · I · M | CAVTOPAT

Friedberg. Brambach I. Rheni 1413 qui descr. (Henz. 5853).

138 NOCTVR^N₀¹ | SACRVM | C · CASSIVS · | VALENS | BENIF² EX IMPER
Salonis. Corp. III, 1956 descr. Mommsenus. (Henzen 5858). — ¹) Confert
Henzenus Plaut. Amphit. 1, 1, 116: credo ego hac noctu Nocturnum
obdormuisse ebrium. ²) Benif(iciarius).

139 DEO · B¹ · PHOS | PHORO · APOL | LINI · PYTHIO | D · IVLIVS · RV | SONIVS ·
CVST | ARMORVM | PRO SALVE SVA | ET SVORVM | V · S · L · M
Apuli (Carlsburg). Corp. III, 1138 ad exempla antiq. (Orelli 1937).
— ¹) B(ono).

140 DEO · INVICTO · | PRO · SALVE · FAMILIA | TI · HATER · SATVRNINI | LEG ·
AUGG · PR · PR | ARPOCRAS · PATER¹ · | POSVIT ·
Aquinci (Alt-Ofen). Corp. III, 3479 descr. Mommsenus. — Legendum:
Deo invicto pro salute familias Ti. Hateri Saturnini leg(ati) Aug(ustorum
duorum) pr(o) pr(aetore) Arpocras pater posuit. — ¹) Scil. sacrorum
Mithriacorum.

141 DEO · ARIMA | NIO LIBEL | LA · LEO · | FRATRIBVS | VOTO · DIC ·
Aquinci (Alt-Ofen). Corp. III, 3415 descr. Mommsenus.

Tituli sacri nonnulli versibus concepti.

(Cf. supra n. 27a. b. 111. 113. 134a.)

142

M · P · VERTVLEIIS · C · F¹ · |

Quod ré suá difeidens	ásperé affeicta
Paréns timéns heic ² vóvit,	vóto hóc solúto
Decumá factá polóucta ³	leibereis lubén tes
Donú danúnt Hércolei	máxsumé méreto.
⁵ Semól te oránt se vóti	crébro cóndémnes.

Sorae. Corp. I, 1175 Ritschl tab. LIIA. (Henz. 5733). Versus Saturnii
in ipso lapide intervallis distincti sunt. — ¹) I. e. M(arcus) (et) P(ublius)
Vertuleii, G(ai) f(ili). ²) I. e. 'voto ad eandem aram suscepto, ubi postea
solutum est cena data'. Mommsenus l. l. ³) 'Pollucere est certis precibus
libamenta in aram alicuius dei porrigere, ut reliqua deinde esculenta
et poculenta tanquam profana convivis apponantur et in honorem dei,
qui libamenta accepit, cena inde fiat. Cato de r. r. 132 Varro de l. l.
6, 54. Quare hoc dicunt Vertulei decimam se fecisse et pecuniam eam
in cenam Herculanam consumpisse'. Mommsenus l. l.

- 143 Templum hoc sacratum heroum¹ | quoi² Germanici
 Augusti³ nomen felix semper | remaneat,
 Stirpis suae laetetur viribus (?) parens.
 Nam quom te, Caesar, tempus iam | exposcet deum,
 Caeloque repetes sedem, qua⁴ | mundum reges,
 Sint hei tua quei sorte terrae | huic imperent
 Regantque nos felicibus ex⁵ | voteis sueis. |
 L AVI . . IVS⁶ L F . PAL RVFVS PRIMOPOLARIS leg.
 XIII . MILITAVIT annos . . . auspiciis
 10 IMP . CAESARIS

Acerrae rep. Hermes I p. 151 sq. descr. Nissenus. Litterae quas punctis suppositis notavi hodie evanuerunt, viderunt antiquiores. Pleraque restituit Nissenus. — 1) Ita rest. Hauptius, Herculi Nissenus. 2) QVOD legit Nissenus. 3) Domitianum Augustum dici demonstravit Mommsenus (Hermes I. p. 155 not.) contra Nissemum, qui Claudium intellegendum esse voluit; idem apte confert epigramma Martialis VI, 3 et Silium Italicum III, 611 sq. Causis a Mommseno adlatis adde quod v. 10 Rufus dicitur militasse auspiciis Imp. Caesaris; iam cum post Augustum Flavii primum Imperatores Caesares appellentur (Nero posterioribus imperii annis: Imp. Nero Caesar) de Augusto autem hic nullo modo cogitari possit, titulum ante Flavios positum non esse apparet; cum autem saeculo secundo titulus attribui non possit, quod legionis cognomen desideratur (v. 9), Germanicique cognomen nec Flaviorum praeter Domitianum quisquam nec Nerva gesserit, unus restat Domitianus, ad quem inscriptionem hanc pertinere recte iudices. Itaque Germanici cognomen post Imperatoris mortem fortasse consilio deletum est. Non recte igitur Buechelerus in Anthol. epigr. lat. specimine Gryphisw. 1870 p. 4 denuo Nisseni opinionem contra Mommsenum protulit, versum sint hei, tua qui sorte terrae huic imperent non posse non ad certam quae tum fuerit liberorum prolem spectare disputans. 4) Ita Mommsenus rest., Nissenus: tum. 5) Hauptius: voteis sueis. 'Post felicibu licet ex priorum versuum analogia plures litteras periisse putaveris, nolito tamen ex adicere, ne metrum pessumdes prave diviso anapaesto'. Buechelerus. At flagitat lacuna supplementum. 6) Aurelius vel Ausfidius vel tale quid.

- 144 Incola Tifatae, ve|natibus incluta virgo, |
 Haec, Latona, tuis statu|it miracula templis |
 Cunctis notus homo, sil|varum cultor et ipse, |

5 Laudibus iamensis vitae | qui servat honorem, |
 Delmatius signo,¹ prisco | de nomine Laetus. |
 Credo quidem donum nullis hoc antea natum |
 Collibus aut silvis tantum caput explicat umbris² |
 | |
 | |
 10 Quae verum um | |
 | |

S. Angelo in Formis prope Capuam, ubi olim fuit templum Dianae Tifatensis. Hermes I p. 157 descr. Nissenus. Litteris aevi inferioris. —
¹) Cf. indicem. ²) Nissenus pro umbris-umbrae scribendum esse putat, vix recte; tu intellege ita fere: credo quidem nullis silvis aut collibus antea natum donum esse hoc (tantum caput explicat umbris saltus illius) maius insigniusque.

145 *sileano sancto sacrum* | *ATHENIO sexti laterani*¹ | *LIB·ET·EVTYCHES·DISP*²

Magne deus, Silvane, potens | sanctissime pastor,
 Qui nemus | Idaeum Romanaque castra | gubernas,
 Mellea quod docilis iunctast tibi fistula cera. |
 5 Namque procul certe vicinus | iungitur amnis,
 Labitur | unda levi per roscida prata | Tirinus
 Gurgite non alto nitidis argenteus undis³
 Et teneram ab radice ferens Silvane | cupressum.⁴
 Adsis huc mihi, sancte, favens | numen(ue) reportes,
 10 Quod tibi pro meritis simulacrum | aram(ue) dicavi.
 Haec ego quae feci dominorum | causa salutis
 Et mea proque meis orans: | vitam(ue) benignam
 Officiumque gerens fautor tu | dexter adesto,
 Dum tibi, qui refero quae(ue) aris, | inclute, reddo,
 15 Ex voto meritoque libens mea | dicta resolvo:
 Ille ego qui inserui nomen in | ara meum.
 Nunc vos o laeti bene gestis | corpora rebus
 Procurate viri et semper | sperate futurum!⁵

D D

*in latere dextro: SILVA·NO | ET AVGVRINO | COS*⁶ | *XVI·K·APRIL*

In valle Tritani, olim Tirini fl., sub castro Capistrani. Henzen 5751 descr. Brunnus. — ¹) *Cos.* 154. *Laterani* igitur in ea regione praedia possederunt. ²) *Disp(ensator)* scil. eiusdem *Laterani*. ³) Cf. *Ovid. Met. III, 407*: fons erat inlimis, nitidis argenteus undis. ⁴) *Virg. Georg. I, 20*. ⁵) *Virg. Aen. IX, 157. 158*: diei quod superest, laeti

bene gestis corpora rebus procurate, viri, et pugnam sperate parari.
Versus hos Ovidii Virgiliique citat Mommsenus I. Neap. 6061. ⁶) A. 156.

146 Silvane, sacra semicluse fraxino
Et huius alti summe custos hortuli,
Tibi hasce grates dedicamus musicas,
Quod nos per arva perque montis Alpico
s Tuique luci suave olentis hospites,
Dum ius gubernio remque fungor Caesarum,
Tuo favore prosperanti sospitas.
Tu me meosque reduces Romam sistito
Daque Itala rura te colamus praeside:
10 Ego iam dicabo mille magnas arbores.

T · POMPONI VICTORIS PROC · | AVGVSTORVM¹

Aximae (Aizme). Orelli 1613. Dedi sec. Gazeram et Menabream, qui viderunt. — ¹) Proc(uratoris) Augustorum scil. Alpium Poeninarum. Titulus igitur ante Marci Verique aetatem incisus non est; saeculo eum tertio adtribuere vetat ipsa carminis venustas.

147 in antica: DIANAE | SACRVM | Q · TVLLIVS | MAXIMVS | LEG · AVG |
LEG · VII · GEM | FELICIS¹

in postica: Aequora conclusit campi | divisque dicavit |
Et templum statuit tibi, | Delia virgo triformis, |
Tullius e Libya, rector | legionis Hiberæ: |
Ut quiret volucris capreas, | ut figere cervos, |
s Saetigeros ut apros, ut | equorum silvicolentum |
Progeniem, ut cursu certare, | ut disice² ferri, |
Et pedes arma gerens et | equo iaculator Hibero. |

in latere dextro: Dentes aprorum, | quos cecidit, | Maximus |
Dicat Dianae, | pulchrum vir|tutis decus. |

in latere sinistro: Cervom altifron|tum cornua |
Dicat Dianae | Tullius, |
Quos vicit in pa|rami³ aequore |
Vectus feroci | sonipede.

in tabula marmorea: Donat hac pelli, Diana,
Tullius te Maximus
Rector Aeneadum, vocamen⁴
Legio quis est septima;
s Ipse quam detraxit urso,
Laude opima praeditus.

Legione (Leon). Corp. II, 2660 descr. Huebnerus ectypum et restituit. Idem litterarum formam Traiani aetati convenire, certe Hadriano non recentiore esse confirmat, ad quam aetatem convenit etiam, quod monuit Buechelerus, varietas metrorum, emendata scriptura, in dimetris cervom. Anthol. epigr. lat. spec. Gryphisw. 1870 p. 5. — ¹) Leg(atus) Aug(usti) leg(ionis) VII gem(inae) felicitis. Legionem felicem appellari inde a Vespasiano, inde a Caracalla addi piam, tempore intermedio igitur titulos hos conscriptos esse adnotat Huebnerus. ²) Disex vel disicis vocabulum fortasse Hispanum alicunde non innotuit; Huebnerus curriculum genus, Mommsenus equum eo significari arbitratur. ³) 'Paramus vox in lexicis quidem desideratur, sed apud Hispanos etiam nunc in usu est páramo pro planitie alta et inculta'. Huebnerus. ⁴) Ita supplevit Hauptius.

148 NVMINI & AQVAE | ALEXANDRIANAE ¹

Hanc aram Nymphis extruxi, | nomine Laetus, |
 Cum gererem fasces patriae | rumore secundo: |
 Plus tamen est mihi gratus | honos, quod fascibus annus |
 Is nostris² datus est, quo³ sanc|to nomine dives |

5 Lambaesem largo perfudit flumine Nympha.

Lambaesi. Renier n. 93 qui descripsit. — ¹) Alexandriana vocatur ab Alexandro imperatore, ideoque post mortem nomen excisum est et postea demum restitutum. ²) NOSTRI in lap. ³) QVOD in lap.

149 Alfeno Fortunato |
 Visus dicere somno |
 Leiber Pater bima|tus,
 Iovis e fulmine | natus,
 5 Basis hanc no|vationem
 Genio | domus sacrandam. |
 Votum deo dicavi
 Praef(ectus) | ipse castris.
 Ades ergo | cum Panisco,
 10 Memor | hoc munere nostro, |
 Natis, sospite matre; |
 Facias videre Romam |
 Dominis munere, hono|re,
 Mactum corona|tumque.

Lambaesi. Renier n. 157 qui descr. Cf. De hoc titulo Ritschelium Ind. schol. aestiv. Bonn. 1855.

150 Divum sodalis,¹ consul et | verno die,²
 Et post Sicanos,³ | postque Picentis viros,⁴ |
 Ac mox Hiberos Celtas,⁵ | Venetos,⁶ Delmatas,
 1 . . . 1 . . . 1 . . . | na regna, post feros Iapu|das⁷
 5 Germaniarum con|sularis⁸ Maximus,
 Parens | adultae prolis geminae⁹ | liberum
 Aram dicavit | sospiti Concordiae,¹⁰ |
 Granno, Camenis, Mar|tis et Pacis Lari,
 Quin | et deorum stirpe | genito¹¹ Caesari.
 10 C · FVLVIVS · G · F | MAXIMVS¹² · LEG | AVG · PR · PR

Bonnae. Brambach I. Rhen. 484 cf. Ann. Inst. arch. 1864 p. 225
 descr. Brambachius, Huebnerus, Zangemeisterus. De tituli difficillima
 interpretatione vide quae exposuerunt Zangem. Mus. Rhen. XIX p. 50,
 Huebnerus et Henzenus Ann. Inst. arch. l. l., Buechelerus Anthol. epigr.
 lat. spec. Gryphisw. 1870 p. 6, unde sumpsi quae adnotavi. — ¹) I. e.
 sodalis unius ex magnis illis collegiis divorum cultui addictis, qualia
 fuerunt sodales Augustales, Flaviales cet. ²) I. e. kalendis Martiis;
 fuit igitur consul suffectus; quo anno, nescimus. ³) Proconsulatus Siciliae
 intellegendus, quem sine dubio obtinuit post praeturam. ⁴) Iuridicus
 Piceni fuisse videtur. ⁵) Hiberi et Celtae iungendi videntur indicarique
 ita legatio Hispaniae Tarraconensis, qua post consulatum functus sit
 necesse est. Cf. Lucan. IV, 10. Martial. IV, 55, 8. VII, 52, 3. X, 65, 3.
⁶) Ad legationem extraordinariam spectare videtur, fuit fortasse legatus ad
 corrigendum statum Venetiae Henz. 6482. ⁷) Henzenum sequor, qui Del-
 matas na regna Iapudas iungenda legationemque Dalmatiae intel-
 legendam esse contendit; ita: Liburna regna recte fortasse scribitur.
 Cf. Verg. Aen. 1, 244. Henz. 5277. ⁸) Accuratus v. 10 vocatur leg(atus)
 Aug(usti) pr(o) pr(aetore) scil. Germaniae inferioris; Germaniae numero
 plurali poëtica dici videntur. ⁹) Virg. Aen. I, 274. ¹⁰) CONCORDIAE
 in lapide. ¹¹) Virg. Georg. IV, 322. ¹²) Diversum esse a socero
 Commodi demonstravit Huebnerus l. l.

151 Imminet Leoni Virgo caelesti situ
 Spicifera, iusti inventrix, urbium conditrix,¹
 Ex quis muneribus nosse contigit deos,
 Ergo eadem mater divum, Pax, Virtus, Ceres,
 5 Dea Syria, lance vitam et iura pensitans,
 In caelo visum Syria sidus edidit
 Libyae colendum. Inde cuncti didicimus.
 Ita intellexit numine inductus tuo

Marcus Caecilius Donatianus militans

10 Tribunus in praefecto² dono principis.

Caervorran Northumbriae. Henzen 5863 cf. Huebnerum mus. Rhen. 14 p. 352. Versus in lapide distincti sunt ut ego dedi. Traditur v. 1 et v. 6 COELESTI et COELO, sed in lapide sine dubio legitur CAELESTI et CAELO. — 1) Recte de Virgine Leonis signo propinqua et cum Cerere, Atargati, aliis numinibus confusa confert Buechelerus Schol. Germanici p. 65 Br. Avien. Arat. 277 sq. Macr. Sat. I, 23, 20. 2) Vix recte Henzenus tribunum cohortis intellegit qui re praefectus, honore tribunus fuerit; certe enim scriptor id in titulo non commemorasset, cum praefectus dignitate minor esset tribuno. Equidem quin de praefecto legionis cogitandum sit nullus dubito, quod si recte posui, titulus ante saec. II finem conscriptus non est, probabiliter saec. III, cui religiones quoque mixtae optime conveniunt. Mommsenus Donatianum in ipsa praefectura cohortis dono principis tribunatu ornatum esse putat, collato titulo aliero Britanico Corp. VII, 504, ubi legitur: in praefectura equitum lato clavo exornatus et quaestor designatus.

CAPVT II.

TITVLI SEPVL CRALES.

152

a. < · TVRΠΛEIO · < · F	e. C · IOVR
b. P · IOV · C · I'	f. C · IOVR I · M · I' ¹
c. Q · IOVRIO · A · I'	g. IOVRIO M · I' · C · I' ²
d. A · IOV P · I'	h. CN · FOVRIO

Tusculi in sepulcreto a. 1665 detecto. Corp. I, 65—72. Lectio satis certa. a. b: bis; in operculis fastigiatis et in arcis. c: in arca ut videtur.

d: in arcae fronte et latere. e—h: minio scripti fuisse videntur. —

¹) C. Fouri(os) M. f(i)lius. ²) Praenomen excidisse videtur; legendum.. Fourio(s) M. f(i)lius C. [n](epos).

153

a. L · ANICI · V · F	i. L · AVLI · L · L
b. M · ATRONIO · M · F	k. Q · ORCVIVS ⁴ · Q · L
c. C · AVILIOS	l. MAIO · FABRICIA
d. M · CALTIVS · M · F	m. MIN · TVTIA
e. M · OPPI · M · F · ALB	n. PATOLIIA · L · F
f. C · CAMELIO ¹ · L · L	o. CVRTIA · ROSCI ⁵
g. C · TAPIO ² · SEX · L	p. RVDIA · VERGELIA ... ANTVLAI ⁶ · L
h. OPI · SAVFIO ³ · L · L	

*Praeneste sepulcretum detectum est quod quattuor aetatum sepulcra continet. Primae aetatis sepulcra cryptae sunt, lapidum strue cuneata olim clausae, inscriptiones non habent. Secunda et tertia aetate mortui sepe-
liebantur in sarcophagis ex lapide Albano, ad quos pertinent bases ex lapide calcario cum pineis superimpositis, inscriptionibus ornatae. Secundae aetatis tituli circulo scripti sunt in basibus rotundis pinearum modo in margine sive superiore sive inferiore, modo in basi media, quos et scriptura (L, P, A) et lingua (primus casus in O et I desinens) et nominum ratio (praenomina feminarum, liberti sine cognominibus et cum praenominibus a patronorum praenominibus diversis) saeculo quinto sexto fortasse etiam septimi initio adsignant (supra: a b c f g h l m n p). Tertiae aetatis tituli scripti sunt vel in pineis ipsis vel in basibus quadratis pineae suppositis et usque ad postremam reipublicae liberae aetatem descendunt (d e i k o).*

Aetatis quartae sarcophagi latericii sunt partimque iam ad imperatoriam aetatem pertinent. Titulos supra propositos sumpsi ex collectione Corp. I, 74—165. Add. 1501 a—d (Ritschl tab. XXXVI. XLV. XLVI). Bull. Inst. arch. 1863 p. 123 sq. 1864 p. 21 sq. Lectio certa est. —
¹⁾ *Postea: Camilius.* ²⁾ *I. e. Tampius.* ³⁾ *I. e. Saufeius; praenomen quomodo legendum sit, nescimus.* ⁴⁾ *In aliis: Orceuius.* ⁵⁾ *Scilicet uxor.* ⁶⁾ *Patronae praenomen similiter formatum atque Caesulla, Tertulla.*

- 154** a. T · ACILI · T · F
 b. L · FALTINI · M · F · NIGER
 c. L · OTI · L · L · EROS
 d. GAVILIA · M · F

Caere reperti sunt tituli numero XXVI saeculi fere septimi in columnis parvulis lapidis Albani quarum pars habet formam quadratam Corp. I, 1315—1340 Ritschl tab. XLVII. Dedi n. 1315. 1318. 1324. 1331.

- 155** a. VEL SPEDO | THOCERONIA¹ | NATVS
 b. ↓ GAVIVS SPEDO | SEPTVMIA NAT

Tegulae Montepulciano rep. Corp. I, 1359. 1362 descr. Gorius.

VTVS

in operculo: L · POMPONIVS L · F · ARSINIAE GNATVS · PLA

in arca: L · POMPONIVS · L · F · PLOTVS

Perusiae. Corp. I, 1382 Ritschl tab. LXXIII c. B ad lapidem. Spectant tituli ad eam aetatem qua Tuscus mos linguaue evanescere, invalescere Romanus coepit i. e. ad saeculi septimi finem initiumve octavi. — ¹⁾ *Mater nominatur more Tusco.*

- 156** PAVLLAE · SALVIAE

Romae in olla ex vinea S. Caesarii. Cf. infra n. 176 Corp. I, 952 Ritschl tab. XV, 25.

- 157** M · AEBVTIVS · M · L | MACEDO · PATER | M · AEBVTIVS · M · L | CAL-
 LISTRATVS · F¹ | V² · M · AEBVTIVS · M · L · EROS · F¹ | V² · IVLIA · L · L ·
 BERENICE | IVLIA · L · L · HESVCHIVM | POMPONIA · L · L · SELEN^E | CLO-
 DIA · O L³ ANTHOCIS

Romae. Corp. I, 1020 Ritschl tab. XCIIA ad lapidem. — ¹⁾ *F(ilius).*
²⁾ *V(irit) vel v(ivus).* ³⁾ *(Mulieris) l(iberta).*

- 158** M · AVRELIVS · M · L | NICEPORVS · PATRONV | AVRELIA · M · L · TRVNER |
 M · AVRELIVS · M · L · APOLO|NIVS M · AVREIVS · M · L | alEXSANDER ·
 M · AVRELI ·

Romae. Corp. I, 1032 descr. Kellermannus. Ritschl tab. XCIIg. —

¹⁾ Θ *nigrum* θάνατον *significare credunt* (cf. Marini Atti II p. 609 sq. Iahn spec. epigraph. p. 54): Mommsenus tamen *origine credit* esse o cum hasta transversa et *significare obiit*.

159 V F¹ SER · VEIVIV | SEX · F · PROVIN² | OBEIT

Hispelli. Corp. I, 1411 descr. Mommsenus et integram esse iudicavit. —

¹⁾ V(ivus) f(ecit), alibi vivus (viva) posuit, vivi (vivae) posuerunt (V · P). ²⁾ Ser(vius) Veiviu(s) (i. e. Vivius) Sex. f(ilius) Provin... Videtur enim PROVIN cognomen indicare; posteriore aetate certe plene scriberetur, quo tamen tempore homines tenuiores tertium nomen gerere nondum solebant, saepe id hoc modo prioribus litteris indicabatur cf. Mommseni quaest. Rom. p. 58.

160 TYCHIVS · MARCELL¹ | DEC · QVAESTOR · BIS² | IRENA · MARCELLAE · L · SARCIN³

Romae in columb. prope portam S. Sebastiani. Henzen 5372 qui descr.

— ¹⁾ I. e. Marcellae maioris (vel minoris?) servus; de Marcellis filiabus Marcelli ex Octavia Augusti sorore cf. Eckhelium VI, 160 Drumannum II p. 401. ²⁾ Dec(urio), quaestor bis scil. collegii servorum domus Augustae. ³⁾ Sarcin(atrrix) cf. eiusdem titulum Or. 645.

161 C · GRATTIVS | HILARAE | OPSTETRICIS · L | PLOCAMVS | A MONTE | ESQVII·INO

Romae in mus. Lateran. descr. Bormannus.

162 AVRÉLIA · C · L · NÁIS | PISCÁTRIX · DE · HORREÍS · GALBAE | C · AVRELIVS · C · L · PHILEROS | PATRONVS | L · VALERIVS · L · L · SECVNDVS

Romae. Descr. et misit Bormannus.

163 HYBLAEVS · ET · ISMENVS | PATRES · DE · PAEDAGOG¹ · RAMI · TI · CAESARIS²

Prope Romam inter vias Nomentanam et Tiburtinam (titul. columb.). Descr. et misit Bormannus. — ¹⁾ I. e. pueri de paedagog(io) cf. Orell. 2941. 2942 ubi servorum duorum tituli sepulcrales exhibentur, alterius annorum XIIX, alterius annorum XVI mortuorum, qui dicuntur: de vel ex paedagogio. ²⁾ Scil. servi paedagogi. Paedagogi domus imperatoriae plerumque liberti sunt cf. inprimis titulum a paedagogis puerorum a capite Africae numero XXIV Caracallae positum Orell. 2934 et titulos sequentes; servum tamen habes n. 2939.

- 164 A · SEPTICIVS · SAL · L | ALEXANDER · CORONAR · DE SACRA Vīa | SEPTICIA · A · L · CRHESTE (sic) PATRONO OPSEQVES | A · SEPTICIVS · A · L · HERMIA

Romae in agro Verano rep. Descr. Rossius.

- 165 CVCVMIO · ET · VICTORIA | SE · VIVOS · FECERVNT | CAPSARARIVS¹ · DE ANTONINIANAS²

Romae. Henzen 5092 qui vidit. — ¹) Cf. capsarium Henz. 7222 capsararam Reines. 20, 268; est, qui mercede servanda in balineis vestimenta suscipit Dig. I, 15, 3, 5. ²) Sc. thermas, regione urbis XII.

- 166 L · CAECINA · NIC|EFOR · HIC

Volaterris. Bull. Inst. arch. 1861 p. 146 descr. Cincius.

- 167 CN · POMPEIVS · CN · MAGNI¹ · I | HEIC · SITVS · EST²

Romae. Corp. I, 1078 ad exemplum antiquum. — ¹) Est Pompeius filius, non pater, qui simpliciter Magnus appellari solet cf. Mommsen Roem. Muenzw. p. 654. ²) Ita saepe: hic situs (H · S), hic situs est (H · S · E), hic siti sunt (H · S · S); hic positus est; hic conditus est; hic sepultus est; hic iacet; hic cubat; aetate praesertim posteriore: hic adquiescit (H · ADQ); hic requiescit. Cf. indicem.

- 168 AVRELIA · L · F · OPTVMA · FEMINA | VIXIT · AN · XLV¹

Tarquiniis colore nigro scripta. Corp. I, 1342 descr. Mommsenus. —

¹) An(nis) XLV, nam plerumque in inscriptionibus sextus casus ponitur, rarius quartus; eadem formula saepe litteris singularibus VIX · ANN (vel AN), V · A; non raro accedit: mensibus (MENS, M, interdum minus recte MEN), et imprimis in titulis infantum et aetate posteriore diebus (DIEB, D) horis (HOR, H) tot. Saepe adiecto relativo: qui, quae vixit annis tot (Q · V · A). Vixit annis plus minus tot (V · A · PL · MIN vel P · M) ante saeculum tertium medium raro (cf. n. 235) reperitur, aetate posteriore saepe. Pro vixit saepe: obiit vel obitus annorum tot (OB · AN, O · A), decessit (DEC, D), defunctus (DEF, D; DF, DE, Ø), Ø (i. e. mortuus) annorum tot. Praeterea multa ex carminibus in sermonem pedestrem translata: debitum persolvit, fatis vel naturae debitum persolvit, exemptus rebus humanis vel hominibus, raptus, raptus a diis, raptus luci (haec praesertim in Africa) cet. annorum tot. Saepissime vixit, obiit similiaque omittuntur omnino adiciturque nomini mortui simpliciter: annorum tot. In coniugum titulis saepe quamdiu in matrimonio egerint adfertur: qui (quae) vixit annis tot ex his cum illo annis tot, idque

variis formulis quas videsis apud Marinium Atti II p. 561; pro vivere cum illo de uxoris aetate sequiore saepe dicitur facere, ferre, laborare cum illo. In militum titulis addi solet quot annos mortuus stipendia fecerit: annorum tot, stipendiorum (AN, STIP vel ST) vel aerum (AER) tot; qui vixit annis tot, militavit (MIL, M) annis tot. Cum in coniugum tum in militum titulis vitae anni interdum omittuntur uniceque quot stipendia fecerint, quot annos in matrimonio egerint exhibetur (cum qua vixit annis C. Q. V. A tot). Animadvertendum praeterea tales annorum adnotationes in titulis sepulcralibus hominum tenuiorum praesertim inveniri, de quibus alia praedicari non potuerunt, cum in titulis hominum nobiliorum, qui magistratus honoresque gesserint, plerumque desiderentur. Cf. praeterea indicem.

169 Q. GAVIVS · Q. L. PRIMVS | CREPIDARIVS · DE · SVBVRA | VIXIT ·
ANN · XXV

Romae in mus. Laterano. Descr. Bormannus.

170 DIPIRVS · ANTIGONI · VICAR | BENEFICIO · HELICONIS | SCRIBONIAE
CAESARIS | VESTIFICIS | AN · XIX¹

Romae. Henzen 5362. — ¹) Dipirus igitur, mortuus annorum XIX, vicarius erat Antigoni; monumentum factum est beneficio Heliconis servi vestificis Scriboniae, Caesaris postea Augusti coniugis.

171 Q. AFINVS | FORTVNA|TVS P · V · A¹

Tubursici Numidarum. Renier n. 2949 qui descr. Integra est. — ¹) P(ius) v(ixit) a(nnos), deest numerus. Scilicet Fortunatus vivus sibi fecit sepulorum, sed post mortem annorum numerus expletus non est; cf. titulum Dianensem Renier n. 1760: P. Papinius Ianuarius sibi et Regiliae Quartul(a)e se vivo fecit. Heres annos annotabit. V(ixit) a(nnos) ..; heres numerum addere neglexit. Item in testamento n. 315 in aedificio extrinsecus quot annis vixerit mortuus iubetur incidi.

172 OSSA | COELIAE · PYRALLIDIS

Interamnae Praetuttianorum. I. Neap. 6175. Lectio certa.

173 HEIC · SVNT · OSSA | VARIAE · C · L · GLVCRAE | FEMINAE · SANCTISSVM

Romae in operculo urnae rotundae marmoreae. Corp. I, 1096 descr. Henzenus.

174 ASVIAE · SEX · L · SALVIAE | OSSA · HEIC · SITA · SVNT¹

S. Maria de Capua. Corp. I, 1204 Ritschl tab. LXXVIII L ad lapidem. — ¹) *Idem litteris singularibus O · H · S · S, alibi ossa sita, ossa hic sita (O · H · S). Ceterum hae formulae Capuae inprimis inveniuntur.*

175 VLTVMA | SVORVM | CVPEINNIA¹ | L · F · TERTVLLA | FVVEIT² · QVIVS |
HEIC | RELLIQVIAE | SVPREMA | MANENT

Romae. Corp. I, 1051 descr. Marinius (Orelli 4488). — ¹) *'Puto lapicidam pro CVPIENNIA errore scripsisse CVPEINNIA, deinde emendasse CVPENNIA, i littera tectorio obducta'. Mommsenus. 2)* *'Duplici u longam syllabam scriptor videtur indicasse (cf. Priscian. 10, 2, 12 Hertz; Struve lat. Decl. p. 167); nam uu ut pro uv accipiamus, huius aetatis ratio scribendi non patitur'. Mommsenus.*

- 176** a. Q · CAECILIS¹ · | A · D · VII · IDVS NO²
b. ALFENOS¹ · LVCI | · A · D · XII · C · NOEM³
c. C · AIIMILI · K · IVNI
d. C · BALONI · K · MAI
5 e. C · LVRIVS · | PR · EID DEC
f. C · LVTAT · A · D · IV · EID · | INTE⁴
g. CVRIATIA · OBIT · A · D · II K AP⁵
h. A · D · III · K · IAN | CRATEA · CAECILI · M · L⁶
i. C IVNI A LI | ADK IV⁷
10 k. P · PVBLIC · M · L | P · ROTIIM⁸
l. C · VALERI · C · L · BARNAES | A · D · X · K · DEC

Romae in vinea S. Caesarii in sepulcreto satis amplo magnus ollarum numerus repertus est, quarum inscriptiones referuntur Corp. I, 822—1005. Add. p. 561. Ritschl tab. XIII—XV. Saeculo Mommsenus eas adsignat septimo eiusdemque priori potius quam posteriori parti: antiquae enim o in casibus secundae vestigium nullum reperiri et ai rarum esse, sed geminationem plerumque, aspirationem semper fere omitti terminareque nominativum secundae in i fere non in ius rarumque usum esse cognominum (cf. Quaest. Rom. I p. 59). a: Corp. I, 842 Ritschl tab. XV, 22. b: 831 tab. XV, 34. c: 823 descr. Baldinius. d: 838 tab. XV, 1. e: 898 tab. XV, 4. f: 899 descr. Bald. g: Add. p. 561 n. 1539b descr. Detlefsenus. h: 840 descr. Bald. i: 880 descr. Lupius. k: 943 tab. XV, 3. l: 973 tab. XV, 43. — ¹) *Cum tituli graecissent, omnino is et os quoque secundae declinationis casus primi terminationes non tam vetusti quam graeci sermonis vestigia habendas esse adnotat Mommsenus l. l. 2)* *Dies quibus ossa collecta sint significari putat Mommsenus l. l.*

sensus l. l. id quod iam Curiatiae titulus refellere videtur; itaque interpretare n. 836: O o(biit). SP et P n. 868 et 888 quomodo solvenda sint, plane incertum est, s n. 953 eius qui titulum scripsit error videtur esse, secundi versus nomen SALVIA perperam in priore incidere orsi, n. 957 interpretare: M. Semproni L. f. Ter(etina) ossa. ³) Titulum ab homine semigraeco scriptum esse, indeque C pro K (kalendas) omnino soloecum nominaque ordine inverso posita explicanda esse Mommsenus adnotat. ⁴) A(nte) d(iem) IV eid(us) inte(rcales). ⁵) Ita pro solito pridie cf. n. 902. 979. ⁶) Legendum: Cratea(s) Caecili(us) M(arci) l(ibertus). De libertorum nominibus cf. Mommsenum quaest. Rom. l. l. ⁷) C. Iuni(us) A(uli) li(bertus). A(nte) d(iem) k(alendas) Iu(nias). ⁸) P(ublius) Public(ius) M(arci) l(ibertus) Protém(us).

177 MEDELLA · DASM¹ · F | SITÁ · AN · D · III · K · IANV | C PISONE | IV · ACILIO · COS²

Canusii in pariete camerae sepulcralis. Corp. I, 597 Ritschl tab. IIe = LXXI. (Henzen 5355). — ¹) De Dasmi nomine cf. Mommsenum Dial. Ital. inf. p. 72. ²) A. u. 687. De variis anni indicandi modis cf. indicem. Ossua posita sunt VI Idus Novemb. illis cos. (a. 187), ara XV kal. Ianuar. isdem cos. Orell. 2906.

178 DEMETRIVS · CVB¹ · | III · VIR | VENVSTO · ET EPHEBO Q²

Florentiae, sed Romae reperta. Gori I. Etr. I p. 361 n. 94 qui descr. — ¹) Cub(icularius). ²) Q(uaestoribus) scil. collegii cf. titulum sequentem.

179 V¹ · QVARTIO · | TEXTOR · III · VIR · QVAESTOR · TRIB²

HILARA · MINOR · MIDAES · MIN|ISTRA. SIMITVR³ · CVM · MIDA | SITÁ · EST · IN EADEM · OLLA · QVARTIO | GRATIAM · RETTVLIT · MERENTEI | HILARAE · QVOD · VIVA · ROGAVIT | SEPVLTÁ · EST · A · D · VI · K · APRILES | TI · CLAV · S · DIO · NER · P · QVINCTIL · VAR · COS⁴ | MIDA · CVBICLARIVS · III · VIR · HIC · SITVS | EST · HILARA · MINOR · VIVA · ROGAVIT · VT · OSSA · SVA · IN · OLLA · MIDAES | COICERENTVR · CVM · MORT · ESSET

Florentiae, sed Romae reperta. Gori I. Etr. I p. 420 qui descr. (Orelli 2863). — ¹) V(ivus). ²) Fuit triumvir, quaestor, trib(unus) collegii alicuius servilis funeraticii cf. titulum praecedentem et Gorium l. l. p. 361, 95; p. 370 n. 121; p. 396 n. 177; in quibus cum quaestoribus annus indicetur summi magistri collegii videntur esse. Tresviri et tribuni qui fuerint, non liquet. Tribunos fuisse in eiusmodi collegiis ex aliis quoque titulis constat, cf. e. g. de Turre mon. Antii in add.: Eros Aug. l. procurator Caenid(i)anus cum M. Anton(i)o Quir. Candido filio suo tribunis

sodal(i)bns d. d. ³⁾ *I. e. simul. Idem saepius apud Plautum et Lucilium (Nonius II, 814).* ⁴⁾ *A. u. 741.*

180 D · OCTAVI · D · L · MODIARI | D · OCTAVI · D · F · COL¹ | PONTIA ·
VXSOR | FRVGE · BONA · PVDICA | AVE²

In via Ostiensi. Corp. I, 1072 Ritschl XCII E ad lap. — ¹⁾ Col(lina) scil. tribu, cui plerumque spurii adscribebantur. ²⁾ Mortui viatorem praetereuntem salutant saepeque ita modo in principio modo in fine titulorum sepulcralium ave vel have, salve, ave et vale, vale viator similesque formulae inveniuntur; graeco quoque sermone eodem modo acclamatur verbis: eufroni, εὐφροσύνη, eupsychi, εὐψυχίη aliisque similibus de quibus cf. Orellium n. 4861 sq. Saepius tamen viator mortuum adloquitur. Ita T. Lollius Masculus (Orelli 4737) dicitur esse positus propter viam ut dicant praeterientes: Lolli ave! neque rari sunt tituli sepulcrales quorum in principio fineve ave vel salve addito mortui nomine casu vocativo occurrit: have Vitalis! L. Tettienus Vitalis cet. titulum pos(u)it Orelli 71; have Cl(audi), bene valeas! Ti. Cl(audio) Firmo prin(cipali) leg(ionis) III Aug(ustae) cet. Renier 512; have Procle Corp. II, 3178; ave Annia Saturnina Corp. II, 1759 cet. Eodem pertinent formulae: sit tibi terra levis, ossa tua bene quiescant; quae cum alibi haud rarae sunt tum in Hispaniis et Africa in titulis sepulcralibus longe plerisque inveniuntur cf. Corp. II, 1463 d(ic) q(ui) l(egis): s(it) t(ibi) t(erra) l(evis), ibid. 1863 dicite q(ui) l(egitis) s(it) t(ibi) t(erra) l(evis) ibid. 1853 te rogo praeteriens ut legas et dicas s. t. t. l. cf. Orelli 4757. Diverbia quoque frequentia sunt ita ut aut mortuus viatorem aut viator mortuum compellet, respondeat alter: 'have Diae'. bene valeas quisquis es Orell. 3930. 'have Thais'. dii tibi bene faciant Orell. 4743. 'Charisi habe'. et tu qui leges Gori I. Etr. I p. 383 n. 140. 'Partheni have'. Bene valeas qui me salutas ibid. II p. 35 n. 34. 'Sit tibi terra levis'. Lege et vale Corp. II, 611. 's. t. t. l.' es bibe lude veni ibid. 1877. 's. t. t. l.' tu qui stas et leges titulum meum lude iocare veni ibid. 2262. nil fui, nil sum et tu qui vivis es bibe lude veni. 's. t. t. l.' ibid. 1434 cet. Eodem modo interpretare ubi in fine tituli ponitur: have, vale; salve, vale cet. ita, ut have viator, vale mortuus dicat. Cf. titulos sequentes et indicem.

181 EVCLEIS · | CESTIA · Q · L · | SALVE · VALE
Praeneste. Corp. I, 94. Lectio certa.

182 OSSA | VERECVNDINIAE | FILIAE SVAVISS|IMAE HAVE VALE
Loerenich. Brambach C. I. Rhen. 535 qui descr.

183 SEX · CAESIVS · SEX | LIB · CINNAMVS | INNI · VIR · AVGVSTALIS | H S E |
ET · TIBI ET · TV¹

Tergeste. Corp. V, 552 descr. Mommsenus. — ¹) Viator dicit: et tibi scil. bene sit (cf. Orell. 4735). Mortuus respondet: et tu scil. vale.

184 Q · FABIVS · Q · F · QVIRNA | FABIANVS · ILVRCONEN|SIS · IDEM ·
PATRICIEN|SIS · ANN · XXXXIII · PIVS | IN SVIS¹ · H · S · E · S · T · T · L²
Hispani. Corp. II, 1200 descr. Huebnerus. — ¹) Haec formula (sive pius in suos) praesertim in Hispania et Africa obvia est, saepe litteris singularibus P · I · S, item altera carus suis (K · S). — ²) S(it) t(ibi) t(erra) l(evis), alibi T · T · L · S t(erra) t(ibi) l(evis) s(it), S · V · T · L s(it) v(obis) t(erra) l(evis), V · T · L · S cet. Cf. indicem.

185 AVE | HERENNIA · CROCINE | CARA · SVEIS · INCLVSA · HOC · TVMVLO |
CROCINE · CARA · SVEIS · VIXI · EGO | ET · ANTE · ALIAE · VIXERE ·
PVELLAE | IAM · SATIS · EST · LECTOR · DISCEDENS · DICAT · CROCINE ·
SIT · TIBI · TERRA | LEVIS · VALETE · SVPERI

Gadibus. Corp. II, 1821. Lectio satis certa.

186 MARCEL|LA V A¹ LXXX | H · S · E · O · T | B · Q²
Ain-el-Haddada. Renier 1794 qui descr. — ¹) V(ixit) a(nnos). Sae- pissime in Africa: pius (pia) vixit annos tot (P · V · A). ²) H(ic) s(ita) e(st). o(ssa) t(ua) b(ene) q(uiescant). Haec formula praesertim in Afri- canis provinciis frequentissima est, item similes: ossa bene quiescant (O · B · Q), ossa eius bene quiescant (O · E · B · Q), ossa volo bene quiescant (O · V · B · Q), hic ossa volo bene quiescant (H · O · V · B · Q), hic situs est vel hic conditus est. ossa volo bene quiescant (H · S · E vel H · C · E · O · V · B · Q); hic conditus est. Cineres eius bene quies- cant (H · C · E · C · E · B · Q). Bene quiescat (B · Q), hic bene quiescat (H · B · Q), hic situs bene quiescat (H · S · B · Q) cet. hic tumultatus bene quiescat (H · T · B · Q) (Renier n. 2444). Omnes hae formulae extra Africam rarae, ibi vulgares sunt.

187 L LVCILIVS Q · F | CN N QVI FVIT | CLA C LVCILIVS | C L STATIVS
LOC | PATET AGREI SES|CONCIAM QVA|DRATVS¹ ARCA IN | MEDIO EST
Cremonas. Corp. I, 1430. — Legendum: L. Lucilius Q. f. Cn. n(epos), qui fuit, Cla(udia) (tribu) cet. Inter nomen tribumque ut alibi notam e ita hic qui fuit inseri notat Mommsenus. — ¹) Cf. Marinium Atti p. 229.

188 L · AEMILI · L · F | IN · FRON · PED | XIIX · IN · AGR | PED · XX¹
In via Latina prope Romam. Corp. I, 1021 descr. Fabrettius. — ¹) Men-

surarum sepulcri indicatio tam sollemnis videtur fuisse postremis iam rei publicae liberae temporibus (cf. Corp. I ind. p. 645), certe fuit inde ab Augusti aetate, ut recte fortasse Mommsenus iudicet lege edictove Augusti sanctum fuisse ut mensuras titulo sepulcrali adicerentur. Puto tamen legem illam, si qua fuit, pertinuisse ad ea tantum sepulcra quae iuxta vias aut in alieno fundo posita erant; in iis enim, mensuris non accurate definitis, facile lis de finibus monumenti areaeque ad id pertinentis nasci potuit, quod, si quis in suo ipsius fundo sepeliretur, minus metuendum erat. Ita facile explicatur, quod tamen a multis titulis inprimisque ab hominum nobiliorum absunt mensurarum notae. Indicatur autem mensura paene semper ea qua in titulo supra proposito ratione, eaque tam sollemnis est ut plerumque litteris singularibus notetur: in fronte vel in frontem IN · FRONT, IN · FR, IN · F, I · F, in agro vel in agrum IN · AGR, IN · AG, IN · A, I · A; frons est latus ad viam versum ideoque pro in fronte interdum invenitur in via; in facie quoque similiaque sed perraro occurrunt; pro in agro interdum dicitur retro (RET Orell. 4789 R Or. 2384) vel in retro (IN · R Maffei M. V. 153, 3) vel introrsus (Maffei M. V. 269, 2) similiaque. Adicitur etiam longum (LONG, L) et latum (LAT, L), nec tamen usus horum verborum constans est, latus enim in fronte modo longum modo latum pedes tot dicitur, idemque de latere ad agrum verso valet. Raro adiectiva illa sola ponuntur. Singularia ut titulum Orellianum 4561 habet agellus conclusus latitiae p. LXXV longitiae p. CXXXVII praetermitto. Saepius additur locus, locus monumenti (L, L · M) in fronte pedes tot cet., huic monumento terra cedit in fronte pedes tot cet., area quae ante sepulcrum est huic monumento cedit in fr. cet., sepulcrum maceris circumclusum in fr. p. tot (cf. Fabretti p. 223 n. 595) similiaque. His mensuris non ipsius tantum monumenti sed areae quoque, si qua circumiaceret et ad monumentum pertineret, longitudinem latitudinemque indicari, i. e. totum circuitum quoad is sacer esset, ipse pedum numerus qui plerumque invenitur ostendit: maior enim esse solet, quam quem ipsi monumento recte tribuamus. Inde explicandum videtur, quod tam raro areae mensurae referuntur, quamquam ne huius quidem rei exempla plane deficiunt (infra n. 261). Ustrini mensura additur Corp. III, 2912; itineris Fabretti p. 321 n. 435: iter ex partibus tribus lat(um) in s(in)gulas p(edes) v s(emissem) cf. infra n. 286. Altitudo monumenti Marini Atti II p. 529: aediculam fecit alt(am) p(edes) V latum p. II longum p. III. Si lateris in fronte et in agro eadem mensura est brevius saepe dicitur, locum habere: pedes quoquoversus (P · Q · Q · V vel Q · Q · V · P) tot; interdum pro mensuris laterum pedum quadratorum

(P · QVADR, P · Q) numerus exhibetur. Ipsa mensura pedibus semper exprimitur, qui, si numerus eorum maior est, computantur interdum ut in titulo Fabrettiano p. 223 n. 595: in fr. p. CCC in agr. p. XCVI q(uae) f(aciunt) iug(erum) cf. *Marinium Atti* p. 231. Semel quod sciam in Graecia plethrorum mensura invenitur Corp. III, 673. Numero aetate inferiore additur saepe plus minus (PL · MIN, P · M). Unciae raro adiciuntur; pauca tamen extant exempla cf. *Marinium Atti* p. 228: in f. p. VII s $\frac{2}{3}$ ^o (i. e. p(edes) septem dodrantem) in a(gro) p. XI, et in altero ibidem: in fro(n)te p(edes) XVI in agr(o) p(edes) XVII: (i. e. septemdecim dextrantem). Pro unciiis digitos habes apud Gruterum p. 947, 1: lat(um) ped(es) XX et digit(os) II.

189 L · VIBIVS · L · F | PVP · POLLIO | FLORIA · C · L · HILARA | VXOR · FIERI ·
IVSSIT | IN F · P · XX · IN · AG · P — spatium — | A · VIA · AD · LIMITEM¹
Tergeste. Corp. V, 643 descr. Mommsenus. — ¹) Interdum fines monumenti omnino numeris non definiuntur, sed accurate describuntur ut in titulo urbano Orelli 4401: huic monimento cedit cum viniola sola(rio) suo fine viniae et e region(e) piscinae et canalis usque ad ariam et area cum (a)edificiis et horreo et cisternae in solar(io) et e region(e) eius usque at (at del.) ad arundinetum cum itin(ere) quae sun(t) determinata et collige(nt) iug(erum); *ichnographia quoque monumenti locorumque circumiacentium lapidi incisa invenitur apud Fabrettium p. 224.*

190 L · QVINCTI | FELICIS | IN FR · P · XII | IN AG · P · XI | IN SVBSECIUM |
INFRIVS · IN A · P · VII¹
Prope Romam ad viam Latinam. Bullett. Inst. 1862 p. 29 descr. C. L. Viscontius. — ¹) In subseci(v)um inf(e)rius in a(gro) p(edes) VII, quod explicavit Mommsenus l. l. Terminabat enim sepulcrum in latere fronti opposito ad subsecivum i. e. ad agri portiunculam, quae in divisura agri non efficit centuriam (*Isid. XV, 13*).

191 AQVILLIAES | C · L · TERTIAE | C · AQVILLIVS | SOSANDER · L
Lapis Tiburtinus in mus. Vaticano. Corp. I, 1025 Ritschl tab. XC1 n ad lapidem.

192 AVFIDIA · MEROPÉ | OLVS¹ · AVFIDIVS | POSEIT
AVFIDIAE · C · L | APAMIAE | A¹ · AVFIDIVS | PATER · POSIT
Corfinii. Corp. I, 1281 descr. Garruccius. — ¹) Adnotat Mommsenus praenomen hoc, ubi plenum scribatur, Olum efferrī, in compendio vero vix reperiri nisi per litteram A significatum; fuisse igitur hoc nomen ex

genere eorum, in quibus au diphthongus mature exoleverit nec remanserit nisi in nota; sic pro aula, ut dicebant aetate Plauti, postea invaluisse ollam. Nota praeterea patrem, et ipsum absque dubio libertum, cum praenomine Romano sine cognomine.

193 N · HERIO | DEVTERO | FILEI FECER¹

Guglionesi in agro Frentano. Corp. I, 1272. — ¹) Pro fecit, fecerunt (F) alibi faciendum curavit, posuit, dedicavit similiisque quae videsis in indice. Raro scripsit (SCR); fecit dedicavit et titulavit Renier n. 1658. Adicitur saepe a solo (A · S) id quod sepulcrum plane novum esse significat; idem in titulis praesertim Gallicis verbis ab ascia exprimitur: a solo et ab ascia fecit Orell. 4469, plerumque tamen usurpatur formula sub ascia dedicavit (S · A · D): hoc monumentum faciendum curavit et sub ascia dedicavit (H · M · F · C · ET · S · A · D) cet.

194 TI · CLAVDIVS | C · F · QVI · PERSICVS | POSVIT | DIADVMENTO | ABONI ·
F · QVI · ET | MACRINVS | VOCITATVS · EST | MEMORIAE · CASA¹ (sic).

Nunc Romae in aed. Barberinis. Descr. et misit Bormannus. — ¹) Memoriae causa similesque formulae: ob memoriam (OB · MEM, O · M), pietatis causa, ob pietatem cet. saepe adduntur, praesertim aetate inferiori.

195 DEXSONIA · CLEMIO · SIBI ET | PHILEMAE · SVAE · AMANDISSVMAI¹

Capuae. Corp. I, 1207 Ritschl tab. LXXVI F ad lap. — ¹) Formulae pietatis sensus exprimentes praedicantesque mortui laudes creberrimae variaeque in titulis sepulcralibus occurrunt; pertinent inprimis ad parentes (PAR, patrem PAT, P, matrem MAT, M), liberos (filium, filiam FIL, F), fratres (FRAT, FR, F), sorores (SOR, S), avos, nepotes, coniuges (CONI, CON, C), maritum virum (V), uxorem sive contubernales, nutrices (NVTR), alumnos, patronos (PATRON, PATR, PAT, P), libertos (LIBERT, LIB, L) sodales, amicos (AM, A) cet. Qui omnes saepissime dicuntur: carissimi (CARISS, CAR, C vel KAR, K), pientissimi vel piissimi (PIENT, P), dulecissimi, boni (B), optimi (OPT, O), merentes, meriti (MER, M), bene merentes (BEN · MER, B · M), incomparabiles, rarissimi (RAR), innocentissimi (infantes inprimis), castissimae (feminae inprimis, eadem univiriae, uniugae, virginiae item mariti virginii) cet. Vario praeterea modo is iice qui posuerunt titulum maerorem suum testantur, praesertim parentes saepe dicuntur: miserrimi, infelicissimi, crudeles (quia ante ipsos filium filiamve mori passi sunt) cet. Cf. indicem.

196 M AVREL · EVTYCHE|S · ET AVRELIA · RVFEN | HANC SEDEM · | VIVI ·
SIBI · POSVER · | VNO ANIMO LAB|ORANTES¹ s SINE | VLLA QYAE-
RELLA²

a dextra: amussis et perpendiculum. a sinistra: ascia.

Polae. Corp. V, 124 descr. Mommsenus. — 1) Cf. Corp. V, 206 uno animo laborantes uno animo posuimus similiaque et supra ad n. 168. —

2) Sine ulla querella saepe notatur: s · v · Q; similia in coniugum titulis saepe inveniuntur: sine ulla reprehensione, sine ulla offensa, sine ullo crimine, sine ulla animi laesione, sine contumelia, sine ullo stomacho, sine macula, sine ulla macula, sine iurgio, sine lite, sine rixa, sine controversia cet., a qua accepit iniuriam nullam neque maledictum O. Iahn spec. epigr. p. 26, 20, quae nunquam marito suo maledixit ibid. p. 59, de qua nihil conqueri potuit nisi quot celeri fato intercepta sit ibid. p. 59, nihil unquam peccavit nisi quod mortua est Corp. II, 2994, nullum dolorem accepi vel accepit nisi morte (N · D · A · N · MOR Orell. 4640) cet. Cf. indicem.

197 C · FVNDANIVS · C · F · | RVFVS · SIBI · ET · | VALERIAE · C · L · HEDONE |
VXORI · ET¹

Romae. Kellermann vig. App. n. 157 not. Integra est. — 1) Vivi sibi posuerunt, sequi debebant liberorum nomina, qui tamen iis nulli contigisse videntur.

198 L · CLODI · L · L · ARGENTILLI | CLODIAE · C · L · PHILOTAERAE¹ | SIBI ·
ET · SVIEIS² | s CLODIAE · L · C · L · HILARAE

Romae. Corp. I, 1042 descr. Kellermannus. — 1) Ita pro Φιλεταίρω etiam Corp. I, 570, Philotaerus I. Neap. 1272, item Menolavus pro Μενίλαος Corp. I, 1213, Tolomais pro Πτολεμαίος I. Neap. 3395. Mommsenus l. l. — 2) Sibi et suis (s · ET · s) saepissime monumenta ponuntur, vel sibi et suis, libertis libertabus posterisque eorum (s · ET · s · LIB · LIB · POST · Q · E, s · ET · s · L · L · P · Q · E), recipiuntur tamen saepe in sepulcrum ii tantum liberti eorumque posteri qui in nomine eius qui condidit monumentum permanserint saepeque ne de nomine familiae monumentum exeat cavetur. Cf. Fabretti p. 715 n. 367: illi fecerunt vivis sibi et liberis suis item libertis libertabusque suis et posteris eorum ita ut ne de nomine suo aut familia exeat, ut possit memoriae suae quam diutissime sacrificari, Corp. V, 381: C. Clepius cet. v(ivus) f(ecit) sibi et illis et si quis meorum nomine Clepius erit, ei locum humandi do item locum os(s)ibus ponundis. Cf. indicem. Interdum non viri tantum sed uxoris etiam gentis liberti admittuntur ut in titulo urbano Iahn spec.

bitur compendio EX·TEST, E·T, *alibi* ex testamenti formula (E·T·F); *ita saepe* ex testamento fecit (E·T·F), testamento fieri iussit (T·F·I) *cet.* *Saepe etiam* heres fecit (HER·FEC, H·F), heres ex testamento fecit (H·E·T·F), heres ex testamento faciundum curavit (H·E·T·F·C) *cet.* *Cf. indicem.*

209 CAESSELLIAE · | D · Q · L · HYMNINIS · | OSSA · HEIC · SITA · | SVNT · |
HELENA · L · DE · | SVO · FECIT¹

Capuae. Corp. I, 1206 Ritschl tab. XCI^z ad lapidem. — ¹) *Idem litteris singularibus* D · S · F *vel* pecunia sua (P · S, S · P), de sua pecunia (D · S · P, D · P · S). *Neque raro occurrunt formulae* ut de peculio, de parcimonio *vel* de suo parcimonio, ex patrimonio suo. *Satis crebrae etiam inveniuntur sententiae quales contulit Marinus Atti p. 183 sq.:* memoriam fecit ex mediocritate sua, ex sua paupertate, pro sua copia, instantia et laboribus suis, de suo labore, de frugalitate mea fabricavi a solo, *cet. similesque:* si pro virtute et animo fortunam habuissem, magnificum monumentum hic aedificassem tibi (*Mur. 1329, 6*), si maior auctoritas patrimoni mei fuisset, ampliori titulo te prosecutus essem piissime pater (*Maffei Mus. Ver. 147, 2*), pro meritis parum, pro facultate satis (*Grut. 994, 3*) *cet.* *Haud raro, praesertim in titulis Africanis, summa exhibetur, quae in monumentum erogata sit, inprimis, si monumentum ex testamento factum est:* her(edes) eius ex HS II m(ilibus) n(ummum) merenti fecerunt *Renier 223 cf. 234. 315 cet.* qui testamento monimentum sibi fieri iussit ex HS Ø n(ummum); quod ut fieret, adiectis insuper HS Ø n(ummum) Octavia Saesula coniunx pia carissima faciendum curavit *Renier n. 218;* cum sibi in funus et monimentum HS II m(ilia) erogari cavisset, ille filius et illa liberta adiectis de suo HS Ø n(ummum) b(ene) m(erenti) f(ecerunt) *cet.*

210 POSTVMIA · M · F | ACILIANA · BAXO | PONI · STATVAM · SIBI ·
TESTAMEN|TO · IVSSIT · EX · HS · VIII · N · ITEM | ORNAMENTA ·
SEPTENTRI|ONEM · CYLINDR · XXXXII · MARG | VII · ITEM · LINEAM ·
CYLINDRORVM | XXII · ITEM · FASC · CYLINDR · LXIII | MARG · C ·
5 ITEM · LINEAM · ARG · | MARG · XII · L · FAB · SVPER|STES · FILIVS ·
DEDICAVIT | INPOSITIS · SPATALIS · ARG | GEMMATIS · EXSVPER ·
EIVS | SVMMAE · S · S · | ITEM · ANNVLVM | HS · VII · N GEMMA
IAS|PIDE

Prope Lojam. Corp. II, 2060 descr. Husbnerus ectypum. Idem ita legit: Postumia M(arci) f(ilia) Aciliana Baxo poni statuum sibi testamento iussit ex sestertium VIII (millibus) n(ummum); item ornamenta:

septentrionem cylindr(orum) XXXXII, marg(aritarum) VII, item lineam cylindrorum XXII; item fasc(iam) cylindrorum LXIII, marg(aritarum) C; item lineam arg(enteam) marg(aritarum) XII. L. Fab(ius) Superstes filius dedicavit inpositis spatialis arg(enteis) gemmatis ex super eius summae s(upra) s(criptae), item anulum sestertium VII (millium) n(um-mum). — De singulis consule Huebnerum l. l. et Hermae vol. I p. 355 sq., qui tamen vix recte statuit, ornamenta quoque statuæ addita ex illis octo millibus sestertiis comparata esse.

211 A · CLODIVS · A · L | APOLLODORVS | VETTIA · Q · L · GLVCERA | A ·
CASCELLIVS · A · L | NICEPOR · MONV¹ | FECERVNT · SOCEI | SIBI ·
ET · SVEISQVE

Romae. Corp. I, 1041 descr. Fabrettius. — ¹) Monu(mentum), alibi MON, m, atque ita (haud raro monimentum, monementum, munimentum) plerumque sepulcrum vocatur, praeterea tamen alia multa nomina inveniuntur. Saepe simpliciter dicitur: locus (LOC, L) vel locus terrae, locus sepulturae, locus immortalis (Henz. 7364), locus diis Manibus consecratus (Henz. 7345), locus sacer (Or. 4499), interdum, si antea mortuus ibi conditus non erat, locus virgo; locus memoriae quoque memoriae consecratus, neque raro memoria tantum. Deinde sepulcrum (SEPVLCR, SEP), conditorium, conditivom (Corp. II, 3444). Tum multa nomina occurrunt oriunda ex veterum opinione, qua defuncti post mortem in sepulcro vivebant: domus, domus aeterna, domus aeternalis; sedes, sedes aeterna, sedes aeternalis; aedificium; casula (Marin. Atti I p. 184); aedicula (perraro aedes); templum (infra n. 307 Orelli 132); heroum (Orell. 4008. 4530. 4531); stabulum (cum praeseptis et cellis de monumento libertorum servorumque Orell. 4377); panarium (de monumento pistoris infra n. 555); vigiliarium (Orell. 4557); cubiculum (Orell. 4536. 7360. memoriae 7361); adcumbitorium (cum conditibum (sic) Orell. 4511); requietorium (Orell. 4533); coemeterium (aetate infima) cet. Tum de forma dicuntur: tumulus (TVM, T praesertim in Africa); grumus (infra n. 556); tribunal? (I. Neap. 1537. 1580); columbarium (COL); armarium (distegum Orell. 4549); arca; vas (obrendarium Orell. 4544 cf. Fabretti p. 14 sq. disomum Orell. 4548), vascellum (Orell. 4555); olla (OL), ollarium, olla ossuaria; hydria (Orell. 4546. 4547); cupa, cupula (Orell. 2697. 4550 et saepius in Mauretania); ara (A) (deum inferum Orell. 4649); cippus. Tum de eo quod continent: ossuarium, cinerarium. Denique a Graecis acceperunt Romani nomina: sarcophagus, maesoleum (etiam maesolium, maesulium, mesoleus), cepothaphium (Orell. 4514. 4516. 6359 infra n. 258. 1353), boscelium. Saepissime pro monumento

titulus (TIT, T) ponitur. *Praeterea interdum commemorantur ustrinum vel ustrina, culina (cf. Fest. p. 65 ed. Mueller s. v.) (hoc monumentum et ustrinum fecit I. Neap. 6410; monumentum culinam maceriam fecit I. Neap. 4042 cf. Henzeni ind. p. 193 et 202), aedificium tabernae custodiae tutelaeque causa sepulcri (Or. 4353. 4368. 4369. 4371 dieta a(d)iuncta ianuae custodiae causa 4373. 4549 cf. Henzeni ind. p. 200), denique agri, horti, cisternae, putei, piscinae multaque alia quae sepulcris maioribus applicari solebant, de quibus omnibus cf. Orellii caput XX (inprimis § 4) et indicem nostrum.*

212 Q · PETVELLIVS · Q · F · FAL¹ | VIVS · MONEMENTVM · FACEIV |
CVRAVIT · SEIBI · ET · VXORI · SVAE | EPIDIAE · P · F · NERIAE | EIDE ·
QVE · PROBAVIT

Beneventi. Corp. I, 1223 Ritschl tab. LXII^d ad lapidem. — ¹) I. s. Fale(rna) tribu.

213 V F | Q · MINICIVS | FABER | AB ASSE · QVESITVM | VI · VIR · AVG |
RECVIE · ET · MEMORÆ | DIVTVRNAE | LOLLIAE · SEVERAE | VXSORI ·
FESTAE · F | M · FILIO · SALVILLO · F | MESSORI · F | FLAVIAE · PRIS-
CAE · VXSOR | P · MINICIVS MARMVRIS | QVRAM HEGIT

Fossani. Fabretti 408, 331 cont. Mommsenus. Legendum: V(ivus) f(ecit) Q. Minicius Faber ab asse qu(a)esitum, servir Aug(ustalis), re(q)uie(ti) et memoriae diuturnae Lolliae Severae uxori, Festae f(iliae), M(arco) filio, Salvillo f(ilio), Messori f(ilio), Flavias Priscas uxori. P. Minicius marmuris (e)uram (e)git.

214 L · AEMILIO · SALVIANO · EG · M · V · ¹ | FRATRI · L · AEMILVS · MARCELLI-
NVS · PP · SECVN|DVM · VERBA · ES|TAMENT · EIVS | POSVIT · s | CVRAN-
TIBVS² | TRIB AEMILIIS FESTO CVRIO ET CHRESTO | LIBERTIS

Lambaesi. Renier n. 266 qui descr. — Legendum: L. Aemilio Salviano eg(regiae) m(emoriae) v(iro) fratri L. Aemilius Marcellinus p(rimi)p(ilaris) secundum verba testamenti eius posuit, curantibus trib(us) Aemiliis Festo Curio et Chresto libertis. — ¹) Cum viveret erat vir egregius, ideo dicitur egregiae memoriae vir; eodem modo clarissimi viri post mortem dicuntur clarissimae memoriae viri (C · M · V), clarissimae feminae et pueri clarissimae memoriae feminae et pueri (C · M · F, C · M · P), equites Romani equestris memoriae viri (EQ · MEM · V, EQ · M · V): nec tamen haec ante Septimii Severi aetatem inveniuntur. ²) Ita vel curam agentibus cet. cf. supra n. 88 sq. Praeter eum qui fecit monumentum is qui scripsit titulum commemoratur Henz. n. 6338 cf. supra n. 90 et indicem nostrum.

215 P. CAVCILIVS · P · L P · CAVCILINA P. L.
 · SALVIVS HELLES
 · ARGENTARI · DE · FORO · VINARIO
 ARBITRATV · LYSIMACHI · ET · CALLIPPI · LIBERTORVM

In via Labicana prope Romam. Bull. Inst. arch. 1856 p. 66.

216 *In utroque latere litteris magnis:* C · CESTIVS · L · F · POB · EPVLO · PR ·
 TR · PL | VII VIR · EPVLONVM — *in latere ad orientem verso litteris multo*
minoribus: OPVS · ABSOLVTVM · EX TESTAMENTO · DIEBVS · CCCXXX |
 ARBITRATV | PONTI · P · F · CLA · MELAE · HEREDIS · ET · POTH · L —
 5 *In basibus, quibus olim statuæ C. Cestii impositæ erant:* M · VALERIVS ·
 MESSALLA · CORVINVS | P · RVTILIVS · LVPVS · L · IVNIVS · SILANVS | L ·
 PONTIVS · MELA · D · MARIVS | NIGER · HEREDES · C · CESTI · ET | L ·
 CESTIVS · QVÆ · EX PARTE¹ · AD | EVM · FRATRIS · HEREDITAS | M ·
 AGRIPPÆ · MVNERE · PER | VENIT | EX EA · PECVNIA · QVAM | PRO SVIS ·
 10 PARTIBVS · RECEPER | EX VENDITIONE · ATTALICOR | QVÆ · EIS · PER
 EDICTVM | AEDILIS · IN SEPVLCRVM | C · CESTI · EX TESTAMENTO |
 EIVS · INFERRE · NON · LICVIT

Romæ in pyramide C. Cestii. Descr. Henzen (Orelli 47. 48). — ¹) Legendum qua ex parte.

217 L · CARTORIVS · P · F · FAB | HIC · SEPVLTVS · EST | HIC · LOCVS · PATET ·
 IN · FR | P · XX · ET · A · MEDIA · FOSS | INTROVERSVS · P · XXV | HVNC ·
 LOCVM · MONVMENTVMQ | DIS · MANIBVS · DO · LEGOQ

Patavii. Furlanetto, lapidi Patavine p. 360 n. 439 sec. Fabrettium. (Orell. 4351).

218 C · SENTIO · SAT · COS¹ | K s SEXTILIB | DEI s MANES | RECEPERVNT |
 ABVLLIAM · N · L | NIGELLAM

Cordubæ. Corp. II, 2255 descr. Huebnerus. — ¹) Fuit consul sine collega priore parte anni a. u. 735.

219 DĪS · MANIBVS | THETIDIS · VIX | ANN · IX · ET · CHARĪDIS · SORORIS ·
 VIX | ANN · XV · FECIT | PATER · EX VĪSO | TI · CLAVDIVS | PANOPTES ·
 ET | MATER · CHARMOSYNE | TV · QVĪ · LEGIS · ET | DVBITAS · MANES |
 ESSE · SPONSIONE | FACTA · INVOCA | NOS · ET · INTELLEGES | ITEM ·
 5 EVNO · NVTRICIO | EARVM · COLLIBERTO · SVO

Romæ. Henzen 7346 qui descr.

220 ex una parte: L · CAECILIO · L · F · RVFO¹ · Q² · TR · PL³ · PR⁴ ·

PRO · COS

ex altera parte: DIS · MANIB · SACRVM⁵ · L · CAECILI · RVFI

In agro Nomentano. Corp. I, 639 ex Piccart. Versuum divisio non traditur. — Titulus Augusti aetate videtur positus esse cf. supra ad n. 205.

— ¹) P. Cornelii Sullae frater uterinus cf. de eo Mommsenum l. l.

²) Q(uaestor) anno incerto. ³) Tr(ibunus) pl(ebis) 690/1 Cic. pro Sull. 22, 23. ⁴) Pr(aetor) urbanus 697 Cic. cum sen. grat. eg. 9, 22; pro Mil. 14, 38; Ascon. p. 48. ⁵) Vetustissimum videtur esse huius formulae exemplum.

221 D M S | P · AELIO · P · F | CRESCENTIANO | NOTARIO · LEGAT[†] | IN
OFFICIO IUVENA|LIS PRAEF · PRAETORI | DEFUNCTO VIXIT | ANNIS
VIGINTI DVO | ET MILITAVIT AN III | AELIA PROCESSA | MATER FILIO |
INNOCENTI

Lambaesi. Renier n. 204 qui descr.

222 DIS · MAN | NAIDI · CAESARIS · VERNAE | EX NVMERO · PYRIGIE¹ · V ·
A · XXV · M · II · D · VNO | ONESIMVS · CAESARIS · N · CONIVGI · B · L |
FECIT² · ET · SIBI · ET · SVIS · POSTERISQ · EORVM

Romae. Orelli 2639 cont. Henzenus. — ¹) Cf. Friedlaenderi Sitten-
gesch. II p. 326. ²) Legendum fortasse: Onesimus Caesaris n(ostri)
(servus) coniugi b(onae?) l(ocum?) fecit.

223 D M | LVCI | QVI · VIXIT · ANNIS · VI | MENS · V · DIEBVS · XVII | M
VLPIVS · EVPORAS | FILIO · BENEMERENT | FECIT S | EX · AVCTORITAT ·
CAESO|NIAE · LEDAE · DOMNI|FVNDAE¹

Romae. Marini Atti II p. 644 qui descr. (Orell. 4584). — ¹) I. e.
dominae fundi, ita domnaedius = dominus aedium (Marini iscr. Alb.
p. 82), domnibraedia = domina praediorum (Orell. 104).

224 D M | EGRILIAE · A · F · STORGES | VNIVIRIAE · VIXIT · ANNIS | XLVIII ·
MENS · V · DIEB · XXVI | SVPERSTITIBVS · TRIBVS · LI|BERIS · TOTIDEMQ ·
NEPOTIB · | C · ERVCIANVS · ACHILLEVS | VXORI · SANCTISSIMAE | CVM
QVA · A · PRIMA · AE|TATE · VIXIT · ANNIS | XXXIII · DIEBVS · II · | SINE
INFAMIA · SINE | QVERELLA

In horreis musei Lateran. descr. Kiesslingius, misit Bormannus.

225 D · M | FORTVNATI | TOPIARI | VALERIA · VXOR · | ET · TERTIVS |
DISCENS

Comi. Orelli 4293 cont. Mommsenus.

226 D · M | L · GARGILIO · RVFO | COM · AB · ACTIS | CIVILIB¹ · HOMINI |
OPTIMO · ET · HONES|TISSIMO

*Tarracone. Corp. II, 4179 descr. Huebnerus. — ¹) Com(mentariensis)
ab actis civilib(us) legati, ut videtur, provinciae.*

227 D · M | FECIT · MINDIA · HELPIS · C · IVLIO · THALLO | MARITO · SVO ·
BENEMERENTI QVI EGIT | OFFICINAS PLVMBARIAS TRANSTIBERINA | ET
TRIGARI¹ SVPERPOSITO AVRI MONETAI | NVMLARIORVM · QVI VIXIT
ANN · XXXIII M VI | IT · C · IVLIO THALLO FILIO DVLCISSIMO QVI
VIXIT | MESES · IIII · DIES XI ET SIBI POSTERISQVE SVIS

*Romae. Marini Inscriz. Alb. p. 102 n. 110 qui descr. (Orell. 4266). —
¹) Praefuit igitur officinis plumbariis duobus; trigarium est locus in
regione urbis nona.*

228 T · C¹ · LONGINV | CORTIS · V · PR · | SPECLATOR V F | SIBI · ET ·
SVIS | D · M² · | V · A · XXVI ·

*Surrenti. I. Neap. 2119 descr. Mommsenus. — Legendum: T(iberius?)
C(laudius?) Longinu(s) co(ho)rtis V pr(aetoriae) spec(u)lator v(ivus)
f(ecit) sibi et suis. D(is) M(anibus). V(ixit) a(nnos) XXVI. —
¹) Quid subsit incertum; Tiberius Claudius recte scriberetur TI · CL.
²) Plerumque D · M et D · M · S super titulum scribitur, saepe etiam initio
versus primi vel D a sinistra M a dextra eiusdem; haud raro praeterea
D a sinistra M a dextra totius tituli invenitur, in fine paene nunquam
(cf. tamen Corp. II, 2717. 2840 cet.).*

229 D M | RELIQVA | L · VMBRI | FELICIS | HIC | POSITA | SVNT
Lambaesi. Renier n. 1326 qui descr.

230 D · M | LOCI IN QVO | CORPVS T LV . . . | SABINIANI LV|CIANI
CREMA|TVM EST

Romae. Orelli n. 4477 sec. Odericum.

231 V · F | C · NOVELLIVS · C · F | OV · F · EXPECTATVS | DIS · DEABVS ·
MANIBVS | NOMINE · MEO · ET | ATILIAE · C · F · CRAE . . . | VXORI ·
PIENTISSIM

a sinistra: HAVE a dextra: VALE

Mediolani. Muratori 1381, 7.

232 AVRELIA · L · L | TRVPERA | DIS · INFERIS · SACRVM¹

Romae. Fabretti 86, 159 qui descr. (Orell. 1479). — ¹) Dis inferis

Manibus (D · I · M) Corp. II, 238. 2640 cet.; deis inferum parentum infra n. 267; dis parentibus Henz. 7349; dibus securis Orell. 3091; dis securitatis Or. 2201; diis propitiis Grut. 4, 9 Or. 4454; dis Manibus sacris sanctis castis piis Ann. Inst. arch. 1857 p. 293. Ferraro dis omittitur ante Manibus.

233 MĀNIBVS | ET GENIO | P · VATRĪ · SEVERI
Polae. Corp. V, 246 descr. Mommsenus.

234 GENIO | COETĪ · HERODIAN | PRAEGVSTATOR | DĪVĪ · AVGVSTĪ | IDEM ·
POSTEA · VĪLICVS · IN | HORTĪS · SALLVSTIANĪS | DECESSIT · NON ·
AVGVSTĪS | M · COCCEIO · NERVA | C · VIBIO · RVFINO COS¹ | IVLIA ·
PRIMA · PATRONO · SVO

Romae. Gruter 602, 4 sec. exempla nonnulla antiqua. — ¹) Cos. suff. anni incerti sed ante a. 24. COS inter hunc versum et praecedentem adscriptum.

235 DEĪS · ET · GENIO | RHODONIS | DOMITIAE · AVG · SER | EX · ACTOR ·
HERED | LEGAT · PECVLIOR | VĪX · ANN · P · M¹ · XXIII | RHODINVS ·
FRATRI | OPTIMO · PIĪSSIMO | ET · GEMINO | SIBI · FECIT
Romae. Orelli 2921 descr. Henzenus. — ¹) P(lus) m(inus); vetustissimum, ni fallor, exemplum est, quo haec formula usurpatur.

236 MELISSAÉAE | AMYCES | IVNONI
Pompeiis. I. Neap. 2327 descr. Mommsenus.

237 IVNONI · ET | VERECVNDIAE¹ | VLPĪAE · COMPSES | Q · V · A · VI · M ·
VI · D · VIII | M · VLPĪVS · AVG · LIB | EVTROPVS PATER
Ostiae. Ex sch. Amatii Vat. misit Bormannus. — ¹) Reliquiae alicuius consecratae Pietati et Genio inferno Orell. 4577.

238 GENIO ◊ MITISSIMI ◊ AMANTISSIMI Q ◊ | CONIVGĪS ET IVNONI ◊ SVAE ◊
HORATIA | Q ◊ FIL ◊ ceneria ◊ FACIENDVM ◊ CVRA | L ◊ SPELLATI ◊
SATVRNINI ◊
Lambaesi. Renier n. 1194 qui descr.

239 GENIO | M · CASSĪ | M · SATRIVS | VITVLVS · H · C¹
In mus. Taurinensi descr. Mommsenus. — ¹) H(onoris) c(ausa). Haec forma, quae titulum sepulcralem coniungit cum honorario, inprimis Mediolani omninoque in Gallia cisalpina reperitur; ibidem saepe genio et honori illius ille posuit. Cf. formam similem Aquileiensem supra n. 82.

- 240** CLAVDIAE · SEMNE · CONIVGI · DVLCISSIMAE | M · VLPIVS · AVG · LIB ·
CROTONENSIS FECIT FORTVNAE | SPEI · VENERI¹ | ET · MEMORIAE |
CLAVD · SEMNES | SACRVM
CLAVDIAE · SEMNE · VXORI · ET | M · VLPIO · CROTONENSI · FIL | CRO-
TONENSIS · AVG · LIB · FECIT | HVIC · MONVMENTO · CEDET | HORTVS ·
IN · QVO · TRICLIAE | VINIOLA · PVTEVM · AEDICVLAE | IN · QVIBVS ·
SIMVLACRA · CLAVDIAE | SEMNES · IN FORMAM · DEORVM² · ITA · VTI |
CVM MACERIA A ME · CIRCVM · STRVCTA · EST | H · M · H · N · S³

Romae rep. 'cum statua Spei, Semnes faciem monstrantis, ut altera statua comprobatur sine dubio Semnen repraesentans; in fastigio cippi symbola visuntur Fortunae et Veneris sc. globus, timo, rota, corona quam duo Amores sustinent, ramus malis ornatus, columba' Viscontius. Orelli 4456 sec. Zoëgam. — ¹) Cf. Orell. 4585 (descr. Fabrettius): Ti. Iulius Orpheus sibi et Orfitae f. an. XIV virgini Veneri cupidini inferior(um). ²) Conferri iubet Henzen *Apul. Metam. VIII*, 7 imagines defuncti, quas ad habitum dei Liberi formaverat, adfixo servitio divinis percolens honoribus. ³) *H(oc) m(onumentum) h(eredem) n(on) s(equitur).*

- 241** DEAE · SANCTAE · MEAE¹ | PRIMILLAE · MEDICAE | L · VIBI · MELITONIS ·
F · | VIXIT · ANNIS · XXXXIII | EX · EIS · CVM · L · COCCIO | APTHORO ·
XXX · SINE | QVERELLA · FECIT | APTHORVS · CONIVG | OPTIMAE ·
CASTAE | ET · SIBI

Romae. Henzen 7348 qui descr. — ¹) *Alibi simpliciter deae* Orell. 4587; deae dominae Orell. 4588; deae bonae piae Marini *Atti I* p. 36. Item puer mortuus divus et dominus meus ab eo qui posuit titulum dicitur Fabretti p. 268 n. 117.

- 242** DIANAE · SACRVM¹ | AVIDIAE · EVTYCHIAE | CONIVGI · SANCTISSIM |
ET · C · AVIDIO · KARO · F | C · AVIDIVS · GELOS | FECIT | IN FR · P ·
XXV · IN AGR · P · XXV

Romae. Gruter 1066, 12 cont. Henzenus. — ¹) Cf. titulum similem Henzen 5704: D(is) M(anibus) sacrum Deanae et memoriae Aeliae Proculae cet.

- 243** CINERIBVS¹ | CN · COSSVTI · TERTI · V · A · XXXV | COSSVTIA · CLARA ·
CONTVBER · | POSIT

Romae in columbario ad viam Latinam maiore. Iahn, spec. epigr. p. 40 n. 129 cont. Mommsenus. — ¹) *Alibi:* cineribus sacrum; ossibus, ossibus sacrum; reliquiis, reliquiis sacrum. *Accedit saepe* dis Manibus; d. M. et cineribus sacrum cet. D. M. [si]ve ossi[bus] cineribusq(ue) Orelli 4440.

244 MEMORIAE¹ | M · ATTI · M · FIL · VOLT | PATERNI · EQVO · PVBLIC |
HONORATO · ITEM · DECV|RIONI · COL · APOLLINARE | REIORVM · DECV-
RIONI | ORNAMENTARIO · COL · AVG | NEMAVSI · AN · XXV · AGENTI |

CLOELIA · SEX · FILIA | PATERNA | FILIO · PISSIMO

Nemausi (Nîmes). Herzog Gall. Narb. 112 qui descr. — ¹) Haec dedicationis forma ante saec. II finem tertioe principium usitata non erat. Saepe compendio scribitur MEM, M et aetate inferiore MM, MMR. Praeterea occurrunt: memoriae mortis suae; bonae memoriae (B · M); memoriae dulci; memoriae aeternae (AET), sive aeternali; memoriae quondam (Q, QD) illius sive memoriae Θ illius (praesertim in provinciis Danuvianis). Accedit saepe sacrum, dis Manibus cet.; memoriae aeternae sacrum, dis Manibus et memoriae (D · M · ET · M) cet. Cf. indicem.

245 P · AELIVS · AVG · LIB · TITIANVS | D · M · FECIT · | SIBI · ET · LIB · LIBER-
TABVSQ | POSTERISQ · EORVM | ET · MISERICORDIAE

Romae. Henzen 7344 qui descr.

246 SECVRITATI¹ | SACRVM | CLAVDIAE · C · FIL · | ROMANAE | VIXIT ·
MENSIBVS · VII | DIES · XIII | PIA · MATER | FECIT | L · PR · DAT²

Romae in columbario ad viam Latinam maiore. Iahn spec. epigr. p. 45 n. 188 cont. Mommsenus. — ¹) Alibi: securitati aeternae, securitati perpetuae et accedentibus formulis supra relatis: dis Manibus et securitati aeternae, memoriae et securitati perpetuae cet. Adde his formulas inprimis aetate inferiore (inde a medio III saec.) usitatas: aeternitati, aeternitati perpetuae; pietati (hoc etiam meliore aetate interdum); quieti, quieti bonae, quieti aeternae vel perpetuae, quieti corporis, somno aeterno sive aeternali, dormitioni cet. Omnibus saepe in fine adicitur sacrum, initio dis Manibus, memoriae cet. cf. indicem. ²) Videtur legendum esse: L(ucius) P(inarius) R(ufus) dat; nam idem homo in eodem columbario complures loculos vendidit. l. l. n. 38. 39, unam ollam dedit i. e. donavit n. 171; cognomen eius Rufus eodem modo littera R notatur n. 38.

FAVSTINI ·

247 D — ascia — M | ET · MEMORIAE · AETERNAE | M · AVRELI · INFANTIS · (sic)
DVLCS|SIMI · ET · INCOMPARABILI · QVI | VIXIT · ANNIS · VIII · M · II ·
D · XIII | QVI · SIBI · ANTE · MORTEM · RO|GAVIT QVAM · PARENTIBVS |
SVIS · C · IVL · MAXIMVS · FILIAS|TRO · ET · AVRELI · FAVSTINA | MATER ·
VNICO · FILIO · DESO|LAT · P C¹ · ET · SVB · ASCIA · DEDI|CAVERVNT ·

MVLTVS · ANNIS | VIVAT · QVI · DIXERIT · ARPAGI² | TIBI · TERRAM ·
LEVEM

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 486 qui delineavit. — Composui sequentes titulos Lugdunenses eo consilio, ut inde titulorum sepulcralium Gallicorum loquacitas cognoscatur. — ¹) Desolat(i) p(onendum) c(ura-verunt). ²) Marinius Atti p. 506 alteram inscriptionem refert, quam posuit pater (C. Corfonius Aepaphroditus) infanti mortuo, in cuius fine legitur: MATER · ET · PATER · ARPAGIVS eamque interpretatur: arpagi i. e. rapti (ἀπαγής) τ(iva)s, raptos enim saepe infantes mortuos dici.

248 ascia | HAVE · MODI | HAVE · GEMINA | DI · S · MANIB | ET MEMORIAE |
SEPTICIAE GEMNAE | FEMINAE SANCTISS | VNIVSQ · MARITA | N ·
MODIVS · ANNIANVS | CONIVGI · KARISSAE | SVI · Q · AMANTISSIM |
QVAE · VIXIT · CVM · EO | IN · MATRIMONIO | ANNIS XXX | ET · SIBI ·
5 VIVVS · FECIT | AMICE · LVDE · IOCA · RE · VENI

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 493 qui delineavit.

249

^{ascia}
D AVE · AMABILIS · CESSO M^{ascia}
TVO · CARISSIMA¹

ET · QUIETI · AETERNAE · TERTINI | CESSI · VETERANI · LEG · VIII · AVG |
ET · TERTINIAE · AMABILIS · SIVE CYRI | LE · NATIONE · GRAECA · NICOM |
5 DEA · CONIVGI · KARISSIMAE · ET · PIE | NTISSIMAE · CASTISSIMAE · CONSE | R-
VATRICI · MIHI PIENTISSIMAE · FOX | TVNAE · PRESENTI · QVAE · MIHI |
NVLLAM CONTVMELIAM · NEC · AN | MI · LESIONEM · FECIT · QVAE ·
MECVM | VIXIT IN MATRIMONIO ANNIS XVIII | DIEBUS XX SINE · VLLA ·
LAESVRA · NEC · AN | MI MEI OFFENSIONE QVAE DVM · EGO | IN PEREGRE
10 ERAM SVBITA · MORTE · DIE | TERTIO MIHI · EREPTA EST ET · IDEO · HVNC
TITV | LVM · MIHI · ET · ILLI · VIVS · POSVI · ET · POSTERISQVE | MEIS · ET ·
SVB ASCIA DEDICAVI

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 322 qui delineavit. (Henz. 7383). —

¹) *Explerit Mommsenus: Ave Amabilis Cesso | tuo carissima. D(is) M(anibus) et quieti aeternae cet.*

250 d. m | ET · MEMORIAE AETERN | E SECVNDI OCTAVI TREVERI | ACERBIS-
SIMA · MORTE · DE | FVNCTI · QVI · CVM · EX · INCEN | DIO · SEMINVDVS ·
EFFVGIS | SET · POSTHABITA · CVRA · SALVT | S · DVM · ALIQVID E FLAMM | S
ERI | PERE CONATVS · RV | INA · PARIE | TIS · OPPRESSVS · NATVRAE ·
5 SOCIA | LEM · SPIRITVM · CORPVSQVE · ORI | GINI · REDDIDIT CVIVS ·
EXCES | SV GRAVIOR DAMNO · QVAM | REI · AMISSIONE · ADFLICTI |

ROMANIVS · SOLLEMNIS · ET SECVN|DI · IANVARIVS ET ANTIOCHVS |
 CONI|BERTI · MERITA · EIVS | ERGA SE OMNIBVS EXEMPLIS | NOBI-
 LISSIMA · TITVLO · SEPVI|CHRI SACRAVERVNT ET | PRODILLIVS IN
 10 MODVM FRAER|NAE ADPECHONIS ET AB IN|EVNTE AETAM CONDIS-
 CIPV|LATV · ET OMNIB · BONIS ARTIBVS | COPVLATISSIMVS AMICVS
 ET | SVB ASCIA DEDICAVERVNT

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 477 qui delineavit. (Henz. 7392).

251 BONVS EVENTVS¹ HAVE | C · SILICI² · ROMANE · THACORENSIS³ ET |
 7⁴ FRVCIA⁵ · VICTORIA · DII · VOBIS BENE FACIANT | AMICI · ET PA-
 RENTES HABEATIS · DEOS | PROPITIOS · SALVI · HVC · AD ALOGIAM⁶ ·
 VENIATIS · HILARES CVM OMNIBVS ·

Romae in villa Pamfili. Bull. Inst. arch. 1858 p. 116 descr. Henzenus. —

¹) Ἀγαθὴ τύχη in monumentis graecis. Henzenus Bull. 1864 p. 155.

²) Cf. idem gentilicium apud Renierum n. 1180. 1184. 2272. 4102 et Orell. 507 I. Neap. 2815: omnes aut in Africa reperti sunt aut homines, ad quos pertinent, ex Africa oriundi sunt. ³) Numidiae oppidum cf. Henzenum l. l.

⁴) Coniux legendum puto; > scribitur non c quia ad uxorem pertinet. ⁵) Lege: (E)rucia ⁶) I. e. ad convivium cf. Henzenum l. l.

252 Bonus eventus. 'Have, Victor Fabiane'! di vos bene faciant amici et vos viatores, habeatis deos propitios, qui Victorem publicum Fabianum a censibus p. R. non praeteritis. salvi eatis, salvi redeatis et vos, qui me coronatis vel flores iactatis, multis annis faciatis! Victor Fabianus fecit sibi et Asinia C. f. Sabinae uxori et C. Asinio Valeriano et parentibus eius C. Asinio Valeriano et Attiae Sabinae et libert. libertabusque posterisque eorum. h. m. d. m. a².

Romae, fortasse ibidem ubi praecedens. Bull. Inst. 1864 p. 154 descr. olim Hispanus quidam. Vv. divisio ignoratur. — ¹) I. e. multos annos vivatis, noto facere verbi sensu. ²) H(uic) m(onumento) d(olus) m(alus) a(besto).

253 QVAE FVERVNT PRAETERITAE | VITAE TESTIMONIA NVNC DECLARAN-
 TVR HAC SCRIBTVRA POSTRE|MA · HAEC SVNT ENIM MORTIS | SO-
 LACIA VBI CONTINETVR NOM|NIS VEL GENERIS AETERNA MEMO|RIA ·
 ENNIA HIC SITA EST FRVCTV|OSA KARISSIMA CONIVNX · CER|TAE PV-
 5 DICITIAE BONOQVE OBSE|QVIO · LAVDANDA MATRONA | XV · ANNO
 MARITI NOMEN ACCE|PIT · IN QVO AMPLIVS QVAM XIII | VIVERE NON

POTVIT · QVAE NON | VT MERVIT ITA MORTIS SORTEM | RETVLIT ·
 CARMINIBVS DEFIXA¹ IACVIT PER TEMPORA MV|TA · VT EIVS SPIRI-
 TVS VI | EXTORQVERETVR QVAM | NATVRAE REDDERETVR · | CVIVS
 10 ADMISSI · VEL · MA|NES · VEL · DI · CAELESTES |RVNT · SCLENERIS VIN-
 DICES | AELIVS · HAEC · POSVIT PROCVLINVS · IPSE MARITVS LEGIO|NIS
 TANTAE III AVGVSTAE | TRIBVNVS ·

Lambaesi. Renier n. 231 qui descr. (Henzen 7408). Nota in lapide puncta saepe ad sensum posita, multaque versum fragmenta. — 1) Pertinet ad imprecationes, quarum exempla nonnulla ad hunc diem servata sunt, scripta in tabellis plumbeis cf. Wachsmuth Mus. Rhén. nov. 1863 p. 559 Mommsen Hermas vol. 4 p. 283 Ἀρχαιολ. ἐφημερίς ἐν Ἀθήναις 1869 p. 333 sq.

254

DVL MTER

SALLVSTIVS · HONORATVS · CLAV|DIAE · EXTRIKATAE · MTRI · KARIS-
 SIME · | QVOD · TV · MIH · VEL · QVOS · MYSEOS · EX|ORBATOS · RELI-
 QVISTI · DEBVISTI · FACE|RE¹ · HAEC · CVM · SCRIBEREM · LACRIMIS · |
 5 ATRAMENTVM · TEMPERAVI
 DVLCS|SIM · MTER · FILIIS · SALVTEM · QVID · STA|TIS · ET · RECITATIS ·
 TITVLVM · MONVMENTI · | MEI · XLV · ANNIS · VOBIS · VIXI · IN · | XLVI ·
 EXCIDI · QVANDO · DATVMEST

Caesareae. Renier n. 3981. — 1) Saepe parentes dicunt, se liberis fecisse quod illi sibi facere debuissent cf. infra n. 608; liberos id dicere et perversum est et hic tantum legitur.

255

D M S | CALENDION | PATRI PISSIMO | VIXIT ANNS XXXV | VT BENE
 ET ME|RITO CREDATVR | PROCREASSE FI|LIVM POST MVL|TVM TEM-
 PORIS | INTERVALLVM | RELIQVIAS RECOL|LECTAS TVMV|LVM TIBI
 CONSTI|TVI AETERNABO|MVS¹ EGO | PRIMVS · AVG N | ADIVTOR
 5 TABVL · | FILIVS
 D M S | VENERIAE | PISSIMAE MATRI | VIXIT ANNS L · | POST OBITVM |
 TVVM PISSIMA | MATER QVAE|QVE FVERVNT | TIBI FVNERI LA|TA SVNT
 SEPELLI|TA² ET POST RELI|QVIAS RECOL|LECTAS VT MOLL|TER ESSEN-
 TVMV|LO CONDITAS EF|FECI EGO | PRIMVS AVG N | ADIVTOR TABVL |

10

FILIVS

In aris duabus similibus rep. Serianae inter Dianam et Cirtam. Renier n. 1766—1767. — 1) Legendum: aeternae domus, nam D est ED. 2) Quaeque fuerunt tibi funeri lata, sunt sepelita.

256

D · M | T · AELIO · AVG · LIB · TITIANO · PROX | A · LIB · SACER-
 DOTAL¹ · DEF · CARNVNT² | ANN · XXXXII · M · III · D · XIX · MARIT ·

VIRGIN | DVLCISS · ET · INCOMPARABILI · BENE|QVE · MERITO · QVEM ·
FVNERAVIT · FL · AMPELIS · CONIVX · CARISSIMA | ET · RELIQVIAS ·

5 EIVS · PERMISSV · IMP³ | IPSA · PERTVLIT · CONSECRAVITQVE | CVM ·

Q · V · A · XII · M · III · D · XXI · SINE · VLLA | QVERELLA

Romae rep. nunc Lugduni Bat. Orelli 2439. — ¹) Prox(imo) a libr(is) sacerdotal(ibus). ²) Def(uncto) Carnunt(i). ³) Imp(eratoris), ut pontificis maximi cf. infra n. 312.

257 M · VLPIO · AVG · LIB · PHAEDIMO | DIVI · TRAIANI · AVG · A POTIONE |
ITEM · A LAGVNA · ET · TRICLINIARCH | LICTORI · PROXIMO · ET · A COM-

MENT | BENEFICIORVM¹ · VIXIT · ANN · XXVIII | ABSCESSIT · SELINVNTE ·

PRI · IDVS · AVGVS | NIGRO · ET · APRONIANO · COS² | RELIQVIAE ·

5 TREIECTAE · (sic) EIVS | III · NONAS · FEBR · EX PERMISSV | COLLEGII ·

PONTIFIC · PIACVLO · FACTO | CATVLLINO · ET · APRO · COS³ | DVLCIS-

SIMAE · MEMORIAE · EIVS | VALENS · AVG · LIB · PHAEDIMIANVS⁴ | A

VESTE · BEN · MER · FECIT

Romae. Orelli 794 cont. Henzenus. — ¹) Prioribus officiis servus functus videtur esse, sed tricliniarchas iam liberti plerumque sunt, lictores semper. ²) A. 117. ³) A. 130. ⁴) Fuit igitur Phaedimi servus, antequam in potestatem Hadriani transiret, qui eum manumisit.

258 CARVVS | AELIVS AELIVS · DIGNVS | PACCIVS ·

CHARITO · ET · SOCII | HOC · CEPOTAPHIVM · MVRO · CINCTVM | CVM ·

SVO · IVRE · OMNI · EX AVCTORITATE | ET · IVDICIO · PONTIFICVM ·

POSSEDERVNT¹

Romae. Fabretti 115, 293 qui descr. (Orell. 4515). — ¹) Cf. Or. 4548: ille vas disomum posuit et tribunal ex permissu pontif. perfecit. 4406: ille petit a pontifices ut sibi permitterent reficere n(ovum) monumentum iuris sui. Cf. Dig. 47, 12, 7. 11, 8, 5. Marquardt, Handb. IV p. 253.

259 DIS MANIB ANNIVS SOCRATES GAMIGENIS¹ SVAE FECIT HVIC MONV-
MENTO VSTRINVM APPLICARI NON LICET

Romae. Mazochius Epigr. ant. urb. f. 59' fin. vv. non divis (Orelli 4384). — ¹) Immo Gamigeni a Gamice I. Neap. 2978. Dittographia videtur esse eius qui descripsit.

260 D · M | VLPIAE | EPICTESIS | TI · CLAVDIVS | ABASCANTIVS | CONIVGI ·
BENEMERENTI | FECIT

in dextro latere: LOCVS · ADSIGNATVS · AB | TI · CL · HILARO · PATRONO |

IN · FRONTE · P · V S¹ · IN · AGRO · P II S² | ACCEPTVS · K · APRILIBVS |
C · BELLICIO · TORQVATO | TI · CL · ATTICO · HERODE · COS³

*Romae. Marini Atti I, p. 223 qui descr. — ¹) P(edes) quinque s(emissem).
²) P(edes) duo s(emissem). ³) A. 143.*

261 M · COELIVS · ABASCANTVS | EMPTO LOCO¹ FECIT SIBI ET | SVIS
POSTERISQVE EORVM | IN FR · P · XII · IN AG · P · XII | ET AREA ANTE
MONVMENTVM | COMMVNEM CVM POPILIO EVPHEMO | IN FR · P ·
XII · IN AG · P · XII

*Perusiae. Vermiglioli lap. Perus. 452 qui descr. (Or. 4510). — ¹) Alibi
adicitur a quo emptus sit, item saepe legitur: loco concesso, permissio,
accepto, sibi dato cet. ab illo. — Ex indulgentia illius Henz. 5422 de
loco ab uxorē Vespasiani Domitilla dato. Cf. praeterea indicem.*

262 D · M S | AVR · CANDIDA · SIBI · FECIT | ET · AVR · SOFRONI · MARITO ·
AREAM | PVRAM¹ · CVM TRICLINIO CONCESSIS | A FANIO · OCEANO ·
ET FILIOR EIVS | EXCEPTIS · CVBVCVLIS · II · QVAE SVNT · | IN ARAE ·
SS² · IN VSV EIVSDEM OCEANI | ET · FILIORVM EIVS · LIB · LIBERTA-
BVSQ · | POSTERISQ · EOR ·

*Prope Ostiam rep. Descr. et misit Bormannus. — ¹) Dig. XI, 7, 2, 4:
purus locus dicitur, qui neque sacer neque sanctus est neque religiosus,
sed ab omnibus huiusmodi nominibus vacare videtur. Cf. X, 3, 6, 6.
XI, 7, 6, 1. ²) Legendum: in area s(upra) s(crypta). — Constructio
licet valde confusa sit, tamen quid dicere voluerit scriptor tituli satis
perspicitur; Fan(n)ius enim Oceanus et filii eius concesserant aream puram
cum triclinio Aureliae Candidae, exceptis cubiculis duobus quae sibi
retinuerant; Candida aream tricliniumque fecit sepulcrum sibi, marito,
libertis, libertabusque posterisque eorum.*

263 AELIA · DORIS | COMPARAVIT · SIBI · ET · T · | AELIO · ONESIMO · LIBERTO · |
SVO · EX · DONATIONEM · SEX · COEL | FORTVNATI · IVNIORIS · MONO-
MENTVM (sic) · VIBIANVM · QVOD · | EX · GRADV · HEREDITARIO · POS-
SEDERAT · HOC · NOMEN · SVpra · S¹ · | ET · LIBERTIS · LIBERTABVS ·
QVE | POSTERIS · EORVM · | IN · FRONTE · P · XV · | IN · AGRO · P · XV
*Ostiae. Ann. Inst. arch. 1857 p. 302 descr. C. L. Viscontius. —
¹) Errasse videtur quadratarius legendumque: hoc [mo]nomen(tum) supra
s(cryptum).*

264 DIS · MANIBVS | P · AELI · PONTIANI · QVI | VIXIT · ANNIS · XVIII | MESE ·
VNO · DIEBVS · XIX | PARENTES · FILIO · DVLCISSIMO · LOCVM · PRE-
CARIO · PETIERVNT · A · T · EREDIO · GALO

Romae. Fabretti p. 161 n. 291 ex sched. Barberinis.

265 SEXTVS HYGINVS | concessa sibi parte di[midia] monvmenti vibi |
 . . . valeriani . ab . a . egrili | o agathopo . ad . qvem pe[re] . . . 's¹ pos-
 sessionvm ius | huius monvmenti pertinvit quod vetvstate de-
 ci[derat] intvs refecit sibi . et | . . . 'p'di² vxori . et . c . sex[us]
 5 adiutori filio . et lib . libe[r]abus posterisqve svor

Ostias. Misit Bormannus ex schedis Amatii et restituit. — ¹) Per [lege]s vel[gradu]s fortasse? ²) Porphyridi, Margaridi, Helpidi vel tale quid.

266 M . VALERIVS . DIVS | FECIT . VALERIAE . CHRESTE | LIB . SVAE . CARIS-
 SIMAE . ET | M . VALERIO . TERTIO . LIB . SVO | ET . VALERIAE . PRIMAE .
 LIB . SVAE |
 HOC . MONIMENTV . L . TITVRIVS . SABINVS . SE . VIV|O . DONAVIT .
 5 L . SALVIO . SYMPHORO . MANCV|PAVITQVE . SESTERTIO . NVMMO .
 VNO¹

Romae. Grut. 956, 4 descr. Lipsius (Orelli 4567). — ¹) *Gaius I, 119—122 Ulp. fragm. XIX, 3—6 Vat. fragm. 50.* Alibi: mancipio dare *Or. 4544*; donationis causa cui mancipare HS n. I (*ita legendum pro L*) *Or. 2984*; dare donare et fruendum mancipationem facere SS n. I *Or. 4571*; mancipio accipere sestertio nummo uno donationis causa *Fabr. p. 50 n. 283 cet.* In fragmento inscriptionis sepulcr. *Ostiensis (Zeitschr. f. gesch. Rechtswiss. XV p. 369) legitur: quatenus ad Caecilium Trophimum heredesve eius pertinuit, id omne ius per mancipationem sive per cessionem in iure pertinet ad Telesphorum.*

267 P . OCTAVI . A . L . PHILOM | OSSA . HEIC . SITA . SVN | DEIS . INFERVM .
 PAREN| SACRVN . NI . VIOLATO¹ | IN . AGRO . PEDES . XV . IN .
 -VIA | PEDES . XV | PHILARGVRVS . L . ET . SOCIVS

Neapoli in museo. Corp. I, 1241 Ritschl tab. LXXVI^a ad lapidem. —

¹) *Pro versu Saturnio v. 3. 4 Buechelerus habuit (Iahn, ephem. vol. 77 p. 61), vix recte; nam aetatis recentioris videtur esse quam qua versus Saturnios compositos esse iudicemus cf. ad n. 188.*

268 PONTIA . PRIMA | HEIC . SITA . EST | NOLEI . VIOLARE¹

Romae. Corp. I, 1081. — ¹) Quisquis es homo et vos sodales meos cunctos rogo per deos superos inferosque ni velitis ossa mea violare *Or. 4783*; per deos superos inferosque te rogo ne ossuaria velis violare *Or. 4784*; rogo per superos qui estis ossa mea tueatis *Or. 4788*; rogo te, mi viator, noli mi nocere, rogo te, mi viator, noli mi nocere *Or. 4785*; domnaedius, possessor, colonus sequens et tu viator, precor, parce tumulum Narcissi *Or. 4787*; ita tibi contingant quae vis ut tu hoc sacrum

non violes. *Industriae rep. Corp. V sched.*; terrenum sacratum long(um) p(edes) X lat(um) p(edes) X in quo condita est fodere noli ne sacri-legium committas *Or. 2633. Singularis est inscriptio Placentina: ita mihi deos Penates propitios, ut ego hoc monumentum non violabo (loquitur viator cf. ad n. 272 Or. 4820) Bull. Inst. arch. 1862 p. 35. Cf. indicem.*

269 D M | NICERATVS · AVGVSTORVM · N · SER | PEDAGOGVS · A · CAPVT ·
AFRICA¹ | AELIAE · QVINTAE · ET · AEMILIAE · ANTHVSAE | CONIVGI-
BVS · FECIT · ET · SIBI · ET | VLPIO · VITALI · ET · DONATO · SERVO ·
FIDELIS|SIMO · ET · ATTEIANIS · SVCCESAE · ET · PRIMITIVAE² | ET ·
s DVOBVS · INCREMENTIS³ · VICTORI · ET | CHRYSOMALLO · ET · SI · QVI ·
DIO⁴ · MALO | TEMPTET · RECEDAT · AB · HOC · SEPVLCHRO

Florentiae. Marini Atti p. 425 (Orell. 2685). — ¹) Cf. Marin. l. l. ²) Serras puto dictas: Successa Atteiana, Primitiva Atteiana; antea enim Attei alicuius fuerant; Atteianus gentilicium esse non potest. ³) I. e. pueris vel alumnis cf. Marinium l. l. ⁴) Lege: dolo.

270 NE · TANGITO | O · MORTALIS | REVERERE | MANES · DEOS

Romae in columb. ad viam Lat. maiore in vasculo marm. Iahn spec. epigr. p. 44 n. 173 cont. Mommsenus.

271 · D · M · | C · VOLTILIVS · CYPARVS · ET · FLAVIA | PRIMILLA · FECERVNT ·
C · VOLTILIO · | ATIMETO · F · SVO DVLCISSIMO ET PIENTISSI|MO · BENE ·
MERENTI · VIXIT · ANN · XVII · M · V · | · D · XX · QVIS · QVIS · HVIC · SE-
PVLCHRO · NOCERE | CONATVS FVERIT · MANES · EIVS · EVM EXA|GITENT¹

Romae in mus. Lateranensi. Descr. Bormannus. — ¹) Cf. I. Neap. 3037: quisque Manes inqu(i)etaberit, habebit illas iratas; Henzen 7340: qui violaverit sive immutaverit, deos sentiat iratos; Orell. 4791: Sol, tibi commendo qui manus intulit ei; Orell. 4792: quisquis ei laesit aut nocuit Severae immerenti, domine Sol tibi commendo, ut (v)indices eius mortem; Gori col. Liviae p. 105: olla eius si qui ovviolaverit ad i(n)feros non recipiatur; Orell. 4790: quisquis hoc sustulerit aut laeserit ultimus suorum moriatur. Clausula tituli Orelliani 4789 quomodo legenda sit et intellegenda, non satis constat cf. Corp. V, 3034.

272 | HAEC · EST · QVAM · CONIVX · CONDIDIT | PARCE ·
OPVS · HOC · SCRIPTOR · TITVLI · QVOD · LVCTIBVS · VRGENE | SIC ·
TVA · PRAETORES · SAEPE · MANVS · REFERAT¹

Formis. Henzen 6566 descr. Mommsenus. — ¹) Versus sunt. De re cf. supra ad n. 96 n. 7.

ITA CANDIDATVS FIAT HONO| RATVS TVVS · ET · ITA · GRATVM · EDAT |
MVNVS · TVVS · MVNERARIVS · ET · TV | FELIX · SCRIPTOR¹ · SI · HIC · NON ·

SCRIPSER⁴

*In arce Fori Populi. Henzen 6976. — ¹) Ipse scriptor i. e. homo qui in parietibus domorum candidatorum nomina proponebat (cf. infra n. 1951sq.) loquitur Orell. 4820: M. Camurius P. f. Rom(ilia) Horanus. H(oc) m(o-
numentum) h(eredem) n(on) s(equetur). Sed si hoc monumento ullius candidati nomen inscripsero, ne valeam.*

273 D M | C · ANNIDIENI MARCELLI | C · ANNIDIENVS · FREQVENS · EVOC |
AVG · PATRI · PISSIMO · ET · INCOMPARABILI | ET · SIBI · SVISQ · LIB ·
LIBERTABVSQ · POSTERISQ · EOR³ |

VLPIAE M LIB DeMOTDI · DIS · MANIB · NE QVIS HIC VRINA | FACIAT

5

EX VISO NVTRICIS¹

Romae in mus. Vat. Kellermann vig. n. 201 qui descr. — ¹) Iunge: Dis Manib(us). Ulpiae M. lib. D[e]mot[i]di. Ex viso nutricis. Videtur enim Demotis nutrix esse. Cf. n. 219. ²) Cf. Orell. 4781: hospes, ad hunc tumulum ne meias, ossa precantur tecta hominis; set si gratus homo es, misce bibe, da mi(hi).

274 Q · SALVIDENVS · C · L | GETA | SALVIDENA · C · L | PALAESTRA | NISI
QVORVM · NOMINA | INS · S¹ · INFERETVR · NEMO

Aveiae (Civita di Bagno). I. Neap. 6004 descr. Mommsenus. —

¹) *Ins(crypta) s(unt) cf. I. Neap. 689: in hoc monumento ali inuri licet nulli, nisi quorum nomina s(ubscripta) s(unt).*

275 L · VECILIO · VO · F¹ · ET · | POLAE · ABELESE² | LECTV · I · DATVS |
C · VECILIO · L · F · ET · PLENESE² | LECTV · I · MEIVS · NIHIL | IN-
VITEIS · L · C · LEVIEIS · L · F | ET · QVEI · EOS · PARENTARET | NE ·

ANTEPONAT³

Faleriis in crypta excisa ex saxo vivo lectorum mortuarius undecim ad parietem unius eorum. Corp. I, 1313 Ritschl tab. LIX² ad lapidem. — Adnotat Mommsenus: ¹) volusi filius fortasse; vihi filius legit Henzenus. ²) Abelese et Plenese videntur esse nomina feminarum tertio casu scripta. Abelisiae et Plenisiae fortasse scripsissent posteriores. ³) Anteponuntur cadavera, cum in lectis, ubi corpora antea deposita sunt, alia denuo apponuntur; quod ut in his lectis iure fiat, requiritur consensus cum dominorum sepulcri universi L(uci) et G(ai) Leviorum (sive Liviorum) L. f(iliorum) tum eorum, ad quos Veciliorum parentatio spectat.

- 276** D · M · | T · AELIVS · AVGVSTORVM · LIB · | IANVARIVS · ET | AELIA ·
SVCESSA · CONIVNX | VIV | FECERVNT · SIBI · ET · LIBERTIS | SVIS ·
ITEM · LIBERTIS · LIBERTA | BV SQVE · POSTERIS QVE SVORVM | H · M · D ·
M · A¹ ·

Romae. Jahn spec. epigr. p. 47 n. 219 cont. Mommsenus. — ¹) *H(uic) m(onumento) d(olus) m(alus) a(besto). Num eadem formula Corp. I, 1001 iam inveniatur, dubium. Alibi: H · M · S · D · M hoc monumentum sine dolo malo. H · L · D · M · A huic loco dolus malus abesto (Marini Atti p. 256). Cf. indicem.*

- 277** ITER · PRIVATVM · A · VIA · PVBLICA | PER · HORTVM · PERTINENS · AD ·
MONIMENTVM | SIVE · SEPVLCHRVM · QVOD | AGATHOPVS · AVG · LIB ·
INVITATOR | VIVVS · ET · IVNIA · EPICTESIS · FECERVNT | AB · IIS ·
OMNIBVS · DOLVS · MALVS · ABESTO · ET · IVS · CIVILE¹

Romae. Jahn spec. epigr. p. 58 descr. Kellermannus. — ¹) *Alibi litteris singularibus: D · M · A · ET · I · C; item ius civile abesto (I · C · A); pro ius civile etiam iuris consultus. Cf. indicem.*

- 278** A · ARIVS · A · L · | PHILEMO · | LIBVRNVS · SIT · | LIVIA · L · L · FLORA · |
LIVIA · A · C · L · MALINE · | HERED · NON · SEQ¹ ·

Canusii. Corp. I, 1269 Ritschl tab. XCIC ad lapidem. — ¹) *Hered(em) non seq(uitur) vel seq(uetur); alibi litteris singularibus: H · N · S. Cf. indicem.*

- 279** HVIVS · MONIMENTI · IVS · QVA · MACERIA | CLVSVM · EST · CVM · TA-
BERNA · ET · CENACVL | HERED · NON · SEQVETVR | NEQVE · INTRA ·
MACERIA & HVMARI | QVEMQVAM · LICET

Minturnis. I. Neap. 4076 descr. Mommsenus.

- 280** D · M · | FORTVNATO | IVLI · FRONTO |NIS · ACTORI | PATRATA CONIVZ |
BENE MERENTI | ET FILI FECERVNT | IN F P XX IN AGR | P XXV |
H M H N S¹

Polae. Corp. V, 90 descr. Mommsenus. — ¹) *H(oc) m(onumentum) h(eredem) n(on) s(equetur); haec formula passim invenitur, item: hic locus (H · L), haec ara (H · A), hic locus sepulturae (H · L · S), hoc monumentum sive sepulcrum (H · M · S · S), hic locus et monumentum (H · L · ET · M), hic tumulus (H · T) heredem non sequetur (H · N · S) vel ad heredem non pertinet (A · H · N · P Orell. 4397 Fabr. p. 94 n. 209 cet.). Ferraro hoc monumentum heredem sequitur (H · M · H · S) Fabr. p. 91 n. 180 Grut. p. 593 n. 3, fortasse ibi quoque errore vel quadratarii vel eius, qui descripsit. Cf. indicem.*

281 eVTYCHVS · AVG · LIB · MEDICVS · hēDI · NERONiāni | FECIT · SIBI · ET ·
 IRENE · L · ET CONIVGI karISSIM BENEMEꝛ | ET · NICOSTRATO ET AN-
 DROMACHO KARISSIMIS ITEM | LIBERTIS LIBERTABVSQVE SVIS pOSTE-
 RISQVE EORVM | ET QVIBVS EGO DONAVIVSV¹ CHIROGRAPHO VETO ·
 5 AVTEM | NEQVIS VELIT POS(sic) MORTEM MEAM · OSSVA · ALIENA |
 INFERRE NEVE QVIS · AVSVS · SIT aliQVEM INEERRE (sic) | IN MONI-
 MENTO COMBVSSis . . . INUIT² | hOC MONIMENTVM EXTERVM Here-
 dem non sequETVR³

In coenobio S. Pauli via Ostiensi. Misit Bormannus. Supplementa
 certa sunt ex lapide simili ibidem reperto. — ¹) Legendum: donavi vi-
 vus, ut in exemplo altero: et quibus ego donavi vivos chirographo cet. —
²) In altero exemplo: COMBVSSIS; fortasse: combussisseve vo-
 luerit, etsi valde claudicat. — ³) Alibi litteris singularibus: H · E · N · S
 vel heredem exterum non habebit (H · E · N · H); item heredem secun-
 dum non sequetur (H · S · N · S).

282 . . . D | .. CLODIVS · LVCRIO | sevIR · AVG · IDEM · Q̄Q̄ · FECIT · SIBI | et
 CLODIAE VICTORIAE | filIAE · SVAE · DVLCISSIMAE · | quae · VIXIT · ANNIS ·
 XVIII · | mensIBVS · V · DIEBVS · XVIII · HORIS · V · | et LIBERTIS · LIBER-
 TABVS · POSTERIS · Q̄ | eorum H · M · HER · FIDVCIAR · N · S · | in frONTE ·
 5 P · XXX · IN · AGRO · P · XXV ·

Ostiae rep. Descr. D. Detlefsenus; misit Bormannus.

283 DIS · MANIBVS | CLODIAE · T · F · SATVRNINAE | HOC · MONIMENTVM ·
 SIVE | SEPVLCVRVM · SE · VIVA · FEC | IN · FRONTE · P · VIII · IN · AGR ·
 P · VIII | HVIVS · MONIMENTI · SIVE | SEPVLCHRI · IVS · AD · HEREDES ·
 EIVS · PERTINET · PRO · POR|TIONIBVS · QVA · QVIS · TESTA|MENTO ·
 5 EIVS · SCRIPTVS · EST¹ | LIBERTOS · LIBERTASQVE | POSTEROSQVE ·
 EORVM

Romae. Gruter 866, 7 descr. Lipsius. — ¹) Cf. Marinium Atti I p. 261.

284 D · M | T · FLAVIVS · HEVRETVS | FECIT · SIBI · ET | FLAVIAE · AELIANE |
 FILIAE · KARISSIMAE | ET · CONLIBERTIS · SVIS | POSTERISQVE · EORVM |
 P · P · ⊂¹ ET · T · FL · PHILETVS · C · S² · P · P · ⊂ | ET · T · FL · EPI-
 THYMETVS · C · S · P · P · ⊂

Romae. Marini Atti p. 229 qui descr. (Orell. 4506). — ¹) P(ro)
 p(arte) tertia. Tres igitur homines Heuretus, Philetus, Epithymetus hoc
 commune sepulcrum sibi fecerant; ita ut tertiam quisque eius partem
 acciperet. — ²) C(um) s(uis). — Alibi pro parte (P · P) dimidia, pro

parte tertia, pro parte quarta vel ex parte dimidia cet. De his similibusque formulis cf. *Marinium Atti I p. 229. 261.*

285

LENTVLO · ET · CORVINO | MESSALIA · COS¹

QVI · HOC · MONIMENTVM · AEDIFICAVERVNT · CVM · VSTRINA | L · MAELIVS ·
 PAPIA · ET · MAELIA · HILARA · ET · ROCIVS · SVRVVS · ET · M · CAESENIVS ·
 ET · FVRIVS | BVCCONIVS · HOC · MONIMENTVM · LIBERTIS · LIBERTABVS ·

5 VT · DE · NOMINE · NON · EXEAT | ITA · QVI · TESTAMENTO · SCRIPTI · FVERVNT

SER · SALVIDIENO · ORFITO · M · PAEDVCAEO · PRISCINO · COS²

IS³ · LIBERTI · LIBERTORVM · AD QVOS · EA · RES · PERTINEBAT · HOC ·
 MONIMENTVM · NEGLEGENTIAE | CVRATVM · POST MVLTIS · ANNIS ·
 RESTITVERVNT

10 LOLLIA · APRILIS · EMIT · DE L · CORNELIO | HERMETE · PORTIONE ·
 EIVS | L · MAELIVS · SVCCSVS · LICTOR · DECVRIALIS | L · MAELIVS ·
 VITALIS | L · FVRIVS · IANVARIVS | L · OFILIVS · AGATHO · ADL⁴ | T ·
 CLAVDIVS · POLLIO · ADL⁴ | M · LOLLIVS · ESYCHVS⁵ · EMIT · DE |
 L · MELIO · SVCCESSO · PORTIONE · EIVS | P · CORNELIVS · HERMES ·

15 ADL⁴ | ROCIA FORTVNATA MAELIA · SYNTYCHE | ACILIA · SATVRNINA |
 MANLIA · RESTITVTA

L · FLAVIO · SILVANO · POLLIONE · VERRVCOSO · COS⁶

ARIA · EMPTA · DE L · OCTAVIO | SPENDONTE · QVAE · EST · CONTRA ·
 EVM · MONIMENTVM · QVAE · APPELLATVR · VETVRIANA · ET | CAE-
 20 CILIANA · LONGA · P · XXII · IN AGRO · P · XXIII S⁷ · L · MAELIVS ·
 SVCCSVS · QVI · CVM MAELIA | SYNTYCHEN · MATRE · SVA · SEMISSE ·
 PORTIONEM · HABEBAT · HVIVS · ARIAE · PERAEQVAVIT | CVM SOCIIS ·
 SVIS · VT · OMNIBVS · COMMVNIS · SET⁸ · HIS · QVI · S · S · S⁹ ·
 LIBERTIS · LIBERTABVSQ | POSTERISQ · EORVM · ITA · QVI · TESTAMENTO ·

25 SCRIPTI · FVERINT

Romae. Murat. 318, 1. — 1) A. 751 u. c., 3 a. C. Duplex L reposui secundum Marini observationes Atti p. 29. — 2) A. p. C. 110. — 3) I(nfra) s(cripti). — 4) Adl(ectus). — 5) ESYCIVS traditur. — 6) A. 81. — 7) S(emissem). — 8) SET traditur; error videtur esse quadratarii. — 9) Qui s(upra) s(cripti) s(unt). — Perperam Marinus de hoc titulo disputat Atti p. 115—116. Tota inscriptio sine dubio anno demum 110 in instauratione monumenti insculpta est; ideo primum qui fecerint, tum qui refecerint ponitur; adicitur Successi beneficium, qui aream ad monumentum pertinentem ampliorem fecerat. Ita facile consulatus anni 81 post consulatum a. 110 positus explicatur.

286 M · VLPIVS · AVG · LIB · CLADVS | ENTELLIANVS · FECIT · SIBI | ET ·
VLPIAE · ALYPIAE · CONTVGI | SANCTISSIMAE | BENEQVE · DE · SE · ME-
RITAE | ITEM · FLAVIAE · QVINTILLAE · FILIAE | EIVS · ET · LIBERTIS ·
LIBERTABVSQVE · SVIS | EIVSDEMQVE · ALYPIAE · ET · BORVM · | POSTERIS ·
CVM · INTROITV · AMBITVQVE¹ · OMNI · SVO

Romae. Fabretti p. 318, xxxx. — ¹) *Saepe in titulis sepulcralibus notatur non ipsum tantum sepulcrum sed aditum quoque ad id ambitumque eius esse, cuius ipsum monumentum: ille illi locum illum donavit cui itum ambitum dedit Orell. 4501; huic loco itus ambitus debetur Fabretti 18, 76; itum aditum ambitum et ceteris omnibus ex lege plena ut praestentur Fabr. 321 n. 434. Interdum eadem indicantur tantum: cui debebitur ab omnibus possessoribus (scil. itus, ambitus cet.) Mur. 891, 5 cet. Cf. indicem.*

287 D · M | P · AEL · AVG · LIB · IOBACCHVS · FECIT · ET | PEDATVRAM · DEDIT ·
ANTE · TITVL · P · XXX ANTE · FRONTE · P · XXX · ET · IN · AGRO · QVOQ |
P · CENTENOS · YACINTHO · VERN · SVO | ET · SIBI · LIBER · LIB · LIBER-
TABVS · SVIS · POS|TERISQVE · EORVM · EXCIPIT · ITVS · ACTVS | ADITVS ·
5 AMBITVS · ITEM · AQVAE · AERAM | FVNEM¹ · PISTRINI · FVRNI · VIRGAR ·
LIGNI | SACRIFICIIS · FACIVNDIS² · ET · CETERA · QVAE | IN LEGE · PV-
BLICA · CONTINENTVR · HOC · MO|NVMENTVM · HEREM (sic) · NON · SE-
QVITVR | H · M · D · M · A · B · M · M · C³ · ORFITO · ET · PRISCO · COS⁴

Romae. Donati I p. 168 sec. *Passionum* (Orell. 4379). — ¹) *Aeram(enta) et funis necessaria sunt ad aquam ex puteo hauriendam.* — ²) *Similia saepius: (praecepit ut) itum aditum ambitum (habere) sacrificique faciendi causa proximis eius recte liceat Orell. 4373; ille illi cessit adcumbitorium cum conditi(vo), quod longum pedes vi lat. p. iii, ita ut liceat ei itum aditum ambitum humandum ve(l) sacrificandum causa habere Orell. 4511; ad has aediculas et ollas itum aditum ambit(um) et haustum praestari debetur Orell. 4513; taberna cum aedificio et cisterna monimento custodia cedit lege publica uti liceat itum aditum ambit(um) haustum aquae ligna sumere infra n. 2556; in hoc monumento itus aditus ambitus libertis libertabusque meis omnibus pateat, heres struem dato ad sacrificia facienda, quotiensquomque opus erit Orell. 4374; in eo mon(umento) itu act(u) amb(itu) inlat(os) mort(uos) mort(uas) inferre, coron(are), sacrific(icare), sacrific(iciu)m fae(ere) ei a(d) q(uem) e(a) r(es) p(ertinet) p(ertinebit) r(ecte) l(icet) Orell. 4382 (sigla explicuit Mommsenus). Interdum eadem indicantur tantum: itu ambitu coronare sacrificare (sc. recte licet) Orell. 4380; itu ambitu sacrificium faciendi Orell. 4381 cet. Cf. indicem.* — ³) *H(uit)*

m(onumento) d(olus) m(alus) a(besto). B(ene) m(erenti) (sc. Yacinto)
m(emoriae) c(ausa). — ⁴) A. 149.

288 TI · CL · BACCHIVS FECIT SIBI | ET CL · ARTEMISIAE COIVGI DV|LCIS-
SIMAE BENE MERENTI | ET LIBERTIS LIBERTABVSQ · POSTE|Q · EORV
HVIVS MONVMENTI EX|CEPTIO CHIROGRAPHO CONTINE|TVR¹

Torre Pignattara. Marini Atti p. 530 ab amico. — ¹) Chirographo cautum erat ne monumentum, vendito fundo in quo situm erat, cum eo in potestatem emptoris transiret neve ipsum veniret cf. Marin. Atti p. 613.

289 C · PAVSVLANO | C · F · QVIR · | MAXIMO | AEDILI | QVINQ · PRAEF |
IVRIS · DIC · QVAESTORI | ALIM · FLAMINALI · AVG¹ | HIC · OBHONO-
REM · QVIN | SPECTACVLVM · GLAD · TRIDVO | DEDIT · ET · NOXEOS ·
QVATTVOR | ITEM · ANNONAE · CVRATOR | VIX · AN · XXXIII · DIES ·
5 IIII · | C · PAVSVLANVS · RVFVS | FILIO · KARISSIMO | P² | HIC · MO ·
NV · MEN · TVM · EM · TORI | NON · CE · DET · SIC · VT · LI · CI · AT ·
I · TVM · A · DI · TVM · AM · BI · TVM · MI · HI · POS · TE · RIS | QVE ·
ME · IS³ IN · AGRO · P · LXX · IN · FRON · TE · P · XII

Peltuini (nel piano di Caporciano). I. Neap. 6036 descr. Brunnus. —

¹) Aedili, quinquennali, praefecto iuris dic(undi), quaestori alim(entorum), flaminali Aug(usti). ²) P(osuit). P littera post versum 14 in medio versu tam magna scripta ut usque ad v. 16 pertineat. ³) Saepius syllabas punctis distinctae inveniuntur. De abalienatione sepulcri haud raro cavetur: hoc monumentum veto veniri, veto donari Or. 4388; (sepulcrum) ne veneat ne fiduciare liceat nec de nomine exire liceat secundum sententias pontificum Henz. 7331; sibi et . . . uxori suae, filiae . . . et filio . . . libertae suae et libertis libertabusque utriusque sexus, qui ex familia mei erunt reliquiarum suarum condendarum causa et posterisque eorum, qui in nomine meo permanserint ea condi[c]ione, ne fiducient, ne vendant neve alio quo genere id sepulcrum sive monumentum est alienare ulli potestas sit. h(oc) m(onumentum) h(eredem) n(on) s(equetur) Gruter 638, 4; amici et conliberti, fidei vestrae committo ne quis vendat aut abalienet, sed uti his qui superscripti scriptaeve sunt per me et meos posterosque singula haec beneficia facienda praestabuntur. h. m. h. n. s. Or. 4357; hoc autem monumentum cum aedificio neque mutabitur neque vaeniet neque donabitur neque pignori obligabitur, sed nec ullo modo abalienabitur, ne de nomine exeat familiae suae Or. 4386; exterarum familiae aditus non datur, nec iure quis in hoc monumento ollas emet Or. 4392; inq(ue) memoriam perpetuam hortos coherentes sive suburbanum tra-

didit lib(ertis) libertabusque ex familia ux(or)is illis; excepitq(ue) ne quis eos venderet, set per genus ipsorum possessio decurreret vel per atnatos vel manumissos *Corp. II, 4332 cet. cf. infra n. 314. Raro contrarium invenitur: sibi et . . . filiae suae et lib(ertis) lib(ertabus)-q(ue) post(eris)q(ue) eor(um). In hoc monumento sive sepulc(ro) corp(ora) per(missu cf. Grut. 662, 8) aedil(ium) inferri licebit Or. 4355.*

290 AVIDIA · MAXIMINA · G¹ · DOMVM · AETERNAM · VIVA · SIBI · POSVIT ·
SI · QVIS · ALIVM · CORPVS · SVPERPOSVERIT · DET · FISCO · ꝥ CCC
MILIA²

Polae. Corp. V, 121 descr. Sanutus. Vv. divisio non traditur. —

¹) *Post G lacuna videtur statuenda esse.* ²) Si quis eum titul(um) adulterav[er]it, alienigenum corp(us) aut ossa aut cineres in hoc monum(entum) inferre volens, aditum non habeb(it) et dare debeat a(erario) p(opuli) R(omani) HS I m(ilia) n(ummum). huic mon(umento) dol(us) mal(us) abesto *Orelli 5048*; sine dolo malo. quisquis hunc titulum sive monumentu(m) siive (*sic*) sepulchrum est, deasciaverit aut violaverit, vendiderit, HS CC milia n(ummum) aerario populi Romani damnas esto (*sic*) dare *Henzen 7338*; monumenti itum actum aditum ambitum ita ut vivi possedimus posterisque (*sic*) nostri possideant vivi vivis dedimus, inscribi iussimus. quod si quis eorum partem iuris sui vendiderit aut ex consensu universorum, ea pecunia in aerarium populi Romani inferri iubemus. hoc aedificium cum sua custod(ia) heredem non sequetur *Fabretti p. 320 n. 433*; si quis huic monumento post me aliquam controversiam facere voluerit aut de nomine auferre, inferet aerario p. R. HS V m(illia) n(ummum); h. m. d. m. a. *Orelli. 2691.*

Si quis hoc sepulcrum tentaverit aperire debebit fisco s-s · I *Corp. III, 1986*; [s(i)q(uis)] h(anc) a(rcam) aperuerit aliutve corpus induxerit dabit fisco Caesaris III D nummum *Corp. III, 168*; h(uic) m(onumento) et locis s(upra) s(criptis) dolus malus abesto, nec aditum in portione dimidia fisco habere, et si quis eorum vendere aut donare voluisset, [i]unc fisco dom[inico] . . . *Orelli 4509.*

291 D · M · | M · CIPIVS · HERMES · M · CIPIO | TREPTO · FILIO · PIENTIS-
SIMO | LOCVM · HVI · SI · QVI · MANVS | INTVLERIT · VIRGINEVVS ·
VESTALIBVS | SOLVET · POENA · H · S · N · V | X · X¹

Romae in columbario ad viam Latinam. Iahn spec. epigr. p. 28 n. 29. — ¹) *Fortasse: (sestertium) nu(mum) XX (millia). Similia saepe in titulis urbanis: si quis hoc armarium vendere voluerit;*

tunc inferet arcae pontificum HS L m(ilia) n(ummum) *Orelli 4549*; arcae p(ontificum) p(opuli) Rom(ani) HS L m(ilia) n(ummum) (*Tibure rep.*) *Or. 2145*; hoc monumentum ne de nomine nostro exiat; qui externum inducere voluerit poenae nomine inferet arcae pontificum HS L m(ilia) n(ummum) *Grut. 765, 5*; si quis hoc sepulchrum vel monumentum cum aedificio universo post obitum meum vendere vel donare voluerit vel corpus alienum invehere vellit (*sic*), dabit poenae nomine ark(ae) pontif(icum) HS · C · n(ummum) et ei cui donatum vel venditum fuerit eadem poena tenebitur *Orelli 4427*. — Quitquit huic monimento sive sepulcro atplicitum instructum aedificatum est et si qua maceria secundum se ibi applicita est ea omnia huic monimento sive aedificio cedant. Quod si quis hunc monumentum vel aedificium donationis causam vel alioque nomine temptaverit facere dare damnas esto aerario populi Romani sestertium [ss] L m(ilia) n(ummum) item v(irginibus) V(estalibus) sestertium [ss] L m(ilia) n(ummum) *Marini Atti p. 343*. Simili ratione poenam constituit M. Antonius Encolpus *Orelli 1175* qui sepulcrum fecit sibi et Antonio Athenaeo liberto suo karissimo et libertis libertabusque eorum et posteris, excepto M. Antonio Athenione, quem veto in eo monimento aditum habere neque iter ambitum introitum ullum in eo habere neque sepulturae causa reliquias eius posterorumque eius inferri; quod si quis adversus hoc quis fecerit, tunc is, qui fecerit, poenae nomine pontificibus aut antescolaris virginum HS L m(ilia) n(ummum) inferre debebit, ideo quia me pos(t) multas iniurias parentem sibi amnegaverit, et a Laelio Apelleti clienti karissimo, quem boluerit, donationis causa sarcophagum eligat sibi propter quod in tam magna clade non me reliquerit cuius beneficia (h)abeo. *Postrema verba ad delatorem spectant (cf. n. 293)*.

292 C · IVLIO · C · F · PVTEOLANO · ADLECTO · IN | ORDINE · DECVRION ·
QVI · VIXIT · ANN | XVII · MENSIB · VI · DIEB · XXVII | C · IVLIVS · MA-
XIMVS · PATER · SEDEM · AETERNAM | KARISSIMI · FILI · DIS · MANIBVS ·
CONSECRAVIT | HOC · SEPVLCRVM · SI · QVIS · VENDIDERIT · VEL |
5 ABALIENAVERIT · DARE · DEBEBIT · REIPVBLIC · | PVTEOLANORVM · POE-
NAE · NOMINE · HS · XX · MIL · N¹

Puteolis. I. Neap. 2519 descr. Mommsenus (Henzen 7008). — ¹) *Similia saepius in titulis municipalibus: h(oc) m(onumentum) s(ive) s(epulcrum) e(st) · h(eredem) n(on) s(equetur) neque ulli licebit locationis causa in annis centum quandoque transvendere. Quod siqui adversus it fecerint, eorum bona pertinere debebunt ad rempublicam Brundisinorum Orell. 4431 (Brundisii); si quis hanc arcam sive hoc monument(um) vendere*

aut emere aut exaciscere volet, tum poenae nomine HS · XX r(ei) p(ublicae) Aquil(eiensiū) dare debebit *Corp. V, 979 (Aquilaiae)*; veto autem in h[a]c arca alium corpus infer(r)i aut ossua poni; si q(u)is autem intuleri[t], dabit r(ei) p(ublicae) Salonitanorum [HS] n(ummum) x (milia). Et ne quis ante arca[m] hanc aliam ponat] *Corp. III, 2098 (Salonis) cf. infra n. 315 v. 36 sq.* — Simili ratione poena interdum collegio solvi iubetur, cuius sodalis fuerat mortuus: si quis aeam (sic) arcam [po]st mortem eorum aperire vo[lu]eri[t, inferet] decuriae meae (collegii fabrum et centonariorum) x XXV *Corp. III, 2107 cet.*

293 T · FLAVIO · T · F · PAL · VERO | EQVITI · ROMANO · AED · FECIT |
VIBVSSIA · L · F · SABINA · MATER | QVAE · IVBET · SE · QVANDONE ·
INEA · AEDE · PONI · ET · GN · OST · HERMETE¹ | MARITVM · SVVM ·
NEQVE · HERES · MEVS · NEQVE · HEREDIVE · MEOR · NEQVE | CVIQVAM ·
5 LICEVIT · IN · EA · AEDE · PONERE · NEQVE · CORPVS · NEQVE · OSSA ·
QVOD | SIQVIS · ADVERSVS · EA · FECERIT · INFERET · AERARIO · P · R ·
HS · L · M · N · ITEM · REI · PVB | OST · HS · L · M · N · IS · AVTEM ·
QVI · DETVLERIT · ACCIPERE · DEBEBIT · SVM · S · S · QVARTAS²
YPOGAEV³ · ET · CETERA · LIBERTIS · LIBERTABQ · MEIS · POST · EOR |
10 HIC · MONVMENTVS · EXTERV · HEREDE · NON · SEQVITVR · SET · NEC ·
DONATIONE · FACERE | IN · F · P · XXVI · IN · A · P · XXXV ·

Ostiae. Ann. Inst. arch. 1857 p. 305 descr. C. L. Viscontius. —

¹) Gn(aeum) Ost(iensem) Hermete(m), reipublicae Ostiensis scilicet libertum. ²) Praemium delationis saepius additur: delator quart(am) acc(ipiet) Henzen 7337; dabit r(ei) p(ublicae) P(hilippensium) x (i. e. denarios) mil(le) et delatori x CC n(ummum) *Corp. III, 684 cf. ad n. 291 cet.* ³) I. e. hypogaeum.

294 C · POPLICIO · L · F · BIBVLO · AED · PL¹ · HONORIS | VIRTVTISQVE ·
CAVSSA · SENATVS | CONSVLTO · POPVLIQVE · IVSSV² · LOCVS | MO-
NVMENTO · QVO IPSE · POSTEREIQVE | EIVS · INFERRENTVR PVBLICE ·
DATVS · EST³

Romae ad radices arcis Capitolinae in vico Macel de' Corvi utrimque repetita inscriptio. Corp. I, 635 Ritschl tab. LXXXIIIa cf. LXXXIVa (Orell. 4698). Sepulcrum fuisse ad portam quidem, sed extra eam in campo Martio demonstravit Beckerus, de Romae vet. muris p. 69. —

¹) Unus notus est trib. plebis a. u. 545 (*Liv. 27, 20*), cui honor sepulcri publici fortasse habitus est; titulus tamen longe recentioris aetatis est; quare qui eum Bibulo illi tribuit, monumentum post Sullana tempora

restitutum esse, accipiat oportet. ²) *Lege igitur publica.* ³) *Locus sepulero faciendo aetate imperatoria Romae nunquam datur publice, in municipiis saepe et ibi quidem decreto decurionum, id quod in numeris exemplis constat. Marini tabula inventa est exhibens decretum decurionum a. 31 p. C. qua decuriones locum qui est extra portam medianam, in quo columnar(ium) fuit, ab eo loco, in quo schola fuit, long(um) p(edes) LXVII ad rivum aquae Albanae, latum a via publica in agrum p(edes) x M. Iunio Silani l Monimo posterisque eius honoris causa dari censuerunt. In decurionibus fuerunt xxvi. Quare cum lege municipali cautum esset, ut ordo non aliter haberetur quam duabus partibus adhibitis (Dig. 50, 9, 3 cf. tab. Salpens. et Malac. ed. Mommsen Abh. d. Saechs. Ges. d. W. III p. 412), huiusmodi decretis minorem decurionum numerum suffecisse accipiendum est, aut in oppidulo illo solito minorem fuisse decurionum numerum cf. n. 2078. Honoris causa locus ex d(ecurionum) d(ecreto) datus dicitur etiam in inscriptione a Gazzera edita Mem. di Torino 34, 54. Suffragia interdum per tabellam ferebantur: loco dato s(enatus) c(onsulto) per tabellam cf. infra n. 2029 et 663. Honorificentior haec decernendi ratio sine dubio fuit ideoque commemoratur. Plerumque tamen in fine titulorum tantum formula additur: loco dato (vel locus datus) decurionum decreto (L · D · D · D). Cf. indicem nostrum.*

295 Q · IVLIO | SERVANDO | SEVIR · AVG | C · I · P · C · N · M¹ | LICINIA ·
PALLAS | MARITO · OPTIMO | INLATIS · ARCAE | SEVIR · OB · TVITIO-
NEM | STATVAE · HS · N · ∞ | L · D · D · D · SEVIR²

Narbone. Herzog Gallia Narb. n. 51 qui descr. — ¹) Sevir(o) Aug(ustali) c(oloniae) I(uliae) P(aternae) C(laudiae) N(arbonis) M(artii). ²) Explicant: L(ocus) d(atu)s d(ecreto) d(ecurionum) sevir(or)um; idem in altera Narbonensi ibid. n. 17 ubi item arcae seviri pecuniae summa ad tuitionem statuae infertur.

296 C · CATIO · C · F · MEN · BALBO | OPETREIAE · C · F · PAVLLAE | HÓS ·
DECVRIONES · FVNERE | PVBLICO · DE · FORO · É · TRIBVNALI | EF-
FERENDOS · ET · HIC · HYMANDOS · CENS¹ | FVFICIAE · A · L · VIOLAE |
C · CATIVS · C · F · MEN · GALLVS | PARENTIBVS · ET · VXORI

Beneventi. I. Neap. 1502 descr. Accursius (Henzen 7350). — ¹) Funus quoque impensave funeris publico et viris et feminis data saepissime commemorantur: (femina) funere publico honorata Henzen 7067; ex decurionum decreto funere publico elatus est Henzen 7054; hunc decuriones funere publico (F · P) efferendum censuerunt Henzen 7011;

F · L · S · P · D · D i. e. f(unus) l(ocum) s(umptus) p(ublicos) d(ecuriones) d(ecreuerunt) *I. Neap. 463, ubi mihi tamen l(ocum) s(epulturae) magis placeret (cf. n. 316. 322. 330 cet.); huic ordo m(unicipum) m(unicipi) Lib(eri) Sing(iliensis) inpensam funeris et locum sepulturae decrevit Corp. II, 2021 cet. Pecuniae quoque summa in funus impensa interdum commemoratur infra n. 299 Corp. II, 1189 cet. Singularis est expressio tituli Narbonensis Herzog Gallia Narb. n. 15: huic ordo Narbonensis publice funus et omnes vectigales (i. e. omnem impensam) decrevit.*

297 D · M | SEX · FVLINIO | SEX · F · VEL · VERO · | DEC · PARENT | AN ·
XIII · DIER · XXXVII · | HVIC · ORDO · PIENTISSI | MVS · DECR · SVÓ ·
FVNVS · PVB · | ET · RES · PVB · TVRIS · LIB · TRES² · | TITVLIS · PV-
BLICE · FERRI | VNIVERSI · CENSVERVN¹ | HVIC · ET · COL · FABR ·
5 TVRIS · | MITTENDI · HABVIT · HON · | QVÍ · PARENTES · SVOS · | MÍ-
SEROS · SENES · IN · | LVCTV · RELIQVIT | PARENTES · FÍLÍÓ | PIENTIS-
SIMO · ET · SIBI | VÍVÍ · POSVERVN

Parentii. Corp. V, 337 descr. Mommsenus (Henzen 7177). — Legendum: D(is) M(anibus). Sex(to) Fulcinio Sex. f. Vel(ina) Vero, dec(urione) Parent(i), an(norum) XIII dier(um) XXXVII. Huic ordo pientissimus decr(eto) suo funus pub(licum) et res pub(lica) turis lib(ras) tres titulis publice ferri universi censuerunt. Huic et col(legium) fabr(um) turis mittendi habuit hon(orem). Qui parentes suos miseros senes in luctu reliquit. Parentes filio pientissimo et sibi vivi posuerunt. — ¹) 'Haec inde a. v. 6 excerpta omnino ex decreto decurionum paullo impedita sunt, utpote breviora; hoc voluit qui scripsit, decuriones defuncto decrevisse funus publicum, item decrevisse, ut reipublicae nomine turis librae tres in funere ferrentur nomine reipublicae in titulis expresso, consensisse autem de his decretis universos'. Mommsenus l. l. ²) Cf. Henzen 7004: hunc dec(uriones) funere publ(ico) efferendum censuer(unt) eique honores omnes et turis p(ondo) xx decreverunt. Corp. II, 1650: turis p(ondo) xxv. Henz. 7178: turis p(ondo) L.

298 C · VALER · C · F · FAB · CA | MILLO · QVOI · PVBLICE | FVNVS · HAE-
DVORVM | CIVITAS · ET · HELVET · DECRE | VERVNT · ET · CIVITAS ·
HELVET | QVA · PAGATIM · QVA · PVBLICE | STATVAS · DECREVIT |
IVLIA · C · IVLI · CAMILLI · F · FESTILLA | EX · TESTAMENTO
Aventici (Avenches). Mommsen I. Helv. n. 192 qui descr.

299 A · VMBRICIO · A · F · MEN | SCAVRO | II · VIR · I · D¹ | HVIC · DE-
CURIONES · LOCVM · MONVM | et HS ∞ ∞ · IN · FVNERE · ET · STA-

TVAM · EQVESĒ | in ſORO² · PONENDAM · CENSVERVNT | SCAVRVS ·
PATER · FĪLIO

Pompeii in via sepulcrorum. I. Neap. 2239 descr. Mommsenus. —

¹) *Duumvir(o) i(ure) d(icundo).* ²) *Cf. Corp. II, 1130: (feminae) splendidissimus ordo Italicens(ium) funeris impensam locum sepulturae statuam ponendam decrevit; Orell. 4051: ordo Brixianor(um) funus publicum et statuam equestre(m) auratam decrevit; Orell. 3853: huic decuriones funus publicum, statuam equestrem, clipeum argenteum, locum sepulturae decreverunt et urbani statuam pedestre(m) et ita saepe sepulcro funerique publico statuarum equestrium, pedestrium, auratarum, argentearum, aerearum cet. clupeorumque (cf. Corp. II, 1263. 1286 cet.) honor additur.*

300 C · ARRENVS · C · F | TRO · MAXIMVS · AED | HONORAT · AB · ORDINE | IADESTIN · IOCO · LIB · IN · FVN | STATVA · PEDESTRI · T · F ·
I¹ | ARBITRATV · ET · CVRA · P · HELVI | CORINTHI · ET · C · ARREN ·
DIONYSI

Iadere. Corp. III, 2919 ex unico exemplo antiquo. — ¹) *Aed(ilis) honorat(us) ab ordine Iadestin(orum) [I]oco, lib(is) [I]n fun(us), statua pedestri t(itulum) f(ieri) i(ussit).* *De libis adfert Mommsenus Catulli verba carm. 59: saepe quam in sepulcretis vidistis ipso rapere de rogo cenam, cum devolutum ex igne prosequens panem ab semiraso tunderetur ustore.*

301 P · MANLIO · P · F · GAL · MANLI|ANO · ILIBER¹ · HVIC · ORDO | PVBLICE ·
LOCVM · SEPVLTVR | IMPENSAM · FVNERIS · STA|TVAM · DECREVIT | P ·
MANLIVS · PAX · PATER · HONOR | ACCEP · IMPENSAM · REMISIT²

Ilurcone (Pinos Puente). Corp. II, 2063 descr. Rambertus. — ¹) *Iliber(ritano). Patria mortui in titulis militum plerumque, raro in aliis ponitur; in Hispania tamen saepissime adicitur.* ²) *Honor(e) accep(to) impensam remisit. Haec formula similesque: honore contentus, honore usus impensam (sive impendium) remisit frequentes sunt saepeque compendio scribuntur. H · A · I · R, H · C · I · R, H · V · I · R, item: honore contentus sua pecunia posuit (H · C · S · P · P); h(onore) u(sus) s(umptum) r(emisit) Orell. 2251. In titulis praesertim Brixianis: titulo usus impensam remisit vel simpliciter titulo usus (T · V). Cf. indicem nostrum.*

302 L · ARRVNTIO · P · F · L · N | MEN · RVFO · ELEDIO · PROCV|LO · VIX ·
ANN · XXIII | HVIC · DECVRIONES · STATV|AS · DVAS · ALTERAM · EX |

PECVNIA • PVBLICA • ALTE|RAM • EX • AERE • APOPVLO | CONLATO •
 INFORO • PO|NENDAS • DECREVERVNT

Surrenti. I. Neap. 2125 descr. Mommsenus.

303 c. *sempronio* • Celeris *f.* | *celeri* | F¹ • D • D • MVNIC|ip1 • BAESVC-
 CITANI

AVIC • MVNICIPIVM • FLAVIVM | BAESVCCITANVM • LAVDATIONEM² |
 LOCVM • SEPVLTVRAE • INPENSAM | FVNERIS • EXSEQUIAS • STATVAM |
 5 DECREVIT | MVNICIPIVM • FLAVIVM • LAMINI|TANVM | D • D • LAVDA-
 TIONEM • ST|ATVAM | MVNICIPIVM • FLAVIVM • TVGIENSE | D • D •
 LAVDATIONEM • LOCVM • SEPVL|TVRAE • INPENSAM • FVNERIS | MVNICI-
 PIVM • FLAVIVM • VIVATIENSE | D • D • LAVDATIONEM • LOCVM • SEPVL-
 TV|RAE • INPENSAM • FVNERIS | cives • BAESVC • ET • INCOLAE • STATVAS |

10 c. *sempronius* • CELER • PATER • ET | SEMPRONIA • AVGE • MATER •
 HO|NORE • ACCEPTO • INPENSAM | REMISERVNT | l. d. d

Baesucci. Corp. II, 3251 descr. Huebnerus ectypum litterasque esse bonas saeculi primi exeuntis adfirmat. Ibidem (l. l. n. 3252) alter titulus inventus est huic fere par praeter quod v. 3 legitur: F • LAMINITANI, sequuntur oppida hoc ordine: Laminium, Baesucci, Vivatia, Tugia, cives Baesuccitani et incolae. Titulum, licet honorarium nec sepulcralem, hoc loco inserui ob honores funebres in eo enumeratos. — 1) F(ilio). 'C. Sempronium Celerem puerum obisse statuasque has ut saepissime non tam in ipsius honorem positas esse quam in patris solacium declarat silentium de honoribus; eodem pertinet, quod filius dicitur distinguiturque ita a cognomine parentis quodque parens non praenomine appellatur sed cognomine'. Mommsenus l. l. 2) In titulis sepulcralibus urbanis Italicisque nunquam laudatio commemoratur, praeter Murdiae titulum Orell. 4860, qui est laudationis matri a filio habitae fragmentum. Contra in Hispania laudationes publice decretas haud raro inveniuntur (Corp. II, 1065. 1186. 1286. 1342. 1735. 2131. 2188. 2344. 2345. 3252. 3746), ita ut illi provinciae propriae iudicandae sint. Quo referre poteris Quintiliani Instit. III, 7, 2 verba: sed mos Romanus etiam negotiis hoc munus inseruit. Nam et funebres laudationes pendent frequenter ex aliquo publico officio, atque ex senatus consulto magistratibus saepe mandantur, quamquam aetate certe imperatoria eandem consuetudinem Romae quoque obtinuisse Plinius (ep. 2, 1, 6) ostendit.

304 D M | AVRELIVS FESTVS FVRCIAE | FLAVIAE FILIASTRAE • BENE | ME-
 RENTI • ET DOMINE • ET • PA|TRONAE • QVAMDIVS VIVO CO|LO TE

POST MORTE NESCIO PARCE | MATREM TVAM ET PATREM ET SORO|REM
TVAM MARINAM VT POSSINT TIBI FACERE | POST ME SOLLEMNIA
Romae. Ann. Inst. arch. 1846 p. 209 descr. Henzenus.

305 D — *ascia* — M | VENULEIAE | PELAGIA | HIC · ADQ | FIL · MĀR · PIĪSS
M · NAEVIVS · M · F | GAL · RESTITVTVS | MIL · COH · X · PR · H ·
AQ | QVI · RELIQ · TESTAM · COLL | FABR · NAVAL · PIS · STATIONI |
VETVSTISS · ET · PIĪSS · HS · III | N · EX · CVI · REDITV · PA|RENTAL ·
5 ET · ROSAR · QVOT|ANN · AT · SEPVLCHRV | SVVM · CELEBRARENT¹ ·
QVOT | SI · FACTVM · AB · EIS · NON | ESSET · TVNC · EA · IPSA ·
CON|DITIONE · FABR · TIG · PIS | ACCEPT · PRO · POENA · N | FABR ·
NAV · HS · III · N · IPSI | CELEBRARE · DEBEVNT

Prope Ferrariam. Gruter 1031, 5 (Orelli 4084) ex Velseri schedis. — Legendum: D(is) M(anibus). Venulei[a] Pelagia hic adq(uescit). Fil(ius) matr(i) piiss(imae). M. Naevius M. f. Gal. Restitutus mil(es) coh(ortis) X pr(aetoriae) h(ic) aq(uescit), qui reliq(uit) testam(ento) coll(egit) fabr(um) naval(ium) Pis(aurensium) stationi vetustiss(imae) et piiss(imae) HS IIII (millia) n(ummum) ex cui(us) (sc. summae) reditu parental(ia) et rosar(ia) quotann(is) at sepulchrum suum celebrarent. Quot si factum ab eis non esset, tunc ea ipsa condi[c]ione fabr(i) tig(narii) Pis(aurenses) accept(is) pro pcena HS IIII (millibus) n(ummum) n(omine) fabr(um) nav(alium) ipsi celebrare debebunt. — ¹) I. e. die obitus (vel funeris) Restituti (die parentali) et die rosationis sacrificium Manibus mortui facerent. Saepe ita sodales collegii alicuius (interdum municipales quoque municipii) ex pecunia a mortuo legata collegio (municipiove), item posteri, liberti, heredes defuncti iubentur Manibus eius certis quotannis diebus sacrificia praestare. Iubentur autem: sertis coronare mortuum, sepulcrum vel arcam cet. rosis exornare, rosas ad monumentum deferre, parentari rosa et amarantho et epulis, ponere vel ducere rosas et escas, escas rosales et vindemiales (cf. Marinium Atti II p. 581), facere odoramaenta, profusiones quotannis (Q · A) similiaque. In titulo Laude reperto (Murat. 520, 2) collegio pecunia legatur in utrumq(ue) florem perpetuo sibi deducend(um) et in altero quem citat Marinius l. l. ut mihi ponatur omne flos suo tempore flagitatur. Plerumque pecuniae summa (sestertiis denariisve expressa) proponitur, inveniuntur tamen etiam aliae rationes cf. infra n. 313 et Marini Atti II p. 639 (Romae) ubi legat mortuus libertis libertabusque usumfructum insulae . . alatianae partis quartae et quartae et vicensimae [i. e. $\frac{1}{4} + \frac{1}{24}$, ubi nota rationem uncariam], quae iuris sui esset, ita ut ex reditu eius insulae quodannis die natalis sui et rosationis et violae et parentalib(us) memoriam sui sacrificis quater

in annum factis celebrent et praeterea omnib(us) k(alendis) nonis idibus suis quibusq(ue) mensibus lucerna lucens sibi ponatur incenso imposito. *Dies, quibus sacrificetur, commemorantur inprimis: dies natalis et dies parentalis mortui, dies rosationis, dies violationis. Pecunias sacrificiis epulisque destinatae saepe altera summa additur, cuius ex usuris monumentum tueatur, apud Maffeiū Mus. Ver. p. 146 etiam summa ut monumentum remund(etur). Cf. indicem nostrum.*

306 VRSILIAE INOENVAE QVAE VIX | ANN · VIII · M · VI · VRSILIVS RVFINVS
ET | DOMITIA SEVERA PARENTES IN CVIVS | MEM COLEND DEDER
IVVENAE (sic) CORO|GENNATIB ꝥ CCCC · EX QVOR REDITV | QVOD
ANN · TEMPORE PARENTALIOR | QVAM ET ROSAE CORONAS TERNAS |
5 PONERENTVR ET PROFVS SVO QVOQ | ANNO FIERI¹ QVOD SI IV-
VENAE (sic) NON FECERINT RESTITVER DEBEB | VICANIS COROGEN-
NATIBVS ET ILLI | ID OBSERVABVNT²

Mediolani. Maffei M. V. 369, 5 cont. Mommsenus diligenter titulum lectu difficillimum. — 1) 'Interpretare ita fere: in cuius memoriam colendam dederunt Iuvenatibus (?) Corogennatibus denarios quadringentos, ex quor(um) reditu quodannis tempore tam parentalior(um) quam et rosae tempore coronas ternas ponerent, et profusiones unoquoque anno facerent. Quod si Iuvenates non fecerint, denarios quadringentos restituere debebunt vicanis Corogennatibus et illi id observabunt. Similis quodammodo est titulus Bergomi mihi visus: dedit ꝥ xx et profundi de Iunoris ꝥ iii: quot si Iuvenates (curam supple) eius necllexerint, filio eius rettere (id est reddere) debebunt ꝥ xx. Iuvenates vel quo alio nomine fuerunt in vicis regionis Transpadanae eodem fere loco fuisse videntur, quem in urbibus collegia sepulcralia tenent'. Mommsenus. — 2) Similia plerumque adduntur cf. Orell. 4076 (Romae): qui reliquit collegio (dendrophorum Romanorum) HS decem mil(lia) n(ummum) ut ex usuris eius omnibus annis parentet ei hoc loco, aut, si non factum fuerit ante Terminal(ia), inferet aerario p(opuli) R(ómani) decem m(illia) n(ummum) et indicem nostrum.

307 VENERI · VERAЕ¹ · FELICI · GABINAE | A · PLVTIVS · EPAPHRODITVS ·
ACCENS · VELAT · NEGOTIATOR · SERICARIVS · TEMPLVM · CVM | SIGNO ·
AEREO · EFFIGIE · VENERIS · ITEM · SIGNIS · AEREIS · Ñ · III · DISPOSITIS ·
IN ZOTHECIS · ET | BALBIS · AEREIS · ET · ARAM · AEREAM · ET · OMNI ·
5 CVLTV · A SOLO · SVA · PECVNIA · FECIT · CVIVS · OB | DEDICATIONEM ·
DIVISIT · DECVRIONIBVS · SING · ꝥ · V² · ITEM · VI · VIR · AVG · SING · ꝥ ·
N · II · ITEM · TABER|NARIS · INTRA MVRVM · NEGOTIANTIBVS · ꝥ I · ET ·

HS · X · M · N³ · REIPVBL · GABINOR · INTVLIT · ITA · VT · EX | VSVRIS ·
 EIVSDEM · SVMMAE · QVOD · ANNIS · III · K · OCTOBR · DIE · NATALI ·
 10 PLVTIAE · VERAЕ | FILIAE · SVAE · DECVR · ET · VI · VIR · AVG · PVBLICE · IN
 TRICLINIS · SVIS · EPVLENTVR⁴ · QVOD · SI | FACERE · NEGLEXERINT ·
 TVNC · AD MVNICIPIVM · TVSCVLANOR · HS · X · M · N · PERTINEANT |
 QVAE · CONFESTIM · EXIGANTVR · LOCO · DATO · DECRETO · DECVR |
 DEDICATA · IDIBVS · MAIIS · L · VENVLEIO · APRONIANO · II · L · SERGIO ·
 15 PAVLO · II · COS⁵

*Gabiis. Orelli 1368 descr. Viscontius. — 1) Nomen est mortuae, quae
 viva Plutia Vera dicta nunc adscivit cognomina Veneris Felicis Ga-
 binæ cf. supra n. 240 sq. — 2) Denarios quinos. — 3) HS
 decem m(illia) n(ummum). — 4) Epulae plerumque iunctae sacri-
 ficiis in memoriam defunctorum factis saepius in titulis mor-
 tuariis commemorantur. Orell. 3999 (Mevaniae): hic collegio suo
 centonariorum legavit HS ∞ ex cuius reditu quod annis die pa-
 rentaliorum ne minus homines XII ad rogam suam vrescerentur similia-
 que saepius cf. indicem nostrum. In tituli Nemausensis fragmento le-
 gitur Grut. 496, 7: si quis ex iis, qui supra scripti sunt, cum moriar,
 non vivet, sive post mortem meam morietur, tum qui reliqui erunt,
 in eorum locum qui mortui erunt, alios per suffragia substituant,
 quos dignissimos putaverint, dum non minus in perpetuum triginta
 sint, liceatque iis, qui praesentes esse iis diebus non poterunt, in lo-
 cum suum convivam ex amicis suis mittere; eiusque maeselei claves
 duae penes aliquem libertorum meorum et curatorem cuiusque anni
 sint. Substituti sequuntur nomina IX. — 5) A. 169.*

308

ALBINIAE

VETTI · FIL

VALERIANAE

P V D I c i s s i m a e f e M I N

P · A P P I u s p. l. e u t y C H E S

AD · CVIVS memoriam . . . coleNDAM · HVIC
 COLLEG · DEDIT (denarios tot) . . . ex cPIVS · SVM
 10 MAE · REDIT magistri coll. quod annis DIE · NATAL
 EIVS · III · ID SPORTVL
 EX · X · CC · INTER praesentes . . . arbitR · SFO · DIVID¹
 OLEV · ET · PROPIN · EX · X · DCCL · PRAEBEANT · ITEM
 LECTISTERNIVM · TEMPORE · PARENTALIOR · EX · X · CC

- 15 MEMORIIS • EIVSDEM • VALERIANAE • ET • APPI • VALERIAN
FIL • EIVS • PER OFFIC • TESSERARIOR • QVODANNIS • PONA
TVR • ET • PARENTETVR • ITEM • CORONAE • MYRT • TERNAE
ET • TEMPORE • ROSAL • IVL • TERNAE • EIS • PONANTVR
MICATAE DI/ITIIS² • EX X L • PROFVNDANTVR
20 ITEM • APPIVS • EVTYCHIANVS • MARITVS • EIVSDEM
VALERIANAE • SCHOLAE • VEXILLARIOR • LARGITVS
EST • HS • XXX • N • EX • CVIVS • SYMMAE • REDITV • QVOD
ANNIS • DIE • S • S³ • NATALIS • EIVS • ANTE • STATVAM • LECTIST
EX • X • CCL • PONANT • SPORT • X • CCL • INTER • PRAESENT
25 SIBI • DIVID • OLEV • ET • PROPIN • PER • ROSAM • PRAEBEANT
L D D C F C⁴

Comi. Corp. V sched. (Henz. 7336) descr. supplevit explicuit Mommsenus; litterae inclinatae ad exemplum Iovii, qui paullo pleniorē descripsit. —

- ¹) [*Ex c]uius summae red[itu] magistri collegii quodannis] die natal(i)*
eius III Id(us) sportul(as) ex denariis CC in[ter] praesentes arbitr(io)
suo divid(ant). — ²) *Et tempore rosal(iorum) Iul(io) (mense coronae roseae)*
ternae eis ponantur. Quae sequuntur dubia sunt. — ³) *S(upra) s(cripto). —*
⁴) *L(oco) d(ato) d(ecreto) c(ollegii) f(abrum) c(entonariorum).*

- 309 L • CAECILIV⁸ • L⁷ | PÁP • OPTATVS | 7 • LEG • VII • G • FEL • | ET • 7 • LEG •
XV • APOLLIN¹ | MISSVS • HONESTÁ • | MISSIONE • AB • IMP • M • | AVR •
ANTONINO • ET • AVR | VERO • AVG • ATLECTVS • ABAC² | INTER • IM-
MVNES • CONSECT • | INHONORS • AEDICIOS • | II • VIR • III • FLAM • RO-
5 MAE | DIVORVM • ET • AGVSTORVM | QVI • R • P • BARC • TA • EG • DO •
LEGO • | DARIQUE • VOLO • X • VII • D³ • EX | QVORVM • VSVIS • SEMIS-
SBVS⁴ | EDI • VOLO • QVODANNIS • SPECTAC • | PVGILVM • DIE • III •
IDVVM • IVN | VSQVE • AT • X • CCL • ET • EADEM • DIE | EX • X • CC •
OLEVM • N • HERMS • PVBL⁵ | POPVLO • PRAEBRI • E • IECTA⁶ • PRAES |
10 TARI • EA • CONDICONE • FOLLO • VT • | LBERTMEI • TEM • LBRTORVM • MEORVM |
LBERTAMQVE • LBERTI • QVOS | HONOR⁷ | SEVRATVS • CONFIGERIT •
AB • OMIBVS • MVNERIBVS • SEVRATVS • EXCVSATI • SKT • QVOT • SIQVVS |
EORVM • AT • MVNERA | VOCITVS • FVERIT | TWBA • X • VIIIB • AT | RM •
PVB • TARRAC • | TRANSFERRI • IVBEO | SVB EADEM • FORMA | SPECTACV-
15 LORVM • QVOT | S • S • EST • EDENDORVM | TARRACONE | L • D • D • D

Barcinone. Corp. II, 4514 descr. Huebnerus summa cura, quae non vidit inclinatis do. — ¹) *C(enturio) leg(ionis) VII g(eminæ) fel(ici)s et (cen-
turio) leg(ionis) XV Apollin(aris). —* ²) *A Barc(inonensibus) —* ³) *Qui
r(ei)p(ublicae) Barc(inonensi) ita leg(avit): do lego darique volo (denario-
rum) septem millia quingentos cel. —* ⁴) *Usurae semisses sunt 68, re-*

ditus igitur annuus summae legatae est ₰ CCCCL. ⁵⁾ *Public(os).*
⁶⁾ *TECTA similiaque traduntur, LECTA i. e. lectos em. Huebnerus, collatis Ulp. fig. 32. 52. 9 Exc. gloss. apud Labb. p. 105 B. Idem observari iubet in titulo saeculi secundi exeuntis sermonem rusticum: consecutus in honores, quos honor contigerit, vocitus, sub eadem forma, quot supra scriptum est et scribendi rationem atlectus, quot, at.* ⁷⁾ *Huc usque antica, quae sequuntur leguntur in latere sinistro, postremus tantum versus Loco Dato Decurionum Decreto in antica subscriptus est verbo HONOR.*

310 D · M | M · HERENNI | PROTI · V · A · XXII | M · II · D · V · FECERVNT ·
 PARENTES | M · HERENNIVS · AGRICOLA · ET | HERENNIA · LACENA · FILIO |
 Chirographum

Ollaria n(umero) IIII | cineraria n(umero) IIII¹ intransibus
⁵ par|te laeva, que sunt in monumento | T. Flavi Artemidori,
 quod est via | Salaria in agro Volusi Basilides | ienti-
 bus ab urbe parte sinistra do|nationis causa mancipio ac-
 cepit | M. Herennius Agricola de T. Flavio | Artemidoro h̄s
 n(ummo) i libripende M. | Herennio Iusto, antestatus est Ti. |
¹⁰ Iulium Erotem, inque vacuam | possessionem earum ollarum |
 et cinerariorum T. Flavius Arte|midorus Herennio Agricole ire |
 aut mittere ossaque inferre per|misit sacrumque quotiens face|re
 vellit Herennius Agricola | heredesve eius permisit, clavisque |
 eius monumenti potestatem factu|rum se dixit dolumque malum |
¹⁵ huic rei abesse afuturumque | esse. Haec recte dari fieri prae-
 star|que stipulatus est M. Herennius | Agricola, spepondit (sic)
 T. Flavius | Artemidorus. Act(um) XVIII k. Ianuar. | C. Cal-
 purnio Flacco L. Trebio | Germano cos²

Romae rep. nunc Londini. Orelli 4358. — ¹⁾ *Ita Mur. 337, 5; idem p. 439, 1 ex exemplo anglico: LIM, Orelli LIII.* ²⁾ *Cos. suff. anni incerti sub Hadriano secundum Borghesium Oeuvres III p. 386.*

311 Monumentum quot est via triumphale | inter miliarium secundum
 et tertium | euntibus ab urbe parte laeva in clivo | Cinnae, et
 est in agro Aureli Primiani | , fictoris pontificum cc. vv.¹ et
 appella|tur Terentianorum, iuxta monumentum | Claudii, quondam
⁵ Proculi et si qui ali atfine|s sunt et qua quemque tangit et po-
 pulum | , Statia Irene, ius liberorum habens, M. Licinio | Timo-
 theo donationis mancipationisque cau|sa h̄s n(ummo) i² manci-
 pio dedit, libripende Claudio | Dativo, antestato Cornelio Victore,
 inque | vacuam³ possessionem monumenti s(upra) s(cripti) cessit |,

- 10 et ad id⁴ monumentum itum aditum ambitum aquae⁵ haustum, coronare v̄sci, mortuum mortuas mortuosve ossa inferre ut liceat. Quot | mihi, Licinnio Timotheo, tu, Statia Irene i(us) l(iberorum) h(abens) | , monumentum s(upra) s(criptum) ~~h~~ n(ummo) i³ mancipio dedisti | , de ea re dolum abesse afuturumque esse |
- 15 a te, herede tuo et ab his omnibus, ad quos | ea res pertinebit, haec sic recte dari fie|ri praestarique stipulatus est Licinius Tilmotheus, spopondit Statia Irene i(us) l(iberorum) h(abens). Actum pr. kal. Aug. Impp. dd. n̄n. Gallo Aug(usto) II | et Volusiano Aug. coss.⁶ Isdem coss. eadem | die Statia Irene i(us) l(iberorum) h(abens) donationi monumenti | s(upra) s(cripti) sic, ut supra scriptum est, consensi, sub|scripsi et atsignavi. Actum.

Romae. Gruter 1081, 1 a Fighio (ex ms. Nic. Florentii). — ¹) Clarissimorum virorum. ²) Traditur: L. ³) IN · QVE | VACVA · CVAM. ⁴) ADIO. ⁵) ADQVE. ⁶) Imperatoribus dominis nostris ... consulibus; a. 252.

312 Velius Fidus Iubentio Celso collegae suo salutem.

- Desideri(um) frater¹, Arrii Alphii Arriae Fadillae, domini n(ostri) Imp(eratoris) Antonini Aug. matris, liberti libellum tibi misi, cogniti mihi ex longo tempore primae iubentutis. Etiam
- 5 miratus, cum ab aedibus essem, quot eo lo(co) se contulisset, a quo didici causas erequitionis (sic) set et religionis magnope(re) a domino n(ostro) Imp(eratore) impetrasse². Ita ne qua mora videatur ei per nos³ fieri, libellum subscriptum per eu(n)-dem publicum sine mora mihi remittas. Opto te salvon (sic)
- 10 et felicem⁴ es(se). Exemplu(m) libelli · dati⁵.
- Cum ante hos dies coiugem et filium amiserim et pressus necessitate corpora eorum⁶ fictili sarcofago commendaverim, doniques (sic)⁷ locus, quem emeram, aedificaretur via Flaminia
- 15 inter miliar(ios) II et III euntibus ab urbe parte laeva custodia monumenti Fla(viae) Thumelas⁸ maesola;⁹ M. S[?]li Orcili, rogo, domin(e), permittas mihi in eodem loco in marmoreo sarcofago, quem mihi modo comparavi, ea corpora colligere, ut cuandone ego esse desier(o) pariter cum eis ponar.
- 20 Decretum¹⁰: fieri placet. Iubentius Celsus promagister subscripsi III nonas No(v)emb(res) Antio Polione et Opimiano ko(n)s(ulibus) ordinariis, Severo et Sabiniano co(n)s(ulibus)¹¹.

Romae. Orelli 4370 corr. Henzenus. — ¹⁾ Quod collega pontifex, promagister tunc collegii, frater appellatur, non mirum; desiderii viz pro nomine habendum sed blanda est compellatio ut Cic. ad fam. XIV, 2 fin. Catull. II, 5 legendumque desiderii(um), ut infra magnope(re), lo(co). ²⁾ 'Id est: Miratus, cum ab aedibus meis abessem, Alphium me persecutum ad eundem locum se contulisse, ab eo didici ipsum ob causam requietionis, sed et religionis magnopere a domino impetrare quid velle. Nam puto legendum causa se requietionis, se autem positum esse, ubi requiritur ipsum'. Mommsenus. ³⁾ I. e. per collegium pontificum. ⁴⁾ FEBCEM in lapide. ⁵⁾ Litteras sunt Alphii ad Imperatorem, ut pontificem maximum, scriptae. ⁶⁾ CORVM in lap. ⁷⁾ Fortasse cum Orellio donique is. ⁸⁾ THVMELFS in lap. Unius monumenti custos interdum sepulcra quoque adiacentia custodienda suscepisse videtur, mercede sine dubio. Alphii igitur monumentum in agro positum erat, pertinente ad custodiam sepulcri Fl. Thymeles. ⁹⁾ Lapidica inculpserat MAESOLA negligentia O in fine praetermisso, tum correxit punctisque ubi inserendum esset notavit. ¹⁰⁾ FECRETVM in lapide. Decretum factum est a collegio pontificum. ¹¹⁾ Nota et ordinarios et suffectos consules a. 155 adferri quod perraro fit.

313 T. Flavius Syntrophus, priusquam hortulos Epagathianos Daduchianos . . . ianosque | cum aedificio et vineis maceria clusis ita, ut instructi sunt, qui sunt via Labicana inter miliar. I et II | euntibus ab urbe parte laeva ad viam, Aithale liberto suo
 5 ma(n)cipio daret, testatus est se in hanc cau|cionem mancipare,
 ut infra scriptum est:

Si tibi hortos Epagathianos Daduchianos . . 10 . . ianosque | q(ui-
 bus) d(e) a(gitur) q(ui) s(upra) s(cripti) s(unt) mancipio dederō
 vacuumque possessionem tradidero, tum per te non feri factumve
 10 iri neque | per heredem tuum eumve ad quem ea res q(ua) d(e)
 a(gitur) pertinet pertinebit, quominus il horti aedificiumve sit
 com|mune tibi cum conlibertis tuis utriusque sexus, qui a me
 testamento codicillisve nominati erunt, cumque iis fru|ariis, parique
 15 portione inter eos redditum eius custodiat is ita, ut die parentali
 meo, item XI k. apr(iles)¹ die viola|tionis, item XII k(alendas)
 Iunias die rosationis, item III k(alendas) Ianuar(ias) die natali
 meo, cum mortuus ero, tum ut | quisque vestrum vivet quive ex

vobis geniti erunt aut a quo vestrum quis manumissus erit, ad quem unum | pluresve portio similiter huius loci aedificiue pertinebit, id ex formula supra scripta dividatis; et si quis | ibi inhabitare voluerit ex communi omnium consensu maiorisve partis eorum qui vivent id ei liceat; | quae autem membra aedificiū vacabunt, in reditu sint ita ut, huic voluntati parentes, deducta summa | impensae et quod ad tutelam aedificiū opus erit; quod reliquom erit, inter vos dividatis; et sic horti cum aedificiis instrumentoque omni, quod die mortis meae ibi habuero, usui vestro deserviant quam diu vivetis, | quive ex vobis novissimus morietur, eodem modo testamento suo caveat, ut q(ue) s(upra) s(cripti) s(unt) quive | ex iis prognati erint aequaliter in familiam nominis mei permaneant eodemque quo vos iure sint; et | ab hac re promissioneque dolus malus cuius vestrum, de quibus agitur, absit. Si adversus ea f(actum) erit, q(ue)nti e(a) r(es) e(rit) | tantam pecuniam dari et amplius poenae nomine HS I m(ilia) n(ummum). Stipulatus est T. Flavius Syntrophus | spon-

35 pondit T. Flavius Aithales libertus.

Tum hortulos cum aedificio et vineis maceria clusis ita ut | empti sunt, et quae postea iis accesserunt mancipio accepit T. Flavius Aithales lib. de T. Flavio Syntropho HS n. I |, libripende Ti. Claudio Phileto. Antestatus est T. Flavium Theopompum et in

40 vacuam possessionem hortorum, q(ue) s(upra) s(cripti) s(unt), ex causa supra scripta ire aut mittere iussit T. Flavius Syntrophus T. Flavium Aithalem lib(ertum), sequē | inde excessisse desisseque possidere[que] dixit, salva voluntate si qua post hunc diem | hortis inferri consacrare voluerint. Act(um) III

45 cos.² | M. Clodi Saturnini, A. Cascelli Doryphori³, T. Flavi Pii, T. St. , T. Flavi Theopompi antestati et | Ti. Claudi Phileti libripendis.

Romae extra portam Labicanam rep. Henzen 7321 ex exemplis Anonymi bibl. Vallicellianae et Castellinii, utroque optimo; frustulum extat hodie in mus. Vat., suppleverunt Huschkeius et Mommsenus. — ¹) Supplementum diei incertum est, sumptum nimirum ex n. 320, ubi dies rosae quoque alius est (V. Id. Mai.) ²) Sequuntur nomina testium. ³) AC · ASCELII · DORIPHORI An. Vall., sed ita recte Cast.

314 Testamentum Dasumi

1—12.

Quoniam est rectum praestare |

..... amicus rarissimus |
 si se nomen meum laturum promiserit
 | mearum fortunarum ex uncia heres esto, eamque nominis
 bonorumque hereditatem cernito in diebus centum proximis, quibus
 scierit poteritque. Quodni ita creverit, tunc Septima Secundina |
 matertera mea pientissima, mihi heres esto ex eadem parte. Si
 nec ea mihi heres erit, tunc | filia Serviani¹ ex
 eadem uncia mihi heres esto. Ex reliqua parte Ursus Servianus²
 dominus meus mihi heres esto. Si Servianus mihi heres non erit,
 tunc | et mihi heredes sunt. Si ...
 et mihi heredes non erunt, tunc Da-
 sumia | mihi heres esto. Si Dasumia mihi heres non
 erit, tunc et mihi heredes sunt,
 iique cernunto in diebus centum proximis, quibus scierint poterunt-
 que. Si nec | eorum quisquam creverit, tunc Syche nutrix b(ene)
 m(erita) ex eadem parte mihi heres esto.

(12) 13—25.

Amicis meis | bene merentibus infra scriptis, quisquis mihi heres
 erit, eum rogo fideique eius committo | uti det singulis auri p(ondo)
 libras: Iulio |
 no, Volusio Iuliano
 | Plinio Secundo, Cornelio Tacito³
 | Auspicato singulis
 |
 Minicio Iusto⁴, Fabul
 | Iunio Avito⁵, Pontio Laeliano⁶
 | Sempronio Crescenti,
 Ianuario | Licinio Ne-
 poti⁷, Tullio Varroni⁸, Satrio Rufo⁹ (?)
 | Minicio Anniano¹⁰, Appuleio Nepoti, Remmio
 Martiali¹¹ (?) |
 ustio Acantho, Fabio Rustico¹² |
 co, Agris Phoebo et Servato
 | Valerio Hermeti, Otacilio Or ...
 |

26—34.

Sempronio Proculo¹³ (?) iurisconsulto, Ateio M
 | no, Cornelio Seni, Iulio Threpto
 et | Apollodoro¹⁴
 adfini meo x·CXXV conferre volo |

fideique eius eorumque comitto, ut
. . . | ei consecrent Cordubae, ita ut
. | . . . sub inscriptione nominis mei consecren-
tur | opera supra
scripta fiant eius eorumque arbitrato |
. . . fideique eius eorumque comitto ut
. | est.

34—38.

Dasumiae Syche nutrici | . . .
. Venueum Ar|um piscatores¹⁵
. | elegerit, praeter quam ac
. | . . . argenti escari et potori ex
meo quod elegerit, | . . . chartam
sive philuram calculatorem |

39—45.

. et Sabinum notarium et My
. | . . . rationibus redditis cum contubernalibus
suis liberos esse iubeo | m cocum et Gammicum c
. | et Diadu-
menum notarium |
. . . mnem sumptuarium rationibus redditis cum contubernali
liberum esse volo, | ita ut eam in matrimonio habeat, fidelemque
. | reulis pusillis
componit u |

46—48.

Dasumio colono lib(erto) $\propto \infty$, Dasumiae Syche nutrici
bene meritas X | . . . lib(erto) $\propto \infty$,
Heliopaedi lib(erto) $\propto \infty$, Ca
. | singulis $\propto \infty$, Eurotae lib(erto) \propto . . .
. |

49—58.

. si Eros vestiarius rationem actus sui heredi meo red-
diderit, liber esto, item . . . | . . . paedagogus, ratione reddita,
Phoebus et liberi sunt, praeterquam si
quem ex his alio scripto liberum esse vetuero. Quem enim ita vetuero,
is neque | liber esto, neque vicensimae nomine ei prove eo pub(licano)
XX libertatis heres meus quidquam dato. | Ceteros omnes, quos libe-
ros esse iussi, eos ex meo accipere volo, quod eo nomine pub(li-
cano debebunt, fidei autem eorum committo, quisquis mihi heres
heredesce erunt, ut eam pecuniam sin|gulis dent tribuant concedant

sine ulla controversia: et cum primum quisque eorum liber factus fuerit hoc amplius x v: et hoc amplius
 | cum primum manumissa fuerit | arculam tha .
 cum ornato¹⁶

58—65.

Hoc amplius heredes mei praefati dent tribuant concedant sine ulla controversia | Harmasto Anatellonti libertis in singulos annos, quandiu quis eorum vivet, initio cuiusque anni vestiari nomine singulis . . . hoc amplius | Terpno Achilli Heliopaedi libertis initio cuiusque anni vestiari nomine singulis in singulos annos, quandiu quis eorum vivet . . . hoc amplius | libertis, quandiu quis eorum vivet, initio cuiusque | . . . ipsi danto, curantove dare infra scriptis conditionibus.

65—85.

Hoc amplius heredes mei supra | scripti lancem auream meam maximam, quae | est et Diadumenum cubicularium | et Stephanum dropacatorem | orem et Faustum sutorem et | et . . . paria mularum, quae elegerit cum carruchis et mulionibus danto Septumae materterae meae pietissimae. Hoc amplius Epaphroditum | tum medicum, Philocyrum | . . . signa mea aurea et argentea omnia et imagines argenteas eidem Septumae materterae dari | volo, et rogo pietatem tuam, ut cures in publica eas porticu poni, quam Cordubae extrui iussi; sigillaria vero, quae ubique habeo, in amicos fidelissimos, quos voles, conferas. Hoc amplius | dispensatorem, rationibus | em et Eutychem, cubicul(o) maiori praepositum | . . . dari volo materterae Septumae Secundinae. Hoc amplius, matertera carissima, commendo tibi | Erotem, Menecraten et Paderotem et rogo pietatem tuam, | ut in eodem opere illos habeas donec vivant | quoniam nullo merito meo tam valde Hoc amplius | reliqua Septumae materterae meae com-

mendo, | *rebus meis ha-*
huit, fideique eius n |
 Hoc amplius Septumae materterae meae
 | *cursorem, Encolpium actorem* . .

85—102.

*Praedium suburba*num sesterrium sexagies, quod beneficio *Imp.*
Caesaris Traiani Augusti Germanici Dacici | *consecutus sum*,¹⁷
 intra biennium, quam mortuus ero *libertis in alimenta dari volo.*
*Fidei ita*que heredum committo, uti praedium, in quo corpus meum
sepeliri volo, cum in eo *amicus* | *meus raris-*
simus reliquias meas condiderit, exceptis locis religiosis et moni-
mento | quo reliquias meae inlatae fuerint, cuicumque sive testa-
 mento anteave libertatem dedi sive | codicillis dederò, praeterquam
 Hymno pessime de me merito et ingrato erga patronum suum | cum
 pascuis salibus silvis instructum mancipio dent, ita ne de nomine
 libertorum exeat neve | ii vendant, pignore dent, cedant, condonent,
 eius autem portio, qui ex his decesserit, reliquis | ad crescat, donec
 in rerum natura esset unus eorum. Quodsi liberti libertaeque in
 rerum natu|ra omnes esse desierint, tunc ad libertorum meorum
 filios posterosque, donec esset unus eorum, | idem volo pertinere;
 quodsi esse desierit, tunc ad Serviani mei libertos posterosque
 eorum | pertineat. Cum autem in tam multas partes praedium prae-
 fatum distributum iri intelligam | nec possint omnes universa
 possidere, reliquum est, huic quoque difficultati consulere. Ita|que
 Terpnium, Achillen, Heliopaeden, Cymbalistam curatores do et si
 quis ex his decesserit | tunc alium curatorem substitui curatori
 defuncto reliquorum suffragio iubeo et ab his | curatoribus alimenta
 omnia computari et redditus distribui libertis volo, qua re effe|ctum
 iri existimo, ut ab uno omnia percipiant omnes.

102—114.

*Hoc amplius heredes meos rogo fidei*que omnium heredum meorum
 committo, maxime vero a tua, Serviane domine, erga me benevo-
 len|tia peto, ne patiaris post me quemquam illorum, quos sive
 testamento sive codicillis manumit|tes, aut etiam veterum libertorum
 tuorum poni in monumento meo, aut quemquam ex meis libertis |
 praeter Encolpu(m) et Harmastum et Anatellonta. Aditum autem
 ambitum et accessum in monumento | volo habere omnes, quos
 sive ante testamentum sive testamento manumisi, praeterquam te, |
 Hymne, qui, quamvis plurimum tibi praestitisse me agnoveris,

adeo tamen ingratus extitisti, ut | propter ea, quae a te passus
sim aut timuerim, etiam a tumultu meo removendum te statuerim. |
Reliquias meas Urei Serviani domini mei et
amici rarissimi curae commendo, | capulum autem ferri volo per
Serviani mei libertos. Per eundem amicum intra biennium post-
quam defunctus ero consummari inchoatum iubeo monumentum
sumptuumque in eam rem facto|rum rationem eum reddere volo
Serviano meo et, quo notior sit voluntas mea, lapidi incidi testa-
menti exemplum et poni ad latus monumenti mei.

114—118.

Hoc amplius quisquis mihi heres heredesve | erit eruntque eum eos-
que rogo fideique eius eorumque committo, ut quaecunque hoc testa-
mento | cuiquam dedi legavi, ea vicensimis omnibus modis liberent,
ita ut eas aut solvant iudiciave | suscipiant eo nomine, aut vicensi-
sime nomine cum publicano, qui id vectigal conductum habe|bit,
aut paciscantur aut decendant, aut in arbitrum compromittant.

118—123.

Novissime, si quid co|dicillis aliove quo genere scriptum signa-
tumque reliquero, valere volo quasi testamento | scriptum signatum-
que reliquissem. Liturae, inductiones, superinductiones, quae in
eo | inveniuntur, iam testamenti faciendi et signandi tempore
factae sunt. Testamentum scriben|dum curavi per Ventidium Cam-
panum, testamentarium, iuris studiosum. |
. . . . Romae, Aelio Hadriano et Trebatio Prisco cos.¹⁸ |

124—132¹⁹.

. t²⁰. Do lego damnasque esto quisquis mihi heres
erit, dare | Imp. Caes. Traiano Aug. Ger-
manico Dacico²¹ | So-
sio Senecioni²² singulis |
. argenti p(ondo) v, Otacilio Or
. | to medico HS XI . . .
. | s HS
CCCC ex qu | Anatellonti
Eurota(e) libertis |
sine ulla alienatione dilexerunt
. | C · EX

Romae in duobus tab. marm. fragmentis, quorum alterum (rep. a. 1820)
continet v. 1—58, alterum (rep. a. 1830) v. 59—132. In versibus om-
nibus initio desunt litterae fere 10—13, in fine 40—50. Suppleverunt
Ambroschius Ann. Inst. arch. 1831 p. 388 et Rudorffius in Savignyi

Zeitschr. für gesch. Rechtsw. XII (1845) p. 301 sq. Nuper lapidis fragmenta contulit Mommsenus. — Testamentum proposui ut restitutum est a Rudorffo. Licet enim ipse optime sciam, permulta in supplementis eius dubia esse eodemque iure compluribus aliis modis expleri posse, multa etiam procul dubio falsa, tamen nec novam restitutionem tentare nec testamentum absque supplementis dare huius libri videbatur: praetermittere autem egregium monumentum nolui. Cautè igitur hoc monumento utaris supplementisque diffidas ingeniosis omnibus, ut in tali auctore, certis paucis. — ¹⁾ Cf. de ea Plin. VI, 26; nupta erat Fusco Saliatori. ²⁾ Cf. Mommseni Index Epist. Plin. ed. Keil s. v. L. Iulius Ursus Servianus. ³⁾ Sunt notissimi auctores cf. Plin. ep. VII, 20. VIII, 7. ⁴⁾ Plin. ep. VII, 11, 4 (VII, 21). ⁵⁾ Plin. VIII, 23 (II, 61). ⁶⁾ Fortasse idem Pontius ad quem epistulas scripsit Plin. V, 14. VI, 28. VII, 4. ⁷⁾ Plin. V, 9. 13. IV, 29. VI, 5. ⁸⁾ Henzen 6497. 6622. Grut. 476, 5. ⁹⁾ Si recte restitutum est nomen, is est quem Plin. I, 5, 11. IX, 13, 17 commemorat. ¹⁰⁾ Gruter 1097, 4. ¹¹⁾ Restituit ita Puggeus ex inscriptione Kellerm. vig. p. 27 n. 8, sed vix recte. ¹²⁾ Notus historiarum scriptor Tac. Agric. 10 Ann. XIII, 20. XIV, 2. XV, 61 (Plin. IX, 291). Nomina sequentia libertorum videntur esse. ¹³⁾ Cf. de eo Rudorffium ad hunc locum. ¹⁴⁾ Architectum Damascenum notissimum putat Rudorffius. ¹⁵⁾ Praedium maritimum cum servis inventarioque toto legari nutrici putat Rud. servosque duos piscatores ideo nominari, quia familiae urbanae adscripti fuerint; qua de re apte confert Dig. 33, 7, 27. ¹⁶⁾ Arculam thal(amariam) cum ornatore proponit Rud. ¹⁷⁾ Plin. Paneg. 50. ¹⁸⁾ Cos. suff. a. 109. ¹⁹⁾ Hoc fragmentum codicilli est postea a Dasumio testamento adiecti. ²⁰⁾ Initio praescriptionem fuisse sensu hoc: hi codicilli ad omnes heredes meos pertinent vel simili Rud. existimat. ²¹⁾ De eo quod Imperatori legatur cf. Plin. Paneg. 43. ²²⁾ Cf. Mommseni Ind. Plin. Ep. ed. Keil.

- 315 1. cellam quam | [a]edificavi memoriae, perfici volo ad exemplar quod dedi ita ut exe|[d]ra sit eo [loco]¹, in quo statua sedens ponatur marmorea ex lapide | quam optumo transmarino vel² aenea ex aere tabulari quam optumo |
 5 alta³ ne minus p(edes) V. Lectica⁴ fiat sub exedra et II subsellia ad | duo latera ex lapide transmarino. Stratui ibi sit quod sternatur | per eos dies, quibus cella memoriae aperietur, et⁵ II lodices et cervi|calia duo par(ia) cenator(ia) et abollae II et tunica⁶. Araqu(ue) ponatur ante | id aedific(ium) ex lapide

- 10 Lunensi quam optimo sculpta quam optume, | in qua ossa mea
 reponantur, claudaturq(ue)⁷ id aedific(ium) lapide Lu|nensi ita
 ut facile aperiri et denuo cludi possit. Colaturq(ue) id aedifi-
 cium et ea pomaria et lacus arbitrato Philadelphi et Veri liber-
 15 torum meorum impensaq(ue) praestetur [ad] reficiendum resti-
 tuend(um)⁸, si quid | ex iis vitiatum corru[p]tumq(ue)⁹ fuerit;
 colaturq(ue) a trib(us) topiaris et | discentib(us) eorum, et si
 quis¹⁰ ex iis decesserit decesserintve subtra[c]tusve erit, in
 vicem eius eorumve alius alive¹¹ substituant(ur); acci|piant-
 20 que¹² singuli ex trib(us) tritici modios LX in ann(os) sin-
 g(ulos) et vesti|ar(i) nomine XXX. Aquila autem nepos meus
 et h(eredes) eius haec prae|stare debeto debento III¹³. Scriban-
 turq(ue) in aedificio extrinsecus | nomina mag(istratum) quib(us)
 coeptum erit id aedifi|cium et quot annis vixero. Si | quis
 alius aliave unquam in iis pomariis, quemadmodum eos | [locos
 25 det]er[mini]avi] ac umii indussi¹⁴, com-
 bustus | sepultusve confossusve conditusve consitusve¹⁵ [erit] pro-
 priusve iis po|maris aliquid adversus ea facturum fuerit quae
 s(upra) s(cripta) s(un)t, id h(eres) | h(eredes)q(ue) mei d(amnas)
 [d(amnates)]¹⁶ esto sunt ea omnia ita fieri neq(ue) aliter
 30 fieri. Loco | autem huic lex haec in perpetuum dicitur. Ne¹⁷
 quisquam post me do|minium potestatemve eorum locorum ha-
 beto nisi in hoc [ut] melius co|lantur¹⁸ et conserantur perfi-
 cianturq(ue). Aditum [itum actum ad id aedificium | habeant qui-
 cumque]¹⁹ ad id colendum²⁰ pedib(us) et vehiculis et staticulis |
 35 [adibunt Ubi vero quis]²¹
 2. | combustus suffossusve monimentumve²² factum illatave ossa
 propius monimento quidve²³ quibus factum fuerit, in iis²⁴
 pomariis et locis et s[a]eptis eorum que[m]²⁵ admodum supra
 scripsi, Sex. Iul(ius) Sex. Iuli Aquilini fil(ius) Aquila et h(eres)
 40 h(eredes)q(ue) eius, [si] | s(icut) s(upra) s(cripsi) ita factum non
 fuerit adversusve aliquit factum fuerit, aut non caver[int] | ab
 herede heredibusque suis, ut ita omnia servantur, quemadmodum
 s(upra) [s(cripsi), d(are) d(amnas)]²⁶ | d(amnates) e(sto) s(unto)
 r(ei) public(ae)²⁷ civitatis Ling(onum) HS n(ummum) c(entum)
 45 [milia]²⁸. Haec poena omnibus domini[s] | huius possessionis in
 perpetuum²⁹ inferatur. Omnes autem liberti mei et liber[is], |
 quos et vivos et quos hoc testamento manumisi, stipem con-
 ferant | quot annis singul[i] nummos sing(ulos). Et Aquila³⁰ nepos
 meus et [h(eres) eius] pr[a]estet³¹ quot anni[s] n(ummos) . . . |

50 ex quibus edulia [quisq(ue) sibi]³² paret et potui, quod profanetur³³ infra ante cel[am] memoriae quae est Litavicrari, et ibi consumant [die natali meo]³⁴ | morenturque ibi donec eam summam consumant. Vicibus ex se cura|tores ad hoc officium nominent, qui id officium annuum³⁵ habeant. habe|antque
 55 potestatem exigendi hos nummos; mandoque hanc curam | Prisco, Phoebo, Philadelpho, [V]ero posteris[g.] eorum³⁶; curatoresque ita nom[i]nati [sacrificent] quot annis³⁷ in ara quae s(upra) s(crypta) est kalendis Aprilibus Maiis Iu[niis] Iuliis August(is) Octobri[bus]³⁸. Mando autem curam funeris mei exequia|rum
 60 et rerum omnium et aedificiorum³⁹ monumentorumque meorum Sex. | Iulio Aquilae nepoti meo et Macrino Regini f(ilio) et Sabino Dumnedor[igis] | f(ilio) et Prisco l(iberto) m(eo)⁴⁰ et procuratori, et eos rogo agant ~~cum~~ harum rerum | omnium, eorumq(ue) probatio sit earum rerum, quas iussi post mortem |
 65 meam fieri. Volo autem omne instrumentum meum quod ad ve|nandum et aucupandum paravi, mecum cremari cum lanceis gladei[s] | cultris retibus plagis laqueis thalamis⁴¹ tabernaculis formidinibus | balnearibus lecticis sella gestatoria et omni medicament[o et] | instrumento illius studi, et navem liburnam⁴²
 70 ex scirpo⁴³, ita [ut] in|de nihil subtrahatur, et vestis polymitt(ae) et pluma[tæ . . .]⁴⁴, | quidquid⁴⁵ reliquero, et stellas omnes ex cornibus⁴⁶ alcinis

Caput testamenti in bibl. Basileensi in folio membranaceo saec. X scripto, a Guilelmo Wackernagel repertum, a Kiesslingio (Anecdota Basileensia 1863) editum. Ego textum et variam lectionem dedi fere qualis exhibetur ab Huebnero Ann. Inst. arch. 1864 p. 207. Testator Gallus est natione Lingo, qui cum ab Othone demum imperatore civitate donati sint (Tac. hist. 1, 79), testamentum post a. 69 conscriptum esse apparet; ipsi tamen saeculo primo videturtribuendum esse. — Emendarunt et commentati sunt Kiesslingius, Huebnerus l. l. quibus sua addiderunt Henzenus, Mommsenus.

¹) loco suppl. M. ²) ubi ms. item K. ibi M. sive H. ³) altam ms. ⁴) legtica ms. ⁵) et ante II lodices delet M. ⁶) & abolet, II tunica ms. et abollae II et II tunicae K. et abollae II cum tunica M. et abollae II et tunica H. ⁷) cl. udaturq., olim claudaturq. ms. ⁸) p̄stetur reficientiū restituend ms.; em. K. ⁹) corrutumq. ms. ¹⁰) si quid ms.; em. K. ¹¹) aliove ms. ¹²) accipiantve ms. ¹³) olim IIII, sed ultima hasta erasa. ¹⁴) eri ac umii indussj ms. [extr]a cum i[pse quem] induzi vel eos | [hortos del]cr[iminari et l]acum [margine] in[cl]ussi M. quemadmodum eos |

[locos coli cons]eri [perfici] a[dit]um [ad eos fieri] fussi H. ¹⁵) consitusve delet K et H. erit excidit in ms. ¹⁶) d(amnates) suppl. M. ¹⁷) neq. ms. ne K. ¹⁸) nisi in hoc melius colantur ms. ut suppl. K. lacunam statuit H. ¹⁹) suppl. K. ²⁰) colentiū ms. ²¹) suppl. M. ²²) monimentive ms. ²³) imponi queant quibus ms., em. Mommsenus. ²⁴) iis ms. in iis M. ²⁵) septis eorūque ms. em. M. ²⁶) suppl. M. ²⁷) desit public. ms. em. M. ²⁸) ling. HS · N · C ms. em. K. ²⁹) pp&ua ms. em. K. ³⁰) singul aquila ms. ³¹) nepos meus & prestat ms. ³²) lacunam suppl. M. ³³) pfane itur ms. ³⁴) ita lacunam suppl. K. accepta M. ³⁵) annua corr. ex annui ms. ³⁶) Philadelpho ero posteris eoru K. legit dubitans in codice, eidem Philadelphus et Verus commemorantur part. I v. 11, ubi dicuntur 'liberti mei'. ³⁷) curatores qui nom | nati qui quotannis ms.; recepi emendationem Kiesslingi quamvis incertam, ipse praeter sacrificent etiam rosas ponant vel escas ponant proposuit. ³⁸) Septembris excidit. octobris ms. ³⁹) aedificiorum corr. ex edificiorum alia manu. ⁴⁰) pristol. m. ms. ⁴¹) thalamis suppl. in margine eadem manus, sed recte Hercherus collato Mart. 14, 218 calamis scil. aucupatoriis videtur emendare. ⁴²) liburnā corr. ex libornā ms. ⁴³) & scurfo ms. ex scirpo K. ⁴⁴) & plumari quod ms. quod delet M. pluma[tae] K. ⁴⁵) quicquid ms. ⁴⁶) & cornibus ms.

Collegia funeraticia, columbaria similiaque.

316. 317 . . . HORATIUS . . . f. BALBUS | M V N I C I P I B V S M E I S · I N C O L E I S Q |
 L O C A · S E P F L T V R A E · D · S · P · D A T | E X T R A · A V C T O R A T E I S · E T |
 Q V E I · S I B I · L A Q V E O · M A N V S | A T T V L I S S E N T ¹ · E T · Q V E I |
 Q V A E S T V M · S P V R C V M | P R O F E S S I · E S S E N T · S I N G V L E I S | I N ·
 5 F R O N T E · P · X · I N · A G R V M · P · X | I N T E R · P O N T E M · S A P I S · E T ·
 T I T V L V M · S V P E R I O R E M · Q V I · E S T · I N | F I N E · F V N D I · F A N -
 G O N I A N I | I N · Q V I B V S · L O C E I S · N E M O · H V M A T V S · E R I T · Q V I ·
 V O L E T · S I B I | F I V O V S · M O N V M E N T V M · F A C I | E T · I N · Q V I B V S ·
 L O C E I S · H V M A T I · E R V N T · E I · D · T ² · Q V E I | H V M A T V S · E R I T ·
 10 P O S T E R E I S | Q V E · E I V S · M O N V M E N T V M | F I E R I · L I C E B I T |

Sassinae. Corp. I, 1418 (Or. 4404) paene integram descripserunt Marcanova et auctor exemplorum Piccarti et cod. Rediani. Quae hodie extant misit Rocchi Pisauensis. — ¹) Nimirum qui suspendio se necasset apud Romanos infamis erat (cf. Mommsenum de coll. et sodal. p. 100 n. 1f), mors voluntaria omnino haudquaquam. ²) d(um) t(axat).

- 318 Locus siue is ager | est qui est via Appia inter | milliarium secundum et III | euntibus ab Romae parte dexteriori | in agro Curtiano Talarchiano in | praedis Iuliaes Monimes et sociorum | locus in quo aedificata est schola sub por(ticu) consecrata Silvano et
 5 collegio eius sodalic(io) | mancipio acceperunt immunes et curator | et pleps universa collegi eius de Iulia Monime | et sociis eius sestertio nummo uno donationis | causa, tutore C. Memmio Orione Iuliaes Monimes, | et ad eum locum itum actum aditum ambitum | sacrificia facere vesci epulari ita liceat | quandiu is
 10 collegius steterit; quod si aliter | factum fuerit; quod ad collegium pertinet | Silvani is locus sacratus restituetur | pi sine ulla controversia haec | ici i sunt
Romae extra portam Capenam. Orelli 4947 sec. Amadutium.

- 319 L. [Ceionio] Commodo Sex. Vetuleno Civica Pompeiano cos¹ a. d. V Idus Iún. |

[Lanuvii in municipio in templo Antinoi, in quo L. Caesennius Rufus | [dict. III et patronu]s municipi conventum
 5 haberi iusserat per L. Pompeium | um. q̄q. cultorum Dianae [e]t Antinoi, pollicitus est se | [in annum d]aturum eis ex liberalitate sua HS XV m. n. úsum, die | [natali]s Dianae Idib. Aug. HS cccc n. et die natalis Antinoi v k. | [Decemb.] HS cccc n. et praecepit legem ab ipsis constitutam sub tetra-
 10 [stylo A]ntinoi parte interiori perscribi in verba infra scripta|: [M. Antonio Hiber]o P. Mummió Sisenna cos.² K. Ian. collegium salutare Dianae | et Antinoi constitutum, L. Caesennio L. f. Quir. Rufo dict. III idemq. patr. |

Kaput ex s(enatus) c(onsulto) p(opuli) R(omani)

- 15 Quib[us co]ire co[n]venire collegiumq. habere liceat. Qui stipem menstruam conferre vollen[t in fune]ra, in it collegium coeant, neq. sub specie eius collegi nisi semel in men[s]e c[oeant con]ferendi causa, unde defuncti sepeliantur. |
 [Quod fa]ust[um fe]lix salutareq. sit Imp. Caesari Traiano Hadriano Aug. totiusque | [do]mus Au[gust.] nobis [n]ostris collegioq. nostro; et bene atque industrie contraxerimus, ut | [e]xitus [defu]nctorum honeste prosequamur. itaq. bene conferendo universi consentire | debemus, u[t long]o tempore inveterescere possimus. 7 tu qui novos in hoc collegio | intrare vole[s, p]rius
 25 legem perlege et sic intra, ne postmodum queraris aut heredi tuo | controversiam relinuas.

Lex collegi. |

- [Placu]it universis, ut quisquis in hoc collegium intrare voluerit, dabit kapitulari nomine | ₰ c n(ummu) et v[ini] boni
 30 amphoram; item in menses sing(ulos) a(sses) v. 7 item placuit, ut quisquis mensib. | contin[uis] . . . non pariaverit et ei humanitus acciderit, eius ratio funeris non habebitur, | etiamsi [test]amentum factum habuerit. 7 item placuit, quisquis ex hoc corpore n(ostro) pariat[us] decesserit, eum sequentur ex arca ₰
 35 CCC n., ex qua summa decedent exequiari nomine ₰ l n., qui ad rogos dividuntur. exequiae autem pedibus fungentur. | Item placuit, quisquis a municipio ultra milliar. xx decesserit et nuntiatum fuerit, eo exire debebunt | electi ex corpore n. homines tres, qui funeris eius curam agent et rationem populo
 40 reddere debebunt | sine dolo m[al]o; et si quit in eis fraudis causa inventum fuerit, eis multa esto quadruplum. quibus | [funeraticium] eius dabitur; hoc amplius viatici nomine ultro citro sing. ₰ · xx n. quod si longius | [a municipio su]pra mill. xx decesserit et nuntari non potuerit, tum si qui eum funeraverit, testa[ta re tabu]lis³ signatis sigillis civium Romanor
 45 vii e[t] probata causa, funeraticium eius, sa[tis dato] ab eis neminem petiturum, deductis commodis et exequiario, e lege collegi (sic) dari[sibi petito]
 [A co]llegio dolus malus abesto neque patrono neque patronae
 50 neque d[omino] | neque d[omi]nae neque creditori ex hoc collegio ulla petitio esto, nisi siquis testamento here[s] | nomina[tus e]rit. si quis intestatus decesserit, is arbitrio quinq(uennalis) et populi funerabitur. |
 Item placuit, quisquis ex hoc collegio servus defunctus fuerit,
 55 et corpus eius a domino dominav[e] | iniquitatae (sic) sepulturae datum non fuerit neque tabellas fecerit, ei funus imag[ina]rium fiet 7 item placuit, quisquis ex quacumque causa mortem sibi adsciverit, | eius ratio funeris non habebitur. |
 Item placuit, ut quisquis servus ex hoc collegio liber factus
 60 fuerit, is dare debebit vin[i bo]ni amphoram. 7 item placuit, quisquis magister suo anno erit ex ordine a[bi] | ad cenam faciendam, et non observaverit neque fecerit, is arcae inferet ₰ xxx n. et | insequens eius dare debebit et is eius loco restituere debebit. |
 65 Ordo cenarum. viii Id. Mar. natali Caesenni, patris. v k.

Dec. nat. Ant[inoi]. | Idib. Aug. natali Dianae et collegi XIII
k. Sept. na[t. Caese]nni Silvanī fratris. pr. N[on] . . | natali Cor-
neliae Proculae matris. XIX k. Ian. n[at. Caes]enni Rufi pa-
tr(oni) muni[cipi].

- 70 Magistri cenarum ex ordine albi facti q[uo] ordine homines
quaterni⁴ ponere debeb[unt]: | vini boni amphoras singulas, et
panes a(ssium) n qui numerus collegi fuerit, et sardas | [nu]-
mero quattuor, strationem, caldam cum ministerio. |

- Item placuit, ut quisquis quinquennalis in hoc collegio factus
75 fuerit, is a sigillis eius temporis, | quo quinquennalis erit, im-
munis esse debeat, et ei ex omnibus divisionibus partes du-
pl[as] | dari. item scribae et viatori a sigillis vacantibus partes
ex omni divisione sesquip[las] dari placuit. |

- Item placuit, ut quisquis quinquennalitatem gesserit integre, ei
80 ob honorem partes se[sequi]plas ex omni re dari, ut et reliqui
recte faciendo idem sperent. |

Item placuit, si quis quid queri aut referre volet, in conventu
referant, ut quieti e[st] | hilares diebus sollemnibus epulemur. |

- Item placuit, ut quisquis seditionis causa de loco in alium lo-
cum transierit, ei multa es[to] HS IIII n. 7 si quis autem in ob-
85 brobrium (sic) alter alterius dixerit, aut tu[mul]tuatus fuerit, ei
multa esto HS XII n. 7 si quis quinquennali inter epul[as] | ob-
brobrium aut quid contumeliose dixerit, ei multa esto HS XX n |

- Item placuit, ut quinquennalis sui cuiusque temporis diebus
90 sollemn[ibus ture] | et vino supplicet et ceteris officiis albus
fungatur, et die[bus natalibus] | Dianae et Antinoi oleum colle-
gio in balinio (sic) publico po[nat antequam] epulentur.

*Lanuvii (città-Lavigna) rep. in tab. marmorea. Mommsen, de coll. et
sodalic. in tab., corr. Henzenus n. 6086 qui vidit cum Mommseno. Confer
omnino Mommseni ad hanc tabulam commentarium. — ¹) A. 136.
²) A. 133. ³) In lapide . . . is legi videtur; testimonius Henzenus du-
bitans. ⁴) Immo quaternos.*

320 Lex collegi Aesculapi et Hygiae |

Salvia C. f. Marcellina ob memoriam Fl(avii) Apolloni proc.
Aug. qui fuit a pinacothecis et Capitonis Aug(usti) l(iberti)
adiutor(is) | eius, mariti sui optimi piissimi donum dedit colle-
5 gio Aesculapi et Hygiae locum aediculae cum pergula et sig-
num marmoreum Aesculapi et solarium tectum iunctum, in | quo

- populus collegi s(upra) s(cripti) epuletur, quod est via Appia ad Martis intra milliarium I et II ab urbe euntibus parte laeva inter adfines Vibium Calocaerum et populum¹. Item | eadem
- 10 Marcellina collegio s(upra) s(cripto) dedit donavitque ~~HS~~ L m(i-
lia) n(ummum) hominibus n(umero) LX sub hac condicione, ut
ne plures adlegantur, quam numerus s(upra) s(criptus) et ut in
locum | defunctorum loca veniant et liberi adlegantur, vel si
quis locum suum legare volet filio vel fratri vel liberto dum-
15 taxat, ut inferat arcae n(ostrae) partem | dimidiam funeratici,
et ne eam pecuniam s(upra) s(criptam) velint in alios usus
convertere, sed ut ex usuris eius summae diebus infra scriptis
locum confrequentare, | ex reditu eius summae si quod compa-
raverint sportulas hominib(us) n(umero) LX ex decreto univer-
20 sorum quod gestum est in templo divorum in aede divi Titi |
conventu pleno, qui dies fuit V id(us) Mart(ias) Bruttio Prae-
sente et Iunio Rufino co(n)s(ulibus)², uti XIII k(alendas) Oc-
t(obres) die felicissimo n(atali) Antonini Pii n(ostri) Pii⁴ p(a-
tris) p(atriciae) sportulas dividerent³: in | templo Divorum in
25 aede divi Titi C. Ofilio Hermeti q(uin)q(uennali) p(er)p(etuo)
vel qui tunc erit x iii, Aelio Zenoni patri collegi x iii, Salviae
Marcellinae matri collegi x iii, imm(unibus) | sing(ulis) x ii, cu-
r(atoribus) sing(ulis) x ii, populo sing(ulis) x i. Item pl(acuit)
pr(idie) non(as) Nov(embres) n(atali) collegi dividerent ex re-
30 ditu s(upra) s(cripto) ad Martis in scholam n(ostram)⁵ prae-
sentibus q(uin)q(uennali) x vi, patri collegi x vi, | matri collegi
x vi, imm(unibus) sing(ulis) x iii, cur(atoribus) sing(ulis) x iii⁶,
panes iiiii; vinum mensuras q(uin)q(uennali) s(extariorum) viiii,
patr(i) coll(egii) s(extariorum) viiii, imm(unibus) sing(ulis) s(ex-
35 tariorum) vi, cur(atoribus) sing(ulis) s(extariorum) vi, populo
sing(ulis) s(extariorum) iii. Item pr(idie) non(as) Ian(uarias) |
strenuas (sic) dividerent sicut s(upra) s(criptum) est xiii k.
Oct(obres). Item viii k(alendas) Mart(ias) die karae cognatio-
nis ad Martis eodem loco dividerent sportulas pane et vinum
40 sicut s(upra) s(criptum) est | prid(ie) non(as) Nov(embres).
Item pr(idie) id(us) Mart(ias) eodem loco cenam, quam Ofilius
Hermes q(uin)q(uennalis) omnibus annis dandam praesentibus
promisit vel sportulas sicut solitus est dare. Item | xi k(alen-
das) Apr(iles) die violari eodem loco praesentibus dividerentur
45 sportulae vinu (sic) et pane sicut diebus s(upra) s(criptis). |
Item v id(us) Mai(as) die rosae eodem loco praesentib(us) di-
viderentur | sportulae vinu et pane sicut diebus s(upra) s(crip-

tis) ea condicione, qua in conventu placuit universis, ut diebus s(upra) s(criptis) ii qui ad epulandum non convenissent, sportulae et pane et vinu | eorum venirent et praesentibus divideretur, excepto eorum qui trans mare erunt vel qui perpetua valetudine detinetur. Item P. Aelius Aug. lib. Zenon | eidem collegio s(upra) s(cripto) ob memoriam M. Ulpi Aug. lib. Capitonis fratris sui piissimi dedit donavitque ~~hs~~ x m(ilia) n(ummum), ut ex reditu eius summae in | contributione sportularum divideretur. Quod si ea pecunia omnis quae s(upra) s(cripta) est, quam dedit donavit collegio s(upra) s(cripto) | Salvia C. f. Marcellina et P. Aelius Aug. lib. Zeno, in alios usus convertere voluerint, quam in eos usus, qui s(upra) s(cripti) s(unt), quos
 60 ordo collegi n(ostri) decrevit et uti | haec omnia, quae s(upra) s(cripta) s(unt) suis diebus ut ita fiant dividantque, quod si adversus ea quid egerint sive quid ita non fecerint, tunc q(uin)-q(uennalis) vel curatores | eiusdem collegi qui tunc erunt, si adversus ea quid fecerint, q(uin)q(uennalis) et curatores s(upra)
 65 s(cripti) uti poenae nomine arcae n(ostrae) inferant ~~hs~~ xx m(ilia) n(ummum). |

Hoc decretum ordini n(ostro) placuit in conventu pleno, quod gestum est in templo Divorum in aede Divi Titi v id(us) Mart(ias) G. Bruttio | Praesente A. Iunio Rufino cos., q(uin)-
 70 q(uennali) C. Ofilio Hermete, curatorib(us) P. Ael(io) Aug(usti) lib(erto) Onesimo et C. Salvio Seleuco.

Romae. Orelli 2417. sec. Sponium et Fabrettium. — ¹⁾ I. e. agrum publicum. ²⁾ Ita construe: Marcellina — donavit — sub hac condicione: (primum) ut — — adlegantur, vel si quis legare volet — inferat arcae — —; (deinde) ne eam pecuniam — — — convertere, sed — — confrequentare velint, ut ex reditu eius summae — — sportulas — — dividerent. sportulas vocabulum nimio spatio ab dividerent verbo diremptum denuo ponitur. ³⁾ A. 153. ⁴⁾ Alterum Pii delendum. ⁵⁾ Ita vocatur aedicula a Marcellina donata, sita quippe ad Martis. ⁶⁾ Excidisse videtur: populo sing. x ii.

321 1) Descriptum et recognitum | factum ex libello qui propo|situs erat Alb(urno) Maiori ad stationem Resculi in quo scrip|tum erat id, quot i(nfra) s(criptum) est:
 Artemidorus Apolloni magister | collegi Iovis Cerneni et Va-
 5 lerijs | Niconis et Offas Menofili questor|es collegi eiusdem | posito hoc libello publice testantur | ex collegis¹ s(upra) s(criptis) ubi erant homin(es)² LIII | ex eis non plus rema-
 sisse (sic) Albur(ni)³ quam quot homin(es)⁴ XVII

- 2) Iulium Iuli quoque commagistrum suum | ex die magisteri sui non accessisse ad Alburnum neq(ue) | in collegio, seque eis qui pre|sentes fuerunt ratio|nem reddedissee (sic), et si quit eorum abuerat (sic) redde|disset (sic) sive funeribus, et
 5 cautionem suam in qua eis caverat recepisset, modoque autem neque fu|neraticis sufficerent neque loculum aberet neq(ue)⁵. | quisquam ta[m magno tempore diebus qui]bus⁶ legi (sic) | continetur convenire voluerint aut confer|re funeraticia sive munera, | seque idcirco per hunc libellum publice testantur,
 10 ut si quis | defunctus fuerit, ne putet se collegium abere aut ab eis aliquem petitionem funeris abiturum. | Propositus Alb(urno) Maiori v Idus Febr(uarias) Imp. L. Aur. Ver(o) in et | Quadrato c(o)s⁷. Act(um) Alb(urno) Maiori.

In tabula priore a latere inscriptionis sigilla erant septem testium adiunctis hisce nominibus: L. Vasidi Victo[ri]s | C. Secundini Leg... | Stertini Rustici | Aelii La.... | Geldonis | Stat..... | Atilii Slacis(?) | Co.... inus.

Tabulae lignae in modum diptychorum coniunctae et cera illitae rep. in fodinis Dacicis Toroczkoiensibus prope vicum Aprudbanya sitis a. 1807. Quae hic proposita sunt, omissis testium nominibus et mutato versuum ordine in interna parte itidem leguntur, ubi quae varie scripta sunt, adnotabuntur. Henzen 6087. — ¹) COLLEGIO supra scripto in parte interna. ²) HOM ibid. ³) AD ALB ibid. ⁴) H ibid. ⁵) NEQVE ibid. ⁶) Verba uncis inclusa in parte exteriori vetustate corrupta iam non leguntur. ⁷) A. 167.

322 LOCA | SEPULTVRAE | CVLTORVM | HERCVLIS | VICTORIS | IN · FVN·
 DO | DOMITIANO | IN · FR · P · C · XX | IN · AGR · P · L · V | M · M ·
 ANIMISII | PRISCVS | PRISCIANVS¹ | DONAVERVNT

Aquini. I. Neap. 4314 descr. Brunnus. — ¹) I. e. duo Marci Anismisii Priscus et Priscianus.

323 V F¹ | CVLTORES · HERCVLIS | SOMNIALIS · DECVRIA · I | DIS · MANI·
 BVS | SIBI · ET · POSTERISQVE · SVIS | II · QVI · INFRA · SCRIPTI · SVNT
sequuntur hominum ingenuorum libertorumque nomina XXII, sed tabula infra fracta est.

Cascinae prope Pisas rep. Gori Inscr. Etrur. I p. 291, 14 (Orelli 2405) qui descr. — ¹) V(ivi) fecerunt.

324 D · M | TVTILIAE · LAVDICAЕ | CVLTRICES COLLEGI | FVLGINIAE
Fulginii. Orelli 2409 cont. Mommsenus.

325 HOC · MONIMENTVM | APPARITORVM · PRAECONVM | AEDILIVM · VETERV¹ | VICARIVM · EST | ET · POSTERISQVE · EORVM

Romae. Marini Atti p. 675 qui descr. (Orell. 3202). — ¹) Confert Marinius operas veteres a scaena (Fabr. c. IX n. 505), scabillarios veteres a scaena (ibid. c. V n. 263), officialem veterem a memoria (Murat. t. IV app. p. 5 n. 3).

326 SOCIARVM | MIMARVM | IN FR P XV | IN AGR P XII

Romae in via Latina. Monum. Inst. arch. 1856 p. 10 descr. Rossius.

327 SOCIORVM | CORONARIO | IN F · P · XII | IN AGR · P · XII_z

Romae prope columbarium maius Campanianum. Monum. Inst. arch. 1856 p. 9 descr. Henzenus.

328 VST · SACCA¹ | IN · FR · P · XII | IN · AGR · P · XIA (sic)

Romae prope praecedentem. Monum. Inst. arch. 1856 p. 9 descr. Henzenus. — ¹) Ust(rina) sacca(riorum).

329 D · M | COLLEGIVS (sic) · A|QVARIORVM | SEX · PEDVCEO | FACETO | SODALES · POS

Venusiae. I. Neap. 744 sec. Cimagliam (Henz. 7186).

330 LOC · SEP · DON | C · VALGIVS · FVSCVS · CON|LEGIO · IVMENTARIOR | PORTAE · GALLICAE | POSTERISQVE · EOR · OMNIVM | ET · VXORIBVS · CONCVBINISQV

Foro Sempronii. Orelli 4093 corr. Henzenus.

331 C · VAL · C · F · CLAVDI | SECVNDO AEM · N¹ | VE · LEG · II · ADI · N · L | H · S · E · COLL · FABR | E CETO · POS

Aquinci (Waitzen). Corp. III, 3569 descr. Mommsenus. — Legendum: C. Val(erio) C. f. Claudi(a) Secundo Aem. n(ato) vet(erano) leg(ionis) II adi(utricis) an(norum) L. H(ic) s(itus) e(st). Coll(egium) fabr(um) et cento(nariorum) pos(uit). — ¹) Adnotat Mommsenus: 'Cogitavi de AEMONA; sed in re praesenti quaerens o litteram non inveni neque Aemona scribitur, sed Emona vel Hemona'.

332 D · M | C · IVL · FILETIONIS · DOMO | AFRICA · MEDICO · QVI · VI|XIT · ANN · XXXV · C · IVL · FILET|VS · ET · IVL · EVTHENIA · PARENTES | FILIO · KARISSIMO · F · C¹ | E · IVL · A|TENODORO · FRARI · EIVS | QVI · VIXIT · ANN · XXXV · EV|HENIA IS AD QVEM SEPVLTURA | COLL
CENT X C C C CONVLIT²

Aquinci (Waitzen). Corp. III, 3583 ad exempla antiqua. — 1) F(a-ciundum) c(uraverunt). Huc usque primum inscriptio pertinuit, post fratris mortem quae sequuntur adiecta sunt. 2) Intellege: Euthenia (posuit). Is (hic situs est) ad (cuius) sepultura(m) coll(egium) cent(onariorum) denarios CCC contulit.

Columbaria.

Ipsi mihi cum Romam quaeque ibi extant complura huius generis sepulcra fere integra videre nondum licuerit, descriptio eorum brevis, quae ad intellegendas inscriptiones sequentes necessaria videatur, secundum ea mihi temptanda est, quae in describendis diversis huius generis monumentis a viris doctis adferuntur, inprimis a Fabretio (*Inscr. antiq. quae in aedibus paternis adservantur explicatio. Romae 1702*), a Gorio (*Columbarium Liviae Augustae. Florentiae 1727*), ab Ottone Iahn (*Specimen epigraphicum. Kiliae 1844*), a Guilelmo Henzen (*Monum. Inst. archaeol. 1856 p. 9 sq.*).

Columbarium et domus est, in qua habitant columbae et locumentum in ipsa domo singulis columbarum paribus destinatum (cf. *Forcellinium s. v.*). Inde ex similitudine *columbarium* sepulcrorum genus quoddam appellatum est, in quo maior defunctorum numerus condebatur et ipsa aedes et loculi singuli ad ollas cinerarias adservandas destinati (n. 355. 364). Ita enim constructa sunt haec aedificia ut intus per parietes currant loculorum aequaliter distributorum atque in ipsum murum inmissorum complures ordines (*gradus* n. 343 vel *lineae* n. 346 dicti), alius super alium, in quibus repositae inveniuntur ollae fictiles continentes mortuorum cineres. Formae plerumque haec aedificia sunt quadratae vel certe rectangularis, nec tota altitudine super solum prominent sed fere dimidia, eadem enim fere altitudine, qua supra conspiciuntur, infra quoque effossa humo excisoque topho subiacente constructa esse solent. Aditur pars interior ianua satis angusta, scalaque haud latiore, dextro sinistrove parieti applicata, gradibus altis ad pavimentum, musivo opere plerumque ornatum, descenditur. Lumen accipit fenestris parvulis. Numerus loculorum sive columbariorum diversus est pro magnitudine monumenti; sunt enim huius generis aedificia quae plus mille ollas capiant, sunt quae multo pauciores. Singula columbaria partim arcuatae partim quadratae sunt structurae neque eiusdem omnia amplitudinis; longe pleraque enim binas ollas continent, inveniuntur tamen et maiora, quae quaternarum et artiora quae singularum tantum capacia sunt, illa in mediis praesertim parietibus, haec in angulis. Ollae fictiles, in

quibus mortuorum reliquiae condebantur, calcis glutino in muro ita infixae et inclusae sunt, ut exceptis operculis dimoveri aliove transferri non possint; interdum tamen, duobus ollis possessori non sufficientibus, etiam super iis tertia posita est nullo modo adfixa. Praeterea in his monumentis haud raro *aediculae*, quas dicunt, inveniuntur, quae, ceteris loculis et maiores et ornatiores, singulis columellis ab utroque latere insignitae, aedium formam indicant; in his lapideae urnae et arcae elegantiores anaglyphisque variis ornatae poni solebant neque eae infixae muro sed ita ut et amoveri et totae conspici possent; interdum tamen in his quoque ollae occurrunt muro inmissae solitae formae. Superpositae singulis columbariis aut sub iis locatae tabulae marmoreae sunt, adfixae clavis aeneis ferreisve quorum vestigia et foramina in extremis tabulis saepe conspiciuntur, vel aenea recurva lammina transversim comprehensae cum superiore tum inferiore parte, exhibentes titulos sepulcrales eorum, quorum reliquiae in loculis illis adservantur. Itaque cum plerumque in binis ollis singulorum columbariorum bini homines conditi sint, tabulae quoque illae plerumque binas inscriptiones habent, modo alteram super alteram, modo in dextra tabulae parte alteram, alteram in sinistra. Quare ubi tabulae columbariorum duas ollas continentium altera tantum parte vel dextra vel laeva inscripta sunt, patet, ea quidem parte, qua legitur titulus, ollam cineribus mortui refertam esse, alteram vero esse *virginem* i. e. vacuum, etsi hic quoque accidit, ut unus tantum titulus cum duabus ollis plenis inveniatur. Interdum inscriptio consilio deleta est aliave in rasura reposita id quod ex venditione, donatione, commercio omnino columbariorum quod frequens fiebat, facile explicatur, raro sine dubio sacrilegae manui debetur. Sub pavimento excavabantur haud raro sepulcra subterranea, *hypogaea* dicta, sarcophagos hominum humatorum, non crematorum, continentia; super pavimento quoque sarcophagi arcae urnae arae elegantiores defunctorum ossibus repleta titulisque sepulcralibus ornata ponebantur.

Condebantur autem in his columbariis inferioris generis homines, servi, liberti, ingenui tenuiores: servis libertis posterisque eorum donabatur tale monumentum interdum a patrono, longe plurima tamen columbaria a societatibus collegiisque aedificata sunt. Etenim homines pauperiores, cum suis quisque sumptibus monumentum satis honestum sibi comparare non possent, in societates collegiaque coire solitos esse, ut pecunia conlata splendidiora sepulcra sibi compararent, tituli supra relati satis ostendunt. Animadvertendum vero videtur, cum collegia funeraticia locaque sepulturae communia in omnibus imperii Romani partibus saepe occurrant, hanc columbariorum formam

extra urbem perraro commemorari, inveniri, quod sciam, nusquam; id quod inde facile explicari existimo, quod in reliqua Italia et in provinciis ager tanti pretii non esset, quanti Romae circaque urbem Romam; quamobrem Romae homines aedificia satis alta exstruebant, quae multa sepulcra capere possent, extra Romam plerumque sine dubio ager emebatur, quo sodalium singulorum monumenta erigerentur. Aedificio perfecto omnis ollarum numerus in partes aequales dividebatur, ex quibus sociorum quisque, qui certam pecuniam ad monumentum faciendum contulerat, singulas accipiebat; hae partes dicuntur *partes viriles* (n. 336) vel *sortes* (passim), quia sortitione facta singulis adtribuebantur (n. 333. 335). Saepe autem non omnes socii eandem pecuniae summam arcae inferebant, sed alius maiorem alius minorem; ideo nec parem singuli numerum ollarum accipiebant, sed plures alius alius pauciores; inde fit ut idem saepe homo tres quattuor pluresve sortes possideat (n. 335. 344 *cet.*). Distributione facta socii suum quisque locum nominibus suis aut in tabellis marmoreis incisis aut in ipso tectorio graphio penicillove scriptis ornabant (n. 337. 348. Henzenus l. l. p. 13), ut ad quem singula pertinerent appareret; tabellae istae *tessellae* videntur appellatae esse (n. 347), quae plerumque quidem postea titulis sepulcralibus loco earum positae amovebantur, saepe tamen pro ipsis titulis usurpabantur (n. 380. 385. 395. 399. 404 *cet.*). Loci ollaeque ipsa in plenam singulorum possessionem veniebant, ita ut ea dare, donare, vendere, legare recte liceret (n. 339 *sq.*). — De reliquis consulas quaestiones supra laudatas et titulos sequentes.

333 L · LICINIUS · L · C · L · ALEXA · CVRATOR · SOCIORVM | SECVNDVS · IS · MONVMENTVM · EX PECVNIA | COLLÁTÁ · SOCIÓRV · AEDIFICAVIT · ARBITRATV | SVO · IDEMQVE · TECTORIA · PERFECIT · ET · IS · TRICHILINIVM | SOCIÓRV · EX SVÁ PECVNIA · OPERE · TECTORIO | PERPOLIT · ET · AMICIS DONVM · DEDIT · | ET · EX AMICÓRV · AERE · COLLÁTÓ · IMAGO · EI | FACTA · EST · ET · SINE · SORTE · PRIMÓ · AB SOCIS | QVÁS · VELLE · OLLAE · SEXS · DATAE · SVNT | EIQVE · OB¹ · OFFICIVM · ET · MAIESTATEM · EIVS | IN · PERPETVOM · INMVNITAS · DATA · EST

Romae. Henzen 7372 qui descr. — ¹) Legitur OR.

334 CN · CINNA · MAGNO | L · VALERIO · VOLESO · COS¹ | A · D · XIII · K · APRILIS | AD · MONVMENTVM · SOCIORVM | IN · CONVNTV · HABENDO · CVRATORE | C · PETRONIO · C · F · FAL · VARIA · ACTVM · EST | ET · ITA · DECREVERVNT · LOCVM · L · SEMPRONI | C · L · HILARI · ET ·

OLLAS · V · DARI · ADSIGNARI | C · PETRONIO · C · F · FAL · VARIAE ·
 CVRATORI | OB PIVM · OFFICIVM · INDVSTRIAM · ERGA · SOCIOS |
 EIVS · MONVMENTI · ET · SOCIVMQ · EVM · ADCIVER
Romae. Gruter 883, 15 sec. Fulvium Ursinum. — 1) A. 5.

335 SIBI · ET · SVIS | A · FABIVS · A · L | PHILARCVRVS | CVRATOR · TERT |
 EX · SORTITIONE | OLLAS · SEX · ET | EMTAS · OLLAS | DVAS · DE ·
 CN · CO|RNELIO · FLIX¹ · EX | SORT · PRIM · ET · A | MACLONIO ·
 SABINO | EX SORTE · TER · OLLAS² | C · VETIENV · C · L · PHILA|
 DELPHVS · VETIENA | C · L · NYISSA

Bononiae. Murat. 1581, 10. — 1) Scr. Felice. 2) Scil. acceperunt.

336 C · CAVSINIUS · SCOLAE · L¹ · SPINTER | IN · HAC · SOCIETATE · PRI-
 MVS · CVRator | FACTVS · EST · ET | HOC · MONVMENTVM · EDIFICAN-
 DVM | EXPOLIEND | CVRAVIT · SOCISQ · PROBAVIT | HABET · PARTES ·
 VIRILES · IIII · OLL · XX² | CAMPIA · L · L · CASSANDRA | CAVSINIO ·
 SIBI · ET · SVIS

Romae in columbario ad viam Latin. minore. Iahn spec. epigr. p. 26 n. 21 descr. Braunius (Henz. 7214). — 1) Confert Baiterus Cic. pro Mil. XVII, 46 ubi C. Cassinius (scribendum: Causinius) quidam cognomento Scola, Interamnas, familiarissimus et idem comes P. Clodii dicitur. 2) Quattuor igitur in hoc columbarium aedificandum socii pecuniam contulerant, continebat omnino viginti ollas, ita ut pars virilis esset ollarum V.

337 D · M · | BLASTVS · AVG · LIB · TABVL|ARIVS · FECIT · AEDICLAS · |
 TRES INTRANTIBVS · DEXT|ERIORE PARTE A PARIE|TE IVNCTAS DVAS ET
 TERTI|A · IN QVA TITVLVS · FIXVS · EST · SIBI¹ · ET | SVIS · L · LIBER-
 TABVSQ · POSTERISQ · | EORVM ·

Romae in columb. ad viam Lat. maiore. Iahn spec. epigr. p. 36 n. 90 cont. Mommsenus. Hic titulus est in 'tertia in qua titulus fixus est', in alteris duobus loculis sive aediculis BLASTVS nomen in ipso tectorio pictum est. — 1) In lapide SL · BI.

338 QVINTIAE | CRISPINAE | OLLAE · CONTINVAE · II ·
Ibidem. Iahn spec. epigr. p. 33 n. 55 cont. Mommsenus.

339 L · VETVRI · ZOPHRVS | L · PINARIVS · RVFVS | DEDIT · OL · I · QVAE ·
 FVIT | L · VIRIASI · LALI¹

Ibidem. Iahn spec. epigr. p. 43 n. 171 cont. Mommsenus. — 1) Fuit olim LALII sed correctum est. Primum nomen lege: L. Veturi(us) Zopyrus.

- 340** L · CORNELIVS · L · L · REGILLVS | OLLAM · LEGAVIT | M · VALERIO ·
M · L · FRONTONI

Ibidem. Iahn spec. epigr. p. 33 n. 53 cont. Mommsenus.

- 341** M · PERPERNA | AESCHINVS | EMIT · OL · III · DE · DJANI · EROTE ·
*in altero eiusdem columbarii loco: M · PERPERNA | AESCHINVS eadem-
que inscriptio in tertio loco legitur.*

Ibidem. Iahn spec. epigr. p. 30 n. 18 p. 28. 29 n. 3. 9 cont. Mommsenus.

- 342** Q · MVDASENVS · Q · L · EROS | EMIT · DE · L · AVFIDIO | APOLLONIO ·
IVRIS | MONVMENTI

Ibidem. Iahn spec. epigr. p. 29 n. 8 cont. Mommsenus.

- 343** M · AEMILIVS · FLACCVS | VENDIDIT · L · AVRARIO | PHILACRO · OLLAS ·
DVAS | GRADV · TERTIO · AB · IMO

Ibidem. Iahn spec. epigr. p. 39 n. 114 cont. Mommsenus (Henz. 7367).

- 344** C · RABIRI · C · L | FAVSTI | SORS · IIII · LOC · VIII

Romae. Iahn spec. epigr. p. 61 descr. Fabrettius.

- 345** ASIA¹ · Q · L · FAVSTA · ET · FVRIA · C · L · TEL | MERVNT ·
LOCVM · OLLARVM · XV · AF² | LVCRETIA · SP · F · RVFA · SVM³ · OL-
LARVM | SVPERIVS · ET · INFERIVS · XXX ·

*Romae. Corp. I, 1055 descr. Hensenus. Pertinet ad saec. p. C. II
labens. — ¹) Vitrasia vel simile nomen. ²) I. e. ab. ³) Sum(ma).*

- 346** P · NAEVIVS · DONAX | SIBI · ET · SVIS | LINIA · I · OLLAS · NVM · VI |
EMP · DE · AMPVDIO · CARITON

Bononiae, sed sine dubio originis urbanae. Marini Atti p. 302 qui descr.

- 347** TATA · CVRATOR · PRIMVS | DEDIT · MVNVS · CVM · HOMINI | BVVS · VI ·
OLLAS · DC · TITVLOS MAR | MOREOS · II · IN OSSARIO · I · IN · FRON | TE
FORAS · I · PONDVS · CENTENAR · I · | SCRINIA · IIII · TESSELLAS · CC ·
DEVECTA · AD | LOCVM · INSEQVENTI · ANNO · Q¹

*Romae prope columb. vineae Codini rep. Monum. Inst. arch. 1856 p. 12
n. 22 descr. Hensenus. — ¹) Q(uaestor).*

- 348** ER · LENTVLO · MALVG · Q · IVNIO · COS¹ | . . . OCTAVIO · SILANIONI ·
QVINQVENNAL | . . . VLIO · ORPHEO · PYLADIS · L · CVR² · ITER | OLLAE ·
DISTRIBVTAE | INSCRIPTAE · EX · D · A³

Romae in columbario vineae Codini. Monum. Inst. arch. 1856 p. 12

descr. Henzenus (Henz. 7212). — ¹) A. 10 p. C. ²) Certe hic omnes collegii magistratus exhibentur (praeter quaesturam, quae munus est potius), quare cum hic unus tantum curator occurrat in alia autem eiusdem columbarii inscriptione (n. 350) duo, Henzenus quinto quoque anno alterum curatorem quinquennalis titulum adsumpsisse concludit eodem modo, quo in municipiis ex quattuor summis magistratibus duoviri quinquennialitatis nomine orrentur. ³) Ex d(ecurionum) d(ecreto).

349 APOLLVS • ALBIAE | CVLLIONIS • AD|SIGNATVM • A • FV|NDILIO •
CVRAT|ORE

Ibidem. Monum. Inst. arch. 1856 p. 13 n. 25 descr. Henzenus.

350 C • MEMMIVS • D • L • ALEXANDER | EROS • SEX • POMPEI • D • S • P • D •
D | CVRATORIS ITER PALMENT¹

Ibidem in pavimento. Monum. Inst. arch. 1856 p. 12 n. 21 descr. Henzenus. — ¹) I. e.: D(e) s(ua) p(ecunia) d(onum) d(ederunt) curator(es) iter(um) pa(v)iment(um).

351 C • CLAVDIVS • MARCELLAE | MINORIS¹ • L • PHASIS • DECVRIO | MONV-
MENTVM • DEDICAVIT • ET | DECVRIAE • EPVLVM • DEDIT • D • S • P •
HVIC | DECVRIA • EX • AERE • CONLATO • IMAGINEM • DECREVERVNT

Ibidem. Monum. Inst. arch. 1856 p. 11 n. 15 descr. Henzenus (Henz. 5374). — ¹) C. Claudii Marcelli filia cf. Eckhel VI, 160 Drumann Gesch. Roms II p. 401.

352 L • PAGIDIO • HOMVILLO | BIS • SACERD • QVINQ | DE • PVBLICO
Ibidem. Monum. Inst. arch. 1856 p. 13 n. 26 descr. Henzenus.

353 ACCA • L • L | HELPIS¹ | DECVRIO

Ibidem. Monum. Inst. arch. 1856 p. 11 n. 13 descr. Henzenus. — ¹) Eadem commemoratur in altero eiusdem columb. titulo: PHILOCRATE | MESSALINAE • PAED | ACCAE • HELPIDIS | DEC • Philocrate casus tertius videtur esse nominis Philocrates.

354 M • VALERIVS | ANTIOCHVS¹ | TONSOR • D • Q² || EVPOR | VALER |
MESSALINAE

Ibidem. Monum. Inst. arch. 1856 p. 11 descr. Henzenus. — ¹) Libertus est Valeriae Messalinae, Imp. Claudii uxoris; pater eius erat M. Valerius Messalla; ideo Antiochus quoque Marcus vocatur. ²) D(ecurio) q(uaestor).

355. 356 CN · CORNELI | ACVTI | COLVMBARIA · II | OLLAE · IIII · ET | IN
 PODIO¹ · OLLA · I

Ibidem. Monum. Inst. arch. 1856 p. 9 n. 1. — ¹) Videtur ita significari 'un banco costruito a piè d'una parete, che presenta il posto per alcune olle'. Henzenus l. l.

357 LIXVS · LVCIL¹ · CVR · ITER | Q · SOLVS · SINE · SVFFRAGIS · EX | OM-
 NIVM · SENTENTIA · EODEM | ANNO · DECVR ORDINE · ADSCITVS | ET ·
 CVR · IN · K · IAN · DESIGN | MACERIEM · ALT · P · V · ADIECIT

*Prope Romam in via Appia. Marini II p. 699 (Or. 4057) qui descr. -
¹) Lixus Lucil(ianus).*

358 decurionibus | ET · PLEBEI · COLLEGI · CONCORDIAE · AVGVSTIA-
 NORVM | FAMILIAE · CASTRENSIS | ALEXANDER · MARCELLIANVS · ET ·
 ENCOLPHIVS | DOMITIANVS · CVBICVLARI · STATIONIS · PRIMAE · D · D
Romae. Henzen 7191 descr. Fabrettius.

359 CALLISTIONI · CELLAR | CONLEG · CASTRIENSE (sic) | DAPHNO · SVMP ·
 HEDYLALO | A MANV · CVRATORIB

Romae in sepulcro Volusiorum ad v. Appiam. Henzen 7189 descr. Cardinalius.

360 ACTIO | AVG · | A · REG · VRB | IMM · HON
 PLAETORIAE | PRISCAE | ACTI · DEC ·

Romae ad viam Appiam inter mil. I et II ante portam S. Sebastiani ad laevam in columbario Liviae. Gori Columb. lib. et serv. Liviae p. 117 n. 69. — Lege: Actio Aug(usti servo), a reg(ionibus) urb(is), imm(uni), hon(orato). — Plaetorias Priscae, Acti (coniugi), dec(urioni).

361 antIGONVS | NVIAE · L | ANTONIAN · | DEC
 TI · CLAUDIO | AVG · L · MEROPI | PROCVRATORI | A · REGIONIBVS · VRB
Ibidem. Gori p. 83 n. 14 (Henzen 6347).

362 TYRANNVS | VERN · DEC · III · TRIB · AVG¹ · | DAT · OLLAM · | PHILA-
 DELPHO · COSER · | POTITIANO · PISTORI

Ibidem. Gori p. 104 n. 44. — ¹) Tyrannus vern(a), dec(urio) tertium, trib(unus) Aug(ustanorum?). AVG quomodo solvendum sit, dubium est; indicari videtur collegium servorum domus Augustae. Tribuni eiusmodi collegiorum saepius inveniuntur cf. supra n. 179.

363 MAENALVS | PEDISEQ. | DEC.
PHILEMATIO · AVG · L · | SACERD · Á · BONA | DEA · MATER · MAENALI
Ibidem. Gori p. 144 n. 105.

364 TVRANNVS · VERNA · TAB · APPARITOR · | SACRIS · OMNIVM · IMMVNIS¹ · |
IS · DEDIT · TI · CLAVDIO · AVG · L · VETERANO · | COL · V · M · BAR · IVM
(sic) · TOTVM · |
in dextra tabellae parte infra: IS · INTVLIT · IANTHVM · AVG · L · |
FRATREM · SVVM
in sinistra tabellae parte infra: MINISTRI
Ibidem. Gori p. 65 n. 1. (Orell. 2975). — ¹) *Ita distingue: Tab(ularius),*
apparitor, sacris omnium immunis (sc. in collegio).

365 M · LIVIVS · AVG · L · | MENOPHILVS | CALCIA TOR
M · LIVIVS · AVG · L · | MENOPHILVS · CALC | OLLAM · DAT | LIVIAE ·
CHLOE · L · SVAE
in altera tabella a dextra: LIVIA · MENOPHILI · ET | SABINI · L ·
CHLOE | M · LIVIO · SABINO · FIL · SVO | OLLAM · DEDIT
a sinistra: LIVIAE · LALAGE · L¹ | M · LIVIVS · SABINVS · F² | VXSORI ·
SVAE · OLLAM | DEDIT · EI QVE · LIVIA | TERPNI · ET · SATVRNIN³ | LIB ·
SECVNDA · DEDIT
in tertia tabella: SABINVS · AVG · L | ARCARIVS³ · OLLAM | DEDIT ·
LIVIAE · TERPNI | ET · SATVRNIN³ · L · SECVNDAE
Ibidem. Gori p. 131. 132 n. 88. 89. 90. — ¹) *L(ibertae) sc. Liviae,*
Augusti coniugis. ²) *F(ilius); distinguitur ita a Sabino Aug. l. ar-*
cario inscr. sequentis. ³) *Aut cum servus etiamtum esset arcarius fuerat*
Liviae (semper enim arcarii domus Augustae servi videntur fuisse), aut
arcarius collegii, quod mihi magis placet; arcarius in hoc collegio idem
fere erat qui in aliis quaestor dicitur.

366 AMYRIS · LIVIAE
PEDISEQ. CNISMO · APHRODISIAE
LIVIAE · SER · MAGISTR¹ · CONIVGI · SVAE
SVO · DAT · OLLAM DAT · OLLAM

Ibidem. Gori p. 101 n. 38. — *Lege: Amyris, Liviae pediseq(ua), Cnismo,*
Liviae ser(vo), magistr(o) suo dat ollam; (is) Aphrodisiae coniugi suae
dat ollam. — ¹) *Scil. collegii cf. ibid. n. 37: Cornelius Chius qui in*
mag(isterio) dec(essit).

367 IRENIO · AB · ORNA | INT · IN · VNA · GENESIM | VENER · ET · ALCISTVM · F
Ibidem. Gori p. 142 n. 103. — *Lege: Irenio, ab orna(mentis), int(u-*
lit) in una (olla) Genesim, Vener(em) et Alcistum f(ilius).

368

AVCTVS · LANIP¹ | AVGVSTAE · LV² M · LIVIVS | AVCTI · L · LYDVS | A · SEDE | AVGVSTAE

Ibidem. Gori p. 138 n. 98. — ¹) *Lanip(endus)* cf. Gorium n. 99 Henzenum n. 6322. ²) *V(ivus)*.

Addo hñs columbarium integrum a. 1852 Romae in vinea Codiniana ad viam Appiam prope portam S. Sebastiani haud longe a sepulcro Scipionum detectum. Misit mihi E. Bormannus titulos ab Henzeno descriptos omnes, praeter paucos qui iam perierant; hos antea exceperat P. E. Viscontius. Ubi nihil adnoto titulos in tabellis notae formae scriptos esse scias; ubi in eadem duo alter iuxta alterum inveniuntur, eos duplici hasta || separavi. Columbarii huius forma cum singularis sit differatque a ceteris eiusdem generis monumentis, Henzeni descriptionem hic praemittendam censui (cf. Monum. Inst. arch. 1856 p. 18):

Vien formato, cioè, da un corridojo largo 4 passi incirca, dal quale sporgono due ali laterali in modo da presentare con esso due angoli retti, sicchè, supponendo per un momento il masso del terreno intermedio essere piuttosto un edificio quadrato, il corridojo potrebbe paragonarsi ad un portico esterno, che ne cingesse i tre lati. Trovasi poi la scala sulla fine di quell' ala che sta lungo la via Appia, e che cominciando da quella scala medesima si protrae per sedici passi, prima d'imboccarsi nel corridojo traversale lungo ventitre passi, mentre l'ultima ala, parallela alla prima, è dieciotto passi lunga e termina con una specie di *crypta* addentrata per un pezzo nel tufo della collina, in cui furono rinvenute ammassate molte ossa umane, riputate avere spettato a corpi di servi e gente bassissima, buttatevi senza altri provvedimenti di sepoltura. Le pareti vedonsi divise in compartimenti mediante pilastri, sui quali appoggiavano archi rinforzanti la volta, quattro nel corridojo traversale, e tre in ognuna delle ali; e sono discosti quei pilastri l'uno dall' altro quattro passi, meno negli angoli, dove l'ultimo pilastro è di cinque passi distante dal muro del corridojo traversale. Il primo compartimento della prima ala viene occupata dalla scala, quì non applicata al muro nella guisa ordinaria anzi descritta che con gradini alti ed incomodi la fa giungere dritto al fondo dell' edificio, ma piuttosto appoggiata su due archi, dei quali il primo la porta all' altezza della quarta fila delle edicole, laddove voltatasi indietro, un secondo arco la fa scendere al suolo. Le pareti accanto alla scala sono munite di loculi a due olle, per lo più della solita foggia arcuata usata nei colombarii, mentre il

rimanente del sepolcro non ne fa vedere che edicole di figura quadrata. Di queste poi ogni compartimento della parte esterna ne mostra sei file di tre edicole, meno i compartimenti posti negli angoli che abbiamo veduto essere di maggior larghezza, laonde ne contengono quattro in luogo di tre; ma voglia notarsi che ogni edicola media della seconda fila, contandole cominciando dal suolo, comprende lo spazio di due file, perchè più decorata delle altre e forse destinata a ricevere busti o urne di maggior grandezza. La parete interna però non ha che piccole edicole. Ogni edicola poi contiene quattro olle disposte due a due, delle quali le posteriori trovansi poste in un piano un poco elevato che forma quasi un gradino, nella di cui fronte suole essere collocata una seconda iscrizione. Da questa disposizione generale formano però delle eccezioni non solamente le edicole collocate al di sotto degli archi della scala, ma eziandio le parte inferiori del primo compartimento (venendo dalla scala) della parete interna, occupata da un sepolcro più grande formato da un arco di marmo bianco portante l'iscrizione di Giulio Crisanto (n. 445), ed in simile guisa l'ultimo compartimento della parete esterna, l'inferior parte della quale viene anch'essa riempita da un arco contenente non meno di sei edicole minori, comprendenti trentasei olle giusta l'iscrizione n. 384. In quanto poi alle olle sottoposte agli archi della scala, vediamo sotto quello corrispondente al lato minore della prima ala e che sorregge per conseguenza la parte inferiore della scala, una grande edicola chiusa da una marmorea porticina, della quale decorazione altri esempi ritrovansi in questo stesso colombario, nè so se con qualche probabilità possa ad esse riferirsi la denominazione di *scrinia* nel n. 347. Accanto poi a questa edicola scorgesi altra quadrata, e sopra essa tre loculi arcuati della solita forma. L'altro arco che applicato alla parete interna della medesima ala serve ad appoggiare l'attaccatura della scala a quella medesima, rinchiude una magnifica edicola con tre divisioni, ornata di un fregio di giallo antico, cornici ecc. Noterò ancora che i piloni formanti gli angoli sporgenti della parete interna sono in alcune delle loro facciate interrotti da edicole, in altre privi di esse. Ma la particolarità la più singolare che distingue questo edificio da tutti i simili che mi fu dato esaminare, offrono certe travi di pietra sporgenti in vari luoghi dall'una e dall'altra parete, le quali difficilmente potranno credersi altro se non che sostegni d'una galleria che avesse circondato tutto l'interno del monumento, e per tali, se non m'inganno, furono pur anche spiegate da chi più di me è al giorno di cognizioni architettoniche. Se quest'è vero, l'adito a quella galleria che serviva a dare accesso alle edicole poste in alto,

deve' essere stato praticato dal capo di scala formato dalla piegatura di quest' ultima. Rispetto alla decorazione, questo colombario venne di già detto essere assai rimarchevole a cagione dei marmi e sculture, di cui è ornato. Infatti, oltre i titoli marmorei, di cui ogni edicola era fornita, anche il fondo delle due loro divisioni è formato di lastre marmoree con buchi tagliativi per mettere le olle, e molte ne presentano tuttora le reliquie delle cornici, dei frontoni, dei pilastri, e delle colonnette che le abbellivano. Si aggiungano le urne, i vasi, i busti posti in non poche di esse. Numerose lucerne che vi si sono ritrovate, venivano probabilmente collocate sulle mensole sporgenti da non poche delle edicole. Erano le pareti e la volta adornate di graziose pitture di fogliami, di grappoli d'uva, di fiori ed uccelli, e, dove gli archi si staccano dai pilastri, osservansi belle palmette. — Ad un restauro fatto in tempi antichi può forse avere relazione questa lapide, murata nella parete esterna e probabilmente ritrovata nella vicinanza del colombario, non riferibile certamente alla costruzione originaria, alla quale poco ben corrisponderebbero i caratteri cattivi e poco profondi:

369 P · RVBRI · GATIS · MAioris | ET · TERNIS · PVERI · L |
 PRISCILLA · P · RVBRIVS · IIIIO | TIGRANES · FRATRES · ET ·
 NATI · GATIS · MINOris | MENSAM MARMORIM¹ · PICTVRAS · IN
 PARIete | CIRCA · ET · PAVIMENTA · IN · PLANO · ET · IN · S |
 TIBVRTINOS · IN MACERIE² · ET · IN SO | HAEC · OMNIA

¹) MENSAMARMORIM in lap. ²) IMACERIE in lap.

Della ricchezza poi degli ornamenti di singole edicole reca bella testimonianza la lapide n. 461.

370
 dum TAXAT
 IINVS · EX
 NDVM · EANT PLACVIT
 RIT · VIATORQ¹ ANNOS XXX
 RTET · VISITATVM ITEM · PLACVIT · Q
 VM · SIT · QVEM · VI SV . . .² FVNERA
 . . . N · VENERIT · QVO EI CÀVERIT · SI

Lapidem ita mutilatum esse valde dolendum, fuit enim lex decretumve collegii. — ¹) Viator sc. collegii. ²) Littera una excidit.

Augustus et Livia.

371 C · IVLIVS · DIVI · AVG · L | NICEROS · VEDIAN¹ · ACCES | GERMANICO ·
 CAISAR · COS² · ET | CALVISIO · SABINO · COS³ | — IVLIA · L · F ·
 HELICE | VIX · AN · XX || C · IVLIVS · AVG · L · AMARANTHVS | SIBI ·

ET · IVLIAE · C · L · CLARIE · ET | IVLIAE · C · L · MERCATILLAE | DELI-
CIO · MEO | —IVLIA · EVHETERIA | HELICES · MATER

Primus incisus videtur Amaranthi, Clariae, Mercatillae titulus, vivo Augusto, deinde eo mortuo Nicerotis, tum Helices, fortasse Nicerotis coniugis, et matris eius Euheteriae; cur Henzenus l. l. p. 21 id nolit, non intellego. — ¹⁾ Ex familia Vedii Pollionis quem Dio (54, 23) magnam partem bonorum Augusto legasse narrat. ²⁾ Cos. 12 et 18. ³⁾ Calvisii Sabini consules reperiuntur a. u. 715. 750 et p. C. 26.

372 VALERIA · EPESIA | PRINCIPIS · CAESARI (sic) | SER · AGRIPPIANI¹ |
IVLIA · P · L · PRIMIGENIA · TESTAMENTIS | PRINCIPIS · FECIT

¹⁾ I. e.: Valeria Ephesia, Principis, Caesari(s) ser(vi), Agrippiani (coniux).

373 tessella non scripta; in altera: C · IVLIVS · DIVI · AVG · L · | COZMVS
SPECLARIA¹ | AGRIPPIANVS · HIC · SITVS · EST | C · IVLIVS COSMI · L |
SABINVS

¹⁾ Cf. tit. seq.

374 C · IVLI · DIVI | AVG · L · COZMI | SPECVLARIARI | AGRIPPIANI || IV-
LIAE | C · L | FAVSTAE

375 IVLIA · ERÓTIS · FÉMINA · OPTIMA · HÍC · SITAST
NVLLVM · DOLÓREM · AD INFERÓS · MÉCVM · TVLI
VIRO · ET · PATRÓNO · PLACVÍ · ET · DÉCESSI · PRIOR¹
C · IVLIVS · BLASTVS C · IVLIVS
C · IVLIVS · CELADVS DIVI · AVG · L
MESSIVS

¹⁾ Versus sunt senarii.

376 STROBILVS | ACTI | DIVI · AVG · L · L¹ || C · IVLIVS | CLITVS

¹⁾ Lege: Strobilus, Acti divi Aug(usti) l(iberti), l(ibertus).

377 . . RESTIS | . . VENVSTA | . . LIVIAE · DAHNENI¹

¹⁾ A sinistra lapis fractus est, ita ut quantum perierit incertum sit.

378 M · IVLIVS · AVGVSTAE · L · ARTEMA¹ | SIBI · ET · HELLADI · L · SVAE |
OLLAE · IIII | VV² (sic)

¹⁾ 'Nomen gentis adoptivae Liviae, Augusti uxoris, adsumpsit, praenomen patris eiusdem naturalis'. Henzen. Alia exempla habes apud Gorium col. Liviae p. 152 n. 116. 118; 190 n. 198 cet. Artema est Artemidorus.

²⁾ Fortasse v(iva) v(ivae) vel v(ivit) v(ivit).

379 HELENA · ARTEMAE | AVGVSTAE · L · ARGENT | CVI · IS · DEDIT · OLLAM ·
I · M¹

¹⁾ *Lege: Helena Artemae, Augustae l(iberti) argent(ar)i, (serva) cui is dedit ollam I m(ortuae). — Argentarius idem videtur esse, qui alibi dicitur ab argento, ut a cubiculo qui est item dicitur cubicularius.*

380 M · IVLIVS avg. l. | PELORVS

Tiberius.

381 . . IVLIVS · AVG · ET · AVG · L · | MEREVS · PATERNVS¹ | . . VESTA ·
CASTRENSIS²

¹⁾ *Cf. Henzen n. 6316: Epelys Ti. Claudii Caesaris Aug. dispensator Maternus ubi Henzenus adnotat: 'dispensator maternus is est, qui, cum matri Claudii Augusti antea dispensasset, in ipsam domum Augustam transierat. Habemus apud Mur. 914, 3: Primus Ti. Caesar(is) Matern(us) aquar(ias), ita ut agnomen materni eodem modo servis et libertis datum esse appareat, quo agnomina in anus desinentia priorem dominum indicasse constat'. Cf. eundem Mon. Inst. arch. 1856 p. 21 et praeterea Gorium Col. Liviae p. 156 n. 124, 161 n. 130, 98 n. 34. Paternus cognomen simili ratione hic usurpatum videtur; alterum exemplum frustra quaesivi, nec ad quem patrem pertineat perspicio, si titulus ad Augustum et Liviam pertinet. Dicuntur igitur fortasse Tiberius et Augusti coniux eademque filia ut infra n. 385. ²⁾ Initio versus num quid exciderit, dubium; fortasse vest(i)a(rius) castrensis legendum, qui alibi dicitur a veste castrensi.*

382 sub magna aedícula: ANTHVS · AVGVSTI | ET · AVGVSTAE | ANOBVS ·
AMISSIS · GALAESIS | ANNC · CONSTITVIT · SIBI · ATQ · ILLIS · TERMINX

383 OSSA · CLARI | N. CAESARIS · AVGVSTI · ET | ANNAE · AVGVSTAE | SERVI ·
ALEXANDRIANI¹

¹⁾ *Num ab Alexandro M. Antonii et Cleopatrae filio?*

384 In arcu marmoreo loculi magni sex aediculas minores continentis:
TI · IVLI · DONATI | ACCEPTORIS · A SVBSCR¹ | OLLAE · N · XXXVI |
PROPRIAE · IVRIS · EIVS in eodem a sinistra intuentis: FAVSTVS |
AVGVSTI | ET · AVGVSTAE | FRONTONIANVS

¹⁾ *Acceptor a subscr(ptionibus) officium est uno hoc titulo cognitum; videtur is fuisse, qui accipiebat libellos principi oblatos, quibus subscriberet. De subscriptionibus Imperatorum cf. Dig. I, 4, 1, 1. XLVIII, 10 29. Cod. I, 23, 6 cet.*

385 CAS·TOR · TI · CAESARIS | ET · AVG¹ · L · AGRIPPIANUS

¹⁾ *Aug(ustae) scil. Liviae.*

385a TI · IVLI | SOLONIS || PINYTVS | TI · CAESARIS | AVG · SER · MATR¹ |
A · SVPELECTILE (*sic*)

¹⁾ *Matr(is), quod pro Maternus (cf. ad n. 381) positum esse Henzenus recte sine dubio putat.*

386 MVSICÓ · TI · CAES · AVGVST | SCVRRANÓ · DISP · AD FISCVM · GALLICVM |
PROVINCIAE LVGDVNENSIS | EX · VICARIS · EIVS · QVI · CVM · EO · RO·
MAE · CVM | DECESSIT · FVERVNT · BENEMERITO |
VENVSTVS · NEGOT¹ AGATHOPVS · MEDIC FACILIS · PEDISEQ
DECIMIANVS · SVMP² EPAPHA · ABARGENT ANTHVS · AB · ARG
DICAEVVS · AMANV PRIMIO · AB · VESTE HEDYLVVS · CVBICV
MYTATVS · AMANV COMMVNIS · A · CVBIC FIRMVS · COCVS
CRETICVS · AMANV POTHVS · PEDISEQ SECVNDA³
†ASVS · COCVS

*Descr. Desjardins. — ¹⁾ Negot(iator). ²⁾ Sump(tuarius). ³⁾ Contu-
bernalis videtur esse.*

387 DASCYLVS · TI · AVG · MINISTRAT | IVLIAE · NEBRIDI · AVGVSTAE · PEDIS¹ |
COIVGI · SVAE · CARISSIM · LOCVM · SEPVLCRI | SIBI · ET · SVIS | IVLIA ·
ACTE

¹⁾ *Pedis(equae).*

388 IVLIA · C · L · PRIM | VIXIT · AN · XXX || ANTeros · TI · CAESARIS |
CISTARIVS · A VESTE · FOREN | VIXIT · ANN · XXV

389 IVLIA ACCA | MATER | CALLISTHNS (*sic*) · TI · CAESAR | AVG · A ·
BYBLIOTHECE | LATINA · APOLLINIS | ET · DIOPITHIS (*sic*) · F · EIVS ·
A BYBLIOT | LATINA · APOLLINIS | VIX AN · XLVIII¹

¹⁾ *Scilicet Acca mater, cui f(ili) Callisth(ē)nes et Diopithes titulum fecerunt. Diopithis nomen alibi non invenio; est Διοπίτης.*

390 *supra scalas:* TI · IVLIVS · AVG · L · | FVSCVS · CORNIFICIAN¹ |
PRIMIGENIVS · FVSCI · VERNA | VIX · AN · VIII

¹⁾ *Ex familia L. Cornificii cos. 719 (35 a. C.) in possessionem Augusti transiisse videtur (cf. Grut. 617, 1: Photi Caesaris Aug. l(iberti) Cornificiani. 618, 11: Theoni Caesaris Aug. l. Cornificiani) et postea a Tiberio manumissus esse.*

391 IVLIA · CINVRA | VIX · A · XXV || TI · IVL · AVGVSTI | I · CRAENO · AB |
ARGENTO · PATER

392 OLLA · I · C · TVRRANI · | MYRINI · D · ACC¹ | TI · IVLIO · DONATO² ||
PETRONIA · T · L · | PRIMA · POLLVCIS ACTARII³ | CVM · QVO · VIXIT ·
ANN · XXXI | CANINIA · L · L | IVCVNDI · POLLVCIS⁴

¹⁾ D(e) acc(eptore) cf. supra n. 384. ²⁾ Idem qui supra n. 384. ³⁾ I. e. actuarii. ⁴⁾ Altera Pollucis coniux.

393 TI · IVLIVS · SERAPIO | DEAETARCHES¹ || BENABER | ATRINSIS² | SERA-
PIO · OLL | DEDIT

¹⁾ I. e. diaetarches cf. n. 402. (Or. 2912. 2913). ²⁾ Atri(e)nsis.

394 tessella non scripta. SVLPICIA | Q · F · RECEPTA | OLL · DEDIT | TI ·
IVLIVS · EPICTETV || C · IVLIO | SYNTROPHO | OLL · DEDIT | TI · IVLIVS ·
EPICTET | EX · SORTE · SVA

395 tessella non scripta; in altera: TI · IVLIVS | DIONYSIVS

Drusus (minor) et Livilla.

396 TI · CLAVDIVS | ALEXA¹ | LIVIAE² · DRVSI | CAESAR · L | CLAVDIA ·
LIVIAE · L · LIBAS³ || SERVILIA · PRIMILLA · SYMMIALI | TI · CAESARIS ·
AVGVSTI · ET | IVLIAE · AVGVST · SER · SCAPVLAN | VIXIT · ANN · XXV

¹⁾ I. e. Alexander, ut Mena vel Menas — Menander cf. supra n. 378.

²⁾ Sive Livillae, C. Caesaris viduae, filiae Drusi maioris, uxoris Drusi minoris. Eckhel d. n. VI p. 202. ³⁾ In hoc versu DIA · LIV in litura reposita, in qua praeter litteram s nihil certi apparet.

397 ANTIOCHVS · IVLIAE | DRVSI · CAESARIS¹ · SVpra | LECTICARIOS · FECIT |
CLAVDIAE · CEDNE | CONIVGI · SVAE · FECIT (sic)

¹⁾ Iuliam coniugem Drusi Caesaris alicuius novimus nullam, excidisse igitur videtur: filiae; Drusus Tiberii imperatoris filius est, filia eius Iulia primum Neroni Germanici filio nupta erat, post C. Rubellio Blando cf. Borghesium apud Henzenum l. l. p. 22.

Germanicus et Agrippina.

398 CHRYSASPIS¹ | AGRIPINAE² (sic) · SVpra VESTE || HELICONIS · NAR-
CISSI · | AVGVSTIANI³ · ET · HELICONDIS | FILIA · VIX · ANN · III · |
HELICONIS · AGRIPPINAE² | VESTIFICA · VIX · ANN · XXVI | POST · TRIEN-
NIVM · DECESSIT · EADEM | DIE · QVA · FILIA

¹⁾ In litura repos., olim in lapide erat CHRYSIPPVS. ²⁾ 'Maioris, Germanici uxoris'. Henzenus. ³⁾ Narcissus Augusti fuit, antequam in possessionem Agrippinae transiret.

399 *sub aedícula:* NYMPHICVS | aGRIPPIN · GERMANIC | AB · ARGENTO

400 C · PAPIVS · ASCLEPIADES | PAPIA · EROTIS · L | IVLIA · IVCVND · NVTRIX |
DRVSI · ET · DRVSIILLAE¹

¹) *Germanici filius filiaque.*

Gaius.

401 ALEXANDER · C · CAE | SARIS · AVG · GERMANIC | SER | PYLAEMENIANVS ·
AB · BYBLI | OTHECE · GRAECA · TEMPLI · APOLLI | NIS · VIX · ANN · XXX'

402 *supra scalas:* S · C · CAESARIS | L · DIAETARC |
. O · HIBERNA

403 GALATEA · TI · CLAVDI | CAESARIS · ANCILLA

404 *m. ant.* ANTONIAE | *aug.*¹ L · LAMVS | *vix. ann.* XXXII

¹) *Si recte supplevi ad matrem Imp. Claudii Antoniam pertinet; Augustae cognomen Gaius ei tribuit.*

Iulii.

405 C · IVLIVS · NYMPHODOTI | L · LIB · NICEPHOR · TECTOR *tessella non*
scripta: C · IVLI NYMPHODOTI · L · | SYNEROTIS || IVLIA · C · ET ·
O · L | PRIMA

406 IVLIVS · AVG · L | MARVS | TITIANVS · CVBICVL |
. SEX · POPPAEDIVS | O · L · OPTATVS |

407 IVLIA · QYARTA | ET FILIA | IVLIA · PRIMA | FESTI · A BIBLIOTHEC

408

tab. marm. in aedícula:

EX · SORTE · C · · EX · sorte ti

IVLI · ANTEROTIS · CLAVDI · CHR^{es}ti¹

QYEM · DEDIT

FVFICIAE

PRIMAE

LIB · LIB · P · Eorum

¹) *Vel Chr(esimi) vel tale quid.*

409 *urna marmorea:* DIS · MANIVS | C · IVLI EPAGATHI · C · IVLIVS |
ANDRONICVS · PATRONVS | LIBERTO · CARISSIMO · DE SE | BENE · ME-
RENTI · VIX · ANN · XXXV

410 C · IVLIVS · PONTICI · L · HERMA | IVLIA · PONTICI · L · SELENIO | C ·
IVLIVS · PONTICI · L · VRBANVS

411 *In ossuario marm. eleganter sculpto: duo Amores tenentes concham, in qua est aquila; sertum; DIS · MANIBVS | C · IVLIVS · HERMES | VIX · ANN · XXXIII · M · V | DIEB · XIII | C · IVLIVS · ANDRONICVS | CONLIBERTVS · FEC | BENE · MERENTI · DE SE infra titulum aedicula in qua vir et femina sinistra pomum tenens dexteras iungunt, in utroque latere ramus sub quo aves.*

412 *urna marm.: DIS · MANIBVS | C · IVLIO · LYGDAMO | VIX · ANN · XXVIII | MENS · X · DIEB · XX | FECERVNT | C · RVSTIVS · EPICTETVS | AMICO DIGNISSIMO | BENEMERENTI · ET | SEVERVS · DOMINO · DIGNISSIM infra protome defuncti in concha quam duo genii sustinent.*

413 *urna cineraria: DIS · MANIBVS | C · IVLI · POLYBIANI | VIXIT · ANNIS · XXV · MENSIBVS · V | IVLIA · SABINA · ET · IVLIA · FESTA | FRATRI · PISSIMO · FECERVNT*

414 *cippus: CNDI·ALCIMMI¹ | IVLIAE · LEGVSAE | SATVRNINO | AGATHEMERIDI | SOTERIDI | C · IVLIVS | RESTITVTVS | FECIT · ET · SIBI*

¹⁾ *Sic litteris claris sed minoribus.*

415 D · M | C · IVLIVS · GEN · | ET · C · IVLIVS · PI · | ET · C ·
IVLIVS · FI · | ET · IVLIA · ANT ·

416 IVLI · C · | PHILOXENI · . . .
Descr. Viscontius.

417 *infra scalas: IVLIA ACRIS*

418 *urna quadrata: D · M | IVLIAE · CHRESTE | C · IVLIVS | ANTHVS | CONIVGI | PIENTISSIM · B · M · F*

419 IVLIA · CYRINE | V · A · XIV

420 IVLIA | EVCHE | VIX · AN · XXX

421 FELICVLA | IVLIAE · FAVSTAE | DELICIVM · V · A · VIII

422 IVLIA · FELICVLA | VIX · ANN · XX

423 *tessella non scripta*: IVLIA | FORTVNATA | VIX · ANN · XXV

424 *litt. malis*: IVLIA | HETEEA | L · AMARYLLIS

425 *in margine anteriore aediculae*: IVLIA · OPTATA || IVLIA · NICE

426 *sub aedicula*: IVLIA · PHRONTIS · SIBI · ET · SVIS

427 IVLIA PRIMA | EVNI¹ | MATER · PHOEBES || PHOEBE | FRONTONIS |
VIXIT · AN · XVIII

¹⁾ *Sc. uzor.*

428 *ossuarium bisomum*: DIS · MANIBVS | IVLIAE · PRISCAE | BENEMERENTI |
EVRYTVS · CONIVGI | FECIT | VIX · ANN XXIII *tessella non scripta.*

429 IVLIA · RESTITVTA | ACVTI · AVG · LIB · LIBER

430 D · M · | IVLIAE · RVFINAE | VIXIT · ANN · IIII · M ·

431 *sub aediculis duabus*: IVLIA · PRIMIGENIA · VIX · AN · III · MENSIB · IIII |

Debuit haec gnatae pietas praestare parenti

Nunc | pater hic gnatae fungitur officio.

432 IVLIA · PRIMA | INGENVO · AVGVSTAE | SPONS¹ · FRATRI · V · A · XIX |
C · IVLIO · AVG · L · REGILLO · VIRO | C · IVLIO · CARO · FILIO |

Coniuge siquā careſ, fratremque miserruma siquā

Flet raptum et nātum perdidit á gremio:

Hunc titulum aspiciat, funus non quaeret in isto,

Quó dolet, et flebit tot mea damna magis.

¹⁾ *Ingenuo, Augustae (sc. Liviae) (servo), Spons(iano) cf. Gorium Col. Liv. p. 88 n. 21: Nicodemus Sponsian(us) de(curio) cubicularior(um).*

433 *urna cineraria*: D · M | EPAPHRODITO | IVLIA · STACTE | SABINES ·
LIB | CONIVGI · B · M | F · V · A · XVIII

Claudii.

434 *ossuarium quadratum marmoreum avibus, sertis, calatho fructibus repleto, praeterea Hammonum capitibus et aquilis insigne*: DIS ·
MANIB | TI · CLAVDI · AVG · LIB | CHRYSEROTIS | ET · IVLIAE · THEO|NES ·

ET · CLAVDIAE | DORCADIS

Descr. Viscontius.

435 *urna cineraria, in litura ut videtur reposita*: TI CLAVD || AQUILAES

436 urna cineraria eleganter sculpta: TI · CLAVDIVS FELIX | TETTEIDIAL¹ (sic) FORTVNATAE | CONIVG · I (sic) BENE MERENTI · FECIT

¹) *Lege: Tetteidiaes, alibi nomen TETTEDIVS I. Neap. 6992 vel TETTIDIVS (TETIDIVS) ibid. 5587 cet., nec diversum videtur TITEDIVS ibid. 5588. cet.*

437 urna parva quadrata: TI · CLAVDIVS | TERENTINVS | VIX · ANN · XXXII

438 infra scalas loculus magnus marmore ornatus et in similitudinem portae formatus, in cuius epistyllo legitur: DIS · MAN · SACR · CLAVDI · AETHERIS · PARCE · PARCEN | TIBI¹ s

¹) *Intellege: parce dis Manibus meis, tum et illi tibi parcent.*

439 DIS · MANI · CLAVDIE · | SATVRNINE · M · EIVS¹ · | ANTIGONVS · CONI · CARISSI · ET · SIBI | ET · SVIS

¹) *M(emoriae) eius? m(aritus) eius?*

440 inscriptio picta litteris evanescentibus: CLAVDIAE · THA¹ · | A · A

Descr. Viscontius. — ¹) Thallusae vel tale quid.

Flavii.

441 urna: DIIS · MANIB · FLAVIAE | HELPIDIS · VIX · ANN · XIII · M · VII | D · XVI | T · FLAV · AVG · L · EPAPHRODITVS | F · ET · SIBI

442 D · M | FLABIA PROSDE|XIS · L · MARCIO | INSVLANO · FECIT | VIXIT · AN · X · M · V | DIEBVS · XI

443 FLAVIA · VITALIS | SIBI · ET | A · FLAVIO · PROTICENI¹ (sic)

¹) *Protogenes saepius corrumpitur in Protigenes I. Neap. 3215 cet.*

Ulpii.

444 M · VLPIVS · AVG · LIB | PHILETVS | HEDIAE · PARTHENICE | CONIVGI · BENE · MERENTI | POSTRISQVE (sic) · SVIS

Aelii.

445 in arcu: C · IVLIO · CHRYSANTO | ET · P · AELIVS · AVG¹ · LIB · EVTYCHVS · PRAEPOSITVS · VELARIS | CASTRENSIBVS · FECIT · ET · SIBI · ET · SVIS · POSTERISQVE · EORVM *sub eadem aedicula:* C · IVLIO CHRYSANTO | AEDITVO COLLEGI TABERNA|CLARIORVM · DONAT|VM · SIBI LOCVM QVEM PE|TIT Ad² TROPHIMO INMVNE · | QVEM IVSSIT S³ A³ PECVNIA | FACERE SIBI · ET FIIS⁴ · SVIS · | ET · CONIVGI

¹) *Hadriani.* ²) *AR in lapide.* ³) *SA in lap.* ⁴) *FIEIS in lap.*

446 *urna marmorea*: D · M | AELIAE | ATHENAI | P · AELIVS | FRVCTVS |
B · M · FECIT

447 *sarcophagus non sculptus nec satis laevigata superficie, litteris
magnis et bonis*: D M | AELIAE VENERIAE | T AELIVS AVG¹ LIB
AGATHEMER | CONIVGI SANCTISSIMAE FECIT

¹⁾ Antonini Pii.

448 D · M | SPENDOPHORO · AVG · N · VESTITORI | T · AELIVS · AVG · LIB ·
ELEVTHER · ET | DIONYSIVS · ET · ACHILLEVS | AMICO · OPTIMO · B ·
M · FECER

449 *urna quadrata, in cuius lat. urceus et patera*: D · M | AELI · AVG ·
LIB | ADVENAE | QVI · VIXIT | ANNIS · XLII | AELIA · AVG · LIB · | EX-
TRICATA · CONIVGI · BENE · MERENTI

Aurelii.

450 *ossuarium rotundum*: D · M | OSSVA · VIRI | BONI · M · AVR · | AVG¹ ·
LIB · TYRANNI

¹⁾ M. Aurelii.

451 D · M | AVR · BASILEO | AVG · LIB · VLPIA | PRIMA · CONIVGI · B · M ·
FECIT | PP¹ · AT TABER|NACLA

¹⁾ P(rae)p(osito).

452 *cippus marmoreus*: D · M · S | AVRELIAE | EPIGONENI | VIX · ANN · III |
MENSIBVS · III | DIEB · XVII · H · IV | FECIT | C · AVRELIVS | EVENVS ·
ET | AVRELIA | EPHESIA · VER|NAE · KARISSIM

453 *in operculo urnae cinerariae, in quo figura sculpta est lecto recum-
bens; v. 1 in ipso lecto extat*: D AVRELIA · VITALIS M¹ | CVPIDINI ·
ABIAE · SVAE · BENE · MERENTI · FEC

¹⁾ Intellege: D(is) M(anibus) Aurelia cet.

Servi.

454 *tab. magna marm. in aedicula*: HILARVS · AFRICANI · FILIVS | AVG ·
VERNA · ADIVTOR | ARATIONIBVS · SORORI | SVAE · AMPLIATAE · QVE ·
VIXIT | MENSIBVS · XI · DIEBVS · XXIII · | DE · SVO · SE · VIVO · FECIT ·
ET · SIBI · ET | SVIS · POSTERISQVE · EORVM · HVIC · | OSSVARIO · DOLVS ·
MALVS · ABESTO · | QVOD · SI · QVIS · ADVERSVS · EA · Q · S · S¹ · SVNT |
FECERIT · INFERET · FISCO · DOMINI · N | HS VIGINTI · MILLIA ·
NVMVM

¹⁾ Q(uae) s(upra) s(cripta). Sanctiones similes rettuli supra n. 290 sq.

455 D · M · S | SOTERICHI · PVBLICI | VESTRICIANI · A | BVBLIOTHECE · POR-
TICVS | OCTAVIAE | STATILIA · HELPIS | CONIVGI · B · M · F · V · A · XXVIII

456 DIS · MANIBVS · LAELIAE · | CARISSIMAE · FEC · LI-
BERALIS a bibliotheca | LATINA · APOLLINIS · ET · SIBI · ET · SVIS ·
posterisque eorum.

457 D · M | CRESCENTI · VERNAE | CAESARIS · N¹ | CVBICVLARIO · STATIONIS
II | VIXIT · ANNIS · XXVII | MESIBVS · XI · DIEBVS · XI
¹) Versus postea additus, litteris minoribus.

458 CASTVS · FRONTONIS | TABVLARI · DELICIVM | VIX · ANN · III · MENS · IV

459 PRIMVS | MOSCHI | DEC¹
¹) Dec(urio).

460 infra scalas sub aedícula: DIOGENES | SOSTRATI | MAR¹ · D²
¹) Mar(garitarius), cf. Gorium Col. Liviae Aug. p. 141: Celeuthi, Li-
viae marg(aritarii). ²) Diogenes, Sostrati (servus) mar(garitarius),
d(ecurio).

461 aFRICANVS · AVG · VERNA · | QVI · ET · SVpra · AEDICVLAM | cuM CAN-
CELLIS · ET · ORNAMENTIS · | cuREIS · ET · HYDRIAM · ONYCHINAM¹ · |
SIBI · ET · SVIS · POSTERISQVE · EORVM · | DE SVO · SE · VIVO · FECIT
¹) Hydria loco suo reperta est.

462 in litura: D · M · ACMAZONTI | RVFICANA · IDALIME | FRATRI · BENE ·
MERENTI | FECIT · ET · SIBI · ET · SVIS | POSTERISQVE · EORVM

463 L · ATHICTI · DOLABEL | AGASTVS¹
¹) Intellege: L(ocus) Athicti Dolabell(iani) (vel Dolabel(lae) (servi).
Agastus (fecit). Ad P. Cornelium Dolabellam cos. a. 10 spectare videtur
de quo cf. Nipperdeium ad Tac. Ann. III, 47.

464 OSSA | ATHICTI | TARIANI

465 litteris malis: D · M · | CHARITONI | FIL · DVLC · FEC | SIMPLX¹ · MAT |
ET · PAT · ZOSIM · | VIX · AN · II · M · X
¹) SIMPLX in lap.

466 CHILO

467 ERASTVS | PHILARISTI | FILIVS | VIX · ANN · XVIII

468 EROS · BRYACIS | FRATER

469 MEROVE | PLOCAMI

Descr. Viscontius.

470 *ossuarium quadratum marmoreum, in cuius fastigio aves fructus appetunt in calatho positos; in ipsa urna Satyrorum capita visuntur, in operculo gryphorum figurae:* DIS · MANIB | ONESAE¹ · PRACTICE | CONIVGI · SVO | BENE MERENTI | FECIT · ET · SIBI

Descr. Viscontius. — ¹) *Cf. Grut. 656, 2 (Q. Virius Onesas).*

471 D · M | OPTATO · FILIO | DVLCISS · V · A · I · M · II | D · XVIII

472 D · M | PERSEO | V · A · I · D · XXVIII¹ |

¹) *Inclinatas litteras legit Viscontius, hodie perierunt.*

473 ROMANA · ANN | XVI | LATINA · F · BIMA

Descr. Viscontius.

474 SYN — *canis* — ORIS

CLVCON — *figura* — DELICTV¹

¹) *Clucon(is) i. e. Glyconis deliciu(m).*

475 ☉ D M | TELESPHORO | VIXIT ANNI | VII · MENS | VIII · FECIT | TELES-
PHORVS ET | TRYPHENA · PA|RENTES FILIO | ☉ B · M ☉

476 TELETE | AVGVSTAES | LIBERTAE · LIBERTA | VIXIT · AN · XIII

477 *in urna cineraria:*

OSSA

aLEXANDRI

CAE¹

supra scalas:

... aPONIVS · X¹ ·

... AGATIO² · H ·

annoR · II · MENSVM ·

¹) CAE(aris) *sine dubio, sed a sinistra evanuisse videtur; fortasse fuit: [vernæ] cae[s. n.].*

¹) *Aponius gentilicium est, itaque X[ystus] vel simile quid scribendum.*

²) AGATIO *in lap.*

478 *litteris pictis sed evanidis:* CAE · IN

HE · . · N ·

Descr. Viscontius.

Aliae gentes.

479 *in fragmine coronas*: ABVCCIA · GLOE · FELICIS · L · ABVCCIVS · PAMPHILVS
Descr. Viscontius.

480 *supra scalas*: M · AEMILIVS | IANVARIVS | SIBI · ET · || SALLIVIAE |
 EROTINI | CONIVGI

481 AEMILIVS | PITYNCHANVS¹

¹) *Idem cognomen Grut. 782, 2; est Epitynchanus.*

482 ALFENA IVLIA
 VRBANA SEXTILIA · GLAPHYRA
 VTILIS ET · APAMEA¹

¹) *Iunge: Iulia Glaphyra et Apamea.*

483 *litteris rubris picta*: Q · ANNIVS · M · F · QVI | PROCVLVS¹ | VIX ·
 ANN · XL

Descr. Viscontius. — ¹) Fratrem habes n. 522.

484 C · ARRYNTIVS | MELICVS

485 *in margine aedicularum*: SEX · FOLI · SEX · L · GAA¹

sub eadem: M · AVIANI | FLACCI | C · AVIANI | HOSPITIS || CASINIAES |
 PRIMIGENIAES

¹) *Cf. de hoc cognomine Marinium Atti p. 496 et I. Neap. Ind. cognom.*

486 BVLLATIA | QVINTA | C · ANCHARIVS¹ | LEZBIVS

¹) *Ex Ancharia gente prior uxor erat patris Augusti; Ancharius quidam Priscus commemoratur Tac. Ann. III, 38. 70. Eius gentis homo nobilis non innotuit.*

487 *urna rotunda marmorea*: D · M · | M · CERELLIO · ANTONIO · CONIVGI ·
 KARISSIMO | VETTIA · HELPIS | MEMOR · POSVIT

488 *in aediculo*: CORNIFICIA¹ · CYPARE | VIXIT · AN · III · MENS · X

¹) *Annia Cornificia Faustina fuit soror imperatoris Commodi, viz tamen ab liberto eius haec puella oriunda est; cf. potius Ti. Iulium Fuscum Cornificianum supra n. 390.*

489 *in aediculo*: C · DENTATIO FIRMO | SELENIO · FRATRI | IVLIA · BAVCIS ·
 VIX · ANN · XVII

490 EQVINIVS | BASSVS

491 FABRICI
Descr. Viscontius.

492 A · FANNIVS · ARCHIA

493 FVRIAE | PETALE | FVRIO | NOTO

494 GAVIA · PROCVLA | C · GAVI · CANTI · F · V · A · XIII

495 *in litura reposita*: P · HERENNIO · PLEBEIO · FIL | TI · ALLIENO · PHILIPPO · *conf*VGI | HERENNIAE · LACAENAE *fil.* | HERENNIA COL¹ |
ET · SIBI · ET · SVIS · POSTERISq. *eorum* | OMNIBVS C C P²

¹) Col[his mater] *vel tale quid.* ²) *Litterae punctis indicatae ex priore inscriptione supersunt.*

496 LICINIA PHILVSA | — *circulus* — | VIX A · XXX
Descr. Viscontius.

497 *sub aedícula*: M · IEGIVS · M · L | HERACLA *duae tessellae non scriptae.*

498 *in ossuario marmoreo duas ollas continente et in duorum templorum effigiem formato, litteris malis, in litura*: MWAECILIVS¹ | CRESTVS |
MWAECILIO | HILARO || BENEMEREN

¹) *Lege: M. Maecilius cet.*

499 *sub aedícula ampliore fastigio marmoreo ornata; maior pars tabulae non scripta*: MARCIA | HETHIRA | MARCIAE | FABI · MAXIMI¹ · L

¹) *Marcia coniux Paulli Fabii Q. f. Maximi cos. a. u. 744 cf. Tac. Ann. I, 5 et adnotationes Nipperdeii.*

500 CINERIBVS | MARCIAE · D · F

501 D · M · S | MARCIA · AVGVSTINA | ET SICERVVS · ANENCLETO | IN QVO ·
FVIT · FIDES · AMICIT'IA | VERITAS · INCONPARABILIS · FECER | PARENTI ·
BENE · MERENTI

502 D · M | MARCIAE · HEDONENI | FECIT · MARCIA | TRYPHERA · FILIAE |
SVAE · PIENTISSIM | V · AN · XXX

503 urna marm.: D · M | MARCIAE · OPETREIAE | AVONIAE | L · MARCVS ·
PHYLLIDIANVS | FILIVS

504. 505 MARCIA | L · L · TYCHE || MARCIA | THALIA | VIX · AN · VIII

506 sub aedicula: N · METILIVS · SERTOR | METILIA · N · L · APTIOR

507 D · M | D · MVRRIO · D · F · ATIMETO · V · A | XII · D · V · FECERVNT ·
D · MVRRIVS · HIS|TAR¹ · ET · MVRRIA · FELICLA · FILIO · PIENTIS|SIMO
Descr. Viscontius. — 1) Idem sine dubio cognomen quod Hister Gruter
128, 1. 167, 12 cet.

508 in aedicula: POMPEIAE · Q · L · AMMIAE · DECESSIT · ANN · LX · SOCRA ·
ARELLI | STRABONIS · MATER · ARELLIAE · SOPHE · AVIA · PVP¹ · ARELLI |
STRABONIS · MATER · L · ARELLI · SECVNDI · MATER · L · ARELLI · OP-
TATI | MATER · CALENIS · AELANAES² · TITVLVM · POSVIT · L · ARELLIVS ·
ORENTES³ | SIBI · ET · VXORI · SVAE · ET · SVIS · OMNIBVS

¹) Pup(i) cf. infra n. 2697. ²) Nomen filiae puto fuisse: Calena Aeliana.
Calenum nomen notum est, idque videtur hic accipiendum, gentilicium
enim desideratur (Calene cognomen feminas I. Neap. 819). ³) I. e.
Orontes, cognomen notum; Orentillam habes I. Neap. 5451.

509 A · POSTVMIVS | A · LIB | HILARVS · P

510 supra scalas: DIS · MANIBVS | N · PVBLILIO · | OPTATO · PATRONO |
B · M · VIX · AN · XCV tessella non scripta.

511 cippus marmoreus: DIIS MANIBVS | P · RVBRIO · ABACANTO¹ | RV-
BRIA · LEXIS · CONLIBERTO | KARISSIMO · FECIT | P · RVBRIO · POLYBIO |
F · VIX · ANNIS · XXIX

¹) ABACANTO in lap. Liberti Rubriorum Gallorum fortasse sunt, qui
saec. I exeunte et II initio floruerunt; viz ad Rubrium Pollionem praef.
praet. imperante Claudio (Dio 60, 23) pertinent cf. supra n. 369.

512 cippus marmoreus: D · M | P · RVBRIO | ANICETO | RVBRIA | THALLV-
SA | PATRONO | BENE · MERENTI | FECIT | ET · SIBI

513 ara marmorea, in cuius lateribus urceus et patera: D · M | P · RV-
BRIO | HILARO | P · VETTIVS | GEMELLVS | AMICO · OPTIMO · ET | RV-
BRIA | cLYMENE¹ | CONIVGI · B · M | FECERVNT

¹) GLYMENE in lap.

514 D · M · s | P · RVBRI · CI · . . . | O¹ · RVBRIA · FELIC · . . | A¹ · FEÇT ·
CONIVGI

1) C[hrest]o et Felic[ul]a vel simile quid.

515 L · SCRIBONIVS · LYDVVS

516 SELLIA · EPHYRE · DE | SACRA VIA

517 sub aedícula: T · STATIVS · ACTI · S¹ (sic) | VIX · ANN · XIX

1) Fortasse Actius scribendum.

518 D · M · S | STERTINIAE | G · F · | HEDIAE

519 M · SVFFENATI · SOSO | QVI · VIX · ANN · LXIV | SVFFENATIA · SATVR-
NINA | PATRONO · SVO · B · M · F

520 sub aedícula: EX · SOR TARQVINIAE · ZOSIME · . .

521 M · TERENTIVS | BERVLLVS | VIX · AN · XXXV¹ || L · VESTIARIVS | PRI-
MIGENIVS | VIXIT · ANNO · LXV

1) Titulus erasus est, sed legi potest.

522 A · TETTEIVS | AMANDVS || C · ANNIVS | M · F · QVIR | PROCVLVS¹

1) Cf. n. 483.

523 C · TITIVS · D · L | PHILODAMVS || NAEVIA | D · L · MA¹

1) De cognomine MA cf. Marinius Atti II p. 495.

524 cippus: D · M | CN · TVRRANIO | EVTYCHETI | PRIMVS · TATAE | SVO ·
BENEMERENT · FECIT | N¹ · HISPANVS · IS · QVI · FECIT²

Descr. Viscontius. — 1) N(atione).

525 sub aedícula: P · VALERIVS | ANTIGONVS

526 urna cineraria: D · M | P · VALERIO | AVGVSTALI | TERENTIA | MACA-
RIA | VXOR · F · ET · SIB

527 litteris peesimis: M · VALERIVS | MITHRES · H · S · E | VRGLANIA · SE-
CVNda¹ | VXOR · D · S · D

1) SECVNA in lap.

528 *in parvo cippo marmoreo*: | DANAENI | FECIT | VALERIV |
HILAR|_{us}

529 DLS · MANIBVS | LIBERALI · FECIT | VALERIA · EVTYCHIA | S |
. | NO | NTI

530 DIIS · MANIBVS · SACR | VALLIAE · MELITINE · CONIVGI | L · IVNIVS ·
APHRODISIVS BENEMERENTI POSVIT

531 *litteris malis aevi recentioris*: D · M | VENNIAE FES|TAE QVAE VI|XIT ·
ANNIS | IIII DIEB XVII | VENNIVS TIBE|RINVS PATER | SANCTISSIMAE

532 *in basi protomae mutilae*: D · M · | VIGELLIAE · RESTITVTAE · M · F
. | NIS · MATRI · V · ANN · XXXI¹ | SEXAGENSIMAR · IV
. | MATER · VIGELLIA · FILIAE · P ·

¹⁾ *Lapis fractus, ita ut pars tantum hastae superior conspiciatur.*

533 *supra scalas*: SEX · VOCONIO · SP · F · COL | SEX · VOCONIVS · SPIN-
TARVS¹ | SIBI · ET · PATRONO

¹⁾ *Inde ab littera N in litura repositum; scriptum erat SPITALVS ut vi-
detur.*

534 *Litteris parvulis, sed nitide exaratis*:

Quicumque legis titulum, iuvenis, quoi sua carast¹,

Auro parce nimis vincire lacertos;

Illa licet collo laqueatos inliget artus

Et roget, ut meritis praemia digna ferat,

5 Vestitu indulge, splendentem supprime cultum:

Sic praedo hinc aberit neq(ue) adulter erit.

Nam draco consumpsit domina² speciosus ab artus,

Infixumq(ue) viro volnus perpetuumq(ue) dedit.

*Titulus sepulchralis videtur esse feminas a praedone occisae; ita fere in-
terpretare: Iuvenis, quicumque hunc titulum legis, si tibi uxor tua cara
est, cave nimis auro eam ornes. Illa licet omni arte tibi blandiatur ro-
getque, ut meritis suis digna praemia tribuas, tamen, etsi vestitui eius
paullulum indulgeas, splendentem cultum supprime omnem. Ita neque
praedo eam aggreditur neque adulter. Meae coniugis causa mortis fuit
draco (sc. aureus), qui artus quidem eius ornabat sed idem praedonem
alliciebat. Mortua est virumque miserrimum reliquit. — ¹⁾ Versus 1 et
8 claudicant. ²⁾ Uxor domina vocatur cf. supra ad n. 241 et Fried-
laenderum Sittengesch. I p. 356 sq.*

535 ΗΑΥΚΟΣ ΕΥΘΑΔΟΥ | ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΦΑΝΑ|ΓΟΡΕΙΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑ|ΤΑ ΒΟΟΣ-
ΠΟΡΟΝ ΑΣΠΟΥΡΓΟΣ • ΒΙΟΜ|ΛΑΟΥ • ΥΙΟΣ • ΕΡΜΗΝΕ|ΥΣ ΣΑΡΜΑΤΩΝ •
ΒΩ|ΣΠΟΡΑΝΟΣ

536 in urna marmorea: ΠΙΝΝΙΑ | ΛΑΜΠΑΣ

CARMINA SEPVLCRALIA

Scipionum elogia.

537 In sarcophagi margine superiore litteris rubro colore pictis¹ non incisiss:

L. CORNELIO • CN • F • SCIPIO

in sarcophagi antica litteris incisiss:

versus 1 et duodecim fere litterae v. 2 erasae sunt².

Cornélius Lucius — Scipió Barbátus

Gnaivód patrē | prognátus — fórtis vir sapiénsque,

Quoiús fórma virtú — teí parisuma | fúit,

Consól⁴ censór⁵ aidilis — queí fúit apúd vos,

Taurásiá Císaúna | — Sámnió⁶ cépit

Subigit omne Loucánom — ópsidésque abdoúcit⁷.

¹) 'Romanus is mos fuit (Plin. h. n. 33, 7, 122) quem ita sequuntur Scipiones, cum carmen ad exemplum Graecorum lapidi incidendum curarent'. Mommsenus l. l. ²) Carmen hoc filii titulo recentius esse demonstravit Ritschelius (Mus. Rhen. nov. 9, 9 sq.) et Mommsenus l. l., nihil enim esse Corp. I, in eo, quod saeculo sexto non conveniat, u autem in declinatione secunda pro o perpetuo adhibitam quinto saeculo carmen scriptum non esse docere; contra titulum minio pictum ipso saec. quinto scriptum esse videri. ³) Olim ibi antiquius elogium incisum fuisse putat Mommsenus. ⁴) A. u. 456 cum On. Fulvio Maximo Centumalo. ⁵) A. u. 464. ⁶) Casus sextus est cf. supra n. 25. 26. ⁷) De diversa auctorum narratione rerum a Barbato gestarum cf. Mommsenum l. l.

538 In sarcophago litteris colore rubro pictis non incisiss:

L • CORNELIO • L • F • SCIPIO | AIDILES • COSOL¹ • CESOR²

in tabula ex lapide Albano³:

Honc oino ploirumé co — séntiόνt Római⁴

Duonóro óptumó fu — ise viró viróro

Lucíom Scipíone — filiós Barbáti

Consól censór aidilis — híc fuét apúd vos

Hec cépit Córscia Áleri — áque urbé pugndód⁵

Dedét Témpestátebus — aide méretod vótam⁶

¹) A. u. 495. ²) A. u. 496. ³) Numeros constituit Ritschelius. ⁴) Romanane. Mommsenus. ⁵) Cf. Mommsenum l. l. ⁶) Cf. Ovid. fast. VI, 193.

539 *In tabulis duabus lapidis Albani, quae effecerunt olim anticam sarcophagi*¹:

Quei ápice insigne diális — fláminis gesistei, |
 Mors pérfecit túa ut — éssent ómnia | brévia:
 Honós famá virtúsque | — glória átque ingénium,
 Quibús sei | in lónga lícuí — set tibe útier vita | ,
 s. Facilé factéis superáses — glóriám | maiórum.
 Quaré lubéns te in grémiu | — Scípió récipit
 Terrá Publí | prognátum — Públió Cornéli².

¹) *Versuum exiguis interstitiis in ipso lapide separatorum numeros constituit Ritschélius.* ²) *Africani maioris filius, minoris pater adoptivus videtur esse cf. Mommsenium l. l.*

540 *In tabula sarcophago apta ex lapide Albano:*

L · CORNELIVS · CN · F · CN · N · SCIPIO¹.

Magná sapiéntiá | mul—tásque virtútes
 Aetáte quóm párra | — pósidét hoc sáxsum.
 Quoiei vitá defécit — nón | honós, honóre,
 Is híc sitús, quei núnquam | — victus ést virtútei.
 Annós gnatús viginti² | — is | loceis³ mandátus:
 Ne quairatis honóre | — quei minus sit mandátus.

¹) *Nec de persona nec de aetate tituli satis constat; Viscontius rettulit titulum ad nepotem Calvi consulis a. u. 532, filium Hispalli mortui in ipso consulatu a. u. 578, fratrem minorem Hispani praetura gesta c. a. u. 615 defuncti.* ²) *In lapide xx.* ³) *L. . . EIS in lapide, restituit Mommsenus; Diteist Ritschélius.*

541 *In tabula sarcophago apta ex topko.*

L · CORNELI L · F P s | SCIPIO · QVAIST¹ | TR · MIL · ANNOS | GNATVS
 XXXIII | MORTVOS · PATER | REGEM ANTIOCO | SVBEGIT

¹) *A. u. 587 cf. Liv. 45, 44.*

542 *In sarcophago ex topko in extremo monumento collocato:*

.. CORNELIVS · L · F · L · N | SCIPIO ASIAGENVS | ... COMATVS ANNORV |
 ... GNATVS · XVI¹

¹) *Quae inclinatis dedi hodie perierunt, descripserunt antiquiores. Titulum propter avi praenomen non ad filium Asiageni eius, qui Antiochum vicit, sed aut ad nepotem aut ad aliquem ex posteris gradus inferioris referendum esse, recte tamen Viscontium in nepote videri substituisse, cum sit satis antiquus, adnotat Mommsenus.*

ed. Labus Mediol. 1827 vol. I p. 58 sq. tab. VI et Henzenum n. 5140. Titulos supra relatos dedi secundum Corp. I p. 11—21 n. 29—39. Ritschl tab. XXXVII—XLII. (Orelli 550—558) et postremo duos secundum Orellium 559—560.

548 Hoc est factum monumentum | Maarco Caicilio¹ |
Hospés, gratum est quom apúd | meas réstitistei seédes |
Bene rém gerás et váleas | dórmíás sine qúra.

Romae. Corp. I, 1006 Ritschl tab. LXIXd. *Litteris saeculi fere septimi.* — 'Affectatae est antiquitatis, sed scite factum epigramma'. Mommsenus l. l. — ¹) 'Nota cognomen omissum ad consuetudinem antiquissimorum'. Mommsenus l. l.

549 Hospes, quod deico paullum est; asta ac pellige.
Heic est sepulcrum¹ hau pulcrum pulcrai feminaí,
Nomen parentes nominarunt Claudiam,
Suom mareitum corde dilexit souo²,
5 Gnatos duos creavit³, horunc alterum
In terra linquit, alium⁴ sub terra locat⁵.
Sermone lepido tum autem incesso commodo.
Domum servavit, lanam fecit. Dixi⁶. Abei.
Romae. Corp. I, 1007 cf. Add. p. 561 sec. Cyriacum, auctorem addendum Mazochii, Iucundum, alios. — ¹) Sepulchrum hau pulcrum pulcrai foeminai Cyr. feminae Iuc. Maz. ²) Suon dilexit mareitum corde suo Cyr. ³) Gnatos creavit duos Cyr. ⁴) 'Vivit scriptor altrum. Par huic exemplum haud facile inveneris apud antiquos'. Buechelerus Anth. lat. spec. epigr. p. 8. ⁵) Sub terra linquit alium terra locat. Cyr. ⁶) Deixi Cyr.

550 ulia¹ Quincti Ranci feilia,
Quincti leiberti, Proti², quoi fatum grave
Crudeles Parcae ac finem vitae statuerunt,
Vix quom esset bis decem anneis nata, indigniter.
5 Nam quod concepit leiberum semen duplex,
Quom pareret patrono³; auxilium ac decus
Futurum ad cuncta⁴ commoda atque incommoda,
Inmitis⁵ mors eripuit sueis parentibus.
Nunc illi summo in luctu ac sollicitudine
10 Prae desiderio gnatae fletus in dies
Edunt, sibi esse talem ereptam filiam.

'Pater mei et genetrix germana, oro atque obsecro,
Desinite luctu questu lacrimas fundere.

Sei in vita iucunda ac⁶ voluptatei fuei

15 Vobeis viro atque ameiceis noteisque omnibus,

Nunc quoniam fatum se ita tolit, animo volo

Aequo vos ferre concordisque vivere'.

Quas ob res hoc monumentum aedificavit pater

Gnatae, sibi⁷ uxori hanc constituit domum,

20 Aeternam ubi omnes pariter aevom degerent.

Romae. Corp. I, 1008 ad exempla antiqua Manutianum, auctoris addendorum Mazochii, Pighianum, Smetianum. In sinistra paria vv. 1—10 legebantur, quorum principiis litterae octonae aut denae avulsae erant, in dextra vv. 11—20, quorum nonnulli in fine mutili sunt. Restituit Hauptius. — 1) . . IVLIA Man. VLIA reliqui. Buechelerus nomen mortuae ibi latere existimat ut Proculia vel Marulla, Hauptius heic est sepulta restituit. Nec hoc nec illud certum est; qui Buechelerum sequitur initio pro heic est scribat potius fuit cf. infra n. 555. 2) Ita apographa omnia; Hauptius Prote scripsit, mortuae nomen id esse iudicans. Versu sequente pro crudeles Buechelerus scripsit infestae. 3) Ita exempla omnia; [quom iam] patrono pareret Hauptius scribendum censuit mutato verborum ordine propter numeros versiculi. Sane Terenti arte sic digniores sunt numeri. At posteriores etiam in scaenicis versibus dactylicos imitati sequentibus muta cum liquida syllabas porrigebant, et ut apud Ciceronem Tusc. 2, 21 perge, aude, nate, inlacrima patris pestibus hoc possit videri scriptum pro patriis, tamen Lucilius (cf. L. Muellerum de re metr. p. 430) et Varro (cf. Riesium satir. p. 89) quod licere sibi confidebant, id lapidarium hunc poetam non dedecet. Ordinem igitur verborum cum inverti vetem, tum de duabus illis syllabis quas adsumendas sunt praeter quom nihil decerno. Lacunae rationibus quom optatum potius quam eos quom accommodari existimo'. Buecheler Anthol. lat. spec. epigr. Gryphisw. 1870. p. 16. 4) [Expertam mul]ta cet. Buechelerus sequentibus versum adiungens. 5) Crudelis Buechelerus. 6) ac excidit, loco eius vobis in omnibus exemplis. 7) Ita Hauptius, sibi⁷que traditur, et excidit in omnibus exemplis.

551

EVCHARIS LICINIAE L.

DOCTA ERODITA OMNES ARTES VIRGO VIXIT AN. XIII

Heus oculo errante, quei aspicias léti domus,

Morare gressum et titulum nostrum perlege,

5 Amor parenteis quem dedit natae suae,

- Ubei se reliquiae conlocarent corporis.
 'Heic¹ viridis aetas cum floreret artibus
 Crescente et aevo gloriam conscenderet,
 Properavit hōra tristis fatalis mea
 10 Et denegavit ultra veitae spiritum.
 Docta erodita paene Musarum manu.
 Quae modo nobilium ludos decoravi choro
 Et Graeca in scaena prima populo apparui:
 En hoc in tumulto cinerem nostri corporis
 15 Infistae parcae deposierunt carmine.
 Studium patronae, cura, amor, laudes, decus
 Silent ambusto corpore et leto tacent.
 Reliqui fletum nata genitori meo
 Et antecessi, genita post, leti diem.
 20 Bis hic septeni mecum natales dies
 Tenebris tenentur Ditis aeterna domu.
 Rogo ut discedens terram mihi dicas *levem*'.

Romae. Corp. I, 1009 Ritschl tab. LXXXI ex lap. Suppl. ex exemplis veteribus. Scaena graeca (Mommsen hist. Rom. III (ed. 5) p. 574 not.) et apices (v. 3 léti v. 9 hōra) titulum Caesaris aetate antiquiorem non esse evincunt, ad quam formae quoque vetustiores et recentiores iuxta usurpatae conveniunt. — ¹) Puellas orationem incipere, litteris maioribus sinistrorsumque promotō primo vocabulo versus in lapide declarari, recte adnotat Buechelerus Anthol. lat. spec. epigr. Gryphisw. 1870 p. 10. — ¹) Hei vel heu coniecerat Rutgersius, haec Pighius.

552

PRIMAE | POMPEIAE | OSSVA HEIC.

Fortuna spondet multa | multis, praestat nemini:
 Vive in dies | et horas, nam proprium est nihil. |

SALVIVS ET EROS DANT.

Romae. Corp. I, 1010. Ad exemplum antiquum.

553 *In sinistra lapidis parte:*//^{an}RELIVS L · L | AERMIA |

IANIVS DE COLLE | VIMINALE |

Haec, quae me faato | praecessit, corpore | casto, |

Coniunx, una meo | praedita amans | animo¹, |5 Fido fida viro veixsit | studio parili, quum (*sic*) |Nulla in avarities | cessit ab officio (*sic*).

aVRELIA · L · L

.....

In dextra lapidis parte:

AVRELIA L · L | PHILEMATIO

Viva Philematium sum | Aurelia nōminata, |
 Casta, pudens, volgei | nescia, feida viro. |
 Vir conleibertus fuit² | eidem, quo careo | eheu! |
 5 Ree fuit ee vero plus | superaue parens. |
 Septem me naatam | annorum gremio | ipse recepit;
 Quadraginta | annos nata necis potior. |
 Ille meo officio | adsiduo florebat ad omnis

.....

Romae. Corp. I, 1011 cf. Ann. inst. arch. 1865 p. 308 descr. Mommsenus titulos nunc Parisiis adseruatos; prior titulus a sinistra fractus et recenti manu tam habili restitutus est, ut qui antea eum descripserunt plerique decepti sint. In medio lapide vir et mulier stantes exsculpti sunt: mulier viri dextram utraue manu prehendit. — 1) 'Una meo animo praedita est unice mihi amata, cui respondet amans, ut mox fido fida'. Mommsenus l. l. 2) In lapide fww.

554

C · CANINIVS C · F · | ARN · LABEO PATER

Omnes hei mei sunt: filius illum manu,
 Ille illam mereto missit et vestem dedit;
 Quoad vixsi, vixsere omnes una inter meos.
 5 'Eundem mi amorem praestat puerilem senexs,
 Monumentum indicioſt saxso saeptum ac marmori
 Circum stipatum moerum multis millibus'.

Romae. Corp. I, 1012. Ritschl tab. LXXXD dat qui supersunt v. 5—8. Integram dant Pighius et Ursinus. — Altam antiquitatem totam mentiri videtur titulus propter orationem contortam litterasque minime bonas Mommseno l. l. 'Narrat Labeo pater filii ante ut videtur defuncti libertum in suam se domum recepisse eidemque homini eiusque libertae et uxori monumentum fecisse. Respondet filii libertus, quod puer sibi debuisse, a patre se habere, eiusque rei indicium esse monumentum saxo saeptum et extrinsecus (circum moerum) marmore tectum magno sumptu vel, ut huic homini scribere placuit, stipatum multis millibus'. Mommsenus l. l. Minus recte Buechelerus unum omnia narrare patrem arbitratur, cui pridem mortuo iam senex filius monumentum extruxerit, patri simul et qui post patrem decessissent liberto suo eiusque uxori.

555 *In antica: est hoc monumentum MARCEI VERGILEI EVRYSACIS PISTORIS
REDEMTORIS¹ APPARET²*

Idem fere legitur in facie sinistra et in postica; ad idem monumentum pertinet tab. marm. arcam quadratam et ornatam referens, qualem panibus servandis inservisse probabile est, cum hac inscriptione:

Fuit Atistia uxor mihei | femina
Opituma veixsit | quouis corporis reliquiae |
Quod superant sunt in | hoc panario.

Romae in monumento formae quadrati inaequalis, opus pistorium referente ab arcu aquae Claudiae non plus pedes IX distante. Corp. I, 1013—1016. Ritschl tab. LXXXVIII_{ABCD} ad lapides (Henz. 7267). — 'Arcu aquae Claudiae, qui factus est a. 52/53 p. C., pistoris monumentum antierius esse cum senatus consultum a. 743, quod ut circa fornices aquaeductus utraque ex parte vacui quini deni pedes paterent caviti (Frontin. de aq. c. 127), tum ipsa indicat sermonis indoles extremam liberae rei publicae aetatem vel certe Augustam spirans. Officiorum indicatio tam accurata solet quidem a monumentis huius aetatis aliena esse; sed singulari huius hominis ingenio cur non placuerit quod contra aetatis consuetudinem esset? Versibus vel certe sermone ad versus prope accedente scriptum esse titulum vel inde constat, quod praenomen omnibus litteris perscriptum est'. Mommsenus l. l. — ¹) Cf. de iis Marquardt Handb. V, 2 p. 26 sq. Hirschfeld Philol. 1869 p. 44sq. ²) Apparet scil. magistratibus; ita maluit pro consueto apparitoris.

556 *Hospes resiste et hoc ad grumum ad laevam aspice, ubei |
continentur ossa hominis boni¹, misericordis, amantis | pauperis. Rogo te, viator, monumento huic nil¹ male feceris. |
C · ATEILVS · SERRANI · L · EVHODVS · MARGARITARIVS · DE · SACRA |
5 VIA · IN · HOC · MONVMENTO · CONDITVS · EST · VIATOR · VALE |
EX · TESTAMENTO · IN · HOC · MONVMENTO · NEMINEM · INFERRĪ · NEQVE |
CONDI · LICET · NISEI · EOS · LIB · QVIBVS · HOC · TESTAMENTO
DEDI · TRIBVQVE ·*

In via Appia. Corp. I, 1027 Ritschl tab. LXXX_B ad lapidem. (Henz. 7244). — 'Titulus, in quo cum plebeis locutionibus, ut est ad grumum, plebeisque sensibus, qualis est praedicatio amoris in pauperes, miscentur sollemnium sententiarum sepulcralium rudimenta quaedam corrupta et confusa, ut hospes resiste et formulae notae rogo te mi viator, noli mi nocere (I. N. 3829) simile quid, prope accedit ad Eurysacis pistoris inficetas argutias. Buechelerus in Iahnii ann. 74 p. 73 tale fere carmen scriptori obrersatum esse existimat:

*Hospes resiste et hoc ad grumum respice,
 Ubi continentur ossa hominis frugi et boni,
 Rogo te, viator, monumentum hoc ne laeseris.
 Animadvertendum Serranum hoc loco scribi pro Sarrano'. Mommsenus l. l.*

557 C · HOSTIVS · C · L · PAMPHILVS | MEDICVS · HOC · MONVMENTVM |
 EMIT SIBI · ET · NELPIAE · M · L · HYMNINI | ET · LIBERTEIS · ET · LIBER-
 TABVS · OMNIBVS | POSTEREISQVE · EORVM
 Haec est domus aeterna, hic est | fundus,
 5 Heis sunt horti, hoc | est monumentum meum. | |
 IN FRONTE · P · XIII · IN AGRVM · P · XXIII
Romae. Corp. I, 1059. Lectio certa.

558 P · LARCIVS · P · L · SAVFEIA · D · L¹ L · LARCIVS · P · F · P · LARCIVS · P · F · LARCIA · P · D · L ·
 NEICIA THALEA RVFVS BROCCIVS HORAEA ·
 Bonéis probata, invéisa sum á nulla probá.
 Fui parens dominéis senibus; huic autem opsequens
 5 Ita leibertate illei me, hic me decoraat² stola.
 A pupulá annos veiginti optinui domum
 Omnem. Supremus fecit iudicium dies.
 Mors animam eripuit, non veitae ornatum apstulit.
 L · EPRIVS · CHILO · VIAT · TR · PL · ePRIA · CPI · . . .

Traiecti ad Lirim rep. Corp. I, 1194 descr. Iucundus et Pontanus (Or. 303f). Vv. divisio incerta. — Propter aspirationem consonantium in vocabulis graecis et apices passim positos Caesaris temporibus posterior est. — ¹) D L optimum Iucundi exemplum, alia A · L. ²) DECORAT Iucundus, duplici AA Pontanus, qui de hac scribendi ratione ibidem agit. 'DECORAAT non praesens significat, cuius terminatio quamvis producta antiquitus tum pridem corripiebatur, sed perfectum (cf. Lachmannum Lucr. p. 290). A veterum quidem sermone iambographorum formae huiusmodi contractae abhorrent, Martianus tamen hoc in metro posuit farcinât ante vocalem (L. Mueller metr. p. 399). Buecheler. Anth. lat. spec. epigr. Gryphiew. 1870 p. 10.

559 CN · TARACIVS CN F |
 VIXIT · A XX · OSSA · EIVS · HIC · SITA · SVNT
 Eheu heu Taracei! Ut acerbo es deditus fáto!
 Non aevo | exsacto vitai es traditus morti.
 5 Sed cum te decuit florere aetate | iuenta
 Interieisti et liquisti in maeroribus matrem.
Capuae. Corp. I, 1202 Ritschl tab. LXXXc ad lapidem. (Or. 2277).

- 560 Tu qui secunda spatiaris mente viator
 Et nostri vultus derigis inferiis;
 Si quaeris, quae sim; cinis en et tosta favilla,
 Ante obitus tristes Helvia Prima fui.
 5 Coniuge sum Cadmo fructa Scrateio
 Concordesque pari viximus ingenio.
 Nunc data sum Diti, longum mansura per aevum,
 Deducta et fatali igne et aqua Stygia.
Beneventi. Corp. I, 1220 Ritschl tab. LXXIX^b ad lapidem. (Henz. 7413).

561

C · VTIVS C · F · LETO

OCCIDIT¹

Honestam vitam vixit | pius et splendidus, |
 Ut quisque exoptet | se² honeste vivere

ARN · A · N · ♀XX³

In agro Frentano. Corp. I, 1273. Lectio certa. — Cum homo cognomine careat, ante Claudii aetatem titulus exaratus videtur esse, ♀ forma pro L eum reip. liberae adsignat. — 1) 'Manifesto in iambos exeunt praescripta'. Buecheler Anthol. lat. spec. epigr. Gryphisw. 1870 p. 15. 2) sic emendat Buechelerus. 3) Iungendum: C. Utius C. f. Arn. a(nnos) n(atu)s LXX.

562

Protogenes Cloul | suavei heicei situst | mimus,¹

Plouruma que | fecit populo soueis | gaudia nuges.

Preturi in agro Aquilano. Corp. I, 1297 Ritschl tab. XLIX^c ad lapidem. (Or. 2623). — 1) Ita versum constituit Mommsen^{us}: Protogenes Clouli suavis situs est heic mimus.

563

bucranium aves duas uvis vescentes bucranium

protome

protome

POSILLA SENENIA QVART · F¹ · QVARTA SENENIA C · L ·Hospes resiste et parvum scriptum perlige,²Matrem non licitum esse³ unica gnata⁴ fruei,

Quam nei esset, credo, nescio quei invidit deus.

5 Eam quoniam haud licitum est veivam a matre ornari,

Post mortem hoc fecit atque⁵ extremo tempore

Decoravit eam monumento, quam deilexerat.

Ad viam Salariam in agro Trebulae Mutuescae. Corp. I, 1306 Ritschl tab. LXXIX^a ad lapidem. (Henz. 6237). Aetatis est fere Sullanae. —

1) Quart(ae) f(ilia), quamquam contra consuetudinem, tamen scriptorem maluisse ponere quam aut C · L aut SP · F utpole minus honestum utrum-

que, adnotavit Mommsenus. ²⁾ Cf. Seneca epist. 89, 6; Ribbeck com. p. 232. ³⁾ licitum esse perfecti significatione usurpari ante Ciceronem, praesentis post eum adnotavit Hauptius Corp. l. l. ⁴⁾ CNATA tabula, contra eos qui lap. descr. ⁵⁾ AEQ. in lap. quod recte emendavit Mommsenus cf. Buecheler spec. Anthol. epigr. lat. Gryphisw. 1870 p. 9.

564

C · TVRPIDI P · F · HOR ·

C · TVRPIDIVS C · F · SEVERVS F · V · A · XVI ·

Parentibus praesidium, amiceis gaudium

Pollicita pueri virtus indigne occidit,

5 Quoius fatum acerbum populus indigne tulit

Magnoque fletu funus prosecutus est.

Urbe Salvia. Corp. I, 1422 ad exempla antiqua. (Or. 4830).

565

M · STATIVS | M · L · CHILO | HIC

Heus! tu viator las|se, qui me praeteris, |

Cum diu ambula|reis, tamen hoc ve|niundum est tibi.

IN F · P · X · IN · AG | P · X

Cremonae. Corp. I, 1431 descr. Bianchius.

566

L · SVLPICIVS · Q · F · Q · N · | COL · HIC · SITVS · EST |

Ille probatus

Iudicieis | multeis cognatis atque | propinqueis.

Carthagine nova. Corp. I, 1480 descr. Huebnerus.

567

EGNATVLEIA · D · L · VRBANA | HIC · SITA · EST

Ó iucundum lumen superum, ó vitae iucunda voluptas,

Florenti si non succederet invidia.

Invidus aurato surrexit mihi Lucifer astro,

5 Cum miseram me urgeret invidia.

Bis duodenos annos iam processerat aetas,

Cum me ex luce expulit officium.

Sed te nunc Pietas venerorque precorque,

Ut bene pro meritis hilares Hilaram,

10 Quae me servili¹ nomine preivat

Et dulci suo participat cinerem.

Sed tu adulescens quem Phrygia edidit tellus,

Desiste lamenteis me exciere:

Namque tua officia grata mihi in luce fuerunt

15 Et nunc demum ad cinerem.

IV · K · SEX · P · Q · C · V · C²

Romae. *Bull. Inst. arch.* 1863 p. 9 descr. Henzenus. — ¹) In lapide Henzenus legit SERVITI, quod equidem non intellego: vult dicere quae me manumisit. ²) P. Q(uirinio) C. V(algio) c(onsulibus) i. e. anno urbis 742.

568 M · AVRELIVS · COTTAE | MAXIMI¹ · L · ZOSIMVS | ACCENSVS · PATRONI

Libertinus eram, fateor, | sed facta legetur |

Patrono Cotta nobilis umbra mea²; |

Qui mihi saepe libens census donavit | equestris,

5 Qui iussit natos | tollere, quos aleret, |

Quique suas commisit opes | mihi semper et idem

Dotavit | natas ut pater ipse meas, |

Cottanumque meum³ produxit | honore tribuni

Quem fortis | castris Caesaris emeruit. |

10 Quid non Cotta dedit, qui nunc | et carmina tristes

Haec dedit⁴ | in tumulo conspicienda meo.

AVRELIA · SATVRNINA · ZOSIMI ·

In via Appia prope Romam. *Ann. Inst. arch.* 1865 p. 6 descr. Kekulé.

— ¹) Fuit M. Valerii Messallae Corvini et Aureliae, ex Cottarum stirpe, filius (*Plin. h. n.* 10, 22, 27 *Ovid. Epist. ex Pont.* 4, 16, 41 sq.), postea a matris fratre adoptatus paullo post a. 9 p. C., indeque ab eo tempore M. Aurelius Cotta Maximus vocatus (cf. *Schol. ad Pers. sat.* 2, 72 *Ovid. Epist. ex Ponto* 3, 2, 103 sq. cet.). Fratre Valerio Messalino haud multo, ut videtur (cf. *Henzenum l. l.* p. 8 sq.), post annum 21 (*Tac. Ann.* 3, 34) mortuo Cotta Maximi nomine abiecto Messalinique adsumpto M. Aurelius Cotta Messalinus vocatus est. Quare titulus hic, cum in eo Cotta Maximus appelletur, inter annos fere 10 et 25 incisus est, probabiliter post a. 20, quo Zosimus Cottae consulis accensus videtur fuisse. Cf. *Henzenum Ann. l. l.* Anno 32 Cotta iam nobilis quidem, sed egens ob luxum a *Tacito Ann.* 6, 7 vocatur (cf. *Tac. Ann.* 13, 34. *Plin. h. n.* 10, 22, 27). ²) Intellege: umbra mea nobilis facta est a patrono Cotta. ³) Filium scilicet. ⁴) Cf. *Ovidii epist. ex Ponto* 4, 16, 41 sq.

569

D · M² · GEMINIAE · AGATHE · MATRI¹ · DVLCISSIMAE

Mater nomen eram, mater non lege futura;

Quinque etenim solos annos vixisse fatebor

Et menses septem diebus cum vinti duobus.³

5 Dum vixi, lusi; sum cunctis semper amata.

Nam pueri voltum, non femine, crede, gerebam

— Quam soli norant Agathen qui me genuerunt⁴ —

Rufa coma, tonso capite postrema⁵ remisso.⁶ —

- Convivae cuncti, nunc mi bona pocula ferte
 10 Diciteque, ut semper meo corpori terra levis sit!
 Nec parvae doleat requiem mei perqua(m) Faventius,
 Nutritor plus quam genitor, [q]ui⁷ solam amavit.
 Est mihi nam mater; pater et praecesserat olim
 Nec doluit casum; soror est et matris amoenae
 15 Tristis et ipsa meae mortis. Quos cuncti parentes
 Solando vitae dulci retinete, precantes
 Ne dolor augescat seu maeror tristis abundet. —
 Qui legitis, t[otum]⁸ nomen si nosse velitis,
 Noscetis Geminiam Agathen, quam mortis acerbus
 20 Eripuit Letus⁹ teneramque ad Tartara duxit.

HOC ES:¹⁰ SIC EST ALIV:¹¹ FIERI NON POTEST · HOC AD NOS¹².

Romae. Ed. Bormannus Progr. Gymn. Berolinensis 1871 p.5 descr. Rossius.
 — ¹⁾ *Geminia Agathe signo, quod dicunt, Mater appellabatur.* ²⁾ D(is)
 M(anibus) a dextra et a sinistra tituli incisum est. ³⁾ 'Vinti pro viginti,
 ut hodie apud Italos venti.' Bormannus l. l. ⁴⁾ I. e. mater et vitricus
 soli norant me puellam esse. ⁵⁾ POSTREMA in lap. ⁶⁾ Postrema pro
 adverbio usurpatur ut prima apud Gratium cyneg. 25. Dicere voluit
 scriptor tituli, crinem puellae tonsum fuisse omnino, intonsum in posteriore
 tantum capitis parte. Capite remisso perperam dixit pro crine remisso.
Explicavit Hauptius l. l. ⁷⁾ OVI in lap. ⁸⁾ TDTVM in lap. ⁹⁾ 'I. e.
 leti genius ut infra Fatus n. 607c-g'. Bormannus l. l. ¹⁰⁾ ESI in lap.
¹¹⁾ ALIVE in lap. ¹²⁾ 'Cf. Spon Misc. p. 308 n. 16: Recede et crede;
 hoc est, sic est, aliut fieri non licet'. Bormannus l. l.

570 D · M | Q · CAETRONIVS Q · F · PVB · | PASSER | MIL · COH · III PR ·
 ANNIS XVIII | MISSVS DVOBVS GEMINIS | COS¹ · | SIBI ET | MASVRIAE
 M · F · MARCELLAE · |

Vixi, quod volui, semper bene, | pauper, honeste,
 Fraudavi | nullum, quod iuvat ossa mea.² |

IN · F · P · XI S · IN · AGRO · P · XIII S

*Romae. Grut. 535, 2 descr. Smetius (Or. 4837). — ¹⁾ A. p. C. 29. ²⁾ Idem
 distichon Burni in titulo sepulchrali militis legionis XI, Ateste oriundi,
 itemque ante a. 42 p. C. scripto invenitur, praeterquam quod ibi initio
 legitur: Vixi qu(o)ad potui et v. 2 nunc iuvat ossa mea. Corp. III, 2835.*

571

VIBIA · PHRYNE · VIXIT · TER SENOS · ANNOS ·

Cara meis vixi, subito fatale rapina

Flórentem vitá ·/· sustulit átra dies.

Hoc tumulo nunc sum, cinerés simul namq. sacráti

- 5 Per matrem cāram sunt positique mei.
 Quós pius saepe colit frāter coniunxq. puellae
 Atque obitum nostrum fletibus usque fluunt.
 Dī Mánés me únā retinéte, ut vivere possint,
 Quós semper coluí viva libente animó,
 10 Ut sint, qui cineres nostrós bene floribus sertis
 Saepe ornent. Dicat: sit mihi terra levis.

Romae in mus. Vat. Iahn spec. epigr. p. 107 descr. Kellermannus.

572

MEMMIA · D · L · ANNA

- Ac veluti formosa rosast cum tempore prodit,
 Arescit certo tempore deinde suo:
 Sic tu coepisti primo formossa, Anna¹, viderí,
 5 Tempore sed subito desinis esse mea.
 Hoc Stabilis tuus éheu! quo possum munere parvo
 Prosequor atque opto: sit tibi terra levis.

Romae in mus. Vat. Iahn spec. epigr. p. 108 descr. Kellermannus. —

¹) *Nomen versui contra metrum insertum est.*

573

D · M | C · CLODIVS · FELIX ·

- Hic ego Murinus¹ praeco Felix² cui tales amici
 Complerunt animos ut post me nomem (*sic*) haberem,
 Lucius et Claudia³ quod sunt me dignati munere perpetuo.
 5 Vos precor hoc, superi, ut vitam post me servetis amicis
 Et possint nostris Bacchum miscere favillis,
 Floribus ut spargant saepius umbra levem.

Romae. Bull. Inst. arch. 1859 p. 207 descr. Henzenus. — ¹) *Carmen ex Murini alicuius sepulcro desumptum et huic lapidi inscriptum videtur; nomen igitur Murini ad hunc titulum omnino non pertinet. ²) Nomina Felix et versu tertio Lucius et Claudia versibus inserta sunt, ut metrum omnino turbent; versus eiectis demum nominibus illis, licet etiam sic satis male, procedunt.*

574

- Ursus, togatus vitrea qui primus pila
 Lusi decenter cum meis lusoribus,
 Laudante populo maximis clamoribus,
 Thermis Traiani, thermis Agrippae et Titi,
 5 Multum et Neronis, si tamen mihi creditis,
 Ego sum. Ovantes convenite pilicrepi
 Statuamque amici floribus violis rosis
 Folioque multo adque unguento marcido

- Onerate amantes et merum profundite,
 10 Nigrum Falernum aut Setinum aut Caecubum,
 Vivo ac volenti de apotheca dominica,
 Ursumque canite voce concordi senem
 Hilarem, iocosum, pilicrepum, scholasticum,
 Qui vicit omnes antecessores suos
 15 Sensu decore adque arte subtilissima.
 Nunc vera versu verba dicamus senes:
 Sum victus, ipse fateor, a ter consule
 Vero patrono,¹ nec semel sed saepius,
 Cuius libenter dicor exodiarius.²

Romae. Orelli 2591. Accentibus distinctus est. — 1) Verum hunc socerum esse Pii, avum imperatoris Marci, consulem III anno 126 demonstrarunt Borghesius Bull. Neap. n. s. 2 p. 44 et Henzenus Bull. inst. arch. 1866, 175. 2) Exodiarius apud veteres in fine ludorum intrabat, quia ridiculus foret. Schol. Iuv. 3, 175.

575

ÓLLA I SECVNDÆ

- Fátálés¹ moneó, né quis mé lúgeat; Orbi
 Namque Secunda fui¹: nunc tegor é cinere³.
 Hic ego secúris⁴ iaceó super omnibus; úna
 5 Nátális, quia nós septimus ussit amor⁵.

NÁTÁLIS MONVMENTÍ III IDVS MAIÆ

Marino. Bull. Inst. arch. 1865 p. 252 descr. Henzenus. — 1) Pro mortales dictum esse putat Henzenus. 2) Orbii Natalis (? v. 5) coniux fui. 3) I. e. ossa e cinere collecta mea hoc lapide teguntur. 4) Sunt mortui cf. 232 not. 246 not. Henzen 7386: inter securas sine crimine vitae sit precor. 5) Vult fortasse dicere: una mecum Natalis conditas est, quia per septem annos matrimonio iuncti fuimus, ut Natalis cognomen sit Orbii proque septimus amoris annus dicatur septimus amor. Possis etiam de puellula cogitare, Orbi cuiusdam filia, quae septimo natali combusta sit: sed nec hoc nec illud sufficit.

576

P · CLODIVS · P · F · STE · PIVS · LEG · XX₂

- Dum vixi, vixi quomodo | concedet ingenuom.
 Quod comedi et ebibi, tantum meu est.
Beneventi. I. Neap. 1446.

577

- Zoticus hic nomen nudum vanumq. reliqui.
 In cineres corpus et in aethera vita soluta est.
Beneventi. I. Neap. 1804 ad exempla antiqua.

- 578 Fluxa aut syrmata Bacchici coturni
 Hic Phoebus fuit ac superbus Euhan.
 Plaude istis popolare volgus umbris,
 Si sum dignus adhuc favore vestro,
 Si post praemia rixulasq(ue) nostras
 Ut tiro ac rudis in quiete vitam.

Puteolis. I. Neap. 2913 descr. Mommsenus (Henz. 6187).

- 579 Quicum, dum haberet clausam in castello² animulam
 Mortalem, ad superos licitum est, finitam ad diem
 Pie pudensque vixit omni tempore.¹
 Auruncus erat, Fusius erat nomine,³
 Magister ludi litterari Philocalus,⁴
 Summa quom castitate in discipulos suos.
 Idemque testamenta scripsit cum fide,⁵
 Nec quoquam ius negavit,⁶ laesit neminem.
 Ita decucurrit vitam fidus sine metu;

- 10 Eius ossa nunc hic sita sunt. posit A . . ris⁷ viro.

Neapoli in museo, sed ad Capuam spectat. Hermes I p. 149 seqq. descr. Nissenus. Infra insculpti senex in sella sedens discipulique puer et puella. Litterae evanidae sunt. — Reipublicae liberae extremis temporibus titulum adsignavit Nissenus, cui opinioni iure diffusus Mommsenus secundo potius saeculo eum conscriptum esse iudicavit, Hadriani fere temporibus, quibus formae verborum antiquiores hic illic obviae optime conveniunt oratioque contorta. Cf. l. l. et Buechelerum Anthol. lat. spec. epigr. Gryphisw. 1870 p. 20. — ¹) Versus priores quomodo expediendi sint obscurum est, Mommsenus proposuit: quicum mihi (scil. uxori quas titulum posuit cf. v. 10) agere vitam ad superos licitum est, dum haberet animam, is finitam ad diem pie vixit. Alia, mihi tamen minus probata, protulit Buechelerus l. l. p. 20, recte autem fortasse in addendis socordiae arguit quadratarium, scribendumque proposuit qui dum, cum haberet cet. ²) Ita corpus vocatur, locutione ab aquae ductus castellis tracta. ³) 'Centonem arguere videtur iteratum erat. Putes in archetypo versu nomen fuisse amplius ad hunc modum erat Aurelianus nomine'. Buechelerus l. l. ⁴) Ita emendavit Mommsenus, Nissenus legit Chilocalus, quod omnino nomen non est. ⁵) Cf. infra n. 2473. 2474. ⁶) ENS · NECAVIT legit Fiorellius, ENSN . . . VIT Nissenus. Emendavit Mommsenus, Nissenus lito nocuit scripserat. ⁷) Ita recte sine dubio verba divisit Nissenus, neque audiendus est Buechelerus qui iungit posita . . . ris viro, quia posit contractum ex posivit brevietur vitiose.

580 *vide inter nn. 595 et 596.*

581 DĪS | MANIBVS | CLAVDIAE | TI · AVGVSTI · LIB | TOREVMAE |
ANNÓR · XVIII

Hac ego bis denos nondum | matura per annos |

Condor humo multis nota Toreuma iocis.

Exiguo vitae spatio feliciter | acto

5 Effugi crimen longa senecta tuum. |

Prope Patavium. Corp. V, 2531 descr. Mommsenus (Orelli 4852).

582 Hoc hoc sepulchrum respice, qui carmen et musas amas,
Et nostra communi lege lachrimanda titulo nomina:
Nam nobis pueris simul ars varia par aetas erat,
Ego consonanti fistula Sidonius sacris¹ perstrepens

5

altera pars:

Hoc carmen, haec ara, hic cinis pueri sepulchrum est Xantiae,

Qui morte acerba raptus est, iam doctus in compendia

Tot litterarum et nominum notare currenti stilo,

Quot lingua currens diceret. Iam nemo superaret legens,

5 Iam voce herili coeperat ad omne dictatum volans

Aurem vocari ad proximam: heu morte propera concidit,

Arcana qui solus sui sciturus domini fuit.

Coloniae Agripp. (Köln). Brambach C. I. Rhen. 323 ad exempl. antiq. Versuum divisio et orthographia incerta. — ¹) Traditur SIDONIVSACRIS, quod male emendatur in SIDONIVS AERa; tu scribe aut SIDONIVS · SACRIS vel SIDONIV(s) · SACRIS, ut Sidonius nomen sit mortui, aut SIDONIA · SACRIS, Sidonia verbo ad fistula tracto, quod proposuit Mommsenus, fistulam Sidoniam dictam esse existimans pro Tyria i. e. serrana. Metrum non obstat, compluries enim, qui hoc carmen fecit, peccavit.

583 D · M | TELESOPHORIS · ET | MARITVS · EIVS · PARENTES | FILIAE · DVL-
CISSIMAE · |

Queri necesse est de | puellula dulci. |

Ne tu fuisses, si futura | tam grata

5 Brevi reverti, | unde nobis edita, |

Nativom esset, et paren|tibus luctu. |

Semissem anni vixit | et dies octo. |

Rosa simul florivit | et statim periit.

Moguntiacy (Mainz). Brambach C. I. Rhen. 1053 qui descr.

- 584 Quam dulcis fuit ista, quam benigna,
 Quae cum viveret in sinu iacebat
 Somni conscia semper et cubilis.
 O factum male, Myia, quod peristi!
 5 Latrares modo, si quis adcubaret
 Rivalis dominae licentiosa.
 O factum male, Myia, quod peristi!
 Altum iam tenet insciam sepulcrum
 Nec seuire potes nec insilire
 10 Nec blandis mihi morsibus renides.

Augustae (Auch) in Aquitania. Hermes I, 68. Litteris saeculi II. — Canis est titulus sepulcralis. Cf. Catull. carm. 3.

585

C · LICINIUS · C · F · TORAX

Hospes consiste et Thoracis perlege nomen. |
 Immatura iacent ossa relata mea. |
 Saeva parentibus eripuit fortuna meis | me,
 5 Nec iuenum passast ulteriora frui. |
 Nihil simile aspicias; timeant ventura | parentes,
 Nec nimium matres | concupiant parere.

Carthagine nova, litteris minutis sed satis antiquis. Corp. II, 3475 descr. Huebnerus.

586

CAESIA · I · F · CELSA | AN · LXV · H · S · E

Quod voto petiere suis plerumque parentes,
 Cuncta tibi dignae, Caesia, configerant¹:
 Lanifici praeclara fides pietatis alumna

5 Priscae praecipue fama pudicitiae.

TE ROGO PRAETERIENS DICAS | S · T · T · L · | Q · Q · V · L · P · XII²

Tucci (Torre Campo prope Martos). Corp. II, 1699 descr. Hispanus quidam. — ¹) CONIICERINT traditur. ²) Q(uo)q(uo) v(ersus) l(ocus) p(edum) XII.

587 NOME · VIXIT | ANNO · ET · MENSIBVS · VIII | DIEBVS · XII · H · S · E · S ·

T · T · L

Nome fuit nomen, haesit nascenti Cusuccia,
 Utraq(ue) hoc titulo nomina significo.

5 Vixi parum, dulcisq(ue) fui dum vivo parenti.
 Hoc titulo tegor. Debita persolui.

Quisq(ue) legis titulum, sentis quam vixerim parvom.

Hoc peto nunc dicas: sit tibi terra levis.

Hispani (Sevilla). Corp. II, 1235 ad exempla antiqua.

588 D · M · S | VALRIO · AVITO | VALRI · MARINI | FIL · ANN · S XXX |
 VALERIA · FVSELLA | MATER · S FIL · S | CARISSIMO · ET | PIENTISSIMO |
 ET OPSEQVEN|TISSIMO | · P ·

Scribi in titulo versuculos volo quinque decenter. |

5 Valerius Avitus hoc scripsi Conimbriga natus. |

Mors subito eripuit.

Vixi ter denos | annos sine crimine vitae.

Vivite vic|turi, moneo; mors omnibus instat.

Conimbrigae (Coimbra). Corp. II, 391 descr. Accursius aliiue. In latere dextro, sinistro et infra titulum exsculpta erant volumina aperta, pugillares, theca calamaria, tabella punctis triginta distincta (abacus?).

589 ET · ANTIGONA VITALIS · AVG · N
 VIVIT · ET · CONVIVATVR D · M · S · TABELLARIVS
 VIVET ET CONVIVAT

Dum sum Vitalis et vivo, ego feci sepulcrum, (*sic*)

5 Adque meos versus, dum transseo, perlego et ipse: (*sic*)

Diplomacircavi¹ totam regione pedestrem

Et canibus premdi lepores et denique vulpes,

Postea potiones calicis perduxi² libenter.

Multa iuventutis feci quia sum moriturus:

10 Quisque sapis iuvenis vivo tibi pone sepulcrum. (*sic*)

Carthagine. Hermes I, 343 descr. Nissenus. Litteris saec. II vel III.

— ¹) In lapide: DIPIOMA · CIRCAVI, em. Mommsenus et interpretatus est, Vitalem diplomate munitum iter fecisse per omnem provinciam. Diploma litterae sunt principis magistratusve, quibus alicui vehiculorum publicorum usus conceditur (Suet. Aug. 50 Senec. Clem. 1, 10 Dig. 45, 1, 37 cet.). Cum tabellario nostro cf. inprimis Plin. ep. ad Trai. 14: festinationem tabellarii diplomate adiuv. Regio pedestris opponitur mari. ²) I. e. ebibi cf. Arnob. 5, 26.

590 L · IVLIVS · FELIX · CVPITIANVS · MELLITVS HOC · MAESOLAE|VM · MIHI ·
 ET · VIRIAE · ROGATAE · VXORI · VTRISQVE · NOBIS | VIVIS · POSTERI-
 TATIQVE · NOSTRAE · ET · IN · MEMORIAM | CVPITI · PATRIS · ET · VE-
 NVSTAE · MATRIS · OPTIMORVM · PARENTIVM · INSTITVI · ET · DEDIC ·

In altero lapide duabus paginis:

I. Detrahe sarta comes et amorum oblita tuorum

Tristis inops curta veste Thalia veni.

Non manus Idalia lasciviat improba virga

Nec fluat ante tuos lucida palla pedes.

5 Iulius hoc feci Mellitus qui vocor olim

- Cupito patri matri Venustae meae;
 Me posui coniugemq. meam mihi iuncta Rogatam
 Ut sit in aeternum condita fama loci.
- II. Viximus ad satiem, pietatem implevimus ambo,
 10 Praestitimus subolem femineam duplicem.
 Vos quoque qui legitis versus et facta probatis,
 Discite sic vestros merito sancire parentes.
 Ut te Glafriane¹ excolerem titulosq. relinquam
 Vivos, ut hoc facerem fata dedere mihi.
- 15 Iulius hoc peto nunc a te, dominator Averni,
 Cum | moriar
 [Manibus ut]² iaceant ossa quieti mihi.

*Thuggae (Dougga) in prov. Africa. Guérin voy. arch. II, 134. 135
 qui descr. — ¹) Nomen videtur esse, sed ad quem pertineat, obscurum
 omnino. ²) 'MANIBVS VT delendum videtur'. Mommsenus.*

591

D · M · S

Quod potui, miserandu|s homo, me iun|xi sepulcro,
 K|ara, tuo, done|c mihi mea vita m|anebit;
 Credo ti|bi gratum, si ha|ec quoque Tart|ara norunt. |

AMPLIATVS · ACTarius | FECI

D · M · S

Donata, | pia, iusta, v|ale, serva | tuos omn|es.
 Coniugis | absentis re|ditum perf|erre nequisti; |
 Ampliatus poter|it tibi tristia sacra | referre (?)

Lambaesi. Renier n. 282. 283 qui descr. et restituit.

592

Hic ego qui taceo versibus mea vita demonstro.
 Lucem clara (*sic*) frui|tus et tempora summa,
 PRAECILIVS, Cirtensi lare, argentari|am exhibui artem.
 Fydes in me mira fuit semper et veritas omnis.

5 Om|nisbus (*sic*) communis ego: cui non misertus ubique?
 Risus luxuria semper fruitus cun | caris amicis,
 Talem post obitum dominae Valeriae non inveni pudicae.
 Vitam cum potui | gratam, habui cun coniuge sanctam.
 Natales honeste meos centum celebravi felices. |

10 At venit postrema dies, ut spiritus inania mempra reliquat (*sic*).
 Titulos quos legis vivus mee | morti paravi,
 Vt voluit Fortuna; nunquam me deseruit ipsa.
 Sequimini tales: hic vos exspecto, venitae (*sic*).

Cirtae. Renier n. 2074.

- 593 D M S | T · CLODIVS · LOVELLA | AED · Π · VIR · Q · FL · PP · SAC · |
 LIBERI · PATRIS · V · A · XLVIII | HIC · SITVS · EST |
 Colum(en) moru(m) ac pie(tatis). |
 Laud(ibus) ac titulis or|natus v(ixit) hon(este);
 5 Omnibu|s hic carus fuerat; | felic(iter) a(nnos)
 L minus uno | gessit, studioset |
 Vsus on(oribus) ordinis est | adque viru(m), v(ir)
 Egr(egius), fl(amen) | patriae p(erpetuus), admod(um)¹ |
 Largus munidator | ed² sator ing(eniosus) suorum |
 10 Lenaei Pat(ris) cultor(um) | fel(ix) sac(erdos)
 Addidit hic | decus ac nomen suae | Claudiae genti.
 Inspic|ies lec(tor) primordia | versicolorum.³

Madaurae. Renier n. 2928 descr. complures, versus disposuit Mommsenus.

— ¹) *Fortasse ADQVE scribendum erat.* ²) *ED delendum.* ³) *Cf. Fabretti p. 272: qui legis revertere per capita versorum et invenies pium nomen et ibid. p. 634 Mur. 1903, 5.*

- 594 Gaudia que dederat rapuit Fortuna repente
 Inque acres luctus convertit vota parentum;
 Nam puer hoc parvus vitaeque e limine raptus
 Ginga situs tumulo est, indigni vulnera patris.
 5 A! dolor et gemitus inclusaeque vota tuorum!
 Non tamen ad Manes sed caeli ad sidera pergis.

Sitifi. Renier n. 3421 qui descr.

- 595 L · APROFENNIVS | PRO¹ POSVIT · SIBI et | IVLIAE · C · F · MAXIMAE |
 VXORI · ET | L · APROFENNIO · CINITORI² · E | L · APROFENNIO · LVCVL-
 LONI | ANNOR · XXXIII · DEFVNCT

Quod si longa magis nexissent³ | stamina Parcae,

- 5 Aequius iste lapis | patris super ossibus esset.

Salonis. Corp. III, 2183 ad exempl. antiquum. — ¹) *Lacuna non indicatur.* ²) *CINITORI traditur; emendavit Mommsenus ex n. 1958 eius voluminis, qui eiusdem videtur hominis.* ³) *Mommsenus mavult nevissent.*

- 580 M · ATTIVS · M · L · FavSTVS | V · F · SIBI · Et · ATTIAE¹ · M · L · SE-
 CVNDAE · CONIVGI · SANC | ET · M · ATTIO · M · F · CRISPO | ET · M ·
 ATTIO · M · F · SECVNDO ·

Coniugis amissae lacrimas satis esse putavi

- 5 Me fudisse meae vimque² tulisse deum;
 Et tuleram graviter, sed nunc et solus et orbus³
 Amissis natis maxima damna fleo,

Et testor superos patri quae⁴ ponere nati

Debuerant, natis ponere dona patrem.

10 ATTIA · M · L · AMPLIATA | ANNOR · XXIII · H · S · e⁵

Florente aetate depressere veneficae,

Mensesq(ue) quinq(ue) et annum cum aegrotaverit,

Abreptam aetate⁶ in inferi Ditis specus.

Hunc titulum posuit Faustus libertae suae.

Salonis. Corp. III, 2197 ad auctorem non optimum. — Traditur: 1) ET · T · ATTIA 2) VIMQYR 3) SO//L//ORBVS 4) PATREMQVE 5) H · S · E 6) 'Requiritur: abrepta morte in inferi Ditis specus vel tale quid'. Mommsenus l. l.

596

FVFICIA AGRE ·

Crudeles Parcae | nimium! matercula | dicit,

Quoius in hoc | tumulo filia parva | iacet.

Debueram | prius ipsa mori; sed | numina¹ vestra

5 Qui | coluere, cadunt, qui² neglexere, manent.

Infernae voces, commendo virtute satactam

Circu hoc tumulum quae cinis occubuit.

Salonis. Corp. III, 2341 litteris pessimis et ad cursivam scripturam declinantibus; descr. Mommsenus. — 1) NVMIHA in lap. 2) Lacuna nulla in lapide.

597

D · M ·

Non gravis | hic texit tumulus te, Punica, | virgo |

Musarum amor | et Charitum | eras una¹ voluptas

AN · XII

Viruni (Möderndorf). Corp. III, 4910 descr. Mommsenus (Or. 4857). —

1) In lapide est ERASINA; aut hoc aut versu primo PVNICA corrigendum est scribendumque cum Orellio VNICA.

598

D · M ·

Terra te|net corpus, no|men lapis atque | animam aer.

QV|AMMERVS SER ·

Sirmii (Mitrovitz). Corp. III, 3247 descr. Arnetius.

599

equus marinus D carrus in quo M equus marinus
cui insidet genius D sedent homines II M cui insidet genius
protome viri venatio protome viri

... XXXVII, Salvio ann(or)um XXXIII frum(entario)
leg(ionis) II adi(utricis) | Iul(ius) Asclepiades caris suis hunc

titul(um) | posui miserabile munus non satis | ut meruistis.
 Quattuor amissis te quin|tum, Salvi, flere necesse est adsiduæ, |
 5 dum mea fata resistant. Te nunc amis|so domus inclinata
 recumbit. Depon(am) | luctús, cum te sequar, cáre, per um-
 br(as). | Dulce(m) meum Salvium liceat mihi dicer(e) | semper.
 Optaver(am) tumult(um) tu mihi ut facer(es). | Tot bona tum
 carui: merit(o) te, care, requiro.

genius. protome puellae. protome viri. genius.

*Sirmii (Mitrovitz). Corp. III, 3241 descr. Mommsenus, qui adnotat,
 apparere hominem versus si non fecisse, tamen facere voluisse.*

[600 Ille ego Pannoniis quondam notissimus oris
 Inter mille viros fortis primusq. Batavos,
 Hadriano potui qui iudice vasta profundí
 Aequora Danuvii cunctis transnare sub armis¹
 5 Emissumq. arcu, dum pendet in aere, telum
 Ac ređit ex alia fixi fregique sagitta,
 Quem neque Romanus potuit nec barbarus unquam
 Non iaculo miles non arcu vincere Parthus:
 Hic situs, hic memori saxo mea facta sacraui
 10 Viderit anne aliquis post me mea facta sequatur.
 Exemplo mihi sum primus qui talia gessi.

*In sylloge inscriptionum antiquissima Hungarico-Dacica saeculi XV (apud
 Ferrarinum) reperitur diciturque reperta esse 'sub ripam Danuvii'. Inde
 Corpori inscriptionem latinarum III, 3676 inseruit Mommsenus. Postea
 tamen idem carmen in codice Valentiano n. 393 saeculi IX invenit Alexan-
 der Riese, ut iam dubitari non possit, quin non ex lapide titulum exce-
 perit, qui syllogen illam Pannonicam confecerit, sed ex libro aliquo ma-
 nuscripto, coniecturaque eum in Pannonia repertum esse posuerit. Ego
 quoque, antequam id edocti essemus, carmen hoc loco iam receperam.]*

601 HIC · IACET · IN TVMV|LO · AVR · SABINA | PIVISSIMA CONIVX |
 VNOR (sic) XXV

Quem | lapis iste tegit | rapta est de luce | serena,
 Quae magis | debuerat fessos sepelire parentes |

5 O dolor! O pietas! O funera tristia coniugis!

MARCVS AVR · | ATTIANVS · DEC · ALE · I · TRH|ACVM (sic) · E · AVR ·
 SABINILLA | FILIA · EORVNDEM · VIVI | SIBI · FACIVNDVM · CVRARVN

*Szabard Battyán prope Albam Regiam rep. Corp. III, 3351 descr.
 Mommsenus.*

602 MEMORIAE | HOC IACET IN LAPIDE · AVRE · MARCELLINA · PIEN|TISSIMA
 CONIVX · QVEM LAPIS IPSE (sic) TEGIT RAP|TA DE LVCE SERENA ·
 HVIC AETAS PRIM · CVM · | FLOREBAT · IN ANNIS · INVIDA · FATORVM ·
 GENESIS | MIHI · SVSTVLIT ILLAM · SVPERANE GENETRICE | SVA QVÆ
 SE CVPIEBAT · OBILLA¹ ANTE MORTI DARI | QVM SIBI FLEBIL CASVS
 ACCIDERIT ILLA|QVE PERMANSIT INNI|C/VVSE QVICVMQVE | LEGIS ·
 NOSTROSI /VT TSDI DOLORES SIC AVT | ELYSIASISF R/TORDESCEIVC\\
 D/I//VAS | IVL VICTORINVS BF/OS F C

in latere: E PÆR AVR · | EPTAA · | PIENISS

Tétény rep. inter Matricam et Aquincum. Corp. III, 3397 descr. Mommsenus. Versus tam confusi sunt ut eos distinguere noluerim. — ¹) Immo ab illa ante morti dari. Quae sequuntur legit Mommsenus: quam sibi flebil(is) casus accideret; filiaque(?) permansit in annos XXV. Set (?) quicumque legis nostros miserere [vel tale quid, ego] dolores, sic apud Elysias vivas. Iul(ius) Victorinus b(ene)f(iciarius) co(n)-s(ularis) f(aciundum) c(uravit) et pater Aur(elius) Eptala pientiss(imae).

603

D · M ·

Hic pietatis honos¹ | haec sunt pia dona | mariti
 Cui multum | dilecta fui ego Mar|cellina pro merita. | Cernis
 que mihi | solus coniunx² | Aelius, coque³ post | obitum memor |
 amoris dicat.

Sarmizegetusae (Varhely). Corp. III, 1537 descr. Mezerzius aliique. —

¹) *Verg. Aen. I, 253.* ²) *'Univiria ergo fuit'. Mommsenus l. l.* ³) *I. e. quoque = etiam.*

604 *In sinistra lapidis parte:*

Si dolor infractum potuit convellere pectus
 Herculium, cur me flere tamen pigeat?
 Nam velut Aeacidae laudavit corpus Achilli
 Clarus Homerus, item non tua laus similis?
 5 Te sortita Paphon pulchro minus ore notabat
 Diva, set in toto corde plicata inerat.
 Sobria quippe tuo pollebat pectore virtus
 Non aetate minor, nec minor inde ioco.
 Nec mihi per validos rapto te morte dolores
 10 Quamvis aequanimo dat puer ut lacrimem;
 sulcamur volnere victi
Lapis infra fractus est.

In dextra lapidis parte:

Et reparatus item vivis in Elysiis.

Sic placitum est divis aeterna vivere forma

Qui bene de supero lumine sit meritus.

15 Quae tibi castifico promisit munera cursu

Olim iussa deo simplicitas facilis.¹

Nunc seu te Bromio signatae mystides at se

Florigero in prato congregem uti Satyrum,

Sive canistriferae poscunt sibi Naïdes aequae,

20 Qui ducibus taedis agmina festa trahas,

Sis quodcunque, puer, quo te tua protulit aetas,

Dummodo

Lapis infra fractus est.

Philippis. Corp. III, 686 descr. Heuzey. Restituerunt Hauptius et Mommsenus; lectionis mendas graviores tantum adnoto: v. 1. INRACIVM; FECTVS v. 3. VEIVL AEACIDE; AEIIIII pro ACHILLI v. 6. CORVE v. 8. NC pro NEC; LOCO pro IOCO v. 11. SVCIAMVP v. 13. ALTERNA VIVERE FORNI v. 18. CONGRECIIN SATYRW v. 19 fin. ALQV v. 21. QVOICVNQVE. —

¹) *Interpretatus est Hauptius: quae munera (ut in campis Elysiis viveres) castifico cursu (propter vitam quam caste debebas) olim promisit iussa deo (deorum iussu) simplicitas facilis (simplicitas non austera animi tui).*

605 Sede sub hac recubat clarus praetorique praefectus

Maiorinus, virtute caelebratus magna per orbem.

Haec illi nunc requies fati, haec sedis aeterna

Filippi extructa studiis Gratique nepotis.

Busr-el-Harîri in Syria. Corp. III, 124 descr. Waddingtonus. Litteris aetatis infimae, mediû paene aevi.

606 Vidi pyramidas sine te, dulcissime frater,

Et tibi, quod potui, lacrimas hic maesta profudi,

Et nostri memorem luctus hanc sculpo querelam.

Sit nomen Decimi Centianni¹ pyramide alta

5 Pontificis comitisque tuis, Traiane, triumphis,

Lustra sex intra censebas consul is esset².

In pyramide ad Gize. Corp. III, 21 sec. exemplum unicum saec. XIII. —

¹) *I. e. Decimii Gentiani.* ²) *CENSORIS CONSVLIS ESSE traditur.*

607a C · HELVIVS · SPERATVS | V · A · III · MENS · VII · DIE · I

Nolite dolere éventum meum! |

Properavit aetas, hoc dedit | fatum mihi.

in sinistra tabulae parte: SVNT · EIVS · OLLAE · QVINQVE
Romae. Cardinali Diplomi p. 257 n. 502 descr. de Rossi cf. Bormannus
Progr. Gymn. Berol. 1871 p. 13.

607b EPHEBVS · AVCTI · F · BIMVS | ET · MENSVM · III · DIES · XIII | VIXIT
 Nolite dolere parentes éventum | meum!
 Properavit aetas, | hoc dedit fatum mihi.

Romae. Orelli 1782 descr. Henzenus cf. Bormannum Progr. Gymn.
Berol. 1871 p. 13.

607c A · RVSTICELIVS · PARATVS | VIXIT · AN · XXX
 Nolite dolere parentes eventum | meum!
 Properavit aetas, hoc dedit Fatus mihi.

Romae. Bormannus Progr. Gymn. Berol. 1871 p. 14 descr. C. L. Viscontius.

607d SABIDIA · D · L · FVSCA · V · A · XIIIX
 Tu qui tendis iter properatim, siste parumper,
 Si grave non | animost, fataque acerba lege.
 Ter senos aetas mea cum | processit in annos
 5 Et me specie florentem mei videre sodales. |
 Fratrem flentem ex parte altera.
 Dolere mater noli! | faciundum hoc fuit;
 Properavit aetas, voluit hoc Fatus meus. |
 Praevenere diem meae crudelia fata
 10 Et raptam inferna | mei posuere ratem.
 Hoc lecto elogio iu(v)enes miserete iacentis |
 Et dic discedens: sit tibi terra levis.
 L · FAENIVS · MALCIO · P | FAENIA · L · D · L · HILARA · M · P ·
 SABIDIVS · FORTVN · F

Romae. Murat. 2062, 5 descr. Ficoronius. Cf. Bormann Progr. Gymn.
Berol. 1871 p. 13.

607e D · M | AMPLIATAE · V · A · IIII | M · VI · D · XXIII · PEDANIA | PRIMI-
 GENIA · FECIT | VERNAE · KARISSIMAE |
 Noli dolere mamma! | faciendum fuit; |
 Properavit aetas, Fatus | quod voluit meus.

Romae. Progr. Gymn. Berol. 1871 p. 13 descr. Bormannus.

607f Bene adquiescas frater Aucte Tulli,
 Sei quicquam sapiunt inferi.
 Te lapis optestor leviter super ossa residus,
 Ni nostro doleat condita ab officio.¹

5 Dolere noli frater! faciundum fuit;
 Properavit aetas, voluit hoc Fátus meus.

VIXIT · ANNOS · XII

Romae. Bormannus Progr. Gymn. Berol. 1871 p. 14 descr. Brunnus. —
¹⁾ *Distichon aliunde notum esse recte adnotat Bormannus cf. Grut. 984, 6. Fabr. p. 284 n. 185. Mur. 1551, 4; 1584, 3. Marini Atti p. 494. Prior versus saepius etiam reperitur aut solus aut accedente pentametro hoc similibusve: sentiat ut pietas praemia quae meruit cet.*

607g

CLODIA · M · L · SECVNDA

O quanta pietas fuerat in hac adulescentia
 Fides, amor, sensus, pudor et sanctitas!
 Noli dolere, amica, eventum meum!
 5 Properavit aetas, hoc dedit Fatus mihi.

Romae. Gruter p. 968, 12 cf. Bormannum Progr. Gymn. Berol. 1871 p. 13.

607h

L · SENTI · L · L | COCCETI | V · A · I · M · VI

Nolite dolere parentes, | hoc faciundum fuit.

Romae. Murat. 1213, 9 descr. Henzenus cf. Bormannus Progr. Gymn. Berol. 1871 p. 13.

607i

C · IVLIVS · C · L | FAVSTVS

CAESERNIA | TERTVLLA

Dolere noli matrem, faciundum fuit.

Romae. Murat. 1261, 6 descr. Henzenus. Cf. Bormann Progr. Gymn. Berol. 1871 p. 13.

608a

NINNIA · CRONIS · VIX · AN · III · M · X · D · XXV

Quod decuit natam patri praestare sepulto,
 Hoc contra natae praestitit ipse pater.¹

Romae. Gruter 697, 9 ex Lipsii auctar. Smet. — ¹⁾ Confer alteram urbanam quam supra rettuli n. 431:

Debuit haec gnatae pietas praestare parenti:
 Nunc pater hic gnatae fungitur officio.

608b

CRVDELIS INPIA MA|TER · CARIS SVIS DVLCIS|SIMIS · VET · PVBLILIO
 POTITO | CV · QVI VIXIT · AN · N · XIII · DI | LV · ET AERIAEA · ELIAE¹
 THEODO|RE · HF · QVE VIXIT · AN · N · XXVII | DI · XLI · INFELICISSIMA
 MATER | QVE VIDIT FVNVS SVVM · | CRVDELISSIMVM · QVE SI DEVM |

5

PROPIATIVM | HABVISSE · HOC | DEBVERA AB EOS PATI

Romae. O. Iahn Spec. epigr. p. 85 descr. Kellermannus. — Summam barbariem titulus ostendit nec tamen post saec. III medium exaratum esse

*puto, fortasse aliquanto prius; lege ita: Crudelis in pia mater caris suis
dulcissimis vet(erano) Publilio Potito cu(m) qui (immo: quo) vixit an(nis)
n(umero) XIII di(ebus) LV et Aeliae Theodor(a)e h(onestae) f(eminae),
qu(a)e vixit an(nis) n(umero) XXVII di(ebus) XLI infelicissima mater
qu(a)e vidit funus suum (immo: eorum) crudelissimum qu(a)e si deum
propitium habuisse(t), hoc debuera(t) ab eos (immo: iis) pati. — ¹) Lege
AELIAE; quadratarius pro AELIAE insculpserat AERIAE, ideo denuo, paulo
melius, nomen posuit.*

608c A · SEPIVVS · A · F · SECVN · | CRITIA · P · F · POLLA | SEPIIAE · a. f.
POSILLAE

Quod decuit facere filiam | parentibus,
Maesti parentes | suae fecerunt filiae.

Aeclani. I. Neap. 1336 descr. Guarinius.

608d L · CALVIDIO · L · F · CLEMENTI · ANN · XX | Π · VIR · DESIGNATO | L ·
CALVIDIO · L · L · FELICI · AVGVSTALI | LOCVS · DATVS · VTRISQVE ·
EX | DECVRION · DECRET · IN · FRONT · PED · | CXXX · IN · AGR · PED ·
XXV · QVOD FILIVS | PATRI FACERE DEBVIT PATER FECIT FILIO

Nolae. I. Neap. 1996 descr. Mommsenus. (Orell. 3813).

608e D · M | VARIAE · MONTAN|AE
Quod par pare|nti fuit facere | filiam,
Mors immatura | fecit, ut faceret infelix | parens.
VIXIT · ANN · XXII | VARIA · ODYNE · ET · MONTA|NVS · POPVLI · ATINA ·
⁵ TIVM | MARCO · R · SER · ARCARIVS · Filiae · pIENTISSIMAE

*Extra Antinum. I. Neap. 5608. Plenam dant antiquiores, partem vid,
Brunnius.*

608f C · ERENNIVS | MONTANVS | ET · ERENNIA | FELICVLA | ERENNIAE |
CAPRIOLAE | FILIAE · FECERVNT | QVOD · FILIA · ILLIS | FACERE · DEB ·
Saepini. Annales inst. arch. 1854 p. 21 n. 2 descr. Caraba.

608g TERMINIAE | Q · F · SABINAE | BRITTIA · SABINA | MATER · P · VIX ·
A · XXVI

Quod par parenti facere | fuerat filiam,
Mors immatu|ra fecit, ut faceret mater filiae.

IN · F · P · XV IN · A · P · XV

*Hadriae. I. Neap. 6139 ad exempl. antiqua. Supra exsculpta cista, acus,
speculum, soleae.*

608h DIS | MANIBVS | SVCCESI · FIL | CAESIA · GEMELLA | MATER · PISSIMO |
 FILIO · DE · SVO | VIX · ANN · IX | M · IIII · DIEB · XV | FATIS · PERACTIS ·
 MATER | POST · OBIVM · FILII | VIX · ANN · III · M · XI D · VIII
 Quod fas parenti | facere debuit filius |
 Mors immatura fecit | .ut faceret parens.
 PATER · SVCCESSVS | SVPREMV · VTRISQVE | PRAESTITIT · OFFICIVM ·
Florentiae. Marini Iscr. Albane p. 191 qui descr.

608i D · M · SABIDIO · MAXIMIANO | COIVGI · BENEMERENTI · VIR | GINIO ·
 MEO · QVI · VIXIT · AN | NOS · XXXX · ET · M · V · ET · D · VIII | DIGNIS-
 SIMO · COIVX · DA | FINE · FECIT · EGO · TIBI | QVOD · TV · MI · FACERE |
 DIVISTI · MI · QVI · FACI | AT · NESICIO · s
Gallicano. Bull. inst. arch. 1862 p. 82.

608k L · CORNELIO | SECVNDO | QVI VIXIT ANN · X | M · V D · XX | L ·
 CORNELIVS | GLYCON | PATER INFEL · | FILIO DVLCISSIM · | QVOD
 SI TE TVA FATA | VOLVISSENT TV NOBIS | PONERE DEBVERAS
Briziae. Corp. V sched. descr. Mommsenus. (Grut. 679, 3).

608l D s M
 Quod fas pa | renti decu | it facere fil(ium) |
 Mors inmatu | ra fecit ut fac(eret) | pater.
 SEXTO · AP¹ · AN · VI · SEX · APVL · | PROBVS · PATER | V · s · F ·
Polae. Corp. V, 117 descr. Mommsenus. — ¹) Sexto A[p(ulio)]. Nota
puerum cognomen nondum habere.

608m QVOD · FAS · ERAT · FILIVM | FACERE · PARENTIBVS | MORTE · INMATVRA |
 Q · SERG · ET · SEX · R¹ | FILIO · FECERE | PARENTES · INFELICISSIMI ·
In vico Istriae Due Castelli. Corp. V, 312 ad exempla antiqua. —
¹) *Nomen patris vel, si fuerunt, nomina parentum corrupta sunt.*

608n C · TADIO C · F · SEVERO | ABDVCTO A LATRONIBVS | ANN · XXXV ET |
 PROCVLO F · ANN · VI | . . BRICIA L · L · PRIMIGEN · | coNIVGI ET
 FILIO POSIT ·

Filius hunc titulum | debebat ponere matri.¹

Salonis. Corp. III, 2544 descr. Mommsenus. — ¹) Confer titulum
alterum Salonitanum supra n. 580.

608o VI OL
 QVOD DECVIT
 MATRI
 ID · MISER · FN
 IN3FE

Dyrrachii. Corp. III, 625 descr. Heuzey.

608_p THETIS · EADEM | BVPGAENA | ITALICI · CORISCI | AVG · L · CON · CAR ·
ANN | XXVI · ET · PERINTHIO | FIL · ANN · XII · H · S · S¹

Si Fortuna suos potuisset fle|ctere Manes

Hunc titulum | patri ponere debueram. |

5

ITALICVS · SIBI · ET | SVIS · V · F

Rodosti in Thracia. Corp. III, 729. — ¹) Interpretare: Thetis quae et Burgaena vocatur, Italici, qui Corisci, Augusti liberti, servus est, coniux carissima annorum XXVI et Perinthio filius annorum XII hic siti sunt.

608_q EGNATIA · FLORENTINA | H · S · E · S · T · T · L

Quod parenti facere debuit | filia,

Id immature filiae | fecit pater.

Cordubae. Corp. II, 2274.

608_r Hóc tumuló positum est Ingenui fil(ia) Flora,

Annó quae vixit mensibus atq(ue) VIII;

Et quas exsequias debebat nata parenti,

Has pater adversis cásibus ipse dedit.

5 Terra, precor, fecunda, levis super ossa residas,

Aéstuet infántia, ne gravitate cinis.

Caesareae. Renier n. 3976.

CAPVT III.

COLVMNA ROSTRATA.

609

secestANOSque op
sidioneD · EXEMET¹ · LECIONESque cartacinienses omnis
maXIMOSQVE · MACISTRATOS Luci palam post dies
NOVEM · CASTREIS · EXFOCIONT² · MACElamque opidom vi
5 pVCNANDOD · CEPET³ · ENQVE · EODEM MACistratud bene
REM · NAVEBOS · MARID · CONSOL · PRIMOS · Ceset copiasque
CLASESQVE · NAVALES · PRIMOS · ORNAVET · PARavelque
CVMQVE · EIS · NAVEBOS · CLASEIS · POENICAS · OMNIS, item ma-
xVMAS · COPIAS · CARTACINIENSIS · PRAESENTEd hanibaled
10 DICTATORED · OLorOM · INALTOD · MARID · PVCNandod viciet⁴
elQVE NAVEis cepET · CVM · SOCIEIS · SEPTEResmom unam quin-
queresmOSQVE · TRIRESMOSQVE · NAVEIS · Xxx merset xiti⁵
auroM · CAPTOM · NVMEI · IIIIDCC
arcentOM · CAPTOM · PRAEDA · NVMEI · IIIID
15 omne · CAPTOM · AES⁶ · IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID
. . . IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID IIIID pri-
mos qnOQVE · NAVALED · PRAEDAD · POPLOM donavet pri-
mosque CARTACINIENSIS inceNVOS · Duxit in
triumpod EIS CAPT
.

Romae in foro. Corp. I, 195 Ritschl tab. XCV ex lapide. — Cf. de columna C. Duilio M. f. cos. a. u. c. 494 a populo posita Plin. h. n. 34, 5, 20 Quintil. Inst. I, 7, 12 Silius VI, 663 Servius ad Georg. III, 29. Nec tamen ea quam prae se ferat, sed Imperatoris Claudii, ut videtur, aetate titulum compositum esse, demonstravit Mommsenus l. l., nam elo- gium cum in universum male scriptum esse tum eo sermone, qui longe recedat a brevitate et simplicitate vere antiqua, item s et m extremas nunquam omissas, c pro g positam, quod iam abhorreat a saeculo quinto, in vel en praepositionem, pro qua endo expectemus, formam denique lit- terarum, quas sit imperatoriae aetatis, ipsumque Parii marmoris genus, in quo incisa est inscriptio, eam a grammatico quodam docto aetatis imperatoriae compositam esse, evincere. De singulis cf. Mommseni com- mentarium l. l. — ¹) Polyb. I, 24 Zonar. VIII, 11. ²) Zon. l. l. ³) Pol. l. l. ⁴) Fast. Capit.: C. Duilius M. f. M. n. cos. primus navalem de Siculeis et classe Poenica egit an. CDXCIII k. intercalar. Tac. Ann. II,

49: C. Duilius primus rem Romanam prospere mari gessit triumphum-
que navalem de Poenis meruit. *Res ipsa nota est.* Praesentem Hanni-
balem ad Licianum (XL, 52) inspectante ipso Antiocho dici videri sed
perverse, cum Hannibal pugnae non adfuerit sed interfuerit, adnotat
Mommsenus. ⁵⁾ 'Hoc quoque ad titulum L. Aemilii Regilli (Liv. l. l.)
dictum videtur: (naves longae) cum omnibus sociis captae LXII'. Momms-
senus l. l. De re cf. Pol. I, 23 Zon. 8, 11 Oros. 4, 7 Eutrop. II, 20.
⁶⁾ I. e. auri capti nummi tot, argenti et capti et ex praeda per quaestorem
vendita soluti nummi tot, quae faciunt aeris nummos tot. Nummi
aurei et argentei videntur esse Siculi, aere indicatur aut as libralis se-
stertium aequans aut as qui decima pars est denarii.

ELOGIA.

Elogia clarorum virorum a posteris posita¹⁾.

- 610 a. L · AEMILIUS · L · F · PAVLLVS | COS² CENS³ · AVGVR | TRIVMPHAVIT ·
TER⁴
b. P · CORNELIVS · PAVLLI · F · SCIPIO | AFRICANVS · COS · II⁵ · CENS⁶ |
AVGVR · TRIVMPHAVIT · II⁷
c. Q · FABIVS · Q · F · MAXSVMVVS⁸ | AED · CVR
d. Q · FABIVS Q F MAXSVMVVS AED CVR · REST⁹
e. Q · FABIVS · Q · F · MAXSVMVVS · AED CVR REST

Inscriptiones sunt arcus Fabiani (cf. Schol. in Cic. Verr. act. I, 7, 19 Pseudo-Asconius p. 133, Gronovianus prior p. 393, secundus p. 399), repertae Romae in foro ad templum Faustinae. Corp. I, 606 (d. e) 607 (abc) descr. Smetius. — ¹⁾ Solebant posterioribus reipublicae liberae temporibus qui opus sacrum vel publicum faciebant suorum imagines additis elogiis simul dedicare, de quo more cf. Mommsen Corp. I p. 277 sq. Ita Q. Fabius Maximus, qui fornicem restituit, collocavit in eo statuas maiorum naturalium suorum Paulli (a), qui regem Persen vicit, Scipionisque (b), qui Carthaginem delevit, et suam ipsius (c). Praeterea nomen suum utrinque in arcu inscripsit, ut posteris traderet, se eam restituisse. ²⁾ Cos. u. c. 572. 586. ³⁾ U. c. 590. ⁴⁾ 'Paullus quoniam ter imperator appellatus est (Mommsen R. Münzwesen p. 633), pro duobus triumphis tres ei tribuuntur cum in hoc elogio tum apud Velleium 1, 9. Pertinet hoc ad augentes, ut Livius ait (22, 31), titulum imaginis posteros'. Mommsenus. ⁵⁾ U. c. 607. 620. ⁶⁾ U. c. 612. ⁷⁾ U. c. 608. 622. ⁸⁾ Nepotem esse Q. Fabii Maximi Allobrogici

(cos. 633, *L. Aemilii Paulli nepotis ex filio, Africani minoris fratris filii*), qui postea consul fuit a. 709, collatis Ciceronis verbis in *Vatin. 11, 28* demonstravit *Mommsenus*. ⁹⁾ Restituisse videtur arcum circa a. u. c. 698 cf. *Cic. in Vat. l. l. Mommsenum l. l.*

611a. AP · CLAVDIVS¹ | Q · VRB | COS² | CVM · P | · SERVILIO · PRISCO

¹⁾ Cf. de eo *Drumannum II p. 167 n. 1. Paternum praenomen fortasse deesse, quod hic homo a. u. 250 demum in civitatem receptus credebatur itaque patrem habuisse non civem Romanum, adnotat Mommsenus.*

²⁾ A. u. 259.

611b. p claudius ap. f. p. n. pulcher | colonoS · ADSCRIPSIT · CALES · COS¹ · CVM |
l. porcio iii vir · COLONIAM · DEDVXIT GRAVISCAM²

611c. c. claudius ap. f. c. n. pulcher | Q · III VIR · A · A · A · F · F · AED · CVR ·
IVDEX · Q · VENEFICIS · PR | REPETVNDIS³ · CVRATOR · VLS · STER-
NVNDIS · COS⁴ | CVM · M · PERPENA

In eadem tabula marm. scripti erant ambo. — ¹⁾ A. u. 570. Cf. de eo *Drumannum II p. 180 n. 22.* ²⁾ *Liv. 40, 29 a. u. c. 573.* ³⁾ Legendum: q(uaestor), (trium)vir a(uro) a(rgento) a(ere) f(lando) f(eriundo), aed(ilis) cur(ulis), iudex q(uaestionis) veneficiis, pr(aetor) repetundis. De viro cf. *Drumannum II, 182 n. 29 = II, 184 n. 46. Aed. cur. fuit a. 655 cf. Plin. h. n. 8, 7, 19; praetor a. 659 Cic. Verr. 2, 49, 122.* ⁴⁾ A. u. 662.

611d. M · LIVIVS · M · F · C · N · DRVSVS · PONTIFEX | · TR · MIL · X · VIR ·
STLIT · IVDIC | TR · PL¹ · X VIR · A · D · A · LEGE · SVA² | ET · EODEM ·
ANNO · V · VIR · A · D · A · LEGE · SAVFEIA³ | IN · MAGISTRATV · OCCI-
SVS · EST

¹⁾ A. u. c. 663. 'Ante tribunatum quaestor in Asia fuit et aedilis (Victor 66), qui duo magistratus cum in elogio post decemviratum scribi deberent, exciderunt quadratarii librarii culpa'. *Mommsenus*. ²⁾ X vir a(gris) d(andis) a(dsignandis) lege sua, anno scilicet 663 lata. *App. b. c. 1, 35 Liv. epit. 71 Victor 66.* ³⁾ V vir a(gris) d(andis) a(dsignandis) lege Saufeia. De quinqueviris cf. *Mommsenum ad hunc titulum. Saufeius ille, qui tulit legem, ignotus est; fuisse videtur collega Livii in tribunatu.*

611e. C · IVLIVS · L · F · CAESAR | STRABO¹ | AED · CVR² · Q · TR · MIL · BIS ·
X · VIR | AGR · DAND · ADTR · IVD³ · PONTIF

¹⁾ Cf. de eo *Drumannum III p. 126.* ²⁾ A. u. 664. ³⁾ Decemvir agr(is) dand(is) adtr(ibuendis) iud(icandis). Ad quam agrorum adsignationem hoc munus pertineat, ignoramus.

611 f. c. iulius c. f. c. n. CAESAR | avus augusti | xxi^o stit. iudic. Q. PR |
 pro COS. IN. ASIÁ

611 g. C. OCTAVIVS. C. F. C. N. C. PRON | PATER. AVGVSTI | TR. MIL. BIS. Q. AED. PL. CVM | C. TORANIO. IVDEX. QVAESTIONVM | PR.¹ PRO. COS. IMPERATOR. APPELLÁTVS | EX. PROVINCIA. MACEDONIA²

In eadem tabula marm. scripti erant ambo. — ¹) A. u. 693 Cic. ad Q. fr. 1, 1, 8; Vell. II, 59; Suet. Aug. 2. ²) Cf. Drumannum 4, 230.

Romae. Corp. I p. 278. 279, VIII (a) IX, X (b. c) VII (d) IV (e) V, VI (f. g) ad exempla antiqua. Pertinuisse titulos ad sacrarium aliquod domus Augustae, in quo imagines stirpis imperatoriae coniunctarumque familiarum propositae fuerint, putat Mommsenus.

612 M. AIMILIVS. Q. F. L. N | BARBVLA. DICTATOR¹

Romae. Corp. I p. 280 n. XI descr. Smetius. — ¹) Dictatorem esse a. u. c. 433 creatum quem Livius 9, 7 dicat M. Aemilium Papum, sive in cognomine annales variavint, sive utroque cognomine vere usus sit, fratrem minorem Q. Aemilii Barbulae cos. 437. 443 et item Paporum familiae principem conicit Mommsenus Corp. I p. 564.

613 C. CAECILIVS. Q. F | METELLVS¹. IMP

Romae. Corp. I p. 280 n. XII descr. Smetius. — ¹) 'Cos. 641 triumphavit ex Thracia a. 643'. Mommsenus.

614 Q. CAECILIVS | METELLVS¹ | COS

Tusculi. Corp. I p. 280 n. XIII Ritschl tab. LXIX^a ad lap. — ¹) 'Consoles huius nominis fuerunt a. 548. 611. 631. 645. 656. 674. 685. 694. 697. 702; cuiusnam ex his fuerit, non apparet'. Mommsenus.

615 p. cornelius p. f. | SCIPIO. AFRICANVS | COS. BIS¹. CENSOR² | AEDILIS. CVRVLIS³ | TRIB. MIL⁴

Voconiani in Sabinis. Corp. I p. 280 n. XIV. — ¹) A. u. 549. 560. ²) A. u. 555. ³) A. u. 541. ⁴) A. u. 538 (Liv. 22, 53).

Elogia alia statuis, hermis, protomis subscripta.

616 FERT. ERRESIVS¹ | REX. AEQVEICOLVS | IS PREIMVS | IVS. FETIALE PARAVIT | INDE. P. R. | DISCIPLINAM. EXCEPIT

In columna parva ex lap. Albano Romae in monte Palat. rep. Corp. I p. 564 n. XXXV descr. Mommsenus ectypum. — ¹) Errorem fabrillem iudicat Mommsenus scribendumque FERTOR. RESIVS cf. Auct. de praen. § 1 Auct. de vir. ill. c. 5 et Schwegelerum hist. Rom. 1, 555. 603.

617 a. LAVINIA · LATINI · FILIA

b. SILVIVS · AENEAS | AENEAE · ET · LAVINIAE · FILIVS

Lavinii (Pratica). a. misit Bormannus, b Corp. I p. 283 n. XXI descr. Vulpus. Titulos ad aetatem fere Diocletiani pertinere posse iudicavit Bormannus, qui vidit. Rettulit inter elogia fori Augusti titulum b Mommsenus, Silvios quoque ab Augusto in foro positos fuisse ex Ovidii verbis Fast. V, 563 conlato Tac. Ann. IV, 9 concludens. Nunc tamen, Laviniae titulo reperto, haec elogia a Romanis, a quibus forma quoque ipsa abhorrent, diversa Laviniique urbi propria esse constare videtur.

618 P · VALESIVS · VOLESII · F | POPLICOLA*Hermæ inscriptum. Corp. I p. 280 n. XV. -***619** P · COR · SCIPIO · AFR*Sub protome. Corp. I p. 281 n. XVI descr. Viscontius.***620** QVINTVS HORTENSIVS*In herma. Corp. I p. 281 n. XVIII descr. Viscontius.***621** M · CICERO AN · LXIII*Sub protome Ciceronis Matritensi. Corp. I p. 281 n. XIX descr. Huebnerus.*

Elogia clarorum virorum (praecipue triumphatorum) primum ab Augusto in foro suo dedicata, deinde per municipia repetita. (Cf. *Mommsenus Corp. I p. 281 sq.*).

622 AENEAS VENERIS | ET ANCHISAE Alius troiANOS | QVI · CAPTA · TROIA et
incensa EVPER|ERANT IN Italiam adduxit | . . . M · SV |
ALBA | oppidum Iavinium CONDIDIT et | ibi regnavit annOS · TRIS ·
Inde | cum proelio factO · NON · CONparuisset, dictus EST · INDIGENS¹ | et in

5

deorum NVMERO · RELATVS

Pompeii in foro. Corp. I p. 283 n. XX descr. Mommsenus. (Henzen 5345). — 1) INDIGES scribendum videtur cf. Mommsenium l.l.

623 RÓMVLVS · MÁRTIS | ILIVS · VRBEM · RÓMAN | condIDIT · ET · REGNAVIT ·
ANNÓS | DVODEQVADRAGINTÁ¹ · ISQVE | PRIMVS · DVX · DVCE · HO-
STIVM | ACRONE · REGE · CAENINENSIVM | INTERFECTO · SPOLIA · OPI-
ma | IOVI · FERETRIO · CONSECRavit | RECEPTVSQVE · IN DEORVM | NV-

5

MERVM · QVIRINVS | APPELLATVS est

Pompeii in foro. Corp. I p. 283 descr. Mommsenus. — 1) Auctores plerique XXXVII annos tradunt, sed ita etiam Diodorus i. e. Fabius Pictor.

624 *IV* · VALERIVS | VOLVSI · F | MAXIMVS | DICTATOR · AVGV · PRIMVS
(sic) · QVAM¹ | VLLVM · MAGISTRATVM · GERERET | DICTATOR · DICTVS ·
EST · TRIVMPHAVIT | DE SABINIS · ET · MEDVLLINIS · PLEBEM | DE SA-
CRO · MONTE · DEDVXIT · GRATIAM | CVM PATRIBVS · RECONCILIAVIT ·
FAEINORE · GRAVI POPVLVM · SENATVS · HOC | EIVS · REI · AVCTORE ·
LIBERAVIT · SELLAE | CVRVLI · LOCVS · IPSI · POSTERISQVE | AD MVR-
CIAI · SPECTANDI · CAVSSA · DATVS | EST · PRINCEPS · IN SENATVM ·
SEMEL | LECTVS · EST

Arretii. Corp. I p. 284 n. XXIII Ritschl tab. XCVI_A (Orell. 535). — De singulis cf. Mommseni commentarium. — 1) Lege: priusquam.

625 *L. albinus . . . f* | cum hostes galli obsIDERENT · CAPITOLIVM | virgines veSTA-
LES · CAERE · DEDVXIT | ibi sacra atQVE · RITVS · SOLLEMNES · NE | inter-
mitteRENTVR · CVRAI · SIBI · HABVIT | urbe recupERATA · SACRA · ET · VIR-
GINES | romam reeEXIT

Romae. Corp. I p. 285 n. XXIV descr. Henzenus et Rossius (Orell. 537). — De re cf. Liv. V, 40. VII, 20. (ex eo: Val. Max. 1, 1, 10. Flor. 1, 13, 12. Plut. Cam. 21).

626 *m. furius l. f. camillus*¹ | VEIOS · POST · VRBEM | CAP-
TAM · COMMIGRA|R I PASSVS · NON · EST² | ETRVSCI AD · SVTRIVM |
DEVICTIS · AEQVIS · ET | VOLSCI · SVBACTIS | TERTIVM · TRIVMPHA-
VIT³ · QVART⁴ · SEVERE in | VELITERNOS animadverit

Romae. Corp. I p. 285 n. XXV descr. Dellefsenus (Orell. 536). — 1) Quot versus exciderint, non adparet. 2) In dictatura secunda a. u. 364. 3) In dictatura tertia a. u. 365 cf. Liv. 6, 2—4 (inde Plut. Camill. 33, 34). Aliter Diodorus 14, 117 cf. Mommsenum l. l. 4) Quart(um) scil. tribunus militum a. u. 368. De re cf. Mommsenum l. l.

627 *L. papirius sp. f. cursor*¹ | BELLO · SAMNITIVM | CVM ·
AVSPICI · REPE|TENDI · CAVSSA · ROMAM | REDISSET · ATQVE · INTE|
RIM · Q · FABIVS · AMBUSTUS | MAXIMVS · MAGister | EQVITVM · IN · IVASS |
cius · PROELIO · Con|stiteret²

Romae. Corp. I p. 287 n. XXVII descr. Mommsenus eclypum. (Orell. 540). — 1) Quot versus exciderint, non adparet. 2) Cf. Liv. 8, 30. De cognomine Fabii Ambusti cf. Mommsenum l. l.

- 628** APPIVS · CLAVDIVS | C · F · CAECVS | CENSOR¹ · COS · BIS² · DICT³ · INTERREX · III⁴ | PR · II⁵ · AED · CVR · II · Q · TR · MIL · III · COM | PLVRA · OPPIDA · DE · SAMNITIBVS · CEPIT | SABINORVM · ET · TVSCORVM · EXERCITVM · FVDIT⁶ · PACEM · FIERI · CVM · PYRRHO⁷ | REGE · PROHIBVIT ·
5 IN CENSURA · VIAM | APPIAM · STRAVIT · ET · AQVAM · IN | VRBEM · ADVXIT⁸ · AEDEM · BELLONAE | FECIT⁹

Arretii. Corp. I p. 287 n. XXVIII descr. Henzenus (Orell. 539). —

¹) A. u. 442. ²) A. u. 447. 458. ³) Inter a. u. 465—469 cf. Mommsenium Corp. I p. 565. ⁴) Duo interregna eius a scriptoribus quoque commemorantur Liv. 10, 11 (a. u. 456). Cic. Brut. 14, 55. ⁵) 'Praetor iterum videtur fuisse a. u. 459 Liv. 10, 22. 24. 25.' Mommsenus. ⁶) Cf. Liv. X, 17 sq. Vict. vir. ill. c. 34. ⁷) A. u. 442. et sequentibus. ⁸) Vocit eam cos. II a. u. 458. Liv. X, 19- cet. ⁹) In lap. videtur esse TYRRHO, ita enim descr. Goriuss et adicit 'sic'.

- 629** q. fabius | Q · F · MAXIMVS | DICTATOR · BIS¹ · COS · V² · CEN | SOR³ · INTERREX · II⁴ · AED · CVR | Q · II · TR · MIL · II · PONTIFEX⁵ · AVGV⁶ | PRIMO · CONSVLATV · LIGVRES · SVBE | GIT · EX · IIS · TRIVMPHAVIT · TERTIO · ET | QVARTO · HANNIBALEM · COMPLVRI | BVS · VICTORIS ·
5 FEROCEM · SVBSEQVEND | DO · COERCIVIT · DICTATOR · MAGISTRO | EQUI TVM · MINVCIO⁷ · QVOIVS · POPV | LVS · IMPERIVM · CVM · DICTATORIS | IMPERIO · AEQVAVERAT · ET · EXERCITVI | PROFLIGATO · SVBVENIT · ET · EO · NOMI | NE · AB · EXERCITV · MINVCIANO · PA | TER · APPELLATVS · EST⁸ · CONSVL · QVIN | TVM · TARENTVM · CEPIT · TRIVMPHA | VIT ·
10 DVX · AETATIS · SVAE · CAVTISSI | MVS · ET · RE⁹ · MILITARIS · PERITISIMVS | HABITVS · EST · PRINCEPS · IN · SENATVM | DVOBVS · LVSTRIS ·
LECTVS EST¹⁰

Arretii. Corp. I p. 288 n. XXIX descr. Henzenus (Or. 541). —

¹) Dictator primum inter a. u. 533/535; iterum a. u. 537. ²) A. u. 521. 526. 539. 540. 545. ³) A. u. 524. ⁴) De interregnis nil constat, sed cf. Mommsenium l. l. ⁵) A. u. 538—551 Liv. 23, 21; 30, 26. ⁶) A. u. 490—551 Liv. l. l. ⁷) 'Excidisse videtur praenomen M.' Mommsenus. ⁸) Ordo rerum gestarum confusus est. ⁹) Scribendum rei. ¹⁰) A. u. 545. 550 Liv. 27, 11; 29, 37.

- 630** L · AEMILIVS | L · F · PAVLLVS | COS · II¹ · CENS² · INTERREX · PR³ · AED | CVR⁴ · Q · TR · MIL · TERTIO · AVG | LIGVRIBVS · DOMITIS · PRIORE | CONSVLATV · TRIVMPHAVIT | ITERVM · COS · VT · CVM · REGE | persE · BELLVM · GERERET · A Po | pulo factVS · EST · COPIAS REGIS | in
5 diebVS · QVIBVS MACe | doniam obtinuit ex DELevit | regemque cum ANIB · CEPit⁵

Arretii. Corp. I p. 289 n. XXX Ritschl tab. XCVIB (Orell. 542). —

¹⁾ *A. u. 572. 586.* ²⁾ *A. u. 590.* ³⁾ *Pr(aetor) a. u. 563.* ⁴⁾ *A. u. 562.*

⁵⁾ *Supplevit Mommsenus ad Diodor. Exc. Vat. p. 94. Liv. 45, 41. App. Maced. 19.*

631 *n. EMPRONIVS P F | GRACCVS*

Arretii. Corp. I p. 289 n. XXXI Ritschl tab. LIVB.

632 *e. maris c. f. | COS · VII¹ · PR² · TR · PL³ · Q · AVGV⁴ · TR · MIL⁵ · EXTRA | SORTEM · BELLVM · CVM · IVGV⁶ · REGE · NV⁷ · MID⁷ | COS · GES · SIT · EVM · CEPIT · ET · TRIVMPHANS · IN | SECV⁸ · DO · CONSFLAT⁸ · ANTE · CVRRVM · SVVM | DFCI · IVSSIT · TERTIVM · CONSVL · APSENS⁸ · CREATVS |*
⁵ *EST · IIII · COS · TEVTONORVM · EXERCITVM | DELEVIT · V · COS · CIMBROS · FVGAVIT · EX · IEIS⁹ · ET | TEVTONIS · ITERVM · TRIVMPHAVIT · REM · P · TVRBATAM | SEDITIONIBVS · TR · PL · ET · PRAETOR · QVI · ARMATI | CA · PITOLIVM · OCCVPAVERVNT · VI · COS · FINDICAVIT | POST · LXX · ANNVM · PATRIA · PER · ARMA · CIVILIA · EXPVLSVS | ARMIS · RESTITVTVS · VII ·*
¹⁰ *COS · FACTVS · EST · DE · MANVBIS | CIMBRIC · ET · TEVTON · AEDEM · MONORI · ET · VIRTVTI | VICTOR · FECIT · VESTE · TRIVMPHALI · CALCEIS ·*
PATRICIIS | in senatum venit

*Elogium Marii praeter nomen integrum repertum est Arretii, fragmentum Romae; dedi fragmentum Romanum et supplevi litteris maioribus inclinatis ad Arretinum; consentiunt exempla paene accurate, ubi differunt, id aut lapicidae aut librario videtur deberi. Corp. I p. 290 n. XXXII. XXXIII. (Orell. 543). Romanum descripsit Mommsenus, Arretinum Signorilius et Poggius versibus non divis. — ¹⁾ *A. u. 647. 650—654. 668.* ²⁾ *A. u. 639.* ³⁾ *A. u. 635.* ⁴⁾ *AVG Arret.* ⁵⁾ *Cf. Sall. Iug. 63. TR · MILITVM Arret.* ⁶⁾ *IVGV⁶ Arret.* ⁷⁾ *NVMIDIAE Arret.* ⁸⁾ *COS · ABSENS Arret.* ⁹⁾ *FVDIT · EX · ILLIS Arret.**

633 *L · LICINIVS · L · F · | LVCVLLVS · | COS¹ · PR² · AED · CVR³ · Q⁴ · | TR · MILITVM · AVG · | TRIVMPHAVIT · DE · REGE · PONTI · MITHRIDATE | ET · DE REGE ARMENIAE TIGRANE MAGNIS · | VTRIVSQVE REGIS COPIIS CONPLVRIBVS PRO|ELIS · TERRA · MARIQVE · SVPERATIS · CON ·*
⁵ *LE|GAM · SVVM · PVLSVM · A · REGE · MITHRIDATE · CVM · SE · IS · CALCHADONA · CONTVLISSET | OPSIDIONE · LIBERAVIT*

Arretii. Corp. I p. 292⁴ n. XXXIV Ritschl tab. XCVIc. (Orell. 545).

— ¹⁾ *A. u. 680.* ²⁾ *A. u. 677.* ³⁾ *A. u. 675.* ⁴⁾ *C. a. u. 666.*

Cf. de eo Drumannum 4 p. 120 sq.

Elogia clarorum virorum imperatoriae aetatis publice
posita in foro Augusti, postea in foro Traiani.

- 634 | POTES ob quas res cum decreuisset
SENATVS · SVPPPLICATIONES · DIS · IMMORTALIB · L(?) · dieRM ANCTORE
IMP · CAES · NERVA · TRAIANO · AVG · GERM · DACIC · SENATVS · ORNA-
MENT | TRIVMPHAL · DECR · STATVAMQ · IN · FORO · AVG · PONENDAM ·
CENSUIT¹

Romae. Doni p. 173 n. 49 cuius amanuensis descr. (Orell. 3187). Cf. Mommsenum Mon. Anc. p. 118. — ¹) Dacici nomen adsumpsit Traianus fine a. 102 vel a. 103 (Eckhel VI, 415 cf. Mommsenus Hermes p. 131), Optimi a. 114 (Eckhel VI p. 430); quod cum in hoc titulo nondum gerat imperator, is intra annos 102/103—114 exaratus est. Quibus annis cum bella tantum Dacica et Arabicum gesta sint, illis autem gerendis ipse Traianus praefuerit, supplicationes tituli huius ad bellum Arabicum pertinere constat. Gessit hoc bellum annis 106 vel 107 A. Cornelius Palma, legatus Syriae; eius igitur hanc basem fuisse Borghesius Oeuvr. V p. 31 sq. concludit.

- 635 cum | IMP · CAESAR · NERVA · TRAIANVS · aug. ger-
manicus | DACICVS · GENTEM · DACOR · ET · REGEM · DECEBALVM | BELLO ·
SVPERAVIT¹ · SVB · EODEM · DVCE · LEG · PROPR · AB | EODEM · DONATO ·
HASTIS · PVRI · VIII · VEXILLIS · VIII | CORONIS · MVRLIB · II · VAL-
5 LARIB · II · CLASSICIS · II | AVRATIS · II² · LEG · PROPR · PROVINCIAE ·
BELGICAE · LEG · LEG · I | MINERVIAE · CANDIDATO · CAESARIS · IN ·
PRAETVRA | ET · IN · TRIBVNATV · PLEB · QVAESTORI · PROVINCIAE |
ACHAIAE · IIII · VIRO · VIARVM · CVRANDARVM | HVIC · SENATVS ·
AVCTORE · IMP · TRAIANO · AVG | GERMANICO · DACICO · TRIVMPHALIA ·
10 ORNAMENT | DECREVIT · STATVAMQ · PECVN · PVBLIC · PONEND ·
CENSUIT

Romae. Henzen 5448 qui descr. — Ad Licinium Suram spectare hunc titulum demonstravit Borghesius Oeuvres V p. 33 sq., uni enim illi convenit quod dicitur sub eodem duce leg(atus) propr(aetore) nec legione nec provincia adiecta cf. Iulianum de Caesaribus; Dionem 68, 9, eique triumphalia ornamenta statuamque decretam esse scimus ex titulo Barcinonensi Corp. II n. 4508 cf. 4282. 4536. 4548. — ¹) Bellis duobus Dacicis priore a. 101—102, altero 105—107 cf. Mommsenum Hermes p. 130 sq. ²) Bis donis donatus est scilicet in triumphis utriusque belli; nam ob expeditiones singulas IIII hastis IIII vexillis IIII coronis plura non dantur.

In foro Traiani.

- 636** M · CLAUDIO · *cl. F. Quir.*¹ | FRONTONI · COS² | LEG · AVG · PR · PR ·
 PRÓVINCIAŖVM · DÁCIÁŖVM · *iii prov. daciae matuensis prov. daciae porolhs-*
*sensis prov.*³ | DACIAE · APVLESIS · SIMVL · LEG · AVG⁴ · PR · PR · PRO-
 VINCIAE · MOESIAE · SVPER · COMITI · DÍVÍ · VERÍ | AVG⁵ · DÓNÁTÓ ·
 5 DONIS · MILITÁRIB · BELLO · AR|MENIÁCÓ · ET · PARTHICÓ⁶ · AB ·
 IMPERÁTORE · ANTÓNÍNÓ · AVG · ET · ADÍVO · VERO · AVG · CORONÁ |
 MVRALI · ITEM · VALLARI · ITEM · CLASSICA · ITEM | AVRÉÁ · ITEM ·
 HASTIS · PVRIS · III · ITEM · VEXILLIS | IIII · CVRATÓRI · OPERVM ·
 LOCÓŖVMQ · PVBLCÓŖ | MISSÓ · AD · IVVENTŮTEM · PER · ITALIAM ·
 10 LEGEN|DAM⁷ · LÉG · AVGG · PR · PR · EXERCITVS · LEGIÓNARIÍ | ET ·
 AVXILIÓŖ · PER · ORIENTEM · IN · ARMENIAM | ET · OSRHOENAM · ET ·
 ANTHEMŮSIAM⁸ · DVCTO|ŖVM · LEG · AVGG · LEGIONÍ · PRÍMAE ·
 MINERVÍ|AE · IN · EXSPEDITIONEM · PARTHICAM⁹ · DÉDVCE|DAE · LEG ·
 DÍVÍ · ANTONÍNÍ · AVG · LEG · XI · CL · PRAE|TÓRI · AEDILI · CVRVLI ·
 15 AB · ÁCTIS · SENATVS · QVAES|TÓRI · VRBANO · X · VIRO · STLITIBVS ·
 IVDICANDIS
 HVIC · SENATVS · AVCTORE · IMPERATORE · M¹⁰ · AV|RELIÓ · ANTÓNÍNÓ |
 AVG · ARMENIACO · MEDICO | PARTHICO · MAXIMO¹¹ · QVOD · POST ·
 ALIQVOT · SE|CVNDA · PROELIA · ADVERSVM · GERMANOS | ET ·
 20 IAZYGES · AD · POSTREMVM · PRÓ · R · P · FORTITER | PVGNÁNS ·
 CECIDERIT¹² · ARMATAM · STATVAM · ET¹³ | IN · FORO · DÍVÍ · TRAIANÍ ·
 PECVNIA · PVBLICA · CEN¹⁴

Romae. Henzen 5478. Servavit unus Ligorius et interpolavit, modestius tamen quam adsolet; restituitur fere ex eiusdem hominis titulo Sarmizegetusae in Dacia reperto, quem descriptum a Mommseno (Corp. III, 1457) hic subieci:

- 636a** M · CL · TI · FILIO · QVIRIN | FRONTONI · COS · LEG · AVG · | PR · PR ·
 TRIVM · DAC · ET · MOES · SVP · | COMITI · DIVI · VERI · AVG · DONAT · |
 DONIS MILIT · BELLO · ARMEN · ET · PARTH · AB · | IMP · ANTONIN ·
 AVG · ET · A DIVO · VERO · AVGVST · | CORON · MVRAL · ITEM · VALLAR ·
 5 ITEM · CLASSIC · | ITEM · AVREA · ITEM · HAST · PVRIS IIII ITEM ·
 VEXILL · | CVRATOR · OPER · LOCORVMQ · PVBLC · LEG · LEG · I · MIN · |
 LEG · LEG · XI · CL · PRAETORI · AEDILI · CVRVLI · AB ACTIS | SENATVS ·
 QVAESTORI · VRBANO · DECEM · VIRO | STLITIBVS · IVDICANDIS | COL ·
 VLP · TRAIAN · AVG · DAC · | SARMIZ¹⁵ · PATRONO | FORTISSIM ·

10

DVCI AMPLISSIM | PRAESIDI

¹) M · CLAUDIO · F · Q traditur. ²) Suffectus anno incerto, cum tamen in triumpho Marci et Veri de Parthis a. 166 (cf. Eckhel VII p. 51) dona

militaria ea accipiat, quae dari solent legatis consularibus, et a. 164 certe etiamtum legatus praetorius fuerit in Asia atque inde videatur reuertisse in Italiam a. 165, consulatu functus videtur esse a. 165 vel 166 ante susceptam curaturam operum publicorum, eodem fortasse tempore quo delectus habebat in Italia. ³⁾ Haec in lapide videntur fuisse detrita, Ligorius exhibet: ET · SVPER · SIMVL · LEG · AVG · PR · PR · PRÓ-VINCIA . . . | DÁCIAR · LEG · AVGG · PR · PR · MOESIAE · SVPER quae absurda sunt atque sine dubio ipsius ingenio debentur. Restituit Mommsenus. ⁴⁾ AVGG traditur, sed post mortem Veri demum legatus factus esse videtur. ⁵⁾ Comes fuit Veri in expeditione Germanica (bello Marcomannico) a. 168 exeunte ineunteque a. 169. Primis a. 169 mensibus Verus obiit. ⁶⁾ Bellum contra Parthos gestum est annis 163—166, cuius tres partes distinguuntur Armeniacum a. 163, Parthicum a. 164. 165, Medicum a. 166; Fronto Armeniaco tantum Parthique initio interfuit. ⁷⁾ Cf. Renierus *Mélanges d'épigr.* p. 73 sq.; hoc unicum est exemplum, in Italia legiones conscriptas esse saeculo secundo. ⁸⁾ Significantur regiones quibus bellum Armeniacum initiumque Parthici gestum est. ⁹⁾ Totum bellum ita vocatur. ¹⁰⁾ AVCTOREM · IMPERATOREM traditur. ¹¹⁾ M. Aurelius nondum Germanicus appellatur, titulus igitur ante a. 172 positus est. Eckhel VII p. 73. ¹²⁾ Cum initio a. 170 filium Frontonis inter Salios receptum esse verisimile sit (Orell. 2207) idque vicis tantum et patre et matre fieri potuerit, Borghesius aut eo ipso anno aut non ita multo post Frontonem obiisse coniecit. Cecidisse igitur videtur inter a. 170—172. ¹³⁾ Corruptum est, fortasse delendum. ¹⁴⁾ Ponendam excidisse videtur. ¹⁵⁾ Col(onia) Ulp(ia) Traian(a) Aug(usta) Dac(ica) Sarmiz(egetusa).

637 comiti imp. | ANTONINI · AVG · ET · divi¹ · VERI · BELLO · GERMANIC | ITEM · COMITI · IMP · ANTONINI · AVG · GERMANICI · SAR|MATICI · LEG · LEG · I · MINER · CVRATORI · CIVIT · ARAVS | PROV · GALLIAE · NARB · PRAETORI · TRIB · PLEB · CANDIDATO | IMP · DIVI ·
 5 HADRIANI · AB · ACT · SENAT² · QVAESTOR · PROV | NARB · TRIB · MIL · LEG · VI · VICT · CVM · QVA · EX · GERM · IN | BRITAN · TRANSIIT · III · VIR · VIAR · CVRANDAR | HVIC · SENATVS · AVCTORE · M · AVR · ANTONINO · AVG | ARMENIAC · MEDIC · PARTHIC · MAXIMO · GERM · SARMAT³ | STATVAM · PONI · HABITV · CIVILI · IN · FORO · DIVI ·
 10 TRAIANI | PECVNIA · PVBLICA · CENSVIT

Romae in foro Traiani rep. Gruter 457, 2 (Orelli 3186), ubi secundum Boissardum male iuncta datur cum titulo altero plane diverso. — ¹⁾ M traditur i. e. IVI, D excidit. ²⁾ Ab act(is) senat(us). Inde ab Antoninorum aetate semper aediles curules designati ab actis senatus sunt; antea et

Hadriani etiam aetate imperatores ex arbitrio homines ordinis senatorii elegisse videntur, qui curam illam agerent cf. Tac. Ann. V, 4; infra n. 1163 (ab actis Imp. Traiani Aug. ante tribunatum plebis post quaesturam); n. 1154 (curator actorum senatus inter triumviratum monetalem et quaesturam). ³) Unicum quod sciam exemplum quo haec nomina coniuncta inveniuntur; deposuit enim Marcus nomina Armeniaci Medici Parthici Maximi post mortem Veri (Eckhel VII, 58). Titulus positus est a. 175 vel 176, nam cum statua decerneretur Commodus nondum Augustus erat, id quod evenit fortasse iam a. 176 exeunte, certe a. 177, Marcus autem Sarmatici nomen iam adsumpserat, quod ab anno demum 175 invenitur.

638 BASSAEIO · M · F · S . . . | RVFO¹ · PR · PR² · | IMPERATORVM · M · AVRELI · ANTONINI · ET | L · AVRELI · VERI · ET · L · AVRELI · COMMODI · AVGG | CONSVLARIBVS · ORNAMENTIS · HONORATO | ET · OB · VICTORIAM · GERMANICAM · ET · SARMATIC | ANTONINI · ET · COMMODI · AVGG ·
 5 CORONA | MVRALI · VALLARI · AVREA · HASTIS · PVRI · IIII | TOTIDEMQVE · VEXILLIS OBSIDIONALIBVS | ab iisdem DONATO³ · PRAEF · AEGYPTI⁴ · PRAEF | . . .⁵ PROC · A · RATIONIBVS · PROC · BELGICAE | et dUARVM · GERMANIARVM · PROC · REGNI | NORICI · PROC · ASTVRIAE · ET · GAL · LECIAE · TRIB | coh. ii PR · TRIB · COH · X · VRB · TRIB · COH · V · VIGVL ·
 10 PP · BIS⁶ | huc senATVS AVCTORIBVS · IMPP · ANTONINO · ET | commODO · AVGG · STATVAM · AVRATAM · IN · FORO | divi traIANI · ET · ALIAM · CIVILI · AMICTV · IN · TEMPLO | divi pii TERTIAM LORICATAM · IN
 TEM|plo. martis. ultoris. ponENDAS · CENSIVT

Romae in vinea extra portam Collatinam. Kellermann vig. n. 42 ad exemplum antiquum (Orell. 3574 cf. Henzen p. 372) suppl. Borghesius et Labusius. — ¹) Cf. de eo Dio epit. 71, 5 (a. 172) et Excerpta Vaticana ed. Dindorf V p. 206; I. Neapolit. 4916. Friedlaender Sittengesch. I p. 163 Hirschfeld Philol. 1869 p. 31. Et praenomen et tribus incerta sunt. ²) Pr(aefecto) pr(aetorii) cum Macrino Vindice. ³) In triumpho a. 176. ⁴) Inter annos 161—166 Corp. I. Graec. III p. 312. ⁵) Aut vig(ilum) aut ann(onae) supplendum. ⁶) P(rimi)p(ilus) bis.

639 L · VITRASIO . . . f. POLLIONI¹ COS. II² | amico augVSTORVM³ COMITI imp. anto|nini et divi veri AVGG⁴ EXPEDITIONIS | germanICAE ITEM COMITI imp. | antonini et comMODI AVGG · EXPEDITIONIS | germanICAE sarmATICAE⁵ BIS DONIS Milit | donato coronIS MVRALIBVS II VALLARIBVS II AVR. II HASTIS PURIS IIII
 5 vexillis VIII⁶ PROCOS. ASIAE⁷ leg. aug. pr. pr. moestas inferioris⁸ | pontifici SODALI ANTONINIANO⁹ | RVM¹⁰ ·

PRAETORI QVæstori | iiii viro monetarii . A . A . A . F . F . MARITO Annise |
 Faustinae IMP CAESARIS M. Antonini Aug. | et divae FAVSTINAE
 PIAE PATruellæ¹¹ imp. | caesaris commodi AVG patris magni filiae. | hinc senatus
 10 AVCTORIBVS IMPeratoribus | antonino et COMMODO AVGG . Germanicis sarma-
 NCIS STATVAS DVAS Vnam habitu militari IN FORO DIVI TRAIANI ad iteram
 habitu CIVILI IN PRONAo aedis | divi pii ponENDAS CENSuit.

Romae. Henzen 5477 qui descr. *Supplementa sunt Borghesii, Henzeni, mea.* — ¹⁾ *Pertinere ad Pollionem v. 11. 12 conlato titulo Gallico (Gréoux rep. Borghesi Oeuv. III p. 245) demonstrant: annia I | FIL . FAVSTINæ | T VITRASI POLLiONIS COS II PRAET | comIT IMP PONTIF | proCOS ASIAE | VXOR | NYMPHIS | GRISELICIS* ²⁾ *Cos. I anno incerto sub Pio, cos. II a. 176.* ³⁾ *Pr(aefecto) p(raetorii) Augustorum supplent Borghesius Henzenusque, vix recte. Neque enim sic scribebatur: pr. pr. Augustorum sed aut simpliciter pr. pr. aut pr. pr. Imperatorum illorum, neque a titulo Faustinae modo relato hic magistratus abesse poterat. Praeterea iam saeculo secundo hominem consularem praefectum praetorio factum esse, non credendum, certe sub Marco praefectos praetorii semper equites fuisse ex Capitolini verbis concludendum vit. Pertinacis c. 2: doluitque palam Marcus, quod, cum senator (Pertinax) esset, praefectus praetorii fieri a se non posset cf. vit. Commodi c. 4 Marquardt II, 3 p. 287. Praefectum praetorii Pollionem fuisse Borghesius coniecit ex epistula Marci imperatoris ad senatum apud Iustin. Mart. Apolog. II p. 214 (ed. Otto, Ienae 1847) ubi nominatur Βιτράριος Πόλλίων πραιφεκτος. Cum tamen haec epistula post Imperatoris Iustiniani demum tempora ficta sit (cf. Tillemont hist. des emp. II p. 560 ed. Venet. a. 1732. Reimar. ad Dionem 71, 9 § 49), titulus quoque praefecti parum habet auctoritatis. Scripsi ego amico quod etsi ipsum incertum tamen non sine exemplo est cf. Mommsenum Hermes IV p. 129.* ⁴⁾ *Augusti nomen divo aetate meliore non adicitur, sed M. Aurelii aetate iam frequenter id occurrit; e. c. cf. n. 945.* ⁵⁾ *Ita scribendum puto ad exemplum tituli n. 637: comiti Imp. Antonini Aug. et divi Veri bello. Germanico item comiti imp. Antonini Aug. Germanici Sarmatici. Indicatur bellum annorum 167—176. Commodus recte commemoratur, triumphavit enim cum patre die 23 Decemb. 176 de Germanis et Sarmatis. Ad bellum Marcomannicum secundum spectare non potest cf. notam sequentem. Versus 4 reliquis paullo brevior erat.* ⁶⁾ *In triumpho scilicet a. 176; bis donari potuit cum duabus expeditionibus et Germanicae et Sarmaticae adfuisset. Ne arbitreris primum Pollionem dona accepisse a. 176, deinde a. 180 in Commodi de Germanis et Sarmatis triumpho; nam cum is actus est, Marcus iam inter divos relatus erat, vivebat autem cum hic*

titulus positus est. ⁷⁾ Cf. tit. Faustinae et Aristidem Sac. Serm. IV, 1 p. 323. Proconsulatum obtinuit a. 156. ⁸⁾ Versus nonnulli exciderunt quibus legationes provinciarum legionisque exhibebantur. Legatum Moesiae inferioris eum fuisse novimus ex titulo Henzen n. 5290. Praeterea Henzenus ex titulo Faustinae supra relato eum proconsulem prov. Narbonensis fuisse coniecit, perperam; nam post proconsulatum Asiae, qui in illa inscriptione iam commemoratur, alterumque consulatum proconsulatum prov. Narbonensis obtinere nullo modo potuit. — Iam sequuntur honores urbani, quibus sacerdotia praemittuntur, haudquaquam ordine chronologico. Sodalis enim Antoninianus mortuo demum Pio factus esse potest, legatus autem Moesiae eo vivo fuit. ⁹⁾ Inter sodales Antoninianos postremis demum vitae annis adlectus videtur esse, cum hoc sacerdotium in Faustinae titulo nondum commemoretur. ¹⁰⁾ Praef(ecto) alimentorum Borghe-
sius Henzenusque, potest etiam fuisse: cur(atori) operum publicorum.
¹¹⁾ Filia L. Annii Libonis cos. 128, patruī imperatoris M. Antonini.
Borghesi Oeuvr. III, 244 sq. V, 204.

640 |PIAE FIDELIS LEG |PIAE ·
FIDELIS | huic senATVS · AVCTORE | imp. caes. l. SEPTIMIO SEVERO |
pertinACE · AVG · STATVAM · | auratam equeST · IN FORO DIVI | traiani
ponendam CENSUIT

Romae in foro Ulpio. Kellermann vig. p. 37.

641 PHOSPHORII¹ | LVCIO · AVR · AVIANIO SYMMACHO VC² | PRAEFECTO
VRBI³ CONSVLI⁴ PRO PRAEFECTIS PRAETORIO IN VRBE ROMA FINITI-
MISQVE | PROVINCIIS PRAEFECTO ANNONAE VR|BIS ROMAE PONTI-
FICI MAIORI QVINDE|CEMVRO · S · F⁵ · MVLTIS LEGATIONIBVS | PRO
5 AMPLISSIMI ORDINIS DESIDERIIS | APVD DIVOS PRINCIPES FVNCTO
QVI | PRIMVS IN SENATV SENTENTIAM ROGA|Rī SOLITVS AVCTORITATE
PRVDENTIA ATQ · | ELOQVENTIA PRO DIGNITATE TANTI ORDI|NIS
MAGNITVDINEM LOCI EIVS IMPLEVE|RIT AVRO INLVSTREM STATVAM
QVAM | A DOMINIS AVGVSTISQ · NOSTRIS⁶ SENATVS | AMPLISSIMVS
10 DECRETIS FREQVENTIB · IN|PETRABIT (sic) IDEM TRIVMFATORES PRIN-
CIPES | NOSTRI CONSTITVI ADPOSITA ORATIONE IVS|SERVNT QVAE
MERITORVM EIVS ORDINEM | AC SERIEM CONTINERET QVORVM
PERENNE | IVDICIVM TANTO MVNERI HOC QVOQVE AD|DIDIT VT
ALTERAM STATVAM PARI SPLEN|DORE ETIAM APVD CONSTANTINO-
15 POLIM | CONLOCARET | .dEDICATA · III · KAL · MAIAS | d. n. GRATIANO ·
III · ET MEROBAVDE cons.⁷

Romae. Orelli 1186 descr. Ang. Maius. — ¹⁾ *Cognomen est Symmachi; saepe ita posteriore aetate cognomen aliquod reliquo titulo praeponitur cf. n. 670. ²⁾ V(iro) c(larissimo). Pater est Symmachi eius, cuius opera partim nobis servata sunt (cf. titulum eius infra n. 1235); huius quoque epigrammata nonnulla habemus (Anthol. Rom. ed. Burmannus II, 145—149; Meyer 269—273) cf. Symmach. epist. 1, 4. ³⁾ A. 364. ⁴⁾ Suff. circa a. 376 putat Maius. ⁵⁾ S(acris) f(aciundis). ⁶⁾ Valens, Gratianus, Valentinianus II. ⁷⁾ A. 377.*

642 CL · CLAVDIANI V · C¹ | CLAVDIO CLAVDIANO V C TRI|BUNO ET
NOTARIO INTER CETERAS | VIGENTES ARTES PRAEGLORIOSISSIMO |
POETARVM LICET AD MEMORIAM SEM|PITERNAM CARMINA AB · EODEM |
SCRIPTA SVFFICIENT · ADTAMEN | TESTIMONII GRATIA OB IVDICII SVI |
5 /IDEM² · DD NN ARCADIVS ET HONORIVS³ | ELICISSIMI⁴ AC DOCTIS-
SIMI | IMPERATORES SENATV PETENTE | STATVAM IN FORO DIVI
TRAIANI | ERIGI COLLOCARIQVE IVSSERVNT
EIN ENI BIPPIAIOIO NOON | KAI MOYCAN OMHPQY | KAAVDIANON
PUMH KAI | BACIAHC EΘECAN

Romae, nunc Neap. in museo. I. Neap. 6794 descr. Mommsenus et suppl. ex Smetiano exemplo. — ¹⁾ *V(iri) c(larissimi). ²⁾ EIDEM in lap. ³⁾ A. 395/408. ⁴⁾ ELICISSIMI in lap.*

643 FL · PEREGRINO SATVRNINO | A PRIMIS ADVLESCENTIAE SVAE ANNIS |
PACE BELLOQVE IN REPVBICA DESV|DANTI POST IVGES EXCVBIAS
MILITIAE | TRIBVNO MILITVM COMITI ORDINIS | PRIMI MODERANTI
INLVSTREM SACRII | PATRIMONII COMITIVAM SECVNDO VRBI | PRAE-
5 FECTO¹ CVI OB TESTIMONIVM MORVM | INTEGRITATIS ADQVE IVSTI-
TIAE | SINGVLARIS INLVSTRIS VRBANAЕ | PRAEFECTVRAE GEMINAM
DIGNITATEM | SACRO IVDICIO AETERNI PRINCIPES² | DETVLERVNT
MERITORVMQVE INSIGNIVM | CONTEMPLATIONE AD POSTERITATIS |
MEMORIAM DECORANDAM STATVAM SVB | AVRO FVLGENTEM IN FORO
10 DIVI TRAIANI | ERIGI CONLOCARIQVE IVSSERVNT

Romae. Kellermann vig. p. 69 n. 264 qui descr. (Or. 3161). — ¹⁾ *A. 401. ²⁾ Arcadius et Honorius.*

644 PETRONI MAXIMI¹ 6 | D · D · D · N · N · N · INVICTISSIMI · PRINCIPES ·
HONORIVS | THEODOSIVS · ET · CONSTANTIVS² · CENSORES | REMV-
NERATORESQVE · VIRTVTVM | PETRONIO · MAXIMO · V · C · PRAEF · VRB ·
OB PETITION | SENATVS · AMPLISSIMI · POPVLIQ · ROMANI · STATVAM |
5 MERITORVM · PERENNE · MONVMENTVM · IN · FORO | VLPIO · CON-

STITVI · IVSSERVNT · CVM · A · PROAVIS | ATABISQ · NOBILITAS ·
 PARIBVS · TITVLORVM · INSIGNIBVS | ORNATVR · QVI · PRIMAEEVVS · IN ·
 CONSISTORIO | SACRO · TRIBVNVS · ET · NOTARIVS · MERVIT · NONO ·
 DECIM | AETATIS · ANNO · SACRARVM · REMVNERATIONVM | PER ·
 10 TRIENNIVM · COMES · POST · PRAEF · VRBIS · AET · SEX | MENSIB ·
 HASQVE · OMNES · DIGNITATES · INTRA · VICE|SIMVM · QVINTVM ·
 ADSECVTVS · AETATIS · ANNVM | PVBLICVM · IN · SE · TESTIMONIVM ·
 ET · AETERNORVM | PRINCIPVM · IVDICIVM · PROVOCAVIT

*Romae. Grut. 449, 7 ab amicis Smetius. (Orell. 1140). — 1) Idem
 postea a. 455 Valentiniano occiso per paucos menses imperavit. 2) D(o-
 mini) n(ostris) (tres) cet. a. 421 cf. Eckhel VIII p. 175.*

645 NICOMACHO · FLAVIANO¹ CONS · SICI² · VICAR AFRI³ · QVAEST ·
 AVLAE | DIVI THEODOSI⁴ · PRAEF · PRAET · ITAL · ILLYR ET AFRI
 ITERVM⁵ | VIRTUTIS AVCTORITATISQ SENATORIAE ET IUDICIARIAE
 ERGO | REDDITA IN HONOREM FILII NICOMACHI FLAVIANI⁶ CONS
 5 CAM⁷ | PROCONS · ASIAE⁸ · PRAEF VRBI SAEPIVS⁹ NVNC PRAEF ·
 PRAET · | ITALIAE · ILLYRICI ET · AFRI¹⁰ · |

Imperatores Caess. Fl. Theodosius et Fl. Placidus Valentinia-
 nus | semper Augg. senatui suo salutem.

Clarorum adq(ue) inlustrium in rep(ublica) virorum adversum
 10 casus condicionis | humanae interpolatum aliquatenus adserere
 honorem, et memoriam | defuncti in lucem¹¹ revocare
 emendatio quaedam eius sortis | videtur, quae praeiudicium . .
 m. mumq . . . ent . . .¹² virtutum existimatur. | Bono nobiscum,
 p(atres) c(onscripti), faustq(ue)¹³ omine intellegitis profecto,
 15 quidquid in restitutionem honoris ac nominis inlustris et sanc-
 tissimae apud omnes recor(dationis) Flaviani senioris adimus, divi
 avi nostri¹⁴ venerationem esse, | si cum quem vivere nobis,
 servariq(ue) vobis, quae verba eius apud vos fuisse | pleriq(ue)
 meministis¹⁵, optavit, sic in monumenta virtutum suarum titu-
 20 losq(ue) revo(cemus), ut quidquid in istum caeca insimulatione
 commissum est procul ab eius | principis voto fuisse iudicetis.
 Cuius in eum effusa benivolentia, et usq(ue) ad an(nalium)¹⁶,
 quos consecrari sibi a quaestore et praefecto suo voluit, pro-
 vecta, | excitavit livorem improborum. Nunc si apud vos abunde
 25 causas piaetatis | adstruximus, accipite aliud, quod de vestris in
 illum sensib(us) et provinciar(um) | omnium iudiciis muniamur.
 Quib(us) per illum locupletioris adhuc reip(ublicae) | bona vel
 adservata vel etiam aucta tantum et apud nos reverentiae contu-

le|runt, ut quod hodie facimus in pectorib(us) et sensib(us) ves-
 30 tris absq(ue) interpella|tione ulla mediae oblivionis fuisse nove-
 rimus. Ex quo quidem ipso non minus | memoriae illius, quam
 nobis, p(atres) c(onscripti), supra omnia praestitistis, ut non
 immerito patientiae vestrae gratias agamus, ne quid erga resti-
 tutionem honoris eius¹⁷ | admoniti potius quam sponte fecis-
 35 videamur. Cum alioqui ipse etiam de institu|tione illius proba-
 tus saepe nobis parentibusq(ue) nostris Flaviani filius¹⁸, | ho-
 nor semiplenus etiam sub praefecturae praetorianae apice, quem
 providentia | et industria sua cottidie auget, delatus existimetur,
 nisi integer tandem et absq(ue) ullo | religiosi muneris debito
 40 totius domus eius familiaeq(ue) sit. Gaudete ergo nobiscum, |
 p(atres) c(onscripti), optimo imperii nostri opere, ut nobiscum
 recognoscitis, et redditam vobis et | patriae senatoris eius me-
 moriam et dignitatem probate, cuius consortio | clariores fuistis,
 et in posteris eius eadem aput nos reverentia vigetis. |

45 APPIVS NICOMACHVS DEXTER¹⁹ V C̄ EX PRAEF VRB²⁰ AVO OPTIMO |
 STATVENDAM CVRAVI

a latere dextro: dedicata SEPTB • | basso et antiocho VV CC • CONSS²¹.
Romae in foro Ulpio in basi magna. Henzen 5593 descr. et suppl. de
Rossi, qui (Ann. Inst. arch. 1849 p. 286) alteram sine dubio sub hac
inscriptionem insculptam olim sed postea erasam fuisse adnotat. Fuit
ista titulus primarius statuæ in foro Ulpio Nicomacho senatus consulto
(inter annos fortasse 384—390 cf. Rossium l. l. p. 351) positæ. —
¹⁾ Cf. de eo et de reliquis Nicomachis Rossium l. l. et O. Iahnium Ber.
d. sächs. Ges. d. W. 1851 p. 336. Huius alteram inscriptionem habe-
mus sequentem. (Romae rep. Orell. 1188 corr. Rossius Ann. Inst. arch.
1849 p. 291 qui vidit):

645 a. VIRIO NICOMACHO FLAVIANO VC | QVAEST • PRAET • PONTIF •
 MAIORI • | CONSVLARI • SICILIAE • | VICARIO • AFRICAЕ | QVAES-
 TORI • INTRA PALATIVM | PRAEF • PRAET • ITERVM • COS • ORD |
 HISTORICO DISERTISSIMO | Q • FAB • MEMMIVS SYMMACHVS²² •
 VC | PROSOCERO • OPTIMO •

²⁾ Cons(ulari) Sicil(iae). ³⁾ A. 377; l. l. p. 293 sq. ⁴⁾ Circa a. 381
 vel 382; l. l. p. 296. ⁵⁾ Praefectus praetorii I fuit circa a. 382;
 praef. iterum circa a. 391 et 392; l. l. p. 296 sq. — Consulatus or-
 dinarius hic praetermittitur cum in altero titulo modo relato commemore-
 tur. Fuit consul a. 394, nominatus ab Eugenio tyranno, cuius partes
 sequebatur; ideo, nomine eius e fastis sublato, in publicis certe documentis

consul non dicitur; l. l. p. 300 sq. ⁶⁾ *Eius est subscriptio quae legitur in fine librorum Livianorum VI, VII, VIII: NICOMACHVS FLAVIANVS V C III PRAEFECT VRBIS EMENDAVI APVD HENNAM.* Iahn l. l. ⁷⁾ *Cons(ulari) Camp(aniae).* ⁸⁾ *A. 383; l. l. p. 312.* ⁹⁾ *Praef(ectus) urbi I datus est ab Eugenio inter a. 392—394; II ab Honorio Augusto circa a. 399 (l. l. p. 318 sq.), III inter a. 402—410 (p. 334 sq.). Formula insolita usurpatur ob praefecturam primam parum legitimam; l. l. p. 317.* ¹⁰⁾ *A. 431.* ¹¹⁾ *Hominum vel tale quid supplevit Rossius p. 286 cf. p. 348.* ¹²⁾ *Praejudiciu[m su]mmumq(ue) [detrim]ent[um] supplevit idem ibid., perperam sine dubio.* ¹³⁾ *Supplevit idem ibid.* ¹⁴⁾ *Theodosii Magni.* ¹⁵⁾ *His verbis Theodosius, Eugenio victo, in senatu de Nicomacho usus est; cf. Zosimum IV, 5; l. l. p. 353.* ¹⁶⁾ *Annales Nicomachi idem opus sunt, ob quod in altero titulo nominatur historicus disertissimus. Annalium dicitur casu secundo pro annalium libros, noto aevi inferioris usu; parum recte Rossius supplet acceptionem.* ¹⁷⁾ *'Flavianus senior cum Arbogaste ad partes Eugenii transgressus a Theodosio victore honoribus ac bonis privatus est. De morte eius parum constat (l. l. p. 352). Filio Flaviano Theodosius ipse patrimonium reddidit; Honorius eum in aulam arcessivit (l. l. p. 317), sed honor ei semiplenus erat, antequam patris quoque honores restituti essent'. Henzenus.* ¹⁸⁾ *Male omissa esse vocabula ei et fuerit, Rossius iudicat.* ¹⁹⁾ *Ad eum spectat subscriptio in fine librorum Livianorum III, IV, V: NICOMACHVS DEXTER V C EMENDAVI AD EXEMPLVM PARENTIS MEI CLEMENTIANI. Filius fratris cuiusdam Nicomachi iunioris est; Appii Dextri nomina a matre adsumpsisse videtur, filia fortasse neptive Appii Claudii Tarronii Dextri Grut 34, 1. Borghesius apud Rossium l. l. p. 361. Pater num Clementianus vocatus sit, dubium est; Rossius quidem magistrum eum fuisse Dextri rhetoremque iudicat, quem discipulus pietatis causa parentem appellet; l. l. p. 326 sq.* ²⁰⁾ *V(iro) c(larissimo) ex praef(ecto) urb(i). Praef. urbi fuit inter a. 427 et 431; l. l. p. 330—347.* ²¹⁾ *V(iris) c(larissimis) cons(ulibus). A. 431.* ²²⁾ *Cf. infra n. 1235.*

646 FL · MEROBAVDI V̄S COM · SC¹ | FL · MEROBAVDI · AEQVE FORTI ET
DOCTO VIRO · TAM FACERE LAVDANDA | QVAM ALIORVM FACTA LAV-
DARE PRAECIPVO · CASTRENSI EXPERIENTIA CLARO · FACVNDIA VEL
OTIO · SORVVM STVDIA SVPERGRESSO · CVI A CREPVNDIIS PAR VIRTV-
TIS · ET ELOQVENTIAE CVRA · INGENIVM | ITA FORTITVDINI VT DOC-
TRINAE NATVM · STILO ET GLADIO PARITER EXERCVIT · NEC IN VM-
BRA · | VEL LATEBRIS · MENTIS VIGOREM SCHOLARI TANTVM OTIO
TORPERE PASSVS · INTER ARMA LITTERIS | MILITABAT · ET IN ALPIBVS

ACVEBAT ELOQVIVM • IDEO ILLI CESSIT IN PRAEMIVM NON VERBENA
 10 VILIS • | NEC OTIOSA HEDERA • HONOR CAPITIS HELICONIVS • SED
 IMAGO AERE FORMATA • QVO RARI EXEMP|LI VIROS • SEV IN CASTRIS
 PROBATOS • SEV OPTIMOS VATVM • ANTIQVITAS HONORABAT • QVOD
 HVIC QVO|QVE CVM AVGVSTISSIMIS ROMA PRINCIPIBVS • THEODOSIO
 ET PLACIDO VALENTINIANO² • RERV DO|MINIS • IN FORO VLPIO
 15 DETVLERVNT • REMVNERANTES IN VIRO ANTIQVAE NOBILITATIS •
 NOVAE GLO|RIAE • VEL INDVSTRIAM MILITAREM • VEL CARMEN • CVIVS
 PRAECONIO GLORIA TRIVMFALI CREVIT IM|PERIO • | DEDICATA III
 KAL • AVG • CONSS DD NN THEODOSIO XV ET VALENTINIANO III³
Romae. Orelli 1183. — ¹) V(iro) s(pectabili), com(iti) s(acri) c(on-
sistorii). ²) A. 425—450. ³) A. 435.

647 ANICII • IVN • | ANICIO • PAVLINO • IVN¹ • C • V • | PRO • COS • ASIAE •
 ET • HELLESPONTI | CONSVLI • ORDINARIO² • PRAEF • VRBI | VICE • SACRA •
 IVDICANTI • OB | MERITVM • NOBILITATIS • ELOQVII | IVSTITIAE • ATQ •
 CENSURAE • QVI|BVS • PRIVATIM • AC • PVBLICE | CLARVS • EST • PETITV •
 5 POPVLI • R • | TESTIMONIO • SENATVS • IVDICIO | D • D • N • N • TRIVM-
 PHATORIS • AVG | CAESARVMQ • FLORENTIVM | STATVAM • SECVNDAM •
 AVRO | SVPERFVSAM • LOCARI • SVMPTV | PVBLICO • PLACVIT
Romae. Gruter 353, 4 descr. Smetius (Orell. 1082). Eidem altera haec
basis posita est, item Romae rep. (Grut. 1090, 19 ex Pighianis):

647 a. HONORI • AMMIO • MANIO • CAESONIO • NICO|MACHO • ANICIO • PAV-
 LINO¹ • V • C • CONS • ORDINARIO² | PRAEF • VRBI • IVD • SACRAR •
 COGNITION • CONSVL³ | PROV • ASIAE • ET • HELLESPONTI • VICE •
 SACRA • IVDICANTI | LEGATO • KARIACENI • SVP • PROCONS • AFRICE •
 5 ANICIO | IVLIANO • PATRE • SVO⁴ • CVIVS • PROVIDENTIA • ADQVE |
 EVTILITAS⁵ (*sic*) • ET • INTEGRITAS • REIPVBLICAE • CORPORI | CORA-
 RIORVM • INSVLAS • AD • PRISTINVM • STATVM | SVVM • SECVNDVM •
 LEGES • PRINCIPVM • PRIORVM | IMPP • VA L⁶ • SEPTIMI • SEVERI • ET •
 M • AVR • ANTONINI | RESTAVRARI • ADQVE • ADORNARI • PER • VICI-
 10 NVM | EA • SVA • PROVIDIT • IN • MERA • MEMORIA • ADQVE | IN • OM-
 NIA (*sic*) • IVSTITIA • SVA • CORPVS • CORARIORVM | PATRONO •
 DIGNO • STATVERVNT •

Idem praeterea dedicavit basim a. 334 a senatu populoque Romano Imp.
Constantino positam ob amplificatam toto orbe rempublicam factis con-
sultisque (Orell. 1081), commemoraturque I. Neap. 6790. — ¹) Filius
fuit (Ammii) Anicii Iuliani, cos. 322, frater (Sext. Cocceii) Anicii
Fausti Paulini cos. 325, nepos (M. Iunii Caesonii Nicomachi) Anicii
Fausti Paulini cos. iterum a. 298 cf. Borghesi Opp. V, 447—450.

2) A. 334. 3) Consul(ari) prov(inciae) Asiae cet. 4) Intellege: legato Carthagine sub procons(ule) Africae Anicio Iuliano patre suo. 5) Utilitas. 6) Imp(eratorum) . . L. Septimi Severi cet. In litteris VA quid lateat, non perspicio. Ea quoque, quae sequuntur, tam corrupta sunt, ut ea omnino attingere noluerim. — Titulum hunc et sequentem hoc loco proposui, quippe qui, etsi non in foro Traiano, publice tamen Romae collocati sint.

648 In plintho statuae: FL · STILICHONI · V · C¹

In ipsa basi: FL · STILICHONI · IN LVSTRISIMO · VIRO | MAGISTRO ·
EQUITVM · PEDITVMQVE | COMITI · DOMESTICORVM · TRIBVNO · PRAETO-
RIANO | ET · AB · INEVNTE · AETATE · PER · GRADVS · CLARISIMAE · MI-
5 LITIAE · AD · COLVMEN · GLORIAE | SEMPITERNAE · ET · REGIAE · ADFI-
NITATIS · EVECTO | PROGENERO² · DIVI · THEODOSI · COMITI · DIVI |
THEODOSI · AVGVSTI · IN · OMNIBVS · BELLIS | ADQVE · VICTORIIS · ET ·
AB · EO · IN · ADFINITATEM | REGIAM · COOPTATO · ITEMQVE · SOCERO³ ·
D · N | HONORI · AVGVSTI · AFRICA · CONSILIIS · EIVS | ET · PROVISIONE ·

10

LIBERATA⁴ · EX · S · C

648a *fl. stilichoni inlustrissimo* | VIRO · BIS · CONSVLI · ORDINARIO⁵ | MA-
GISTRO · VTRIVSQVE · MILITIAE | COMITI · DOMESTICORVM | ET ·
STABVLI · SACRI · ADQVE | AB · INEVNTE · AETATE · PER | GRADVS ·
CLARISSIMAE | MILITIAE · AD · COLVMEN · REGIAE | ADFINITATIS · EVEC-
5 TO · SOCIO | BELLORVM · OMNIVM | ET · VICTORIARVM · ADFINI | ETI-
AM · DIVI · THEODOSI · AVGVSTI | ITEMQVE · SOCERO | DOMINI · NOS-
TRI · HONORI · AVGVSTI | POPVLVS · ROMANVS | PRO · SINGVLARI ·
EIVS | CIRCA · SE · AMORE | ADQVE · PROVIDENTIA | STATVAM · EX ·
AERE · ARGENTOQVE | IN ROSTRIS · AD · MEMORIAM | GLORIAE · SEM-
10 PITERNAE | CONLOCANDAM · DECREVIT

Infra litteris minoribus: EXEQUENTE · FL · PISIDIO · ROMVLO | V · C ·

PRAEF · VRB⁶

Romae in duabus basibus praegrandibus marm., quarum altera supra fracta est. Gruter 412, 3 et 4 descr. Smetius (Orell. 1133. 1134). —

¹) V(ir) c(larissimus) dicitur, licet illustris sit, noto usu cf. Boecking Not. dign. Ind. p. 37 v. clarissimi. ²) Stilicho in matrimonium duxerat Serenam, Theodosii fratris filiam Claudian. l. Ser. 104 sq. de cons. Stil. III, 176 sq. Zosim. IV, 57. ³) A. 398 Honorius Stilichonis filiam natu maiorem Mariam, eaque mortua minorem Thermantiam a. 408 in matrimonium duxit cf. Orell. 4999. ⁴) Victo scilicet Gildone tyranno a. 398. Inter hunc igitur annum et a. 400 quo Stilicho consul primum fuit, titulus positus est. ⁵) Cos. I a. 400; II a. 405. ⁶) A. 406 cf. Corsinium Ser. praef. urb. p. 317.

TITVLI HONORARII.

649

ITALICEI

L · CORNELIVM · SCIPIONEM¹

magistratus indicatio

videtur scripta fuisse.

HONORIS · CAVSSA

'Prope Thusam in maceriis veteris Halesae'. Corp. I, 533 descr. Gualtherus. — ¹) Adnotat Mommsenus: 'A. u. c. 561 L. Cornelius Scipio, qui postea Asiagenus dictus est, praetor Siciliam provinciam obtinuit (Liv. 34, 55; Cic. de orat. 2, 69, 280); ad quem si recte titulus refertur, omnium qui supersunt Latinorum statuae subscriptorum hic est antiquissimus, scilicet apud Graecos dedicatus Graeco more adeoque verbis secundum Graecam consuetudinem conceptis'.

650 L · MANLIVS · L · F | ACIDINVS¹ TRIV · VIR | AQVILEIAE · COLONIAE |
DEDVCVNDAE²

Aquileia Patavium translata. Corp. I, 538. Ritschl tab. XLVIII^b ad lapidem (Orell. 70). — ¹) In fastis vocatur L. Manlius L. f. L. n. Acidinus Fulvianus (cos. a. u. 575). ²) A. u. 573 cum P. Cornelio Scipione Nasica et C. Flaminio Liv. 40, 34 cf. 39, 55. — Casu primo duobus tantum exemplis omnium Italicorum vetustissimis eius, qui statua honoratur, nomen ponitur cf. titulum sequentem; postea semper oasus tertius invenitur.

651 M · CLAVDIVS · M · F · MARCELVS | CONSOL · ITERVM¹

Lunae in fori ruinis rep., in columna, cui olim statuam superpositam fuisse etiam nunc visitur. Corp. I, 539 Ritschl XLIII^f. — ¹) A. u. 599 eoque ipso anno statuam positam esse verisimile est, nam a. 602 consul tertium fuit. Hoc modo Marcellum ob devictos Ligures Apuanosque a. 599, quorum in agro colonia Luna posita fuerit, a colonis honoratum esse docuit Mommsenus l. l.

652 C · CAESARI · AVGVSTI · F | PONTIFICI · COS | DESIGNATO¹ | PRINCIPI ·
IVVENTVTIS²

652^a L · CAESARI · AVGVSTI · F | AVGVRI · COS | DESIGNATO¹ | PRINCIPI ·
IVVENTVTIS²

Romae in duabus basibus aequalibus. Grut. 234, 4 et 5 descr. Smetius. (Orell. 634. 638). — ¹) Gaius consul designatus est a. u. 748, Lucius

a. u. 751; gessit consulatum Gaius a. 1 p. C., inter annos igitur u. c. 751 et 753 bases positae sunt. ²⁾ Eodem anno quo consules designati sunt principatus iuventutis eis decretus est. Mon. Anc. ed. Mommsenus p. 33.

653 P · SCIPIONI · COS¹ | IMP · OB · RES·TITV|TAM · SAGVNTVM | EX · S · C · BELLO · PV|NICO · SECVNDO²

Sagunti (Murviedro). Corp. II, 3836 descr. Huebnerus qui litteras saec. II exeuntis esse iudicat. — ¹⁾ Consul I a. u. 549. II a. u. 560. ²⁾ Licet aetate imperatoria incisus sit, tamen titulus in honoribus indicandis sequitur morem antiquum. Itaque ad exemplum antiquius fortasse exaratus est. Restitutum est Saguntum a. u. 547 Liv. 28, 39, 9—13, cum Scipio consulatum nondum gesserat.

654 C · MARIO · C · F | COS · VII · PR · TRIB · PL | Q · AVG · TR · MIL¹
Cereatis Marianis (Casamare). I. Neap. 4487 Ritschl tab. LXX^B ad lapidem. — ¹⁾ Cf. eiusdem titulum supra n. 632. Non ante Augustam aetatem positus est, cum honorum cursus exhibeatur.

655 L · POPLILIO · C · F | FLACCO | POPLICE · STATVTA¹
Ferentini. Corp. I, 1164 Ritschl tab. LXXV^c ad lap. — Basis honoraria reipublicae liberae temporibus Romae publice statuta adhuc nulla inventa est, quamvis interdum id factum esse sciamus (cf. Plin. h. n. 34, 23 sq. 30). Imperatoria aetate saepe imperatores eorumque propinqui hoc modo Romae honorabantur (cf. indicem nostrum), privati ipso tantum imperatore auctore cf. supra n. 634—646. Contra et Romae privatim et in provinciis omnibusque imperii Romani oppidis vicis pagis cet. publice privatimque saepissime hic honor tribuebatur ita ut Plinius de sua aetate iam dicere potuerit (h. n. 34, 17): et iam omnium municipiorum foris statuae ornamentum esse coepere prorogarique memoria hominum et honores legendi aevo basibus inscribi, ne in sepulcris tantum legerentur. Mox forum et in domibus privatis factum atque in atriis. Honos clientum instituit sic colere patronos. Cf. indicem. — ¹⁾ Publice, publice statuta similiaque praesertim in antiquissimis inveniuntur, postea plerumque: civitas, respublica, colonia, municipium, pagus cet. illorum vel cives, municipes, coloni, pagani, vicani illi sive coloniae, municipii, pagi, vici illius; senatus populusque (S · P · Q.), decuriones et populus, decuriones et plebs, ordo et populus, ordo et plebs, ordo et cives, decuriones et Augustales et municipes, ordo et populus et incolae, respublica decreto ordinis, publice decreto decurionum (P · D · D); (ex) decreto decurionum (D · D), ex voluntate

ordinis; populus, plebs, ex consensu populi *cet.*, quibus accedit plerumque nomen oppidi. Verba fecit, fecerunt (F), faciundum curaverunt vel censuerunt (F · C), posuit, posuerunt *cet.*, dedit dedicavit *cet.* saepe adduntur, saepius praetermittuntur; inprimis frequenter invenitur decreto decurionum litteris singularibus D D in fine tituli subscriptum. Cf. indicem nostrum.

656 L · SEPTIMIO | MANNO | C · V · | CONCILIVM | P · H · C

Tarracone. Corp. II, 4127 descr. Huebnerus. — Legendum: L. Septimio Manno c(larissimo) v(iro) concilium p(rovinciae) H(ispaniae) c(terioria). — De statu a provinciis positus cf. indicem.

657 C · ANNIO · L · F | QVIR · FLAVO | IVLIOBRIGENS | EXGENTE · CANTA|
BRORVM | PROVINCIA · HISPA|NIA · CITERIOR | OB · CAVSAS · VTILITA|
TESQVE · PVBLICAS | FIDELITER · ET · CON|STANTER · DEFENSAS

Tarracone. Corp. II, 4192 descr. Accursius aliique.

658 LIVIAE · DRVSI · F | AVGVSTI | MATRI · TI · CAESARIS¹ · ET | DRVSI ·
GERMANICI | SVPERAEQVANI · PVBLICE

Superaequi. I. Neap. 5470 descr. Mommsenus quod superest, integram dant antiquiores. (Orell. 613). — ¹) Ita vocatus est Tiberius inde a V kal. Iul. a. 4, positus igitur est titulus inter a. 4 et 14.

659 C · AEMLIO · C · F | GAL · FRAẼRN | PRAEF · FABR · II | TRIB · MIL ·
LEGIO|NIS · V · ALAVDAR | FLAMIN · P · H · C¹ · | HIC · CENSVM · | EGIT ·
IN PROVINC | GALLIA · AQVI|TANC | P · H · C

Tarracone. Corp. II, 4188 descr. Huebnerus. — ¹) P(rovinciae) H(ispaniae) c(terioris).

660 P · SILIO | P · F · PRO · COS¹ | PATRON | D D²

Aenonae (Nona). Corp. III, 2973 descr. Cyriacus. — ¹) Scilicet Dalmatiae a. u. c. 738 cf. Dio LIV, 20, antequam ea provincia a senatu ad Caesarem transferretur a. u. 743. Consul fuerat a. u. 734. ²) D(ecurionum) d(ecreto).

661 AVRELIO · SYM|PHORO · AVG · LIB | OFICIALI · VETERI · A MEMO|RIA · ET ·
A DIPLOMATIBVS | EXORNATO · ORNAMENT | DECVRIONALIBVS · | ORDO
SPLENDIDISSIM · | CIVI · | OB · AMOREM · ET · | INSTANTIAM · ERGA · |
PATRIAM · | CIVES · QVE¹ ·

Neapoli. I. Neap. 2626 descr. Mommsenus. — ¹) Similia vide in indice nostro.

- 662** M · CAECILIO | NOVATILLIAN | C · V · ORATORI · ET · PO|ETAE ·
INLVSTRI · AL|LECTO · INTER · CON|SVLARES · PRAESIDI | PROV · MOES ·
SVP · IVRID · HIS|PAN · CIT · IVRIDIC · APVL · ET · CA|LABR · PRAET · TRIB ·
PLEB | Q · PROV · AFRIC | SPLENDIDISS · ORDO | BENEVENTANORVM |
5 PRIVATIM · ET · PVBLIC | PATROCINIO · EIVS | SAEPE · DEFENSI · P · D · D¹

Beneventi. I. Neap. 1420 descr. Mommsenus.

- 662a** M · CAECILIO | NOVATILIANO | V · C · LEG · IVR | ABSTINENTIS|SIMO ·
IVSTIS|SIMO · DI|ER|TISSIMO · SPLEN|DIDISSIMVS | ORDO · TARRAC |
PATRONO

Tarracone. Corp. II, 4113 ad exemplum antiquum. — 1) Legendum: M. Caecilio Novatilliano c(larissimo) v(iro), oratori et poetae inlustri, allecto inter consulares, praesidi prov(inciae) Moes(iae) sup(erioris), iurid(ico) Hispan(iae) cit(erioris), iuridic(o) Apul(iae) et Calabr(iae), praet(ori), trib(un)o pleb(is), q(uaestori) prov(inciae) Afric(ae), splendidiss(imus) ordo Beneventanorum privatim et public(e) patrocinio eius saepe defensi, p(ublice) d(ecurionum) d(ecreto). — Non ante medium saeculum tertium positos esse titulos inde apparet quod additur oratoris et poetae laus et quod inter consulares adlectus est (cf. Mommsenum de Caelii Saturnini titulo p. 23); ante Aurelianum tamen, quo imperante iuridici a. M. Aurelio in Italia instituti cesserant iam correctoribus (Borghesi Oeuvr. V p. 415 sq.).

- 663** L · FABIO · L · F · GAL · CORDO | IIII VIRO | POPVLVS · M · C¹ · OB · XX ·
PARIA | GLADIATORVM · DATA · PRO | SALVTE · ET · VICTORIA · CAESARVM |
LOCVS · ET · INSCRIPTIO · D · D | P · R · TABELLAM · DATA²

Ierez de la Frontera. Corp. II, 1305 descr. Accursius. — 1) M(unicipii) C(aesarini?) cf. Huebnerum Corp. II p. 175. 2) Cf. supra ad n. 294.

- 664a** P · SVFENATI · P · F · PAL | MYRONI | EQVITI · ROMANO · DECVRI|ALI ·
SCRIBARVM · AEDILIVM | CVRVLI · LVPERCO · LAVREN|TI · LAVINATI ·
FRETRIACO · NE|APOLI · ANTINOITON · ET · EV|NOSTIDON · DECVRIONI |
IIII · VIRO · ALBANI · LON|GANI · BOVILLENSES | MVNICIPES · OB ·
5 MERI|TA · EIVS · L · D · D · D

- 664b** *Ab altera parte idem titulus, cuius tamen in fine legitur:* ALBA|NI ·
LONGANI · BOVILLEN|SES · DECVRIONES · OB · ME|RITA · EIVS ·
L · D · D · D

- 664c** *A tertia parte:* P · SVFENATI · P · F · | PAL · SEVERO · SEMPRO|NIANO ·
DECVRIALI | SCRIBARVM · AEDILIVM · CVRV|LIVM · FRETRIACO · NEA-
POLI · EV|NOSTIDON · DECVRIONI · ET · | SACERDOTI · APOLLI|NIS ·
ALBANI · LONGA|NI · BOVILLENSES · DE|CVRIONES · OB · MERI|TA ·
5 SVFENATIS · HER|METIS · PATRIS · EIVS | L · D · D · D

In ingenti basi Romae rep. quae olim sine dubio Bovillis stetit. Fabretti p. 456 qui descr. (a Orell. 2252).

665 L · GABONI¹ · ARVNCVLEIO · VALERIANO · V · E · EQ · R · SACERD · E ·
PRINCIPAL · OMNIB · HONORIB · FVNCT · PATRI · E · AVO · SENATOR ·
CVRATORI · SVO · OB · MERITA · COLL · FABR · ET · CENT² · L · D · D · D³
Brixiae Corp. V, 4333 ad exempla antiqua (Or. 3761). Vv. divisio ignoratur. — Legendum: L. Gaboni Arunculeio Valeriano v(iro) d(egregio) eq(uiti) R(omano) sacerdoti et principal(i) omnib(us) honorib(us) funct(o), patri et avo senator(um), curatori suo ob merita coll(egium) fabr(um) et cent(onariorum). L(oco) d(ato) d(ecreto) d(ecurionum). — ¹) Primus casus sine dubio Gabo est neque Gabonius; singularis illa nominis gentilicii forma conferenda videtur cum aliis similibus Italiae septentrionalis cf. infra n. 2693. 2694 cet. ²) Ita passim et Romae et in municipiis ab omnis generis collegiis tam sacris quam profanis statuæ titulique honorarii collocantur cf. indicem. ³) Cf. indicem.

666 L · GABONI · ARVNCVLEIO · P · ACILIO · FAB · SEVERO¹ · C · V · IVRID ·
REG · TRANSPAD · PROCOS · DESIG · PROV · CYPRI · AVVNCVLO · KARIS-
SIMO · SVFFRAGIIS · EIVS · AD · FISCO · ADVOCATIONES · PROMOTVS ·
L · VALERIVS · MARCELLINVS · L · D · NEPOS · d² · D
Brixiae. Corp. V, 4392 ad exempla antiqua. Vv. divisio ignoratur. — Legendum: L. Gaboni Arunculeio P. Acilio Fab(ia) Severo c(larissimo) v(iro), iurid(ico) reg(ionis) Transpad(anae), proco(n)s(uli) desig(nato) prov(inciae) Cypri, avunculo karissimo, suffragiis eius ad fisci advocaciones promotus L. Valerius Marcellinus nepos. L(oco) d(ato) [d](ecreto) d(ecurionum). — ¹) Filius sine dubio praecedentis, nomina P. Acilius matri debere videtur. ²) L traditur. — Tituli honorarii a privatis dedicati passim inveniuntur saepeque aegre a sepulcralibus distinguuntur.

667 C · VALLIO | MAXIMIANO | PROC · PROVINCIAE | MACEDONIAE · LVSI-
TANIAE · MAVRETAN · | TINGITANAE · FORTISSIMO · DVCI · | RES · P ·
ITALICENS · OB | MERITA · ET · QVOT · PROVINCIAE · BAETIC · | CAESIS ·
HOSTIBVS | PACI · PRISTINAE | RESTITVERIT¹
5 in latere dextro: DEDICATA ANNO | LICINI VICTORIS ET | FABI AELIANI
IIVIROR² | PR KAL IANVAR

Italicae (Santiponce). Corp. II, 1120 descr. Huebnerus. — ¹) Procuratorem fuisse Maximianum Marci et Veri adnotat Huebnerus, collatis Capitolini verbis tit. Marci 21: cum Mauri Hispanias prope omnes vastarent res per legatos bene gestae sunt. Vix recte; nam et KAL

compendium a Commodi demum aetate invenitur, cum antea scriberetur κ, et egregii viri (E · V n. 668) exemplum aetatis Antoninianae certum adhuc innotuit nullum. Itaque Severi Caracallaeque imperio potius titulum tribuerim. ²⁾ De diversa anni indicandi ratione cf. indicem.

668 G · VALLIO MAXVMIANO | PROC · AVGG · E · V¹ | ORDO · SINGIL ·
BARB | OB · MVNICIPIVM | DIVTINA · OBSIDIONE | ET · BELLO ·
MAVRORVM | LIBERATVM | PATRONO | CVRANTIBVS² | G · FAB ·
RVSTICO · ET | L · AEMIL · PONTIANO

Singiliae Barbae (El Castillon prope Anticariam). Corp. II, 2015 descr. Huebnerus. — ¹⁾ Proc(uratori) Aug(ustorum) e(gregio) v(iro). ²⁾ Cf. indicem nostrum.

669 HONORI¹ | M · GAVI · M · F | POB · SQVILLAN² | EQ · PVB · IIII · VIR · I ·
D | IIII VIR A P V B | CVRATOR VICETINOR | APPARITORES ET |
LIMOCINCTI | TRIBVNALIS EIVS

Veronae. Maffei Mus. Ver. 116, 2 cont. Mommsenus. (Orell. 3219). — Legendum: Honori M. Gavi M. f. Pob(lilia) Squilliani eq(uo) pub(lico), IIII vir(i) i(ure) d(icundo), IIII vir(i) a(ediliciae) p(otestatis), v(iri) b(oni), curatori (immo: curatoris) Vicetino(rum), apparitores et limocincti tribunalis eius. — ¹⁾ Viz ante saeculum tertium invenitur cf. n. 647. 1223. 1232. Vetustissimum fortasse exemplum est a. 220 vel 221 infra n. 999, cuius tamen de lectione non satis constat; exempla reliqua Galieni aetatem non superant.

670 HONORATIANI¹ || CVSTODI · IVRIS · AC · LE|GVM · PARENTI · TOTIVS |
HVMANITATIS · AMICO | CIVILITATIS · ET · IVSTITIAE | FL · HONORATIANO ·
V · C · PATRO|NO · EQVABILI² · TANTARVM | PROVISIONVM · CONSIDERA|
TIONE · OFFICIUM · SEDIS | CONSVLARITATIS · PROVIN|CIAE · NVMIDIAE ·
⁵ CLIENTELE | VOTO · STATVAE · ORNAMENTA · LOCAVIT

Romae. Fabretti p. 99 n. 224 ex sched. Barberinis. — ¹⁾ In titulis honorartis aevi inferioris saepe supra inscriptionem aut in plintho basi imposita, in qua collocata olim erat statua, aut in ipsa basi, locis igitur inprimis conspicuis, inscriptum invenitur eius, ad quem pertinet basis, nomen vel totum, id tamen raro cf. n. 642. 644. 646. 648. 671 vel cognomen aliquod, notissimum scilicet omnium praecipuumque, casu secundo tertiove; quarti casus unum adhuc exemplum extat infra n. 2639. Cognomen autem illud superscriptum in ipso titulo aut denuo suo loco (postremo plerumque) refertur aut praetermittitur cf. Borghesium Opp.

III p. 503 sq. et exempla huius libri collecta in indice nostro. Omnium qui hodie noti sunt vetustissimi videntur esse Euhodi et Helvini tituli (infra n. 686), scilicet initio saeculi tertii positi, Euhodi fortasse iam saec. II exeunte. Frequentiora tamen exempla post Diocletianum demum inprimisque saeculo quarto inveniuntur. ²⁾ Simili sensu Tac. Ann. 6, 31 Hist. 4, 5.

671 FL · ARPACII · V C¹ · | FL · ARPACIO · FL · PP · HVIVSCE | CIVITATIS
EX AGENTE IN | REBVS VC · EX AIVT · INL · | VIRI MAG · OFFICIOR² V |
SPECTAB · TRIB · ET NOT · | OB INSIGNIA EIVS ERGA | REMP · MERITA
ET PRAECIPVE | OB PAT · BENEF · STATVAM³ AD | AETERNITATEM

5 MERI|TORVM EIVS MISS · CIVES | CONLOCAVERVNT

Missuae (Sidi-Daoud-en-Noubi). Guérin voy. arch. II p. 219 qui descr. — Lege: Fl(avii) Arpacii v(iri) c(larissimi) (scil. statua). Fl(avio) Arpacio, fl(amini) p(er)p(etuo) huiusce civitatis, ex agente in rebus, v(iro) c(larissimo), ex a(d)iut(ore) inl(ustris) viri mag(istri) officior(um), v(iro) spectab(ili), trib(un)o et not(ario), ob insignia eius erga remp(ublicam) merita et praecipue ob pat(ronatus?) benef(iciu)m statuam ad aeternitatem meritorum eius Miss(uenses) cives conlocaverunt. — ¹⁾ Vir clarissimus dicitur etsi spectabilis fuit, de quo usu cf. Böckingium Not. dignit. Index p. 37 s. v. clarissimi. ²⁾ Cf. Böcking Not. dignit. II p. 321. ³⁾ Cum titulus ipsius statuae basi inscriberetur plerumque ea expressis verbis non commemorabatur; fit autem inprimis in loquacioribus aetatis inferioris titulis, quamvis ne meliore quidem aetate exempla deficiant. Varia statuarum genera, quae commemorantur, composui in indice, ubi videsis.

672 MANNACHIO || PRO · SINGVLARIBVS · ERGA | CIVITATEM · NOSTRAM |
MERITIS · INDVSTRIAE · | ET · ELOQVENTIAE · PRAECI|PVO ET IN OMNI
ADFECTV | PRAENSTANTISSIMO (sic) | FABRICATORI EX MAXI|MA PARTE
ETIAM CIVI|TATIS NOSTRAE MVLTA | ET VSVS · ET · ORN&TVI | ADDENTI ·

5 VMBONIO | MANNACHIO · V · C · PA|TRONO DIGNISSIMO | ORDO CIVI-
TATES (sic) AECLA|NENSIVM · STATVAM | PONENDAM · CENSVIT

Aeclani (Mirabellae). I. Neap. 1115 descr. Mommsenus.

672a pompelANI | BARBARIVS · POMPEIAN | V · C · CONS · KAMP¹ · CIVITA|
TEM · BELLAM · NVDA · ANTE | SOLI · DEFORMITATE · SORDEN|TEM ·
SILICIBVS · E · MONTIBVS | EXCISIS · NON · E · DIRVTIS | MONVMENTIS ·
ADVEC|TIS · CONSTERNENDAM | ORNANDAMQVE · CVRA|VIT | CVR ...

5 PRO|CVLO · PATRONO · ET · CVR | ABELLANORVM

Cimitile prope Nolam rep. I. Neap. 1946. — 1) Vir clarissimus cons(ularis) Kamp(aniae). Anno 333 cf. cod. Theod. 1, 2, 6.

673 ADELFI || CLODIO · CELSINO · INSIGNI | ET · C · V · PRAESTANTI · BENIVO|LENTIA · AVCTORITATE · IVS|TITIA · CORR · REGIONVM | DVARVM¹ · MEMORABILI | ET · PRAETERITORVM · IVDI|CVM · EXEMPLA · VIRTVTI|BVS · OMNIBVS · SVPERGRES|SO · ORDO · SPLENDIDIS|SIMVS ·

⁵ BENEVENTANE (sic) | CIVITATIS · PATRONO | DIGNISSIMO
Beneventi. I. Neap. 1423 descr. Mommsenus. — 1) Corrector videtur fuisse Apuliae et Calabriae.

674 SINGVLARIS INTEGRITATIS | ET BONITATIS EXSIMIAE¹ | M · AVR · CON- SIO QVARTO | IVNIORI C · V · CORRECTORI | FLAMINIE ET PICENI² | PONTIFICI MAIORI | PROMAGISTRO ITERVM³ | DVODECIM · VIRO | AN- CONITANI ET | FANESTRES CLIENTES | PATRONO

Romae. Orelli 3969 corr. Henzenus. — 1) Inde ab exeunte demum saeculo tertio tales laudes ante nomen eius, qui honoratur, poni solent.

2) Correctores Flaminiae et Piceni viri clarissimi inveniuntur inde ab a. 313 usque ad a. circiter 350, tum consulares appellati sunt cf. Mommsenum Scr. gromat. ed Lachmann II p. 210. Inter hos igitur annos titulus positus est. 3) Scil. collegii pontificum, qui inde ab Aureliano pontifices maiores vel Vestae appellari solent.

675 BONAE ORIGINIS SVBOLI ET | SINCERITATE PRAECIPVA PRAEDI|TO M · CAESOLIO SATVRNINO OM|NIBVS HONORIBVS FVNCTO LAVDA|BILI VIRO RESTAVRATORI THERMA|RVM HIEMALIVM CVM SEX CLVIVIO | MARTINO FRATRE SVO PRO TANTIS | MERITIS ERGA SE ORDO ET ⁵ CIVES SPLEN|DIDISSIMAE CIVITATIS OCRICOLANAE | STATVAM MAR- MOREAM PATRO|NO DIGNISSIMO AD PERENNE TES|TIMONIVM¹ · PV- BLICE | CENSVERVNT | FELICITER,

in latere: DEDICATA · XVI · KAL | DECEMBRES | MARCELLI|NO · ET · PROBI|NO CONSS²

In mus. Vatic. Ad Ocriculum pertinet. Marini Atti II p. 582 qui descr. Ibidem altera basis extat huic plane par praeterquam quod Sex. Cluvio Martino dedicata est memoraturque in ea M. Caesolius Saturninus eo modo quo in hac Martinus. — 1) Similia videsis in indice. 2) A. 341.

676 B · F¹ | C · IV¹⁰² SENECIO·NEM·V · E | PROC · PROV · GA|LAT · ITEM · VICE · PRAE|SIDIS · EIVSD · PROV · | · ET · PONTI | ZENO · AVGG · LIB | · TABVLAR · | PROV · EIVSD · PRAEPO|SITO · INCOMPARABILI

Ancyrae. Corp. III, 251 descr. complures. — ¹⁾ *B(ona) f(ortuna) = ἀγαθή τύχη.* ²⁾ *IVI traditur. Legendum: C. Iul(ium) Senecionem v(irum) e(gre-gium) cet. Casus quartus ponitur more Graeco.*

677 M s AVRELO | CAESARI | D s D s P s P¹ s

Thamugade in basi. Renier 1493 qui descr. — ¹⁾ *D(ecurionum) d(e-creto) p(ecunia) p(ublica).* *De sumptibus in monumentum factis cf. quas composui in indice.*

678 TI · CLAUDIO · HERODI | ANO¹ · C · V · LEG · PROV · SI | CHL² · IVDICI ·
RARISSI | MO · PATRONO · COL | PANHORMIT · PRINCI | PALES VIRI EX
AERE COL | LATO · D · D

Panormi. Torremuzza Insc. Scil. p. 43 n. XIII (Henz. 5604). — ¹⁾ *Notum rerum scriptorem esse agnovit Borghesius.* ²⁾ *Legato scil. proconsulis Siciliae.*

679 PLEPS · VRBANA · QVINQVE · ET | TRIGINTA · TRIBVVM¹ | GERMANICO ·
CAESARI | TI · AVGVSTI · F | DIVI · AVGVSTI · N | AVGVRI · FLAMINI ·
AVGVSTALI | COS · ITERVM² · IMP · ITERVM³ | AERE · CONLATO

Romae. Fabretti p. 395 n. 275 qui descr. (Orelli 3064). — ¹⁾ *Raro ita is qui dedicat titulum anteponitur ibique, ni fallor, tantum ubi civitas collegiumve titulum posuit cf. n. 649. 688. 879. 922. 923. 935. 943. 952. 1104. 1170. 2090. 2173. 2294.* ²⁾ *Cos. a. 12. 18.* ³⁾ *De Germanici imperatoris acclamationibus certi adhuc nihil statui potuit; semel certo ob devictos Germanos imperator appellatus est, de quibus VII k. Iun. anni 17 triumphavit (Tac. Ann. 2, 41), utrum autem primum an iterum non constat. Alteram acclamationem aut ex bello Pannonico aut quod probabilius, ex Asiatica expeditione sibi peperit. Post mortem a. 19 titulum incisum esse probavi infra n. 888.*

680 I. IVLIO · L · F | pAPIRIA | COMICI | ANO MAR | TIALINO | EVCARPO | PA-
TRONO | CVRIALES | CVR s COM | MODAE¹ | SVA s PEC s FEC | IDEM-
QVE | DEDICAVER

Thamugade in basi. Renier n. 1525 qui descr. — ¹⁾ *Commodo occiso erasa erant, sed postea Severo imperante restituta cf. infra ad n. 957.*

681 IMP · CAES | T · AELIO | HADRIANO | ANTONINO | AVG · PIO · P · P¹ |
M · CAELIVS | M · F · HORATIA | SATVRNINVS | OB HONOR Q̄Q̄ | IN-
LATA R P SVM | HONORARIA EX HS V N POSVIT | IDEMQ DED D D²

Thamugade in foro. Renier 1492 qui descr. — ¹⁾ *P(atri) p(atriciae).* ²⁾ *Ob honor(em) q(uin)q(uennalitat)is inlata r(ei)p(ublicae) sum(ma) honoraria, ex (sestertium) V (millibus) n(unnum) posuit idemq(ue) ded(i-cavit), d(ecurionum) d(ecreto).*

682 LEPIDIAE · L · F | PROCVLAE | SACERDOTI · DIVAE | FAVSTINAE | AVG¹ ·
ET | DIVAE · MATIDIAE | AVG² · D · D · P³ | PECVNIA · AB · EA | RE-
MISSA⁴

Arimini (Rimini). Tonini p. 338 ad cod. Rigazz. (Henzen 5465). —

¹) *Faustinae maioris, uxoris Antonini Pii.* ²) *Matidiae maioris, Traiani ex Marciana neptis.* ³) *D(ecurionum) d(ecreto) p(ublice).* ⁴) *Similia videsis in indice nostro.*

683 CAMVRENAE | C · F · | CELERINAE | FLAM · FERON | MVNICIPI · SEP-
TEMP¹ | MVNICIPES · ET · INCOLAE | TVF² · VTRIVSQ · SEXVS | OB ·
MERITA · EIVS | H · A · I · R³

Moscani prope Tuficum. Henzen 6000. — ¹) *Flam(inicae) Feron(iae) municipi Septemp(edanorum).* ²) *Tuf(icensis).* ³) *H(onore) a(ccepto) i(mpensam) r(emisit) cf. indicem nostrum.*

684 C · DISSENIO | C · F · QVIR · FVSCO | HADRIANO | C · DISSENIUS · FVS-
CVS | PATER · HONORE | PVBLICE · OBLATAE | STATVAE · CONTENT ·
SVA | PEC · FEC

C · DISSENIO · QVIR | FVSCO · PRAEF · FABR | CVRATORI · ET · PATRONO |

⁵ ALBANI · LONGANI | BOVILLENSES · OBLATAE | STATVAE · H · C¹

C · DISSENIO | C · F · QVIR · FVSCO | SABINIANO | C · DISSENIUS · FVS-
CVS | PATER · HONORE | PVBLICE · OBLATAE | STATVAE · CONTENT ·
SVA | PEC · FEC

Bovillis (alla Frattochie). Orelli 119. — ¹) *H(onore) c(ontentus). Ce-
terum idem sine dubio C. Dissenius infra commemoratur n. 1750.*

685 L · LICINIO | PRIMITIVO | ORNAMENTIS · DECVRION | HONORATO | CV-
RATORI · AVGVSTAL · PERP¹ | AVGVSTALES · CORPOR² | OB · PERPETVAM ·
ET · PLVRIFARIAM | MVNIFICENTIAM · EIVS · ET QVOD | RES · NEGOTIA ·
QVE · EORVM | INTEGRE · ADMINISTRET | CVIVS DEDIC DECVRIONIBVS |
⁵ SING · HS · XII · AVGVSTALIB · HS · VIII · INGENVIS | ET · VETERAN · CORP³ ·
HS · VI · MVNICIPIB · HS · IIII · N | ET · EPVLVM · DECVRIONIB · ET · AV-
GVSTALIB · DED | ITEM · FR · IDVS · FEBR · DIE · PERVIGILII · DEI · PATRII |
ALTERVM · TANTVM · DEDIT⁴ | L · D · D · D

in latere sinistro: DEDICAT · III K AVG | PVDENTE · ET · ORFITO | COS⁵

¹⁰ *in latere dextro: CVRANTE | L · LAECANIO · PRIMITIVO*

Rep. Miseni sed ad Puteolos pertinet I. Neap. 2530 descr. Mommsenus. —

¹) *Perp(etuo).* ²) *Corpor(ati).* ³) *Corp(oratis).* ⁴) *Cf. quae de eius-
modi divisionibus epulis cet. composui in indice.* ⁵) *A. 165.*

686 EVHODI¹ | M · AVREL · SABINIANO | AVGG · LIB · PATRONO² | CIVITA-
TIS · ANAGNINOR | ITEMQ · COLLEGI · CAPLATO|RVM DECVRIALI DECVR-
RIA³ | LICTORIAE POPVLARIS DENVNCIATORVM | ITEMQ · GERVLOR ·
SED ET DECEMVIRALIS | S · P · Q · A³ · ERGA AMOREM PATRIAE | ET
5 CIVIVM QVOD THERMAS LONGA INCVRIA | NEGLECTAS SVA PECVNIA
RESTITVERIT | STATVAM EX LEG · SVIS⁴ · PONEND · CENSVER | OB CV-
IVS DEDIC · DEDIT · DECVR · X · V · SEXV | X II POP X I ET EPVLVM SVFFIC
Anagninae. Henzen 7190 descr. Brunnus. Henzenus DENVNCIATORVM dat.
(v. 3), mero, opinor, calami lapsu. — Ad eandem thermarum restorationem

spectat hic titulus:

MARCIAE AVREL | CEIONIAE DEME|TRIADE (sic) STOLATAE | FEMINAE
OB DEDICATIONEM | THERMARVM QVAS POST MVL|TVM TEMPORIS AD
PRISTINAM | FACIEM SVIS SVMPITIBVS RESTAV|RAVERVNT · S · P · Q ·
ANAGNIN | STATVAM PONENDAM CENSVERVNT | Ob CIVIS DEDICA-
TIONEM DEDIT DECVR|ONIBVS X V · SEVIR · X II · POPVL · X SING · |
ET EPVLVM SVFFICIENS · OMNIB

*Ibidem. — 1) Cf. supra n. 670. 2) Num praeterea patroni civitatum
liberti inveniantur, dubito. 3) S(enatus) p(opulus)q(ue) A(nagninus).
4) Ex leg(at)is suis cf. n. 689.*

687 L · D · D · D | T · FL · T · F · FAB · SILVANO · PATR · MVN | EBVR · II VIR · II
QQ QVEST (sic) · ARK · CVR | REI FRVMENT¹ · HVIC · COLL · DEND|RO-
PHORR (sic) · OB EXSIMIAM ERGA | SE BENIVOLENTIAM ET SPEM PER|
PETVAM STATVAM DIGNISSIMO | PATRONO POSVERVNT CIVIS STA|
5 TVAE HONORE CONTENTVS OB|TVLIT COLL · SS · HS VIII M N² VT
QVOD ANNIS | NATALI EIVS DIE III IDVVM DECEMBR | CONFREQVEN-
TENT Vbi dedit ob STATVAE De|DICATIONEM COL Patron. sing. HS XX N
Et | qQ II VIR AEDILIC · Sing. iis ////N ET CETE|RIS · CONDEC³ · SING ·
HS ////n seviriSS (sic)⁴ AVGVs|TALIB · HS · XII N COLL DENDOPHOR
10 ET | FAB⁵ · SING · HS · MILLENOS ET EPVLVM | PLEBEIS · SING · HS ·
////N ET VISCERATIONEM

Eburi (Eboli). I. Neap. 189 descr. Mommsenus (Henzen 7145). —

1) L(ocus) d(at)us d(ecurionum) d(ecreto). T. Fl(avio) T. f(ilio) Fab(ia)
Silvano patr(ono) mun(icipii) Ebur(ensium), duumvir(o), iterum (scil.: II-
viro) q(uin)q(uennali), qu(a)est(ori) ark(ae) (scil.: publicae municipii),
cur(atori) rei frument(ariae). 2) Coll(egio) s(upra) s(cripto) sestertium
VIII m(ilia) n(ummum). 3) Col(oniae) p(atron(is) sing(ulis)) sestertios
XX n(ummos) e[t q(uin)]q(uennaliciis) duumvir(aliciis) aedilic(iis) s[in-
g(ulis) sestertios] . . n(ummos) et ceteris condec(urionibus). 4) Adno-
tat Henzenus: 'Alteram s errori scalpri Mommsenus tribuit et supplevit
seviriss; ego vocem singulis vix omitti posse, et in omnibus fere illius

regionis civitatibus solos Augustales fuisse puto'. Sed singulis Augustalibus et ab huius et omnino ab inscriptionum dicendi ratione abhorret; seviri Augustales in meridionali Italiae parte rariores quidem sunt, nec tamen deficiunt; SING facile excidere potuit. ⁵) Fab(rum).

688 SPLENDIDISSIMVS ET | FELICISSIMVS ORDO | COL · SVFETANAE | P ·
MAGNIO · AMAN^{do} | P · P¹ · INTER QVINQUENNALI | CIOS · ADLECTO QVI
cum prae | TER · SVMM · HONORARIAM | FLAMONI · PP² · ET QVINQVEN | NA-
LITATIS ANPLIVS (sic) HS L N³ | OBTVLERIT EX CVIVS QVANTI | TA-
⁵ TIS VSVRIS QVODANNIS | XII K · NOV · DIE NATALI DEI | HERC · GENI
PATRIAE DIVISI | ONES DEC · DANTVR | Q · MAGNIVS MAXIMVS | FLAVIA-
NVS FIL · EIVS E · Q · R⁴ | HONORE CONT · S · P · F⁵ · ET | OB · DEDIC ·
SPORTVLAS | DEDIT L · D · D · D

Sufetae (Sbiba). Guérin voy. arch. I p. 372, qui descr. — ¹) P(rimi)-p(ilari). ²) Flamoni(i) p(er)p(etui). ³) Hasta supra L excidit, lege: quinquaginta millia n(ummu). ⁴) E(q)ues R(omanus). ⁵) Honore cont(entus) s(ua) p(ecunia) f(ecit).

689 FLAVIAE · KARAE | GENTIAE · FLAMIN | S · P · Q · A¹ | EX · LEGATIS ·
POPVLI | IN HONOREM · FL · KARI · PATRIS | EIVS · STATVAM | EI · PO-
NENDAM | CENSVERVNT

Anagninae. Orell. 120. — ¹) S(enatus) p(opulus)q(ue) A(nagninus).

690 T · CORNASIDIO | T · F · FAB · SABINO · E · M · V¹ | PROC · AVG · DACIAE ·
APVLENSIS² · PROC | ALPIVM · ATRACTIANAR · ET · POENINAR | IVR ·
GLADI · SVBPRAEF · CLASS · PR · RAVEN | PRAEF · ALAE · VETER · GAL-
LOR · TRIB · LEG · II | AVG · PRAEF · COH · I · MONT · P · C³ · AVGVRI |
⁵ LAVR · LAVIN · AED · II · VIR · Q · Q · Q · P · P | COLLEGIA | FABRVN ·
CENTON · DENDROPHOR | IN · HONOREM | T · CORNASIDI | VESENNI ·
CLEMENTIS | FILI · EIVS · EQVO · PVBL · LAVR | LAVIN · PATRONI · PLE-
BIS · ET · COL · LEGIORVM · QVI · AB IPSIS · OBLATVM | SIBI · HONOREM ·
STATVAE · IN | PATRIS · SVI · NOMEN · MEMORIAMQVE · TRANSMISIT
Faleriis. Morcelli St. 2 p. 52 (Orelli 3888). — Legendum: T. Cornasidio T. f. Fab. Sabino e(gregiae) m(emoriae) v(iro), proc(uratori) Aug(usti) Daciae Apulensis, proc(uratori) Alpium Atractionar(um) et Poeninar(um) iur(e) gladii, subpraef(ecto) class(is) pr(aetoriae) Raven(natis), praef(ecto) alae veter(anae) Gallor(um), trib(uno) leg(ionis) II Aug(ustae), prae- f(ecto) coh(ortis) I Mont(anorum) p(iae) c(onstantis), aug(uri) Laur(en- tium) Lavin(atium), aed(ili), duumvir(o) q(uin)q(uennali), q(uaestori) (pecuniae) p(ublicae) cet. — ¹) Ante Septimium Severum non invenitur.

²⁾ *Daciae Apulensis quoque mentio titulum certe Hadriano posteriorem esse demonstrat, nam eo imperante Dacia etiamtum in superiorem et inferiorem dividebatur.* ³⁾ *Perperam Henzenus p(atrono) c(olonias) interpretatur, qui titulus minime hoc loco inseri potuit, quippe municipalis; debuit aut ante honores municipales aut post eos poni; auguratus Laurentium Lavinatium autem sacerdotium publicum est populi Romani.*

691

in antica¹:

C · M I N I C I O · C · F I L
V E L · I T A L O · I I I · V I R O · I · D
P R A E F · C O H · V · G A L L O R · E Q V I T
P R A E F · C O H · I · B R E V C O R · E Q V I T · C · R¹

5 P R A E F · C O H · I I · V A R C · E Q² · T R I B · M I L I T · L E G · V I · V I C T
P R A E F · E Q · A L A E · I · S I N G · C · R³ · D O N I S · D O N A T · A · D I V O
V E S P A S I A N O · C O R O N · A V R E A · H A S T · P V R

P R O C · P R O V · H E L L E S P O N T⁴ · P R O C · P R O V I N C I A E · A S I A E · Q V A M
M A N D A T V · P R I N C I P I S · V I C E · D E F V N C T I · P R O · C O S · R E X I T · P R O C V R A T

10 P R O V I N C I A R V M · L V G V D V N I E N S I S · E T · A Q V I T A N I C A E · I T E M · L A C T O R A E⁵
P R A E F E C T O · A N N O N A E · P R A E F E C T O · A E G Y P T I · F L A M I N I · D I V I · C L A V D I
D E C R · D E C

in latere: P · T V L L I V S · M A / M A N V L A ·
I I I · V I R I · I · D · I I I · K · I V N | S · C⁶ · S C R I B · A D F u e r u n t

15 . . . P R O C V L V S · C · A P P V L E I V S · C E L E R | A · I V N I V S · G
. S E X · C O S S V T I V S · S E C V N D V S | Q V O D · V · F · S⁷ · I N · H O N O R E M
c. mīmici itālī splēndidīssīmvm · V I R V M · Q V I D Q V I D · C O N S E | Q V I · G R A T I A E ·
A V t p o t e n t i a e p e r s u m m o s h o n o r E S · E Q V E S T R I S · D I G N I T A T I S · P O T V E R I T | I T ·

20 O M N E · A D · A V g e n d a m e t o r n a n d a m p a t r i a m · S V A M · C O N V E R T I S S E · N E C ·
V L L O | S E · F E L I C I O R E M c r e d e r e o f f i c i o q u a m u t p r o e a l a B O R E T · Q · D · E ·
R · F · P · D · E · R · I · C⁸ | C V M · C · M I N I C I u s i t a l i u s A V N C ·
P R A E C I P V V M · V I R T V T V M | S V A R V M · F i n e m d u x e r i t e t m u l t i s p a t r i a e f o r T V -
N A M⁹ · L O C I S · a M P L I F I C A V E R I T | E T S V P E R C E T e r a o m n i b u s s i t n o t u m

S A C R A T I S S I M V M P R I N C I P E M | T R A I A N V M · A u g u s t u m d e c r e t i s s e r o g a t u e t V S ·
25 V T · I N C O L A E · Q V I B V S · F E R E · C E N S E | M V R · M V N E R I b u s n o b i s c u m f u n g a n -
t u r¹⁰ e t · V T · P L E N I O R E M · I N D V L G E N T I A M | M A X I M I · I M P E R A T O R I s h a b e a -
m u s p e r e u m c o n d i S S E · P · H · O · A D Q · E · R · P · V¹¹ · S T A T V A M | A E R E A M ·
C V M b a s i m a r m o r e a e t p o n i d e c r e t u m Q V E · N O S T R V M · B A S I · I N S C R I B I | Q V O ·
T E S T A T I V S s i t p r o m e r i t i s b e n e f i c i i S Q V E · T A N T I · V I R I · S O L V E N D O · N O S |

30 A L I T E R n o n e s s e n i s i u t d e e o p u b l i c e · G L O R I E M V R · C E N S V E R |

T I · I V L I O c a n d i d o t i c. a n t i O · Q V A D R A T O · I I · C O S
Aquileiae. Corp. V, 875 descr. Mommsenus quas supersunt et restituit;

*inclinata ad exempla antiqua (Orell. 368f). — ¹⁾ Equit(atae) c(ivium) R(omanorum). ²⁾ Praef(ecto) coh(ortis) secundae Varc(ianorum) eq(ui-
tatae). De Varcianis Pannoniae superioris gente cf. Ptolem. II, 14, 2
Plin. h. n. III, 25, 148. ³⁾ Praef(ecto) eq(uitum) alae I sing(ularium)
c(ivium) R(omanorum). ⁴⁾ Solo hoc titulo commemoratur cf. Marquardt
Handb. III, 1 p. 120. ⁵⁾ 'Quod Lactora Traiani aetate ita nominatur,
ut Aquitania non videatur comprehendere, pertinet sine dubio ad originem
provinciae quae postea fuit Novempopulanae'. Mommsenus l. l. ⁶⁾ S(e-
natum) c(onsuluerunt). ⁷⁾ Quod v(erba) f(ecerunt) s(upra) [s](cripti).
Alterum s excidisse videtur. ⁸⁾ Q(uid) d(e) e(a) r(e) f(ieri) p(laceret),
d(e) e(a) r(e) i(ta) c(ensuerunt). ⁹⁾ Ita supplevi ego. ¹⁰⁾ 'Haec decla-
rant Traiani tempore incolae nondum generali lege ad munera suscipienda
adstrictos fuisse, ut speciali privilegio in ea re locus esset'. Mommsenus
l. l. Cf. praeterea Agennium Urbicum scr. grammat. ed Lachm. p. 84:
sed haec quaedam coloniae aut beneficio conditorum perceperunt, ut
Tudertini, aut postea apud principes egerunt, ut Fanestres, ut incolae,
etiam si essent alienigenae, qui intra territorium colerent, omnibus
honoribus (i. e. oneribus) fungi in colonia deberent. hoc Fanestres
nuper inpetraverunt, Tudertini autem beneficio habent conditoris et
Hirschfeldium Goett. Gel. Anz. 1870 p. 1105 sq. ¹¹⁾ 'P(lacere) h(uic)
o(rdini) adq(ue) e r(e) p(ublica) v(ideri)'. Mommsenus l. l. ¹²⁾ A. 105.*

692 SEX · AETRIO · *See. f.* | OV · FEROCI | CENTVRIONI · LEG · II | TRAIANAE ·
FORTIS | HVIC · PRIMO · OMNIVM · EX CORNICVL | PRAEF · VIGVL | IMP ·
CAESAR · ANTONINVS · AVG · | PIVS · P · P¹ | ORDINEM · ALEXANDRIAE ·
DEDIT | QVOD · PER | GRADVS · MILITIAE · SVAE · TAM | INDVSTRIE · SE ·
5 ADMINISTRAVERIT | DEC · DEC · ET · CONSENSV · PLEBIS | OB · MERITA ·
EIVS | HIC · DEDICATIONE · STATVAE | MVNICIPIBVS | ET · INCOLIS ·
VTRIVSQ · SEXVS | EPVLVM · ET · HBB · III · N · DEDIT

692a T. Hoenio Severo M. Peduceo Priscino cos.² | VI k(alendas)
Dec(embres) decret(o) decur(ionum). |

Quod C. Caesius Silvester³ p(rimi)p(ilaris) v(erba) f(ecit) Ae-
trium | Ferocem centur(ionem) leg(ionis) II Traian(ae) fortis per
5 incremen[ta] gradus militiae suae tam singulis quam rei p(ubli-
cae) n(ostrae) | quotiens necesse fuit multum praestitisse, proxime
quoque petitioni nostrae ab optimo | maximoque principe Anto-
nino Aug(usto) Pio | vectigal viae silici stratae ita in[stituisse],
ut mature impetraretur, et | impendis urbicis resp(ublica) bene-
10 ficio eius | relevaretur, et optimus Imp(erator) n(oster) ex | cor-
niculario praef(ecti) vigulum primo | ei omnium ordinem Ale-

xandriae | dederit, debere nos itaq(ue) ei statuam | pedestrem
 secus merita eius | decernere, q(uid) f(ieri) p(laceret), d(e) e(a)
 r(e) referente | L. Vario Firmo IIII vir(o) censente⁴ C. | Cluvio
 Sabino ita cens(uerunt).

*Tufci (Fabriano). Bullett. Inst. arch. 1845 p. 132. 137. Ad idem sine
 dubio monumentum spectant; decretum decurionum in dextro sinistrove
 latere incisum erat. — ¹) P(atris) p(atriciae) ²) A. 141. ³) Cf. titulos
 eius Bull. l. l. infra n. 2111. ⁴) Scilicet primo loco. Cf. n. 693 v. 26 sq.*

693 *In parte antica angustiore:*

L · FABIO l. f. | PVP · SEVERO | QVAESTOR | VRBANO | deCVr et PLEBS |

15

TergestiNOR

In latere intuenti anticam dextro:

. kal. Novembr. | *Quod*
 spanius Lentulus et | s Nepos II
 5 vir(i) iur(e) dic(undo) v(erba) f(ecerunt) | *L. Fabium Severum*
clarissimum vi|rum multa iam pridem in rem p(ublicam)
nos|tram beneficia contulisse, ut qui a pri|ma sua statim
aetate id egerit, uti in ad|iuuanda patria sua et dignitate et
eloquentia cres|ceret; nam ita multas et magnificas causas
 10 publi|cas apud optimum principem Antoninum Aug(ustum)
 Pium¹ | adseruisse egisse vicisse sine ullo quidem aerari
 nos|tri impendio, ut quamvis admodum adulescens senili|bus
 tamen et perfectis operibus ac factis patriam suam nos|que
 15 insuper sibi universos obstrinxerit; nunc vero tam gr|andi bene-
 ficio, tam salubri ingenio, tam perpetua utilitate rem | p(ubli-
 cam) n(ostram) adfecisse, ut omnia praecedentia facta sua,
 quamquam im|mensa et eximia sint, facile superarit; nam in
 hoc quoque mira|bilem esse c(larissimi) v(iri) virtutem, quod
 cotidie in bene faciendo et in pa|tria sua tuenda ipse se vincat;
 20 et idcirco, quamvis pro mensu|ra beneficiorum eius impares
 in referenda gratia simus, inte|rim tamen pro tempore vel facul-
 tate, ut adiuvet saepe factu|rus, remunerandam esse c(larissimi)
 v(iri) benevolentiam, non ut illum pro|niores habeamus, aliut
 enim vir ita natus non potest facere, sed | ut nos iudicantibus
 25 gratos praebeamus et dignos tali decore ta|llique praesidio:
 q(uid) f(ieri) p(laceret), d(e) e(a) r(e) i(ta) c(ensuerunt), primo
 censente Calpurnio Certo:

Cum Fabius Severus vir amplissimus adque clarissimus tanta
 pietate tanta|que adfectione rem p(ublicam) n(ostram) amplexus
 30 sit itaque pro minimis ma|rimisque commodis eius excubet

adque omnem praestantiam | suam exerat, ut manifestum sit
 id eum agere, ut non modo nobis, sed pro|ximis quoque civita-
 tibus declaratum velit esse se non ali quam | patriae suae
 natum et civilia studia, quae in eo quamvis admodum | iuvene
 35 iam sint peracta adque perfecta, ac senatoriam dig|nitatem
 hac maxime ex causa concupivisse, uti patriam su|am cum
 ornatam tum ab omnibus iniuriis tutam defensamque | praestaret,
 interim aput iudices a Caesare datos, interim aput ip|sum
 imperatorem causis publicis patrocinando, quas cum iustitia
 40 divini principis tum sua eximia ac prudentissima oration(e) |
 semper nobis cum victoria firmiores remisit; ex proximo
 vero, ||
 ut manifestatur caelestibus litteris Antoni|ni Aug(usti) Pii,
 tam feliciter desiderium publicum a|pud eum sit prosecutus
 45 impetrando, uti Car|ni Catalique attributi a divo Augusto
 rei publi|cae nostrae,² prout qui meruissent vita atque cen|su,
 per aedilitatis gradum in curiam nostram admitte|rentur ac
 per hoc civitatem Romanam apisceren|tur,³ et aerarium nostrum
 ditavit et curiam complevit | et universam rem p(ublicam)
 50 n(ostram) cum fomentis⁴ ampliavit admit|tendo ad honorum
 communionem et usurpationem | Romanae civitatis et optimum
 et locupletissimum | quemque, ut scilicet qui olim erant tantum
 in reitu | pecuniario, nunc et in illo ipso duplici quidem per |
 honorariae numerationem repperiantur et sint, | cum quibus
 55 munera decurionatus iam ut paucis one|rosa honeste de pleno
 compartiamur. Ad cuius rei | gratiam habendam, ut in saecula
 permansuro eius|modi beneficio, oportuerat quidem, si fieri
 posset et | si verecundia clarissimi viri permitteret, universos
 nos | ire et gratias ei iuxta optimum principem agere. Sed |
 60 quoniam certum est nobis onerosum ei futurum ta|le nostrum
 officium, illud certe proxime fieri oportet o⁵ statuam ei aura-
 tam equestrem primo quoque | tempore in celeberrima fori
 nostri parte poni et in | basi eius hanc nostram consen-
 sionem adque hoc | decretum inscribi, uti ad posteros nostros
 65 tam voltus | amplissimi viri quam facta permaneant: petique
 a | Fabio Vero egregio viro patris (immo patre) Severi, uti,
 quando qui|dem et commentum hoc ipsius sit providentiae,
 qua | rem publicam n(ostram) infatigabili cura gubernat et in
 hoc | plus publici benefici, quod talem et nobis et imperio civem
 70 pro|creavit adque formavit, cuius opera studioq(ue) et orna-

tiores | et tutiores in dies nos magis magisque sentiamus, uti
 patiatu|r | se in hanc rem ad filium suum legari mandarique
 sibi, | uti gratias publicè clarissimo viro mandatu|no|stro
 agat et gaudium universorum singulorumque | ac voluntatem
 75 ut magister talium rerum in notitiam | eius perferat. Cen-
 suerunt.

Tergeste. Corp. V n. 532 descr. Mommsenus. (Orell. 4040. Henz. 7168).

— ¹⁾ *Positus igitur est titulus inter a. 138/161.* ²⁾ *Cf. Mommsenum l. l. p. 53.* ³⁾ *Latinitatem igitur Carni et Catali assecuti sunt cf. Mommsenum l. l.* ⁴⁾ *Confert Mommsenus Plin. ep. 2, 7, 3.* ⁵⁾ *o delendum.*

694 C · HEDIO · C · F · CLVST · VERO | EQVO · PVBL · PRAEF · EQVIT · ALAE |
 INDIANA² · P · F · TRIB · MILIT · LEG · II | TRAIAN · F · PRAEF · COH · II ·
 LING · EQ · II VIR · II VIR · QVINQ · QVAESTORI | PATRONO · MVNICIPI ·
 FLAMINI | ITEM · PITINO · MERGENTE | III VIR · QVINQ · III VIR ·
 5 AEDILI | PATRONO · MVNICIPI · PONTIFICI¹ | QVOD · CVM · ANTEA ·
 STATVA · EI · NOMINE | PVBLICO · OB MERITA · EIVS · DECRETA | ESSET ·
 ET · IS · HONORE · CONTENTVS | SVMPITVVS · PVBLICIS · PEPERCISSET |
 DECVRIONES · EX SVO · POSVERVNT | QVIBVS · OB DEDICATIONEM |
 VERVS · SINGVLIS HS LXX N | SPORTVLAS · DEDIT

10 *In latere sinistro: IIviri et decuriones Forosempronien(sium)*
Vero salutem. |

Et dignitatis tuae tot tantique tituli iudiciis | principalibus pulchri
 et in rempublicam n(ostram) | notabilis munificentia et adfectus,
 quos civi|bus nostris nunc ipse praestas, nunc ab eis per|cipis,
 15 et praecipue morum tuorum modestia | singularis reverentia
 insignis necessario | nos compulit, ut tandem parem tibi grati|am,
 in quantum potest, dum ignoras refera|mus. Nam statuam tibi
 pedestrem de nostro | ponendam iam pridem decrevimus, sed
 idcirco | decretum ad te non misimus, ne nunc quoque | sicut
 20 antea, cum publice tibi statua decreta | est, fecisti, honore tan-
 tummodo te conten|tum esse rescriberes, quae res tuam quidem |
 modestiam inlustraret, nobis vero velut | segnitiam exprobraret.
 Igitur statua | decreta, ne quid negare possis, iam comparata |
 advehitur: quod superest, voluntati nostrae | consule et qualem
 25 inscriptionem dandam | putas petentibus facito notum. Optamus
 te | bene valere.

*Foro Sempronii (Fossombrone). Orell. 4039 vidit Henzenus. — ¹⁾ Le-
 gendum: C. Hedio C. f. Clust(umina) Vero equo publ(ico), praef(ecto)
 equit(um) alae Indianae p(iae) f(idelis), trib(un)o milit(um) leg(ionis) II*

Traian(ae) f(ortis), praef(ecto) coh(ortis) II Ling(onum) eq(uitatae), duumvir(o), duumvir(o) quinq(uennali), quaestori, patrono municipi, flamine; item Pitino Mergente quattuorvir(o) quinq(uennali), quattuorvir(o) aedili, patrono municipi, pontifici cet. 2) Ita dicta videtur a Iulio Indo Trevero Tac. Ann. III, 42 cf. Rhein. Jahrb. XIX (1853) p. 57.

695 Calibus in curia Torq(uatiana) Vitr(asiana) scrib(undo) ad-
f(uerunt) | Ti. Cl(audius) Felix, Ti. Cl(audius) Calenus (?), Q.
Sergius | Priscus.

Quod recit(ata) epistula L. Vitr(asi) Silvestris | L. Marcius
5 Vitalio IIIIvir ad ordinem v(erba) f(ecit) | q(uid) d(e) e(a) r(e)
f(ieri) p(laceret), d(e) e(a) r(e) i(ta) c(ensuerunt): ordinem iam
pridem | intellexisse L. Vitrasi Silvestris erga | communem
patriam et studium et colluntatem, cum is primo petitioni
municipum suorum in suscipienda gladiator(ii) mun(eris) cura
10 tam sumptuose iniunctum | sibi munus explicuerit, ut et nos
eum | orn(amentis) dec(urionalibus) et municipes statuæ ho-
nore | ornandum merito arbitrati simus, | etiam cum is ultra
modum facultat(um) suar(um) ultro et libenter obferat daturum
se in perpetuum praesentibus | id(ibus) Mais sui cuiusq(ue)
15 anni die natali suo | nobis liberisq(ue) n(ostris) vic(toriatos)
n(ummos) III, scrib(is) liberisq(ue) eor(um) vic(toriatos) n(um-
mos) II, Aug(ustalibus) vic(toriatos) n(ummos) II, municipib(us) |
vic(toriatos) n(ummos) I; placer(e) univer(sis) conscriptis | L.
Vitrasio Silvestri pro eius erga nos | amore public(e) gratias
20 agi, cum is merced(em)? | suam cum r(e) p(ublica) n(ostra)
sit paene partitus, permit(tiq(ue) ei inscription(em) basis
suae sicut edid(er(it) ampliare, quoq(ue) manifestior | cunct(is)
munic(ipibus) n(ostris) liberalit(as) eius existat | epist(ulam)
IIII vir(i) sub edict(o) suo celeber(rimo) loco | ponend(am)
25 curent, u(bi) d(e) p(lano) r(ecte) l(egi) p(ossit). C(uncti) c(en-
suerunt).

*Calibus. Ann. Inst. arch. 1865 p. 18 descr. Henzenus ectypum et restituit
cum Mommseno. Epistulae in fine decreti commemoratae paucae litterae
supersunt (cf. ibid. p. 28), quas referre non visum est.*

696 M · MECONIO · M · F · | M · N · M · PRON · COR | LEONI | AED · IIII VIR ·
LEG · COR · Q · P · P | PATRONO · MVNICIPII | IIII VIR · Q · Q¹ |
DECVRIONES · AVGVSTALES · POPV|LVS · EX AERE · CONLATO | OB ·
MERITA · EIVS

5 *In altera basi:* M · MECONIO · M · F | COR · LEONI | AED · III VIR ·
 LEG · COR | QVAEST · PEC · P = | PATRONO · MVNICIP | = | AVGVSTALES ·
 PATRONO | OB · MERITA · EIVS | L · D · D · D

In latere dextro: Kaput ex testamento.

Hoc amplius rei p(ublicae) Petelinorum dari volo | HS X n(um-
 10 mum) item vineam Caedicianam cum | partem fundi Pompeiani
 ita uti optima maxi|ma(ue) sunt, finibus suis qua mea fuerunt.
 Volo au|tem ex usuris semissibus HS X n(ummum) comparari³
 Augus|talium loci n(ostri) ad instrumentum tricliniorum duor|um,
 quod eis me vibo tradidi, candelabra et lucernas | bilychnes
 15 arbitrio Augustalium, quo facilius stratio|nibus publicis obire
 possint. Quod ipsum ad utilitatem | rei p(ublicae) n(ostrae)
 pertinere existimavi, facilius subituris onus Augus|talitatis, dum
 hoc commodum ante oculos habent. | Ceterum autem temporum
 usura(m) semisse(m) HS X n(ummum) ad instru|mentum Augusta-
 20 lium arbitrio ipsorum esse volo, quo | facilius munus meum
 perpetuum conservare possint; | neque in alios usus usuras,
 quas ita a re p(ublica) acceperint, trans|ferri volo quam si
 necesse fuerit in pastinationem.

Vineam quoq(ue) cum parte fundi Pompeiani sic ut su|pra dixi
 25 hoc amplius Augustalibus loci n(ostri) dari | volo. Quam vineam
 vobis, Augustales, idcirco dari | volo (quae est Aminea³), ut,
 si cogitationi meae, qua pro|spexisse me utilitatibus vestris
 credo, consenseritis, | vinum usibus vestris, dumtaxat cum publice
 epulas ex|ercebitis, habere possitis. Hoc autem nomine relevati
 30 in|pendis facilius prosilituri hi, qui ad munus Augustalita|tis
 compelluntur. — Locatio vineae, partis fundi Pompeiani vine|am
 colere poterint.⁴ — Haec ita ut cavi fieri praestarique | volo.

Hoc amplius ab heredibus meis volo praestari | rei p(ublicae)
 Petelinorum et a re p(ublica) Petelinorum corpori Aug|ustalium
 35 ex praedis ceteris meis palum ridicam | omnibus annis, sufficiens
 pedaturae vineae | quam Augustalibus legavi.

In latere sinistro: A vobis autem, Augustales, peto hanc volun-
 tatem | meam ratam habeatis et ut perpetua forma obser|vetis
 curae vestrae mandetis. Quo facilius autem | nota sit corpori
 40 vestro haec erga vos voluntas, | totum loci kaput quod ad
 vestrum honorem perti|net faciat ut lapidi incisum palam legi
 possit.

*Peteliae (Strongoli). I. Neap. 78. 79 descr. Gualterus (Orell. 3677.
 3678). — ¹) Legendum: M. Meconio M. f. M. n(epoti) M. pron(epoti)*

Cor(nelia) Leoni, aed(ili), quattuorvir(o) leg(e) Cor(nelia), q(uaestori) p(ecuniae) p(ublicae), patrono municipii, quattuorvir(o) q(uin)q(uennali).

²⁾ *'In usum nisi exscidit, cogitatione supplendum est.'* Mommsenus.

³⁾ *Aminea dicitur, quia vites eius Amineae erant.* ⁴⁾ *'Caput de locatione consulto videtur omissum ut prima tantum et postrema verba referrentur.'* Mommsenus.

696a *In parte antica: SEX · FADIO · pap(ria) | SECVNDO · MVsas¹ | OMNIBVS · HONoribus | IN COLONIA · Narbo|NENSE · functo | flaminis | pROV² · NARB · FABRI · SVBAEDiani³ | NARBONENSEs⁴ | PATRONO OB MERITA | EIVS · | L ·*

- ⁵ *In parte laterali: Exemplum epistulae | Sex. Fadi Pap(ria) Secundi Musae | in verba infra scripta (sic): | S. F(adius) Secundus collegio fabrum Narbonesium salutem. | Plurimis et adsiduis erga me meritis vestris *referre* gratiam | aequam difficile est. Quo munus *corpori* vestro gratissimum sciam | modo largitionis, inter liberos et clarissimum nepotem Iucundum | sestertia sedecim millia nummum V k. Maias primas die natali meo | impensae⁶ vestrae inferam dictaque die usuras totius anni computatas | octono⁶ pernumerabo. Quo vel gratius sit munusculum meum, | a pietate vestra peto, ut usuras huius summae ea die | honestissimo habitu inter praesentes et epulantes in perpetuum | dividatis; neque ea summa in ullum alium usum convertetur; | hac epistula cavetur | secundi tota vel omisa fuerit | ineat . . neisi in petenda pecunia | . . . e. nt*
- ²⁰ *ad fiscum maximi principis.⁷*

Voluntatem meam, si modo probaveritis, et vestram | iussionem uti aereae tabulae⁸ insculptam ante aedem⁹ | proponatis et in basi statuae,¹⁰ quam mihi posuistis | eam proscribatis impendiis¹¹ meis rogo, quo certior futurae observationis in desiderio meo probatio sit. | Manu Fadii:¹² Secundi subnotatum¹³ erat: | A(cta) e mandato. Scripsi kalendis Octobribus Orfito et | Prisco cos.¹⁴ Epistulam pro perfecto instrumento retinebitis. | Valere vos cupio, domini¹⁵ optimi et carissimi mihi. |

- Liberalitatis¹⁶ in perpetuum conservandae et | proponendae*
- ³⁰ *gratia fabri subaedian(i) Narbonenses | ex tabula aerea conlatum¹⁷ ante aedem¹⁸ loco | celeberrimo ponendum censuerunt.*

Narbone. Bullett. Inst. arch. 1853 p. 27 sq. (Henzen 7215 Herzog Gall. Narb. n. 18). Descripsit B. Stark imaginem tituli lateralis ad eotypum

chartaceum confectam et in bibliotheca Narbonensi adseruatam. Restituit et commentatus est de titulo Mommsenus l. l. Anticam satis male descr. Artaud, supplevit Herzog l. l. Accentibus insignem fuisse titulum scimus. —

¹⁾ *Libertum esse, quia deest patris nomen, putat Mommsenus.* ²⁾ *NOVI Artaud.* ³⁾ *SVBAEDIL Art.* ⁴⁾ *NARBONENSI Art.* ⁵⁾ *Pro arca dictam esse putat Mommsenus.* ⁶⁾ *Pro octo HS unum, itaque 12½ fl.* ⁷⁾ *Sensus est: si celebratio natalis omissa fuerit a fabris subaedianis, summam fisco dominico inferendam esse.* ⁸⁾ *APRIALIA BVLA Starkii exemplum.* ⁹⁾ *AIDEM St.* ¹⁰⁾ *ATATVAE St.* ¹¹⁾ *IMPENENS St.* ¹²⁾ *EADIE St.* ¹³⁾ *SVSNOIA-TVM St.* ¹⁴⁾ *A. 149 Mommsenus, qui Crispinum et Maximum cos. annorum 110 et 172 propter exiguum lacunae spatium excludendos esse censet.* ¹⁵⁾ *Cf. Friedlaender, Sittengesch. I, 356 sqq.* ¹⁶⁾ *... AN-TATIS St.* ¹⁷⁾ *CONIATVM.* ¹⁸⁾ *AIDEM.*

CAPVT IV.

TITVLI OPERUM PVBLICORVM.

697 Ab colonia deducta anno XC¹, | N. Fufidio N. f. M. Pullio
duovir(eis), | P. Rutilio Cn. Mallio cos.,² | operum lex II. |

Lex parieti faciendo in area, quae est ante | aedem Serapi trans
viam. Qui redemerit, | praedes dato praediaque subsignato |
5 duumvirum arbitratu. |

In area trans viam paries qui est propter | viam, in eo pariete
medio ostiei lumen | aperito; latum p(edes) VI, altum p(edes)
VII facito. Ex eo | pariete antas duas ad mare vorsum proi-
cito | longas p(edes) II, crassas p(edem) I. Insuper [id]³ limen |
10 robustum long(um) p(edes) VIII, latum p(edem) I:·⁴, altum
p(edis) S:·⁵ | inponito. Insuper id et antas mutulos robustos |
II crassos S:·⁶, altos p(edem) I proicito extra pariete | in
utramq(ue) partem p(edes) IV. Insuper simas pictas | ferro
figito.⁷ Insuper mutulos trabículas | abiegíneas II, crassas quo-
15 que versus s(emissem), inponito⁸ || ferroque figito. Inasserato
asseribus abiegnieis | sectilibus, crasseis quoque versus:·⁹;
disponito ni plus S:·¹⁰. | Operculaue abieгна inponito. Ex
tigno pedario | facito. Antepagmenta abieгна lata S:· crassa
E¹¹ | cumatiumque inponito ferroque plano figito, | portulaque¹²
20 tegito tegularum ordinibus seneis | quoque versus. Tegulas
primores omnes in antepagmento ferro figito marginemque in-
ponito. | Eisdem fores clatratas II cum postibus aesculnieis |
facito statuito ocludito picatoque ita, utei ad aedem | Honorus
facta sunt. Eisdem maceria extrema paries | qui est, eum
25 parieem cum margine altum facito p(edes) X. | Eisdem ostium,
introitu in area quod nunc est, et | fenestras, quae in pariete
propter eam aream sunt, | pariete¹³ opstruito; et parieti, qui
nunc est propter | viam, marginem perpetuom inponito. Eosq(ue)
parietes | marginesque omnes, quae lita non erunt, calce | hare-

- 30 nato¹⁴ lita politaque et calce uda dealbata recte | facito. Quod
opus structile fiet, in terra calcis | restinctai partem quartam
indito. Nive maiorem | caementa¹⁵ struito, quam quae caementa
arda | pendat p(ondo) XV, nive angolaria altiozem :: E¹⁶ facito. ||
Locumque purum pro eo opere reddito. | Eidem sacella aras
35 signaque, quae in | campo sunt, quae demonstrata erunt, | ea
omnia tollito deferto componito | statuitoque, ubi locus demon-
stratus | erit, duumvirum arbitratu. |

Hoc opus omne facito arbitratu duovir(um) | et duoviratum,¹⁷
qui in consilio esse | solent Puteoleis, dum ni minus viginti |
40 adsient, cum ea res consulatur. Quod | eorum viginti iurati
probaverint, probum | esto; quod iis inprobarint, improbum
esto. | Dies operis: k. Novembr(ibus) primeis. Dies pequn(iae): |
pars dimidia dabitur, ubi praedia satis | subsignata erunt; altera
pars dimidia solvetur | opere effecto probatoque.

- 45 C. Blossius Q. f. | is ∞ B, idem praes.¹⁸ Q. Fuficius Q. f. |
Cn. Tetteius Q. f. C. Granius C. f. Ti. Crassicius.

Puteolis in tab. marm. Corp. I n. 577. Ritschl tab. LXVI ad lap. (Orell. 3697). Tribus paginis scripta est, quas duplicibus hastis indicavi. 'Titulum hunc quamquam constat antiquum esse, tamen eius litterarum forma tum paginarum divisio demonstrat incisum esse non septimo urbis saeculo, sed aetate imperatoria; idemque suadet scripturae ratio subinde ut in duumvirum I, 8; III, 6 illi aetati minime conveniens. Omnino similes operum leges non raro restitutas esse consentaneum est.' Mommsenus l. l. Ibidem forma portulae de qua agitur a Boettichero delineata datur. Adnotat Mommsenus: 1) 'Colonia Puteoli cum deducta sit a. u. c. 560 annus coloniae nonagesimus vere incidit in a. u. c. 649. 2) U. c. 649. 3) id videtur accessisse ex interpolatione. 4) Pedem unum quadrantem. 5) Pedis dodrantem. 6) Bessem. 7) FERRO · OFFIGITO in lap. ex prava geminatione. 8) INPON° in lap. 9) Trientem. 10) Hoc videtur lex dicere trabiculas asseribus inasserandas esse ita, ut ne plus dodrantem altera ab altera distet. 11) Semunciam. 12) Portula Iahnus Bullet. 1841 p. 11 accipit pro portulam, quod probavit Boetticherus. M accusativi subinde omittitur in hoc titulo secundum antiquam consuetudinem. 13) PARIETEM lapis. 14) Cf. Cato de r. r. 18, 7; est calce et harenato omissa copula; opponitur calx uda. 15) Caementa hic tegula est. 16) Trientem semunciam. 17) DVOVIRATIVM in lap. 18) Explicat Festus ep. p. 151 Müll.: Manceps dicitur qui quid a populo emit conductivae — — qui 'idem praes' dicitur, quia tam debet praestare quod promisit quam is qui pro eo praes factus est.

C. Blossius hoc opus cum faciendum redemisset sestertiis mille quingentis, praedes dedit; qui cum ex iure praedatorio soli populo tenerentur (manceps enim si minus praestabat quae receperat, quanti ea res erat, non ab ipso sed a praedibus exigebatur), ipse quoque manceps praedis loco se obligare solebat.

698 Q · VIBVLEIVS · L · F | L · STATIVS · SAL · F | DVO · VIR | BALNEAS ·
REFICIVND | AQYAM · PER · PVBLICVM | DVCENDAM · D · D · S · |
COERAVERE

Praeneste in ruinis thermarum. Corp. I, 1181 Ritschl tab. LIII n.

699 C · QVINCTIVS · C · F · VALG · PATRON · MNIC | M · MAGI · MIN · F ·
SVRVS · A · PATLACIVS · Q · F | IIII · VIR · D · S · S PORTAS · TVRREIS
MOIROS | TVRREISQVE AEQVAS · QYM MOIRO | FACIVNDVM COIRA-
VERVNT

Aeclani inter rudera portae orientem versus rep., alterius exempli eiusdem inscr. fragmentum Mirabellae vidit Mommsenus. Corp. I, 1230. Ritschl tab. LXX c. (Orell. Henz. 566. 6582). — Adnotat Mommsenus: 'Eiusdem C. Quinctii Valgi sunt tituli Pompeiani n. 1246. 1247. Minatium Magium Hirpinum Aeclanensem atavum suum commemorat Velleius 2, 16.'

700 Q · LVTATIVS · Q · F · Q · N · CATVLVS · COS¹ | SVBSTRVCTIONEM · ET ·
TABVLARIVM | DE · S · S² · FACIVNDVM · COERAVIT · | EIDEMQVE ·
PROBavit

q. LVTATIVS · Q · F · Q · N · Catulus cos | de SEN · SENT · FACIVNDVM coeravit |
EIDEMQVE · PROBavit

Romae in Capitolio. Corp. I, 592 descr. Signorilius et Poggius, 591 Ritschl tab. LXIX c (Orell. 31=3267). — Pertinere inscriptiones ad restitutionem aedis Iovis optimi maximi Capitolinae, prid. non. Quinct. a. u. c. 671 combustae, coeptam a Sulla dictatore, absolutam a Catulo a. 676/694, demonstravit Mommsenus l. l. — ¹) A. u. 676. ²) De senatus sententia. Tacetur populi iussus cf. Cicer. Verr. 4, 31, 69 et Mommsenum l. l.

701 L · NVMISTRONIVS · L · F · DECIAN | M · LVCIVS · M · F | M · RVNTIVS ·
L · F · MESS | AED · PORTAS · TVRREIS | MVRVM · EX · S · C | FACIVND ·
COERARVNT | EIDEMQ · PROBARVNT

Fundis in arcu portae. Corp. I, 1187 descr. Iucundus alitque.

- 702** C · VALERIVS · C · F · TRIARIVS | M · RVNTIVS · L · F · MESSIANVS | ITER ·
C · AFIEDIVS · C · F · SEXTIANVS | AED · EX · S · C · F · LOCAVERVNT | M ·
RVNTIVS · L · F · MESSIANVS | C · AFIEDIVS · C · F · SEXTIANVS | PRO-
BAVERVNT

Fundis. Corp. I, 1188 descr. Iucundus aliquē.

- 703** L · STATIVS · CN · F · CHILO | L · PETTIVS · C · F · PANSa | C · PETTIVS ·
V · F · GEMELLVS | L · TATTIVS · T · F · COXSA | MAGISTR · LAVERNEIS ·
MYRV · CAEMENTICVM | PORTAM · PORTICVM | TEMPLVM · BONAE ·
DEAE | PAGI · DECRETO · FACIENDVM | CVRARVNT · PROBARVNTQ^{ue}

Prezzae, ubi fuisse Lavernarum pagum intellectum est ex hoc titulo, inter Sulmonem et Corfinium. Corp. I, 1379 Ritschl tab. LXIV¹. (Orell. 3270—4941).

- 704** T · ANNVIS · T · F · RVFVS | L · SEPTIMIVS · SA · F · DENTIO | L · ANNVIS ·
T · F · GRITTO · MAGIS^R | EX · PAGI · D · SCAINA · FAC · COIR | T ·
ANNVIS · T · F · RVF · L · ¹ T · F · GRITTO | PROBAVERVNT

In pago Lavernarum (Prezza). Corp. I, 1280 Ritschl tab. XCIV^B. (Henz. 6594). — ¹) Scilicet Annivis.

- 705** T · AIENVIS · V · F · MenoPIL · i¹ · LVCIDIVS · L · L · BILLO | Q · CAESIENVIS ·
C · F · POST · C · OPISIVS · C · F | Mg · pAg¹² · D · V · S · F · C · I · Q · P³
Furfone in agro Aquilano. Corp. I p. 1285 Ritschl tab. LXIV^H. —
¹) L lapicidae errore excidisse videtur. ²) In tab. MO NCI; emendavit Mommsenus. ³) Mag(istri) pagi d(e) v(ici) s(ententia) f(aciundum) c(urarunt) i(dem)q(ue) p(robarunt).

- 706** L · BETILIENVIS · L · F · VAARVS | HAEC · QVAE · INFERA · SCRIPTA |
SONT · DE · SENATV · SENTENTIA | FACIENDA · COIRAVIT · SEMITAS | IN ·
OPPIDO · OMNIS · PORTICVM · QVA | INARCEM · EITVR · CAMPVM · VBEI |
LVDVNT · HOROLOGIVM · MACELVM | BASILICAM · CALECANDAM ·
⁵ SEEDES | laCVM · BALINEARIVM · LACVM · AD | pORTAM · AQVAM · IN ·
OPIDVM · ADQV^e | ARDVOM¹ · PEDES · CCCX[↓] · FORNICESQ | FECIT ·
FISTVLAS · SOLEDAS · FECIT
OB · HASCE · RES · CENSOREM · FECERE · BIS | SENATVS · FILIO · STIPEN-
DIA · MERETA | ESE · IOVSIT · POPVLVSQVE · STATVAM | DONAVIT ·
CENSORINO²

Aletrii. Corp. I, 1166 Ritschl tab. LII^B (Orell. 3892). — Titulum scriptum esse constat ante legem Iuliam de civitate a. 664, nam civitate accepta senatus Aletrinas iam non potuit civi suo vacationem concedere.

Contra sermonis indoles, maxime vocalium geminatio adhuc non observata ante aetatem Gracchanam facit, ne ante a. 620 facile scriptus esse possit (Ritschl mon. epigr. tria p. IV). Mommsenus l. l. — ¹⁾ Id est: 'et ad arduum, silicet in arcem' Ritschelius l. l. ²⁾ 'Plane ut L. Betilienus Varus Aletrii dictus est Censorinus propter censuram bis gestam, Romae quoque C. Marcius Rutilus a. 489 iterum censor factus, quod huic soli accidit in hoc honore Censorinus appellatus est (Fast. Capitol.) idque cognomen ad posteros transmisit (Plut. Coriol. I Val. Max. 4, 1, 3). Mommsenus l. l.

707 C · DEXIVS · L · F · MAXIMVS . . . CVR · PORTICVM · THEATRI |
CRYPTAM · PERFICIENDA CURAVIT · QVOI · IN OPERIBVS | PVBLICEIS ·
QVAE · S · S. S.¹ ex S. C · INSCRIPTIO · DATA · EST | T · ALBIVS · C · F ·
PANS · III VIR · I · d PONT² · O . . ALBIVS · T · F · PANS · FILIVS ·
III VIR³ | OPVS · THEATRI · PERFECIT · IN · MVLTIEBIB⁴ · AERAMENTIS ·
ADORNAVER

Interamnae. Gudius p. LXXIV, 4 cf. Fabretti p. 619 n. 160. Interpolatam dat Donius p. 75, 35 (Orell. 3279). — ¹⁾ S(upra) [s(crupta) s(unt)]. ²⁾ Quattuorvir i(ure) [d(icundo), p]ont(ife)x. ³⁾ AVG id est: aug(ur) addunt exempla interpolata. ⁴⁾ Traditur MVLTIEBIBA · ERAMENTIS, quod quomodo emendandum sit, non constat. De mulierum sedibus, quas Romae quidem et in amphitheatro et in theatro post Augustum proprias sedes habuisse, a sedibus virorum seiunctas, scimus, hoc loco aliquid dictum fuisse probabile est, sed non certum.

708 *Extant huius tituli duo exempla, invicem se suppleantia:* A · HIRTIVS ·
A · F · M · LOLLIVS · C · F · CES · FVNDAMENTA · MVROSQVE · AF · SOLO ·
FACIVNDA · COERAVERE · EIDEMQVE · PROBAVERE · IN · TERRAM · FVN-
DAMENTVM · EST · PEDES · ALTVM · XXXIII · IN · TERRAM · AD · IDEM ·
⁵ EXEMPLVM · QVOD · SVpra · TERRAM · SILICI

Ferentini. Corp. I, 1161 Ritschl tab. LXVII c et LXVIII d. Ibidem extant tituli duo ad idem aedificium pertinentes:

708a A · HIRTIVS · A · F · M · LOLLIVS · C · F · CES · FVNDAMENTA | FORNICES ·
FACIVNDA · COERAVERE · EIDEMQVE | PROBAVERE

708b M · LOLLIVS · C · F · A · HIRTIVS · A · F · CES · FVNDAMENTA · | FA-
CIVNDA · COERAVRVNT · EIDEMQVE · PROBAVERE

Corp. I, 1162. 1163. Ritschl tab. LXVII A B.

709 M · SAVFEIVS · M · F · RVTILVS · | C · SAVFEIVS · C · F · FLACVS | Q¹ |
CVLINAM · F · D · S · S · C² · EIDEM | Q · LOCVM · EMERVNT DE | J ·

TONDEIO · L · F · PVBLICVM | EST · LONGV · P · CKJVIHS | LATVM ·
AP · MVRO · AD | L · TONDEI · VORSV · P · XVI

Praeneste. Corp. I, 1143 Ritschl tab. LIII A. (Henzen 660f). — ¹⁾ Q inter v. 1 et 2 in margine. Saufeium Flaccum habes etiam infra n. 1792. ²⁾ Q(uaestores) culinam f(aciundam) d(e) s(enatus) s(ententia) c(uraverunt).

710 L · ATEIVS · M · F · CAPITO · | DVOMVIR · QVINQ · | CVRIAM · TABV-
LARIVM · | SCAENARIVM · SVBSELIARIVM¹ · LOCO · | PRIVATO · DE
SVA · PECVNIA · C · C · N · F · COERAVIT² · | PORTICVS · CENACVLA ·
EX · DECVRIONVM · DECRETO · DE · | SVA · PECVNIA · C · C · N ·
FACIVNDA · COERAVIT · IDENQ · PROBAVIT

in latere angusto: D · A · V · IX³ ·

In ruinis col. Castrī novi prope Civitavecchia. Corp. I, 1341 Ritschl tab. XCIVc. (Orelli 2600). — ¹⁾ Tabularium scaenarium subse(l)iarium locum esse curiae adiunctum, ubi tam tabulae publicae reponantur quam ludorum publicorum instrumentum scaena et subsellia, iudicat Mommsenus l. l. ²⁾ C(olonis) C(astrī) n(ovi) f(aciundum) coeravit. Colonia Castrum novum post Caesarem demum deducta est, itaque inscriptio quoque post eum exarata est. ³⁾ Quid subsit non perspicitur.

711 C · BRVTIVS · C · F · | SER · AED · PRO · Q¹ · | MVR · P · CC² · DE ·
SVA · PEQ · FACIVNDVM · | COER · P · CORNEL · | Q · CAECIL · COS³

Grumentī (Saponara). Corp. I, 604 Ritschl tab. LXXXV A. — ¹⁾ Aed(ilis) pro q(uaestore) legendum, hoc tamen unicum huius magistratus est exemplum. ²⁾ Mur(um) p(edum) cc. ³⁾ A. u. 697. § 7

712 ANSIA · TARVI · L · | RVFA · EX · D · D · CIRC · | LVCVM · MACER · | ET ·
MVRVM · ET · IANV · | D · S · P · F · C

Tegiani (Diano). Corp. I, 1260 descr. Brunnīus, litterisque antiquis, fortasse ante Augustum scriptam esse adnotavit. (Orell. 2516). — Intellege: Ansia Rufa ex d(ecurionum) d(ecreto) macer(iam) et murum et ianu(as) ciro(um) lucum d(e) s(ua) p(ecunia) f(aciunda) c(uravit).

713 C · SEMPRONIUS · C · F · GAL · SEMPRONIANVS · II VIR · BIS · | PON-
TVFEX · PERPET · SEMPRONIA · FVSCA · VIBIA · ANICILLA · | FILIA ·
THERMAS · AQVA · PERDVCTA · CVM · SILVIS · AGNVAR¹ · | TRECEN-
TARVM · PECVNIA · IMPENSAQVE · SVA · OMNI · D · D

In municipio Flavio Aurgi (Iaen) in lap. ingenti. Corp. II n. 3361 descr. Huebnerus litterisque optimis saeculi Traiani scriptam videri adnotat. — ¹⁾ Agnua idem est quod actus i. e. pedes quadrati CXX. Confert Huebnerus Varr. de r. r. 1, 10, 2 Colum. 5, 1, 5. Rudorffii Inst. grom. p. 279 et indicev gromaticorum s. v. acnua.

714 ALFIA • P • F • QVARTa baba | MVLIEBRE • A • SOLO fecit | EADEM •
LAPIDE • VARIO ex|ORNAVIT • LABRVM • AEneum cum | FOCVLO • SEDES •
POSuit p. s.

Marruvii Marsorum (S. Benedetto). I. Neap. 5496 ad exempla antiqua.

715 C • ALFIVS • T • F • MAXIMVS | PECVNIAM • LEGAVIT • L • HEREN|NIO •
C • F • RVFO • IS • AEDem • PODI|VM • CRYPTAE • PARTEM • FACI|ENDA •
CVRAVIT • PROBAVITQ

Corfinii (S. Polino). I. Neap. 5363 descr. Mommsenus.

716 liberalis iun. et LIBERIA FILII EIVS • L • D • D • d

716a liberalis iun. et LIBERIA • FILII EIVS • | MAIORE
PARTE MVNDATAS | DESVPER PRIMVM MAR|more
VETVSTATE DILABSV IN| MEDIO AN . . . IYTO
VSQ | CIO • L • DDD

716b LIBERALIS • IVN • ET • LIBERIA • FILII eius . . . | GRA-
DVSQVE CONCAMARATIONES COMI . . . | XIII INLVMINA-
VERVNT EASQVE CANCELLIS MARMOREIS . . . | exorna-
VERVNT • DELPHINIS BINIS • PER • VIAS THEATRI ADIVNCTIS •
• LA . . . | IM • XIII • LAPIDIBVS EIVS PER ANTIGRADOS
STRATIS MARMOREIS . . . | ORA . . . XIRC . . . M •
PODIS MARMOREIS VIAS DEXTRA LAEVAQVE . . . | fecerUNT •
dedICAVERVNTQ • L • D • D • D

Rusicade in theatri ruinis. Renier n. 2179—2181 qui descr. (Henzen 6596). Et in principiis et in finibus versuum inscriptionis tertiae satis multa periisse videntur.

717 M • MINATIVS • M • F • POM | SABINVS¹ • TVRREM • DE | SVA • PEQVNIA •
MVRVM | DE • PEQVNIA • CONLATA | FACIVND • COERAVIT | IDEMQVE •
PROBAVIT

Tegiani (Diano) in Lucania. Corp. I, 1259 ad exemplum antiquum. —

¹⁾ Pro POM traditur DOM. Adnotat Mommsenus: 'Aut idem est aut certe

eiusdem familiae M. Minatius Sabinus proquaestor Cn. Pompei Magni filii in bello Hispaniensi a. u. 709 ex solis nummis notus.

718 C N · S ATRIVS · CN · F · RVFVS : IIII · VIR · IVR · DIC
 BASILICAS · SVBLAQVEAVIT · TRABES · TECTI · FERRO · SVFFIXIT
 LAPIDE · STRAVIT · PODIO · CIRCVMCLVSIT · SVA · PEC ET · DEDIT
 DECVRIONATVS · NOMINE HS ICC∞
 5 IN · COMMEATVM · LEGIONIBVS HS ∞∞∞ CCCCL
 IN · AEDEM · DIANAE RESTITVENDAM HS I∞∞ CC
 IN · LVDOS · VICTORIAE · CAESARIS · AVGVSTI HS I∞∞∞ ∅CCL

Iguvii (Gubbio) in theatri ruinis. Bull. Inst. arch. 1863 p. 228 descr. Brunnii. Titulum gemellum male suppletum refert Grut. 172, 14. De hoc titulo cf. Mommsenus Mon. Anc. p. 45.

719 S · M · F · NIGER · Q · VII¹.
 aediculas (?) R E F I C I V N D A S · E X ·
 decurionuM · DECRETO · LOCAVIT ·
 de eorum pegVNIA · QVEI · INFRA · S · S ·
 5 n. ∅∅XXCVIIS L · CAI · TR · F². N · CCL ·
 n. ∅CCCLXVS M · SATRI · N · F N · CCL ·
 n. CC∞XXI L · OPPI · M · F · BIRBATRI · N · CCL ·
 n. CCCCH L · DECVM · I · L · F · APRIA · N · CCL ·
 n. CCCLXXVII L · ATTI · C · F N · CCL ·
 10 n. CCCLXXIS C · LVCRETI · M · F · N · CCL ·
 n. cCCLV M · AESQVLLI · PAQ · F · RVF N · CCL ·
 n. cCCXLS SEX · TELTONI · L · F · STICH · N · CCL ·
 n. cCCXXIS

Tegiani (Diano) in Lucania. Corp. I, 1257 Ritschl tab. XC c. —

¹) 'Utrum legendum sit q(uaestor) septimum an VII contra consuetudinem ad sequens substantivum referatur, incertum est.' Mommsenus l. l.

²) *Tr(ebii) f(ilius).*

720 SC · BALNEVM · CLODIANM | EMP TVM · CVM · SVIS · AEDIFICIS | EX ·
 PECVNIA · AVGVSTAL · HS · | Q · MINVTI IKARI | C · AVFILLI
 SVAVIS | C · AISCIDI LEPOTIS (sic) | N · HERENNI OPTATI | M · CALDI
 CHILONIS | M · OVINI FAVSTI

Teani Sidicini (Tiano). I. Neap. 4000 descr. Mommsenus (Henz. 7096).

721 L · MVMIVS · L · F · C · MANEIVS · ∅ · F | PR · DVO · VIR¹ · PRO ·
 LVDEIS² · TVRRIS · DVAS | D · D · S · FACIVNDAS · COERARVNT

Telesiae. Corp. I, 1218 ad exemplum antiquum. — 1) Pr(aetores) duovir(i). 2) Cf. infra n. 730.

722 . . CALVIVS · P · F · P · N · C · GEMINIVS · C · F · MATEICLVS · AEDem |
CASTORIS · POLLVCIS · D · S · S · FACIENDAM · PEQVN · SACr · COERA-
VERunt | m. CALVIVS · M · F · P · N · C · CRASSICIVS · P · F · C · N · VERRIS ·
D · S · S · PROBarunt s dEDICARQ

722a c. geminius c. f. mateicius . . calcius p. f. n. aedeM · CASTORI · POLLVCI · DE · C ·
S · FACIENDAM · PEQ · SACR · COERaverunt | c. crassicius p. f. c. n. verris M ·
CALVIVS · M · F · P · N d. c. s. probarunt dedicarg.

Corae in templo Castorum. Corp. I, 1150. 1151. Ritschl tab. LXVIII A.

723 M · ManLIVS · M · F · L · TVRPILIVS · L · F · DVOMVIRE¹ · DE · SENATVS |
SENTEntIA · AEDem · FACIENDAM · COERAVERVNT · EISDEMQUE · PROBAVERE
Corae in aede antiqua q. d. Herculis. Corp. I, 1149 Ritschl tab. LXVIII c.
— ¹) Duumviros esse aedi faciundae dedicandaeque neque ordinarium Co-
ranorum magistratum, inde concludendum, quod in duobus titulis n. 722,
huic plane similibus, magistratus omnino non indicatur, aliasque summi
Coranorum magistratus praetores dicuntur cf. infra n. 1776.

724 CERIALIS · P · AHIVS¹ · CANDIDVS · AED | crepidinem ante ·
MACELLVM · TESSELLA · STRVENDAM | et PANARIOS · FABRI-
CANDOS · EX · METR|etis et ponderibVS · INIQVIS · SVPLENTIBVS · AD · EA |
tis mercATORIBVS CVRAVERVNT

Histonii (Il Vasto d'Aimone). I. Neap. 5255 ad exempla antiqua. —
¹) PAHIVS traditur.

725 forum novVM CVM PORTICIBus | et rVDERIBVS OMNBVSQVE ORNAMENTIS
RES P COL SEPTIMIAE AVR AZI|ensivm¹ SVMtBVS TM SVIS QVM | EX
SPORTVLIS DECVRONVM OPE|risQVE POPVLARVM A FVNDA|mentis COEP-
TVM PERFECIT DEDI|cavitQVE XVIII KAL IAN | AN P CLXXXI² CVRAN-
tBVS | VICTORNO ET | OPARO AEDILI-
BVS | quorum etIAM SVMMAE HONO|RARIAe ad perfectunda OPERA DEPENSÆ
SVNT

*Auziae in Mauretania. Renier n. 3571. Eiusdem inscriptionis alterum exemplum, magis etiam mutilum, ibidem repertum est, cui debentur sup-
plementa quae inclinatis maioribus litteris dedi. — 1) Res p(ublica)
col(oniae) Septimiae Aur(eliae) Auziensium. 2) A. 230 cf. supra ad
n. 65.*

726 *Ad occidentem theatri rupis cernitur laevigata, manentibus fabricarum vestigiis olim ad eam applicatis, item aedicula ex ea excisa. Iuxta et infra hanc aediculam quattuor cernuntur inscriptiones collocatae sic:*

<i>haec pars superficiei periit</i>	<i>aedicula</i>	<i>inscr. IV</i>
<i>inscr. I</i>	<i>inscr. III</i>	<i>inscr. II</i>

- I. P · HOSTILIVS · PHILADELPHVS | OB HONOR · AEDILIT · TITVLVM · POLIVIT | DE SVO ET NOMINA · SODAL · INSCRIPSIT · EORVM | QVI MVNERA POSVERVNT | DOMITIVS PRIMIGENIVS STATVAM | AEREAM SILVANI CVM AEDE | CORATIVS SABINVS AT TEMPLVM TEGEND | TEGVLAS CCCC TECTAS¹ | NVTRIVS VALENS SIGILLA MARMVRIA | DVA HERCVLEM ET MERCVRIVM · | PACCIVS MERCVRIALES · OPVS · CEMENTIC · | X CCL · ANTE · TEMPLVM · ET · TABVLA · PICTA · OLYMPVM · X XV | PVBLICIVS · LAETVS · AT TEMPLVM · AEDIFI | CANDVM · DONAVIT · X L · | ITEM · PACCIVS · MERCVRIALES · AT TEMPLVM · | AEDIFICANDVM · CVM FILIS · ET LIBERTO DON · | X L · ITEM · SIGILLVM · MARMVRIVM · LIBERI · X XXV | ALFENVVS ASPASIVS SACERD | SIGNVM · AER · SILVANI · CVM · BASI · | ITEM · VIVVS · X · I · MORTIS · CAVSAE · SVI | REMISIT | HOSTILIVS · PHILADELPHVS INSCeN | DENTIBVS · IN TEMPLO PETRAM · EXCIDIT · D · S · |
- II. P · HOSTILIVS · P · L · PHILADELPHVS | PETRAM INFERIOR · EXCIDIT ET TITVLVM FECIT VBI | NOMINA CVLTOR² · SCRIPSIT ET SCVLPSIT SAC VRBANO S P³ | L VOLATTIVS VRBANVS SAC M HERENNIVS HELENVS HOSTILIVS NATALES |

sequuntur tribus paginis nomina 67, praeterea in quarta duo: plerique liberti, ingenui aut pauci aut nulli, servi coloniae 4, servi privatorum 3.

III. *fragmentum albi sodalium.*

IV. CVLTORES collegi SILBANI S S⁴

SACERDOTE MAG^{IO} BICTORE

sequuntur nomina lectionis incertae.

Philippis. Corp. III, 633 descr. Heuzeius. — ¹) Tegulas tectas fuisse aere Mommsenus putat l. l. ²) Cultores proprie dicuntur qui sunt in collegiis funeraticis cf. supra n. 319 sqq. cuius generis hoc quoque sine dubio collegium fuit. ³) Sac(erdote) Urbano, s(ua) p(ecunia). ⁴) S(upra) s(cripti).

727 M · HERENNIVS · M · F · GALLVS | Q · VESERIVS · Q · F · DVO · VIR | QVINQ · | D · D · S · F · C · EIDEMQ · PROB¹ |

ARCITECTVS² · HOSPES · APPIAI · SER

Caiatiae (Caiazzo) in porta. Corp. I, 1216 Ritschl tab. XCIb (Henz. 6641). — ¹) D(e) d(ecurionum) s(ententia) f(aciundum) c(urarunt) eide(mq(ue) prob(arunt). ²) Architectus qui extruxit aedificium raro commemoratur; cf. tamen n. 728. Maffei Mus. Ver. p. 195.

- 728** *In fronte templi maioris, quod antiquum est: . . .* CALPVRNIVS · L ·
F · TEMPLVM · AVGVSTO · CVM · ORNAMENTIS · D · S · D
ad idem templum pertinet: L · COCCEIVS · L | C · POSTVMI · L | AVC-
TVS · ARCITECT
Puteolis. I. Neap. 2484. 2485 descr. Mommsenus.

- 729** C · AEMILIVS · C · F · SERG · HOMVLLNVS | DEC · COL · MVRS · OB · HO-
NOREM | FLAMINATVS · TABERNAS · L · CVM | PORTICIVS · DVPLICIB ·
IN · QVIB | MERCATVS · AGERETVR · PECVNIA | SVA FECIT
Mursae (Eszeg). Corp. III, 3288 (Orell 3281).

- 730** C · VVLIVS¹ · C · F · P · ANINIVS · C · F · II · V · I · D² | LAONICVM · ET ·
DESTRICARIVM³ | FACIVND · ET · PORTICVS · ET · PALAESTR | REFICIVN-
DA · LOCARVNT · EX · D · D · EX | EA · PEQVNIA · QVOD · EOS · E · LEGE · |
IN · LVDS⁴ · AVT · IN · MONVMENTO | CONSMERE · OPORTVIT · FACIVN |
5 COERARVNT · EIDEMQVE · PROBARV

Pompeiis litteris miniatis in lap. Tiburt. reposita in cubiculo quodam tecto ad murum conversa. Corp. I, 1251 Ritschl tab. LXXI E. Annotat Mommsenus: 'Minervinius (Bull. Nap. n. s. 5, 113) titulum anni eius credit, quo oppidum interiiit; quod archaismis praesertim v. 8 refelli recte iudicavit Henzenus (Bull. Inst. arch. 1857 p. 190). Omnino titulus vix post Augustum scribi potuit videturque in instaurandis thermis refixus esse ibique adservatus, ubi eum invenerunt, sive ut ad alium usum converteretur, sive ut opere perfecto reponeretur'. — ¹) I. e. Ulius vocali u longa; ne u priorem v esse putes, id enim aetas tituli non patitur. Vocalium geminatio coepisse videtur apud Romanos circa a. 620 et in usu fuisse usque ad saeculi septimi fere finem. Ritschl mon. epigr. tria p. 22 sq. Cf. programmata C. Uulii huius aedilis Corp. IV, 51 (cf. Add.) 59. ²) Duumo(ir) i(ure) d(icundo). ³) Locus ubi loti strigile destringuntur cf. Plin. h. n. 34, 8, 55 et 62. ⁴) Cf. n. 721.

- 731** M · AGRIPPA · L · F · COS · TERTIVM¹ · FECIT
infra: IMP · CAES · L · SEPTIMIVS · SEVERVS · PIVS · PERTINAX ·
ARABICVS · ADIABENICVS · PARTHICVS · MAXIMVS · PONTIF · MAX · TRIB ·
POTEST · X² · IMP · XI · COS · III · P · P · PROCOS · ET | IMP · CAES · M ·
AVRELIVS · ANTONINVS · PIVS · FELIX · AVG · TRIB · POTESTAT · V · COS ·
PROCOS · PANTHEVM · VETVSTATE · CORRVP TVM · CVM OMNI · CVLTV ·
RESTITVERVNT

*Romas in Pantheo in duabus fasciis epistylis. Orelli 34 descr. Bor-
mannus. — ¹) A. 727 u. c. ²) A. 202 p. C.*

732 a L · ABVLLIVS · DEXTER | MACELLVM · PORTICVM · CHALCIDICVM | CVM · SVIS · ORNAMENTIS · LOCO · ET | PECVNIA · SVA · FECIT

732 b MACELLVM · TERRAE · MOTIBVS · LAPSVM | AVIONIO · IVSTINIANO · RECTORE | PROVINCIAE¹ · DISPONENTE | CASTRICVS · VIR · PRIMARIVS |
 5 SVMPTV · PROPRIO | FIERI · CVRAVIT · CVM · SILVERIO · FILIO | ACCEP-
 TIS · COLUMNIS · ET · TEGVLIS | A · REPUBLICA

Aeserniae (Isernia) in duabus columnis. I. Neap. 1028 et 5057 ad exempla antiqua. — ¹) Scilicet Samnii. Titulus posterior post medium saec. IV exaratus est, rectores enim Samnii ante a. 352 non inveniuntur cf. Mommsenum Scr. grom. II p. 206.

733 MANSIONES SALIORVM PALATINO|RVM A VETERIBVS OB ARMORYM ANNALIVM | CVSTODIAM CONSTITVTAS LONGA | AETATE NEGLECTAS PECVNIA SPA | REPARAVERVNT PONTIFICES VESTAE | VV CC¹ PRO MAGISTERIO PLOTII ACILII | LVCILII VITRASII PRAETEXTATI VV CC²

Romae in fundamentis atrii S. Basilii (in templo Martis Ultoris) Bullett. Inst. arch. 1842 p. 131 sq. (Orell. 2244); quae inclinatis dedi hodie perierunt, exhibent exempla antiqua. — ¹) V(iri) c(larissimi). ²) Quinque nomina eiusdem hominis sunt, aliunde non noti; in lapide fortasse fuit V C.

734 PETRONIVS PERPENNA MAGNVS QVADRATIANVS V C ET INL¹ PRAEF VRB | CONSTANTINIANAS THERMAS LONGA INCURIA ET ABOLENDAE CIVILIS VEL | POTIVS FERALIS CLADIS VASTATIONE VEHEMENTER AFLICTAS ITA VT AGNITIONEM (sic) SVI EX OMNI PARTE
 5 PERDITA DESPERATIONEM CVNCTIS REPARATIONIS ADFERRENT DEPVTATO AB AMPLISSIMO ORDINE PARVO | SVMPTV QVANTVM PUBLICAE PATIEBANTVR ANGVSTIAE AB EXTREMO | VINDICAVIT OCCASV ET PROVISIONE LARGISSIMA IN PRISTINAM | FACIEM SPLENDOREMQVE RESTITVIT

Romae inscr. thermarum Constantin. Grut. 177, 7 descr. Smetius (Orell. 1147). — ¹) V(iri) c(larissimus) et inl(ustris). Praefectus urbi certe post a. 354 fuit, nam in laterculo eorum non commemoratur, quinto fortasse saeculo. Quadratianus praefectus a. 443 invenitur Cod. Theod. Nov. 41. Cf. Corsinii Ser. praef. urb. p. 349.

735 a *sabius* MAXIMVS · V · C | VM · FECIT | A · PECVNIA *Aeserniae (Isernia). I. Neap. 5019 ad exemplum antiquum. Ibidem titulus eius honorarius inventus est dedicatus a. 352 p. C., in quo dicitur: v(iri) c(larissimus) instaurator moenium publicorum.*

735b CAPITOLIVM | FABIVS · MAXIMVS | V · C · | INSTAVRAVIT

Histonii (Il Vasto d'Aimone). I. Neap. 5242 descr. Mommsenus. Ibidem tituli honorarii eius fragmentum parvulum repertum est (n. 5243).

735c FABIVS · MAXIMVS · V · C · RECT · PROVINC | THERMAS · HERCVLIS · VI ·
TERRAEMOTVS | EVERSAS · RESTITVIT · A · FVNDAMENTIS

Allifis (Alife). I. Neap. 4758 descr. Mommsenus. Ibidem ei basis dedicata est: conditori moenium publicorum, vindici omnium peccatorum (I. Neap. 4757).

735d FABIVS MAXIMVS V C | RECT PROV THERMAS | SABINIANAS · RESTI-
TVIT | CVRANTE ORDINE SPLENDIDISSIMO THELESINORVM

Telesiae (Telese). I. Neap. 4850 descr. Mommsenus (Henz. 6623).

735e FABIVS · MAXIMVS · V · C | RECTOR · PROVINCIAE | THERMAS · SILVANI ·
VETVSTAT | CONLAPSAS · RESTITVIT | CVRANTE · NERATIO · CON-
STANS | PATRONO · SVMTV · PROPIO (sic)

Saepini (Alitika prope Sepino). I. Neap. 4926 descr. Mommsenus. Ibidem titulus eius honorarius inventus est: FABIO Massimo | V · C rect. | INSTAVRATOR.

735f FABIVS · MAXIMVS · V · C | RECTOR · PROVINCIAE | SECRETARIVM ·
FECIT | //III CVRANTE ORDINE

Iuvani (S. Maria del Palazzo prope Torricellam). I. Neap. 5189. Lectio satis certa. Ibidem titulus eius honorarius inventus est: FABIO · MAXIMO · RECTORI | PROVINCIAE · RESTAVRATORI | MOENIVM · PVBLICORVM · ORDO | IVVAVIENSIVM · PATRONO, ubi IVVANENSIVM in lapide fuisse Mommsenus iudicat.

736 EXCVBITORIVM · AD TVTEL | SIGNOR · E¹ IMAGIN · SACRAR | P · TVR-
RAN · FIRMINVS VET · EX | CORNIC · LEG · II · ADI · ANTONINIANE · P ·
S · A SOLO RES | SABINO II · E¹ · ANVLLINO · C²

Aquinci. Corp. III, 3526. — Legendum: Excubitorium ad tutel(am) signor(um) e[t] imagin(um) sacrar(um) P. Turran(ius) Firminus vel(era)nus ex cornic(ulario) leg(ionis) II adi(utricis) Antoninian(a)e p(ecunia)s(ua) a solo res[t(ituit)], Sabino II e[t] Anullino c[on]s[ul]. — ¹) Fuit in lapide sine dubio B. ²) A. 216.

737 SCOLA · SPECVLATORVM | LEGIONVM · I · E · II · ADVRICIVM | PIARVM ·
FIDELIVM · SEVIRNR | REFECTA · PER · EODEM · QVORVM | NOMINA · IN-
FRA · SCRIPTA · SVNT · DEDICAVE · FL · AELIANO · LEG · AVG · PR · PR · KAL |

OCTOB · MODESTO · E · PROBO · COS¹ — *sequuntur nomina XX* —

5

CVRAKE · AVR · PERTINACE · FRUMENTARIO

Aquinci. Corp. III, 3524 descr. Mezerzius aliiqve. — 1) A. 228.

738 TI · CLAVDIVS · DRVSI · F · CAESAR | AVG · GERMANICVS · PONTIF · MAX |
 TRIB · POTEST · VI · COS · III · DESIGN · III · IMP · XII · P · P¹ · FOSSIS ·
 DVCTIS · A TIBERI · OPERIS · PORTVS | CAVSSA · EMISSISQVE · IN MARE ·
 VRBEM | INVNDATIONIS · PERICVLO · LIBERAVIT²

In lapide ingenti rep. ad portum Claudianum. Henzen 5098. — 1) A. 46.

²⁾ *'De portu Ostiensi ab imperatore Claudio facto cf. Suet. Claud. 20 Plin. h. n. 16, 40, 76. Dio 60, 11. Quintil. II, 21'. Henzenus l. l.*

739 DD · NN · DIOCLETIANVS · ET · MAXIMIANVS · INVICTI | SENIORES · AVGG ·
 PATRES · IMPP · ET · CAESS · ET | DD · NN · CONSTANTIVS · ET · MAXIMIA-
 NVS · INVICTI · AVGG · ET | SEVERVS · ET · MAXIMINVS · NOBILISSIMI ·
 CAESARES | THERMAS · FELICES · DIOCLETIANAS · QVAS | MAXIMIANVS · AVG ·
 5 *absens* · EX · AFRICA · SVB | *pr*AESENTIA · MAIEstatE DISPOSVIT · AC | AERI ·
 IVSSIT · ET · DIOCLETIANI · AVG · FRATRIS · SVI | NOMINI · CONSECRAVIT ·
 COEMPTIS · AEDIFICIIS | PRO · TANTI · OPERIS · MAGNITVDINE · OMNI ·
 CVLTV | PERFECTAS · ROMANIS · SVIS · DEDICAEVRVNT

Romae in thermis Diocletiani. Integram vidit Einsiedlensis qui tamen a verbo Diocletianas ad Diocletiani oculis aberravit ideoque verba interposita non exhibet; initia vv. 2 — 10 servarunt Mazochius et Smetius, omnium vv. fines Donius. Restituit Mommsenus Ber. d. sächs. Ges. d. Wiss. 1850 p. 308 cf. Gerhards Ephemer. arch. IV, 229 (Orell. 1056).

740 FORVM · POPVLO · ROMANO · SVO *dedicaverunt* | DŌMINI · ET · PRINCIPES |
 NOSTRI · *imppp. augg.* | VALENTINIANVS · ET · VALENS · ET · *gratianus* |
 CVRANTE · FLAVIO · EVPRAXIO *pr. urb.*¹ | V · C

Romae in Palatino. Mommsenus supplevit Ber. d. sächs. Ges. d. Wiss. 1850 p. 298; servavit unus Einsiedlensis (Orell. 1116). — 1) A. 374 cf. Gothofred. Prosopogr. Cod. Theod. s. v. Tillemont Hist. V, 38. 67.

741 D · D · N · N · ARCADIVS · ET · HONORIVS · *invicti et* | PERPETVI · AVGG ·
 THEATRVM · POMPEII *collapse* | EXTERIORE · AMBITV · MAGNA · ETIAM ·
ex parte | INTERIOR VIRTUTE¹ · CONVVLVSVM *ruinibus* | SVB DVCTIS · ET ·
 EXCITATIS · INVICEM *fabricis* | *novis restituerunt*

Romae in theatro Pompeii. Einsiedlensis f. 75a ed. Haenel p. 126; restituit Mommsenus Ber. d. sächs. Ges. d. Wissensch. 1850 p. 307.

(Henz. 5090). — ¹⁾ A. 395/408. *Quid subsit incertum; INTERIORI · (ambitu) RVENTE conicit Mommsenus.*

742 IMP CAES M. *aur. commodus an* | TONINVS · AVG · PIVS · SARMAT. *germ* |
BRIT · PONT · MAX · TRIB · POT · X¹ *imp. vii* | COS · IIII · P P RIPAM ·
OMNEM · BVrgis | A SOLO EXTRVCTIS ITEM PRAES | DIS PER LOCA OP-
PORTVNA AD | CLANDESTINOS LATRVNCVLO | RVN · TRANSITVS OPPO-
SITIS | MVNIVIT PER!!!!!!! | !!!!!!!ORM!!!!!!²

*Matricae (Batta com. Stuhlweissenburg). Corp. III, 3385 descr. supplevit-
que Mommsenus. (Henz. 5487). — ¹⁾ A. 183. ²⁾ 'Borghesius legatum,
cuius nomen excisum esse apparet, putat esse Perennem filium (cf. Herod. 1,
9; vita Comm. c. 6), quem cum patre hoc fere tempore perisse ostendit
Eckhelius 7, 136'. Mommsen l. l.*

743 IMP CAESARES M AVRELIVS ANTONINVS ET | L AVRELIVS COMMODOVS
AVG GERMANICI | SARMATICI¹ FORTISSIMI AMPHITHEATRVM | VETVS-
TATE CORRVPTVM A SOLO RESTI | TVERVNT PER s s COH VI COM-
MAG² | A IVLIO POMPILIO PISONE LAEVILLO³ LEG | AVG PR PR
CVRANTE AELIO SERENO PRAEF

*El-Outhaia. Renier n. 1650 qui descr. (Henz. 6597). — ¹⁾ A. 177/180.
²⁾ Saepius ita per legiones cohortes vexillationesve opera facta vel re-
fecta inveniuntur. ³⁾ Cf. titulos eius Renier 45—48 ubi pleniore nomine
dicitur: A. Iulius Pompilius A. f. Piso T. Vibius Laevillus
Berenicianus.*

744 M · VAL · M · F · QVIR · MARCellus aed. ii VIR · MVNIC · AVRgiani | ACCEPTO ·
LOCO · A REPVBLIC · HOROLOGIVM · OMNI · *impensa sua editis iudis CIR-*
CENSIBVS · ET · LVDIS s SCAENICIS d. d.

*In colonia Augusta Gemella Tucci (Martos) Basticae. Corp. II, 1685
descr. Huebnerus quae supersunt litterasque elegantissimas aevi Traiani
esse adfirmavit; quae inclinatis dedi exemplis antiquioribus debentur.*

745 L · ATTIVS · QVIR · VETTO · FLAMEN | II VIR · M · M · FLAVI · CANAM¹ |
SVO · ET · L · ATTI · VINDICIS · F · ET | ATTIAE · AVTVMNINAE · F · ET |
ANTONIAE · PROCVLAE · NEPTIS · NOMINE | PORTICVS · LAPIDEAS · MAR-
MORATAS · SOLO | SVO · LVDIS · SCAENICIS · IMPENSA · SVA · FACTIS ·
EPVLO | DATO · D

*In munic. Flavio Canama (Villanueva del Rio). Corp. II, 1074 (Orell.
3282) ad exempla antiqua. Ad idem aedificium spectant frustra ibid. rep.
n. 1075. — ¹⁾ Duumvir m(unicipum) m(unicipii) Flavii Canam(ensium).*

- 746** IVNIA · D · F · RVSTICA · SACERDOS | PERPETA · ET · PRIMA · IN MVNI-
 CIPIO · CARTIMITANO | PORTICVS · PVBLIC · VETVSTATE · CORRVPITAS ·
 REFECIT · SOLVM | BALINEI · DEDIT · VECTIGALIA · PVBLICA · VINDICAVIT ·
 SIGNVM | AEREVM · MARTIS · IN FORO · POSVIT · PORTICVS · AD BALI-
 5 NEVM | SOLO · SVO · CVM PISCINA · ET · SIGNO · CVPIDINIS · EPVLO ·
 DATO | ET · SPECTACVLIS · EDITIS · D · P · S · D · D · STATVAS · SIBI · ET ·
 C · FABIO | IVNIANO · F · SVO · AB ORDINE · CARTIMITANORVM · DECRE-
 TAS | REMISSA · IMPENSA · ITEM · STATVAM · C · FABIO · FABIANO · VIRO ·
 SVO | D · P · S · F · D¹

*Cartimae (Cartama) in basi magna marm. Corp. II, 1956 descr. Hueb-
 nerus et litteras altas et subtiles aevi Vespasiani esse adnotavit. — ¹) D(e)
 p(ecunia) s(ua) f(actus) d(edit).*

747

COLONIAE SCILLITANAE

Q · MANILIVS · FELIX · C · FILIVS · PAPIRIA · RECEPVS · POST · ALIA ·
 ARCVN · QVOQVE · CVM · INSIGNIBVS · COLONIAE | SOLITA · IN · PA-
 TRIAM · LIBERALITATE · EREXIT · OB · CVIVS · DEDICATIONEM · DECV-
 5 RIONIBVS · SPORTVLAS · CVRIIS · EPVLM . . .

Scillii in arcu. (Kasrin). Guérin voy. arch. I p. 324 qui descr.

748

AEDEN QVAM CASSIA MAXIMVLA FLAMINICA DIVAE PLOTINAE CAE-
 LESTI DEAE VOVERAT SEXTILI MARTIALIS MARI|TVS SACERDOS PV-
 BLICVS OMNIBVS HONORIBVS FVNCTVS ET MARTIALIS FILIVS FLAMEN
 PERPETVS (sic) AEDILIS SVO | SVMTV A SOLO AEDIFICATAM D D
 5 MARMORIBVS ET MVSEIS ET STATVA PVDICIITAE AVG · ET THORACE
 CAELESTIS | AVGVSTAE ORNAVERVNT ET DIE DEDICATIONIS DECV-
 RIONIBVS SPORTVLAS DEDERVNT

Soliman in prov. Africa. Guérin voy. arch. II p. 198 qui descr.

749

*In arcus parte ad urbem versa: imp. caes. divi severi pii arabici adia-
 benici | PARTHICI · MAX · brit. maz. filio divi m. antonini pii GERM | sarm.
 nepoti divi antonini pii pronepoti divi laDR · ABNEP | DIVI · TRAIANI parthici
 et divi nervae adnEPOTI | m. aurelio antonino pio felici augusto ARABICO |
 5 aDiabenico parthico maz. brit. maz. germaniC · MAX | PONT. maz. trib. pot.
 xiii¹ imp. ti cos. iiii procos. p. p.*

*In parte australi: DIVO · PIO · SEVERO · PATRI | IMP · CAES · M · AVRELI ·
 SEVERI · ANTONINI | PII · FELICIS · AVG · ARAB · ADIAB · PARTH · MAX ·
 BRIT | MAX · GERM · MAX · PONT · MAX · TRIB · POT · XVII¹ · IMP · II |
 COS · IIII · PROCOS · P P*

In parte occidentali: IVLIAE · DOMNAE · AVG · MATRI | CASTRORVM ·
ET · AVG · ET · SEN | ET · PATRIAE

In parte interna a sinistra: ex testamento C CORNELI EGRILIANI |
PRAEF LEG XIII GEMINAE QVO TESTAMEN|T EX HS CCL MIL N ARCVM
CVM STATVIS | *aug.* IN TETRASYLIS DVOBVS CVM STATVIS | *dioi se-*
veri (?) ET MINERVAE QVAE IN FORO FIERI PRAE|*ceptis praETER* ALIA
5 HS CCL MIL · N · QVAE · REI · P · ITA · VT | GYMNASIA
POPULO PVBLICE IN THERMIS PRAE|*berentur* AD KAPITOL ·
ARG · LIB · CLXX ID EST LANCES IIII | D
et aur LIB XIII ID EST PIHAL · (*sic*) III SCYPHOS II | COM ·
..... M SECVNDVM VOLVNTATEM EIVS IN CON|
10 CORNELI FORTVNATVS ET QVINTA FRATRES ET | *heredes eius* ... O
SIGNAVERVNT ET OPVS PERFECERVNT

In parte interiore a dextra: DIES GYMNAS EX TEST CORNELI EGRILIANI
Sequuntur quattuor paginis dies gymnasiorum, qui sunt mense
Ianuario: 1. 11. 17. 25. 28. 31. Februario: 6. 19. 25. 27.
Martio: 3. 6. 7. 8. 9, dies unus inter 10 et 14. 18, dies sex
inter 19 Martii et 3 Aprilis. Aprili: 4. 5. 6, dies quattuor in-
ter 7 et 12. 13, dies unus inter 14 et 24. 25. 26. 29. Maio:
21, dies unus certe eodem mense, secundus inter 22 Maii et 13
Iunii, dies unus inter 14 Iunii et 15 Iulii. Augusto: 1. 2. 31.
Septembri: 6. 7. 8. 18. 19. Denique septemdecim alii dies
usque ad finem anni. Fiunt omnes dies 64.

Theveste. Renier n. 3084—3088 qui descr. et rest. — ¹) A. 214.

750 MELIA · ANNIANA · IN MEMOR · Q · LAEPICI · Q · F · SERG · BASSI · MARITI ·
SVI | EMPORIVM · STERNI · ET · ARCVM · FIERI · ET · STATVAS · SVPER ·
PONI · TEST · IVSS · EX · HS · DC · D · XX · P · R¹

*Iadrae. Corp. III, 2922 descr. Mommsenus (Henz. 6605). — ¹) 'D(e-
ducta) vigesima p(opuli) B(omani)' Mommsen.*

751 DEC · CLAVD · IVVENAL · SAR|DICVS · PERFECTIS · MEIS | ET · OVAIS ·
ITEMQVE · RBV|NALI · IVDCVM · QVAE · OB · ME|MORIAM · CLAVDIORVM ·
RV|FINIANI · FILI · BONAE · MEMO|RIAE · IVVENIS · ET · RVFINIA|NI · ET ·
VICTORIN · NEPOTVM | ET · LONGANIA · PRIMOSA | BONAE · MEMORIAE ·
5 FEMI|NA · VXOR · EIVS · MATER · E | AVIA · CLAVDIORVM · ET | KANNA ·
RESPECTA · BONAE | MEMORIAE · FEMINA | NVRA · EIVS · E · MATER |
CLAVDIORVM · PROV | CLXXXVIII¹

*Auzias in Mauretania. Renier n. 3575. — ¹) (Anno) prov(inciae) 188,
i. e. p. C. 227 cf. supra n. 65.*

752 IN HONOREM · MEMORIAE · DOMVS · DOMITIAE · AVGVSTAE · CN · DOMI-
 TI · CORBVLONIS | FIL¹ · DOMITI · POLYCARPV · ET · EVROPE · LOC ·
 DAT · DECRETO · ORDINIS · DECVR · AEDEM | FECERVNT · ET · EXORNA-
 VERVNT STATVIS · ET · RELIQVIS · REBVS · PECVNIA · SVA · EIVSDEM|QVE ·
 5 TVTELAM · IN PERPETVVM · REIPVBLICAE · DEDERVNT · SVB INSCRIPTIO-
 NE · INFRA · SCRIPTA |

Imp. Caes. T. Aelio Hadriano Antonino Aug. Pio III M. Aelio
 Aurelio Caes(are) cos.² VIII K. Maias in municipio in curia
 Aelia Augusta, scribundo atfuit universus ordo | decurionum,
 10 referentibus L. Vipstano L. f. Cl. Publicola Messalla L. Setrio
 L. f. Pal. Prisco III vir(is) q(uin)q(uennalibus):

Cn. Domitium Polycarpum nomine suo et Domitiae Europes con-
 iugis suae | offerre ordini decurionum et sevirum Augustalium
 HS x m(ilia) n(ummum), qui iampridem extruxisset templum³
 15 in honorem ac memoriam Domitiae Corbulonis fil(iae) et hoc
 pietatis suae adfectu | exornet, et meliorem faciat ordinem
 n(ostrum), singulis etiam universisque prodesse festinet, at
 quos ex reditu eius pecuniae fructum semper desideret perve-
 nire, confugiendo at | aeternam rem publ(icam) n(ostram) pe-
 20 tendo, ut secundum exemplum codicillorum Cl. Vitalis stipula-
 tione interposita desiderio suo talis condicio decerneretur, ut ex
 reditu eius pecuniae | III Idus Febrar(ias) natale Domitiae prae-
 sentibus decurionib(us) et sevir(is) discumbentibus in publico
 aequis portionibus fieret divisio; item hoc amplius in tutela et
 25 ornationibus | templi HS v m(ilia) n(ummum) sub eadem con-
 ditione inferret, q(uid) d(e) e(a) r(e) f(ieri) p(laceret), d(e) e(a)
 r(e) it(a)⁴ c(ensuerunt) | :

placere universis secundum relationem s(upra) s(criptam) pecu-
 niam accipi praestarique in perpetuum, ut celebraretur natalis
 30 dies ac memoria Domitiae Corbulonis fil(iae), et ex reditu HS x
 m(iliu) n(ummum) | divisionibus factis discumberetur in pub-
 l(ico), et si ullo tempore intermissum esset, quominus prae-
 staretur it, quot ordo decrevisset, aut si ordo rescidisset decre-
 tum | suum mutassetve condicionem, tum omnis summa, quae
 35 in hanc rem accepta esset, eadem condicione municipibus Tus-
 culanis confestim renumeraretur. |

Hoc decretum post tres relationes | placuit in tabula aerea scribi
 et proponi in publico, unde de plano recte legi possit.

Gabius in marmore long. palm. Rom. 16 portae templi imminente. Orelli

775 sec. Viscontium. — ¹⁾ Cf. Eckhelium d. n. VI p. 399. ²⁾ A. 140.
³⁾ Templum igitur iam paullo post Domitiae mortem exstructum videtur
 esse. ⁴⁾ I · T in lapide, errore procul dubio quadratarii; scribendum
 erat I.

753 NERONI · CLAUDIO · DIVI · CLAVDI · F · GERMANICI CAES. N. N. CAESARIS
 PRON. DIVI AVGVSTI ADO. CAESARIS AVGV · GERMANICO · PONT · MAX · TRIB ·
 POT · III · IMP · III¹ · COS · II · DESIGNATO · III² · PROSCAENIVM · ET ·
 ORCHESTRAM · CVM · ORNAMENTIS · AVGVSTALIS · PERPETVVS³ · C ·
 S HEIVS · PRIMVS · CATO · HEIA d. d.

In munic. Felicitate Iulia Olisipone (Lisboa) Lusitaniae. Corp. II, 183
 (Orell. 5047). Inscriptio uno versu scripta totius proscaenii longitudi-
 nem implebat. — ¹⁾ Cf. Henzenus et Mommsenus in Hermae vol. II
 p. 52. 63. ²⁾ A. 57. ³⁾ Perraro honor ita nomini praeponitur.

754 PRO · SALVTE · IMP · CAES · M · AVRELI · ANTONINI · LI · BERORVMQ · EIVS ·
 COLONI · SALTVS · MASSIPIANI · AEDIFICIA · VETVSTATE | CONLAPSA · S ·
 P · R¹ · ITEM · ARCVVS · DVOS · A · S · F² · IVBENTE · PROVIN | CIALE ·
 AVGV · LIB · PROC · EODEMQVE · DEDICANTE

El Hammam. Guérin voy. arch. I p. 344 qui descr. — ¹⁾ S(ua) p(e-
 cunia) r(estituerunt). ²⁾ A s(olo) f(ecerunt).

755 PRO SAL · IMP · CAESARIS · L · | P¹ · SEPTIMI · SEVERI · PERTINA | CIS ·
 AVGV · PII · COS · II · P · P · ET · M · AVR · | ANTONINI · CAESA² TIB CL |
 CLAVDIANVS LEG AVGV PR PR³ | PRAESIDIVM · VETVSTATE | COLL ·
 MVTATO · LOCO · MANV | MILIT · RESTITVI · IVSSIT

In vico Erd prope Budam rep. Corp. III, 3387 descr. Mommsenus
 (Orell. 4987). — ¹⁾ P delendum. ²⁾ A. 195/197, nam ab a. 195 de-
 mum Severus Pius appellatur, a. 198 Caracalla Augustus factus est.
³⁾ Conferit Mommsenus col. miliariam eius Corp. III n. 3745 positam
 a. 198 et titulos duos Africanos Renier 2165 ubi dicitur: consularis
 duarum Pannoniarum et 2750 'leg. Auggg. pro pr(aetore) duarum
 Pan(noniarum) infer(ioris) et sup(erioris)', titulum denique his omnibus
 antiquiorem Corp. III, 905 anno 195 positum cum erat legatus legionis
 XIII geminae.

755a. IMP · CAES · M · AVRELIO | SEVERO · ANTONNO · AVG · BVR|GVM ·
SPECVLATORVM · ANO¹ | M · VAL · SENECIO · LEG · EIVS · PR | PR ·
C · V · FIEK · IVSST · C · A · C · IVLO · AE|LVKONE 7 LEG III AVG · ANO ·
PRÆ · N · H · AN

*Litteris aetatis infimae in margine scriptum: † BIS POSVIT ALE-
TAMERA IN TEPORE SVO*

*Loth-Bordj, ab El Kantara meridiem versus. Renier n. 1647 qui descr. —
Legit Renierius sic: Imp(eratore) Caes(are) M. Aurelio Severo Antonino
Aug(usto) burgum speculatorum Anto(ninianorum) M. Val(erius) Senecio
leg(atus) eius pr(o) pr(aetore) c(larissimus) v(ir) fieri iussit, c(uram)
a(gente) C. Iulio Aelurione centurione leg(ionis) III Aug(ustae) Anto-
(ninianae) prae(posito) n(umero) H(erculis) Ant(oniniano). — Bis po-
suit Aleamera in te(m)pore suo.*

755b. IMP · CAES M AVRELIO | SEVERO ALEXANDRO PIO FEL AVG | PONT
MAXIMO TRIB POT COS P P COH I AEL | HISPANORVM M EQ DE-
VOTA NVMINI | MAIESTATIQVE EIVS BASILICAM | EQVESTREM EX-
ERCITATORIAM | IAMPRIDEM A SOLO COEPTAM | AEDIFICAVIT CON-
5 SVMMAVITQVE | SVB CVRA MARI VALERIANI LEG | AVG PR PR
INSTANTE M AVRELIO | SALVIO TRIB · COH · IMP · D · N | SEVERO
ALEXANDRO PIO FEL | AVG COS¹

*Netherby in Anglia. Henz. 6736. — ¹) Severus Alexander Caesar cos.
a. 222 cum Elagabalo, quo occiso solus anno nomen dedit.*

756 PRO · SALVTE · ET · INCOLV|MTATE · DOMN · NO·TRI · IMP · CAES | M ·
ANON · GORDIAN · NVICT · PII · FE|LICIS · AVG · TOTVSQVE · DOMVS |
DIVNAE · EIVS · MVRVS CONSTTV|TVS A · SOLO · A · COLONIS · EIVS ·
CAS|TELLI · CELLENSIS¹ · DICATISSI|ME · DEVOTI · NVMINI · EIVS | FECE-
5 RVN · A · P · CLXXXXXIII²

*Kerbet-herga prope Sitifim Mauretaniae. Renier n. 3455. — ¹) Cellae
Itin. Anton. p. 11 Part. ²) A(nno) p(rovinciae) 204 i. e. a. p. C. 243
cf. supra n. 65. Numerus tam insolito modo scriptus videtur esse ut
versus expleretur.*

757 PRO MAGNIFICENTIA SAECVLI DD NN VALENTINIANI ET VALENTIS
SEMPER AVGVSTORVM¹ et perpe|TVOR PORTICVS CAPITOLI SERIAE VE-
TVSTATIS ABSVMPTAS ET VSQVE AD IMA FVNDAMENTA Conlapsas |

NOVO OPERE PERFECTAS EXORNATASQVE DEDICAVIT PVBLILIVS
 5 CAEIONIVS CAECIN^a ab|NVS² VIR CLARISSIMVS CONSVLARIS CVRAN-
 TIBVS AELIO IVLIANO ITERVM REI PVBLICAE *curatore* | FL · A QVILINO
 FF · PP³ · ANTONIO PETRONIANO FF · PP · ANTONIO · IANVARIANO
 FF · PP ·

Thamugade in quattuor lapidibus. Renier n. 1520 qui descr. —
¹) A. 364/367 nam a. 367 tertius accedit Gratianus. ²) Idem comme-
 moratur Renier n. 120. 1853. 4146. ³) F(lamine) p(er)p(etuo). Cf. n. 1088.

758 AVREO SAECVLO DDD NNN 5 INVICTISSIMORVM PRIN|CIPVM VALEN-
 TINIANI VALENTIS ET GRATIANI¹ · PORTI|CVM A FVNDAMENTIS COEP-
 TAM ET CONsTRVCTAM | ANNIVS MINVS V C · C S F P N C² ·
 DEDICAVIT | ET D N GRATIANI prINcIPIS NOMINE NVNCVPAVIT | CV-
 5 RANTE AC SVA PECUnIA PERFICIENTE NEVIO NVMDIANO | FL pP *cur. r. P*
Cirtae (Constantine) in tribus lapidibus. Renier n. 1852 (Henz. 6508). —
¹) D(ominorum) n(ostorum trium) cet. A. 367/375. ²) V(ir) c(larissi-
 mus), c(onsularis) s(ex) f(ascalis) p(rovinciae) N(umidiae) C(onstantinae).

759 a. SALVIS dd. NN · THEodosIO ET PLACIDO *valentiniano*¹ | RVFVS CAE-
 CINA FELIX LAMPADIVS VC *et inl. praef. urb.* | HARENAM AMPHITHEA-
 TRI A NOVO CVM PODIO *et portis posti* | CIS SED ET REPARATIS SPEC-
 TACVLI GRADIBVS *restituit*

Romae in amphith. Flavio. Orelli 13 sec. Nibbyum. 1) A. 425/450,
illo Valentinianus purpuram sumpsit, hoc Theodosius mortuus est.

759 b. DECIVS MARIVS VENANTIVS | BASILIVS¹ VC ET INL PRAEF | VRBI
 PATRICIVS CONSVL | ORDINARIVS² ARENAM ET | PODIVM QVAE
 ABOMI|NANDI TERRAE MO|TVS RVIN PROS|TRAVIT SVMP TV PRO|
 PRIO RESTITVIT

Romae in amphith. Flavio. Orelli 14 sec. Nibbyum. — 1) Cf. de eo
Rossius Inscr. Christ. p. 492. 2) A. 508.

760 SALVIS DDD NW VALENTINIANO VALENTE ET GRATIANO | VICTORIO-
 SSISSIMIS SEMPER A/G DISPOSITIONE IVLI | VC COM¹ MAGISTRI EQVI-
 TVM ET PEDITVM FABRI|CATVS EST BVRGVS EX FVNAAMENO MANO
 DEVO|TISSIMORVM EQVITVM VIII DALM S C² VAHALI TRIB IN CON-
 5 SVLATVM D N GRATIANI PERPETVI A/G ITERVM | ET PROBI VC³

Umm-el-Djemdl (in Arabia prov.) Corp. III, 88 descr. Waddingtonus. —

¹⁾ *V(iri) c(larissimi), com(itis).* ²⁾ *'Equitum nono Dalm(atarum) s(ub) c(ura). Inter vexillationes comitatenses septem quae fuerunt 'sub dispositione viri illustris magistri militum praesentalis' notit. dign. Or. c. 4 quarto loco recenset equites Nono-Dalmatas; Iulius igitur praesentalis videtur fuisse, non per Orientem magister'. Mommsenus l. l.* ³⁾ *A. 371. — Confer titulum huic plane similem eiusdemque anni in Pannonia inferiore prope Salvam (Gran) rep. Corp. III. 3653, item n. 5670.*

761 SALVIS · DOMINIS · NOSTRIS · HONORIO · ET · THEODOSIO · VICTORIO ·
SISSIMIS · PRINCIPIBUS ¹ | SECRETARIVM · AMPLISSIMI · SENATVS · QVOD ·
VIR · INLVSTRIS · FLAVIANVS ² · INSTITVERAT · ET · FATALIS · IGNIS ·
ABSVMPSIT | FLAVIVS · ANNIVS · EVCHARIVS · EPIFANIVS · VC · PRAEF ·
³ VRB ⁴ · VICE · SACRA · IVD · REPARAVIT · ET · AD PRISTINAM · FACIEM ·
REDVXIT

Romae in hemicyclo templi S. Martinae. Grut. 170, 5 descr. Smetius. (Orell. 28). — ¹⁾ A. 408/423. ²⁾ Praef. urbi 393. 394. 400. ³⁾ A. 414.

762 BEATISSIMIS TEMPORIBVS DOMINORVM NOSTRORVM honoris | ET
THEODOSI ¹ SEMPER ET VBIQVE VINCENTIVM ADMINISTRANTE
POMP | V C AMPLISSIMOQVE PROCONSVLE ET
THERSIO CRISPINO MEGETHIO V C Leg | VALENTINVS
² VIR HONESTISSIMVS CVRATOR RE P LOCVM RVINIS obitu | TVM QVI
ANTEA SQUALORE ET SORDIBVS FOEDABATUR AD Municipi | PIVM ³
VSVM ET AD PEREGRINORVM HOSPITALITATEM IN MELIOREM
STATVM ET ASPECTVM PROPRIA PECVNIA REFORMAVIT · FELICITER
Kalamae. Renier n. 2736 qui descr. — ¹⁾ A. 408/423. ²⁾ Supplevit Mommsenus; debuit esse municipum.

Aquaeductus.

763 TI · CLAVDIVS · DRVSI · F · CAESAR · AVGVSTVS · GERMANICVS | PON-
TIFEX · MAXIM · TRIB · POTEST · V · IMP · XI · P · P · COS · DESIG ·
III ¹ | ARCVS · DVCTVS · AQVAE · VIRGINIS · DISTVRBATO · PER · C ·
CAESAREM | A · FVNDAMENTIS · NOVOS · FECIT · AC · RESTITVIT
Romae. Grut. 176, 5 descr. Mazoch. et Smetius (Orell. 703). — ¹⁾ A. 46.

764 TI · CLAVDIVS · DRVSI · F · CAISAR · AVGVSTVS · GERMANICVS · PON-
TIF · MAXIM | TRIBVNICA · POTESTATE · XII · COS · V · IMPERATOR ·

- XXVII¹ · PATER · PATRIAE | AQVAS · CLAVDIAM · EX FONTIBVS · QVI ·
VOCABANTVR · CAERVLEVS · ET · CVRTIVS · A MILLIARIO · XXXV |
5 ITEM · ANIENEM · NOVAM · A MILLIARIO · LXII · SVA · IMPENSA · IN
VRBEM · PERDVCENDAS · CVRAVIT |
IMP · CAESAR · VESPASIANVS · AVGVST · PONTIF · MAX · TRIB · POT ·
II · IMP · VI · COS · III · DESIG · III · P · P² | AQVAS · CVRTIAM · ET ·
CAERVLEAM · PERDVCTAS · A DIVO · CLAVDIO · ET · POSTEA · INTER-
10 MISSAS · DILAPSASQVE | PER ANNOS · NOVEM · SVA · IMPENSA · VRBI ·
RESTITVIT |
IMP · T · CAESAR · DIVI · F · VESPASIANVS · AVGVSTVS · PONTIFEX ·
MAXIMVS · TRIBVNIC | POTESTATE · X · IMPERATOR · XVII³ · PATER ·
PATRIAE · CENSOR · COS · VIII | AQVAS · CVRTIAM · ET · CAERVLEAM ·
15 PERDVCTAS · A DIVO · CLAVDIO · ET · POSTEA | A DIVO · VESPASIANO ·
PATRE · SVO · VRBI · RESTITVTAS · CVM · A CAPITE · AQVARVM · A
SOLO · VETVSTATE · DILAPSAE · ESSENT · NOVA · FORMA · REDVCENDAS ·
SVA · IMPENSA · CVRAVIT

Romae in porta Praenestina Maggiore. Grut. 176, 1 descr. Smetius.
(Orell. 54—56). — ¹) A. 52/53. ²) A. 71. ³) A. 81.

- 765/6 IMP · CAESAR · DIVI · IVLI · F · AVGVSTVS | PONTIFEX · MAXIMVS ·
COS · XII | TRIBVNIC · POTESTAT · XIX¹ · IMP · XIII | RIVOS · AQVARVM ·
OMNIVM · REFECIT |
IMP · CAES · M · AVRELIVS · ANTONINVS · PIVS · FELIX · AVG · PARTH ·
5 MAXIM | BRIT · MAXIMVS² · PONTIFEX · MAXIMVS | AQVAM · MARCIAM ·
VARIIS · KASIBVS · IMPEDITAM · PVRGATO · FONTE · EXCISIS · ET ·
PERFORATIS | MONTIBVS · RESTITVTA · FORMA · ADQVISITO · ETIAM ·
FONTE · NOVO · ANTONIANO | IN · SACRAM · VRBEM · SVAM · PERDV-
CENDAM · CVRAVIT |
10 IMP · TITVS · CAESAR · DIVI · F · VESPASIANVS · AVG · PONTIF · MAX |
TRIBVNICIAE · POTESTAT · IX · IMP · XV · CENS · COS · VII · DESIG ·
VIII³ | RIVOM · AQVAE · MARCIAE · VETVSTATE · DILAPSV · REFECIT |
ET · AQVAM · QVAE · IN VSV · ESSE · DESIERAT · REDVXIT

*Romae ad portam Tiburtinam (S. Lorenzo). Grut. 177, 1 descr. Sme-
tius (Orell. 51—53). — ¹) A. 749/750. ²) A. 210/213, nam illo anno
Britannici nomen adsumpsit, hoc Germanici, quod hic nondum gerit.
³) A. 79.*

- 767 IMPP · DIOCLETIANVS · ET · MAXIMIANVS · AVGG · PERPVRGATIS · FON-
TIVM · RIVIS · ET · ITINERIBVS · EORVM · AD · PERENNEM · VSVM ·
REFECTIS · TIBERINO · PATRI · AQVARVM · OMNIVM · ET · REPERTORIBVS ·

ADMIRABILIVM · FABRICARVM · PRISCIS · VIRIS · HONORI · DEDERVNT ·

5 CVRANTE · AQVAS · L · AELIO · DIONYSIO¹ · C · V

Romae. Anonym. Einsiedl. ed. Haenel p. 125 (Orelli 1054). Vo. divisio incerta. — 1) Dyonisio Eins.

768 IMP · CAESAR · DIVI | NERVAE · F · NERVA | TRAIANVS · AVG | GERM ·
DACIVS | PONT · MAX · TR · POT · XIII | IMP · VI · COS · V · P · P¹ |
AQVAM · TRAIANAM | PECVNIA · SVA | IN VRBEM PERDVXIT | EMPTIS ·
LOCIS | PER LATITVD · P · XXX

Prope Conettam X m. p. a Roma in via ducente ad lacum Sabatinum. Henzen 5097. — 1) A. 109/110.

769 IMPP CAESS C VALERIVS DIOCLETIANVS P | F INVICTVS AVG ET M
AVRELIVS VALERIVS MA|XIMIANVS P F INVICTVS AVG AQVÆ DVCTVM |
TITVLENSEM AB ORIGINEM VSQVE AD CIVIT|TEM LONGA VETVSTATE
CORRVPTVM | PER AVRELIVM MAXIMIANVM VPPPN¹ AD MELO|REM
STATVM ADDITIS LMIS RESTTVERVN CVRNTBVS AE|MILIO LVCINO
AVGVRE CVR REI P ET IVLO AVRELO · 7² ·

*Lambaesi Ren. n. 108 qui descr. — 1) V(irum) p(erfectissimum) p(rae-
sidem) p(rovinciae) N(umidae). 2) Centurione.*

769a AQVAEDVCTVM | LEG III AVG DIOCLET|NI ET MAXIMIAN A|GG | NN
MVLTORVM INCVRIA DILAPSVM ET PER LO|NGAM ANNORVM SEK|EM
NEGLECTVM INVIC|TISSIMI AC RESTITVT|RES ET PROPAGATO|RES |
ORBIS SVI DIOCLETANVS | ET MAXIMIANVS AVGG | CVRANTE AVRE-
5 LIO | MAXIMANO VPPPN | ET CLODIO HONORATO | V E PRAEF LEG
EIVSD¹ | IN MELIVS REFOR|MATVM AD NTEGR|TATEM RESTI-
TVE|RVNT

*Lambaesi. Renier n. 109 qui descr. — 1) V(iro) e(gregio) praef(ecto)
leg(ionis) eiusd(em).*

770 AQVAM TITVLENSEM QVAM ANTE ANNOS | PLVRIMOS LAMBAESITANA
CIVITAS IN|TERVERSO DVCTV VI TORRENIS AMISERAT | PERFORATO
MONTE INSTITVTOTO ETIAM A | SOLO NOVO DVCTV SEVERINIVS
APRONANVS VP · PPN | PAT · COL · RESITVTIT · CVR · AELIO · RVFO ·
5 V · E · FL · PP · CVR · RP¹

*Lambaesi. Renier n. 117 qui descr. — 1) Cur(ante) Aelio Rufo v(iro)
e(gregio) fl(amine) p(er)p(etuo) cur(atore) r(ei) p(ublicae).*

771 M · M · LARTIENI · S · SABINI¹ | PATER · ET · FILIVS | QVINQVENNALES ·
 AQVAM | IN · FANVM · SVA · IMPENSA | PERDVXERVNT · SALIENTES |
 QVADRIFARIA · SVO · LOCO | RESTITVERVNT · CANALES | VETVSTATE ·
 CORRVPPOS | ET · DISSVPATOS · RESTITVERVNT | FISTVLAS · OMNES ·
 5 ET · SIGILLA | AHENEA · POSVERVNT · TECTA · REFE|CERVNT · OMNIA ·
 SVA · IMPEN|SA · FECERVNT

*Aequiculis (il Cicolano). I. Neap. 5713 ad exempla antiqua. — ¹) (Duo)
 M(arci) Lartieni Sabini.*

772 LANIA · M · F · CELERIN | RECEPTACVLVM | AQVAE · INCHOATVM | AB ·
 AMARANTHO · LIB | SVO · CONSVMMAVIT | L · D · D · D
Urbini. Marini Atti p. 286 qui descr.

773 L · MENACIVS · L · F · VEL | PR|SCVS | EQVO · PVB · PRAEF · FABRVM ·
 AED | II VIR · II VIR · QVINQ · TRIB · MIL | FLAMEN · AVGVSTOR ·
 PATRON · COLON | AQVAM · AVG · IN SVPERIOREM | PARTEM · COLO-
 NIAE · ET · IN · INFERIOREM | INPENSA · SVA · PERDVXIT · ET · IN TV-
 5 TELAM | EIVS DEDIT HS CCCC
Polae. Corp. V, 47 descr. Mommsenus (Henzen 6632).

774 ANNIA · L · F · VICTORINA · ob | MEMORIAM · M · FVLVI · MO|DERATI ·
 MARITI · ET · M · FVLVI | VICTORINI · F · AQVAM · SVA · OM|NI · IN-
 PENSA · PERDVXSIT · FAC|TIS · PONTIBVS · ET · FISTVLIS · ET | LACVS¹ |
 CVM · SVIS · ORNA|MENTIS · DATO · EPVLO | DEDICAVIT
*Ilugone (En Santisteban del Puerto). Corp. II, 3240. — ¹) Lacubus
 aut lacu emendat Mommsenus.*

Cippi.

775 VIRG¹ | TI · CAESAR · AVG | PONTIF · MAXIM | TRIB · POT · XXXVIII |
 COS · V · IMP · VIII² | IIII | P · CCKL³
*Prope Romam rep. Fabretti p. 661 n. 512 qui descr. — ¹) Virgo so.
 aqua. Similes aquae Virginis lapides vide Grut. 176, 3 et 4. ²) A. 36137.
³) I. e. quattuor (iugera) p(edum) CCXL sunt inter eum locum quo
 lapis hic positus erat eumque quo Romae aqua dividebatur.*

776 IVL · TEP · MAR¹ | IMP · CAESAR | DIVI · F | AVGVSTVS | EX · S · C |
 LXXV | P · CCKL
*Romae. Fabretti p. 661 n. 510 qui descr. — ¹) Iul(ia) Tep(ula)
 Mar(cia) cf. similes eiusdem aquae lapides apud Fabr. l. l.*

777 ANIO¹ | IMP · CAESAR | DIVI · F · AVGVST · EX · SC | VII P CCXL
Romae (villa Negroni). Bull. Inst. arch. 1861 p. 13 descr. Herzogius. —
¹) Anio vetus dicitur, cum novus sub Gaio demum constructus sit.
Cippum ad a. 743 pertinere ex Frontin. de aquaeduct. I, 9. I, 124 sq.
concludit Herzogius.

778 IMP · CAESAR | DIVI · F | AVGVSTVS | IIII | P · CCXL
Extra oppidum Cervetere. Fabretti p. 661 n. 511.

779 IMP · CAESAR | DIVI · F | AVGVSTVS | EX · S · C · | ∞CLII · P · CCXL
Tibure descr. Mommsenus. Savignyi Zeitschr. für gesch. Rechtsw. XV
p. 292.

780 C · IVLI · HYMETI | AVFIDIANO | AQVAE · DVAE¹ | AB HORA SECVNDA |
 AD HORAM SEXTAM²

Huiusmodi titulus in ichnographia aquaeductus, quae a Fabretio Romae
visa est in Aventino nec tamen ibi reperta videtur esse, adscriptus in-
venitur ubicunque rivi foramini fistulas adplicatae erant, quae aquam in
urbem in singulas privatorum domus ducerent. Fabretti de aquis p. 151
cf. Mommsenum in Savignyi Ztschr. f. gesch. Rechtswiss. XV p. 307.
Pertinet marmor ad aetatem Augusti, cum in reliquis titulis repertantur
C. Iulii Caesaris liberti duo. — ¹) I. e. fistulae aquariae cf. Frontin.
c. 109. ²) Scilicet aqua profuit quoque die.

781 IVSSV · IMP · CAESARIS | AVGVSTI · CIRCA · EVM | RIVOM · QVI ·
 AQVAE | DVCENDAE · CAVSA | FACTVS · EST · OCTONOS | PED · AGER ·
 DEXTRA | SINISTRAQ · VACVVS | RELICTVS · EST

In cippis termin. compluribus ad aquae ductum Venafranum spectantibus,
quorum alius Venafri, alius prope oppidum, alius in pago Puzzili, alius
in oppido Colli inventus est. I. Neap. 4602 descr. Mommsenus.

782 PVBLICVM · INTERAMNITVM · VECTIGAL · BAINEARVM¹
Castri Novi (Giulia nova). Bull. Inst. arch. 1833 p. 114. ¹) Itaque
balnea Castranovanorum aquam ab Interamnatibus accipiebant, proque
ea vectigal huic municipio pendebatur. Mommsenus Zeitschr. für gesch.
Rechtswiss. XV p. 317.

783 VECTIGAL | COL · COL · IVL | VENAFRI
Venafri in parva columna. I. Neap. 4602 descr. Garruccius. Positam
fuisse iuxta canalem per quem aqua ductus Venafrani in balneum fluebat,
putat Mommsenus secundum tit. praecedentem.

- 784 . . . dici . . . imi caesar
 | — *desunt versus quattuor* —¹ |

 in oppid(um) | Venafranorum
 5 ductus colonis Venafranis eive, qui
 colon(orum) | Venafranorum nomine
 . . . aique que. |
 Qui rivi specus saepta que aquae
 ducendae reficiundae | causa supra infrave libram recte aedificati
 10 structi sunt, sive quod aliut opus eius aquae ducendae reficiundae
 causa supra infrave libram | factum est, uti quidquid earum
 rerum factum est, ita esse habere itaque | reficere reponere
 restituere resarcire semel saepius, fistulas canales | tubos ponere,
 aperturam committere, sive quid aliut eius aquae ducendae
 15 causa opus erit, facere placet: dum qui locus ager in fundo,
 qui | P. Velimni (?) L. f. Ter. est esseve dicitur, et in fundo,
 qui L. Pompei M. f. Ter. Sullae | est esseve dicitur, maceria
 saeptus est, per quem locum subve quo loco | specus eius aquae
 transit, ne ea maceria parsve quae eius maceriae | aliter diruatur
 20 moveatur, quam specus reficiundi aut inspiciundi cau|sa neve
 quid in eo privati sit, quominus ea aqua ire fluere ducive pos|sit.
Per omnem fundum dextra sinistraque circa eum rivom circaque
opera, quas eius aquae ducendae causa facta sunt, octonos pedes
agrum | vacuum esse placet; per quem locum Venafranis eive,
 25 *qui Venafranorum | nomine facit, lubeat² iter facere eius aquae*
ducendae operumve eius aquae|ductus faciendorum reficiendorum,
quod eius s(ine) d(olo) m(al)o fiat, ius sit liceatque, | quaeque
earum rerum cuius faciendae reficiendae causa opus erunt, quo |
proxume poterit, advehere adferre adportare, quaeque inde ex-
 30 *empta erunt, | quam maxume aequaliter dextra sinistraque p(e-*
des) VIII iacere, dum ob eas res damni | infecti iurato pro-
mittatur. Earumque rerum omnium ita habendarum | Ilviris
Venafranis ius potestatemque esse placet, dum ne ob id opus
domi|nus eorum cuius agri locive, per quem agrum locumve ea
 35 *aqua is aquae|ductus subit, invius fiat; neve ob id opus minus*
ex agro suo in partem agri | quam transire transferre trans-
vertere recte possit; neve cui eorum, per quo|rum agros ea
aqua ducitur, eum aquaeductum corrumpere abducere aver|tere
facereve, quominus ea aqua in oppidum Venafranorum recte
 40 *duci | fluere possit, liceat. ∞ |*

Quaeque aqua in oppidum Venafranorum it fluit ducitur, eam
 aquam | distribuere describere vendundi causa aut ei rei vectigal
 inponere consti|tuere, Ilviro Ilvirís praefec(to) praefectis eius
 coloniae ex maioris partis decuri|onum decreto, quod decretum
 45 ita factum erit, cum in decurionibus non | minus quam duae
 partes decurionum adfuerint; legemque ei dicere ex | decreto
 decurionum, quod ita ut supra scriptum est decretum erit, ius
 po|testatemve esse placet; dum ne ea aqua, quae ita distributa
 discripta deve qua | ita decretum erit, aliter quam fistulis plum-
 50 beis d(um) t(axat) ab rivo p(edes) L ducatur; neve | eae fistulae
 aut rivos nisi sub terra, quae terra itineris viae publicae limi|
 tiave erit, ponantur conlocentur; neve ea aqua per locum pri-
 vatum in|vito eo, cuius is locus erit, ducatur. Quamque legem
 ei aquae tuendae ope|ribusve, quae eius aquae ductus ususve
 55 causa facta sunt erunt, tuendis | Ilviri praefecti ex decurion(um)
 decreto, quod ita ut s(upra) s(criptum) e(st) factum erit, dixe-
 rint, | eam legem firmam ratamque esset placet ~ . . | — desunt
 versus duodecim — | cui viro
 nuntiatio quam colono aut incolae |
 60 cui ex decreto decurionum ita, ut supra comprehensum
 est, ne|gotium datum erit, agent: eum, qui inter civís et pere-
 grinos ius dicet, iudicium | reciperatorium in singulas res HS X
 reddere, testibusque dumtaxat X denun|tiandis potestatem³ facere,
 placet; dum reciperatorum reiectio inter eum qui aget et | eum
 65 quocum agetur ita fiet, ut lege Iulia, quae de iudicis privatis
 lata est | licebit oportebit

Venafri. Primus edidit Mommsenus I. Neap. 4601 (cf. commentarium eius *Zeitschr. f. gesch. Rechtsw.* XV p. 287—326), postea accuratissime Henzenus *Ann. Inst. arch.* 1854 p. 4 sq., ubi imago, quam dicunt, photographica adiuncta est ex gypseo lapidis ectypo desumpta, quo in legendo monumento Henzenus usus est. Bina quae distinxi capita, in lapide quoque notata sunt, versibus a sinistra una littera in marginem prominentibus. (Henz. 6428). — Est Edictum Imperatoris Caesaris Augusti de aquaeductu ab ipso exstructo (cf. Mommsenum l. l.) donatoque coloniae Venafranae, quam ipse deduxerat. — ¹) Passim litterae in iis litterarumque vestigia visuntur, quae hic referre nolui. ²) A. A. IIVMAI in lapide legere sibi videbatur Henzenus. ³) Potestatem in lapide videtur excidisse culpa quadratarum.

- 785 *Varius Clemens*¹ *Valerio* || *Etrusco*²: '*Salditana*³ ci|vitas splen-
didissima et | ego cum Salditanis rog|amus te, domine, uti No-
ni|um⁴ Datum veteranum | leg(ionis) III Aug(ustae) libratores |
horteris veniat Sal|das, ut⁵ quod relicum | est ex opere eius
5 per|ficiat'. Profectus sum et in|ter vias latrones sum | passus;
nudus saucius e|vasi cum meis; Saldas ve|ni; Clementem pro-
cura|torem conveni. Ad mon|tem me perduxit, ube (*sic*) cuni-
cu|lum dubii operis fiebant, | quasi relinquendus ha|bebatur, ideo
quot per|foratio operis cunicu|li longior erat effect(a), | quam
10 montis spatium. | Apparuit fossuras a ri|gorem (*sic*) errasse,
adeo ut | superior fossura dex||tram petit ad meridi|em versus,
inferior | similiter dextram | suam petit at septen|trionem: duae
ergo partes relicto rigore er|rabant. Rigor autem | depalatus
erat supra | montem ab orientem (*sic*) | in occidentem. Ne quis |
15 tamen legenti⁶ error | fiat de fossuris, quod⁷ est | scriptum
'superior' et | 'inferior', sic intellega|mus: superior est pars, qua
cuniculus aquam recipit, | inferior, qua emittit. Cum | opus
adsignar(em), ut scirent, | quis quem modum suum | perfora-
tionis haber(et), | certamen operis in|ter classicos mili|tes et
20 gaesates dedi | et sic ad compertusi|onem montis convene|runt.
Ergo ego, qui pri|mus libram feceram, | ductum atsignaveram, |
fieri institueram se|cundum formam quam | Petronio Celeri pro-
(curatori) | dederam, opus effeci⁸. Effectum, | aqua missa, de-
dicavit | Varius Clemens proc(urator). | Modios V⁹.
- 25 *Deinde litteris minoribus*: Ut lucidius labor¹⁰ meus circa duc(tum) |
hoc Saldense pareret, reliquas e|pistulas subieci: |
Porci Vetustini¹¹ ad Crispinum.¹² |
'Benignissime, domine, fecisti et | pro cetera humanitate ac be-
nivo|lencia tua, quod misisti¹³ ad me Noni|um Datum evocatum,
30 uti tractarem¹⁴ | cum eo de operibus, quae curanda | suscepit.
Et ideo, quamquam tem|pore urguer et Caesaream¹⁵ fes|tinarem,
tamen Saldas excucur|ri, et aquae ductum bene inchoa|tum, sed
magni operis inspexi et | quod absolvi sine curam (*sic*) Noni
Da|ti non potest, qui it simul diligen|ter et fidenter tractavit.¹⁶
- 35 Et ideo | rogaturus eram, concederes¹⁷ no|bis, uti mensibus ali-
quis rei agen|dae immoraretur, nise¹⁸ incidisset in¹⁹ infirmitatem
contractam || *ex multis et magnis laboribus*.

*In tribus lateribus columnae, supra imaginibus ornatæ, quae iam pe-
rierunt, Lambaesi rep. Annuaire de Constantine 1868 p. 479 tab. 5,
restituit et interpretatus est Mommsenus Gerhardi Ephemer. archaeol. n. s.
III (1870) p. 5 sq. Anaglyphis tribus subscriptum est:*

PATIENTIA

VIRTVS

SPES

sequitur inscriptio. Huius columnae inscriptio integra servata est, nec tamen ipsa inscriptio qua Nonii Dati opus celebrabatur; reliqua in aliis columnis, huic similibus, conscripta videntur fuisse, ut omnino certe tres, fortasse plures columnae fuerint, quarum una tantum adhuc inventa est. Singulorum laterum inscriptiones duplici hasta distinxi. Huc rettuli titulum, licet non in ipso aquae ductu Saldis sed Lambaesi olim prostitit, sed in sepulcro, ut videtur, Nonii Dati. — ¹⁾ T. Varii Clementis epistolam esse recte Mommsenus ex iis quas sequuntur concludendum esse docet. Scripsit eam cum procurator esset Mauretaniae Caesarensis cf. titulos eius Celeias repertos infra n. 1260. ²⁾ M. Valerius Etruscus legatus provinciae Numidiae erat a. 152 cf. Renier n. 4071. ³⁾ SALDITANE traditur. ⁴⁾ NON|VM tr. ⁵⁾ VI tr. ⁶⁾ TEGENTI tr. ⁷⁾ QVO tr. ⁸⁾ EFFECI excidit. ⁹⁾ Hoc quomodo explicandum sit, dubium omnino cf. Mommsenum l. l. ¹⁰⁾ IVCIDIVS LABORE tr. ¹¹⁾ Procuratorem Mauretaniae eum fuisse necesse est post Petronium Celerem, sub quo Nonius Datus aquae ductum inchoavit, ante Varium Clementem, sub quo eum perfecit. Confert Mommsenus tituli eius fragmentum Tarracone, ut videtur, repertum Corp. II, 4240: Q. Porcio Q. fil. Quir. Vetustino Cantabr(o) Iuliobrig(a) praefec(to) chor(tis) pilatorum ¹²⁾ Pleno nomine L. Novius Crispinus Martialis Saturninus legatus Augusti pro praetore Numidiae fuit a. 147—149. Renier n. 17—20. 1410 infra n. 1185. In epistula sequente haec menda aut quadratariorum aut ei qui descripsit debentur: ¹³⁾ MISISTE ¹⁴⁾ TRACTARE ¹⁵⁾ CAESAREA ¹⁶⁾ ET DEHTER TRACTAVI ¹⁷⁾ CONCEDERE ¹⁸⁾ NISL ¹⁹⁾ IN excidit.

786 Decim. Secundinus | v. c. procons. curat. | et defens. Amfissensium¹ | salutem. Ut memini, non | repurgari modo aquae d|uctum, verum etiam indu|ci aquam iusseram. Confes|tim igitur in veteres cister|nas aqua ut semper cucur|rerat inducatur, gratia|s
 5 agente beatitudini tem|poris² et moderationi me|e Hesperio, quod fundus, | qui aquam publicam occu|pavit, publicus non fit. Sa|ne ne³ similis interceptio ite|rum fieri possit, in cisternis | ipsis lapides titulo posito un|de aqua veniat adscribite, u|t nulla invadendi publicum | relinquatur occasio. Memo|res eritis per-
 10 fecta haec | omnia ante diem decimu|m kalendarum Ianuaria|rum vos ad officium nun|tiare debere. Opto bene | valeatis.

Amphissae Locrorum. Corp. III, 568 sec. Cyriacum et Whelerum. —

¹⁾ In legibus a. 409 (cod. Theod. 9, 2, 5. 11, 8, 3) defensores civitatum praeponuntur curatoribus et locum primum obtinent inter magistratus municipales; haec autem epistula cum curatorem priore loco nominet, videtur referenda esse ad epocham vetustiore et defensor intellegendus

non qualem instituerunt Valentinianus et Valens a. 364, sed actor municipum'. Mommsenus l. l. ²⁾ In nummis lapidibusque beatitudo temporis celebrari incipit post Constantinum magnum. ³⁾ si traditur.

Viae et Pontes.

787 L · VA//OI¹ | CVR · VIARum² | E · LEGE ·
 VISELLIA³ · DE · CONL · SENI⁴ | CN · CORNELI · Q · MARCI · L ·
 HOSTILI | C · ANTONI · C · FVNDANI · C · POPILI | M · VALERI · C ·
 ANTI · Q · CAECILI | OPVS · CONSTAT · N D LXXII

Romae in Caelio monte Palatinum versus ad clivum Scauri. Corp. I, 593 Ritschl tab. LXXI A ad ectypon; paulo pleniorē vidit Marinus, cui debentur, quae inclinatis dedi. — ¹⁾ Litterarum vestigia valde dubia sunt: L. Volcatius, L. Volceius vel tale quid olim scriptum fuisse Ritschelius existimat. ²⁾ Hic quoque post viarum plura excidisse possunt; de curatore illo secundum legem Viselliam probabiliter vel quotannis vel prout res incideret ex collegio tribunorum plebis creato cf. Mommsenus l. l. ³⁾ De hac lege cf. Mommsenus Jahrb. d. gem. deutschen Rechts vol. 2. 1858 p. 335—341; Ritschelium In leges Viselliam Antoniam Corneliam Berol. 1860 et denuo Mommsenus Corp. l. l. ⁴⁾ De conl(egii) (scil. tribunorum plebis) sent(entia). Nomina enim novem, quae sequuntur, tribunorum plebis esse anni 683, inde conclusit recte Mommsenus, quod tres ex iis Cn. Cornelius, C. Antonius, C. Fundanius reperiantur in indice legis Antoniae de Termessibus illius anni. Corp. I p. 114.

788 Ab una parte:

In arcu ad sinistram: L · FABRICIVS · C · F · CVR · VIAR | FACIVNDVM · COERAVIT¹

In medio arcu minore: EIDEMQVE | PROBAVEIT

In arcu ad dextram: L · FABRICIVS · C · F · CVR · VIAR | FACIVNDVM ·
 s COERAVIT · Huic minoribus litteris subscriptum: M · LOLLIVS · M ·
 F · Q · LEPIDVS m. f.² COS · EX · S · C · PROBAVERVNT³

Ab altera parte eadem plane inscriptiones, prae terquam quod Lepidi nomen praecedat, sequitur Lollii titulusque eorum in arcu ad sinistram inscriptus est.

Romae in ponte Fabricio q. d. quattro capi, quo ex urbe in insulam Tiberinam itur. Corp. I, 600 Ritschl tab. LXXXVII. — ¹⁾ A. 692 cf. Dio 37, 45. De curatore viarum, ex tribunorum plebis collegio illa aetate creato cf. supra n. 787 et locos ibi laudatos. ²⁾ Supplebant olim ex alterius partis exemplo M · F, id ipsum autem Brunnii novicium esse reperit, scilicet saeculo fortasse XV restitutum. Manium autem

Aemilium, qui Quinti cos. 733 pater fuisse potuerit, novimus nullum; ideo m scribendum iudicat Mommsenus intellegendumque notum triumvirum. Cf. Corp. I Add. p. 559. 3) Refecto scilicet ponte a. 733, quo anno consules fuerunt. Idem consules insulam cum Ianiculo ponte lapideo iunxerunt, qui ab altero Q. Aemilio Lepido Aemilius appellatus videtur esse cf. Mommsenum l. l.

789a M · ARRIVS · IV · F | M · SEXTIVS · M · F | DVO · VIRI · D · C · S¹ |
VIAM · FACIVND | ET · REFICIVND | COERAV

789b / MAENIVS · P · F | / OBINIVS · Q · F | DVO · VIR | DE · C · S ·
VIAS · F · C

Prior rep. est Vulturini, posterior Neapoli extat in museo. Corp. I, 1196 descr. Iucundus et Tyfervus. 1197 Ritschl tab. LXII c. (Henz. 6458. 6459). — 1) Duoviros intellegendos esse vieis extra propiusve urbem Romam passus mille purgandeis (lex Iul. mun. v. 50) Borghesius Mommsenusque iudicant l. l. ideoque d(e) c(onsilii) s(ententia) potius quam d(e) c(onscriptorum) s(ententia) solvendum esse. Duoviri illi creari desierunt a. u. 734 cf. Dio 54, 8 et 26 Corp. I ad n. 637.

790 M · CONSVS · M · L | CERINTVVS | ACCENSVS · VELATVS | IMMVNIS ·
CVM · SIM | EX VOLVNTATE · MEA | ET · IMPENSA · MEA | CLIVOM ·
STRAVI | LAPIDE · AB IMO · SVSVV | LONGVM · PEDES · CCCXL |
LATVM · CVM MARGINIBVS | PEDES · VIII · FIT · QVOD | STRAVI ·
5 MILIA · PEDVM | ∞ ∞ ∞ LX | ITERVM · EVNDEM · CLIVOM · AB IMO ·
LEVAVI | ET · CLIVOM · MEDIVM | FREGI · ET · DEPRESSI | IMPENSA ·
MEA · REGIONI | FICVLENSI · PAGO · VLMAVO | ET · TRANSVLMAVO |
PELECIAVO · VSQVE | AD MARTIS · ET · VLTRA

Cesarinae VII mil. pass. ab urbe. Orelli 111.

791 Q · OVIVS · OV · F | TR · FL · VIAM | STRAVIT¹

Venusiae. Corp. I, 1265 Ritschl tab. LIX c ad lapidem. — 1) 'Tr(ibunus) pl(ebis) hic si urbanus fuit ad legem Viselliam titulus pertinet, quam curam viarum aliquam tribunis plebis iniunxisse ex n. 593 (nostro n. 787) constat. Potest tamen accidisse, ut coloniae huic Latinae a. demum 463 deductae praeter consuetudinem plebei quoque magistratus attribuerentur videturque favere huic opinioni gens Ovia inter Venusinos non ignota (I. Neap. 803) praenomenque Ovi apud Romanos inauditum. Ad aetatem lapidis definiendam neutra sententia conducit; omnino septimi saeculi est. Mommsenus l. l.

792 M · LVVCIVS · M · F | C · VEIENVS · C · F | IIII · VIR · I · D · S · C |
PONTEM · FACIV | CVR · PROBARVN^TQ

Spoleti. Corp. I, 1407 ad exemplum antiquum.

793 HONORIS | IMP · CAESARIS · D^IVI · F | AVGVSTI · PONT · MAXIM |
PATR · PATRIAE¹ · ET · MVNICIP | MAGISTRI · AVGVSTALES | C ·
EGNATIVS · M · L · GLYCO | C · EGNATIVS · C · L · MVSICVS | C · IVLIVS ·
CAESAR · L · ISOCHRYSVS | Q · FLORONIVS · Q · L · PRINCEPS | VIAM ·
5 AVGVSTAM · AB VIA | ANNIA · EXTRA PORTAM · AD | CERERIS · SILICE ·
STERNENDAM | CVRARVNT · PECVNIA · SVA | PRO LVDIS

Faleriis (Civitas Castellana). Grut. 149, 5 descr. Smetius (Orell. 3310).

— ¹) *Itaque post 5 Febr. a. 752 titulus positus est, nam eo die Augustus pater patriae appellatus est.*

794 IMP · CAESARE | TRAIANO · HADRIANO | AVG · III · COS¹ | VIA · NOVA ·
STRATA · LAPIDE | PER MEDIVM · FORVM · PECVAR | A SVMMO · VICO ·
LONGO AD | ARCVm · IVNCTVM · CAPITOLIO | EX CONLATIONE · MA-
NIPRETII | POSSESSORVM · CIRCA FORVM · ET NE|GOTIANTIVM · ITEM ·
5 COLLEGIA · QVAE | ATTINGVNT · EIDEM · FORO | II VIRATV ·

In agro Faleriensi. Orelli 3314 sec. Morcellium. — 1) A. 119.

795 EX AVCTORITATE | IMP CAESARIS | TRAIANI HADRI|AN AVG PONTES |
VIAE NOVAE RVSI|CADENSIS R P CIR|TENSIVM SVA PECV|NIA FECIT
SEX IVLIO | MAIORE LEG AVG | LEG III AVG PR PR

Inter Philippeville et Constantine. Renier n. 2296 qui descr.

796 P · BAEBIVS · VENVS|TVS · P · BAEBI · VENE|TI · F · P · B · BAESISCERIS |
NEPOS · ORETA|NVS · PETENTE | ORDINE · ET · PO|PVLO · IN HONOREM ·
DOMVS | DIVINAE · PON|TEM · FECIT · EX | HS · XXC · CIRCE|NSIBVS ·
ED|ITIS · DONO · D · D¹

Oreti (Almagro) rep. Corp. II, 3221 ad exempla antiqua. — 1) Dono d(edit) d(edicavit): Huebnerus, recte puto. Mommsenus: dono d(ato) d(e-dicavit), ut praeter pontem aliud donarium oblatum dedicatumque sit.

797 p. popilius c. f.¹ cos² | VIAM · FECEI · AB · REGIO · AD · CAPVAM · ET |
IN · EA · VIA · PONTEIS · OMNEIS · MILIARIOS | TABELARIOSQVE³ ·
POSEIVEI · HINCE · SVNT | NOVCIAM · MEILIA · J · CAPVAM · XXCIII |
MYRANVM · JXXIII · COSENTIAM · CXXIII | VALENTIAM · CXXX⁴ ·
5 AD · FRETVM · AD | STATVAM · CCXXI⁴ · REGIVM · CCXXVII | SVMA ·
AF · CAPVA · REGIVM · MEILIA · CCXXI⁴ | ET · EIDEM · PRAETOR · IN |
SICILIA · FVGITEIVOS · ITALICORVM | CONQVAESIVEI · REDIDEIQVE |

HOMINES · BCCCCXVII⁵ · EIDEMQVE | PRIMVS · FECEI · VT · DE · AGRO ·
POPULICO | ARATORIBVS · CEDERENT · PAASTORES⁶ | FORVM · AEDISQVE ·

10

POPULICAS · HEIC · FECEI⁷

Pollae, quae fuit Forum Popillii, in valle Tegianensi (val di Diano) in Lucania. Corp. I, 551 Ritschl tab. LI 2 (Orell. 3308). — ¹) Pertinere ad eum demonstrarunt Mommsenus et Ritscheli mon. epigr. tria p. 10—14 et l. l. ²) A. u. 622. ³) Cf. miliariorum tabellariorum illorum exemplum infra n. 808. ⁴) 'Apparet errorem in milibus Cosentia Valentiam numerandis commissum itaque etiam ad sequentes numeros propagatum postea a lapicida emendatum esse sublati I singulis pluribusve'. Mommsenus. ⁵) Cf. Diodorum p. 526 Wess. Mommsenum l. l. ⁶) Pertinere ad legem Semproniam agrariam a. 621 demonstravit Mommsenus l. l. ⁷) Cf. Fest. p. 84 forum.

798 IMP · CAES · DIVI | NERVAE · F · NER|VA · TRAIANVS | AVG · GERMAN |
DACIVS · PONTIF | MAXIMVS · TRIB | POTESTATIS · XV · IMP | VI ·
COS · V¹ · P · P · SVB|STRVCTIONEM · CON|TRA · LABEM · MONTIS |
FECIT

Antrodoci. I. Neap. 6261 descr. Mommsenus. — ¹) A. 111.

799 IL CAESAR · DIVI · AVGVSTI · F | AVGVSTVS · IMP · PONTIF · MAX | TRIB ·
POTEST · XXI COS · III¹ | VIAM · A · SALONIS · AD LIII|CASTEL² |
DAESITIIVM³ PER M⁴ PASSVVM⁵ | CLVI · MVNIT | ET IDEM VIAM AD
LATIIII⁶ALN | QVOD DIVIDTHBISIIII⁷IBVS⁸ | A SALONIS MVNIT PER
⁵ m passvum | CLVIII

Salonis (Spalati) in Dalmatia. Corp. III, 3201 descr. Mommsenus. Ibidem alii tres lapides similes eodemque fere tempore positi reperti sunt, quos valde mutilatos esse dolendum; in primo a. 16/17 posito viam Salonis per nescimus quem montem ad Ditiones, extremae Dalmatiae Moesiam versus, ut videtur, gentem, munitam esse legimus (l. l. n. 3198), alter (n. 3199) item ante a. 18 exaratus viam a colonia Salonitana nescimus quo commemorat, tertii finem habemus integrum: CIVVS · VIAI · MILLIA · PASSVS · SVNT | CLXVII · MVNIT · PER · VEXILLARIOS | LEG · VII · ET · XI | IEM · VIAM · GABINIANAM⁶ | AB · SALONIS · ANDETRIVM · APERVIT | ET · MVNIT · PER · LEG · VII. Pertinent omnes ad aetatem Tiberii cuius iussu P. Dolabella, qui in n. 3198. 3199 etiam commemoratur, vias illas aperuit. Cf. Mommsenum l. l. — ¹) A. 19/20. ²) Nomen castelli excidit. ³) Cf. Mommsenum l. l. Ad conventum Naronensem pertinebant. Strab. 7, 5, 3 p. 314 Plin. h. n. 3, 22, 143. ⁴) M(ilia). ⁵) Non liquet. ⁶) Memoriae causa ita dictam esse viam, non a Gabinio munitam putat Mommsenus.

800 IMP · CAESAR · VESPAS | IANVS · AVG · PONTIF | MĀX · TRIB · POT · X ·
IMP | XX · COS · IX · P · P¹ · CENSOR | VIAM · AVG · AB IANO | AD
OCEANVM² · REFE | CIT · PONTES · FECIT · | VETERES · RESTITVIT

Prope La Carolina in Baetica in cippo magno marmore nigro, quem patet in ponte stetisse. Corp. II, 4697 descr. Huebnerus. — 1) A. 79.

²⁾ Cf. de hac via eiusque miliaris Huebnerum l. l. p. 627 sq. Ianus erat arcus ad Baetem fluvium ab Augusto perfectus, unde incipiebat eo tempore provincia Baetica. Tendeat via per Cordubam Hispalim ad Oceanum i. e. Gades.

801 IMP ■ CAESAR ■ DIVI ■ NERVAE ■ F ■ | NERVA TRAIANVS ■ AVG ■
GERM | PONTIF MAXIMVS TRIB POT III¹ | PATER PATRIAE COS III |

MONTibus excisis Anni BVs | SVPerATis viam fEcit

Ornata tabella litteris adhuc rubricatis, quam utrinque tenent genii alati duo, sustinet item figura humana, vivae rupi incisa in dextra Danuvii ripa e regione Ogradinae (qui vicus est ad fluvium duabus horis distans ab Orsova Vetere Vindobonam versus) inter Berzasko et Sevinicza pagos ad aquas cadentes Kozlae, iuxta viam rupi incisam. Corp. III, 1699 inclinata sec. Caryophilum, Gorium, alios, reliqua contulit Mommsenus in ectypo. Idem supplevit. — ¹⁾ A. 100.

802 IMP · CAES · T · AELIO | HADRIANO · ANTONINO | AVG · PIO · P · P ·
 IIII · ET · M · | AVRELIO · CAESARE · II · | COS¹ · PER · PRASTINA · |
 MESSALINVM² · LEG · | AVG · PR · PR · VEXIL · | LEG · VI · FERR ·
 VIA · | FECIT³

In via Thamugade Dianam vivae rupi incisa. Renier n. 4360 (Henz. 662f). — ¹⁾ A. 145. ²⁾ C. Prastina Messalinus praeter hunc titulum commemoratur Renier n. 10 (a. 144). 11 (a. 145). ³⁾ Vexil(latio) leg(ionis) VI ferr(atae) via(m) fecit.

803 IMP · CAES · VESP · AVG · PON^T | MAX · TRIB · POT · X · IM · XX · P ·
P · CoS · IX | IMP · T · VESP · CAES · AVG · F · PON^T · TRB | POT · VIII ·
IMP · XIII · CoS · VII¹ | !!!!!!!!!!!!!!! | !!!!!!!!!!!!!!! | C · CALPETANO ·
• RAN^TIO · QYK^NAL | VAL · FESTO² · LEG · AVG · PR · PR | D · CORNE-
LIO · MAECIANO · LEG · AVG³ | L · ARRV^NTIO · MAXIMO · PRO · C · AVG⁴ |
LEG · VII · GEM · FEL⁵ | CIVITATES · X | AQV^FFLAVIENSES · AOB^RIGENS |
BB^ALI · COELERN^T · EQVAESI | IN^TERAMICI · LIMICI · AEBISOC | QVAR-
QVERN^T · TAMAGANI⁶

Aquis Flaviis (Chares) in Gallaecia in columna. Corp. II, 2477 ad exempla antiqua. — ¹) A. 79. Vv. sq. olim Domitiani nomina continuerunt.

²⁾ Cf. infra n. 1147. ³⁾ Leg(ato) Aug(usti) scil. legionis septimae geminae felicitis. ⁴⁾ Proc(uratore) Aug(usti) scil. Asturiae et Gallaeciae. ⁵⁾ Sextus casus est. ⁶⁾ Populi sunt Gallaeciae conventus Bracaraugustani de quibus cf. Huebnerum l. l. — Licet recte Huebnerus moneat incertum esse, cuius generis opus illud commune fuerit, tamen mihi longe veri simillimum videtur, pontem via publicae fuisse; nescio enim, num ullum alius operis exemplum inveniatur, ad quod diversae civitates contulerint. Non obstat titulus n. 2478 item Aquis Flaviis repertus: IMP · CAES · NERVA | TRAIANO · AVG · GER | DACICO · PONT · MAX | TRIB · POT · COS · V · P · P | AQVIFLAVIENSES | PONTEM · LAPIDEVM | DE SVO · F · C (anno 104); nam certe ad alium pontem eundemque municipalem pertinet.

Inscriptiones pontis Alcantarensis.

804 In arcu honorario pilae mediae pontis imposito, in tabulis marmoreis duabus supra fornicem utrimque affixis, litteris cubitalibus; in tabula partis occidentalis:

IMP · CAESARI · DIVI · NERVAE · F · NER

TRAIANO · AVG · GERM · DACICO · PONTIF · MAX

TRIB · POTES · VIII¹ · IMP · V² · COS · V · P · P

Eadem inscriptio in tabula partis orientalis, contignationibus tamen solutis.

Parietibus arcus externis utrimque tabulae marmoreae binae insertae erant, quarum superest una, sed evanida; inscriptionem alterius exhibent inprimis Ferrarinus et Hernandus Pedrosa apud Accursium:

MVNICIPIA | PROVINCIAE | LVSITANIAE · STIPE | CONLATA · QVAE · OPVS | PONTIS · PERFECERVNT | IGAEDITANI | LANCIENSES · OPI · DANI | TALORI | INTERANNIENSES | COLARNI | LANCIENSES · TRANSCV · DANI | ARAVI | MEIDVBRIGENSES | ARABRIGENSES | BANIENSES |

5 PAESVRES³

In aedicula sine dubio antiqua adversus pontis exitum orientalem portae limen superius olim hunc titulum continebat, notum inprimis ex Ferrarino, Iucundo, Hernando Pedrosa apud Accursium:

IMP · NERVAE · TRAIANO · CAESARI · AVGVSTO · GERMANICO · DACICO · SACRVM

Templum in rupe Tagi superis et Caesare plenum,

Ars ubi materia vincitur ipsa sua,⁴

Quis quali dederit voto fortasse requireret

Cura viatorum, quos nova fama iuvat:

- 5 Ingentem vasta pontem qui mole peregit,
 Sacra litaturo fecit honore Lacer.⁵
 Pontem perpetui mansurum in saecula mundi
 Fecit divina nobilis arte Lacer.
 Qui pontem fecit Lacer et nova templa dicavit
 10 (Scilicet et superis munera sola litant),
 Idem Romuleis templum cum Caesare divis⁶
 Constituit; felix utraque causa sacri.⁷

C · IVLIVS · LACER · d · S · F⁸ · ET · DEDICAVIT · AMICO · CVRIO ·
 LACONE · IGAEDITANO⁹

Simul traditur inscriptio:

m. aurelio caesari IMP · CAES · T · AELI · HADRIANI · ANTONINI aug. pii
 alicio (?)¹⁰

Aledntara. Corp. II p. 89—93 n. 759—762 descr. Huebnerus quae supersunt (Orell. 161. 162). — 1) A. 104. 2) 'Imperator IV scribendum videtur, nam die etiamtum 13 Maii a. 105 (Henzen 6857) imperator quartum Traianus appellatur; quintam et sextam acclamationem pepererunt ei victoriae Arabica et Dacica fine a. 106 vel initio a. 107. Mommsen Hermes III p. 131. 3) De municipiis singulis cf. Huebnerum l. l. p. 95, duo tantum ex undecim municipiis, ubi sita fuerint, notum est, Igaeditani et Aravi. Vix recte tamen Huebnerus inde, quod municipia stipem contulerunt ponti faciendo, non publicum illud p. R. opus sed municipiorum fuisse pertinuisseque ad viam non publicam, sed vicinalem concludit. Immo ut in viarum publicarum tutelam a possessoribus per tempora summa certa exigebatur (Siculus Flaccus ed. Lachm. p. 146), ita in pontes quoque illarum viarum municipia, quorum in usu praecipue erant, et faciendos et reficiendos videntur conferre debuisse cf. titulum sequentem. 4) 'Cf. Ovid. Metam. II, 5. Materia intellegenda est felix utraque causa sacri; dicitur igitur artifex idemque poeta: ars exigua est, sed vincit eam maiestas eius rei cui impenditur i. e. numini Caesaris reliquorumque divorum celebrando. De hoc materiae vocabuli usu cf. Cic. de invent. 1, 5, 7.' Huebnerus l. l. 5) 'Explicat hoc distichon, quis et quali voto templum dederit: idem, qui et pontem fecit, sacra haec fecit, i. e. templum dedicavit, et honore litaturo dedicavit, i. e. eo voto fecit, ut honos ille imperatori quasi munus oblatum ei litaturus sit, i. e. gratus acceptusque foret.' Huebnerus l. l. 6) 'Divi Romulei sunt imperatores mortui et inter deos relati cf. Marini Arv. p. 82. 385. Solent quidem eiusmodi dedicationes non extendi ad imperatorem vivum, sed recedit consuetudo Hispanica admittitque flamines divorum et Augusti vel

Augustorum'. Mommsenus l. l. ⁷⁾ 'Utraque causa sacri (i. e. templi a Lacero dedicati) est honor Caesaris et divorum; itaque iure utraque felix dicitur'. Huebnerus l. l. ⁸⁾ In exemplis antiquioribus traditur CoS · F vel II · S · F, in recentioribus interpolatis H · S · F (hoc sacellum fecit); fuisse D · S · F i. e. d(e) s(uo) f(ecit) Mommsenus iudicat l. l. ⁹⁾ Perperam Huebnerus hunc versum ut spurium damnavit cf. Mommsenus l. l. ¹⁰⁾ Haec inscriptio num ad pontem templumve divorum ullo modo pertinuerit, dubium est.

805 IMP · CAES | M · AVRELIUS | COMMODOVS | ANTONINVS | AVG · PIVS ·
SARM | GERM · MAXIMVS | BRITANNICVS | PONT · MAX · TRIB | POT ·
VIII · IMP · VI | COS · III · P · P¹ | PONTEM · HIPPI FLVM|NIS ·
VETVSTATE COR|RVPTVM RESTITVIT | SVMPTVM ET OPERAS | SVB-
5 MINISTRANTIBVS | NOVENSIBVS DELMI|NENSIBVS RIDITIS · CV|RANTE ·
ET · DEDICANTE | L · IVNIO · RVFINO · PROCV|LIANO · LEG · PR · PR
Rep. ad Trigl in Dalmatia in dextra Cettinae ripa. Corp. III, 3202
descr. Mommsenus (Henz. 5272). — ¹⁾ A. 184.

Miliaria.

806 M · AEMILIVS · M · F · M · N | LEPIDVS · COS¹ | CCL · XIIIX²

Ad latus: XV

806a m · AEMILIVS · M · F · M · N | LEPID · COS | CCXXCVI

Ad latus: XXI

806b M · AEMILIUS m. f. m. n. | LEPID · COS | CC

Columnae miliariae tres prope Bononiam rep. Corp. I, 535 Ritschl tab. XLVIII A B C. 'Cippi pertinebant olim ad viam Aemiliam distabantque in ea inter se XVIII m. p., sed postea inde asportatos esse ad alteram nescimus quam viam distinguendam, clare indicant numeri postea ad latus incisi XV et XXI.' Mommsenus l. l. — ¹⁾ A. u. 567; sed dubitat Mommsenus num eius aetatis sint tituli, quam prae se ferant, nam litteram P semel certe clausam, Aemilius pro Aimilio, cos. pro consol, cognomen adscriptum, formam denique ipsam cipporum (cf. infra n. 808) minus sexto saeculo convenire; ideo aut consuli alicui cognomini tribuendos esse hos cippos, qui viam a maioribus apertam restituerit, aut, quod magis probandum, primi conditoris nomen in cippis ad viam Aemiliam expositis in restauratione aliqua incisum esse. ²⁾ Milia passuum a Roma; postea ab Arimino milia numerabantur.

807 S · POSTVMIVS · S · F · S · N | ALBINVS · COS¹ | eX · GENVA *Cremona* |
 ///XXVII

Columna mil. magna viae Postumiae, Veronae in museo. Corp. I, 540 Ritschl tab. LV¹ (Henzen 5350 = 6226). — 1) Ad consulem a. 606 pertinere demonstravit Borghesius Oeuvr. épigr. III p. 79—96. Sed hunc quoque cippum, licet liberae reipublicae aetate propter praenomen Spurii vetusto more unica littera notatum exaratus esse debeat, tamen non eo quem prae se ferat anno scriptum esse ut praecedentes, figura inprimis cippi motus iudicat Mommsenus l. l. Ceterum litterae VMIV nominis POSTVMIVS postea sic refictae sunt, ut inde efficeretur numerus VIII, fere ut in Lepidi lapidibus numeri XV et XXI postea sunt adscripti.

808 P · POPILLIVS · C · F | COS¹ | JXXXI²

In tabula lap. calcarei superne plus quam metrum lata inferius angustiore in cuspidem desinente solo infigenda; miliarium est viae littoralis Arimino Hadriam; prope Hadriam ad Padum rep. Corp. I, 550 Ritschl tab. LIV¹ ad lapidem (Henz. 7174d). — De forma lapidis singulari adnotat Mommsenus: 'Eiusdem formae lapides miliarios omnium vetustissimos columnisque quibuscumque antiquiores esse existimo; nam qui obstant tituli (supra n. 806. 807) aut probabile est aut certe nihil impedit quominus restituti sint, nec crediderim columna semel reperta quemquam amplius viarios titulos proposuisse in tabella'. Accedunt quae leguntur in titulo supra n. 797 verba miliarios tabelariosque poseivei, quae videntur indicare rem novam tum et recens repertam. — 1) A. u. 622. 2) Millia passuum ab Arimino.

809 L · CORNELIVS · L · F · CINA · COS¹ | ///III

Col. mil. viae Latinae Venafrō Teanum, haud longe a Venafrō Neapolim versus rep. Corp. I, 558 Ritschl tab. LVI¹ (Henz. 5353). — 1) 'Eius nominis consules duo sunt in fastis pater sine dubio et filius cos. 627 et 667—670. Illi potius (cos. 627) adscribenda est cum propter consonantes non geminatas tum propterea quod filius totus occupatus in civilibus turbis vix viae muniendae vacavit'. Mommsenus l. l.

810 T · QVINCTIVS · T · F · | FLAMINIVS | COS¹ | PISAS XXXII²

Col. mil. rep. Pietrafitas prope Empolium Florentiam versus. Corp. I, 559 Ritschl tab. LVI² ad lapidem. — 1) Ad consulem a. 631 potius quam ad alterum a. 604 pertinere docet Mommsenus l. l. 2) Numerus hodie non visitur. Unicum est exemplum, in quo milia non ex capite viae sed ad terminum eius numerantur.

811 L · CAECILI · Q · F | METELLUS COS¹ | CXIX | ROMA

Col. mil. viae Salariae fortasse antiquioris (cf. I. Neap. p. 339), loco non suo rep. (S. Omero contrada di Vallorina). Corp. I, 561. Lectio certa. (Henzen 5180). — ¹) A. u. 637 potius quam 612 cf. Mommsen l. l.

812 P · MENATES P · F¹ | AID PL² | m. p. XXX

In col. mil. rep. prope Romam in sin. ripa Tiberis agrum Sabinum versus. Corp. I, 633. — ¹) Menates sive Menas gentilicium cum similibus Maecenas, Sufenas cet. comparat Mommsenus, quae nomina ad sextum septimumve usque saeculum primo casu contractionem non admiserunt, sed exierunt in — atis (v. Corssen Aussprache 2, 57). Ad aetatem satis remotam pertinere hunc lapidem litterarum quoque forma docet. ²) Aid(i-lis) pl(ebis). De hac viarum cura cf. Mommsen l. l.

813 C · CALVISIVS · C · F | SABINVS · COS | IMP¹ | LXXVIII²

In miliar. viae Latinae prope Aquinum rep. I. Neap. 6244. — ¹) Co(n)s(ul), imp(erator). Utrum consul a. 715 an a. 750 intellegendus dubium. ²) Millia passuum a Roma. Usque ad Diocletiani aetatem tituli miliarii eodem tempore in eadem via ab eodem positi accuratissime inter se consentiunt, ita ut versuum etiam divisio in omnibus par sit; numeri tantum diversi sunt pro spatio, quo locus, ubi posita erat columna, a capite viae distabat. Exempla complura miliariorum tantum numero aliorum ab aliis diversorum refert Mommsenus l. l.

814 Ex hac parte: C · M · ' . . | D · COS¹ | CXII

Ex illa parte: IMP · NERVA | CAESAR · AVG | PONTIFEX · MAXIMVS |
TRIBVNICIAE POTESTATIS | COS · III² | PATER · PATRIAE | FACIENDAM
CVRAVIT | CXII

Miliar. viae Appiae prope Mondragone rep. I. Neap. 6234 descr. Mommsenus. — ¹) Certo ante imperium Augusti exarata est, ad quem tamen pertineat, non perspicuum; nam cum C littera praenomen, M gentilicii initium, D aut patris praenomen aut cognominis pars videatur fuisse, usque ad Augusti mortem consul nullus invenitur, cui haec conveniant. ²) A. 97. Saepissime ita posteriores miliaris antiquioribus usi sunt ita ut saepe duo, interdum etiam plures inscriptiones, diversissimis temporibus incisae in eadem columna reperiuntur cf. n. 815.

815 In antica: IMP · CAESAR · DIVI · F | AVGVSTVS · COS · XI | TRIB · PO-
TEST · VII¹ | S · C² | XVI³

In postica: D N FL CLAVDIO | IVLIANO PIO FEL | INVICTO AVG⁴

DDD · NNN · THEODOSI | ARCADI · HONORI⁵ | BONO · REI · P · NATVS (sic) | M · XVI

DDD · NNN · VALENTI⁵ | NIANO · THEODOSIO⁶ | ET · ARCADIO⁷

Mil. viae Appiae (Capua Beneventum) prope Forchiam haud longe ab Arpaia rep. I. Neap. 6283. 6285 descr. Mommsenus. — ¹) A. u. 737/8. ²) S(enatus) c(onsulto) vel ex s. c. in veterioribus tantum Augusti miliaris Italici additur, deest iam a. 752. I. Neap. 6246. ³) Milia passuum a Capua. ⁴) A. 360/363. ⁵) A. 393/395 nam Honorius a. 393 demum Augustus appellatus est, Theodosius initio a. 395 periit. ⁶) THAN///// in lap. ⁷) A. 383/392 nam Arcadius a. 383 Augustus factus est, Valentinianus secundus a. 392 ab Arbogaste caesus. Primus igitur posticae titulus Iuliani inscriptus est et ad eum pertinet quod post secundum titulum legitur: bono reip(ublicae) natus. M(ilia) XVI. Huic Valentinianus Theodosius Arcadius nomina sua subscripserunt, denique Theodosius Arcadius Honorius interstitio usi sunt, quod in Iuliani titulo inter vv. 3 et 4 relictum erat (ut in altero I. Neap. 6284 aliisque).

816 XXXVIII | IMP · NERVA | CAESAR · AVGVSTVS | PONTIFEX · MAXIMVS | TRIBVNICIA | POTESTATE · COS · III¹ | PATER · PATRIAE | FACIENDAM · CVRAVIT

Miliar. viae Tiburtinae sive Valeriae Roma Marruvium rep. prope Carseolos (Arsoli). I. Neap. 6254. — ¹) A. 97.

817 TI · CLAVDIVS | DRVSI F CAESAR | AVG · GERMANICVS | PONTIF · MAX · TR · POT · VII · COS · IIII · IMP · XI · PP | CENSOR · DESIGNAT¹ | VIAM · CLAVDIAM NOVAM | A FORVLIS AD CONFLV²ENTIS ATTERNVM · ET | TIRINVM³ PER PASSVVM | XXXXVII CLXXXII | STERNENDAM CVRAVIT⁵

Prope Forulos rep. (Civita Tomassa). I. Neap. 6265. Lectio satis certa. — ¹) A. 47. ²) Prope Corfinium.

818 TI · CLAVDIVS · CAESAR | AVGVSTVS · GERMANICVS | PONT · MAX · TRIB · POT · VI | COS · DESIG · IIII · IMP · XI¹ · P · P² | VIAM · CLAVDIAM · AVGVSTAM | QVAM · DRVSVS · PATER · ALPIBVS · BELLO · PATEFACTIS · DEREKSERAT | MVNIT · A FLVMINE · PADO · AT | FLVMEN · DANVVIVM · PER · M | P · CCCXX³

Miliar. rep. in flumine Athesi in agro Veronensi. Henzen 5400. — ¹) A. 46. ²) P(ater) p(atriciae). ³) Per m(illia) p(assuum) CCCXX. Numerus ipsius miliaris praetermittitur, quod haud raro (aestate imprimis inferiore) invenitur, cum contra multa quoque miliaria reperta sint solo numero signata.

819 TI · CLAVDIVS | CAISAR | AVG · GER · PONT · MAX | TRIB · POT · VIII ·
IMP · XVI | COS · IIII¹ · P · P · CENSOR | DIAM · CLAVDIAM · JALERIAM |
A · CERFENNIA · OSTIA · ATERNI | MVNIT · IDEMQVE | PONTES · FECIT |
XLIII²

Miliar. viae Claudiae Valeriae sub Teate ad Aternum fluvium rep. I. Neap. 6256. — 1) A. 48/49. 2) Millia passuum a Cerfennia numerata.

820 LXXXI | IMP · CAESAR | DIVI · NERVAE · F | NERVA · TRAIANVS | AVG ·
GERM · DACIC | PONT · MAX · TR · POT | XIII IMP VI COS V¹ | PP |
VIAM A BENEVENTO | BRVNDISIVM PECVN | SVA FECIT

Mil. viae Traianae rep. Cirignolae. I. Neap. 6269 descr. Mommsenus. — 1) A. 109.

821 XLIV | IMP · CAESAR | DIVI · TRAIANI | PARTHICI · F · DIVI | NERVAE ·
NEPOS | TRAIANVS · HADRIANVS | AVG · PONT · MAX · TRIB | POT ·
VII · COS · III¹ | VIAM · APPIAM · PER | MILLIA · PASSVS | XV · DCCL ·
LONGA | VETVSTATE · AMIS|SAM · ADIECTIS | HS · |XI| · XLVII · AD | HS
5 DLXIX · QVAE | POSSESSORES · AGRORVM · CONTVLERVN² | FECIT

Ad viam quae Neapoli Barium ducit, haud longe ab Aeclano rep. Henzen 6659. Descr. Brunnus. Lapides similes numero tantum miliariorum ab hoc distinctos v. I. Neap. 6287. — 1) A. 123. 2) Cf. Mommsenum Bull. Inst. Arch. 1847 p. 175 I. Neap. p. 333.

822 imp. CAES · T · AEL | HADRIANVS · ANTONINVS | AVG · PIVS · P · M · TR ·
P · VI · COS · III | IMP · II¹ · P · P · VIAM · AEMILIAM · | VETVSTATE ·
DILAPSAM · OPERIB | AMPLIATIS · RESTITVENDAM · CVR | A · ROMA ·
M · P · C · L · XXX · VIII · |
5 PRO · ROMA · T · T · REI · P · DD · NN · FF · IL · VALENTINIANO · ET |
VALENTE · IM VICTORIOSIS | MAXIMIS · SEMPER · AVGG² | M · P ·
CLXXXVIII

Mil. viae Aemiliae, rep. Rimazzani. Henzen 5119 descr. Kramerus. — 1) A. 143. 2) Legendum iudicat Kellermannus: Pro(pagatoribus) Roma[n(ae)] rei p(ublicae) d(ominis) n(ostris duobus) Fl(aviis) Valentiniano et Valente Im(peratoribus) victoriosis(simis) maximis semper Aug(ustis). — Titulus inferior scriptus est inter a. 364/367, nam illo anno Valentinianus et Valens Augusti facti sunt, a. 367 Gratianus, qui hoc titulo nondum commemoratur.

823 IMP · CAESAR | M · ANTONIVS · GORDIANVS · PIVS · FELIX | AVG ·
PONTIF · MAXI|MV³ TRIB · POTEST · V · COS · II | PP PROCOS¹ VIAM |
QVAE A NVCKERIAM (sic) SALER|NUM VSQVE PORRIGITVR | dIVTINA IN-

CVRIA PROR|sus CORRVP TAM PROVI|DENTIA SVA · REDDITO OR|dinario

5 VECTIGALI TVTE|^{lae} EIVS² RESTTVIT | II

Miliar. viae Capua Regium rep. Salerni. I. Neap. 6280 descr. Mommsenus. — 1) A. 242. 2) Cf. Mommsenum Bull. Inst. Arch. 1847 p. 175. I. Neap. p. 333.

824 *In antica:* THEODOSIO | ARCADIO¹ |

IMP · C · MARCus aurelius | BALERIVS · DIOcteti|ANVS · P · F² · INVICTus aug.
et | IMP · C · M AVRelius | MAXIMIANVS p. f. ³ invic|TVS · AVGVstus et |
FLAVIVS · VALerius | CONSTANTIVS et | GALERIVS val. maximianus | NOBB ·
CAess³ | PASSum m | X . . .

In latere: DD · NN⁴ · magno⁵ | MAXIMO · ET · FL | VICTORI · SEMPER ·
AVGG⁶ · BONO · RP · | NATu . . .

Mil. viae Herculiae Equo tutico Nerulum, Melfi rep. I. Neap. 6300. 6296. 6301a. — 1) A. 383/392; nam post Theodosio Valentiniani II nomen excidisse videtur, viz Honorii, qui Arcadio ut frater natu minor postponitur. Post Arcadio deest: b(ono) reip(ublicae) n(at)is simileve aliquid. 2) P(ius) F(elix). 3) A. 293/305, nam illo anno Constantius et Maximianus Caesares facti sunt, hoc Diocletianus et Maximianus Augusti abdicarunt. 4) D(ominis) n(ostris) (duobus). 5) AA · AC · N traditur, em. Mommsenus. 6) A. 387/388; nam anno 387 demum Valentinianus II ex Italia pulsus est a Maximo, a. 388 is ipse a Theodosio cum filio Victore profligatus perit. Posuerunt igitur miliarium Diocletianus eiusque collegae, deinde nomina sua superscribenda curarunt Theodosius Valentinianus et Arcadius inter a. 383 et 387, restaurata sine dubio via; Maximo imperante columna inversa laterique nomen eius filiiq[ue] inscriptum. Theodosii titulum vetustiore[m] puto quam Maximi; viz enim, si postea incisus esset, quadratarius Maximi nominibus pepercisset.

825 *Ab una parte:* IMP · CAES · M · AVR · VAL | MAXENTIO · P · FEL | IN-
VICTO · AVG | M · P · XI

Ab altera parte inverse: DD NN · IVL CRISPVS ET Ilici|nianus Ilici|nVS ·
ET | FL CONSTANTINVS · NOBB | CAESS M P | XI

Miliar. Veronae. Maffei Mus. Ver. 104, 2 cont. Mommsenus. (Orell. 1067). — Miliarium positum est Imperatore Maxentio, quo victo et occiso a. 312, inverso lapide Maxentii nomen in terram detrusum Caesarumque nomina inscripta sunt, inter a. 317/323, nam eo tantum tempore Licinianus Caesar fuit.

Miliaria in provinciis collocata.

826 *NV* · *aquilinus m. f.* | *Cos*¹ | *X²VIII* | *MANIOΣ AKYΛIOΣ* | *MANIOY YΠA-*
TOS | *ΡΩΜΑΙΩΝ* | *ΚΣ*

L. AQuilius m. f. | *FLORus*² | *ΛΕΥΚΙΟΣ ἀκυλ|λιοΣ μαρκου*
. . . |

In lapide magno rotundo ad fontem extra oppidum Guzelhissar, ubi
Tralles fuerunt. Corp. I, 557 restit. Cavedonius. — ¹) *A. u. 625.*
²) *Aliunde notus non est.*

827 *p. SERVEILIUS* · *P. f.* | *ISAVRICVS*¹ · *PROCOS* | *RESHIVIT*

In Angliam ex Asia advectus. Corp. I, 622. — ¹) *Est Vatie filius*
cos. a. u. 706 qui a. 708 provinciam Asiam obtinuit. Cic. ad fam. 13,
66—72.

828 *NV* · *SERGI* · *NV f.* | *PRO COS*¹ | *XXI*²

Col. mil. mutila rep. haud longe a Barcinone septentrionem versus.
Corp. I, 1486. II, 4956. — ¹) *Tempus quo Sergius proconsul Hispaniae*
citerioris fuerit incertum, sed scripturam Sergi pro Sergius indicium re-
motae aetatis esse adnotat Mommsenus. Consul huius nominis non in-
venitur, fuit igitur praetorius. — ²) *Ad quam viam pertineat lapis et unde*
milia numerentur plane incertum.

829 *Q. FABIVS* · *Q. F. LABEO*¹ | *PRO · COS* | *XCII*²

In altero exemplo in antica: Q. FABIVS · Q. F. LABEO | *PRO · Cos* | *XCIIII*

In postica: imp. caesar divi F | *augustus cos · XI · IMP · X · III* | *tribunicia*
*potESTATE · XVI*³ | *pontifex maxIMVS* | *vīa avGVSTA*

Col. mil. viae Augustae prope Ilerdam occidentem versus reperta.
Corp. I, 1484. 1485; II, 4924. 4925. 4920 ad exempla antiqua. —

¹) *Consulis a. u. 571 fortasse filium esse, proconsulatum certe hunc proba-*
biliter saeculo u. c. septimo tribuendum esse docet Mommsenus l. l.

²) *Milia passuum a summo Pyrenaeo numerari conicit Huebnerus.*

³) *A. u. 746/747.*

830 *IMP · Caesar* | *DIVI · F · AVG · PONT* | *MAX · COS · XII · COS* | *DESIG XIII* ·

IMP · XIII | *TRIB · POTEST · XX*¹

Mil. viae Narbons Arelatem, in mus. urbis Montpellier. Herzog Gall.
Narb. n. 628 qui descr. In reliquis quoque eiusdem lapidis exemplis
diversis locis repertis desunt numeri miliariorum. — ¹) *A. u. 751.*

831 *TI · CLAVDIVS · DRVSI · F* | *CAESAR · AVGVST* | *GERMANICVS* | *PONT ·*

MAX · TR · POT · III | *IMP · III · COS · III · P · P*¹ | *VII*

Miliar. viae Vienna Lugdunum rep in vico Solaise. Boissieu I. de Lyon p. 367 (366). — 1) A. 43.

832 IMP · CAESAR · DIVI · F | AVGVSTVS · COS · XIII · TRIB | POTEST · XXI¹ ·
PONTIF · MAX | Á · BAETE · ET · IANO · AVGVST | AD · OCEANVM² | LXIII
Cordubae. Corp. II, 4701 descr. Huebnerus. — 1) A. u. 752. 2) Cf. supra n. 800.

833 IMP · CAES | M AVREL · ANTO|NINO · AVG · POM | MAX · TR · POT · XVI |
COS · III · ET | IMP · CAES | L · AVREL · VERO · AVG | TR · POT · II · COS ·
II¹ | A · COL · AGRIPP | M · P · XXX²

Col. mil. viae a col. Agrippina Rigomagum, haud longe a Rigomagum rep. Brambach I. Rhen. 1931 (Orell. 876) qui descr. — 1) A. 162. 2) A col(onia) Agrippa(inensium) m(ilia) p(assuum) XXX.

834 IMP CAES | M AVRELIVS | ANTONINVS | PIVS AVGVSTVS | PARTHICVS |
MAXIMVS BRI|TANNICVS MA|XIMVS GERMA|NICVS MAXI|MVVS TRIBVNI-
CI|AE POTESTATIS | XVIII¹ CONSVL | IIII PATER PATRI|AE RES TI-
TVIT | CLXXXV

in eadem infra: D N FL | CLAUDIO | IVLIANO | SEMPER | AVG²

In col. mil. viae Carthagine Thevesten. Renier 4396 qui descr. — 1) A. 216. 2) A. 360/363.

835 M · P · V¹ | IMP CAES FLA IVL | CONSTANTIVS PIVS FEL | AVG VICTOR
MAXIMVS | TRIVMFATOR AETERNVS | DIVI CONSTANTINI OPTIMI |
MAXIMIQVE PRINCIPIS ꝛ² DIVO|RVM MAXIMIANI ET | CONSTANTI NE-
POS DIVI | CLAVDI PRONEPOS PONTI|FEX MAXIMVS GERMANICVS |
5 ALAMANNICVS³ MAXIMVS | GERM MAX GOHTICVS | MAXIMVS ADIABEN⁴
MAX⁵ | TRIBVNICIAE POTESTATIS | XXXII IMP XXX CONSVLI VII⁶ | PP
PROCONSVLI VIIS MVNIT|IS PONTIBVS REFECTI (sic) | RECUPERATA RE
PVBLICA⁷ | QVINARIOS LAPIDES PER IL|LYRICVM⁸ FECIT | AB ATRANTE
AD FLVMEN | SAVVM⁹ MILIA PASSVS | CCCXLVI

Col. candidi marmor. rep. Sirmii (Mitrovic). Corp. III, 3705. Lectio est certa. — 1) M(ilia) p(assuum) quinque. 2) F(ilius) in lapide desideratur. 3) ALAMANNICVS in lap. 4) ADIABIN in lap. 5) 'Appellationes Germanici Alamannici et Germanici nude pertinere videntur ad bella non satis nota gesta inter a. 323 et 332, Gothici maximi ad Gothicam victoriam a. 332, Adiabeni maximi ad bellum in Mesopotamia feliciter gestum a. 338'. Mommsenus l. l. 6) 'A. 354 quo ipso anno consul processit septimum'. Mommsenus l. l. 7) 'Magnentio scilicet profligato a. 353'.

Mommsenus l. l. ⁸⁾ 'Illyricum intellegitur occidentale, quod fuit sub praefecto praetorio Italiae'. *Mommsenus l. l.* ⁹⁾ 'Via indicatur Atrante Sirmium et inde Singidunum, quae in itin. Hierosolym. est m. p. CCCLXII, quae numero tituli satis conveniunt'. *Mommsenus l. l.* — Ceterum hoc unicum adhuc est exemplum lapidum quinariorum.

836 IMP CAES P HE|LVIO PERTINA|CE AVG P P TRIB P | COS II¹ · L ·
NAEVIO | QVADRATIAN|O · LEG · AVG · PR | PR² · A · LAMBAESE | M ·
P | LVIII

Miliar. quadrangulare viae Lambaesi Gemellas, rep. Sba-Meghata. Renier n. 4305. — ¹⁾ A. 193. ²⁾ Alibi additur curante, curam agente cet.

837 SALVIS D N | THEODOSIO ET | VALENTINIANO | P F V AC TRIVM |
SEMPER AVG cos. XV¹ | CONS VIR INL | auXILIARIS PR Prae|TO GAL-
LIARUM | ARE MASSIAM mili|ARIA PONI S | M P PRIMVM

Col. miliar. Arelate rep. Herzog Gall. Narb. n. 625 (Orell. 3330) qui descr. — Legendum: Salvis d(ominis) n(ostris) Theodosio et Valentiniano p(tis) f(elicibus) v(ictoribus) ac trium(fatoribus) semper Aug(ustis) cos. XV, cons(ularis), vir inl(ustris) Auxiliaris pr(aefectus) praeto(rio) Galliarum Are(late) Massiam miliaria poni s(tatuit). M(ille) p(assuum) primum. — ¹⁾ Theodosius cos. XV fuit a. 435, Valentianus IIII, minor igitur numerus praetermissus est. *Exempla antiquiora lacunam ante numerum XV non indicant, et nescio an recte. Certe xv cons(ule) non ita offenderet, ut cons(ularis) tam nude ante nomen et id quod est vir inlustris positum.*

838 IMP CAES | c. iulio vero | maximino | P f. inVCTO AVG | PONT · MAX TRIB |
POT // IMP · V¹ · COs | PROCOS PP ET | c. iulio vero maximo | NOBILISSIMO
CAES | PRINCipi iuVENTVIS | // // // // germa|NICIS DACICIS SARMA|TICIS
MAXIMIS | LEG II AD | AB AQ M III

Col. mil. viae Aquinco Mursam, haud longe ab Aquinco rep. Corp. III, 3708 descr. Mommsenus. — Legendum: Imp(eratori) Caes(ari) C. Iulio Vero Maximino P(io) F(elici) invicto Aug(usto) pont(ifici) max(imo), trib(unicia) pot(estate) . . . , imp(eratori) V, co(n)s(uli), proco(n)suli, p(a-tri) p(atriciae) cet. leg(io) II ad(iutrix). Ab Aq(uinco) m(ilia) p(assuum) III. — ¹⁾ A. 237 cf. Orell. 5045. 5524.

839 EX AVCTORITATE | IMP CAES T AEL HA|DRIANI ANTONINI | AVG PII¹
P P VIA A MILE|VITANIS MVNITA EX | INDVLGENTIA EIVS DE | VEC-
TIGALI ROTARI² | II

Col. rep. prope Milevum Numidiae. Renier n. 2300 cf. alterum exemplum ibid. n. 2301 cum numero IIII. — 1) A. 138/161. 2) Cf. supra n. 823.

840 PERPETVO | NOBILISSI|MO MAXI|MIANO | CAESARI¹ | M I | R · P · C · I.²

840a IMP · CAES · M | AVRELIO · ANTO|NINO · INVICTO · PIO | FELICI³ · AVG ·
P · M | TRIB · P · COS · P · P | PROCOS · R · P · M · D⁴

840b IMP CAES M AVRELI|O SEVERO ANTONI|NO PIO FELICI AVG | PART
MAX BRIT | MAX GER MAX | PONT MAX TR | POT XVII⁵ IMP III |
COS IIII PROCOS | R · P · LAMASB | ANTONINIANA | M VIII⁶

840c imp. CAES M AV|RELIVS SEVERVS | ALEXANDER PI|VS FELIX AVG⁷
PO|NTIF MAX TRIB P|OT P P COS DIVI | MAGNI ANTO|NN FL MLARIA |
COMMEANTI|BVS INOVAVIT | DE R P SVA LA|MASBA

Columnae miliariae viae Lambaesi Dianam et Lamasbam diversis locis rep. Ren. 4316. 4323. 4332. 4336. — 1) A. 293/304. 2) M(iliarium) primum. R(es) p(ublica) c(oloniae) L(ambaesitanorum). 3) A. 198/217, sed sine dubio eodem quo sequens i. e. a. 214. 4) R(es) p(ublica) m(unicipii) D(ianensium). 5) A. 214. 6) R(es) p(ublica) Lamasb(ensium) Antoniniana. M(ilia) VIIII. Antoniniana dicitur in honorem Caracallae. 7) A. 222/235.

841 M AVRELIO | CARINO NO|BILISSIMO | CAES · PRINC | IVVEN¹ · RESP |
COL THAMG | X²

841a IMPERAN|TE DOMIN|O NOSTRO | MAXIMI|ANO | AVG³ | | . . .
RES P COL | thamug. | X

841b AETERNO a | NOS⁴ CAESARI | CONSTAN|TIO AVG⁴ O REST⁵ | R P
COL THAMVG

841c DOM N LICIN|IO LICINIA|NO AVG⁶ | RES P COL | THAMVG | X

841d AETERNO | LICINIO D | NOS⁴ AVG⁶ | RES P COL | THAMVG | X

In miliaris columnis quinque similibus, eodem omnibus loco in via Lambaesi Thamugadem rep. Renier n. 4370 — 4375 qui descr. — 1) A. 282/283; nam a. 284 Augustus appellatus est. 2) Resp(ublica) col(oniae) Tham(u)g(adensium). M(ilia) x. 3) A. 286/305. 4) A. 305/306. 5) O(rbis) rest(itutori). 6) A. 307/323. Apparet igitur Thamugadenses in honorem Caesarum Augustorumve quibus deinceps a. 282 — 323 subiecta erat Africa miliaria eodem loco complura collocasse.

842 IMP · CAES · DIVI | SEVERI · NEPOT · DI|VI · ANTONINI MAG | FIL · M ·
AVRELIO | antonino pio felici | aug. tr. p. III · COS · | III¹ · P · P · PROCOS · C ·
A · | AQ · AB · AQ · LEVG | IIII² ·

Prope Steinbach in magno ducatu Badensi rep. Brambach I. Rhen. 1956

qui descr, — ¹⁾ A. 220. ²⁾ C(olonia) A(urelia) Aq(uensium). Ab Aq(uis) leug(ae) IIII. In toto imperio Romano spatia viarum millibus passuum numerantur, tantummodo in Germaniae superioris Galliaeque nonnullis viis leugae pro iis usurpatae inveniuntur.

Termini.

843 TI · CLAVDIVS | DRVSI · F · CAISAR | AVG · GERMANICVS | PONT · MAX · TRIB · POT | VIII · IMP · XVI · COS · III · | CENSOR · P · P¹ | AVCTIS · POPVLI · ROMANI | FINIBVS · POMERIVM | AMPLIAIT² · TERMINAIIQ
Romae in cippo. *Grut.* 196, 4 descr. *Smetius* (Or. 710). — ¹⁾ A. 49.
²⁾ Cf. *Tac. Ann.* XII, 23 *Vopisc. Aurel.* 21, *Henzen Bullet. Inst. arch.* 1857 p. 11 et infra n. 917. 920.

844 COLLEGIVM | AVGVVRM · AVCTOR, | IMP · CAESARE · DIVI | TRAIANI · PARTHICI · F | DIVI · NERVAE · NEPOTE | TRAIANO · HADRIANO | AVG · PONTIF · MAX · TRIB | POT · V · COS · III¹ · PROCOS | TERMINOS · POMERII | RESTITVENDOS · CVRAVIT
Romae in cippo. *Grut.* 198, 1 descr. *Smetius* (Orell. 811). — ¹⁾ A. 121.

845 P · SERVEILIVS · C · F | ISAVRICVS · | M · VALERIVS · M · F | NV · N · MESSAL | CENS¹ | EX · S · C · TERMIN
In sinistra Tiberis ripa. *Corp. I*, 609 *Ritschl LXXXIX*Δ; cf. alterum eiusdem tituli exemplum n. 610.

845a M · VALERIVS · M · F | NV · N · MESSALL | P · SERVILIVS · C · F · | ISAVRIC · CENS | EX · S · C · TERMINAR
In dextra Tiberis ripa. *Corp. I*, 610 sec. *Fabrettium*; cf. alia eiusdem tituli exempla huic fere paria n. 611 — 614. — ¹⁾ A. u. 699/700 cf. *Borghesi Opp.* IV, 21 sq. 44 sq. *Idem demonstravit ripam Tiberis denuo terminatam esse post inundationem a. u. 700.* *Dio* 39, 61.

846 C · MARCIVS · L · F · L · N | CENSORIVS | C · ASINIVS · C · F · GALLVS¹ | COS² | EX · S · C · TERMIN | R · R³ · PROXIM · CIPPVS · PED · XLII⁴ in quibusdam additur: CVRATORES · RIPARVM | QVI PRIMI · FVERVNT⁵ | EX · S · C · RESTITVERVNT

Romae in Tiberis ripa. *Grut.* 1078, 10; cf. alia exempla 196, 1. 197, 2. 1022, 1. *Descr.* *Smetius*. — ¹⁾ In aliis inverso ordine. ²⁾ A. 746. ³⁾ R(ecta) r(egione). ⁴⁾ In aliis alius numerus. ⁵⁾ Circa a. 15 p. C. cf. *Corp. I* p. 180.

847 IMP · CAESAR · DIVI · F | AVGVSTVS | PONTIFEX · MAXIMVS | TRIBVNIC · POTEST · XVII¹ | EX · S · C · TERMINAVIT | R · R · PROX · CIPP · PED · CLXVIS²

Romae. Grut. 196, 3 vidit Smetius (Orell. 5011). — 1) A. 747/48.
 2) *In aliis exemplis alius numerus.*

848 C · VIBIVS · C · F · RVFVS | SEX · SOTIDIVS · SEX · F · STRABO | LIBVSCID |
 C · CALPETANVS · C · f. · STATIVS¹ · RVFVS | M · CLAVDIVS · M · F · MAR-
 CELLVS | L · VISELLIVS · C · F · VARRO² | CVRATOR · RIPARVM · ET ·
 ALVEI · TIBERIS | EX · S · C · TERMIN

Romae. Grut. 197, 3 descr. Smetius. — 1) CESTATIVS traditur cf. Grut. 237, 8 et infra n. 854. 2) Consul fuit a. 24. Curatores erant post Augustum ante Vespasianum cf. Mommsenum Corp. I p. 180.

849 EX · AVCTORITATE | IMP · CAESARIS · DIVI | TRAIANI · PARTHICI · F |
 DIVI · NERVAE · NEPOTIS | TRAIANI · HADRIANI | AVG · PONTIF · MAX ·
 TRIB | POTEST · V · IMP · IIII · COS · III¹ | L · MESSIVS · RVSTICVS ·
 CVRATOR | ALVEI · ET · RIPARVM · TIBERIS · ET | CLOACARVM · VRBIS ·
 5 R · R · RESTITVIT | SECVNDVM · PRAECEDENTEM | TERMINATIONEM ·
 PROXIM · CIPP | PED · CXV S²

Romae. Grut. 197, 5 cf. Smet. 8, 10 descr. Smetius. — 1) A. 121.
 2) *Numerus variat.*

850 IMP · CAES · M · AVRELIVS · ANTONINVS · AVG | PONTIF · MAX · TRIB ·
 POTEST · XV · COS · III · ET | IMP · CAES · L · AVRELIVS · VERVS · AVG |
 TRIB · POT · COS · II¹ · TERMINOS · VETVSTATE | COLLAPSOS · EXAL-
 TAVERVNT · ET · RESTITVE|RVNT · R · R · PROXIMO · TERMINO · PED ·... |
 5 POSITOS · EX · AVCTORITATE · IMP · CAESARIS | NERVAE · TRAIANI ·
 AVG · CVRANTE | A · PLATORIO · NEPOTE · CALPVARNIANO | CVRAT ·
 ALVEI · TIBERIS · ET · RIPARVM | ET · CLOACARVM · VRBIS

Romae. Henzen 5472 ad exempla antiqua. — 1) A. 161.

851 D · D · N · N · PROVIDENTISSIMI · IMPP | DIOCLETIANVS · ET · MAXI-
 MIANVS | INVICTI · AVGVSTI · RIPAM · PER · SERIEM | TEMPORVM ·
 CONLAPSAM · AD · PRISTINVM | STATVM · RESTITVERVNT · PER · PED ·
 C · X | CVRANTE · MANIO · ACILIO · BALBO | SABINO · V · C · CVRAT ·
 5 ALVEI · TIBERIS | RIPARVM · ET · CLOACARVM · SACRAE · VRBIS

Romae, trans Tiberim ad ripam. Grut. 198, 5 ex Ursini schedis.

852 ID · QVOD · INTRA · CIPPOS | AD CAMP · VERSVS · SOLI | EST · CAES ·
 AVGVST · REDEM TVM | A PRIVATO · PVBLICAVIT¹
Romae. Grut. 200, 1 descr. Gudius. — 1) Cf. Suet. Aug. 32.

853 si. claudius caes. aug. | l. visellius p. f. | ex S · C | CENSORES¹ | LOCA · A ·

PILIS · ET · COLVMNIS | QVAE · A · PRIVATIS | POSSIDEBANTVR · CAUSA |
 COGNITA · EX · FORMA² · IN | PVBLICVM · RESTITVERVNT
Romae. Maffei m. Ver. p. 306 n. 7 (Orell. 3133). — ¹) Ita supplendum esse Claudiana littera a demonstrat. Cf. Borghesium Opp. IV p. 76. Pertinet igitur ad a. 47/48 (cf. infra n. 897) vel potius ad a. 48, cum adhuc certe in monumento hoc anno antiquiore Claudianae litterae repertae sint nullo (cf. Buechleri librum de Claudio Caesare grammatico). ²) De formis agri publici in tabulis aereis exaratis cf. Mommsenum script. grom. ed. Lachmann II p. 152 sqq.

854 T · QVINCTIVS · CRISPINVS | VALERIANVS¹ | C · CALPETANVS · STATIVS · RVFVS² | C · PONTIVS · PELIGNVS³ | C · PETRONIVS · VMBRIANVS⁴ | M · CRASSVS · FRVGI⁵ | CVRATORES | LOCOR · PVBLICOR · IVDICAND | EX · S · C⁶ · CAUSA · COGNITA | EX · PRIVATO · IN · PVBLIC ·
 5 RESTITVER

Romae. Grut. 200, 6 descr. Smetius. Cf. de hoc titulo Borghesium Opp. III p. 363, qui ad Tiberii aetatem pertinere demonstravit. — ¹) Cos. suff. a. 2. ²) Cf. Murat. 685, 1. Grut. p. 197, 3. ³) Cf. infra n. 1131. ⁴) Cf. Borghesium l. l. qui consulem putat fuisse a. 25. ⁵) Cos. a. 27. ⁶) Non confundendi cum magistratu plane diverso curatoribus aedium sacrarum operum locorumque publicorum cf. Marinius Atti II p. 775.

855 IMP · CAESAR | VESPASIANVS · AVG | PONTIF · MAX · TRIBVNIC | POSTEST · VI · IMP · XIII · P · P | COS · VI · DESIG · VII · CENSOR¹ | LOCVM · VINIAE · PVBLICAE | OCCVPATVM · A PRIVATIS | PER · COLLEGIVM · PONTIFICVM | RESTITVIT

Romae. Grut. 200, 2 descr. Smetius (Or. 3261). — ¹) A. 75.

856 CN · SENTIVS · SATVRNINVS | C · CLODIVS · LICINVS¹ · COS² | TERMINAVERVNT · LOCVM | PVBLICVM · AB PRIVATO

Romae. Orelli 3260 sec. Odericum. — ¹) In altero exemplo inverso ordine. ²) A. 4.

857 IMP CAESAR M AVRELIVS | ANTONINVS · AVG | GERMANICVS · SARMAT · ET | IMP · CAESAR · L · AVRELIVS | COMMODVS · AVG | GERMANICVS · SARMATIC¹ | HOS · LAPIDES · CONSTITVI IVSSERVNT | PROPTER · CONTROVERSAS · QVAE | INTER · MERCATORES · ET · MANCIPES | ORTAE
 5 ERANT VTI FINEM | DEMONSTRARENT VECTIGALI | FORICVLIARI ET² ANSARI | PROMERCALIVM · SECVNDVM | VETEREM · LEGEM · SEMEL · DVM | TAXAT · EXIGVNDQ

Romae. Marini, Iscr. Albane p. 28 qui descr. Duo praeterea exempla

horum lapidum ante omnes sine dubio portas Romae olim constitutorum nobis innotuerunt per Einsiedlensem; in altero in via Salaria rep. abest Imp. Commodi mentio, pro iusserunt legitur iussit (Einsiedl. p. 74a ed. Haenel p. 125), in altero Commodi loco M. AVRELIUS SEVERVS ALEXANDER PIVS FELIX AVG, post iusserunt verbum MAXIME legitur cf. Mommsenium Ber. d. sächs. Ges. d. Wiss. 1850 p. 309. — ¹) A. 176/180. ²) TE in lapide fuit.

858 IVSSV · IMP · CAESARIS | QVA · ARATRV · DVCTVM | EST
Capuae in compluribus terminis ingentibus. I. Neap. 3590 descr. Mommsenus (Orell. 3683). — Pertinet ad renovationem coloniae, qua vetus limitatio tollebatur, nova pertica vexillo posito et aratro circumducto (cf. Cic. Phil. II, 40, 102) condebatur. Rudorff Scr. grom. ed. Lachmann II p. 411.

859 In columnae latere: C · SEMPRONIUS TI. F. GRAC | AP · CLAVDIVS · C · F ·
POLC | P · LICINIUS · P · F · CRAS | III · VIR · A · I · A¹

In vertice columnae:

'Sul lato destro di S. Angelo in Formis nel luogo detto il Calcarone'. Corp. I 552 Ritschl tab. XCVIII_{AB} cf. enarrat. p. 49. — ¹) Triumvir(i) a(gris) i(udicandis) a(dsignandis). Anno 622/633 cf. Mommsenium l. l. ²) Inscriptio est qualis in agro limitato verticibus cipporum in decumanis cardinibusque positorum incidi solebat cf. Scr. gromat. ed Lachm. p. 171sq. Agrum autem Campanum, in quo haec columna reperta est triumviri limitaverunt cf. Mommsenium l. l.

860 In columnae latere: M · FOLVIVS · M · F · IAC | C · SEMPRONIUS ·
TI · F · GRAC | C · PAPERIVS · C · F · CARB | III · VIRE · A · I · A¹

Columna parva rotunda rep. in agro Aeclanensi in territorio Roccae S. Felicis in loco q. d. Costa Diana. In loco non multum distante duae columnae similes inventae sunt, quarum in altera inscriptio plane eadem legitur, in altera quae fuit in latere hodie deest; in vertice columnarum inscriptiones leguntur hae:

in prima quam dedi:

in altera:

in tertia:

Quarta truncata reperta est 'nell' ultimo oriental casale di Arienzo

detto Capo di Conca nel luogo detto S. Lucia', hodie periit; mihi a dextra fracta videtur fuisse atque ita periisse cognomina et A · I · A post IIIVIR. Inscripta sunt:

C · SEMPRONIVS · A · F | AP · CLAVDIVS · C · J | P · LICINIVS · P · F |
III · VIR

Corp. I, 554 — 556 Add. p. 558 n. 1504. Ritschl. tab. LV. (Henzen 6464). — ¹) A. 624/625 cf. Mommsenum l. l. 'Hae columnae agrum tantum publicum a privato distinxerunt, neque quidquam ad limitationem pertinuerunt; ideo alius generis sunt verticum inscriptiones, tertiaeque legenda: f(undus) p(ossessoris) vet(eris), similisque formula in reliquis quoque videtur fuisse'. Mommsenus l. l.

861 M · TERENTIVS · M · F | VARRO · LVCVLLVS | PRO · PR¹ · TERMINOS |
RESTITVENDOS | EX · S · C · COERAVIT | QVA · P · LICINIVS | AP ·
CLAVDIVS | C · GRACCVS · III VIR | A · D · A · I² · STATVERVNT

In territorio Fanestri prope fines Pisaurensium. Corp. I, 583. (Orell. 570). — ¹) Pro pr(aetore). Anno 672/3 cf. Mommsenum l. l. ²) Triumvir(i) a(gris) d(andis) a(dsignandis) i(udicandis). Cf. de hoc titulo Mommsenum l. l. p. 156.

862 IMP · CAESAR | VESPASIANVS | AVG · COS · VIII¹ | FINES · AGRORVM |
DICATORVM | DIANA · TIFAT · A | CORNELIO · SVLLA | EX · FORMA ·
DIVI | AVG · RESTITVIT

Capuae in cippo. I. Neap. 3575 descr. Mommsenus. (Orell. 1460). — ¹) A. 77.

863 Initio tres versus perierunt | Q · RAVELIO . . J | P · COMINIO · P · F |
L · MALIO · C · F | QVAISTORES¹ | SENATV D² | CONSVLVERE | IEI
. . ³ CENSVERE | AVT · SACROM | AVT · POVBLICOM | ESE
Supra fracta est | . . . NATV | CONSOLTVE . . | AVT SACROM |
⁵ AVT POVBLICOM | LOCOM · ESE · Q · . . | CENSVERE

Venusiae rep. sed uterque lapis periit. Corp. I, 185. 186 ad exempla antiqua (Cimagliam imprimis). — ¹) Quaestores hosce, quippe qui sex videantur fuisse senatumque consulant, alius generis esse ac Romanos componendosque cum Firmanis quinque Corp. 1, 181 Romanorumque III viris sacris conquirendis donisque persignandis (Liv. 25, 7) aetatisque imperatoriae curatoribus quinque locorum publicorum iudicandorum n. 854 adnotat Mommsenus. ²) D quid significet non liquet. ³) IEI? Mommsenus.

864 EX · AVCTORITATE | IMP · CAESARIS | VESPASIANI · AVG · | LOCA · PV-
BLICA A PRIVATIS | POSSESSA · T · SVEDIVS CLEMENS¹ | TRIBVNVS ·
CAVSIS · COGNITIS · ET | MENSVRIS · FACTIS REI | PVBLICAE POMPEIA-
NORVM | RESTITVIT

Pompeii in cippo quadrato. I. Neap. 2314 descr. Mommsenus. —

¹) Cf. Tac. hist. I, 87. II, 12 infra n. 1953.

865 *Exemplum antiquius:* L CAECILIUS Q F¹ · PRO · COS | TERMINOS · FINIS-
QVE EX | SENATI · CONSVLTO · STATVI | IOVSIT · INTER · ATESTINOS |
ET · PATAVINOS

Exemplum recentius: L · CAECILIVS · Q · F · PR | OCOS EX TERMINOS |
FINISQVE · EX · SENATI | CONSVLTO STATVI · IVSIT | INTER · ATESTI-
NOS | PATAVINOSQVE

*In monte Venda rep., qui est Euganeorum altissimus, in lapide praegrandi
et rudi. Corp. I, 547 Ritschl tab. LVIII a b (Henzen 5114).*

865a *In columna minore superiore:* | SENATI
/ O / / / LTO STATVI | IVSIT

In columna maiore inferiore: L · CAECILIVS · Q · F | PRO · COS |
TERMINOS | FINISQVE · EX | SENATI · CONSVLTO | STATVI · IVSIT ·
INTER | PATAVINOS | ET · ATESTINOS

*In colle Euganeo q. d. Téolo rep. in columnis duabus, quarum minor
olim superposita fuit maiori eius rei causa incavatae. Corp. I, 548
Ritschl tab. LVIII c. b. (Henzen 5115). — ¹) Aut Metellus Calvus (cos.
a. u. 612) aut Metellus Diadematus (cos. a. u. 637) est, sed ad priorem
pertinere ob titulum n. 866 verisimilius est.*

866 SEX · ATILIVS · M · F · SARANVS · PROCOS¹ | EX · SENATI CONSVLTO |
INTER · ATESTINOS · ET · VEICETINOS | FINIS · TERMINOSQVE · STATVI ·
IVSIT

*'In villa Lobiae agri Coloniensis, quae est in confinio agri Vincentini'
Iucundus. Corp. I, 549 Ritschl tab. LV b (Orell. 3110). — ¹) A. u. 619,
consul enim a. 618 fuit.*

867 EX AVCTORITATE | IMP · CAES · VESPASIANI | AVG · PONTIFICIS · MAX |
TRIB · POTEST · V · COS · V | DESIG · VI¹ | CN · PINARIVS · CORNEL |
CLEMENS LEG · EIVS PRO PR | EXERCITVS GERMANICI | SVPERIORIS ·
INTER | VIENNENSES ET CEVTRONAS | TERMINAVIT

*Faucigny. Mitth. d. antiquar. Ges. in Zürich 1865, (XV) p. 206 ed.
Keller et Meyer. — ¹) A. 74.*

868 FINIS INTER NEDITAS ET CORINIENSES | DERECTVS MENSVRIS ACTIS
IVSSV | MECENI GEMINI¹ LEG PER A RESIVM | MAXIMVM 7 LEGIONIS
XI PRINCIPEM | POSTERIOREM COR I² | ET PER D AEBVTIVM | LIBER-
ALEM 7 EIVSDEM LEG ASTATVM POSTERIOREM CHOR I

Corinii (Karin). Corp. III, 2883 (Or. 3452) ad exempla antiqua. —

¹) *Scitibendum M. Duceni Gemini cf. Tac. Ann. 15, 18 (consularis a. 62); hist. 1. 14. ²) Co[r(tis)] I i. e. primae, Traditur COH.*

869 D N | IMP CAE MVRELO SEVERO ALEXANDRO PIO FELICE | AVG
TERMIN AGGRORVM (sic) DEFENSIONIS¹ (sic) MATIDAE AD SIGNNTVR
COLO|NS KASTVRRENSI | IVSSV V E AXI AEL|N² PROC · AVG R P |
PER CAE³ · MARTIAE | AGRMESORE

In vico Meris in medio campo Medschanensi Mauretaniae Caesariensis. Annuaire de Constantine 1864 p. 101. Rev. arch. nov. ser. X (a. 1864) p. 218. — Legendum: D(omino) n(ostro) Imp(eratore) Cae(sare) M. Aurelio Severo Alexandro Pio Felice Aug(usto) termini a(g)rorum defensionis Matidiae adsignantur colonis Kasturrensi(bus), iussu v(iri) e(gregii) Azi Aeliani proc(uratoris) Aug(usti) r(ationis) p(rivatae) per Cae(cilium?) Martiale(m) agrime(n)sore(m). — ¹) Renierus legit DEFENSIONIS et pro eo habet quod est definitionis; vix recte. Mihi est defensionis. ²) Cf. n. 1294. ³) Renierus: per Cae(sariensem); vix recte.

870 EX AVCTOR | IMP TRAIANI HADRIANI CAESARIS AVG | AG CR AG
SIPAP¹

Cirtae (Constantine). Renier n. 1810. — ¹) Ag(er) Cir(tensium). Ag(er) Sipap(ensium).

871 TER · AVGVST · DIVIDIT | PRX · LEG | IIII¹ · ET AGRVM IVLIOBRIG
In cippis compluribus prope Retortillo repertis. Corp. II, 2916. — Lege: Ter(minus) August(alis) dividit prat(um) leg(ionis) IV et agrum Iuliobrig(ensem). ¹) 'Legio haec quarta sine dubio Macedonica est, e nummis coloniae Caesaraugustanae nota, quae in Hispania tetendit inde ab Augusto usque ad Claudium, qui in Germaniam eam avocavit. Unde tempus horum cipporum aliquo modo definitur'. Huebnerus l. l.

872 Q. M. Minucieis Q. f. Rufeis¹ de controversiis inter | Genuateis
et Veituriis² in re praesente cognoverunt, et coram inter eos
controversias composeiverunt, | et qua lege agrum possiderent
et qua fineis fierent dixerunt. Eos fineis facere terminosque
statui iuserunt; | ubi ea facta essent, Romam coram venire
iuserunt. Romae coram sententiam ex senati consulto dixerunt³
eidib(us)⁴ | Decemb(ribus) L. Caecilio Q. f. Q. Muucio Q. f.
co(n)s(ulibus).⁵

- Qua ager privatus casteli Vituriorum est, quem agrum eos vendere heredemque | sequi licet, is ager vectigal(is) nei siet. §.
- 10 Langatium fineis agri privati. Ab rivo infimo, qui oritur ab fonte in Mannicelo⁶ ad flovium | Edem; ibi terminus stat. Inde Ede⁷ flovio suso vorsum inflovium Lemurim.⁸ Inde flovio Lemuri susum usque ad rivom Comberane(am). | Inde rivo
- 15 Comberanea susum usque ad comvalem Caepziemam; ibi termina duo stant circum viam Postumiam.⁹ Ex eis terminis recta | regione in rivo Vendupale. Ex rivo Vindupale in flovium Neviascam. Inde dorsum fluio Neviasca in flovium Procoberam.¹⁰ Inde | flovio Procoberam deorsum usque ad rivom Vinelascam
- 20 infumum; ibei terminus stat. Inde sursum rivo recto Vinelasca; | ibei terminus stat propter viam Postumiam. Inde alter trans viam Postumiam terminus stat. Ex eo termino, quei stat | trans viam Postumiam, recta regione in fontem in Manicelum. Inde deorsum rivo, quei oritur ab fonte ex Manicelo, |
- 25 adterminum, quei stat ad flovium Edem.
- Agri poplici quod Langenses possident, hisce finis videntur esse. Ubi confluont | Edus et Procobera, ibei terminus stat. Inde Ede flovio sursuorsum in montem Lemurino infumo; ibei terminus | stat. Inde sursumvorsum iugo recto monte Lemurino;
- 30 ibei terminus stat. Inde susum iugo recto Lemurino; ibi terminus | stat in monte pro cavo.¹¹ Inde sursum iugo recto in montem Lemurinum summum; ibi terminus stat. Inde sursum iugo | recto in castelum, quei vocitatust Alianus; ibei terminus stat. Inde sursum iugo recto in montem Ioventionem;¹² ibi
- 35 terminus | stat. Inde sursum iugo recto in montem Apeninum, quei vocatur Boplo; ibei terminus stat. Inde Apeninum iugo recto | in montem Tuledonem; ibei terminus stat. Inde deorsum iugo recto in flovium Veraglascam in montem Berigiemam | infumo; ibi terminus stat. Inde sursum iugo recto in montem
- 40 Prenicum;¹³ ibi terminus stat. Inde dorsum iugo recto in | flovium Tulelascam; ibi terminus stat. Inde sursum iugo recto Blustiemelo in montem Claxelum; ibi terminus stat. Inde | deorsum in fontem Lebriemelum; ibi terminus stat. Inde recto rivo Eniseca¹⁴ in flovium Porcoberam; ibi terminus stat. | Inde
- 45 deorsum in floviom Porcoberam, ubei conflovont floci Edus et Porcobera; ibi terminus stat. §.
- Quem agrum poplicum | iudicamus esse, eum agrum castelanos Langenses Veiturios possidere fruique videtur oportere. Pro eo agro vectigal Langenses | Veituris in poplicum Genuam dent in

- 50 anos singulos vic(toriatos) n(ummos) CCCC.¹⁵ Sei Langenses eam pequniam non dabunt neque satis | facient arbitratu Genuatium, quod per Genuenses mora non fiat, quo setius eam pequniam acipiant: tum quod in eo agro | natum erit frumenti partem vicensumam, vini partem sextam Langenses in poplicum
- 55 Genuam dare debento | in annos singulos.
 Quei intra eos fineis agrum posedet Genuas aut Viturius, quei eorum posedeit k. Sextil(ibus) L. Caicilio | Q. Muucio co(n)s(ulibus), eos ita posidere colereque liceat. Eis,¹⁶ quei possidebunt, vectigal Langensibus pro portione dent ita uti ceteri |
- 60 Langenses, qui eorum in eo agro agrum posidebunt fruenturque. Praeter ea in eo agro niquis posideto nisi de maiore parte | Langensium Veiturius sententia,¹⁷ dum ne alium intro mitat nisi Genuatem aut Veiturium colendi causa. Quei eorum de maiore parte | Langensium Veiturium sententia¹⁷ ita non pa-
- 65 rebit,¹⁸ is eum agrum nei habeto nive fruimino.
 Quei | ager compascuos erit, in eo agro quo minus pecus pascere Genuates Veituriusque liceat ita uti in cetero agro | Genuati compascuo, niquis prohibeto, nive quis vim facito, neve prohibeto quo minus ex eo agro ligna materiamque | sumant utan-
- 70 turque.
 Vectigal anni primi k. Ianuaris secundis Veturis Langenses in poplicum Genuam dare | debento. Quod ante k. Ianuar(ias) primas Langenses fructi sunt eruntque, vectigal invitei dare nei debento. §.
- 75 | Prata quae fuerunt proxuma faenisice¹⁹ L. Caecilio Q. Muucio co(n)s(ulibus) in agro poplico, quem Viturios Langenses | possident et quem Odiates²⁰ et quem Dectunines et quem Cavaturineis²¹ et quem Mentovines²² possident, ea prata, | invitis Langensibus et Odiatibus et Dectuninebus et Cavaturines et
- 80 Mentovines, quem quisque eorum agrum | possidebit, inviteis eis niquis sicut nive pascat nive fruatur. Sei Langenses aut Odiates aut Dectunines aut Cavaturines | aut Mentovines malent in eo agro alia prata inmittere defendere sicare, id uti facere liceat, dum ne ampliorem | modum pratorum habeant, quam proxuma
- 85 aestate habuerunt fructique sunt. §.
 Viturios quei controversias | Genuensium ob iniurias iudicati²³ aut damnati sunt, seiquis in vinculeis ob eas res est, eos omneis | solvei mittei leiberarique²⁴ Genuenses videtur oportere ante eidus Sextilis primas.

90 Seiquoi de ea re | iniquom videbitur esse, ad nos adeant primo quoque die et ab omnibus controversis i. thono publ. li.²⁵

| Leg(ati) Mogo Meticanio Meticoni f(ilius), Plaucus Peliani(o) Pelioni f(ilius).

In tabula ahenea prope Genuam (ad fluvium Saccum in valle Polceverana rep. Corp. I, 199 Ritschl tab. XX. (Orelli 3121). — 1) 'Uterque cum oriundi essent ab eo qui subegit Ligures Q. Minucio Rufo cos. a. 557, avito iure patroni Ligurum videntur fuisse ideoque ad hanc rem disceptandam selecti esse'. Mommsenus l. l. 2) 'Modo Veituri, modo Langenses, modo Veturi Langenses dicuntur; similiter Ligures Baebiani Corneliani modo sic modo Baebiani modo Corneliani'. Mommsenus l. l. Langatium castellum hodie dicitur Langasco. 3) Confert Mommsenus Dig. 4, 8, 27, 4: sententia (ab arbitro) dicta non coram litigatoribus non valet, nisi in compromissis hoc specialiter expressum sit. 4) EIDI O tab. 5) A. 637. 6) Hodie fortasse collis Maniceno vocatus, qui etiam fonte insignis est ad confluentes rivos Seccam et Sarduelam. 7) 'Inde [Ede] fluvio coniecit Rudorffius, sed ex tabulae usu debuit esse potius inde fluvio Ede'. Mommsenus l. l. Non recte cf. v. 27 sq. 8) Hodie Lemme sive Lemo. 9) Ducebat Genua Cremonam; facta est a. 606. 10) Plin. h. nat. 3, 5, 48 fluvium Porciferam appellat, hodie Polcevera dicitur. 11) PRO et CAVO puncto in aere distinguuntur. 12) Cum Iventionem monte conferunt Itali montem Giovo delle Reste in summo Apennino et rivum vicinum la Gioventina. 13) Confert Rudorffius rivum huius agri q. d. fossato di Perneco. 14) Confert Rudorffius rivum nunc la Secca dictum, ad quem haec tabula reperta est. 15) Cf. Mommsenum, Gesch. d. Röm. Münzw. p. 389 sq. Victoriati illi sunt drachmae Massilienses, quarum quattuor aequant denarios tres. Veituri Langenses igitur quotannis denarios CCC pendere iubentur. 16) EVS tabula. 17) 'De maiore parte -- sententia male scriptum est pro de maioris partis -- sententia. Indocta s finalis pronuntiatio scribam in errorem videtur induxisse'. Mommsenus l. l. 18) Quei eorum -- ita non parebit significat quem eorum -- ita possedissee non parebit. 19) 'Faenisicei sextus casus est ut supra v. 6 ab fonte; pro faenisicia olim faenismicem videntur dixisse'. Mommsenus l. l. 20) Ad Obieta oppidum trans Apenninum referunt. 21) Oppidum Crevarina trans Apenninum conferunt. 22) Referunt ad oppidum Montogia trans Apenninum. 23) Controversias ob iniurias iudicari dici ut servitutem servire, iusiurandum iurare cet. adnotat Mommsenus l. l. 24) LEIBERIQUE aes. 'Debuit scribi aut solvere mittere leiberareque aut a Genuensibus librariusque haec videtur confudisse'. Mommsenus l. l. 25) 'CONTROVERSISI · THONOPVBL LI aes neque quicquam deest, ut

sculptorem quid esset in exemplo non assecutum esse appareat. Qui de honoribus oneribusve publicis hoc loco cogitauerunt, neque sententiam perspexerunt et in hac tabula scribendum fuisse POPLIC praeterviderunt. Sententia requirit fere controversis abstineant'. Mommsenus l. l.

- 872 a Imp. Othone Caesare Aug. cos. § XV k. Apriles¹ § | descriptum et recognitum ex codice ansato L. Helvi Agrippae² procons(ulis), quem protulit Cn. Egnatius | Fuscus scriba quaestorius, in quo scriptum fuit it, quod infra scriptum est, tabula v 5
viii | et viii et x:
iii idus Mart. L. Helvius Agrippa proco(n)s(ul) caussa cognita pronuntiavit: |
Cum pro utilitate publica rebus iudicatis stare conveniat, et de caussa Palvicensi|um M. Iuventius Rixa vir ornatissimus
10 procurator Aug(usti) saepius pronuntiaverit:
fi|nes Palvicensium ita servandos esse, ut in tabula ahenea a M. Metello³ ordinati | essent,
ultimoque pronuntiaverit:
Galillenses frequenter retractantes controver|siam nec parentes
15 decreto suo se castigare voluisse, sed respectu clementiae optumi | maximeque principis contentum esse edicto admonere, ut quiescerent et rebus | iudicatis starent et intra k. Octobres primas de praedis Palvicensium decederent vacuam|que possessionem traderent; quodsi in contumacia perseverassent, se in
20 auctores | seditionis severe animadversurum; §
et postea Caecilius Simplex⁴ vir clarissi|mus, ex eadem caussa aditus a Galillensibus dicentibus: tabulam se ad eam rem | pertinentem ex tabulario principis adlaturos, pronuntiaverit:
humanum esse, | dilationem probationi dari,
25 et in k. Decembres duum mensum spatium dederit, in|tra quam diem nisi forma allata esset, se eam, quae in provincia esset, secuturum;
ego quoque aditus a Galillensibus excusantibus, quod nondum forma allata esset, in | k. Februarias quae p(roximae) f(uerunt)
30 spatium dederim, et moram illis possessoribus intellegam esse iucun|dam:
Galillenses ex finibus Palvicensium Camianorum, quos per vim occupaverant, intra k. | Apriles primas decedant. Quodsi huic pronuntiationi non optemperaverunt, sciant, | se longae
35 contumaciae iam saepe denuntiatae animadversioni obnoxios | futuros.

In consilio fuerunt: M. Iulius Romulus, leg(at)us pro p(raetore).
 T. Atilius Sabinus, q(uaestor) | pro pr(aetore). M. Stertinius
 Rufus f(ilius). Sex. Aelius Modestus. P. Lucretius Clemens.
 40 M. Domitius | Vitalis. M. Lusius Fidus. M. Stertinius Rufus. §
 Signatores: Cn. Pompei Ferocis. Aureli | Galli. M. Blossi
 Nepotis. C. Cordi Felicis. L. Vigelli Crispini. C. Valeri
 Fausti. M. Luta|ti Sabini. L. Coccei Genialis. L. Ploti Veri.
 D. Veturi Felicis. L. Valeri Pepli.

*Tabula aerea in vico Esterzili in regione appellata Corti di Luccetta
 ad Saeprum fluvium in parte meridionali Sardiniae insulae rep. Her-*
mes 2 p. 102 cf. 3, 167 ubi conferatur Mommseni commentarius. —

¹⁾ 18 Martii a. 69. ²⁾ L. Helvius Agrippa successor ut videtur Simplicis
 in proconsulatu idemque fortasse de quo Dio 67, 3. ³⁾ Cos. a. u. 639 qui
 triumphavit ex Sardinia a. 643. ⁴⁾ Idem est sine dubio qui postea mens.
 Nov. et Dec. a. p. C. 69 consul erat cum L. Quinctio Attico Dio 65, 17.

873 C. Helvidius Priscus arbiter | ex compromisso inter Q. | Tillium
 Eryllum procurato|rem Tilli Sassi et M. Paquium Aulanum |
 actorem municipi Histonensium | utrisque praesentibus iuratus
 sententiam | dixit in ea verba, q(uae) inf(ra) s(c)ripta) s(unt). |
 5 Cum libellus vetus ab actoribus Histonensium | prolatus sit,
 quem desideraverat Tillius | Sassius exhiberi, et in eo scriptum
 fuerit | eorum locorum, de quibus agitur, fa|ctam determinationem
 per Q. Coelium Gal|lum M. Iunio Silano L. Norbano Balbo |
 cos.¹ VIII k(alendas) Maias inter P. Vaccium Vitulum | auctorem
 10 Histonensium fundi Heriani|ci et Tituriam Flaccillam proaucto-
 rem² Tilli Sassi fundi Vellani a(ctum) e(ss)e in re praesenti |
 de controversia finium ita, ut utrisque | dominis tum fundorum
 praesentibus | Gallus terminaret, ut primum palum | figeret a
 quercu (pedes circa undec|im abesset autem palus a fossa,
 15 neque | apparet, quot pedes scripti essent | propter vetustatem
 libelli interrupti | in ea parte, in qua numerus pedum | scriptus³
 videtur fuisse), inter fos|sam autem et palum iter commune⁴ |
 esset, cuius proprietas soli Vacci Vituli esset; | ex eo palo e
 regione ad fraxinum notatam pal|um fixum esse a Gallo; et ab
 20 eo palo e regione ad | supercilium ultimi lacus Serrani in par-
 tem sinisterio|rem erectam palum ab eodem Gallo⁵ | . . .

*In lapide rep. Histonii (prope Campomarino). Abhandl. d. sächs. Ges.
 d. Wissensch. III p. 484—85, lectio certa. — ¹⁾ A. 19. ²⁾ Cf. Ma-
 rinium pap. diplom. n. 89. Auctor est qui alium possessione fundi
 antecessit proximus, proauctores sunt possessores vetustiores. ³⁾ SCRITVS*

in lap. ⁴⁾ COMMVNEM in lap. ⁵⁾ *Postremus versus in margine lapidis scriptus est ita ut reliquam sententiae partem in altero lapide fuisse necesse sit. Ceterum construe ita: cum — prolatus sit et — scriptum fuerit, unde pendent infinitivi factam determinationem — actum esse — fixum esse.*

874 C. Avidio Nigrino leg. Aug. pro pr.¹ | decreta ex tabellis recitata VI idus Octobr. Eleusine.

Cum optimus princeps sententiam | hieromnemonum, qua consecratas regiones Apolloni Pythio ex auctoritate Mani Acili² et
⁵ *senatus* | determinaverunt, sequendam esse praescripsisset, quae etiam Delphis in latere aedis insculpta | est, neque veniret in dubium inter Anticyrenses quoque et Delphos, quibus iudex
 datus *sum* | ab optimo principe, ea sententia stari oportere: necessaria fuit diligentior exploratio tam | vetustae rei, tanto
¹⁰ magis, quod et possessio quibusdam locis variaverat et vocabula regionum, | quae hieromnemonum determinatione continebantur, vix iam nota propter temporis spatium | utraque pars ad utilitatem suam transferebat. Cum itaque et in re praesenti saepius
 fuerim et | quae aut ex notitia hominum aut ex instrumentis,
¹⁵ quae extabant, colligi poterant pluribus diebus *conges*|serim, quae maxime visa sunt cum hieromnemonum iudicio congruere, hac sententia comprehendi *qua* | etiamsi utrorumque spei aliquid apscisum est, poterit tamen videri utrisque consultum, quod in | posterum beneficio optimi principis certa possessio et sine lite
²⁰ continget. *Sequitur finium descriptio.*

Tab. marm. apud Delphos rep., in qua decreta duo leguntur scripta duabus paginis iuxta positae, quarum priorem occupat titulus Graecus, posteriorem Latinus. Ego latinum tantum proposui. Corp. III, 567 descr. Cyriacus alique antiquiores, nuper lapide denuo reperto Wescherus (Or. 3671 Corp. inscr. graec. 1711). — Cf. luculentos titulorum et graeci et latini commentarios Boeckhii Mommsenique ll. ll. — ¹⁾ Legatum videri fuisse Imperatoris Traiani, missum non ad provinciam administrandam sed ad rationes putandas rerumque statum corrigendum probavit Mommsenus l. l. Avidius Nigrinus commemoratur a Plinio ep. ad Traian. 65 [71]. 66 [72]. ²⁾ Consul est anni u. c. 563 qui regem Antiochum devicit.

875 Q. Gellio Sentio Augurino procons(ule)¹ decreta | ex tabellis recitata kalendis Martis.

Cum optimus maximusque | princeps Traianus Hadrianus Aug.

scripserit mihi uti adhibitis menso|ribus de controversiis finium
 5 inter Lamienses et Hypatacos cognita causa | terminarem egoque
 in rem praesentem saepius et continuis diebus | fuerim cogno-
 verimque praesentibus utriusque civitatis defensoribus | adhibito
 a me Iulio Victore evocato Augusti mensore: placet initium |
 finium esse sequitur finium rectio.

*Prope Lamiam Phthiotidis rep. Corp. III, 586 (Henz. p. 522 n. 7420 ca).
 De lectione non satis constat, cum editor Graecus suo arbitrio compendia
 tacite solvisse videatur. — 1) Scil. Macedoniae. Augurinus commemoratur
 a Plinio ep. 4, 27. 9, 8.*

876 Imp(eratore) Caes(are) P. Helvio | Pertinace princip(e) | senatus
 patre patriae, | Q. Sosio Falcone C. Iulio Eruci|o Claro co(n)-
 s(ulibus)¹, III idus Febr(uarias) |
 sententiam, quam tulit | L. Novius Rufus leg(atus) Aug(usti)
 5 pr(o) pr(aetore) v(ir) c(larissimus) inter compaganos ri|vi La-
 rensis et Val(eriam) Faventinam, | descriptam et propositam pr.
 non. | Novembr. in v(erba) i(nfra) s(cripta). Rufus leg(atus)
 c(um) c(onsilio) c(ollocutus) | decretum ex tiliā recitavit: |
 Congruens est intentio mea qua | tus proximae argu-
 10 mentis | parte prolatis rei | . . . p aput
 me actum est d| inspectio itaque |
 . . . qui in priva | a mox |

*Tarracone, ubi tamen reperta non videtur. Corp. II, 4125 ad exempla
 antiqua (Orelli 897). — 1) A. 193.*

CAPVT V.

TITVLI DOMUS IMPERATORIAE.

877 DIVO · IVLIO · IVSSV | POPVLI · ROMANI | STATVTVM · EST · LEGE |
RVFRENA¹

Romae in basi marm. Corp. I, 626. VI, 872 Ritschl tab. LXXXV D ad lap. (Orell. 586). — ¹) Ruffrenus ille, qui legem tulit, Mommseno videtur is de quo Cic. ad fam. X, 21, 4 cf. Drumann I, 354.

878 IMP · CAESAR¹ · COS · DESIG · TERT | III · VIR · R · P · C · ITER² |
MVRVM · TVRRRESQVE · FECIT ·

Tergeste. Corp. V, 525 descr. Mommsenus quae supersunt (Orell. 595). Quae litteris inclinatis dedi addita sunt ex exemplo novicio a. 1470 iussu imperatoris Friderici concepto. — ¹) Anno u. 711 Octavianus in fastis etiamtum C. Iulius Caesar appellatur, a. u. 717 iam Imperator Caesar, inter hos igitur annos nomina mutavit. ²) 'Caesar consul iterum factus est a. 721, consul tertium a. 723; triumvir r(ei) p(ublicae) c(onstituendas) iter(um) fuit ab a. 717 ad a. 721; quibus consideratis apparet titulum non convenire nisi anno 721, quo praeterea constat Caesarem moratum esse in Illyrico et debellasse Dalmatas. Consulem iterum propterea opinor non adscripsit, quod eos fasces ipsis k. Ian. deposuit itaque quo tempore titulus positus est, iam non fuit in magistratu.' Mommsenus l. l. — Praetermittuntur sacerdotia Caesaris, nam pleraque eo tempore certo iam susceperat cf. Mommseni Mon. Anc. p. 18—19; id tamen plerumque fit et in Augusti et omnino in titulis Imperatorum; unus pontificatus maximus commemorari solet, quo a. 721 etiamtumungebatur Lepidus.

879 SENATVS · POPVLVSQVE · ROMANVS | IMP · CAESARI · DIVI · IVLI F ·
COS · QVINCT | COS · DESIGN · SEXT¹ · IMP · SEPT² | REPVBICA ·
CONSERVATA

Romae ad tres columnas templi Castorum. Corp. VI, 873 descr. Smetius (Orell. 596). — ¹) A. 725, quo diebus 13. 14. 15 Augusti Caesar tres triumphos egit cf. Mommsenum M. Anc. p. 9. ²) Ob victoriam Moesiacam Cragus cf. Mommsenum M. Anc. p. 77.

- 880 a. IMP · CAESARI | DIVI · F · AVGVSTO¹ | PONTIFIC · MAXIMO² |
 PATRI · PATRIAE³ · AVG⁴ · XV · VIR · S · F⁵ · VII · VIR · EPVLON⁶ |
 COS · XIII⁷ · IMP · XVII⁸ · TRIBVNIC · POTEST · XXX⁹
- b. LIVIAE | DRVSI · F | VXORI · CAESARIS · AVG
- c. TI · CAESARI | AVGVSTI · F | DIVI · NEPOT · PONT | AVGVRIQVE |
 COS · ITER · IMP · TER · TRIBVNICIAE · POT · VIII¹⁰
- d. GERMANICO | IVLIO · I · F¹¹ | AVGVSTI · NEPOT | DIVI · PRON ·
 CAESARI
- e. Druso Iulio II · F | AVGVSTI · NEPOTI | DIVI · PRON · CAESARI |
 PONTIFICI
- f. NERONI · IVLIO | GERMANICI · I · AVG · PRONEPOT | CAESARI¹⁸
- g. c. CAESARI | AVGVSTI · F | DIVI · NEPOT | PONTIFIC^{11a} · COS¹² |
 IMPERATORI¹³
- h. l. CAESARI | AVGVSTI · F | DIVI · NEPOT¹⁴ | AVGVRI · COS ·
 DESIGN¹⁵ | PRINCIPI · IVVENTVTIS¹⁶
- i. DRVSO · IVLIO | GERMANICI · F | AVG · PRONEPOT¹⁸ | GER-
 MANICO¹⁷
- k. TI · CLAVDIO | DRVSI · GERMANICI · F | NERONI · GERMANICO¹⁹

'In porta Papia' i. e. in arcu oppidi Ticini (Pavia). Servavit unus Einsiedlensis, qui titulos descripsit optime, sed decem eos esse non perspicuens tres ex iis fecit. Restituit eos Mommsenus *Ber. d. Sächs. Ges. d. Wiss.* 1850 p. 315 sq. (Henzen p. 60 ad Orell. n. 641). Idem titulos ita ordinatos fuisse demonstravit, ut in medio arcu positae fuerint inscriptiones Augusti Liviaeque (a. b.), a sinistra intuentis Augusti titulo proxima Tiberii (c), deinde Germanici (d), tum Drusi Tiberii filii (e), denique Neronis Germanici filii (f), a dextra intuentis Liviae titulo proxima Gaii Caesaris (g), deinde Lucii (h), tum Drusi Germanici filii (i), denique Claudii (k) eiusdem qui postea imperavit. Singulis titulis superpositae erant sine dubio statucae in medio arcu Augusti et coniugis eius, deinde in utramque partem reliquorum ita, ut quo artius domus imperatoriae coniuncti essent, eo propius Augusti Liviaeque ponerentur. —

¹) Augusti nomen ei datum est 16 Ianuar. a. u. 727. ²) Factus est a. 742 post Lepidi mortem. ³) Ita appellatus est 5 Febr. a. u. 752. ⁴) Augur fuit iam ante a. u. 717. ⁵) Quindecimvir sacris faciundis factus est inter a. u. 717 et 720. ⁶) Factus est certe ante a. u. 738. Cf. omnino de Augusti sacerdotiis Mommsenum *Mon. Anc.* p. 18—19. ⁷) A. u. 752. ⁸) Numerus corruptus est, nam a. p. C. 2 Augustus imperator XIV (Orell. 248), a. 9110 imperator XVI (Orell. 602 I. Neap. 2446) appellatur, itaque a. 7 exeunte vel 8 initio imperator XVII esse non potuit; IMP · XVI scribendum videtur. ⁹) Tribunicia potestas Augusto delata est die 27 Iunii a. u. 731

indeque ab eo tempore quotannis Imperator eadem die eam renovauit, tricesimam igitur gessit Augustus inde ab 27 Iunii a. p. C. 7 usque ad 26 Iun. a. 8. Hoc igitur anno arcum dedicauerunt Ticinenses. ¹⁰⁾ Adoptatus est Tiberius ab Augusto 27 Iun. a. 4. Numeri secundum Augusti titulum correcti sunt; nam tribunicia potestas XXX Augusti convenit Tiberianae nonae; cos. tertium Tiberius anno demum 18 fuit, iterum fuerat a. u. 747. Einsiedlensis tradit: imp. ter. augurique tribuniciae pot. viii, sed augurique necessario ad pont(ifici) trahendum, inter tertium igitur et quartum versum videtur scriptum fuisse, unde perperam quarto inseruit monachus. ¹¹⁾ Adoptauit Germanicum Tiberius iussu Augusti a. p. C. 4. Ante Drusum Tiberii filium videtur poni, quia maior natu erat; nam Drusus 7 Oct. a. u. 739 natus erat, cum Germanicum iam a. 738 aut initio a. 739 natum esse verisimile sit. Honor Germanici nullus adfertur, nam eo tempore, quo tituli positi sunt, quaesturam tantum gesserat (Dio 55, 31), magistratum dignitate inferiorem, quam qui commemoraretur. ^{11a)} Praeter pontificatum auguratus commemoratur in titulo Hispaniensi Corp. II, 2422: C · CAESARI · AVG · F | PONTIF · AVGVRI | CALLAECIA, cuius de sinceritate nescio Huebnerus recte dubitet; certe in nummis reliquisque omnibus inscriptionibus, numero non paucis, nunquam eius mentio fit. ¹²⁾ A. p. C. 1. ¹³⁾ Imperator una cum Augusto Artagiris captis appellatus est a. 3 cf. Dio 55, 10a. ¹⁴⁾ Gaium et Lucium adoptauit Augustus a. u. 737. ¹⁵⁾ Gaius a. u. 748, Lucius a. u. 751 designati consules sunt, qui eum magistratum post quinquennium i. e. a. p. C. 1 et a. 4 gererent (Mon. Anc. p. 33), sed Lucius obiit antequam fasces sumere posset a. 2. Cum hic arcus aedificaretur (a. 7/8) et Gaius (a. 4) et Lucius iam mortui erant. ¹⁶⁾ Principes iuventutis Gaius a. u. 748, Lucius a. u. 751 appellati erant (Mon. Anc. p. 33), sed Gaius hoc nomen cum consulatu suscepto deposuisse videtur. ¹⁷⁾ Cum titulus inscriberetur paucorum dierum mensiumve infans videtur fuisse, quo tempore Caesaris nomen, quod postea (Orell. 667. 3876. 5386. Eckhel d. n. VI, 217) gerit, ei nondum inditum erat. ¹⁸⁾ Ad Augustum usque nulla erant vocabula abnepotis adnepotisque postea demum a iuris auctoribus excogitata; ideo in adnepotum duorum C. Caesaris titulis, quomodo ab eo descendant, non adicitur, et quodammodo in eius rei locum ipsum nomen Iulii in reliquis omissum additur. Cf. Mommsenus Corp. II ad n. 3417 infra n. 894. ¹⁹⁾ Ultimo loco Claudius reperitur tanquam appendix domus Augustae. De nominibus eius cf. Suet. Claud. 2 Dio 60, 2 infra n. 895. — Desiderantur Iulia et Agrippa Postumus, nam illam a. u. 752, hunc paullo antequam arcus Ticinensis dedicaretur a. p. C. 7 Augustus domo extruserat; mihi cum arcus aedificaretur consilium id videtur fuisse, ut Agrippae titulus iuxta Lucii Caesaris poneretur, extrema utrimque loca Ger-

manici filii obtinerent; postea cum Agrippa abdicaretur ideoque iam honorari non posset, in eius locum Claudius successit, priorem tamen locum, Agrippae olim destinatum, Drusus obtinuit, quia domui Augustae artius iunctus erat Claudio; re vera enim ille ad eam omnino non pertinuit. [At vide, ne Drusus Germanici f. post Agrippae abdicationem demum natus sit TH · M ·.]

880l M · AGRIPPAI | AVGVSTI | NEPOTI

Nolae. I. Neap. 1973 descr. Mommsenus. — Est Agrippa Postumus antequam ab Augusto a. p. C. 4 adoptaretur et Caesar fieret. Vetustissimi eius tituli sunt Hispaniensis, Uliae repertus Corp. II n. 1528 (descr. Huebnerus): PVP · AGRIPPAE · M · F, et Pompeianus I. Neap. 2293 positus a. u. 747 quo quintum annum Agrippa agebat, ubi servus Dama nuncupatur Pupi Agrippae. Caesar vocatur Henz. 5378: ATTICVS · AGRIPP | CAESARIS · DISP

880m OSSA | i¹ · CAESARIS · AVGVSTI · F | PRINCIPIS · IVVENTVTIS

Romae. Corp. VI, 884 (Orell. 636) servavit unus Signorilius. — ¹) c traditur, sed l videri scribendum esse cum Gaius ante mortem titulum principis iuventutis deposuerit, recte monuit Mommsenus. Cf. n. 880 not. 16. — Reliquos mausolaei Augusti titulos habes infra n. 887. 889a. 892. 909. 911.

881 M · AGRIPPA · L · F · COS · III¹ | TRIB · POT · III²

Emeritae (Merida) in ruinis theatri. Corp. II, 474. — ¹) A. u. 727. ²) A. u. 738/9 nam tribunicia potestas ei delata est 27 Iun. a. u. 736; eo igitur anno Agrippa theatrum perfecit.

882 TI · CLAVDIVS · TI · F · NERO¹ · PONT · COS · ii² · TRIB · POEST V³

imp | NERO · CLAVDIVS · TI · F · DRVSVS · GERM⁴ · AVGV · COS⁵ ·

imp⁶ | MVRVM · PORTAS · TVRRIS · F · C⁷

Saepini. I. Neap. 4922 descr. Mommsenus (Henz. 5375). — ¹) Ita imperator Tiberius ante adoptionem vocabatur. ²) A. u. 747. ³) Suscepit tribuniciam potestatem primum 27 Iunii a. u. 748, quintum eodem die a. 752, sed anno sequente ea non renovata hos titulos gessit usque ad 26 Iun. a. u. 757. Positus igitur est titulus a. u. 752/757. ⁴) Drusus senior post mortem a. u. 745 Germanici nomen accepit (Eckhel VI p. 176). ⁵) A. u. 745. ⁶) Tac. Ann. I, 3 Eckhel l. l. ⁷) 'Cf. Scr. grom. p. 237 ed. Lachmannus: Saepinum, oppidum, muro ductum. Colonia ab imp. Nerone Claudio est deducta.' Mommsenus l. l.

Cenotaphia, quae dicuntur, Pisana.

I.

- 883 *a. d. XIII k(alendas) Octobr(es) Písís in foro in Augusteo*
scrib(endo) adfuer(unt) | Q. Petillius Q. f., P. Rasinius L. f.
Bassus, M. Puppius M. f., | Q. Sertorius Q. f. Píca, Cn. Octavius
Cn. f. Rufus, A. Albius | A. f. Gutta. |
- 5 *Quod C. Canius C. f. Saturninus II vir v(erba) f(ecit) de*
augendís honoribus | L. Caesaris, Augusti Caesaris patris patriae
pontificis maxumí | tribuniciae potestatis XXV fili, auguris con-
sulis designati principis | iuventutis patroni coloniae nostrae,
q(uid) d(e) e(a) r(e) f(ieri) p(laceret), d(e) e(a) r(e) i(ta) c(en-
 10 *suerunt): |*
Cum senatus populi Romani inter ceteros plurimos ac maxi-
mos | honores L. Caesaris (sic), Augusti Caesaris patris patriae
pontificis maximi tribu[n]iciae potestatis XXV filio, auguri consuli
designato per | conse(n)sum omnium studio
- 15 *.*
.
tetur data cura C. Canio Saturnino II vir(o) et decem primis
eligendi | aspic(i)endique, uter eorum locus magis idoneus videatur
emendus¹ | publica pecúniá a privátis eius loci, quem magis
 20 *probaverint, utique | apud eam aram quodannis a(n)te d(iem)*
XII k(alendas) Sept(embres) publice Mánibus eius per magis-
tratús eosve, qui ibi iuri dicendo praeerunt, togis pullis amictos |
quibus eorum ius fasque erit eo die eius vestis habendae in-
feriae mit|tantur, bósque et ovis átri infulis caerulis infulati diis
 25 *Manibus eius | mactentur eaeque hostiae eo loco adoleantur*
superque eas | singulae urnae lactis mellis olei fundantur ac
tum demum factam | ceteris potestatem, sí qui privatim velint
Manibus eius inferias mittere | nive quis amplius uno cereo
unave face coronave mittat, dum ii qui im|molaverint cincti
 30 *Cabino ritu struem lignorum succendant adque | exinde ha-*
beant. |
Uti locus ante eam aram quo ea strues congerantur componantur
pate|at quoque versus pedes XL stipitibusque robustis saepiatur
lignorumque | acervos eius rei gratia quodannis ibi constituatur
 35 *cippoque grandi | secundum aram defixso hoc decretum cum*
superioribus decretis ad eius | honores pertinentibus incidatur
insculpaturve; nam quod ad cetera | solemnía, quae eodem illo

die vitare caverive placuissent placerent|que, id sequendum quod
de iis senatus p(opuli) R(omani) censuisset; utique primo | quo-
40 que tempore legati ex nostro ordine Imp. Caesare(m) Augustum |
patrem patriae pontificem maximum tribuniciae potestatis XXV |
adeant petantque ab eo, uti colonis Iuliensibus coloniae Opse-
quentis | Iuliae Pisanae ex hoc decreto ea om(n)ia facere ex-
sequique permittat.

II.

. scrib(endo) ad|fuer(unt) Q. Ser-
torius Q. f. Atilius Tacitus, P. Rasinius L. f. Bassus, L. Lap-
pius | P. f. Thallus², Q. Sertorius Q. f. Alpius Pica, C. Vettius
L. f. Virgula, M. Herius | M. f. Priscus, A. Albius A. f. Gutta,
5 Ti. Petronius Ti. f. Pollio, L. Fabius L. f. Bassus, | Sex. Apo-
ninus Sex. f. Creticus, C. Canius C. f. Saturninus, L. Otacilius
Q. f. Panthera. |

Quod adsunt³ cum in colonia nostra propter contentiones candi-
dato|rum magistratus non essent et ea acta essent quae infra
10 scripta sunt. |

Cum a(n)te d(iem) IIII nonas Apriles allatus esset nuntius C.
Caesarem, Augusti patris patriae pontif(ici)s maxsumi custodis
imperi Romani totiusque orbis terrarum praesidis filium, Divi
nepotem, post consulatum quem ultra finis extremas populi
15 Romani bellum gerens feliciter peregerat, bene gesta re publica,
devictis aut | in fidem receptis bellicosissimis ac maxsimis gen-
tibus ipsum vulneribus pro re | publica exceptis ex eo casu
crudelibus fatis ereptum populo Romano, iam designat|um iustis-
sumum ac simillum parentis sui virtutibus principem colo-
20 niaeque | nostrae unicum praesidium eaque res nondum quieto
luctu, quem ex deces|su L. Caesaris fratris eius consulis de-
signati auguris patroni nostri principi|is iuventutis colonia uni-
versa susceperat, renovasset multiplicassetque | maerorem om-
nium singulorum universorumque, ob eas res universi decu|riones
25 colonique, quando eo casu in colonia neque II vir(i) neque
praefecti | erant neque quisquam iure dicundo praerat, inter sese
consenserunt, pro | magnitudine tantae ac tam improvisae cala-
mitatis oportere ex ea die, | qua eius deces(s)us nuntiatus esset
usque ad eam diem, qua ossa relata atque | condita iustaque
30 eius Manibus perfecta essent, cunctos veste mutata templis|que
deorum immortalium balneisque publicis et tabernis omnibus
clausis | convictibus sese apstinere, matronas quae in colonia

nostra sunt sublugere | *diem*que eum, quo die C. Caesar obit,
 qui dies est a(nte) d(iem) VIII k(alendas) Martias, pro Alliensi |
 35 lugubrem memoriae prodi notarique in praesentia omnium iussú
 ac | voluntate caverique, ne quod sacrificium publicum neve
 quae suppli|cationes níve sponsalia níve convivia publica postea
 in eum diem | eove die, qui dies erit a. d. VIII k. Mart., fiant
 concipiantur indican|turve níve qui ludi scaenici circiensesve eo
 40 die fiant spectenturve | utique eo die quodannis publice Mánibus
 eius per magistrátus eosve | qui Písis iure dicundo praeerunt
 eodem loco eodemque modo, quo | L. Caesari parentari institu-
 tum est, parentetur; |

Utique *arcus* celeberrimo coloniae nostrae loco constituatur
 45 orna|tus *spoleis* devictarum aut in fidem receptarum ab eo gen-
 tium, super | eum *statua* pedestris ipsius triumphali ornatu cir-
 caque eam duae | *equestres* inauratae Gai et Luci Caesarum
statuae ponantur;

Utique *cum* primum per legem coloniae duoviros creare et ha-
 50 bere po|tuerimus, ii duo viri, qui primi creati erunt, hoc quod
 decurionibus | et universis colonis placuit ad decuriones referant,
 eorum pu|blica auctoritate adhibita legitime id caveatur aucto-
 ribusque | iis in tabulas publicas referatur; interea T. Statulenus
 Iuncus | *flamen* Augustalis pontif(ex) minor publicorum p(opuli)
 55 R(omani) sacrorum rogare|tur, uti cum legatis excusata prae-
 senti coloniae necessitate hoc | officium publicum et voluntatem
 universorum libello reddito | Imp. Caesari Augusto patri patriae
 pontif(ici) maximo tribuniciae | potest. XXVI indicet; |

Idque T. Statulenus Iuncus princeps coloniae nostrae *flamen*
 60 August. | pontif. minor publicorum p. R. sacrorum libello ita
 uti supra scriptum | est Imperatori Caesari Augusto pontif(ici)
 maximo tribun(icia) potest(ate) XXVI pat(ri) | patriae reddito
 fecerit, placere conscriptis quae a. d. III nonas Apriles, | quae
*Sex. Aelio Cato C. Sentio Saturnino co(n)s(ulibus)*⁴ fuerunt,
 65 facta acta con|stituta sunt per consensum omnium ordinum, ea
 omnia ita fieri agi ha|beri opservarique ab L. Titio A. f. et T.
 Allio T. f. Rufo II viris et ab eis quicum|que postea in colonia
 nostra II vir(i) praefecti sive qui ali magistrátus | erunt, omnia
 in perpetuom ita fieri agi haberi opservarique, utiq(ue) L. Ti-
 70 tius | A. f. T. Allius T. f. Rufus II viri ea omnia, quae supra
 scripta sunt, ex decret(o) | nostro coram proquaestoribus primo

quoque tempore per scribam pu|blicum in tabulas publicas referenda curent.

Censuere.

Pisis. Gori Etr. II p. 10 (Orell. 642 — 643) qui descr. Norisiana supplementa retinuimus. — 1) Immo emend[ique] TH · M. 2) Immo [G]al-lus. IDEM. 3) Immo quod [v(erba) f(akta)] sunt. IDEM. 4) A. p. C. 4.

884 Ti. Caesare tert(ium) Germanico Caesare iter(um) cos.¹ | Cn. Acceio Cn. F. Arn(iensi) Rufo Lutatio T. Petillio P. F. Qui(rina) II vir(is) | decreta: |

Aediculam et statuas has, hostiam dedicationi. Victimae natali
5 Aug. VIII k. Octobr. duae, quae p(er)p(etuo) | inmolari ad-
suetae sunt ad aram, quae numini Augusto dedic(ata) est, VIII
et VIII k. Octobr.³ | inmolentur; item natali Ti. Caesaris per-
petue acturi² decuriones | et populus cenarent, quam impensam
Q. Cascellio Labeone | in perpetuo pollicenti, ut gratiae ageren-
10 tur munificentiae eius eoque | natali ut quotannis vitulus in-
molaretur. |

Et ut natalibus Augusti et Ti. Caesarum, prius quam ad
vescendum | decuriones irent, thure et vino genii eorum ad
epulandum ara | numinis Augusti invitarentur. |

15 Ara(m)numini Augusto pecunia nostra faciendam curavimus; ludos |
ex idibus Augustis diebus sex in *perpetuum*⁴ faciendos curavimus. |
Natali Augustae mulsum et crustlum mulieribus vicanis ad |
Bonam deam pecunia nostra dedimus. |

Item dedicatione statuarum Caesarum et Augustae mulsum et
20 crustla | pecunia nostra decurionib. et populo dedimus, perpe-
tuoque eius die | dedicationis daturus nos testati sumus, quem
diem quo frequentior quod|annis sit, servabimus VI idus Mar-
tias qua, die |

Ti. Caesar pontif. maximus felicissime est creatus

*Florentiae, sed ubi reperta sit non constat. Gori Inscr. Etr. I p. 316 qui
descr. (Orelli 686). — 1) A. p. C. 18. 2) Fortasse esse debuit perpe(tuo)
t(ure) v(ino) facturi TH · M. 3) Suet. Aug. 57: equites Romanin atalem
(Augusti) biduo semper celebrarunt. Item fratres Arvaes cf. Marini
Atti tab. XI et p. 81 sq. 4) Malim in dedicationem eius TH · M.*

885 GERMANICO · CAESARI · TI · AVG · F | DIVI · AVGVST · NEP · DIVI ·
IVLI · PRONEP | AVGVRI · PLAM · AVGVST · COS · II · IMP · II¹
TI · CAESARI · DIV · AVG · F · AVGVSTO² | AVGVRI · PONT · MAX³ · COS · III ·
IMP · VIII · TRIB · POT · XXII⁴ |

5 DRVSO · CAESARI · TIB · AVG · F | DIVI · AVG · NEP · DIVI · IVLI |
 PRONEP · PONTIFICI · AVGVRI⁵ |
 C · IVLIVS · C · IVLI · OTVANEVNI · F · RVFVS · C · IVLI · GEDEMONIS ·
 NEPOS · EPOSTEROVIDI⁶ · PRON | SACERDOS · ROMAE · ET · AVGVSTI ·
 AD ARAM · QVAE · EST · AD CONFLVENTEM⁷ · PRAEFECTVS ·

10

FABRVM · D

Mediolani Santonum (Saintes) in arcu triumphali. Orell. 660 et 661. Ita legendum videtur ad exempla duo ab Orellio proposita. — 1) His titulis Germanicus inde ab k. Ian. a. p. C. 18 usque ad diem mortis IX Oct. a. 19 usus est. Pontifex vocatur I. Neap. 2607, interpolatione procul dubio. Haec inscriptio post mortem eius incisa. 2) Traditur in altero exemplo pleniore: TIB · AVGVST · F · CAES | AVGVRI cet., in altero CAE . . . DI · A . . F | PONTIF cet. Praenomine Imperatoris Tiberius abstinuit Suet. Tib. 26 Dio 57, 2. 3) VI id. Martias a. 15 factus est cf. n. 884. 4) Consul quartum processit Tiberius k. Ianuar. a. 21, trib. pot. XXII suscepit 27 Iun. a. 20; titulus igitur positus est inter 1 Ian. et 26 Iun. a. 21. Patris patriae nomen Tiberius saepius ingestum a populo repudiavit. Tac. Ann. 1, 72 Suet. Tib. 26 Dio 57, 8. 58, 12. 5) Summa tantum sacerdotia commemorantur, nam anno 15 iam sodalis Augustalis factus est Tac. Ann. I, 54, fuitque praeterea XV vir sacris faciundis Orell. 652. Item consulatus, quem bis gesserat, omittitur. 6) In alio latere, ubi eadem inscriptio repetatur, legi EPOTSORVIDI adnotat Orellius. — 7) Scilicet Araris et Rhodani cf. infra n. 2220 sq.

886 TI · CAESARE · AVG F¹ | AVGVSTO · IMPERATOR² | PONT MAX · TR ·
 POT · XXXV³ | LEG · IIII · SCYT · LEG · V MACED⁴

Tres tituli in viva rupe incisi non longe a Boljetin (in Moesia superiore). Corp. III, 1698 descr. Mommsenus ectypa. — 1) Insolitum Aug(usti) f(ilius) pro divi Augusti filius interdum invenitur cf. Corp. II, 1660. 2) Tiberius quo tempore titulus positus est iam octies imperator salutatus erat (Eckhel VI p. 197), saepius tamen imperatorius titulus tantum, missis iterationum numeris, ponitur cf. indicem. Consulatus non commemoratur ut saepius cf. ind. 3) A. 33/34. 4) Cf. titulos similes n. 801. 802.

887 OSSA | TI · CAESARIS · DIVI · AVG · F | AVGVSTI | PONTIFICIS · MAXIMI |
 TRIB · POT · XXXIIX · IMP · VIII · COS · V¹

*Romae. Corp. VI, 885 (Orell. 691) descr. Signorilius Iucundus alii-
 que. — 1) Mortuus est XVII kal. April a. 37. Tac. Ann. VI, 50.*

Suet. Tib. 75. Cal. 15. — Reliquos mausolaei Augusti titulos habes n. 880 b. 889 a. 892. 909. 911.

888 PLEPS · VRBANA · QVINQVE · ET | TRIGINTA · TRIBVVM | DRVSO ·
CAESARI · TI · AVG · F | DÍVÍ · AVGVSTI · N | DÍVÍ · IVLÍ · PRONE-
POTI | PONTIFICI · AVGVRI · SODAL · AVGVSTAL¹ | COS · ITERVM ·
TRIBVNIC · POTEST · ITER² | AERE · CONLATO

Romae. Corp. VI, 910 descr. Rossius et Bormannus. — ¹) Omnia eius sacerdotia referri videntur, vix enim recte Henzenus et Labusius in titulo mutilo Orell. 652 quindecimviratum sacris faciundis suppleverunt, cum aliud huius sacerdotii in titulis eius exemplum inveniatur nullum; fortasse ibi legendum XV · VICI · CIVIT · Camunn(orum). ²) Consul iterum fuit a. 21; tr. pot. iterum suscepit a. 23, sine dubio eodem quo pater die 27 Iunii; iam cum eodem anno idibus opinor Iuliis (cf. fragmentum senatus consulti (Henz. 5381), quo Druso post mortem honores decreti sunt, idibusque Iuliis inferiae ei mitti videntur) mortuus sit Drusus, titulum hunc post mortem positum esse, veri simillimum est. In senatus consulto autem modo laudato commemorabantur honores nescimus qui a plebe urbana Druso adtributi, ad quos hunc titulum, statuæ sine dubio olim subscriptum, pertinere accipiendum. Confirmatur id Taciti verbis Ann. IV, 9: memoriae Drusi eadem quæ in Germanicum decernuntur; titulus enim huic gemellus Germanici quoque Romæ repertus est quem vide supra n. 679.

889 TI · CAESARI | DRVSI · F | TI · AVGVSTI · N | DIVI · AVGVSTI · PRON¹ |
P · VARIVS · P · F · AEM | LIGVS · FILIVS²

Albae Pompeiae rep. Henzen 5384. — ¹) Natus est a. 19 ex Livia, Drusi uxore, una cum fratre gemello cuius mox mortui nomen ignoramus. Cf. de eo Eckhelium VI p. 207. Mortuus est a. 37. ²) Ita Varius Ligus a patre cognomine distinguitur.

889a TI · CAESAR | DRVSI · CAESARIS · F | HÍC · SITVS · EST

Romae. Corp. VI, 892 (Orelli 654) descr. Henzenus. — Reliquos mausolaei Augusti titulos habes n. 880m. 887. 892. 909. 911.

890 NERONI · CAESARI | GERMANICI · CAESARIS · F | TI · CAESARIS ·
AVGVSTI · N | DÍVÍ · AVGVSI · PRO · N | FLÁMINI · AVGVSTÁLI |
SODÁLI · AVGVSTÁLI | SODÁLI · TITIO · FRÁTRI · ÁRVÁLI | FÉTÍÁLI ·
QVAESTORI | EX · S · C¹

Romae. Corp. VI, 913 descr. Henzenus (Or. 2366). — ¹) Natus est

circa a. p. C. 7, in Pontiam insulam Seiano auctore eiectus a. 30 et sequente anno ibi fame necatus. Cum quinquennio maturius quam per leges liceret quaestura fungi ei permissum sit (Tac. Ann. III, 29), quaestor fuit anno circiter 27. Incisus igitur videtur esse titulus a. 27 vel 28, viz a. 29, nam eo tempore iam apud senatum Nero accusabatur (Tac. Ann. V, 3). Tacitus Ann. III, 29 eum a. 20 iam pontificem creatum esse narrat, errore, ut videtur; nunquam enim in titulis eius pontificatus mentio fit.

891 DRVSO · CAESARI GERMANICI · CAESARIS · f. d. caes. | AVG · N · DIVI ·
AVG · PRONEP.¹ | PRAEPECT · VRBI² · SOCI³ | AVGVSTALI
Burdegalae. Grut. p. 237, 2 (Orell. 667). — ¹) Alter filiorum Germanici cf. supra n. 880i, natus circa a. 8, fame necatus a. 33. ²) A. 25 Tac. Ann. IV, 36.

892a C · CAESAR | GERMANICI · CAESARIS · F | HIC · CREMATVS · EST
b TI · CAESAR | GERMANICI · CAESARIS · F | HIC · CREMATVS · EST
c . . CAESAR | GERMANICI · CAESARIS · F | HIC · CREMATVS · EST¹
d OSSA | NERONIS · CAESARIS | GERMANICI · CAESARIS · F | DIVI ·
AVG · PRON · FLAMIN | AVGVSTALIS · QVAESTORIS²
Romae in mausolaeo Augusti, a b c in cippis quadratis, d in urna. Corp. VI, 889. 888. 890. 887 (Orelli 668. 669. 670. 665); a b c descr. Henzenus, d Signorilius, Smetius, alii. — ¹) Cf. Suet. Calig. 7: (Germanicus) ex (Agrippina) novem liberos tulit: quorum duo infantes adhuc rapti, unus iam puerascens insigni festivitate cet. Ad filium illum puerascentem mortuum, Gaium vocatum defunctumque iam a. 12 (Suet. Calig. 8) pertinet titulus: a; ad infantes duos: b et c. ²) Fame necatus in insula Pontia anno demum 37 a Caligula fratre in mausolaeo conditus est Suet. Tib. 54 Cal. 15. Avum Tiberium Augustum contra morem taceri monuit Mommsenus, quod is Neronem necarat. — Reliquos mausolaei Augusti titulos habes n. 880b. 887. 889a. 909. 911.

893 C · CAESARI | GERMANICI · F | TI · AVG · N | DIVI · AVG · PRON | GERMANICO | PONTIFICI¹ · Q²
Viennae. Herzog Gallia Narb. p. 105 n. 497 (Henzen 5396). —
¹) Caligula pontificatu ornatus est a. 31 Dio 58, 7. ²) Q(uaestori). Gessit quaesturam a. 33 Dio 58, 23. Positus igitur est titulus a. 33/37.

894 C · CAESAR · GERMANICVS · GERMANICI | CAESARIS · F · TI · AVG · N |
DIVI · AVG · PRO · N · DIVI | IVLI · AB · N · AVG · PAT · PARR² | COS ·

II³ · IMP · TRIB · POTE|STATE · II⁴ · PONTIF · MAX | A · BAETE · ET ·
IANO · AVGVSTO | AD OCEANVM⁵ |

Miliarius Cordubae rep. Corp. II, 4716 descr. Huebnerus (Henzen 5201).

— ¹) *Caligula quoque Imperatoris praenomine abstinuit.* ²) 'PAT · PA^{TR} vocabula posterius addita sunt evidenter litteris aliquanto maioribus, sed tempore antiquo'. Huebnerus. Dio 59, 3 *Caligulam omnes priorum imperatorum honores statim arripuisse narrat praeter patris patriae nomen, sed id quoque non ita multo post adsumpsisse (οὐκ ἔς μακρὰν προσεκτήσατο).* Pater patriae vocari videtur inde a primis mensibus a. 38 cf. Eckhel VI p. 222. ³) A. 39. ⁴) *Exstincto die 16 Martii Tiberio Caligula die 18 eiusdem mensis tribuniciam potestatem suscepit; iterum gessit eam ab 18 Martii 38 usque ad 17 Martii 39. Positus igitur est miliarius initio a. 39.* ⁵) Cf. supra n. 800. Interdum Caligulae nomen erasum reperitur cf. infra n. 910 et I. Neap. 2274.

895 II · CLAUDIO · DRVSI | GERMANICI · FIL · NERONI | GERMANICO | ANGV¹ ·
SODALI · AVGVSTAL² | SODAL · TITIO · COS³ | C · NORBANVS · C · F · AN |
QUADRATVS · PRIM · PIL | TRIB · MILIT · PRAEF · CASTR | AVGV¹ · II ·
VIR | TESTAMENTO · PONI | IVSSIT

Alexandriae Troadis (Kemally). Corp. III, 381. — ¹) *Augur nondum fuit a. 8 cf. supra n. 880, sed vivo etiamtum Augusto hoc sacerdotio ornatus est cf. Suet. Claud. 4.* ²) A. 15. Tac. Ann. I, 54. ³) *Suffectus k. Iulius a. 37 cum Caligula. Positus igitur est titulus a. 37/41.*

896 TI · CLAUDIO¹ | DRVSI · F · CAESAR | AVGVSTO · GERM | PONTIF · MAX ·
TRIB · POT · V² | IMP · VIII³ · COS · III · DESIG | III⁴ · P · P⁵

Polae in museo. Corp. V, 25 descr. Mommsenus. — ¹) *Claudius praenomine Imperatoris abstinuit. Suet Claud. 12.* ²) *Caeso die 24 Ianuarii a. 41 Caligula Claudius tribuniciam potestatem una cum imperio eodem sine dubio mense suscepit, pertinet igitur trib. pot V fere a 25 Ian. a. 45 usque ad 24 Ian. a. 46.* ³) *Inp. VIII iam a. 44/45 acclamatus est Grut. p. 176, 4 Corp. II, 4929 cet. Cum eadem tribunicia potestate quinta imperator IX, X, XI appellatus sit Eckhel VI p. 248 sq. Corp. II, 1569 Or. 703 cet., inscriptio Polensis veri aestative a. 45 adtribuenda videtur esse.* ⁴) *Anno 45 iam Claudium consulem quartum se designasse, licet fasces eos sumpserit a. demum 47, demonstravit Eckhel VI p. 249 cf. Ioseph. Ant. Iud. XX, I. Nunc Claudium etiam ante finem Ianuarii a. 45, scilicet tribunicia potestate IIII, consulem designatum IIII se appellasse edocti sumus titulo Veronensi Bull. Inst. arch. 1852 p. 156.* ⁵) *Patris patriae titulum Claudius non statim cum imperio accepit sed*

postea demum (Dio LX, 3), scilicet inter 5/13 Ianuarii a. 42. Fuit enim certe iam p. p. a. 42 cf. Eckhel VI p. 239, die autem inter nonas et idus Ianuarias hoc nomine imperatorem honoratum esse scimus ex tab. Arvalium apud Marinium IX.

897 TI · CLAVDIO · CAESARI · AVG · GERMANICO · PONT · MAX · TR · POT · VIII¹ | IMP · XVI · COS · III · P · P · CENSORI² | TERPVLIA · SAVNI · F · EX · TESTAMENTO | ALBANI · SVNNAE · F · VIRI · SVI

Las Cabezas de San Iuan. Corp. II, 1302 descr. Huebnerus. —

¹) A. 48/49. ²) Claudii censura a. 47. 48 (cf. Eckhel VI p. 314), quam gessit cum Vitellio patre imperatoris (Suet. Vit. 2 Tac. Hist. III, 66), in titulis eius inprimis iuncta invenitur tribuniciae potestati VII, VIII, IX. Postea perraro commemoratur: Orell. 2652 (a. 52). Corp. II, 1953 (a. 53/54). Praeter Claudium censuram susceperunt Vespasianus, Titus, Domitianus (censor perpetuus), quos vide infra.

898 PRO · SALVTE | TI · CLAVDI · CAESARIS · AVG · GERMANICI · PONT · MAX · TRIB · POT · VII · COS · III | IMP · XV · P · P · CENSORIS¹ · et valerias messalinae aug. LIBERORVMQVE eorum | EX VOTO · SVSCEPTO · C · IVLIVS · SEX · F · COR · POSTVMVS² · PRAEF · AEGFPTI | TI ·

5 CLAVDI · CAESARIS · AVG · GERMANICI · EX AVRI · P · XVI
Romae. Corp. VI, 918 (Orell. 705) descr. Bormannus. — ¹) A. 47.
²) Commemoratur C. I. Gr. 4957, 27.

899a TI · CLAVDIO drusi f. CAESARI | AVGVeto germanico | PONTIFICI maximo trib. potesTAT · XI¹ | COS · V · IMP. xxi(?) patri patriAI | SENATVS · POPV-
lusque ROMANVS qVOD | REGES · BRITANNIAI XI Devictos² sine | VLLA · IAC-
TVRA in deditionem acceperit | GENTESQVE · Barbaras trans oceanum | PRI
MVS · IN DITIONem populi romani redegerit

899b GERMANICO | CAISARI | U · AVGVSTI · F | dIAI · AVGVSTI · N | dIAI ·
IVLI · PRO · N³ | aVGVRI · FLAM · AVG | COS · II IMP · II

899c ANTONIAI | AVGVSTAI | DRVSI⁴ | SACERDOTI · DIAI | AVGVSTI |
MATRI · TI · CLAVDI | CAISARIS · AVG · P · P

899d IVLIAI · AVG · | AGRIPPINAI⁴ | GERMANICI | CAISARIS F | TI CLAVDI
CAISAR | AVGVSTI | PATRIS PATRIAI

899e NERONI | CLAVDIO AVG · F CAISARI | DRVSO GERMANICO | PONTIF ·
AVGVRI · XV aIR S f | VII aIR · EPVLON | COS des | PRINCIPI ·
IVDENTVTII⁶

899f C | F⁷ | OCTAVIAI | a CLAVDI | CAISARIS |
AVGVSTI · P · P | FILIAI

Titulos eodem loco Romae 'nella piazza di Sciarra' repertos diversis temporibus omnes pertinere ad arcum Claudio imperatori dedicatum, ornatum olim statuis eorum, qui domus eius fuissent, vidit Bormannus. Corp. VI, 920. 921. Quae supersunt descr. Henzenus et Bormannus, quae inclinatis dedi in titulo a servavit Nic. Florentius, Claudii titulo inseruerunt Bormannus et Mommsenus; titulum b servarunt Manutius, Cittadinius, alii, hodie primi tantum sextique versus littera postrema superest in extremo marmore eo, in quo leguntur tituli c d e; f servarunt Manutius et Cittadinius. (Orell. 715. 659). — ¹⁾ A. 51152. ²⁾ Ita restituit Mommsenus coniectura probabili. ³⁾ Omissam esse in hoc titulo quam expectes clausulam: patri Ti. Claudi Caesaris Aug. p. p., ne numerum versuum septenorum hic titulus egrederetur, recte monuit Mommsenus. ⁴⁾ Drusi senioris coniugi. Augusta sacerdosque divi Augusti facta est a Caligula nepote a. 37 cf. Eckhel VI p. 179. ⁵⁾ Augustae cognomento aucta est a. 50 Tac. Ann. XII, 26. ⁶⁾ Hi honores omnes delati sunt Neroni a. 51 cf. Eckhel 14 p. 261. Imperium proconsulare quod simul accepit (Tac. Ann. 12, 41) non commemoratur secundum constantem saeculi primi usum. ⁷⁾ Restitutio incerta, Mommsenus proposuit aut scribendum esse: claudii auG | nurV, aut, si per adoptionem nomen mutavit (Dio 60, 33), v. 1 substituendum nomen adoptivum.

900 I · O · M¹ · ET | DIVO · CLAUDIO · CAESARI | AVG · GERMAN · TRIB ·
 POT · XIII² | P · ANTEIVS · P · ANTEI · SYRI · L | HERMA · INNI · VIR ·
 ET · AVG | PORTICVM · V · S · L · M · LOC · ACCEP · D · D³

Salonis. Corp. III, 1947 descr. Mommsenus (Henzen 5403). — ¹⁾ I(ovi) O(ptimo) M(aximo). ²⁾ Plane soloecum est quod tribunicia potestas divo Imperatori attribuitur, divi enim humanis honoribus omnino carent; cf. tamen Corp. II, 1049: divus Caesar Augustus Vespasianus censor et ibid. 1050. Saepius fit ut Caesar, Augustus, Germanicus, Dacicus Parthicus nominaque similia vivorum divis quoque addantur (cf. Eckhel VI p. 245), praesertim in titulis extra urbem conceptis aetatisque posterioris. Porticus vota videtur esse Iovi et Imperatori etiamtum vivo, dedicata paullo post mortem eius III id. Octobres, ipso anno 54 ut infra n. 936. De Claudii consecratione cf. Eckhelium VI p. 244. ³⁾ V(o-tum) s(olvit) l(ibens) m(erito). Loc(o) accept(o) d(ecurionum) d(ecreto). Hasta supra P verbi ACCEP litteram T indicare videtur.

901 TI · CLAUDIO | TI · CLAUDI · CAESARIS | AVGVSTI · GERMANICI | P ·
 P · F · NERONI | CAESARI¹ | D · D

Fortasse Herculanei rep. I. Neap. 2399 descr. Mommsenus in mus. Neapol. (Henz. 5405). — ¹⁾ L. Domitius Nero, Cn. Domitii Ahenobarbi et Agrippinae filius, teste Zonara, postquam ab Imperatore Claudio V k. Martias a. 50 adoptatus est, vocabatur Ti. Claudius Nero Drusus Caesar. In titulis nummisque inter a. 51 et 54 semper appellatur Nero Claudius Drusus Germanicus Caesar, omisso interdum nomine Germanici. Inscriptio supra proposita unicum est quod sciam documentum, cuius nomenclatura propius ad eam, quam Zonaras memoriae prodidit, accedat. Mihi Nero post adoptionem pleno nomine appellatus videtur fuisse: Ti. Claudius Nero Drusus Germanicus Caesar, adiectis ad nomina Ti. Claudii Caesaris a patre adoptivo acceptis, Neronis Drusi Germanici, proavi materni, nominibus, usu eo tempore iam obtinente: mox tamen Tiberii praenomen abiicisse Neronisque praetulisse videtur, id quod certo iam factum est a. 51; titulus Herculanensis fortasse a. 50 statim post adoptionem positus est, quae opinio eo confirmatur, quod honores in eo nulli commemorantur.

902 NERO · CLAVDIVS · DIVI · CLAVDI · F | GERMANICI · CAESARIS · N ·
 DIVI | AG · AB · N · TI · CAESARIS · PRO · N¹ | TR · POT² · IMP³ ·
 COS⁴ |⁵

Miliarius prope Cordubam rep. Corp. II, 4719 descr. Huebnerus. —

¹⁾ *Errore quadratarum hoc ordine; scribendum erat: Ti. Caesaris pron(e)pos, divi Augusti abn(e)pos. Item errore omissa sunt Neronis nomina Caesar Augustus, quibus nunquam caret. Praenomine Imperatoris abstinet Nero quoque plerumque, tamen et inscriptionum nonnulla (I. Neap. 5709 Orell. 732 Corp. II, 4927) et nummorum satis multa exempla (Eckhel VI p. 261—281) inveniuntur, quibus eo utitur.*

²⁾ *De tribunicia potestate Neronis cf. Mommsenum in Hermae vol. II (1867) p. 56 sq. Imperium init die 13 Oct. a. 54 ideoque tum tribuniciam quoque potestatem adsecutus est; ab hoc die vetustiora Neronis monumenta numerant usque ad a. 59; tribunicia igitur potestas prima, qua hic miliarius positus est, pertinet ab 13 Oct. a. 54 ad 12 Oct. a. 55. Inter diem autem 3 Ianuarii a. 59 et k. Ian. a. 60 mutata est ratio, indeque ab eo anno numerantur anni ab die 4 Decembr. a. 53, cuius rei causa ignoratur. Itaque Nero cum die 13 Oct. a. 59 tribuniciam potestatem sextam eodemque die anni sequentis septimam suscipere deberet, die iam 4 Dec. a. 59 tribuniciam potestatem septimam init. ³⁾ Imperator dicitur quamquam eo tempore adhuc nulla victoria reportata erat, ex qua hoc titulo saluari potuisset. Sed Mazzo-*

lenus iam Eckheliusque (VIII p. 351 sq.) observarunt, solere Imperatores post primam victoriam salutare imperatores iterum, ideo recte etiam antea dici imperatores, scilicet primum, possunt. ⁴⁾ A. 55. Positus igitur est titulus inter dies 1 Ianuarii et 12 Octobris a. 55. — Patris patriae titulus desideratur, quia Nero eum anno demum 55 exeunte vel a. 56 adscivit. Suet. Nero 8. Eckhel VI p. 263. ⁵⁾ Milium numerus periit.

903 NERONI · CLAVDIO | DIVI · CLAVDI · F | GERMANICI · CAESARIS · TI ·
CAESARIS · AVG · PRON. | DIVI · AVG · ABN | CAES · AVG. Germanico |
PONT · MAX | TRIB · POT · III | IMP · III¹ · COS · II² | COS · DESIG ·
III | CCXXII

Miliarius rep. Ierez in Hisp. Baetica. Corp. II, 4734. — ¹⁾ Cf. Corp. II, 183. 184. 1281. Non recte igitur apud Orell. 728 (Herzog Gall. Narb. 621). 3811 imperator iterum cum tribunicia potestate quarta coniungitur. ²⁾ A. 57. Positus igitur est titulus inter 1 Ian. et 12 Oct. a. 57.

904 NERO · CLAVDIVS D|VI · CLAVDI · F · GERMANICI · CAESAR | N TI
CAESARIS · AVG · PRON · D|VI · AVG · ABN · CAES | AVG · GERMAN ·
PONT · MAX · TRIB · POT · VII · IMP · VII | COS · III¹ · PEDITIB · ET ·
EQVITIB · QVI · MILIT · IN | COH · VII QVAE · APPELLANTVR · I ·
8 ASTVR · ET · CAL|LAECOR · ET · I · HISPAN · ET · I · ALPINOR · ET · I ·
LVSI|TANOR · ET · II · ALPINOR · ET · II · HISP · ET · V · LVCIENT · | ET ·
CALLAECOR · ET · SVNT · IN · ILLYRICO · SVB · L · SAL|VIDIENO · SAL ·
VIANO · RVFO · QVI · QVINA · ET · VICENA | STIPEND · AVT ·
PLVRA · MERVER · QVOR · NOMIN | SVBSCRIPT · SVNT · IPSIS ·
10 LIBERIS · POSTERISQ | EORVM · CIVITATEM · DEDIT · ET · CO ·
NVBIVM · CVM · VXORIB · QVAS · TVNC · HABVSSSENT · CVM ·
EST | CIVITAS · IIS · DATA · AVT · SI · QVI · CAELIB · ESSENT | CVM ·
IIS · QVAS · POSTEA · DVXISSENT · DVM · TAX | SINGVL · SINGVLAS ·
A · D · VI · NON · IVL · CN · PE|DANIO · SALINATORE · L · VELLEIO ·
15 PATERCVLO | COS² · COH · II · HISPAN · CVI · PRAEST · C · CAESIVS |
APER³ · EQVIT · IANTVMARO · ANDEDVNIS · F | VARCIANO · DESCR ·
ET · RECOGN · EX · TABVLA | AENEA · QVAE · FIXA · EST · IN · CAPITOL ·
AD · LA|TVS · SINISTR · AEDIS · THENSAR · EXTRISECVS ·

Vindobonae. Corp. III p. 845 descr. Conzius (Henzen 5407). — ¹⁾ A. 60. Neronem eo anno imperatorem VII appellatum fuisse hoc monumento docemur; Eckhel VI p. 264. Henzenus l. l. ²⁾ Anno 60 Nero ipse per sex menses cum Cornelio Lentulo fasces gessit; kalendis autem Iuliis affecti

Velleius Paterculus et Pedanius Salinator, in cuius locum kal. Oct. Pompeius Vopiscus successit cf. Borghesi Bull. Inst. arch. 1846 p. 174. Henzenus l. l. ²⁾ Cf. titulus eius infra n. 1140.

905 Q · VOLVSI · SATVRN · | P · CORNELIO · SCIP · COS¹ | AVGVSTALES |
QVI !!!!! CLAVDIO | CAESARI · AVGVST · ET | !!!!!!!!!!!
AVGVSTAE² | I · O · M · ET · GENIO · COLONIAE | LVDS · FECER ·
XIII · XII · K · MART | C · TANTILIVS · C · C · L · HYL · | CN · POL ·
LIVS · CN · L · VICTOR | C · IVLIVS · C · L · GLAPHYR · | CVRATORI ·
BVS³ |

Puteolis tribuit Mommsenus I. Neap. 2463 (Henz. 5406). — ¹⁾ A. 56. ²⁾ Neronis et Agrippinae nomina erasa. ³⁾ Scilicet Augustalium cf. I. Neap. 2468.

906 IVLIAE · AVG · DRVSI · ¹⁾ DIVI ^{aug} · MATRI · TI · CAESARIS · AVG ·
PRINCIPIS · ET · CONSERVATORIS² · ET · DRVSI · GERMANICI · GEN^{etici} ·
ORBIS³ · M · CORNELIVS · PROCVLV⁴ · PONTVFX · CAESARVM

Anticariae (Antequera). Corp. II, 2038 ad exempla duo antiqua. Vv. divisio incerta. (Orell. 617). — ¹⁾ Cf. titulum Liviae vivo Augusto positum n. 880b. Adoptata est Augusti testamento atque in nomen Iulium et Augustae adsumpta; nunquam tamen divi Augusti filia in monumentis vocatur, eandem enim et uxorem et filiam eiusdem appellare abhorrebant. ²⁾ Satis raro eiusmodi tituli hac aetate reperiuntur. ³⁾ De hoc Liviae titulo cf. Eckhelium VI p. 154. ⁴⁾ Ab eodem Anticariae aliae duae bases positae sunt Germanico et Druso Ti. filio, quorum uterque iis titulis ornatur, quos gesserunt cum morerentur (a. 19 et 23). Iam cum omnes hi tituli eodem sine dubio tempore positi sint, omnes cadunt inter a. 23 et a. 29, quo Livia mortua est; nam post eius obitum vir incisi sunt.

907 CERERI · IVLIAE · AVGVSTAE¹ | DIVI · AVGVSTI · MATRI | TI · CAESARIS ·
AVGVSTI | LVTATIA · C · F · SACERDOS · AVGVSTAE² *cet.*

In insula Gaulo. Torremuzza Insc. Sic. p. 23, III (ed. 2 p. 27, III) cf. Murat. p. 222, 3. (Orelli 618). — ¹⁾ Cf. Eckhel VI p. 156 sq. et I. Neap. 930: Apollini divo Augusto, et nomina collegii Pompeiani infra n. 1942 — 1947. Num praeter Augustum Iuliamque Augustam exempla similia inveniantur, admodum dubito; alia enim res est, quod saepe dii deaeque Augusti Augustaeque in titulis vocantur. Haec inscriptio utrum viva an mortua Iulia exarata sit, decerni non potest; diva Augusta inde ab Imperatoris Claudii demum aetate appellatur. ²⁾ Traditur AVGVSTAL. Reliqua tam corrupta traduntur ut ea omnino non referre satius duxerim.

908 AGRIPPINAE¹ | M · AGRIPPAE · F | DRVSI · CAESAR · MATRI |
 |
 |² | D · D

Laude Pompeia. Orelli 658 descr. Labusius. — 1) Est Vipsania Agrippina Agrippae ex Pomponia, Attici f., filia, Tiberii coniux antequam Iuliam uxorem ducere (a. 743) cogeretur, mortua a. 20, de qua v. Tac. Ann. 1, 2. 3, 19. Suet. Tib. 7 Nepos Attic. 12. 19. 21 cet. 2) Scilicet uxori, postquam a Tiberio divertere coacta est. Asinii Galli, accusati a Tiberio a. 30, mortui a. 33 (Tac. Ann. VI, 23 Dio 58, 3), nomen consilio erasum esse docet Borghesius Opp. II p. 201.

909 OSSA | AGRIPPINAE · M · AGRIPPAE · f | D[IV] · AVG · NEPTIS · VXORIS |
 GERMANICI · CAESARIS | MATRIS · C · CAESARIS · AVG | GERMANICI ·
 PRINCIPIS¹

Romae in urn. marm. quadrata. Corp. VI, 886 (Orelli 659) descr. Henzenus. — 1) Cf. Eckhelium VI p. 215. Agrippinae a. 33 in Pandataria insula mortuae cineres a Caligula demum conditos esse in mausolaeo, Suetonius narrat Calig. 15. Positus est titulus a. 37 vel una vel paullo post similem Tiberii. — Reliquos mausolaei Augusti titulos habes n. 880m. 887. 889a. 892. 911.

910 IVLIAE · DRVSIILLAE¹ | GERMANICI · F | c. caes. aug. | germ. sorori | D
Prope Modoetiam Grut. 1022, 4 (Orell. 672).

910 a. DIVAE · DRVSIILLAE¹ · SORORI | c. caesaris · AVGVSTI | GERMANICI
Caere. Henzen 5389 descr. Mommsenus. — 1) Cf. de ea Eckhelium VI p. 231. Mortua et inter divas relata est a. 38.

911 LIVILLA · m. vinici | GERMANICI · Caesaris. f.¹ | HIC · SITA · est
Romae rep. ad mausolaeum Augusti. Corp. VI, 891 (Orelli 677) descr. Henzenus. — 1) Cf. Eckhelium VI p. 232. Nomen mariti supplendum esse coniecit Mommsenus, cum pro Iulia Livilla Livillam Iuliam scriptum fuisse probabile non sit. — Reliquos mausolaei Augusti titulos habes n. 880b. 887. 889a. 892. 909.

912 MEDVLLINAE · CAMILLI¹ | TI · CLAVDII · NERONIS | GERMANICI · SPONSAE |
 ACRATVS · L · PAIDAGOGVS

Romae. Orelli 716 descr. Marinius. — 1) [Adde filiae TH · M] Cf. de ea Suet. Claud. 26.

913 IVLIAE · AVGVSTAE · GERMÁNICI · CAISARIS ^{AI} | AGRIPPÍNÁI | EI · ET · CAI-
SARIS ^{aug} | germanici ¹

Caere. Henzen 5387 descr. Mommsenus. — 1) Positus est titulus a. 50/54 cf. supra n. 899 not. 5. Nomen eius abrasum est supra n. 905.

914 *In dextra parte eius tabulae marm. quam dedi infra n. 1619.*
DIVAE · POPPAEAE · AVGVSTAE¹ | IMP · NERONIS · CAESARIS · AVGVST |
sequitur eadem L. Titinii Lucretiani inscriptio quae infra n. 1619.
In agro Lunensi rep. Gori I. Etr. 2 p. 46 (Orell. 731). — 1) Pop-
paea Sabina Augusta vocata est a. 63, inter divas relata post mortem
a. 65 cf. Eckhel VI p. 286. Inscriptio incisa est tribunicia potestate
Neronis XIII i. e. inter 4 Dec. 65 et 3 Dec. 66 cf. infra n. 1619.

915 SER · GALBA · IMPERATOR · CAESAR · AVGVST¹ | PONTIF · MAX · TRIB ·
POT · COS DES II² | VETERANIS QVI MILITAVERVNT · IN LEGIONE |
I · ADIVTRICE · HONESTAM · MISSIONEM · ET | CIVITATEM DEDIT ·
QVORVM · NOMINA · SVB|SCRIPTA · SVNT · IPSIS LIBERIS · POSTERIS-
5 QVE | EORVM · ET · CONVBIVM · CVM VXORIBVS | QVAS TVNC ·
HABVISSENT · CVM · EST · CIVITAS | IIS · DATA · AVT · SIQVI · CAELIBES
ESSENT CVM | IIS · QVAS · POSTEA DVXISSENT · DVM · TAXAT | SIN-
GVLI · SINGVLAS · A · D · | XI · K IAN | C · BELLICO NATALE | P ·
CORNELIO SCIPIONE | COS³ | DIOMEDI ARTEMONIS F | PHRYGIO⁴ |
10 DESCRIPTVM ET RECOGNITVM EX · TABVLA · AE|NEA · QVAE · FIXA ·
EST · ROMAE · IN CAPITOLIO | IN ARA GENTIS IVLIAE
TI · IVLIVS PARDALA · SARD⁴ | C · IVLI · CHARMI · SARDIAN | TI ·
CLAVDI · QVI · FIDINI · MAONIAN | C · IVLI C · F · COL LIBON ·
SARD | TI · FONTEIVS CERIALIS · SARD | P · GRALTI · P · F AEM · PRO-
15 VINCIAL IPESIVS | M · ARRI RVFI SARDIAN

Tab. honestae missionis in sarcophago Stabiis (Castellamare) rep. Corp.
III p. 847 descr. Zangemeister (Orelli 737). — 1) Ita in nummis quoque
plerumque appellatur, praenomen Imperator haud raro initio ponitur,
interdum post praenomen Servii additur gentilicium Sulpicius. L. Livii
nomina quibus teste Suetonio Galb. 3. 4 usque ad imperium utebatur,
in nummis tantum Alexandrinis reperiuntur, in nummis inscriptionibusque
Romanis nunquam cf. Eckhel VI p. 800. 2) Patris patriae nomine
auctus non est; imperavit inde a mense Iunio 68 usque ad diem
15 Ian. 69. 3) Suffecti a. 68. 4) Extrinsecus additur IAVDIC i. e.
[L]audic(ea). Septem quoque testes omnes oriundi sunt ex Asia
minore, quinque enim vocantur Sardiani, unus Ma(e)onian(us), unus
Ipesius.

Imp. M. Othonis Caesaris Augusti nullus quod sciam adhuc titulus inventus est; commemoratur saepius in tabula fratrum Arvalium a. 69. Cf. Henzen *Scavi nel bosco sacro dei fratelli Arvali* (Romae 1868) p. 27 sq. *Bull. Inst. arch.* 1869 p. 91 sq.

916 A · TVRRE · XXXVIII | IMP · VITELLIVS · CAESAR¹

Fragmentum miliarii rep. inter Torralbam et N. S. di Caba Abbas Sardiniae. Henzen 5417 descr. Della Marmora. — ¹) *Suet. Vit. 8*: cognomen Germanici delatum ab universis cupide recepit, Augusti distulit, Caesaris in perpetuum recusavit. *Tac. Hist. I, 64*: nomen Germanici Vitellio statim additum, Caesarem se appellari etiam victor prohibuit. *II, 62*: praemisit in urbem edictum quo vocabulum Augusti differret, Caesaris non reciperet. *II, 90*: abnuenti nomen Augusti expressere ut adsumeret, *sed certe non ante Iunium Iuliumve mensem, usque enim eo pertinet tabula Arvalis huius anni, in qua nunquam hoc nomine utitur. Extremis demum pressus angustiis quin et Caesarem se dici voluit, aspernatus antea: sed tunc superstitione nominis (Tac. Hist. III, 58). Consentiant cum his testimoniis et tabula Arvalis, ubi semper legitur Vitellius Germanicus Imperator (in rasura, deletio nimirum nomine postquam vicit Vespasianus), et nummi, quorum in antiquioribus A. Vitellius Imp. Germanicus, in recentioribus praeterea Augustus appellatur. Germanici cognomen abest additurque consulis perpetui titulus, quem adsumpsit teste Suetonio c. 11, in titulo eius unico urbano Corp. VI, 929 (descr. Smetius): A · VITELLIVS · L · F | · IMPERATOR · | · COS · PERP · Inscriptionem supra propositam noli anno exeunti tribuere propter Caesaris cognomen, sed eodem quo nummos Alexandrinos, idem cognomen exhibentes, modo explica (cf. Eckhel VI p. 310); antea scilicet incisa videtur esse quam in provinciam nuntiaretur, Vitellium Caesaris cognomen sprevisse. Titulis in nummis utitur Vitellius tribuniciae potestatis et inde ab 18 Iulii pontificatus maximi (Suet. Vit. II Tac. Hist. 2, 91). Occisus est mense Decembri a. 69.*

Fragmentum legis de imperio Vespasiani.

917 foedusve cum quibus volet facere liceat ita uti licuit Divo Aug(usto), | Ti. Iulio Caesari Aug., Tiberioque Claudio Caesari Aug. Germanico. |

Utique ei senatum habere', relationem facere', remittere, senatus |
 5 consulta per relationem discessionemque facere liceat' | ita uti
 licuit Divo Aug., Ti. Iulio Caesari Aug., Ti. Claudio Caesari |
 Aug. Germanicó'. |

Utique, cum ex voluntate auctoritateve iussu mandatuve eius' |
 praesenteve eo senatus habebitur, omnium rerum ius perinde |
 10 habeatur servetur, ac si e lege senatus edictus esset habere-
 turque. |

Utique quos magistratum potestatem imperium curationemve |
 cuius rei petentes senátui populoque Romano commendaverit, |
 quibusque suffragationem suam dederit promiserit, eorum' |
 15 comitis quibusque extra ordinem ratio habeatur. |

Utique ei fines pomerií proferre promovere, cum ex republica |
 censebit esse, liceat ita uti licuit Ti. Claudio Caesari Aug. |
 Germanico. |

Utique quaecunque ex usu reipublicae maiestate divinarum |
 20 humanarum publicarum privatarumque rerum esse e (sic) | cen-
 sebit, ei agere facere ius potestasque sit, ita uti Divo Aug.', |
 Tiberióque Iulió Caesari Aug., Tiberioque Claudio' Caesari' |
 Aug. Germanicó fuit'. |

Utique quibus legibus plebeive scitis scriptum fuit, ne Divus
 25 Aug.', | Tiberiusve Iulius Caesar Aug., Tiberiusque Claudius
 Caesar Aug.' | Germanicus tenerentur, iis légibus plebisque
 scitis Imp. Caesar' | Vespasianus solútus sit, quaeque ex qua-
 que lege rogatione' | Divum Aug., Tiberiumve Iulium Caesarem
 Aug., Tiberiumve' | Claudium Caesarem Aug. Germanicum facere
 30 oportuit', | ea omnia Imp. Caesari Vespasiano Aug. facere
 liceat. |

Utique quaecunque ante hanc legem rogatam acta gesta | decreta
 imperata ab Imperatore Caesare Vespasianó Aug. | iussú man-
 datúve eius a quoque sunt, ea perinde iusta rataq(ue) ! sint ac si
 35 populi plebisve iussú acta essent. |

Sanctió.

Si quis huiusce legis ergo adversus leges rogationes plebisve
 scita | senatusve consulta fécit fecerit sive quod eum ex lege
 rogatione | plebisve scito s(enatus)ve c(onsulto) facere oportebit
 non fecerit, huius legis | ergó id ei ne fraudi esto, neve quit

ob eam rem populo dare debeto, | neve cui de ea re actio neve
iudicatio esto, neve quis de ea re apud | *se* agi sinito.

In tab. magna aenea, quas nunquam sub terra latuit; Nicolaus Laurentius (Cola di Rienzi) eam in pariete ecclesiae S. Ioannis in Laterano figendam curavit eaque usus populo Romano iura eius exposuit; nunc est in mus. Capitolino. Corp. VI, 930 descr. Henzenus.

918 T · CAESARI | VESPASIANO¹ · IMP · III³ | PONTIF · TR · POT · II² ·
COS · II⁴
IMP · CAESARI | VESPASIANO · AVG⁵ | PONT · MAX · TR · POT · III⁶ · |
IMP · VIII³ · COS · III³ | P P
5 CAESARI · AVG · F | DOMITIANO | COS · DESTINATO · II | PRINCIPI ·
.....
IVVENTVTIS⁷
C · PAPIRIVS · AEQVOS⁸ · 7 · LEG · III · AVG · TESTAMENTO · PONI ·
IVSSIT | EX · AVRI · P · X

Romae in basi plana atque oblonga, in qua tria foramina, quibus adfixa creduntur fuisse simulacra capitum trium patris et filiorum. Corp. VI, 932 (Orell. 743). Totum monumentum exhibent antiquiores inter quos Iucundus et auctor emendationum Mazochii (Accursius?); Titi titulum vidit Mommsenus. Tituli Titi Vespasiani Domitiani iuxta positi sunt, ita ut medium locum Vespasianus obtineat, infra eos sit C. Papirii dedicatio. — 1) Interdum Titus vivo quoque patre Imperatoris praenomine ornatus invenitur cf. supra n. 803 I. Neap. 2401 Corp. II, 3732, quamquam id certe inde ab a. 79 demum gessit cf. Eckhel VI, 361 sq. 2) In tribuniciae potestatis communionem adsumptus est a patre k. Iuliis a. 71 cf. Eckhel VIII p. 409. 3) Ob expugnata Hierosolyma die 2 Sept. a. 70 a militibus imperator acclamatus est Suet. Tit. 5 Dio 66, 7, sed titulum gerere demum videtur inde ab eo tempore quo Romam reversus cum patre triumphavit et tribuniciam potestatem adeptus est; ex eadem victoria Vespasianus septimum imperator dictus est. Iam pater et filius ex omnibus victoriis uterque imperatores salutantur, ita ut Titi acclamatio imperatoria II respondeat Vespasiani VIII, Titi III Vespasiani IX cet. 4) A. 72. Positus igitur est titulus inter 1 Iul. et 31 Dec. a. 72. Titus omnes consulatus cum patre gessit, ita ut Titi II respondeat Vespasiani IV, Titi III Vespasiani V cet. 5) Inde a Vespasiano omnes Augusti Imperatoris praenomine utuntur. 6) Post Vitellii mortem ultimis a. 69 diebus senatus cuncta principibus solita Vespasiano decernit (Tac. Hist. IV, 3) et inter ea sine dubio tribuniciam potestatem (Suet. Vesp. 12). Nihilominus tribuniciae potestates numerantur iam ab k. Iuliis a. 69, quo die exercitus

Alexandrinus ei imperium detulit; is enim principatus dies in posterum servatus est Suet. Vesp. 6 cf. Eckhel VIII p. 409 et Mommsenus Hermes 2 p. 57. ¹⁾ Titus et Domitianus a. 69 principes iuventutis vocati sunt; uterque hoc nomen deposuit tribuniciam potestatem adsecutus ille a. 71, hic a. 81, non ut antea C. Caesar cum consulatu. Sacerdos conlegiorum omnium praeterea dicitur Domitianus Orell. 764. ²⁾ Vetus scribendi ratio cum duplicem u non ferret, littera illa aut semel ponebatur (pro fluvius - fluius) aut pro altera u - o; hunc usum in inscriptionibus primi maxime sed etiam secundi et tertii saeculi haud raro invenimus.

919 IMP · CAESARI · VESPASIANO | AVG · PONT · MAX · TRIB · POT | IIII · IMP · X · P · P · COS · IIII · Design | V ¹ · CENSORI · DESIGN ² · ANN · IIII | IMPE-
RII · EIVS · FELICITAS · IVI

In munic. Felicitate Iulia Olisipone (Lisboa) rep. Corp. II, 185. —

¹⁾ Inter 1 Ian. et 1 Iul. a. 73. ²⁾ Censoris titulis in nummis iunctus reperitur consulatui iam quarto, ante k. Ian. a. 74 igitur cuspis, quo die quintum consulatum Imperator iniit cf. Eckhel VI p. 331; suscepisse igitur censuram videtur Vespasianus cum filio k. Iuliis a. 73. Inde ab eo tempore censura plerumque inter titulos Vespasiani et Titi commemoratur, nec tamen raro praetermittitur praesertim in provincia cf. Corp. II, 2041. 1423. 2477 cet. sed etiam in Italia extra urbem I. Neap. 2384. Eckhelius VI p. 344 censuram a. 71—74 adsignat, propter verba Plin. h. n. 7, 162: accedunt experimenta et exempla recentissimi census, quem intra quadriennium Imperatores Caesares Vespasiani pater filiusque censores egerunt; sine dubio tamen verba intra quadriennium interpretanda sunt ante hos quattuor annos, unde Plinium librum septimum historiae naturalis a. 77 scripsisse recte concludas.

920 imp. caesar. | vespasianus aug. pont. max. TRIB · POT · VI · IMP. xiii | P · P · CENSOR · COS · VI · DESIG · VII ¹ et | T · CAESAR · AVG · F | VESPASIANVS · IMP · VII ² | PONT · TRIB · POT · IV · CENSOR | COS · IV · DESIG · V · AVCTIS · P · R | FINIBVS · POMERIVM | AMPLIAVERVNT · TERMINAVE-
RVNTQ ³

in latere sinistro: XLVII

Romae 'tra il monte Testaccio e la porta di S. Paolo' in cippo terminali. Bull. Inst. arch. 1857 p. 9 descr. Henzenus. — ¹⁾ Inter k. Ian. et k. Iul. 75. ²⁾ I. e. VII. ³⁾ Cf. supra n. 843.

921 imp. caesari | VESPASIANO · AVGVSTO | PONTIFICI · MAXIMO | TRIBVNIC ·
POTESTAT · IS(?) | IMP · XVIII¹ · P · P | COS · VIII · DESIG · VIII² · CEN-
SORI | CONSERVATORI · CAERIMONiarVM | PVBLICARVM · ET | RESTITV-
TORI · AEDIVM · SACRARVM | SODALES · TITI

Romae. Corp. VI, 934 ad exempla Poggii, Accursii, Smetii, aliorum
(Henz. ad Orell. n. 2364 p. 199). — ¹) Ita necessario emendandum est,
quamquam exempla quae habemus in numero XVII consentiunt; nam a.
77 Vespasianus iam imp. XVIII dicitur I. Neap. 6247 Corp. II, 2041 cf.
Eckhel VI p. 336. ²) A. 78; itaque numerus trib. pot. aut IX aut X fuit.

922 SENATVS · POPVLVSQ · ROMANVS · IMP · TITO · CAESARI · DIVI · VESPA-
SIANI · F · VESPASIANO¹ · AVGVSTO · PONTIF · MAX · TRIB · POT · X² ·
IMP · XVII · COS³ · VIII · P · P · PRINCIPI · SVO · QVQD · PRAECEPTIS · PA-
TRI⁴ · CONSILII⁵ · ET · AVSPICIIS · GENTEM · IVDAEORVM · DOMVIT ·
⁵ ET · VRBEM · HIERVSOLYMAM · OMNIB · ANTE · SE · DVCIBVS · REGIBVS ·
GENTIBVS · AVT · FRVSTRA · PETITAM · AVT · OMNINO · INTEMP^TTATAM⁵ ·

DELEVIT

Romae in arcu in circo maximo. Servavit unus Einsiedlensis f. 71 (ed.
Haenel p. 123). Vb. divisio ignota (Orell. 759). — ¹) Vespasiani tradi-
tur. ²) K. Iul. 80/81. ³) Pos traditur. ⁴) Patriae traditur. ⁵) In-
temptatam traditur. — Abest ab hoc titulo censoris nomen, quod plerum-
que adicitur cf. n. 764. 765 cet.

923 SENATVS | POPVLVSQVE · ROMANVS | DIVO · TITO · DIVI · VESPASIANI ·
F | VESPASIANO · AVGVSTO

Romae in arcu Titi in via sacra adhuc extanti. Corp. VI, 945 desor.
Henzenus (Orell. 758).

924 IMP · CAESAR · DIVI · VESPASIANI | f. domitianus¹ AVG · PONT · MAX² |
TRIB · POTEST³ · COS · VIII · DESIG · VIII⁴ · P · P · PER | A · CAESEN-
NIVM · GALLVM⁴ · LEG | PR · PR · VIAS · PROVINCIARVM | GALATIAE ·
CAPPADOCIAE | PONTI · PISIDIAE · PAPHLAGONIAE | LYCAONIAE · ARME-
⁵ NIAE · MINORIS | STRAVIT | VIII | H

Miliarius rep. Ancyrae in Galatia. Corp. III, 312 descr. Perrotius. —
¹) Erasum est nomen eius post damnatam memoriam senatusconsulto a.
96 (Suet. Domit. 23). ²) Pontificatum maximum suscepit anno quidem
81 sed aliquanto serius, quam tribuniciam potestatem. Eckhel VI p. 395.
³) Inde a die 14 Sept. a. 81 ad 13 Sept. a. 82; cf. Henzenus, Scavi
nel bosco dei frat. Arv. 1868 p. 40. ⁴) A. 82. Positus igi-

tur est titulus inter k. Ian. et 13 Sept. a. 82. ⁴⁾ Cf. *Borghesius Opp. V* p. 348 et *Henzenus Bull. 1862* p. 67.

925 IMPERATOR · CAESAR | DIVI · VESPASIANI · F | DOMITIANVS · AVG | GERMANICVS ¹ · PONTIFEX | MAXSVMS · TRIBVNICIAE | POTESTATIS · VIII ² · IMP · XXI | COS · XV ³ · CENSOR | PERPETVVS ⁴ · P · P · AB ARC V | VNDE · INCIPIT · BAETICA | VIAM AVG ⁵ restituit |

Miliarius incerto loco rep., nunc Cordubae. Corp. II, 4721 descr. Huebnerus. — ¹⁾ Germanici nomine auctus est a. 84 cf. *Eckhel VI* p. 396 sq. ²⁾ 14 Sept. a. 89/13 Sept. a. 90. ³⁾ A. 90. ⁴⁾ Dio 67, 4 Domitianum reversum ab expeditione Germanica censorem perpetuum designatum esse senatus consulto narrat. Vocatur Domitianus in nummis a. 84 exeuntis: censoria potestate. cf. *Eckhel VI* p. 396 eodemque modo etiamtum nonis Septembribus a. 85 in tabula honestae missionis *Corp. III* p. 855 et in nonnullis nummis eiusdem anni, in aliis autem iam censor perpetuus eodemque modo in tab. hon. miss. *Corp. III* p. 856 a. d. XIII kal. Martias a. 86. Adsumpsit igitur hunc titulum a. 85 post 5 Sept. Pothea raro desideratur. ⁵⁾ Cf. n. 800 not. 2.

926 FLÁVIAE · DOMITILLAE ¹ | imp. VESPÁSIANI CAESARIS AVG Herculanei. I. Neap. 2400 (*Orell. 747*) descr. *Mommsenus. —* ¹⁾ Cf. *Eckhel VI* p. 345 sq. Positus est titulus antequam Domitilla, quae privata mortua est, Augusta diceretur et consecraretur, quod evenit imperante Tito, fortasse iam sub Vespasiano.

927 IVLIAE · AVG | T S FIL ¹ Tereventi (Trivento). I. Neap. 5165 (*Orell. 762*) descr. *Mommsenus. —* ¹⁾ Ex Marcia Furnilla; Augusta dicta est ab Tito cf. *Eckhel VI* p. 365; positus igitur titulus est a. 79/81.

928 DOMITIAE · CN · F ¹ | DOMITIANI · CAESARIS | D · D Herculanei in theatro rep. I. Neap. 2402 descr. *Mommsenus* (*Orell. 774*). — ¹⁾ Cf. *Eckhel VI* p. 399. Filia fuit Cn. Domitii Corbulo, nupsit Domitiano a. 70; positus igitur est titulus inter a. 70 et a. 79 quo Herculanum cineribus sepultum est.

928a DOMITIAE | AVGVSTAE ¹ | Q · LICINIUS | SATVRNINVS | ET · L · MVM · MIVS | POMPONIANVS | II · VIRI Metellini (Medellin). *Corp. II, 610. —* ¹⁾ Augusta dicta est a. 82 cf. *Eckhelium l. l. et supra* n. 752.

929 M · COCCEIVS · m. f. nerva cos | AVGV · SODALIS · august
 quaest | VRB · VI · VIR · TVRMAE sq. r salus | PALAT · TRIUMPHA-
 LIBUS ornamentis | HONORATVS¹ · PATRONVS | VETVSTATE ·
 CONLAPS

Saxoferrati. Henzen 5435. Cf. de hoc titulo Borghesium Opp. V p. 29 sq.
 — ¹) Tac. Ann. XV, 72.

930 IMP · NERVAE · CAESAR I · AVG | PONTIFIC I · MAXIMO · TR · | POTEST¹ ·
 P · P · COS · III | desiG · IIII² · PVDENS · AVG · LIB | PROCVRATOR | de suo
 POSVIT

In lamina aenea rep. in fodinis aerariis antiquis, hodie 'de Rio-tinto' vocatis, in conventu Hispalensi. Corp. II, 956 descr. Huebnerus quae supersunt. — ¹) Suscepit eam die 18 Sept. a. 96 cf. supra n. 64. ²) A. 97. Incisa igitur est inscriptio inter k. Ian. et 17 Sept. a. 97.

931 IMP · NERVA | CAESAR | AVGVSTVS | GERMANICVS¹ | PONTIFEX |
 MAXIMVS | TRIBVNICIA · POTESTATE · II · COS · III | DESIGNATVS · IIII² |
 FACIVNDVM · CVRAVIT

Miliar. viae Appiae. Henzen 5438 qui descr. — ¹) Germanici nomen Nerva et Traianus adsumpserunt ex bello Suebico mense Octobri vel Novembri a. 97. Cf. Mommsenum Hermes III p. 131. ²) A. 97 inter 18 Sept. et 31 Decembr.

932 IMP · CAESAR | NERVA · AVG · GERMAN | PONTIFEX · M | TRIB · POTEST ·
 IIII¹ | COS · IIII · P · P | VIAM · A · TRIPVNTIO · AD | FORVM · APPI · EX
 GLAREA | SILICE · STERNENDAM | SVA · PECVNIA · INCOHAVIT | IMP ·
 CAESAR · NERVA · DIVI · NERVAE · F · TRAIANVS · AVG | GERMANICVS |
 TRIB · POTEST · COS · IIII² | CONSVMMAVIT

Miliarius in paludibus Pontinis rep. Orelli 780. — ¹) Cf. Mommsenum Hermes III p. 132. Traianus cum rationem qua usque eo tribuniciae potestates numeratae erant mutaret semperque eam k. Ianuariis renovaret, eandem rationem etiam ad Nervam transtulisse videtur in monumentis, quibus ab illo inchoatis, ipse titulum imposuit. ²) A. 100.

933 IMP CAESARI | DIVI NERVAE | FILIO NERVAE | TRAIANO AVG¹ | GER²
 PON MAX | TRIB POTEST II³ | COS · II · P · P⁴ | D D⁵

In rudieribus mun. Flavii Nevioduni. Corp. III, 3924 descr. Mommsenus. — ¹) Traianus autumnio a. 97 adoptatus a Nerva, simul filius, simul Caesar, mox Imperator et consors tribuniciae potestatis, et omnia pariter et statim factus est Plin. Paneg. 8, Augustus post mortem demum Nervae vocatus est exeunte Ianuario a. 98. ²) Germanici no-

men cum Nerva adsumpsit autumno a. 97 cf. ad n. 931. ³) Tribuniciam potestatem primam gessit inde a mense Octobri vel Novembri 9 sed renovasse eam videtur iam k. Ianuariis 98, ut secunda expleat huius annum: ab hoc tempore mos tribuniciae potestatis k. Ianuariis renovatae valuisse videtur cf. Mommsenum *Hermes* III p. 127 sq. ⁴) *Pli Paneg.* 21: tu patris patriae (titulum) recusabas - - nomen illud, quod alii primo statim principatus die, ut Imperatoris et Caesaris receperunt, tu usque eo distulisti, donec tu quoque - - te mereri fatereri suscepisse tamen videtur hoc nomen anno iam 98. ⁵) *D(ecurionum d(ecreto)).*

934 IMP · CAES · NERVA | TRAIANVS · AVG · GER · DAC¹ | PON · MAX
TRIB · POT · VII | IMP · III · COS · V² · P · P

Miliarius viae Bracara Asturicam. Corp. II, 4796. — ¹) Dacici cognomen adsumpsit Traianus post bellum Dacicum primum a. 103, fortasse iam exeunte a. 102 cf. Mommsenum *Hermes* III p. 127 sq. ²) A. 103 cf. Mommsenum *Hermes* l. l.

935 SENATVS · POPVLVSQVE · ROMANVS | IMP · CAESARI · DIVI · NERVAE
F · NERVAE | TRAIANO · AVG · GERM · DACICO · PONTIF | MAXIMO
TRIB · POT · XVII¹ · IMP · VI · COS · VI · P · P | AD DECLARANDVM
QVANTAE · ALTITVDINIS | MONS · ET · LOCVS · TANTIS · OPERIBVS
SIT · EGESTVS

Romae in columna Traiani. Corp. VI, 960 descr. Henzenus, quae in clinalis dedi servavit Einsiedlensis. — ¹) A. 113.

936 IMP · CAESARI · DIVI · NERVAE · F · | DIVO · TRAIANO · OPTVMO | AVG¹
GERM · DACICO · PARTHICO² | PONTIF · MAX · TRIB · POTEST · XXI³
IMP | XIII · COS · VI · PATER (sic) · PATRIAE · OPTVMO | MAXVMOQVE
PRINCIPI⁴ · CONSERVATORI · GENERIS · HVMANI | RES · PVBLICA
ARATISPITANORVM | DECREVIT · DIVO · DEDICAVIT

Aratispi (Cauche el viejo). Corp. II, 2054 descr. Huebnerus. — ¹) Optimus Augustus dicitur Traianus ab a. 114 (trib. pot. XVIII) cf. *Eckhel VI* p. 448. ²) Parthicus captis in Mesopotamia Nisibi et Batandictus est a. 115, sed utitur eo nomine ab Ctesiphonte demum capta a. 116 *Dio* 68, 23 et 28 *Eckhel VI* p. 461. ³) A. 117, cuius anni mens Augusto mortuus est. ⁴) Cf. *Corp. II, 2010* (a. 109 vel 112) et *I. Neap. 561* (a. 104/11); optimus princeps *I. Neap. 2487* (a. 111); fortissimus princeps *I. Neap. 1408* (a. 114); providentissimus princeps *Grut. 246* (a. 115); videtur igitur talibus titulis uti inde ab a. 111.

937 P • AELIO • P • F • SERG • HADRIANO ¹ | COS ² • VII • VIRO • EPVLO-
 NVM • SODALI • AVGVSTALI • LEG • PRO • PR • IMP • NERVAE • TRAIANI |
 CAESARIS • AVG • GERMANICI • DACICI • PANNONIAE • INFERIORIS • PRAE-
 TORI • EODEMQVE • | TEMPORE • LEG • LEG • I • MINERVIAE • P • F •
 5 BELLO • DACICO ³ • ITEM • TRIB • PLEB ⁴ • QVAESTORI • IMPERATORIS |
 TRAIANI • ET • COMITI • EXPEDITIONIS • DACICAE ⁵ • DONIS • MILITARI-
 BVS • AB • EO • DONATO • BIS • TRIB • LEG • II • | ADIVTRICIS • P • F •
 ITEM • LEGIONIS • V • MACEDONICAE • ITEM • LEGIONIS • XXII • PRIMI-
 GENIAE • P • F ⁶ • SEVIRO | TVRMAE • EQ • R • PRAEF • FERIARVM • LA-
 10 TINARVM • X • VIRO • S • I ⁷

H ΕΞ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Η ΤΩΝ ΕΞΑΚΟΣΙΩΝ ΚΑΙ Ο | ΔΗΜΟΣ
 Ο ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ ⁸ ΕΑΥΤΩΝ | ΑΔΡΙΑΝΟΝ

Athenis. Corp. III, 550 contulit Mommsenus ectypum. Commentarium dant Henzenus Ann. inst. arch. 1862 p. 137 sqq. Mommsenus l. l. —

¹) *Natus Italicae in Hispania, itaque tribum Italicensium Sergiam habet.* ²) *Suscepit consulatum 1 Iun. a. 108 vel 109 cf. Mommsenium Hermes III p. 46 n. 5. Eodem anno legationem Pannoniae suscepisse videtur.*

³) *Vit. Had. 2: secunda expeditione Dacica Traianus eum primae legioni Minerviae praeposuit secumque duxit . . . praetor factus est sub Surano bis Serviano iterum consulibus. Consules hi sunt a. 102, errore positi pro Surano III Senecione II a. 107.* ⁴) *Vita l. l.: Candido et Quadrato iterum cos. i. e. a. 105. Item vocabulo indicatur tribunatum quoque una cum legatione gessisse Hadrianum; anno igitur 105 tribunus plebis et legatus legionis in Daciam cum Traiano profectus, legatus legionis et praetor absens creatus Romam rediit.* ⁵) *Vita l. l.: quaesturam gessit Traiano quater et Articuleio consulibus (i. e. a. 101 annos natus XXV). Post quaesturam acta senatus curavit atque ad bellum Dacicum Traianum familiariter prosecutus est. Titulus cum coniungat quaesturam cum comitatu copula interposita, hoc ostendit Hadrianum cum Traiano exiisse quaestorem etiamtum; reversus videtur esse a. 102 exeunte cum imperatore. Actorum curam tanquam munus potius quam honorem praetermittit titulus; administrasse videtur a. 103 vel 104.* ⁶) *Vita l. l.: inde tribunus secundae adiutricis legionis creatur. Post haec in inferiorem Moesiam translatus est extremis iam Domitiani temporibus (c. a. 96): hic est tribunatus leg. V Macedonicae, eo tempore Moesiam obtinentis. Traiano a Nerva adoptato (a. 97) ad gratulationem exercitus missus in Germaniam superiorem translatus est: id est tribunus legionis XXII factus est, quae castra habuit eo tempore Moguntiaci.* ⁷) *Xvir s(ilitibus) i(udicandis) cf. Vit. l. l.* ⁸) *A. 112 Phlegon fr. 54 (ed. Mueller) cf. Spart. vita c. 19 eoque ipso anno statua haec dedicata videtur esse.*

938 S · P · Q · R | IMP · CAESARI · DIVI · TRAIANI | PARTHICI · F · DIVI · NER-
VAE · NEPOTI | TRAIANO · HADRIANO · AVG · PONT | MAX · TRIB · POT ·
II¹ · COS · II | QVI · PRIMVS · OMNIVM · PRINCIPVM · ET | SOLVS · RE-
MITTENDO · SESTERTIVM · NOVIES | MILIES · CENTENA · MILIA · R · DE-
5 BITVM · FISCIS | NON · PRAESENTES · TANTVM · CIVES · SVOS · SED | ET ·
POSTEROS · EORVM · PRAESTITIT · HAC | LIBERALITATE · SECVROS²

Romae in foro Traiani (*Einsiedlensis* in praecedente dicit: in columna Traiani; in hac: item ibidem). Corp. VI, 967 quae supersunt descr. Henzenus, quae inclinatis dedi servavit Anonymus *Einsiedlensis* f. 68—69 (ed. Haenel p. 120). Vv. divisionem ad partem superstitem restituere conatus est Henzenus. (Or. 405). Litterae aeneae inauratae sunt. —
¹) Tribuniciam potestatem primum suscepit die 11 Aug. a. 117, iterum k. Ian. a. 118. deinde semper eam hoc die renovavit cf. supra ad n. 933. Positus igitur est titulus a. 118 quo etiam secundum consulatum gessit.
²) Cf. Vit. Hadr. 7 Dio 69, 8 Eckhel VI p. 478.

939 IMP · CAESARI | DIVI · TRAIANI · PARTHIC · F | DIVI · NERVAE · NEPOT |
TRAIANO · HADRIANO | AVG · PONT · MAX · TR · POT · V¹ | CO · III |
OPTIMO · MAXIMOQ · PRINC² | DECVRIONES | MVNICIPESQ · SVRREN-
TINI | PECVNIA · CONLATA

Surrenti. I. Neap. 2112 (Orell. 3742) descr. Mommsenus. — ¹) A. 121.
²) *Idem* titulus invenitur Corp. II, 3239 et I. Neap. 3990 (a. 129). Optimus princeps Corp. II, 1371. 4633 (a. 128. 135). Satis crebro vocatur praeterea sacratissimus imperator, vel sacratissimus princeps cf. indicem et Or. 133. 134. 3858. 3306 cet. sed nunquam quod sciam in titulis aut iussu ipsius positus aut ipsi dedicatis; usurpatur id ita fere: ornatus a sacratissimo principe honore illo, similibusque expressionibus, eodemque modo ita iam vocatur Nero in tabula Arvali a. 66 (Henzen Scavi 1868 p. 25). Divinus princeps quoque hoc modo Claudius iam dicitur in tabula Arvali Henzen n. 7419, cum tituli positi in honorem domus divinae non reperiantur ante medium secundum saeculum, imperatores ipsi infima demum aetate in titulis dedicatoriis divini appellentur.

940 IMP · CAESAR · DIVI · | TRAIANI · PARTHICI · F · | DIVI · NERVAE · NEPOS · |
TRAIANVS · HADRIANVS · | AVG · PONTIF · MAX · TRIB · | POT · XVI¹ ·
COS · III · P · P² · PROCOS³ · | VI

Miliarius viae Celeia Poetovionem, prope Celeiam rep. Corp. III, 5733 descr. Mommsenus. — ¹) A. 132. ²) Cf. Oros. VII, 13 Spart. Vit. Hadr. 6 Eckhel VI p. 515. Patris patriae nomen receptum est ab Hadriano trib. pot. XII i. e. anno 128 indeque ab eo anno in nummis marmoribusque eius nunquam desi-

deratur. Sed antea iam primis imperii annis interdum obvium est, praesertim in titulis extra urbem incisis, positis nimirum antequam Hadrianum hoc elogium distulisse nuntiaretur. Idem de nummis observat Eckhelius l. l.
³) Proconsulis nomen imperatoris titulis primo saeculo nunquam quod sciam additur, interdum titulis Traiani (Bull. Inst. arch. 1859 p. 119) Hadriani (Orell. 811. 8455 Corp. II, 1339) Antoninorum (cf. n. 949. 951), plerumque omnibus inferioris aetatis inde ab Septimio Severo titulis. In nummis Diocletianus demum hoc nomen cudi iussit.

941 IMP CAES DIVI TRAIANI PAR|THICI FIL DIVI NERVAE NEPO | ADRIANO
 HADRIANO AVG | P M IR POT · XVI¹ · COS · III · P P s | OLYMPIO² |
 COLONIA IVLIA AVGVSTA | DIENSIVM s PER · LEGATVM | C MEMMIVM
 LYCVN s | ΔΙΕΚΤΩΝ³

Athenis. Corp. III, 548 descr. Bursianus. — ¹) A. 132. ²) Cf. de hoc nomine Eckhelium VI p. 518 et Henzen 5453 (Priapi rep): IMP | CAESARI | TRAIANO | HADRIANO | AVG · IOVI | OLYMPIO | CONDITORI | CO-[l(oniae)], qui in monumentis Latinis deorum nomina cognominum loco imperatoribus admodum raro indita inveniri adnotat, quamvis saepe id adulationis genus in titulis Graecis obvium sit. ³) Dienses apud Pausaniam 9, 30, 8 (cf. Steph. Byz. s. v. Δίων) appellari Διαιτάρς adnotat Bursianus.

942 L · AELIO · CAESAR¹ | IMP · CAES · TRAIANI | HADRIANI · AVG · PON ·
 MAX · TRIB · POT · XXI² | IMP · II³ · COS · III · P · P · FILIO | DIVI ·
 TRAIANI · PARTHICI | NEPOTI · DIVI · NERVAE | PRONEPOTI · TRIB ·
 POT | COS · II · PONTIF

Olim S. Angeli in Vado, nunc Urbini. Descr. Bormannus (Orelli 829). — ¹) Cf. de eo Eckhelium VI p. 524 Borghesium Opp. III, 11. IV, 172. ²) A. 137. ³) Imperator iterum legitur in marmoribus inde ab a. 135; est unica Hadriani acclamatio, ex victoria Iudaica sine dubio parta cf. Henzen n. 5457.

943 S · P · Q · R · | IMP · CAESARI · T · AELIO · HADRIANO | ANTONINO ·
 AVG · PIO · P · P¹ | PONTIF · MAX · TRIB · POT · VI² · COS · III · OP ·
 TIMO | MAXIMOQ · PRINCIPI · ET · CVM · SVMMA | BENIGNITATE · IVS ·
 TISSIMO · OB INSIGNEM · ERGA | CAERIMONIAS · PVBLICAS · CVRAM ·
 5 AC · RELIGIONEM³

Romae. Corp. VI, 1001 descr. Henzenus; quae inclinatis dedi hodie non apparent. (Orell. 844). — ¹) Pater patriae vocatus est a. 139 cf. Eckhel VII p. 35. ²) A. 143. ³) Cf. Eckhel VII p. 29 sq.

944 IMP · CAES · DIVI · HADRIAN · F | DIVI · TRAIANI · PARTHICI · NEPOTI |
 DIVI · NERVAE · PRONEPOTI · | T · AELIO · HADRIANO · ANTONINO |
 AVG · PONT · MAX · TRIB · POT · VIII¹ | IMP · II² · COS · III · P · P | SCA-
 PHARI · QVI · ROMVLAE | NEGOTIANTVR · | D · S · P · D · D³

In col. Iulia Romula Hispali (Sevilla) rep. Corp. II, 1168 descr. Huebnerus. — 1) A. 146. 2) Invenitur in titulis inde ab a. 142 (trib. pot. V). 3) D(e) s(ua) p(ecunia) d(ederunt) d(edicarunt).

945 DIVO · ANTONINO · AVG · PIO | ANTONINVS · AVGVSTVS · ET | VERVS ·
 AVGVSTVS · FILII

Romae in columna Antonini. Corp. VI, 1004 descr. Rossius (Or. 848).

946 M · AELIO AVRELIO VERO | CAES¹ · COS · II² | IMP · CAES · T · AEL · L ·
 HADRIANI | ANTONINI · AVG · | PII · PP · F · DD · P · P³

Sufetulae (Sbétilla). Guérin voy. arch. I p. 378 qui descr. — 1) Caesar factus est a. 139, adoptatus a Pio, a quo tempore vel ita vel M. Aurelius Verus Caesar vel M. Aurelius Caesar vocatur. 2) A. 145. Titulus hoc anno sequenteve positus videtur, cum tribunicia potestas, quam accepit a. 147 nondum commemoretur. 3) D(ecurionum) d(ecreto) p(ecunia) p(ublica) vel: p(ermisso) p(roconsulis).

947 L · AELIO · AVRELIO | COMMODO¹ | IMPERATORIS · CAESA|RIS · T ·
 AELI · HADRI|ANI · ANTONINI | AVG · PII · P · P · F | D · D · PP

Thysdri (El Djem in regno Tunetano). Guérin Voy. arch. I p. 100 qui descr. (Henz. 5482). — 1) Ante a. 154 positus videtur, nam eo anno Lucius consul fuit.

948	IMP · CAES · M	IMP · CAES · L · AV-
	AVRELIO · ANTO	RELIO · VERO · AVG
	NINO · AVG · TRIB	TRIB · POT · II ¹ · COS · II
	POT · XVI ¹ · COS · III	DIVI · ANTONINI · F
3	DIVI · ANTONINI · F · DIVI	DIVI · HADRIANI
	HADRIANI · NEP · DIVI	NEP · DIVI · TRAIANI
	TRAIANI · PARTHIC · PRO	PARTHIC · PRON
	DIVI · NERVAE · ABNEPOT	DIVI · NERVAE · AB
	PVBLICE	NEPOTI
		PVBLICE

10

D

D²

D

D

Iuxta in eadem basi Hydrunti (Otranto) I. Neap. 442 et 443 descr. H. Schulzius. — 1) A. 162. In M. Aurelii titulo omittitur pontifex

maximus, ne frater collega offenderetur, ad quem hic titulus non pertinebat. ²⁾ Basem positam videri Imperatoribus, cum L. Verus a. 162 ab Hydrunto contra Parthos in orientem profiscisceretur, adnotat Mommsenus.

949 IMP · CAES · DIVI · ANTONIN | FIL · DIVI · HADRIANI · NEP · | DIVI · TRAIANI · PARTHICI · | PRONEP · DIVI · NEVAE · ABNEP | L · AVRELIO · VERO · AVG · ARMENIACO¹ | IMP · II · PONTIF · MAX² · TRIB · POT · IIII³ | COS · II · PROCOS⁴ | TI · CL · SAETHIDA · CAELIANVS | ET · FRONTINVS · NICERATVS⁵

Messenae. Corp. III, 495 sec. Fourmontium. — ¹⁾ Suscepit hoc nomen L. Verus subacta Armenia a. 163, Marcus anno sequente demum 164 cf. Eckhel VII p. 72. Ex eadem victoria et Lucius et Marcus imperatores II acclamati sunt. ²⁾ Saepius in provincia (cf. Henzen 5483) L. Verus pontifex maximus dicitur, quamvis nunquam hoc sacerdotio functus sit, aut adulatione aut errore. ³⁾ A. 164. ⁴⁾ Cf. supra n. 940. ⁵⁾ 'Fratres Ti. Claudii Saethida Caelianus et Frontinus Niceratus noti sunt ex titulis aliis cum Latinis I. Neap. 1879. 1881 tum Graeco item Messenae reperto C. I. Gr. 1318 (cf. H. Keil mus. Rhen. nov. 14, 531)'. Mommsenus l. l.

950 IMP · CAES | L · AVRELIO | VERO · AVG · ARMEN¹ · PART · MAX² | MED³ · P · M · TR · P · VII | COS · III⁴ | L · ALFENVVS · AVITIANVS · P · P⁵ · TR | COH · III · VIG | XIII · VRB · . . . |

In col. Iulia Gemella Acci (Guadix). Corp. II n. 3399 descr. Huebnerus. — ¹⁾ Inde ab a. 163 cf. ad n. 949. ²⁾ Verus hoc nomen a. 165, Marcus 166 recepit cf. Eckhel VII p. 72. ³⁾ Medicus uterque imperator vocatur ab a. 166. Eckhel VII p. 52. ⁴⁾ A. 167. ⁵⁾ P(rimi)p(ilaris).

951 DIVO VERO PARTH MAX FRATRI | IMP CAESARIS M AVRELI ANTONIN AVG | ARMENIAC · MEDIC GERM¹ PARTHIC MAX | TRIBVNIC POTESTATIS XXVI² IMP V PP³ | COS III PROCOS | COLONIA VLPia TRAIAN AVG DAC | SARMIZEGETVSA

Sarmizegetusae. Corp. III, 1450 descr. Mommsenus. — ¹⁾ Germanici nomen meruit Marcus a. 172 cf. Eckhel VII p. 73. Parthici maximi nomen, licet antea iam partum, post Germanicum ponitur ut omnium maximum, eadem de causa divo etiam Vero additur. In nummis Marcus anno iam 169 post Veri mortem abiecit nomina illius vistoris adquisita, in marmoribus postea quoque passim inveniuntur. ²⁾ A. 172. ³⁾ Vita

Marci c. 9: patris patriae nomen delatum fratre absente in eiusdem praesentiam distulit. c. 12: posteaquam autem e Syria victor rediit frater (fine a. 166), patris patriae nomen ambobus decretum est. Confirmant id marmora, nam post a. 167 et Marcus et Lucius in iis fere semper patres patriae appellantur, contra in nummis L. Verus hoc nomine nunquam utitur, Marcus inde ab anno demum 177 (cf. Eckhel VII p. 70.

952 S · P · Q · R · IMP · CAES · DIVI · ANTONINI · FIL · DIVI · VERI · PARTH · MAX · FRATRI · DIVI · HADRIANI · NEP · DIVI · TRAIANI · PARTH · *pro*NEP · DIVI · NERVAE · ABNEP · M · AVRELIO · ANTONINO · AVG · GERM · SARM¹ · PONTIF · MAXIM · TRIBVNIC · POT · XXX² · IMP · VII · COS · III · P · P ·
 3 QYOD · OMNES · OMNIVM · ANTE · SE · MAXIMORVM · IMPERATORVM · GLORIAS · SVPERGRESSVS · BELlicosissimis · GENTIBVS · DELETIS · AVT · SVBACTIS

Romae in Capitolio (in arcu triumph.) Corp. VI, 1014. Solus servavit Anon. Einsiedl. Vv. divisio ignota. (Or. 861). — ¹) Germanicus ab a. 172, Sarmaticus ab a. 175. Eckhel VII p. 73. ²) A. 176; arcus igitur eo anno exstructus est, quo Marcus et Commodus de Germanis et Sarmatis triumpharunt.

953 IMP · CAES · IMPER | M · AVREL · ANTONINI | AVG · F · DIVI · PII · NEP · DIVI | HADRIANI · PRON · DIVI | TRAI · PARTHICI · ABNEP | L · AVRELIO · COMMODO | AVG · GERMAN · SARM¹ | FEL · IVL · OLIS | PER · Q · COELIVM · CASSIANVM | ET · M · FABIVM · TVSCVM · HIR

Olisipone (Lisboa). Corp. II, 187. — ¹) Caesar Commodus a. 166 appellatus est, Imperator Augustus et pater patriae a. 177, cum anno 176 exeunte iam tribuniciam potestatem accepisset. Germanici et Sarmatici nomina cum patre a. 172 et 175 sumpsit. Positus igitur est titulus a. 177/180.

954 *imp. caes.* | *l. aur. commodo* | AVG | *germ. sarm.*¹ | IMP · ANTONINI | AVG ·
 f. | RES · PVBL | SISCIANOR

Sisciae. Corp. III, 3968 descr. Mommsenus. — ¹) Titulus positus est a. 177/180; nomina Commodi post mortem execrationemque eius erasa sunt cf. Eckhel VII p. 130.

955 6 PRO 6 SALVTE 6 | IMP · CAES · M · AVRELI | COMMODI · ANTONINI · AVG · PII¹ · SARM · GER | BRITT² · FEL³ · P · P · PONT · MAX⁴ · TR · P · XII⁵ · IMP · VII | COS · V · MVNVS · GLADIAT · ET · VENAT · VAR · GEN |

DENTATAR · FERAR · ET · ~~man~~SVET⁶ · ITEM · HERBAT | M · COSINIVS · M ·
 5 F · QVIR · CELERINVS | IN · COL · VENER · RVSCADE · DE SVA · PEC | PRO-
 MISIT EDIDIT

Ruscade (Philippeville). Bull. Inst. arch. 1859 p. 51 ed. Renierus. —

¹) Pii elogium in Commodum collatum est a. 183. *Eckhel VII p. 111.*

²) Britannicus et imperator VII vocatus est ex victoriis Ulpii Marcelli in Britannia a. 184. *Eckhel VII p. 111. 135.* ³) Felix post caesum Perennem a. 185. *Eckhel VII p. 135.* ⁴) Pontificis maximi titulus in nummis inscriptionibusque ab anno demum 184 invenitur, excepta una tabula Arvali a. 183 (*Marini tab. 32*), in qua, cum bis Commodi tituli enarrentur, priore quidem loco abest pontificatus, additur altero; quare, nisi error subest quadratarum, Commodum labente a. 183 sacerdotium suscepisse accipiendum. *Eckhel VII p. 137.* ⁵) A. 187. ⁶) In lapide ET VCISVET.

956 IMP · CAESARI | DIVI · M · ANTONINI · PII | GERMAN · SARMATIC ·
 FILIO | DIVI · PII · NEPOTI · DIVI · ADRIAN | PRONEPOTI · DIVI ·
 TRAIANI · PARTHIC | ABNEPOTI · DIVI · NERVAE · ADNEPOTI | M ·
 AVRELIO · COMMODO · ANTONIN | PIO · FELICI · AVG · SARMAT ·
 5 GERM · MAXIM | BRITANN · PONT · MAX · TRIB · POTEST · XIII¹ | IMP ·
 VIII · COS · V · P · P | FORTISSIMO PRINCIPI² | M · NONIVS · ARRIVS ·
 MVCIANVS

Briziae. Gruter 262, 5 descr. Mommsenus. — ¹) A. 189. ²) Nobilissimus omnium et felicissimus princeps *Renier 4408 (a. 186 cf. eiusdem anni nummos: NOBILITAS · AVG Eckhel VII p. 116).*

957 CRISPINAE | AVG¹ | IMP · CAES 6 | L · AELI · AVRELI COMMOD 6
 AVG | CONIVGI² | D · D · P P³

Thamugade. Renier n. 1496. — ¹) Cf. *Eckhel VII p. 139. Ob adulterium palatio exturbata est anno circiter 183. Vit. Commod. c. 5 Dio 72, 4. Positus igitur est titulus a. 177/183.* ²) In litura reposita sunt. Nomina sunt Commodi quae gessit inde ab anno demum 191 (cf. tit. sepulcr. eius n. 969 et *Eckhelium VII p. 127*); itaque olim sine dubio in lapide scripta erant nomina eius antiquiora M. Aurelii Commodi Antonini Pii (?) Augusti, quibus post interitum eius erasis imperante Severo (cf. *Eckhel VII p. 132*) ea reposita sunt, quae postremis imperii sui annis gessit. ³) D(ecurionum) d(ecreto) p(ecunia) p(ublica).

Inscriptiones molis Hadrianæ.

Supra portam in introitu:

958 IMP · CAES · DIVI · TRAIANI · PARTHICI · FILIO · DIVI | NERVAE ·
 NEPOTI · TRAIANO · HADRIANO · AVGVSTO | PONT · MAX · TRIB · POT ·
 XXII¹ · IMP · II · COS · III · P · P · ET · DIVAE · SABINAE | IMP · CAESAR ·
 T · AELIVS · HADRIANVS · ANTONINVS · AVG · PIVS | PONTIFEX · MAX ·
 5 TRIBVN · POTEST · II · COS · II · DESIGN · III · P · P | PARENTIBVS ·
 SVIS

Corp. VI, 984 ad exempla Signorilianum, Poggianum, Cyriacum
(Henzen 5459). — ¹) A. 138, quo mortuus die X Iulii primum Pu-
teolis, deinde in Hadrianeo ab Antonino sepultus est (cf. vit. Hadr. c. 25)
anno 139. Eo tempore consecratam fuisse iam Sabinam, nondum vero
eundem honorem habitum esse Hadriano, indeque colligendum esse, Sa-
binae non ab Antonino, sed ab ipso marito extremum eum honorem
habitum esse, adnotavit Mommsenus l. l.

In muri australis flumen versus siti ea parte quae adspicienti
est a sinistra portae:

959 IMP · CAESARI · TITO · AELIO | HADRIANO · ANTONINO | AVG · PIO¹ ·
 PONTIFICI · MAX | TRIBVNIC · POT · XXIII | IMP · II · COS · III · P · P
Corp. VI, 986 ad exempla Anon. Einsiedlensis, Signorilianum, Cyria-
canum. — ¹) Mortuus est die 7 Martii a. 161 cf. Eckhel VII p. 26.

960 DIVAE · FAVSTINAE · AVGVSTAE · IMP · CAESARIS · T · AELII · HADRIANI ·
 ANTONINI · AVG · PII · PONTIF · MAXIMI · TRIB · POT · III · COS · III ·
 P · P¹

Corp. VI, 987 servavit Anonym. Einsiedl. (Or. 851). — ¹) A. 141 cf.
de Faustina Eckhelium VII p. 37 sq.

961 M · AVRELIVS · FVLVVS · ANTONINVS¹ · FILIVS · IMP · CAESARIS · T ·
 AELII · HADRIANI · ANTONINI · AVG · PII · P · P
Corp. VI, 988 servavit Anon. Einsiedl. (Or. 852).

962 M · GALERIVS · AVRELIVS · ANTONINVS¹ · FILIVS · IMP · CAESARIS · T ·
 AELII · HADRIANI · ANTONINI · AVG · PII · P · P

Corp. VI, 989 servavit Anon. Einsiedl. (Or. 853). — ¹) Filii sunt
Antonini Pii, quos ille cum M. Aurelium et L. Verum iussu Hadriani
adoptavisset ab omni succedendi spe amovit; ideo neque Caesares dicuntur
neque honoribus ornati sunt qui conferri solebant in imperatores destinatos.

963 AVRELIA · FADILLA¹ · FILIA · IMP · CAESARIS · T · AELII · HADRIANI ·
ANTONINI · AVGVSTI · PII · P · P

*Corp. VI, 990 servavit Anon. Einsiedl. (Or. 854). — ¹) Lamiae Silani
uxor. Vita Pii c. 1. 3.*

964 T · AVRELIVS · ANTONINVS¹ · M · AVRELII · CAESARIS · FILIVS · IMP ·
ANTONINI · AVGVSTI · PII · P · P · NEPOS

Corp. VI, 993 servavit Anon. Einsiedl. (Or. 870).

965 T · AELIVS · AVRELIVS¹ · M · AVRELII · CAESARIS · ET · FAVSTINAE ·
AVG · FILIVS · IMP · ANTONINI · AVGVSTI · PII · p. p. NEPOS

*Corp. VI, 994 servavit Anon. Einsiedl. (Or. 871). — ¹) Cf. de eo
Borghesium opp. 7, 113.*

966 DOMITIA · FAVSTINA¹ · M · AVRELII · CAESARIS · FILIA · IMP · ANTONINI ·
AVGVSTI · PII · P · P · NEPTIS

*Corp. VI, 995 servavit Anon. Einsiedl. (Or. 872). — ¹) Omnes hi
M. Aurelii liberi commemorati hoc titulo et praecedentibus duobus mortui
sunt vivo Pio, Marco nondum Augusto. De Domitia Faustina cf. Fron-
tonem ad M. Caesarem 4, 11. 12 et Borghesium opp. 3 p. 238.*

Ab altera parte portae:

967 L · AELIO · CAESARI¹ · DIVI · HADRIANI · AVG · FILIO · COS · II

Corp. VI, 985 descr. Anon. Einsiedl., Signorilius, Cyriacus. (Or. 830).

*— ¹) Cf. supra n. 942. K. Ianuariis a. 138 mortuus est. Vita eius c. 4.
De sepultura eius cf. Vit. Veri 11.*

968 IMP · CAESARI · L · AVRELIO | VERO · AVG · ARMENIAC · MED | PARTHIC ·
PONTIFIC · TRIBVNIC | POT · VIII¹ · IMP · V · COS · III · P · P

*Corp. VI, 991 descr. Smetius. (Or. 875). — ¹) Mortuus est initio
a. 169.*

969 IMPERATORI · CAESARI · DIVI · MARCI · ANTONINI · PII · GERMANICI |
SARMATICI¹ · FILIO · DIVI · PII · NEPOTI · DIVI · HADRIANI · PRO-
NEPOTI | DIVI · TRAIANI · PARTHICI · ABNEPOTI · DIVI · NERVAE · AD-
NEPOTI | L · AELIO · AVRELIO · COMMODO² · AVGVSTO · SARMATICO |

5 GERMANICO · MAXIMO · BRITANNICO · PONTIFICI · MAXIMO · TRIBVNI-
CIAE | POTEST · XVIII³ · IMPERAT · VIII · CONSVLI · VII · PATRI ·

PATRIAE

Corp. VI, 992 descr. Smetius (Or. 887). — ¹) SARMATICI deest in Eins.

²) His nominibus utitur Commodus inde ab a. 191 cf. Eckhel VII p. 127.

²) *Interfectus est Commodus pridie kalendas Ianuarias nocte a. 192/193. Anno 192 Commodus gessit tribuniciam potestatem XVII; de tribunic. pot. XVIII cf. Eckhelium VII p. 131. VIII p. 418. De Commodi sepultura cf. Vitam eius c. 17.*

970a PLOTINAE | AVG¹ | CONIVGI · AVG

970b IMP · CAESARI · DIVI · NERVAE · F · NERVAE | TRAIANO · OPTIMO · AVG · GERMANICO · DACICO | PONT · MAX · TR · POT · XVIII² · IMP · VIII | COS · VI · P · P · PROVIDENTISSIMO · PRINCIPI | SENATVS · P · Q · R · QVOD · ACCESSVM | ITALIAE · HOC · ETIAM · ADDITO · EX · PECVNIA ·
5 SVA | PORTV · TVTIOREM · NAVIGANTIBVS · REDDIDERIT

970c DIVAE | MARCIANAE | AVG¹ | SORORI · AVG

Anconae in arcu Traiani. Titulus Traiani in medio positus est, a sinistra Plotinae, a dextra Marcianae. Orelli 792. — ¹) Et Plotina et Marciana, primo iam Traiani imperii tempore a senatu Augustae vocatae, hoc nomen distulerunt, receperunt inter a. 100 et 105; utraque consecrata est post mortem, sed Plotina imperante Hadriano demum decessit. Cf. Eckhel VI p. 465 sq. ²) A. 115.

971 MATIDIAE | AVG¹ | FEL · IVL · OLISIPO | PER | Q · ANTONIVM GALLVM |
T MARCIVM MARCIANVM | IIVIR

Olisipone (Lisboa). Corp. II, 4993 ad exemplum antiquum. — ¹) Cf. Eckhel VI p. 469. Neptis est Traiani ex Marciana sorore, Augusta vocata aliquanto post matrem.

972 DOMITIAE | PAVLINAE · SORORI | IMP · CAESARIS | TRAIANI · HADRIANI |
AVG · P · P | FVNDANI | D · D

Fundis (Fondi). I. Neap. 4142 (Orell. 821) ad exempla antiqua.

973 SABINAE · AVG¹ | IMP · CAES · TRAIANI | HADRIANI · AVGVSTI | DIVI · NERVAE · NEPOTIS | DIVI · TRAIANI · DAC · PARTH · F · D · D | FELICITAS · IVLIA · OLISIPO | PER | M · GELIVM · RVTILIANVM | ET · L · IVLIVM · AVITVM · IIVIR

Olisipone (Lisboa). Corp. II, 4992 ad exempla antiqua. — ¹) Sororis Marcianae neptis, huius filiae Matidiae filia, nupsit Hadriano vivo etiam tum Traiano, Augustae nomen accepit a. 128, obiit a. 136 exeunte vel 137 initio cf. Eckhel VI p. 520.

974 MATIDIAE | AVG · FIL¹ · DIVAE | MARCIANAE · AVG | NEPTI · DIVAE SABINAE | AVG · SORORI | IMP · ANTONINI | AVG · PI¹ · P · P · MATER · ERE² (sic) | MINTVRNENSES | D · D ·

Minturnis (prope Trajeto). I. Neap. 4055 descr. Mommsenus (Orell. 836). Cf. titulos huic plane similes I. Neap. 4022. 4029. 4030. 4031, omnes Suessae inventos, ubi hunc quoque inventum esse traditur, recte fortasse. — ¹⁾ Legendum: Aug(ustae) fil(iae), scilicet Matidiae maioris. Patrem eius L. Vibium quendam fuisse probavit Borghesius Opp. III p. 239 sq. ex titulis libertorum Sabinae Augustae, Matidiae sororis, qui dicuntur L. Vibii. Augustae nomen nunquam accepit. ²⁾ Secundum usum horum temporum etiam Sabina parens facta creditur Pii per adoptionem; itaque Matidia Sabinae soror Pii matertera. Positus est titulus inter a. 139/161, nam Pius iam pater patriae, nondum divus appellatur.

975 DIVAE | FAVSTINAE¹

Tarracone. Corp. II, 4096 descr. Huebnerus. — ¹⁾ 'Propter brevitate[m] rettuli ad Faustina[m] maiorem, a qua iunior post mortem solet aliquo modo distingui.' Huebnerus l. l. Cf. eiusdem titul. sepulcralem n. 960.

976 FAVSTINAE | AVG¹ | IMP · CAES · T · AELI | HADRIANI · ANTONINI ·
AVG · PII · P · P · TR · P · X² | IMP · II · COS · III | FILIAE | M · AVRELI ·
CAESARIS | VXORI

Tiferni Tiberini (Città di Castello). Gori Etr. II p. 340 (Orell. 865). — ¹⁾ Cf. Eckhel VII p. 76. Eam Augustam iam eo tempore fuisse, quo maritus Caesar fuit, (fortasse ab a. 147) nummis quoque probatur. ²⁾ A. 147.

977 FAVSTINAE · AVG * | IMP * CAES · M * AVRELI | ANTONINI · AVG ·
GERM · NICI · TR · POT · XXVII¹ * | COS · III · P · P | C · LABERIVS QVARTI-
TINVS | COS² VII VIR * EPVL *

Ferentini. Henzen 6015. Lectio certa. — ¹⁾ A. 173. ²⁾ Suffectus anni incerti. — Matris castrorum nomen, quod primam Faustina[m] suscepisse ex nummis constat, in titulis eius nunquam, quod sciam, invenitur, nam Orell. 866 ad Iuliam Domnam spectat cf. Corp. III, 1565.

978 DIVAE | FAVSTINAE | PIAE¹ | IMP · ANTONIN | AVG | P · D · D
Aeclani (Mirabella). I. Neap. 1101 descr. Mommsenus (Henz. 5472a). — ¹⁾ Piae cognomen post consecrationem demum (a. 175) invenitur.

979 VIBIAE AV|RELIAE DI|VI M F DIVI | SEVERI SOR | SABINAE¹ * | PATRO-
NAE | MVNICIPII | DECVRIONES |

Calamae. Renier n. 2719. — ¹⁾ Vibiae Aureliae, divi M(arci) f(iliae), divi Severi sor(ori), Sabinae. Cf. de ea Borghesium Opp. III, 238 sq.

V, 433. *Petronio Mamertino videtur nupta fuisse. Positus est titulus imperante Caracalla.*

980 I · O · M | ET · MARTI | CVSTODI | P · HELVIVS | PERTINAX | PRAEF¹
Sirmii (Mitrovio). Corp. III, 3232 (Henzen 5490). — ¹) *Pertinacem scimus primum ordinem duxisse, deinde cohorti in Syria, alas in Moesia praefuisse (vita c. 1. 2).*

981. 982 IMP · CAES · P · HELVIO | PERTINACI AVG | COS · II PONTIFICI |
MAXIMO · TRIB · POT | P · P¹ · PRINCIPI SEN² | FORTISSIMO DVCI | ET
OMNIVM VIR|IVTVVM (sic) PRINCIPI | CAPENATES FOEDER | PR · C
LICINIO SPERAN|DO³

5 In dextro latere: DEDICATA · XIII · KAL · APRIL | CVR · P · SEXTILIO
PROSPECTO Q Q | ET · L · MVCIO MVCIANO | FALCONE ET CLARO
COS⁴

Olim Capenae nunc Romae. Orelli 896 descr. Henzenus. Inclinatorum expressi quae nunc vel latent vel perierunt. — ¹) Vit. Pertin. 5: primus omnium ea die, qua Augustus est appellatus, etiam patris patriae nomen recepit cf. Dio 73, 5. ²) Principis senatus nomen abest a nummis, sed inscriptionibus addi solet cf. Dio 73, 5 καὶ ἔλαβε τὰς τε ἄλλας ἐπικλήσεις τὰς προσηκούσας καὶ ἑτέραν ἐπὶ τῷ δημοτικῷ εἶναι βούλεσθαι· πρόκριτος γὰρ τῆς γεροντίας κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἑπωνομάσθην. ³) Capenates foeder(at), pr(aetore) C. Licinio Sperando. ⁴) A. 193. — Titulus Orell. 895 quo uxor Flavia Titiana filiusque P. Helvius Pertinax Caesar commemorantur mihi quidem valde suspectus est, Pertinax enim filius nunquam Caesar fuit cf. Eckhel VII p. 146. Si genuinus est Caesaris cognomen additum errorem provincialem iudica.

983 IMP · CAES · L · SEPTIMIO · SEVERO · PERTINACI¹ · AVG · P · M | TRIB ·
POT · III · IMP · V² · COS · II · P · P · PARTHICO · ARA|BICO · ET PARTHICO ·
AZIABENICO³ · D D · P P⁴

Ammaedarae (Haïdra) in arcu. Guérin voy. arch. I p. 350 qui descr. — ¹) Pertinacis nomen Severum a senatu accepisse narrant biographi, sed recte Herodianus Severum hoc nomen sibi ipsum indidisse cum adhuc in Illyrico ageret, refert. Ceterum eodem quo haec basis posita est anno (195), Severus Pii nomen adsumpsit, quo usque ad mortem usus est. Eckhel VII p. 192. ²) Priore parte a. 195, eodem enim anno VI et VII imperator acclamatus est. ³) Patris patriae nomen a. 194, Arabici et Adiabenici a. 195 accepit. ⁴) D(ecurionum) d(ecreto) p(ermissu) p(roconsulis), vel: p(ecunia) p(ublica).

984 M · AVRELIO | ANTONINO | CAES¹ | IMP · DESTIN² | IMP · L · SEPTIMI |
SEVERI · PII · PERTI | NACIS · AVG | FILIO | D · D

Casini. I. Neap. 4233 descr. Guarinius. — 1) Caracalla in Antoninorum familiam adoptatus et Caesar appellatus est a. 196 cf. Eckhel VII p. 199, indeque ab eo tempore appellatur aut ita ut supra aut M. Aur. Anton. Severus Caesar. 2) A. 197; tribunicia potestate Augustoque nomine ornatus est a. 198. In nummis eiusdem anni praeterea princeps iuventutis vocatur cf. Eckhel VII p. 199 sq., in marmoribus quod sciam hic titulus nondum inventus est, nam Gori Etr. 1 p. 13, 10 aut spurius aut certe interpolatus est. Pontificatus quoque quem item a. 197 accepit vivo patre perraro commemoratur.

985 HERCVLI · INVICTO · SACR | GENIO · NVM · EQ · SING · | AVGG · NN¹ ·
PRO SALVTE | IMPP · CESAR · L · SEPTIMI | SEVERI · ET · M · AVRELI
AN | TONINI · ET · GETE · CESARI² | ET · IVLIAE · AVG · MATRI | CASTROR ·
ET AVGG³ | ET · PLAVTILLAE · AVG · ET · P · FULVI · PLAVTIANI · PR | PR · CV⁴
5 TOTOIVSQUE DOMVS DIVINE⁵ · ET · TRIB | OCCIO VALENTE ET · OCTA-
VIO | PISONI · ET · VII · EXSERC⁶ · FL · | TITIANO ET · AVREL · LVPO | C ·
IVLIVS SECVNDVS | VEXIL · ERE · SVO DEO · DED

In latere sinistro: DEDIK · IDB · SEPT | SEVERO III · ET | ANTONINO ·

AV | GG NN CÖS⁷

*Romae. Henzen n. 5508 descr. Bormannus. — 1) Genio num(eri) eq(ui-
tum) sing(ularium) Aug(ustorum) n(ostorum). 2) De Getae nomine
eraso cf. tit. sequentem. 3) Proprie dicendum erat Aug(usti) et Cae-
saris, sed ita saepius brevitatis causa. 4) Pr(aefecti) pr(aetorio) c(la-
rissimi) v(iri). 'Plautianus ut praefectus praetorio eminentissimus vir
erat, sed propter consulatum bis gestum clarissimum eum appellatum
esse credo'. Henzenus. Cf. de hoc clarissimatus usu Boeckingium Not.
dign. Ind. p. 37 s. v. Nomina Plautillae et Plautiani post condemna-
tionem eorum erasa sunt cf. Eckhel VII p. 224 et infra procurator
ad bona Plautiani. 5) Domus Augusta vocatur divina in titulis inde
a medio fere saec. II cf. supra ad n. 939. 6) Centurionibus exer-
c(itoribus) (duobus). 7) A. 202.*

986 fulviae plautillae augustae | IMP · M · AVRELI · ANTONINI | AVG · PII ·
FELICIS · PONTIFICIS · CONS¹ | IMP · L · SEPTIMI · SEVERI · AVG · PII ·
FELICIS | PONTIFICIS · ET · PARTHICI · MAXIMI · COS · III · NVRV | FILIAE |
p. fulvi plautiani c. v. | PONTIFICIS · NOBILISSIMI · PR · PR · NECESSarii |

5 AVGG · ET · COMITIS · PER · OMNES · EXPEDITIONES · EORVM | T · STATILIVS · CALOCAERVS · NOMENCL | CVM · STATILIO · DIONYSIO · TRIB · LEG · XVI · FLAVIAE | ET · STATILIO · MYRONE · DISSIGNATORE · SCAENAR | FILIIS · ET · STATILIO · DIONYSIO · DISCIPVLO · FICTORVM | PONTIFICVM · C · C · V · V · NEPOTE · SVO | AMPLA · BENEFICIA · DE ·
10 INDVLGENTIA | AVGVSTORVM · SVFFRAGIO · PATRIS · EIVS | CON-
SECVTVS

Romae rep. Gruter 270, 6 descr. Smetius (Orell. 934). — 1) Scilicet: coniugi. Consul fuit Caracalla a. 202 quo ipso sine dubio titulus exaratus est.

987 IMP · CAES · LVCIO · SEPTIMIO · M · FIL¹ · SEVERO · PIO · PERTINACI · AVG · PATRI · PATRIAE · PARTHICO · ARABICO · ET | PARTHICO · ADIABENICO · PONTIFIC · MAXIMO · TRIBVNIC · POTEST · XI² · IMP · XI · COS · III · PROCOS³ · ET | IMP · CAES · M · AVRELIO · L · FIL ·
5 ANTONINO · AVG · PIO · FELICI⁴ · TRIBVNIC · POTEST · VI · COS · PROCOS ·
P · P | OPTIMIS · FORTISSIMISQVE · PRINCIPIBVS |⁵ | OB · REM · PVBLICAM · RESTITVTAM · IMPERIVMQVE · POPVLI · ROMANI · PROPAGATVM⁶ | INSIGNIBVS · VIRTVTIBVS · EORVM · DOMI · FORISQVE · S ·
P · Q · R

Romae in foro in arcu Septimii. Grut. 265, 1 descr. Smetius (Orell. 912). — 1) Debuit esse divi M(arci) fil(io). 2) A. 203. Ceterum nescio cur absit Parthici maximi titulus, quem suscepit Severus iam a. 199. 3) Cf. ad n. 940. 4) Pius vocatur inde ab a. 201, Felix in nummis ab a. 213 itemque in lapidibus ab hoc demum anno constanter, sed saepissime etiam antea Ann. Inst. arch. 1858 p. 286 (a. 205) Or. 4975 (a. 206) cet. Titulis Arabici et Adiabeni abstinere Caracalla vivo patre, partis scilicet antequam Augustus esset, post patris mortem interdum sed perraro iis utitur (Henzen 5595). 5) Legebatur olim: ET | P · SEPTIMII · GETAE · NOBILISSIMI · CAESARIS, sed Getae nomina iussu fratris Caracallae, postquam eum a. 212 occidit, in omnibus monumentis erasa sunt cf. Dio 77, 12, 6. Lacunam vario modo titulis Caracallam praedicantibus supplere, nihil ratione habita temporis, quo olim inscriptio incisa erat; ita hic quoque patris patriae elogium tribuitur Imperatori, quod patre demum mortuo a. 211 accepit; in paucis enim exemplis, in quibus vivo patre positus hoc nomen legitur, id aut quadratarii aut, idque plerumque, descriptoris errori debetur, lituram scilicet indicare negligentis. 6) Inducantur res in Oriente prospere gestae.

988 IMP · CAES · L · SEPTIMIO · SEVERO · PIO · PERTINACI · AVG · ARABIC ·
 ADIABENIC · PARTH · MAX¹ · FORTISSIMO · FELICISSIMO | PONTIF · MAX ·
 TRIB · POTEST · XII² · IMP · XI · COS · III · PATRI · PATRIAE · ET | IMP ·
 CAES · M · AVRELIO · ANTONINO · PIO · FELICI · AVG · TRIB · POTEST · VII · COS ·
 5 III¹ · P · P · PROCOS · FORTISSIMO · FELICISSIMOQVE · PRINCIPI³ · ET |
 IVLIAE · AVG · MATRI · AVG | N⁴ · ET · CASTRORVM · ET · SENATVS · ET ·
 PATRIAE · ET⁵ · IMP · CAES · M · AVRELI · ANTONINI · PII · FELICIS ·
 AVG | PARTHICI · MAXIMI · BRITANNICI · MAXIMI³ | ARGENTARI · ET ·
 NEGOTIANTES · BOARI · HVIVS | LOCI · QVI INVEHENT⁶ · DEVOTI · NVMINI · EORVM

Romae in arcu Severi minore in foro boario. Corp. VI, 1035 descr. Henzenus et Bormannus (Or. 913). — ¹) Parthici maximi nomen adsumpserunt Severus et Caracalla a. 199, sed Caracalla hoc titulo vivo patre saepissime abstinet. ²) A. 204. ³) Haec in litura reposita sunt, olim Getae nomen legebatur. ⁴) Repositum est pro altera G. ⁵) Erasa videntur FVLVIAE · PLAVTILLAE · AVG et versu sequente fere FILIAE · P · FVLVI · PLAVTIANI · PONTIFICIS · NOBILISSIMI · PR · PR · COS · II · NECESSARII · ET · COMITIS · AVGG. *De titulis Iuliae cf. nummos apud Eckhelium VII p. 196. Iulia Domna est prima, quae in marmoribus his nominibus utitur, pro patriae interdum legitur populi Romani; postea eadem nomina gesserunt Iulia Mamaea et Marcia Otacilia Severa, matris castrorum aliae quoque nonnullae, sed omnes hi tituli post Diocletianum nunquam inveniuntur.* ⁶) Reposita pro eraso vocabulo LOCI.

989 IVLIAE AVGVSTAE¹ MATRI CAS|TRORVM CONIVGI |
 IMP · CAES · DIVI · M · ANTONINI PII GERM | SARM · FILI DIVI COM-
 MODI FRATRIS DIVI | ANTONINI PII NEPOTIS DIVI HADR · PRONEP |
 DIVI TRAIANI PARTHIC · ABNEPOT · DIVI NERVAE ADNEPOTIS | L
 5 SEPTIMI SEVERI PII PERTINACIS AVG · ARABIC | ADIABENICI PARTHIC
 MAX PONT MAX TRIB POTES | XIII² IMP XI COS III PROCOS PROPAGA-
 TORIS IMPERI | FORTISSIMI FELICISSIMQ PRINCIPIS P P MATRI | IMP
 CAES L SEPTIMI SEVERI PII PERTINACIS AVG | ARABIC ADIABEN BAR-
 THIC (sic) MAX FIL DIV · M · ANTONINI PII GERM SARM NEPOTIS
 10 DIVI ANTONINI | PII PRONEP · DIVI HADRIANI ABNEPOTIS | DIVI
 TRAIANI PARTHIC ET DIVI NERVAE ADNEP | M · AVRELI ANTONINI
 PII FELICIS AVG · | PONT MAX TRIB POT · VIII · COS ·
 III · PROCOS | FORTISSIMI FELICISSIMQ PRINCIPIS P · P ·
 ET SVPER OMNES RETRO PRINCIPES INVICTISSIMI³ | RESP ·

In pago Phuensium. Renier n. 2374. — 1) Vocatur ita aut Iulia Domna Augusta, adiectis saepe ab eodem ut videtur tempore, quo Caracalla iis uti coepit, cognominibus Piae Felicis. 2) A. 205. 3) In litura repositum pro ET · L · SEPTIMI · GETAE · NOBILISSIMI · CAE|SARIS.

990 IMP · CAES · M · AVRELIO ANTONINO AVG · | PIO FELICI PRINCIPI ·
IVVENTVTIS¹ · PP | IMP · CAES · L · SEPTIMI SEVERI PII PERTINA|CIS
AVGVSTI ARABICI ADIABENICI PARTHICI | MAXIMI P P FILIO ET |
PART MAX BRIT MAX GER MAX PONT MAX P P² | DECRETO

5

DECVR PECVNIA PVBLICA

Verecundae. Renier n. 1426 qui descr. — 1) Caracalla primus Augustus est, qui hoc titulo utitur. 2) In litura reposita sunt; fuit olim: fratri P. Septimii Getae nobilissimi Caesaris. Britannici Severus et Caracalla vocantur ab a. 210; Germanicus Caracalla ab a. 213, pontifex maximus a patris morte a. 211: Getae nomen igitur erasum et quae nunc leguntur loco eius reposita sunt non ante a. 213, ipse autem titulus incisus est inter a. 201, quo Caracalla Pii nomen adsumpsit, et 210 quo Severus Britannici.

991 IMP · CAES · DIVI · SEPTIMI | SEVERI · PII · ARAB · ADIAB | PARTH · MAX ·
BRITT · MAX · FILIO | IMP · CAES · M · AVR · ANTONINI · PII · AVG |
PARTH · MAX · BRITT · MAX · FRATRI | DIVI · MARCI · ANTONINI · PII ·
GERM | SARM · NEPOTI · DIVI · ANTONINI | PII · PRONEPOTI · DIVI ·
5 HADRIANI | ABNEPOTI · DIVI · TRAIANI · PARTH | ET · DIVI · NERVAE ·
ADNEPOTI p. septimio getae pio aug. britt. trib. pot. iii. cos. ii. p. p.¹ PRO-
COS | EX · DEC · C · VIR · PEC · SEV² | CVRATORE · M · VIBI |
TIANO · E · V³ | L · VALERIO · SABINO · I

Curibus (La Fara) rep. Orell. 3739 descr. Henzenus. — 1) Tres versus erasos ita supplevit Borghesius Opp. V. p. 280 ex nummis, in secundo GETAE etiam nunc in litura apparet. Cum Severus iam divus sit, titulus incisus est aut a. 211 post Severi mortem, aut initio a. 212, cuius mense fere secundo Geta occisus est a fratre; a. 211 tribuniciam potestatem tertiam habebat Geta, cum eam a. 209 una cum Pii et Augusti nominibus accepisset; Britannicus cum patre et fratre vocatus est a. 210, pater patriae in nummis inde a morte patris appellatur. Cf. Eckhelium VII p. 227 sq. VIII p. 426 sq. 2) 'Ex dec(reto) centumvir(um) pec(unia) Sev(eriana?)' Henzenus. 3) E(gregio) v(iro).

992 IMP · CAES · M · AVRELIO | ANTONINO · PIO · | FELICI · INVICTO¹ · AVG · |
 TRIB · POTEST XVII² · | COS IIII · PROCOS · | P · P · | COL HEL³ AVGVSTA |
 ALYBITANORVM | *devota* NVMINI *et*us
In latere: AEDICATA · VII · ID · SEPT | IMP · ANTONINO AVG · IIII | ET ·
 5 D · CAELIO · BALBINO · II | COS⁴ · | PER · M · ANTIVM GRATI | LIANVM · Q ·
 PR · PR · PRO. *sic* | C · V⁵

Lilybaei (Marsala). Bull. Inst. arch. 1868 p. 169 descr. et rest. Bormannus. — ¹) *Cf. Eckhel VII p. 192 qui in nummis Severum Invictum vocari coeptum esse post bellum Parthicum demonstravit; in marmoribus saepe quidem vocatur Severus invictus princeps, dominus noster invictus cet., pro cognomine autem Caracalla demum Invicto utitur et ne is quidem constanter: post eum imperatores plerique.* ²) *Scribendum XVI, erravit quadratarius, annus enim est 213.* ³) *Col(onia) Hel(via), a Pertinace ita dicta.* ⁴) *A. 213.* ⁵) *Q(uaestorem) pr(o) pr(aetore) pro- v(inciae) Sic(iliae), c(larissimum) v(irim).*

993 FORTVNAE ♦ REDVCI ♦ AVG¹ | IMP · CAES · M · AVRELII ·
 ANTONI | NI · PII · FEL · AVG · PARTHICI · MAX · BRI | TANNICI · MAX · PONT ·
 MAX · TRIB · POT | XVI² · IMP · II · COS · IIII · PP · PROCOS · DIVI | SEVERI
 PII ARABICI ADIABENICI PAR | THICI MAX BRITANNICI MAX FILI | DIVI ·
 5 M · ANTONINI PII GERMANICI | SARMATICI NEPOTI DIVI ANTO | NINI
 PII PRONEP · DIVI HADRI | ANI ABNEP · DIVI TRAIANI | PARTHICI ♦
 ET · DIVI NERVAE | ADNEP · R · P · P · D · D ·³

In pago Phuensium. Renier n. 2375. — ¹) *Cf. eiusdem anni nummos Eckhel VII p. 210: PROPECTIO AVG, in Galliam scilicet.* ²) *A. 213.* ³) *R(es) p(ublica) P(huensium) d(ecreto) d(ecurionum).*

994 IMP · CAES · M · AVRELIO | SEVERO · ANTONINO | PIO · FELICI · AVG ·
 PARTH | MAXIM · BRITANNIC · MAX | GERM · MAX · PONTIF · MAX |
 TRIB · POT · XVIII¹ · IMP · III · COS · IIII | P · P · PROCOS · DIVI · SEPTIMI |
 SEVERI · PII · ARAB · ADIAB · PARTH | MAXIM · BRITANNIC · MAX · FILIO ·
 5 DIVI | M · ANTONINI · PII · GERM · SARM · NEP | DIVI · ANTONINI · PII ·
 PRONEPOT · DIVI | HADRIANI · ABNEP · DIVI · TRAIANI | PARTH · ET ·
 DIVI · NERVAE · ADNEPOT | DOMINO · NOSTRO · INVICTISSIMO |
 AVGVSTO · | C · GRANIUS · C · F · Q² · CARENSIS · DEVOTIS | SIMVS ·
 NVMINI · EIVS · CVM · GRANIIS | ACVLINO · ET · SATVLLO · ET · FESTO ·
 10 FILIS · SVIS | SVA · P · P · LOC · DAT · D · D

Rusicade (Philippeville). Bull. inst. arch. 1859 p. 52 ed. Renierus. — ¹) *A. 215.* ²) *Q(uirina) (tribu). — Corp. II, 4676 Caracalla pater militum vocatur in lapide qui hodie periit; probat id Huebnerus, mihi*

male solutum ex P · M i. e. pontifex maximus, videtur; 4889 certo P · M hoc modo legendum.

995 M OPELLI MACRINI PR PR CV¹

M · OPELLI DIADVMEIANI C P²

In fistulis aquariis Romae rep. Henzen 5512. 5513 descr. Marinius. —

¹) 'Macrinus a. 212 praetorio a Caracalla praefectus est, Papiniano interfecto cf. vit. Carac. 8 (Dio 78, 11), quamquam Tillemont hist. des empereurs III p. 124 conferendus est.' Henzenus l. l. ²) C(laris-simi) p(ueri).

996 IMP CAES M ^{opellio} SEVERO ^{macrino} PIO FELICI AVG PONT MAX TRIB

POTEST COS DESIG¹ PP PRO COS | PROVIDENTISSIMO ET SANCTISSIMO

PRINCIPI · ET m. ^{opellio antonino} ^{diadumeniano}² | NOBILISSIMO CAESARI³

PRINCIPI IVVENTVTIS RESPVBLICA dianensis M · EX · DEC · DEC

Dianae. Renier n. 1731 qui descr. — ¹) A. 217. ²) Nota Opelli, Macrini, Diadumeniani tantum nomina erasa, retenta M., Severi, Antonini cet., non execrata scilicet. ³) Nobilissimus Caesar primus vocatus Geta, inde ab eo omnes Caesares.

997 IMP · CAES | M · OPELLIVS · SEVERVS | MACRINVS · PIVS · FELIX · AVG ·

PONT · MAX · TRIB · P · II¹ | P · P · COS · PROCOS · ET · M | OPELLIVS ·

ANTONINVS | DIADVMINIANVS | NOBILISS · CAES | PRINC · IVVENTVT |

PROVIDENTISSIMI | AVGG · FECER | AB AG M · P² · | LVI

Miliarius viae Aguonto in Raetiam rep. Sonnenburg prope S. Lorenzen (prov. Noricum). Corp. III, 5708 descr. Mommsenus ectypa duo. —

¹) A. 218. ²) Ab Ag(uonto) m(ilia) p(assuum).

998 IMP · CAES · DIVI · SEPTIMI | SEVERI · NEPOTI · DIVI | ANTONINI · PII ·

MAGNI · FILIO | M · AVRELIO · ANTONINO · PIO · FEL · AVG | PONT ·

MAX · TRIB · POT · II¹ | COS² · PROCOS · P · P | FORTISSIMO FELICIS-

SIMOQVE | PRINCIPI | A BRAC · AVG | M · P · XXI

Miliarius viae Bracara Asturicam. Corp. II, 4805. — ¹) A. 219.

²) Recte in miliariis reliquis huic paribus dicitur COS · II.

999 . . . nonORI IMP | m. AVRELI ANTONINI PII FELICIS AVG | saCERD^{del}

dei¹ INVICTI SOLIS ELAGABA^{del} PONT MAX TRIB · POT | III² COS III

PP | s. P s Q s F s³

Olim Ferentini. Henzen 7414a ex schedis Marinti Vaticanis. — 1) Traditur . . CERDA'III 2) Ita vel IIII i. e. a. 220 vel 221. 3) S(enatus) p(opulus)q(ue) F(erentinas).

1000 IMP · CAES | m. aurelio | ANTONINO | pio felici¹ | INVICTO | AVG ·
PONT | MAX · TRIB · P | V³ · COS · IIII · PRO | COS · AB · AQ · M³ | VIII
Miliarius viae Aquinco Mursam rep. in promontorio Csepeliensi. Corp.
III, 3713. Lectio certa. — 1) De ratione, qua nomina erasa sunt cf.
ad n. 996. 2) A. 222. 3) Ab Aq(uinco) m(ilia) p(assuum).

1001 IVLIAE MAESAE | AVG · AVIAE · IMP | CAES // // // // // // // ¹
Minturnis. I. Neap. 4057 (Henzen 5516). — 1) Elagabali aut Severi
Alexandri nomina erasa sunt.

1002 IMP · CAESARI | DIVI · SEPTIMI · SEVERI · | PII · NEP · DIVI · ANTONINI |
MAGNI · PII · FILIO | M · AVRELIO · SEVERO | Alexandro · PIO · FELICI |
AVG¹ · PONTIFIC · MAXIM | TRIB · POTEST · V² · COS · II · P · P · | COL ·
FL · AVG · PVTEOLI

Puteolis. I. Neap. 2495 descr. Mommsenus (Henz. 5519). — 1) Severi
Pii Felicis nomina una cum Augusti nomine a. 222 suscepit; postquam
adoptatus est ab Elagabalo a. 221 et antequam imperium iniret voca-
batur M. Aurelius Alexander nobilissimus Caesar imperii heres cf.
Henz. 5514. 6053. 2) A. 226.

1003 IMP · CAES · | M · AVREL · | SEVERVS · | ALEXANDER | P · F · AVGVS |
PONT · MAX · | TRIB · POT | VIII¹ · COS · III · P · P | RESTITVIT · | AB ·
AQ² · M P LXXIII

Miliarius viae Aquinco Mursam in opp. Paks in Danuvio rep. Corp.
III, 3731 descr. Mommsenus. — 1) A. 230. 2) Ab Aq(uinco).

1004 I · O · M | CONSERVATORI | IMP · CAES · M · AVRELI SE | VERI ALEXANDRI
INVICTI PII FELICIS AVG s ET iuliae mamaeae aug. matris | AVG
TOTIVSQ DOMVS BVINAE | L · MARIVS CRESCENTI | ANVS · Q · AEDIL s
II s VIRA¹ | DEVOT s NVMN EORVM A | RAM QVAM DEVOVIT SVA |
5 PECVNIA POSVIT s

Lambaesi. Renier n. 1406. — 1) Q(uaestor), aedil(is), duumvira-
(licius).

1005 IVLIAE · AVITAE | MAMEAE · AVG¹ · | MATRI · DOMINI | Ñ · SANCTIS-
SIMI | IMP · SEVERI · ALE | XANDRI · PII · FELICIS · AVG · ET | CASTRORVM ·
ET | SENATVS · ET · PA | TRIAE · ET · VNIVER | SI · GENERIS · HV | MANI ·
CONVEN | TVS · KARTHAG

Carthagine nova. Corp. II, 3413 descr. Huebnerus. — ¹) 'Iuliam Ma-
maeam etiam Avitam dictam esse ex hoc titulo solo nisi fallor discimus;
cum filia esset Maesae ex Iulio Arito cognomen Avitae nihil habet offen-
sionis'. Huebnerus l. l.

1006 GNAEAE | SEIAE · HEREN | NIAE · SALVS | TIAE · BARBIAE | ORBIANAE ·
AVG¹ | CONIVGI · DOMI | NI · NOSTRI · AVG | VALENTINI · VE | TERANI ·
ET | VETERES

Valentiae. Corp. II, 3734. Lectio certa. — ¹) Cf. Eckhel VII p. 284.

1007 IMP · CAES. c. iulio | VERO maximino | P F AVG GERMAN | MAX SARMA¹ MAX |
DACICO MAX¹ TRIB POT | IMP · V² COS · P · P · PROCOS | et c. iulio vero
maximo | GERMAN MAX SARMA¹ | MAX DACICO MAX³ | nobilissimo caesari
Allo AVG N | PONTIF MAX⁴ | AB AQ NR | XXXIII

Miliarius viae Aquinco Mursam. Corp. III, 3722 descr. Mommsenus. —

¹) Interdum Maximinus Pius Felix Invictus Aug. vocatur Corp. III,
3708. 3711. 3739. Orell. 1256 (?). Renier 4376 cet. Germanici
nomen suscepit a. 236 cf. Eckhel VII p. 291 eodemque aut certe sequente
anno Sarmatici et Dacici. ²) A. 237 trib. pot. III fuit imperator III,
IV, V Corp. II, 4731 Henz. 5045 cet., ad hunc igitur annum pertinet
inscriptio. ³) Antea Augusti tantum nomina illa ex victoriis par-
ta accipiebant. ⁴) Iunge: Aug(usti) n(ostri) pontif(icis) max(imi).

1008 IMP CAESAR C IVLIVS | VERVS MAXIMINVS¹ | FELIX AVG GERM
MAX SAR | MAT MAX DACIVS MAX PONT | MAX TRIB · POTES III²
IMP · VI | C IVLIVS VERVS MAXIM¹ | nobilissimvs CAES PRINCEPS |
IVVENTVTIS GERM MAX SAR | MAT MAX · DACIVS MAX | VIAM A
s KARTHAGINE VS | QVE AD FINES NVMDIAE | PROVINCIAE LONGA
INCVR | CORRUPTAM ADQVE DILAPSAM | RESTITVERVNT | LXX

Tuneti. Henzen 5312. — ¹) In litura reposita sunt. Capellianum
Maximini et Maximi nomina, deleta ab Gordianis, restituenda curavisse
coniecit Letronnius Revue archéol. I p. 821. ²) A. 238.

1009 IMP · CAESARI · C · IVLIO · VERO | MAXIMINO · PIO · FELICI · AVG ·
GERMANICO | MAX · DACICO · MAX · SARMATICO · MAX | PONT · MAX ·

TRIB · POT · V¹ · IMP · VII · P · P · COS | PRO COS · | C · IVLIO · VERO ·
 MAX · NOB · CAESARI | GERMANICO · MAX · DACICO · MAX | SARMA-
 5 TICO · MAX · PRINCIPI · IVVENTVTIS | FIL · D · N | IMP · C · IVLI · VERI ·
 MAXIMINI · P · FEL · AVG | VIAM et PONTES TEMPORE VETVSTATIS |
 CONLAPSOS RESTITVERVNT | CVRANT Q · DECIO³ · LEG · AVGG · PR ·
 PR · C · V

Miliarius rep. 'en el valle de Mena' (in conventu Cluniensi). Corp. II, 4886 cf. similes titulos 4756, 4816 cet. quorum partem contulit Huebnerus, ita ut lectio plane certa sit. — ¹) Tribunicia potestas quinta Maximini extra Hispaniam nunquam invenitur, ibi autem persaepe, quae, Maximino aetate a. 238 iam occiso (cf. Eckhel VII p. 291 sq.), quomodo explicanda sit, non liquet. Id quoque notandum in Hispania Maximini nomen erasum non esse. ²) Legatum hunc Traianum Decium esse postea imperatorem coniecit Borghesius Opp. IV p. 288, sed rem admodum dubiam esse ibidem recte adnotavit Huebnerus.

1010 MAXIMO CLODIO PVPIENO | LIBERALI AVGVSTO

Recineti in basi statuae. Murat. 252, 2 (Orell. 967). — Unicus est adhuc Pupieni lapis, [si quidem genuinus est. Th. M.], cum Balbini nullus repertus sit; imperaverunt a mense fere Maio usque ad exeuntem mensem Iulium a. 238. Pupienus in nummis vocatur: Imp. Caes. M. Clodius Pupienus Maximus Augustus p. m. tr. p. cos. II p. p. Eckhel VII p. 306 sq.

1011 IMP · CAES · M · ANTONIO GORDIANO INVICTO | PIO FELICI AVGVSTO¹ ·
 PONTIFIC · MAX · TRIB · POT | III² · IMP · III · PP · COS · PROCOS | DIVI
 GORDIANI³ NEPOTI ET DIVI GORDIANI⁴ SORORIS FILO⁵ | RESP
 VERECVNDENS | DEVOTA NVMINI s | MAIESTATQ s EIVS

Verecundae. Renier n. 1431 qui descr. (Henz. 5529). — ¹) Invicti cognomine plerumque abstinet; Pius Felix in lapidibus anno iam 238, in nummis sequente demum anno vocatur. ²) A. 240. ³) Gordianus I est, qui proconsul Africae vere a. 238 Augustus proclamatus est. ⁴) Gordianus II, praecedentis filius et una cum eo Augustus appellatus occisusque. ⁵) 'Haec inscriptione refellitur sententia eorum qui Gordianum III filium dicebant Gordiani II cf. Vit. Gord. III c. 22.' Henzenus. A Gordiano II eum adoptatum esse haud credo Henzeno, tum enim sine dubio ipsius divi filius diceretur.

1012 FVRIAE · SABINIAE | TRANQVILLINAE¹ | SANCTISSIMAE | AVGVSTAE² |
 CONIVGI · DOMINI · N | M · ANTONI · GORDIANI | PII · FELICIS · INVICTI |

AVGVSTI | DECVRIALES | AEDILIVM • PLEB • ET | PLEB • CERIALIVM |
DEVOTI • NVMINI | MAIESTATIQUE • EORVM

Romae. I. Neap. 6787 ad exempla antiqua (Orell. 977). — ¹⁾ Filia est C. Furii Sabinii Aquilae Timisitheï cf. infra n. 1293 et Eckhelium VII, 318. ²⁾ Sanctissima Augusta prima ni fallor vocatur Iulia Maesa, posteriores saepe.

1013 MAXIMO • ET • INVICTO • AC SVPER OMnes fortissimo | IMP • CAES • M •
IVLIO • PHILIPPO • PIO • Felici aug. pont. max. | PERS • MAX ¹ • TRIB • POT •
cos. desig. ² p. p. procos. et | M • IVLIO • PHILIPPO • NOBILISSIMO • caesari
princ. inv. et | otaciliae severae aug. maTRI • caes et castror. |
In parastata simul reperto: VOT • XX ANNAL • FELIC ³

Romae in castris praetorianis. Ann. Inst. arch. 1864 p. 9 descr. Henzenus et restituit. — ¹⁾ Cf. nummos a. 244: PAX FVNDATA CVM PERSIS Eckhel VII p. 321, sed nomen illud in aliis monumentis nondum repertum est; adulatione praetoriani, qui hunc titulum Imperatori dedicarunt, id ei tribuisse videntur; Philippus certe non accepit, nimis scilicet turpe. Germanici quoque et Carpici nomina in nummis a. 248 Philippis tributa cf. Eckhel VII p. 323, in lapidibus nondum reperta sunt. ²⁾ A. 244; ad annum enim Philippi primum pertinere titulum recte Henzenus ex Persici nomine et ex votis concludit. ³⁾ Parastatam similem periisse, in quo scriptum fuerit VOT • X ANNAL • FELIC, recte coniecit Henzenus l. l.

1014 IMP • CAE | M • IV • PHILIPPO • AVG | PONIFI • MAXIMO • TRIB | POTES-
TATIS ¹ • COS • P • P • PRO | COS • E • M • IV • PHILIPPO | NOBILISSI • CAE-
SARI ² • E | MARCIAE • OTACILIAE • SEVERAE | SANCTISSIMAE • CONIVGI •
AVG • N | AB • AQ • M | VIII

Miliarius viae Aquinco Mursam, rep. in promontorio Csepeliensi cf. n. 1000. Corp. III, 3718. Lectio certa. — ¹⁾ Et Pii Felicis Invicti nomina et tribuniciae potestatis numerus neglectus est, nam post trib. pot. primam miliarium positum esse ostendit consulatus, quem suscepit Philippus k. Ian. a. 245 cum trib. pot. II. ²⁾ Caesar fuit a. 244/247; incisus igitur est titulus a. 245/247. Omissus est titulus principis iuventutis, quo plerumque ornatur.

1015 MARCIAE OTACILIAE SEVERAE | AVG CONIVGI D N IMP CAES | M
IVL PHILIPPI PII FELIC AVG | PONT MAX TRIB POT V ¹ COS III |
PROCOS P P MAT IMP CAES M IVLI | PHILIPPI AVG F PII FELICIS |
PONT MAX TRIB POT II COS | II PROCOS PP PRINCIPIS IVVENTVTIS

5 AVG² ET CASTRO|RVM ET SENATVS ET PATRIAE | RES P CVICVLI-
 TANOR DEVOTA | NVMINI MAIESTATIQ EORVM | D D P P
*Cuicul. Renier n. 2540. — 1) A. 248. 2) Philippus iunior imperator
 appellatus est collatis omnibus Augusti honoribus, ipso etiam pontificatu
 maximo a. 247 cf. Eckhelium VII p. 333 sq. Duo pontifices maximi
 antea iam fuerant Pupienus et Balbinus cf. Eckhelium VII p. 308.*

1016 IMP · CÆS | C MESSIO QVINO TRAIANO | DECEO · P · F · INVICTO
 AVG | PONTIFICI MAXIMO TRIB|NICIÆ POTESTATIS BIS COS | BIS
 DESIGNATO TER¹ ET | Q HERENNIO ETRVSCO | MESSIO DECIO NO-
 bi|LISSIMO CÆSARI COS DES | E C VALENTI HOSTILIANO | *messio*
 5 *quinto nobilissIMO | caesari*

Prope Budam Vöröscsear versus rep. Corp. III, 3746 descr. Mommsenus.
 — 1) A. 250, quo anno secundum hunc titulum tribuniciam potestatem
 secundam gerebat, secundum sequentem tertiam; in hoc igitur tribunicia
 potestas prima a. 249, in illo a. 248 adsignatur, eodemque modo reli-
 qua quoque Decii monumenta discrepant. Cf. de hac re Mommsenum
 Bull. Inst. 1865 p. 27 sq., qui ita rem explicavit, ut hi ab eo tempore
 numerent, quo Decius victis Philippis a senatu Augustus appellatus sit,
 illi ab eo tempore, quo a legionibus in Moesia imperator acclamatus sit.

1017 q · HERENNIO · AETRVSCO MES C · VALENTI · HOSTILIANO *messio*
 NO DECIO¹ NOBILISSIMO CAES Q · NOBILISSIMO *caes · MIO*
 PRINCIP I V V E N T V IMP · CAES · MESSI q · *traiani*
 US · TRIB · POT · COSS · DE DECI · INVICTI *pil felicit*
 5 si G N A T O² F I L I O AVG · PONT · MAz · *trib · pot*
 IMP · CAES · C · MESSI · Q · TRA III · COSS · II *Designato iii*
 taNI · DECI · INVICTI · PII P · P · PRO *cos*
 felicit aVG PONTI/IC maX
 trib · pot · iii *cos · ii des · iii*
 10 p · p · pro *cos.*

Faleriis. (Civita Castellana). Bullett. Inst. arch. 1865 p. 27 descr. Mommsenus. — 1) Unicus videtur esse titulus quo Deciorum nomina consilio erasa sunt, eorum enim nomina semper honorata fuisse scimus. Confert Mommsenus obscurum locum Vict. Caes. c. 29: Decio quam potuit maturime Roma digresso, Iulius Valens cupientissimo vulgo imperium capit atque per breve imperii illius tempus nomina deleta esse conicit.
 2) A. 250, nota COSS pro COS, quod ante hoc tempus viz invenitur.

1018 IMP · CAES · Q · MESSIO | C · TRAIANO · DECIO¹ | PIO FELICI INVICTO
AVG DAC | MAX² PONT | MAX P O³ TRIB POT | III⁴ P P COS |
III⁴ PRO | COS ET Q · HERENNI^o ETRVSCO | MESSIO DECIO | COS · a
Q⁵ (sic) VAL | HOSTIL

Miliarius viae a Carthagine nova ad summum Pyrenaeum. Corp. II, 4958. Lapidem huic plane similem descripsit Huebnerus (n. 4957). —
¹) In titulo gemello consuetum C. Messio Q. Traiano Decio. ²) Cf. Corp. II, 4949 (tr. p. II cos. II a. 250) in eiusdem viae miliario; num graeter hos titulos Dacici nomen ei adtributum inveniatur, dubito, conferendi tamen nummi eius DACIA FELIX et Murgt. 1101, 3 ubi dicitur restitutor Daciarum cf. Eckhel VII p. 343 sq. ³) P(rincipi) O(ptimo), recte Huebnerus, in tit. gemello: [optimo] maximoque principi. ⁴) A. 251, numeratur ab a. 248. ⁵) In tit. gemello solitum C, ubi enim Quinti cognomen omnino exhibetur, in fine nominis poni solet cf. titulum praecedentem.

1019 C · VALENTI · HOSTILIANO | MESSIO · QVINTO | NOBILISSIMO CAESARI |
TRIB · POTEST · II¹ PRINCIPI IVVENI | FILIO |

Romae. Henzen 5539. Lectio certa. — ¹) Cum Hostilianus patre mortuo Augustus vocatus sit, hunc lapidem ante eius mortem i. e. non post autumnum a. 251 inscriptum esse certum est; itaque hic quoque Decii filius a. 250 tribuniciam potestatem accepit sed post fratrem maiorem cf. n. 1017.

1020 HERENNIAE | CVPRESSENIAE | ETRVSCILLAE · AVG | CONIVGI · D · N ·
DECI | AVG · MATRI · AVGG | NN · ET · CASTROR | S · P · Q · C¹
Carseolis. Maffei Mus Ver. p. 102 qui descr. (Or. 994). — ¹) S(enatus) p(opulus)q(ue) C(arseolitanus).

1021 IMPP CAESS | C VIBIO TREBO | NIANO GALLO | INVICTO PIO | FEL
AVG P M T P | OT P P II¹ COS PR | OCOS ET C V | IBIO AFINIO G | ALLO
VOLDVM | IANO VOLVSS | IANO INVI PIO | FEL AVG P M T P | OT II
COS PRO | RESP COL THAMV | G | III V

Miliar. viae Lambaesi Thamugadem, rep. Enchir-Touchin. Renier n. 4380 qui descr. — ¹) Ita in lapide errore quadratarum, legendum: p(ontifici) m(aximo) t(ribunicia) pot(estate) II p(atri) p(atriciae) cet. Tribuniciam potestatem cum filio suscepit autumno a. 251, annus igitur est 252, quo Volusianus cum patre (II) consul fuit.

1022 IMP · CAESARI · C · VIBIO · TREBONIANO · GALLO · PIO · FELICI · Aug |
 PONTIF · MAX · TRIB · POT · III¹ · COS · II · P · P · PROCOS et | IMP ·
 CAES · C · VIBIO · AFINIO · GALLO · VELDVMNIANO · Volussiano | PIO ·
 FELICI · AVG · PONTIF · MAX · TRIB · POTEST · III · COS · II · P · P · Pro-
 5 cos | TRIBVS · PALATINA · CORP · IVNIORVM · IVVENAL · HO |
 CLIENT · DEVOTI · NVMINI · MAIESTATIQVE · EORum | HOMINES · NVM ·
 DCCCLXVIII

Romae. Orell. 1000. — ¹) De tribunicia potestate quarta Treboniani et Volussiani confer optimam Eckhelii quaestionem VII p. 361, licet iudicio erraverit. Cum enim a. 251 imperium inierint Vibii, tribuniciam potestatem IIII suscipere debebant k. Ian. a. 254, quo tempore eos iam mortuos fuisse antea iam gravissimae causae, luculenter ab Eckhelio expositae, demonstrare videbantur; nunc res decisa est inscriptione ante hos non multos annos reperta infra n. 1472, qua a. 253 die XI kal. Novembres Valerianum et Gallienum iam imperasse, tandem certo statutum est. Imperatores igitur a. 253 aliam tribunicias potestatis numerandae rationem instituerint necesse est, ita ut k. Ian. illius anni pro tertia quartam susceperint, idque ea re confirmari videtur, quod nullum adhuc monumentum repertum est tribuniciam potestatem tertiam exhibens, praeter nummum Eckhel III p. 356 qui fortasse iam anno praecedens cusus est.

1023 M · P · LXXVIII · | IMP · CAES · M · AEMILIO · AEMILIANO · PIO ·
 FELIC · INVICTO · AVG¹ | PONT · MAX · TRIB · POT · P · P · PROCOS |
 VIAM · QVAE · DVCIT · A · KAR · TVRR | CVRANTE · M · CALPVRNIO ·
 CAELIANO | PRAEs. prov. sard. proc. SVO

Miliarius viae a Karalibus Turres in Sardinia, rep. Fordungiani. Henzen 5542 descr. Della Marmora. — ¹) Imperavit aestate a. 253.

1024 IMP · CAES · P · LICINIO · VALERIANO · PIO · FELICI · INVICTO | AVG¹ ·
 PONTIFICI · MAXIMO | COS · II² · PROC · TRIB · POT · II · | PATRI ·
 PATRIAE · RESTITVTORI | PVBLICE · SAECVRITATIS (sic) · | AC LIBER-
 TATIS · CONSERVA | TORI · ORDO · FOROCLO | DIENSIVM · DICATISSIMVS · |
 5 NVMINI · MAIESTATIQVE · EIVS · | CVRANTIBVS · C · ANTISTIO · MAR-
 TIA | LE · E · Q · R³ · C · VETTIO · FELICISSIMO · E · Q · R³ · | Q · AE-
 MILIO · SEVERIANO

Fori Clodii (Sabate). Bull. Inst. arch. 1864 p. 99 descr. Zangemeisterus et Nissenus. — ¹) AVC in lap. ²) A. 254, cui convenit tribunicia potestas II. ³) Eq(uite) R(omano).

1025 IMP · CAES | P · LICINIO · EGN|ATIO · GALLIENO | PIO · FEL · AVG |
 PONT | MAX · TRIB · POT · III · COS¹ · PROCOS · P · P | D · D
*Aquaspartae. Murat. 254, 3 (Orell. 1004). — ¹) Cum Valerianus et Gallienus a. 253 imperium inierint, tribuniciam potestatem III renova-
 runt a. 255, quo anno Gallienus iam non consul, sed consul iterum erat. Ita omnino et in nummis et in lapidibus Valeriani et Gallieni consulatus
 cum numeris tribuniciae potestatis saepe nullo modo conspirant; sed in
 his quoque rebus infelicissimo illo tempore omnia perturbata sunt cf.
 Eckhelium VIII, 444 sq. Lapis igitur anno aut 254 aut 255 adsignan-
 dus est.*

1026 M · P · CLXVI | DD · NN | IMP · CAESARE · P · *licinio* · *valeriano* | IN-
 BICTO · AVG · P · PATR · Pont · MAX | GERMANICO · MAXIMO¹ · TRIBV-
 NIC | POTESTATIS · COS · III · P · PATRIAE² | IMP · CAESARE · LICINIO ·
 GALLIENO · PIO · FELICI · INBICTO · AVG · *pont. max* | GERMANICO · MAXI-
³ MO¹ · *tribun. potest* | COS · III³ · PAT · PATRIAE · PROCOS · *et*⁴ | P · *licinio* ·
salonino · VALERIANO | CAES⁵ · *principe · iuventutis* | *Blam · quas · karallibus ·*
ducti | *Olelae vetustate* · CORRUPtam | *restituit · curante* IANVARIO |
 PROC · SVO

Miliarius rep. inter Oschiri et Terranova Sardiniae. Henzen 5544 descr. Della Marmora. — ¹) Pertinet ad victorias, quas primis imperii annis Gallienus de Germanis rettulisse gloriabatur cf. Eckhelium VII p. 385 sq. 400 sq. ²) 'Corr. COS IIII · PROCOS'. Henzenus. ³) A. 257. ⁴) IIII traditur, corr. Henzenus. ⁵) Ante Caesar excidisse NOB(ilissimo) iudicat Henzenus. — Ceterum nomina videntur consilio abrasa esse, id quod in nonnullis horum Imperatorum monumentis inveniri monuit iam Borghesius Bull. Inst. arch. 1846 p. 168 collatis Trebelli Pollionis verbis vit. Gallieni 15: Gallienum tyrannum militari iudicio in fastos publicos retulerunt et Victoris Caes. c. 34 fin., qui gravia senatus in satellites propinquosque Gallieni decreta commemorat, cum inruens vulgus pari clamore Terram matrem deosque inferos precaretur, sedes impias uti Gallieno darent. Sed postea patres Gallienum subacti a Claudio, quod eius arbitrio imperium cepisset, Divum dixere. Cf. infra n. 1029.

1027 · N¹ · CORNELIAE · SALONINAE | AVG · CONIVGI · D · N · | IMP ·
 CAES · P · LICINI · GALLIENI | PII · FEL · ET · INVICTI · AVG | DACICI ·
 MAXIMI · GERMANICI | MAXIMI² · TRIB · POTEST · IIII | COS · III³ · IMP ·
 III · P · P · PROCOS | PROVINCIAE · BAETICAE | DEVOTA · NVMINI | MA-
⁵ IESTATIQ · EIVS · CORD⁴

Cordubae. Corp. II, 2200. Lectio non nimis certa. — 1) D(ominae) n(ostrae). Antea vix invenitur. 2) Germanici nomen gessit ab a. 256 exeunte vel 257 cf. Eckhel VII p. 390 sq.; Dacicus praeter hunc titulum vix nominatur. 3) A. 257. 4) 'Provinciae Baeticae fortasse errore quadratarii ortum, qui male iunxit cum proconsulis titulo qui praecedit. Sed non magis liquet, quomodo CORDUBENSIVM mentio si modo recte lecta, cum dedicatione a provincia facta coniungenda sit'. Huebnerus l. l.

1028 GALLIENO • CLEMENTISSIMO • PRINCIPI • CIVVS • INVICTA • VIRTVS • SOLA • PIETATE • SVPERATA • EST • ET • SALONINAE • SANCTISSIMAE • AVG | AVRELIVS • VICTOR • V • E • DICATISSIMVS • NVMINI • MAIESTATIQVE • EORVM

Romae in arcu Gallieni ad emissarium aquae Claudiaae. Grut. 274, 5 (Orell. 1007) descr. Henzenus.

1029 GENIO | IMP • P *lic. gallieni*¹ | INVICTI • AVG • CLEMENTIVS • | SILVIVS • V • E • A • V • P • ET | VAL • MARCELLINVS | PRAEF • LEG • PROT | AVG • N • A • V • L • MVNICIPES | EX • PROVINCIA | RAETIA • S • L • L • M • | PATERNO • ET | ARCHESILAO COS²

Aquinci rep. Corp. III, 3424 descr. Mommsenus. — Legendum: Genio imp(eratoris) P. Lic(ini) Gallieni invicti Aug(usti) Clementius Silivius, v(ir) e(gregius), a(gens) v(ices) p(raesidis), et Val(erius) Marcellinus, praef(ectus) leg(ionis), prot(ector) Aug(usti) n(ostris), a(gens) v(ices) l(e-gati), municipes ex provincia Raetia s(olverunt) l(aeti) l(ibentes) m(erito) cet. — 1) 'Gallieni nomen erasum iussu Ingenui vel Aureoli, quos eo tempore in Illyrico contra eum in armis fuisse constat'. Mommsenus l. l. Causa enim, quam supra dixi n. 1026, hic accipi non potest. 2) A. 267.

1030 P • CORNELIO | LICINIO VA|LERIANO | NOBILISSIMO CAES | AVG¹ RESP | COL THAMVG | NVMINI | MAIESTA|TIQVE EIVS | DEVOTA Thamugade. Rentiér n. 1510. — 1) De Caesaris nomine cum Augusti coniuncto cf. Borghesium Opp. III p. 484. Titulus positus est ante a. 259 cf. n. 1031.

1031 DIVO CAESAR | P CORNELIO LICINIO VA|LERIANO¹ NEPOTI | IMP CAES P LICIN VALENTIN AVG FILIO IMP CAES | P LICINI GALLIEN AVG FRA|TRI P CORNELI LICINI SALONIN NOBILISSIMO CAES | AVG | COL • NERVIANA AVG MART VETERIOR SITIFENS | DD PP²

Sitiſi in baſi. Renier n. 3282 (Henz. 5335). — ¹) Titulus poſitus eſt poſt a. 259, quo hic Valerianus a Poſtumo coloniae Agrippinae interfectus eſt. De conſecratione eius cf. Eckhelium VII p. 422 ſq. Henzen 5546. ²) Col(onia) Nerviana Aug(uſta) Mart(ialis) veteranor(um) Sitiſenſ(ium) d(ecurionum) d(ecreto) p(ecunia) p(ublica).

1032 DIVO | Vale|riano | CAES | CING|VLANI | D · D · P · ~

Cinguli (Borgo). Bull. Inst. arch. 1846 p. 167 (Henz. 5546).

1033 P · CORNEL | SALONINO | VALERIANO | NOBIL · CAES | PRINCIPI · IV ·
VEN|TVTIS · FILIO | IMP · GALLIENI | AVG · SOD

Asisii. Henzen n. 5546.

1034 P · IIC|I|nto cornE|LIO · SALONI|NO · NOBILI|SSIMO · CAE|SARI ~ CIN|
GVLANI | PVBLICE | D · D · P · ~

Cinguli (Borgo). Bull. Inst. arch. 1846 p. 167 (Henz. 5546).

1035 IMP · CAES | M · CASSIANI|VS · LATINIVS · POS|TVMVS PIVS FEL · | IN ·
VICINVS AVG | GER · MAX | PONT · MAX | TRIB · POT | COS · III¹ · P ·
P · | PROCOS · RES|TITVT

Miliarius viae a Carthagine nova Acci tendentis, rep. Acci. Corp. II, 4943 descr. Accursius (Orell. 1015). — ¹) Postumi imperium annis potius 259/268 quam 258/267 videtur adsignandum esse, itaque cum in nummis consulatus eius tertius iungatur potestati tribuniciae III—VII (cf. Eckhel VII p. 438), hic titulus ad a. 261/265 pertinere videtur. — Cf. alterum huius Imperatoris miliarium Hispanicum Corp. II, 4919; monumentum Britannicum refert Orell. 1016, Germanicum Brambach n. 1948. Hispania paullo post mortem Postumi videtur amissa esse cum a. 269 Claudius iam ibi celebretur cf. Corp. II, 3619. 3737 cet. Successorum Postumi M. Piaonii Victorini et C. Poesuvi Tetrici monumenta in Galliis et Britannia reperta sunt Orell. 1018. 1019. Henz. 5548. 5549.

1036 IMP · CAES · M · AVR | CLAVDIO · PIO | FELICI · INVICT | AVG · PONT ·
MAX | TRIB · POT · CONS¹ | P P PROC · VALENTINI | VETER · ANI · ET |
VETE · RES² (sic)

Valentiae. Corp. II, 3737 descr. Huebnerus. — ¹) Qui annus indicetur, non liquet; nimirum ex vit. Claudii c. 18 indeque quod fasti a. 269 et nummi iterati consulatus mentionem non faciunt, sequi videtur, Claudium

antequam ad imperium veniret consulem non fuisse, sed primum hoc honore functum esse cum trib. pot. II a. 269; quod si verum est, numerus trib. pot. hoc titulo neglectus titulusque ipse a. 269/270 adsignandus est. Sed in inscriptionibus Hispanicis nonnullis Corp. II, 3619. 3834. 4505 (descr. Huebnerus) Claudius consul II vocatur itemque cod. Iustin. III, 34, 6; quod si recte ita dicitur, titulus Valentinus ad a. 268 spectat.
²) *Valentini veterani et veteres.*

1037 IMP · CAES · M · | AVREL · CLAUDIO | GERMANICO¹ · | P · F · INVICTO² · |
 AVG · PONT · MAX | TRIB · POTEST · | III³ · COS · PRO · | COS · P · P ·
 LEG · II · | ADI · VI · P · VI · F · | CONSTANS · | CLAUDIANA³ | NVMINI ·
 MAIESTATIQUE · | EIVS · | DICATISSIMA

Aquinci. Corp. III, 3521 descr. Mommsenus (Orell. 1024. 4985). —

¹) *Ita ab a. 269 vocatur ex VICTORIA GERMANICA Eckhel VII p. 474, cuius mentionem facit Vict. Epit. Caes. 34. ²) A. 270. ³) Leg(io) II adi(utrix) sextum p(ia) sextum f(idelis) constans Claudiana.*

1038 DIVO · CLAUDIO · GOTHICO | MAXIMO¹ · PIO · FELICI · VICTORI · AC |
 TRIVMPHATORI · SEMPER · AVGVSTO² | MVNICIPI · CONSERVATORI | AM-
 PLIFICATORIQ · | OB ILLVSTRIA · IPSIVS · GESTA | ET · AMOREM · IVXTA ·
 CIVES | ORDO · INTERAMNATIVM | ARCV · TRIVMPHIS · INSIGNEM | DE-
³ DICATI · | M · CL · TACITO³ · | PATRONO · . .

Firmi in arcu triumphali. Doni p. 76, 39 (Orell. 1025). — ¹) Gothicus vocatus est ex victoria quam a. 269 apud Naissum rettulit; hoc tamen unicum videtur esse monumentum, quo nomen illud ei tribuitur, nam nummus Eckhel VII p. 478 D suspectus est cf. ibid. p. 476. ²) 'Prima haec est inscriptio certae fidei, in qua Imperator semper Augustus vocatur' Orellius l. l. ³) Tacitus est qui postea imperavit; in consulatu eius a. 273 arcus videtur dedicatus esse. — [Vide ne titulus fictus sit ab homine Interamnate patriae studiosiore quam veritatis. Th. M.]

1039 IMP · CAES | LVC · DOM | AVRELIANO | P · FEL · INV | AVG | PONT ·
 MAX | GERM · MAX | GVTICO · MAX | CAR · MAX¹ | PR · IVVEN · I · P² |
 III · COS | P · P XXXVIII

Miliar. vias Vienna Valentiam, rep. prope confluentem Isaras et Rhodani. Herzog Gall. Narb. n. 638 descr. Millinus (Orell. 1029). — ¹) De his cognominibus cf. infra n. 1044. ²) Traditur PRO · V · INP, emendavit Orellius PR(inceps) IVV(entutis) IMP(erator), num recte, admodum dubito; nam neque imperatoriae acclamationes in titulis Aureliani referri solent et tribunicia potestas aegre desideratur; propter Carpici nomen

miliarius ante finem a. 271 positus esse non potest, propter consulatum semel tantum gestum a. 274 antiquior est; numerus III igitur ad trib. pot. pertinere videtur, quam gessit Aurelianus a. 272; princeps iuuentutis vocatur Orell. 1026.

1040 IMP • CAES | L • DOMITIO • AV|RELIANO • PIO • FE | INVICTO • AVG |
ARABICO • MAX | GOTHICO • MAX | CARPICO • MAX | TRIB • P • III •
COS • III¹ | PROC • III¹ • PRINCIPI • N • ORDO • BARC | NVMINI • MAIES-
TATIO • EIVS | *semper devotissimus* •

Barcinone. Corp. II, 4506 ad exempla antiqua. — ¹) Tribunicia potestas III est anni 272, numerus post PROC omnino corruptus est ab eo, qui lapidem descripsit (fuit fortasse P(ater) P(atriae)), quod de altero numero post COS certo adfirmari non potest. Licet enim satis certum sit, Aurelianum initio a. 270 imperatorem factum esse, diem obiisse a. 275 tribuniciamque ideo potestatem sexies renovasse, consulem denique fuisse I a. 271, II a. 274, III a. 275, tamen monumenta non pauca extant et sinceritatis et lectionis indubitatae, quae cum his computationibus nullo modo conspirant cf. tit. sequentes et Eckhelium VII p. 481 sq. Rossi Inscr. christ. p. 20. 21. Nodum hunc solvere vix unquam nobis continget, ut enim res ipsae ita memoria temporum illorum imperii Romani infelicissimorum inde a Gallieno usque ad Diocletianum vel maxime confusa est. — De cognominibus cf. ad n. 1044; ordo quo accepta sunt neglectus est, praecedere enim debuit Gothico maximo.

1041 RESTITVTOR • ORB | IMP • CAES | L • D • AVRELIANO | PIO • FEL • INVICTO | AVG • PONT | MAX • GERM • MAX | GOT • MAX • PART • MAX |
TRIB • P • IIII¹ • COS • III | P • P • PROCOS

Miliar. viae Foro Iulii Aquas Sextias. Herzog Gall. Narb. 623 descr. Maffei (Orell. 1030). — ¹) A. 273. De consulatu cf. n. 1040.

1042 PERPETVO VICTORI|OSISSIMO INDVL|GENTISSIMO IMP | RESTITVTORI OR|BIS • L • DOMITIO | AVRELIANO PIO | FELICI AVG • PONT |
MAX • TRIB • POT • V | COS • II¹ • P • P • PROCOS | RESP • COL • THA|
MVG | VIII

Miliar. viae Lambaesi Thamugadem rep. Ouled-Zaza. Renier n. 4378 qui descr. (Henz. 5343). — ¹) A. 274.

1043 MAGNO | AVGVSTO | PRINCIPI • MAX | IMP • FORTISSIMO | CONSERVATORI • ORBIS | L • DOMITIO • AVRELIANO¹ | P • F • PONT • MAX •
.....

TRIB · POT · V² · | P · P · COS · III · PROCOS · GOT · MAX · | PALMYR ·
MAX · GERM · MAXIM³ | ORDO · BRIXIANOR

Briziae. Grut. p. 276, 5 contulit Mommsenus. — ¹) Unicum fortasse exemplum est, quo Aureliani nomina scalpro deleta sunt, neque perspicitur, cuius iussu. ²) A. 274. De consulatu cf. supra n. 1040. ³) Cognomina non eo quo adsumpta sunt ordine referuntur cf. ad n. 1044.

1044 IMP · C · L · D · AVRELIANO · P · F · INVI · C | AVG · PONT · M · T · P ·
VII | COS III¹ · GER · M · GOT · M · PA|R · M · DA · M · CAR · M² · IM³

Miliarius rep. prope Aurelianum Galliae (Orléans). Henzen 5551. — Legendum: Imp(eratori) C(aesari) L. D(omitio) Aureliano P(io) F(elici) invic(to) Aug(usto) pont(ifici) m(aximo) t(ribunicia) p(otestate) VII co(n)s(uli) III, Ger(manico) m(aximo), Got(ico) m(aximo), Par(thico) m(aximo) Da(cico) m(aximo) Car(pico) m(aximo) . . . ¹) Cos. III a. 275; tribunicia potestas VII in nummis quoque invenitur iuncta COS II et COS III Eckhel VII p. 481, sed COS II errore sine dubio; cum Aurelianus certo iam a. 275 mortuus sit, quomodo septimus numerus explicandus sit, non liquet. ²) Omnia haec nomina ad victorias pertinent, quas Aurelianus a. 270. 271 rettulisse videtur: Germanicus maximus ad victoriam de Alamannis et Iutumnis (?), Gothicus maximus ad bellum contra Vandalos et Iazyges in Pannonia sine dubio gestum, Parthicus maximus ad victoriam de Zenobia reportatam, Carpicus ad victos Carpos, quo tempore in Daciam quoque denuo exercitum duxisse indeque Dacici nomen sibi peperisse videtur. Bellum Germanicum et Gothicum a. 270 gessit, Zenobiae imperium certe ante 29 Aug. 271 exertit, testibus nummis Aegyptiacis, Dacicum Carpicumque ex oriente reversus, sed eodem adhuc, ut videtur, anno. Ad victoriam de Zenobia Palmyrenici quoque nomen pertinet, sed plerumque non ita vocatur, quia Palmyra pars erat imperii Romani ideoque imperator inde nomen trahere non potuit, vocatur igitur aut Arabicus (n. 1040) aut plerumque Parthicus, nam Zenobia & Persis et Saracenis adiuta erat cf. Vit. Aureliani c. 27. 28. ³) IM litterae non intelleguntur.

1045 VLPIE SEVE|RINE AVG | CONIVGI D N | AVRELIANI · IN|VICTI AVG |
MATRI CAS|TRORVM | RES · PVB | POLENS

Polae. Corp. V, 29 descr. Mommsenus.

1046 VERAЕ LIBERTATIS | AVCTOR IMP CAES | MARCVS CLAVDIVS | TACI-
TVS PIVS FELIX | AVG · PONTIFEX · MAXIMVS | GHOTYCVS (sic) MAXI-
MVS¹ | TRIBVNICIA PO|TESTAS BIS COS | II² P P PROCOS

Miliar. rep. ad oppidum Tournon. Bullett. Inst. arch. 1861 p. 10. Lectio certa. — ¹⁾ Cf. Eckhel VII p. 498: VICTORIA GOTHICA Vit. Tacit. c. 13 Zosim. I, 63. ²⁾ A. 276.

1047 MAGNO ET INVICTO | IMP • CAES • M • ANNIO | FLORIANO PIO FELICI | INVICTO AVG • P • M • | TRIB • POTEST ¹ • COS • P • P • | PROCOS • RESPUBLICA | ITALICENS • DEVOTA | NVMINI MAIESTATI | QVE EIVS • DEDICANTE | AVRELIO • IVLIO • V • P • A • V • P ² • | CVRANTE • AVRELIO |

³ VRSINO • V • E ³ • CVRATORE | REIP • ITALICENSIVM

Italicæ (Santiponce). Corp. II, 1115. — ¹⁾ A. 276. ²⁾ V(iro) p(erfectissimo) a(gente) v(ices) p(raesidis). ³⁾ V(iro) e(gregio).

1048 pietATE IVSTITIA FORTITVDINE ¹ | ET PLENO OMNIVM VIRTVTVM | PRINCIPI VERO gothico VEROQ ² GERMANICO ³ AC VICTORIARVM | OMNIVM NOMINIBVS INLV ⁴ RI | M • AVR • PROBO ³ • P • F • INVICT • AVG | PONT • MAX • TRIB • P • V ⁴ • P • P • COS • III PROCOs | ALLIVS • MAXIMVS • ⁵ V • C • LEG • IVR | PROV HISP • TARRACONENS | MAIESTATI EIVS AC NVMINI | DICATISSIMVS

Valentiae. Corp. II, 3738 descr. et rest. Huebnerus. — ¹⁾ Insigni vel simile vocabulum excidisse putat Mommsenus l. l. ²⁾ 'Quod dicitur Probus verus Gothicus et verus Germanicus, inde ea nomina non tam colligas eum adscivisse, sed cum adsciscere posset recusavisse'. Mommsenus l. l. Cf. Eckhel VII p. 506: VICTORIA GERM, VICTORIA GOTHIC. Praeterea GVTTHICVS vocatur Orell. 1038. ³⁾ 'Probi memoria cum remanserit illaesa, hic autem nomen eius appareat erasum esse, lituram eam factam esse existimo in rebellione Proculi et Bonosi, quos tradunt praeter Galliam et Britanniam etiam Hispanias sibi vindicasse (v. vit. Probi c. 18)'. Mommsenus l. l. ⁴⁾ A. 280.

1049 IMP • CAESARI • M | AVRELIO • PROBO | PIO • FEL • INVICTO | AVG • P • M • TRIB • POTES | TATIS • VI • COS • IV • P • P • RES ¹ | PVBLICA TVCCITANOR | DEVOTA • NVMINI • MAIES | TATI QVE • EIVS . . . | CVRATORE • IVLIO • CLAV | DIO • IIII | VE • CONSS ² • D • D

Tucci. Corp. II, 1673 sec. Accursium et Rambertum (Orell. 1040). —

¹⁾ TATIS • III • COS • III PP • RES Acc., TATIS • VI • COS • IIII • RES Ramb. 'Quartus consulatus convenit tribuniciae potestati sextae, patris patriae autem titulus non videtur posse omitti'. Huebnerus l. l. A. 281. ²⁾ 'Ita Accursius; Rambertus: CVRATOR ET/RIO CLA | VDIO • SVB • COLOSSO; in III | VE • CONSS aut SVB • COLOSSO videtur latere cognomen aliquod'. Huebnerus l. l.

1050 IMP · CAES | M · AVR · CARO · | PIO · FELICI · INVICTO | AVG · PONT ·
MAX · TRIB | POT¹ · P · P · COS · PROCOS | RESP · ITALICENS · | DEVO-
TA · NVMINI · MAIESTATIQ | EIVS

Italicæ (Santiponce). Corp. II, 1117 descr. Huebnerus. — ¹) A. 282.

1051 imp. caes. m. aurelio caro | PIO · FEL · INVICTO aug | eT M · AVRELIO · CA-
rino | NOB · CAES · PRINC · IVB | ET · M · AVRELIO | NVMERIANO | NO-
BILISSIMO · CAES¹ | cVRANTE · M · ELIO · VITALE | V P² · PRAES ·
PROVINCIAE | SARDINIAE

*Miliar. rep. Fordungiani Sardiniae. Henzen 5556 descr. Della Mar-
mora. — ¹) Positus est titulus a. 282 vel 283 antequam Carus in
orientem adversus Persas profisceretur; tunc enim Carinum et Nume-
rianum imperatores dixit cf. Eckhel VII p. 516. ²) V(iro) p(erfectissimo).*

1052 M AVRELIO | NVMERIO | NVMERIA|NO NOBI|LISSIMO | CAESARI | MVT ·
..... PVBL

Mutinae. Bullett. Inst. arch. 1856 p. 152.

1053 M AVRELIO CARINO | NOBILISSIMO CAES AVG · PR · IV | COS ·
.....
FILIO | IMP CAES M AVRELI CARI | INVICTI P F AVG · P P · TR · P ·
II¹ · P | M · CONS · PROCOS FRATRI | M AVRELI numeriani NO|BI-
LISSIM CAES AVG · PR · IV | RESPVBL · COL · KAL · CVR · | MACRINIO
⁵. SOSSIANO | C · V² · CVR · REIPVBL

*Calamae. Renier n. 2726. — ¹) A. 283. Nota Augusti nomen Carino
et Numeriano patre vivo datum cf. Eckhel VII p. 516. ²) Of. n. 2369.*

1054 IMP · CAES | S · M · AVR | CARIN|O · P · F · INV|ICTO · AVG | P · M · TRIB |
P¹ · P · P · COS · P|RO COS

*Miliar. rep. Agoncillo (in conventu Cluniensi). Corp. II, 4882. —
¹) A. 283 post Cari mortem.*

1055 IMP · CAESARI · M · AVRE|LIO · numeriano | PIO · FELICI · INVIC|TO ·
AVG · P · P · COSV|LI · TRIBVNICIAE | POTESTATI¹ | CASTRONOVANI |
D D P

Castronovi rep. Henzen 5559 qui descr. — ¹) A. 283 post Cari mortem.

1056 MAGNIAE VR|BICAE · AVG · MA|TRI · CASTRORVM | CONIVGI · D N |
CARINI INVIC|TI · AVG¹ · COL · IVL · G · | ACCIS² · DEVO·TA · NV|MINI
EIVS

Acci (Guadix). Corp. II, 3394 descr. Huebnerus. — ¹⁾ A. 283/4. ²⁾ Col(onia) Iul(ia) G(emina) Accis. Alibi semper Acci vocatur cf. l. l. p. 458.

1057 IMP · CAES · G¹ · VALERIO | DIOCLETIANO | PIO · FELICI | INVICTO ·
AVG · PONTIF · MAX | BRITANNIC · MAX · GERM | MAX² · TRIB · PO-
TEST · II · COS · II³ | P · P · PROCOS | HONORATI · ET · DECVRION |
ET NVMERVS · MILITVM | CALIGATORVM
5 in latere sinistro: CVRA AGENTIBVS | CN · SERGIO · MERCVRIO | M ·
LICINIO · PRIVATO | T · CLAVDIO · SOSIPOLE | MAGISTRIS · Q · Q ·
LVSTRI · XXIX

Romae. Fabretti p. 747 n. 546 et Maffei Mus. Ver. 253, 8 (inscr. in latere) qui descr. — ¹⁾ L. Fabr., sed recte ita Grut. p. 279, 3. ²⁾ Cum inscriptio a. 285 posita sit, ad victorias pertinent nomina hoc ipso anno reportatas, nam a. 284 Carinus adhuc occidentem tenebat; a scriptoribus nihil de his bellis traditur. Britannici tamen nomen fortasse ad Carausii victorias antequam ipse imperium sumeret referendum cf. Victor de Caes. 39 Eutr. 21, Germanici ad Bagaudas a Maximiano domitos (cf. l. l.), qui licet rustici Galliae et latrones vocentur, tamen sine dubio aut ipsi Germani aut a Germanis adiuti erant. ³⁾ A. 285.

1058 PROVIDENTISSIMO | PRINCIPI RECTORI | ORBIS AC DOMINO | FVN-
DATORI PACIS | AETERNAE | DIOCLETIANO p. f. | INVICTO AVG PONT |
MAX GER · MAX PERS | MAX¹ TRIB POT VII² | COS III PATRI PAT |
PROCOS SEPT | valENTIO V P P P R | D N M QVE EIVS D D³
Augustae Vindelicorum (Augsburg). Corp. III 5810 descr. Mommsenus; quae inclinatis dedi, hodie sub calce latent. — ¹⁾ Hoc nomen Diocletianus assumpsisse videtur pace cum Persis composita anno fere 288 cf. Mamertin. Paneg. 7 sq. Tillemont Hist. IV p. 11. ²⁾ A. 290, quo in Raetia fuisse Diocletianum scimus Mamert. Paneg. c. 9 p. 44. ³⁾ Sept(imus) Valentio v(ir) p(erfectissimus) p(raeses) p(rovinciae) R(aetiae) d(icatus) n(umini) m(aiestati)que eius d(edit) d(edicavit). Idem Septimius Valentio agens vices praefectorum praetorio a. 293/6 commemoratur Or. 1049.

1059 I O M EI | G · H · L · PRO | SALVTE DD | NN IOVIO | E HERCV-
LIO¹ | AVGG NN

Sirmii (Mitrovic). Corp. III, 3231. Lectio satis certa. (Henzen 5560a). — Legendum: I(ovi) o(ptimo) m(aximo) et g(enio) h(uius) l(oci) pro salute d(ominorum) n(ostrorum) Iovio(rum) et Hercu(lio) Aug(ustorum) n(ostrorum). — ¹⁾ Iovius dictus est Diocletianus, deinde post ad Galerius, tum Maximinus Daza denique Licinius pater et filius

(*Eckhel VIII p. 9. 36. 52. 67*), *Herculius Maximianus et Constantius* (*Eckhel VIII p. 19. 30*). — *Cf. alterum titulum Vindobonae rep. Corp. III, 4413 (Orell. 1051): D(eo) S(oli) I(nvicto) M(ithrae) fautori imperii sui Iovii et Herculli religiosissimi Augusti et Caesares sacrarium restituerunt.*

1060 !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! | !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! | !!!!!!!!!!!!!¹ ET · IMP · CAES |
M · AVR · VALERIO · MAXIMIANO p. f. INVICT | AVG · P · M · TRIB ·
POT · VIII² · CONS³ · P · P · | PROCONS · ET · FLAVIO · VALERIO · |
CONSTANTIO · ET · GALERIO · VA | LERIO · MAXIMIANO · NOB⁴iss. caess |

5 NOSTRI · CONSTITUTI⁴

Lorillae (ad Ostipponem pertinet). Corp. II, 1439 descr. Huebnerus. —

¹) *Diocletiani nomina omnia erasa sunt.* ²) *Maximianus Caesar dictus est a Diocletiano a. 285, Augustus a. 286 cf. Eckhelium VIII p. 16.*
³) *'Numeri clare ita leguntur, ut appareat v litteram reliquis paulo minorem a quadratario fortasse omissam postea additam esse.'* Huebnerus l. l. *Cf. notam Mommseni quam adscripsi.* ⁴) *Die 1 Martii a. 293, nam eodem die a. 312 Galerius vicennalia celebrare debuit Lactant. de mort. pers. c. 35; minus recte Tillemont IV p. 603 et qui eum sequitur Clintonus a. 292 Caesares constitutos esse iudicant. — De titulo adnotat Mommsenus l. l.: 'Titulus omnino insignis collocatus est non ante diem Mart. 1 a. 293, quo Caesares facti sunt Constantius et Galerius, videtur autem collocatus propter eam ipsam Caesarum creationem: quo ducit cum quod in fine legitur per anacoluthiam Caesares nostri constituti tum quod tribuniciae potestates in Caesaribus adscribuntur nullae. Notae autem adscriptae ad Maximianum trib. pot VIII cons. VI omnino corruptae facile tamen ita emendabuntur, ut item ad a. 293 pertineant, cum in extrema nota VI prior numerus aperte postea insertus sit, scilicet loco non suo; ita cons. IV recte signabit annum 293, quo ipse Maximianus quartum consul processit. Eidem anno videtur tribui posse tribunicia potestas eiusdem tam nona quam octava; nam licet tituli plerique illam numerationem retineant, tamen inveniuntur etiam accommodati ad alteram non connumerato anno primo, quo Caesar tantum fuit Maximianus (cf. Corp. III n. 22). Ceterum viz puto extare alterum titulum, in quo erasa inveniuntur nomina Augustorum Diocletiani et Maximiani relictis Caesarum nominibus; quod quomodo factum sit non perspicio, nisi forte cum primum rumor increbuit apud Hispanos iam Augustos factos esse qui Caesares fuerant, errore pulaverunt Augustos vi regno pulcos esse, non callide ad abdicationem adductos.'*

- 1061** *imp. caesar. c. aurel. val. diocletianus. p. f. inc. aug. poNT* • MAX • GERM • MAX • VI • SARM • MAX • IIII • PERSIC • MAX • II • BRITT • MAX • CARPIC • MAX • ARMEN • MAX • MEDIC • MAX • ADIABENIC • MAX¹ • TRIB • P • XVIII² • COSS • VII • IMP • XVIII • P • P • PROCOSS • ET • IMP • CAESAR • M •
- 5 AVREL • VAL • MAXIMIANVS • P • F • INV • AVG • PONT • MAX • GERM • MAX • VI³ • SARM | *max. iiii. persic. max. ii. britt. max. carpic. max. armen. max. medic. max. adiabenic. max. trib* • P • XVII² • COSS • VI • IMP XVII P P PROCOSS • ET • FLA • VAL • CONSTANTIVS • GERM • MAX • II • SARM • MAX • II • PERSIC • MAX • II • BRITT • MAX • CARPIC⁴ • MAX • ARMENIC •
- 10 MAX • MEDIC • MAX • ADIABEN • MAX • TRIB • P • VIII² • COSS • III • NOBIL • CAES • ET • G • VAL • MAXIMIANVS • GERM • MAX • II • SARM | *max. ii. persic. max. ii. britt. max. carpic. max. armenic. max. medic. max. adiab* • MAX • TRIB • P • VIII² • COSS • III • NOBIL • CAES *cet.*

Exordium edicti de pretiis rerum venalium exempli Aegyptiaci nunc Aquis Sextiis extantis. Corp. III p. 802. 803 descr. Mommsenus ectypum (Henzen 5560) cf. Mommsenum Ber. d. sächs. Gesellsch. d. Wissensch. 1851 p. 1—80 et 383—400. — 1) Nominum singulorum tempora accuratius definiri non possunt, facile autem separantur ea quae Augusti ante 1 Mart. 293 adsumpserunt ab iis quae postea demum inter a. 293/301 adepti sunt; nam Constantius Chlorus et Galerius postquam Caesares facti sunt, eadem omnia acceperunt quae Augusti. Quare Diocletianus et Maximianus a. 293 nominibus usi sunt Germanici maximi IIII et Sarmatici maximi II, quae conveniunt fere ad ea, quae a scriptoribus narrantur. Germanici nomen primum partum esse iam a. 285 supra ad n. 1057 adnotavi, iterum tertium quartum ita videntur appellati esse ex victoriis Maximiani a. 287 et sequentibus relatis (cf. Tillemont Hist. IV p. 12. 14); Sarmatae bis devicti referuntur ab Diocletiano a. 289 et 291 (Tillemont p. 16. 19). Aegre autem Persici maximi nomen desideratur, quod a. 290 Diocletiano iam tribuitur n. 1058, nec quomodo inter a. 293/301 bis imperatores hunc titulum sibi adtribuere potuerint perspicitur, unum enim hoc tempore bellum tantum a Galerio adversus Narseum gestum est; quare errore videtur Constantio Persici nomen bis tribui numerusque II delendus esse. Contra intellegitur cur Britannici nomen absit, quod a. 285 iam Diocletianus gerit n. 1057; supra enim Carausii id victoriis deberi probabiliter, opinor, posuimus; is autem paulo post a Diocletiano et Maximiano defecit sequē ipsum in Britannia Augustum dixit, quo facto Imperatores hoc nomen deposuisse videntur et anno demum 296, recuperata Britannia, redintegrasse. Inter annos 293 et 301 Augusti et Caesares susceperunt nomina Germanicum bis, ex Constantii sine dubio victoriis a. 294 (Tillemont IV p. 28) et

c. a. 299 (*ibid.* p. 42. 43), Sarmaticum bis a. 293 (*Grut.* 166, 8) et c. a. 299 (*Eutrop.* IX, 25), Britannicum a. 296 provincia a Constantio recepta (*Victor Caes.* c. 39 *Eutr.* IX, 22), Carpicum a. 295, cum haec gens Romanis se dedidisset (*Tillemont IV p. 31 Clinton Fasti h. a.*), Persicum Armeniacum Medicum Adiabenicum ex bello Diocletiani et Galerii a. 297 et sequentibus gesto (*Tillemont p. 37 sq.*). ²⁾ A. 301. ³⁾ Ita sine dubio emendandum ut in Diocletiani titulo, Diocletianus enim antequam Maximianum Augustum eligeret cum Germanis omnino non confixit. In exemplo corporis inscriptionum video scribi SARM; quod si est in lapide error est quadratarum.

1062 IMP · CAES · C · VAL · DIOCLE|TIANVS · P · F · INVICT · AVG · ET | IMP · CAES · M · AVREL · VAL · MAXI|MIANI (*sic*) · P · F · INVICT · AVG · ET | FL · VAL · CONSTANTIVS et | *gal. val. maximianus* | NOBB CAESS¹ | M · P · VIII Veronae. *Maffei mus. Ver.* 103, 2 cont. *Mommsenus.* — ¹⁾ Positus est titulus inter a. 293/305, nam a. 305 Diocletianus et Maximianus senior abdicarunt.

1063 IMP CAES FLA|VIO VALERIO C|ONSTANTIO | INVICTO PIO | FELICI AVG PON|TIFICI MAXIMO | TRIBVNICIAE | POTESTA|IS XII¹ | IMP II² CON- Suli | VI PP P VAL a|NTONINVS *proc anNONae sacrae*³ | P P P⁴ Thibili (*Announah*). *Renier n. 2577 (Henzen 5563).* — ¹⁾ Cum Constantius a. 305 Augustus factus sit, a. 306 autem mortuus, numerus XIII aut XIV tantum suppleri potest; a. 305 Constantius cos. V, a. 306 cos. VI erat; itaque cum numerum consulatus VI fuisse ex hasta, quae superest, certum sit, trib. pot. XIV in lapide fuisse sequitur. ²⁾ Numerus sine dubio corruptus est cf. n. 1061. ³⁾ Ita restituit *Renierus l. l.* ⁴⁾ *P(ropria) p(ecunia) p(osuit).*

1064 DD NN FLA|VIO VALERIO | CONSTANTIO | ET GALERIO M|AXIMIANO I|NVICTIS ET CLE|MENTISSIMIS | AVGG ET DD | NN FLAVIO V|ALERIO SEVE|RO ET Galer|O VALERIO M|AXIMINO¹ NO|BILISSIMIS AC | FOR- TISSIMIS | *caesaribus* Fabriani. *Murat.* 258, 4 (*Orell.* 1057). — ¹⁾ Traditur GNEIO VALERIO MAXIMIANO. — Positus a. 305/306.

1065 VICTORIAE AVGVSTÆ | *sacRVM* PRO SALVTEM | dd. NN MAXIMINI ET | conSTANTINI ET LICINI | *seMPER* AVGG¹ · AVR SENECIO | r. p.

DVX² · TEMPLVM NVMINI | EVS EX VOTO A NOVO FIERI IVSS[†] |
 PER INSTANTIAM · VAL · SAMBARRÆ · P · P · EQQ · DALM · AQVE-
 5 SIANIS · COMIT³ · L · L · M | OB · VICTORIA · FACTA · V · K · IVLIAS |
 ANDRONICO · ET · PROBO · COS⁴

In basi marm. rep. Pruttingi Boiariae. Corp. III, 5565 contuli. (Henz. 5579). — 1) Quod primum locum obtinet Maximinus, licet Augustus factus post Constantinum Liciniumque, recte Mommsenus l. l. explicat collatis verbis auctoris de mort. persec. c. 44: senatus (a. 312) Constantino virtutis gratia primi nominis titulum decrevit, quem sibi Maximinus vindicabat. 2) Scilicet Norici et Pannoniae superioris. 3) P(rae)p(ositus) eq(uitibus) Dalm(at)is Aquesianis comit(atensibus). De equilibus Dalmatis comit. cf. Not. dign. Orient. p. 19. 23. 27. 31. 39; Aquesiani inter eos non commemorantur. 4) A. 310. Victoriam hanc referunt vulgo ad victoriam relata de Bructeris Chamavis Cheruscis Tubantibus Alamannis de qua cf. Tillemont IV p. 114. Recte tamen Mommsenus l. l. hanc sententiam reiecit; neque enim probabile esse ducem Licinii eo tempore Constantinum copiis suis adiuvisse, nec satis intellegi, quomodo dux Norici et Pannoniae superioris cum populis illis pugnare potuerit. — Basis posita est post mortem Galerii Maximiani a. 311 cum is inter Augustos non commemoretur cf. Borghesium Bull. 1851 p. 178 sq.

1066a DOMINO · PATRI | M · VAL · MAXENTIO¹ | VIRO · CLARIS | VAL ·
 ROMVLVS · C · P² | PRO · AMORE | CARITATIS · EIVS | PATRI ·
 BENIGNISSIMO

1006b DOMINAE · MATRI | VAL · MAXIMILLAE | NOB · FEM³ | VAL · ROMV-
 LVS⁴ · C · P | PRO · AMORE | ADFECTIONIS · EIVS | MATRI · CARIS-
 SIMAE

In duabus basibus rep. Zagaroli. Henzen 5570. 5571. — 1) Est Maxentius antequam imperaret. 2) C(larissimus) p(uer). 3) Fuit Imperatoris Maximiani filia ideoque nobilissima dicitur, ut filii Imperatorum nobilissimi Caesares vocantur et Gallieni iam temporibus frater eius P. Licinius Valerianus Iunior n(obilissimus) v(ir) (Henz. 5547). 4) Post mortem a patre consecratus est vocaturque divus Romulus cf. Eckhelium VIII p. 59 et Orell. n. 1069.

1067 IMP · CAES | M · AVREL · VALER | MAXENTIVS · P · F | INVICTVS ·
 AVG | PONTIF · MAX · TRIB | POTESTATE · VI¹ · VIAM | HERCVLIAM² ·
 AD · PRI|STINAM · FACIEM | RESTITVIT

In compluribus miliariis viae Herculiae Equo tutico Nerulum. I. Neap. 6297 (Orell. 1068). — 1) A. 311. 2) Ita vocata a Maximiano Her-

culio, qui eam munivit cf. Mommsenum *I. Neap.* p. 349. — Maxentii nomen saepius erasum invenitur *I. Neap.* 1104 cet. (cf. n. 825).

1068 imp. caes. valERIO | LICINIANNO | LICINIO · PIO · F | INVICTO · AVG · P | M ·
 TRIB · P · III¹ · CON | P · P · PROCO · R · P | PARENTINOR | D · N ·
 MAI | Q · AEIVS²

Parentii (Parenzo) in Istria. Corp. V, 330. (Henzen 5568). —

¹) A. 309 si quidem recte eum a. 307 imperium accepisse statuunt. Orellianam inscriptionem n. 1072 hic non retuli, quia eam male lectam esse mihi quidem constat. ²) R(es) p(ublica) Parentinor(um) d(evota) n(umini) mai(estati)q(ue) eius. — Nomina Liciniorum patris et filii post cladem eorum a. 323 in monumentis plerisque erasa sunt.

1069 IMPERATORI CESARI · | VALERIO LICINIANO | LICINIO NOBILISIMO
 CESARI¹ | C · N · L XIII²

Miliar. viae Mogontiaco Argentoratum rep. Bienwalde prope Rheinzabern. Brambach *I. Rhen.* 1952 qui descr. (Henz. 5569). — ¹) A. 317/323.

²) C(olonia) N(emetum) l(eugae) XIII.

1070 D · D · N · N · | CONSTANTINO | MAXIMO¹ ET | LICINIANO · LICINIO ·
 AVGG · ET | FLAVIO · CRISPO · ET | LICINIANO · LICINIO | ET · FL ·
 CL · CONSTAN|TINO · CAESARIB|VS · B · R · P · N²

Faleriae Piceni. Henzen 5573. — ¹) Maximi nomen Constantinus a. 315 adsumpsit cf. infra n. 1073 et Eckhelius VIII p. 94. ²) B(ono) r(ei) p(ublicae) n(at)s. Titulus positus est inter a. 315 et 323, quo Licinii perierunt et Constantius II ad Caesaream dignitatem evectus est.

1071 PERPETVAE · VICTORIAE | D D D N N N CONSTANTIINI | MAXIMI
 TRIVMPHATORIS | SEMPER AVG ET CONSTNTI | ET CONSTANTINI
 ET | CONSTANTIS NOBILISSI|MORVM AC FLORENTISSI|MORVM CAE-
 SARVM¹ | CLODIVS CELSIVS V C CONS | P N² DEVOTVS SEMPER |
 NVMINI MAIESTATI|QVE EORVM

Cirtae. Renier n. 1848. — ¹) Positus est inter a. 333, quo Constans et 335 quo Delmatius Caesar factus est (cf. Eckhel VIII p. 103. 109). ²) V(ir) c(larissimus) cons(ularis) p(rovinciae) N(umidiae).

1072 D N | FL DELMATIO | NOB | CAES¹

Darentiacae (Saillans). Henzen 5582. — ¹) Caesar fuit a. 335/337 cf. Eckhel VIII p. 103.

1073 *sacrificia* IMP · CAES · FL · CONSTANTINO · MAXIMO *sacrificia*
insculpta P · F · AVGVSTO · S · P · Q · R *insculpta*
 VOTIS X QVOD INSTINCTV DIVINITATIS¹ MENTIS
 MAGNITVDINE CVM EXERCITV SVO SIC X
 5 TAM DE TYRANNO² QVAM DE OMNI EIVS
 VOTIS XX FACTIONE VNO TEMPORE IVSTIS SIC XX
 REMPVBLICAM VLTVS EST ARMIS
 ARCV^M TRIVMPHIS INSIGNEM DICAVIT

intra fornicem maiorem arcus

hinc:

inde:

LIBERATORI VRBIS

FVNDATORI QVIETIS

Romae in arcu Constantini. Orelli 1075 cf. Bullet. 1863 p. 183—187. 1864 p. 156. — ¹) *Verba instinctu divinitatis 'sono quasi un mezzo termine tra il paganesimo ed il cristianesimo' Rossi Bull. 1863 p. 184. ²) Tyrannus est Maxentius, quem vicit Constantinus a. 312; pertinet titulus ad annum 315 (non ad a. 316) quo Constantinus decennalia celebrabat cf. tit. sequentem; vicennalia fuerunt aestate a. 325 cf. Eusebius vit. Constant. III, 15.*

1074 MAGNO ET INVICTO PRINCIPI D N IMP CAESARI
 FLAV VAL CONSTANTINO PIO FELICI SEMPER AVG
 PONT MAXIMO SARMATICO MAX GERM MAX GOT MX
 VOT X³ TRIB POT X¹ CONS IIII IMP VIIII P P PROCONSVLI MVL XX³
 5 SEPTIMIVS FLAVIANVS V P P P MAVR SITIF²
 NVMINI MAIESTA[†]Q EIVS SEMPER DICATISSIMVS
Sitifi. Renier n. 3286 (Henzen 5578). — ¹) A. 315. ²) V(ir) p(er-
 fectissimus) p(raeses) p(rovinciae) Maur(etaniae) Sitif(ensis). ³) Vol(is)
 decennialibus, mul(tis) (votis) vicennialibus.

1075 IMP · CAES · FLAVI|O · CONSTANTINO | MAXIMO · PIO · FELICI · IN|
 VICTO · AVG · PONT · MAX · GER | MAXIMO · III · SARM · MAX | BRIT ·
 MAX · CA·P¹ · MAX · ARAB | MAX · MED · MAX · ARMEN | MAX ·
 GOTH · MAX · TRIB · PO|TEST · XIII² · IMP · XIII · CON|SVL · IIII³ ·
 5 PATRI · PATRIÆ | PROCONSVLI
 FLAVIVS · TERENCE|NVS · V · P · PRAESES | PROVINCAE · MAV|RETANIAE ·
 SITIF · | NVMINI · MAIES|TATIQVE · EIVS · SEM|PER · DICATISSI|MVS
Ain-Roua Mauretaniae. Renier 3555. — ¹) CAPP traditur; legendum:
 Carp(ico). ²) A. 319. ³) Constantinus a. 319 fasces quintum sumpsit,
 quartum iam habuerat a. 315; itaque aut consulatus aut tribuniciae po-
 tatis numerus emendandus est.

1076 D · N · IMP · CAES · FL | CONSTANTINO · MAXIMO · P · F | VICTORI ·
AVG · PONTIF | MAX · TRIB · POT · XXIII¹ | IMP · XXII · CONS · VII ·
P · P | PROCONS² · HVMANARVM | RERV · OPTIMO · PRINCIPI |
DIVI · CONSTANTI · *μ* | BONO · R · P · NATO

*Brixiae. Corp. V sched. ex cod. Feliciani. — 1) A. 328. 2) Post
PROCONS excidisse videtur conservatori cf. miliarium Murat. 463, 6.*

1077 D N CONSTANTINO MAXIMO PIO FELICI AC TRIVMPHATORI SEMPER
AVGVSTO OB AMPLIFICATAM TOTO ORBE REMPVBLICAM FACTIS
CONSVLTISQ S P Q R DEDICANTE ANICIO PAVLINO IVNIORE V C
CONS ORD¹ PRAEF VRBI

*Romae in basi equi Constantini (cf. Prellerum Reg. p. 142 et Mommsenum
Abh. d. s. Ges. d. Wiss. 2 p. 602). Servavit Einsiedlensis p. 72 ed.
Hänel p. 123 (Or. 1081). — 1) A. 334.*

1078 PROVIDEN|TISSIMO ET | CVM ORBE | SVO REDDI|TA LIBERTA|TE
TRIVMFANT | D N PERP IMP FL VAL CONSTANTINO | INVICT P F AVG |
VICTORI | RES · P · C · L · F¹

*Lambaesi. Renier n. 118 qui descr. — 1) Res p(ublica) c(oloniae)
L(ambaesitanae) f(ecit).*

1079 DOMINAE NOSTRAE FLAVIAE AVGVSTAE | HELENAE DIVI · CONSTANTI ·
CASTISSIMAE | CONIVGI PROCREATRICI D · N · CONSTANTINI | MA-
XIMI · PISSIMI · AC · VICTORIS · AVGVSTI | AVIAE DOMINORVM
NOSTRORVM *cripi* | et CONSTANTINI · ET · CONSTANTI¹ · BEATISSI-
5 MORVM · AC · FELICVM CAESARVM |
ALPINVS MAGNVS · V · C · CORR · LYCANIAE · ET | IBRITTIORVM² ·
STATVIT · DEVOTVS · EXCELLEN|TIAE · PIETATIQUE · EIVS 8

*Salerni. I. Neap. 106 (Orell. 1074) descr. Mommsenus. — 1) Positus
igitur inter a. 323/326. 2) Pro Brittiorum.*

1080 |||||¹ | INLVSTRI · ET · DIVINAE · PROSA_p | GENITAE |
VENERABILI SORORI | D · N · CONSTANTINI · AVG · ET | AMITAE |
D · D · NN · BAEATISSIMORVM *Caess* | D · N · FL · IVL · CONSTAN-
TI|_{ae}²

*Romae. Orelli 1093 descr. Henzenus. — 1) Unus vel plures versus
scalpro deleti sunt, in quibus olim Licinii imperatoris nomina, mariti
Flaviae Constantiae Constantini sororis, lecta esse putat Mommsenus.
2) Cf. Eckhel VIII p. 62. Fuit uxor Licinii senioris.*

1081 PIISSIMAE · AC · VENERAVI | LI · D · N · FAVSTAE · AVG | VXORI D · N ·

 MAXIMI | VICTORIS · AVG | CONSTANTINI ^{ma}tri D · D · D · N · N · N |

 CONSTANTIS CONSTANTINI | ET CONSTANTIS · BAEA | TISSIMORVM AC

*felic*um caesarVM ORdo et populus surrentinorum

Surrenti. Henzen 5581 descr. Garruccius (I. Neap. 2114).

1082 IMP · CAES · FL · CONSTANTINVS · MAX · AVG¹ · SEMPI | TERNVS · DIVI ·
 CONSTANTINI · AVG · F · TOTO | ORBE · VICTORIIS · SVIS · SEMPER ·
 AC · FELICITER · CELEBRANDVS · THERMAS · FISCI · SVI · SVMPTV | A
 FVNDAMENTIS · CEPTAS · AC · PERACTAS | CIVITATI · SVAE · REMORVM ·
 5 PRO · SOLITA | LIBERALITATE · LARGITVS · EST

Incertum ubi reperta sit, sed pertinet sine dubio ad ipsam Remorum civitatem. Orell. 1096. — ¹) A. 337/340 cf. Eckhel VIII p. 105 sq.

1083 IMPERATORI CAESARI | DOMINO NOSTRO | ^{flavio} IVLIO CONS | TANTI
 MAXIMO | VICTORI ac ^{frat}ri | PATTORI AVGVSTO | DIVI CONSTANTINI |
 AL. ET VALERI MAXI | MIANI · NOBIL . . . | PRONEPOTI | a BRACARA
 aug | M · P · XXI

Miliar. viae Bracara Olisiponem. Corp. II, 4742. — Positus est inter a. 340, usque eo enim Constantinus frater in Hispania imperabat, et 350 quo interfectus est Constans.

1084 IMP · D · N · FLAVIO | CONSTANTIO | MAXIMO · VICTORI ac | ^{trivm}Fa-
 TORI · AVGVSTO · DIVI · CONSTAN | TINI · MAXIMI · FILIO | ^{divor}VM ·
 FLAVII · CON | S | ANTI · ET · VALERI · MAXIMI ^{an}ti nepoti | DIVI · CLAVDII ·
 PRONEPOTI | a BRAC MILIA PASVVM · III/VII

Miliarius viae Bracara Asturicam. Corp. II, 4844. — Positus inter a. 350, quo usque Constans Hispaniam tenebat (vel potius 353 quo Magnentius occisus est cf. eius tit. Hispanos 4744. 4765. 4791. 4840) et 361 quo obiit (vel potius 360 quo Hispania sine dubio iam Iuliano obediebat).

1085 RESTITVTORI · VRBIS · ROMAE · ATQVE · ORBIS | ET · EXTINGTORI ·
 PESTIFERAE · TYRANNIDIS¹ | D · N · FL · IVL · CONSTANTIO · VICTORI ·
 AC · TRIVMFATORI | SEMPER · AVGVSTO s | NERATIVS · CEREALIS ·
 V · C · PRAEFECTVS · VRBI² | VICE SACRA · IVDICANS · D · N · M ·
 5 QVE · EIVS

Romae. Grut. 280, 6 descr. Smetius. — ¹) Scilicet Magnentii, qui Italia pulsus est a. 352. ²) A. 352.

1086 LIBERATORI · ORBIS | ROMANI · RESTITVTORI | LIBERTATIS · ET · R · P ·
CON|SERVATORI · MILI|TVM · ET · PROVINCI|ALIVM · D · N | MAGNEN-
TIO | INVICTO · PRIN|CIPi · VICTORI | et TRIVMphatori | *semper augusto*.¹

Col. miliar. mus. Veron. Maffei p. 105, 2 qui descr. (Orell. 1106). —

¹) Posita a. 350 vel 351, hoc enim anno pugna apud Mursam victus est Magnentius, nec postea lapides miliarios nomine eius signatos esse verisimile est, licet mortem sibi consciverit anno demum 353. Suppleta est ex Murat. 262, 1.

1087 PROPAGATORI | ORBIS | AC · ROMANAE · REI | *pub. d. n. magnentio*¹
max | VICTORI · AC | TRIVMFATORI · SEMPER · AVG | *fABIVS titianus v. c.*²
CONS · ORD³ | PRAEF · VRBI · ITERVM⁴ · IVDEX | COGN · SACR ·
MAIESTATI · EIVS | DICATISSIMVS

In postica:

FABIVS · FELIX | PASIFILVS · PAVLINVS | V · C · ET · INL · PRAEF |
VRBI · DEDICAVIT⁵

In latere:

D · PRID · KAL · IVNIAS | ARBITIONE · ET · LOLLIANO | CONSS⁶

Romae. Borghesius Opp. III p. 464 sq. descr. Cittadinius. — ¹) Ita supplendum esse demonstravit Borghesius l. l. ²) Restituit B. ex titulo gemello, in quo Titiani nomen erasum non est. ³) A. 337. ⁴) Primum 25 Oct. 339 — 28 Febr. 341, iterum 27 Febr. 350 — 1 Mart. 351. Nomina Magnentii et Titiani erasa sunt, postquam a Constantio victus est Magnentius. ⁵) Una cum hac aliae tres bases ab eo positae inventae sunt eadem inscriptione insignes; sed ut haec olim a Titiano Magnentio, ita altera olim ab Aemilio Victore Diocletiano dedicata fuerat, tertia sola in parte opposita titulo nullo ornata est. Usus igitur est Paulinus lapidibus vetustis, id quod saepius factum esse observavit iam Marinius Iscr. Alban. p. 41. Praefectus urbi Paulinus fuit anno 355, nam consules in latere scripti ad eius dedicationem pertinent, itaque in noto praefectorum urbis laterculo, qui desinit in a. 354, iam non invenitur. ⁶) A. 355.

1088 DOMITORI HOSTI|VM · INVICTO | IMP · INDVLGEN|TISSIMO PRINCIPI |
DN · FL · CL · IVLIANO | INVICTO · PIO · FE|LICI · SEMPER AVG¹ |
RESP · ET · ORDO · CO|LONIAE · THAMVG | CVRANTE · FL · | AQVI-
LINO² · FL · P | CVRATORE · REI | PVB · POSVIT · DEDI|CAVITQVE

Thamugade. Renier n. 1519. — ¹) A. 360/363. ²) Cf. n. 757.

1089 DOMINO TOTIVS ORBIS | IVLIANO AVGVSTO | EX OCEANO BRI|TAN-
NICO VIS PER | BARBARAS GENTES | STRAGE RESISTENTI|VM PATE-
FACTIS ADVS|QVE TIGRIDEM VNA | s AESTATE TRANSVEC|TO¹ SA-
TVRNINIVS | SECVNDVS V · C² *praef.* | PRAET · d · N · M · q · e.

Ancyrae. Corp. III, 247 descr. Mordtmannus aliique (Orell. 1109). —

¹) *Pertinet ad expeditionem anni 361. 2) Cf. de hoc notissimo Iuliani amico Prosopogr. Cod. Theod. (ed. Ritter) p. 83; Ammian. 22, 3, 1 cet. et titulum eius Grut. 465, 8. — 'Positus est titulus aestate a. 362, qua Ancyrae iuri dicundo Iulianus vacabat (Amm. 22, 9, 8; Tillemont 4, 519)'. Mommsenus l. l.*

1090 IMP CAES D N | FL CL IVLIANO | p^{lo} FELICI AVG | PONTIFICI
MAXIMO | trib PT IM VII (*sic*) | CONSVLI IIII¹ | PATER PATRIAE PRO-
CONs | BONO REIPVBlice NATO | AB AVG² M P I^{XXXX}

Miliar. prope Innsbruck rep. Corp. III, 5983 descr. Mommsenus. —

¹) *A. 363. 2) Aug(usta) sc. Vindelicorum.*

1091 DOMINI · NOSTRI · IMPERATORES · CAESARES | FL · VALENTINIANVS ·
PIVS · FELIX · MAXIMVS · VICTOR · AC · TRIVMF · SEMPER · AVG ·
PONTIF · MAXIMVS | GERMANIC · MAX · ALAMANN · MAX · FRANC ·
MAX · GOTHIC · MAX · TRIB · POT · VII · IMP · VI · CONS · II¹
5 $\overline{P \cdot P \cdot P^2} \cdot ET |$

FL · VALENS · PIVS · FELIX · MAX · VICTOR · AC · TRIVMF · SEMPER ·
AVG · PONTIF · MAXIMVS | GERMANIC · MAX · ALAMANN · MAX ·
FRANC · MAX · GOTHIC · MAX · TRIB · POT · VII · IMP · VI · CONS ·
II¹ · $\overline{P \cdot P \cdot P} \cdot ET |$

10 FL · GRATIANVS · PIVS · FELIX · MAX · VICTOR · AC · TRIVMF · SEM-
PER · AVG · PONTIF · MAXIMVS | GERMANIC · MAX · ALAMANN · MAX ·
FRANC · MAX · GOTHIC · MAX · TRIB · POT · III · IMP · II · CONS ·
 $\overline{PRIMVM \cdot P \cdot P \cdot P} |$

PONTEM · FELICIS · NOMINIS · GRATIANI · IN · VSSVM · SENATVS ·

15 AC · POPVLI · ROM · CONSTITVI · DEDICARIQVE · IVSSERVNT

Romae in ponte (Aemilio?), qui iungit insulam Tiberinam cum dextra Tiberis ripa; medio aevo pons Gratiani vel Cestius appellabatur. Gruter 160, 4 descr. Smetius. — 1) Tribuniciam potestatem VII susceperunt Valentinianus et Valens k. Ian. a. 370, eodemque die consulatum tertium; numeri igitur non conspirant, quare aut trib. pot. VI aut cons. III scribendum; mihi illud necessarium videtur esse propter Gratiani trib. pot. III, quam suscepit a. 369. 2) Notae quomodo explicandae sint, dubitari potest; Orellius legit p(er)p(etuus) p(rinceps); ego malim p(roconsul) p(ater) p(atriae).

1092 INCLYTAE VENERANDE|QVE MEMORIAE VIRO | FLAVIO THEODOSIO¹ |
GENITORI DOMINI | NOSTRI INVICTISSIMI | PERENNISQVE PRINCIPIS |
THEODOSII PERPETVI AVG | CVIVS VIRTUTE FELICITA|TE IVSTITIA
ET PROPAGA|TVS TERRARVM ORBIS ET | RETENTVS STATVAM |
5 EQVESTREM SVBAVRA|TAM APVLI ET CALABRI | PRO VOTO ET DE-
VOTIO|NE POSVERVNT² | CVRANTE AC PERFICIEN|TE FLAVIO
SEXIONE | VIRO PERFECTISSIMO | CORRECTORE APVLIAE | ET
CALABRIAЕ

Canusii (Canosa). I. Neap. 642 descr. Mommsenus. (Orell. 1126). —

¹⁾ *Quem Gratianus a. 376 Carthagine mori iussit cf. Eckhel VIII p. 162.*

²⁾ *Theodosius a. 379 a Gratiano imperii collega adscitus est, obiit a. 395, sed titulus positus videtur esse certo post Gratiani mortem a. 383, probabiliter postquam Theodosius Valentinianum II a Maximo ex Italia pulsum a. 388 restituit vel potius, post caesum Eugenium, a. 394 vel 395 quo ipse cum filio Italiam tenuit.*

1093 PRO BEATITVDINE TEMPORVM | FELICITATEMQVE PVBLICI STATVS ·
IMP | D · D · D · N · N · N · THEODOSI · ARCADI ET HONOR | PEREN-
NIVM · AVGVSTORVM | RIPAM MACELLI DEXTRA LEBAQVE | AD GRA-
TIAM · SPLENDOREMQUE | CIVITATIS PVTEOLANAE INSTRVCTVM |
5 DEDICAVIT · FABIVS · PASIPHILVS · V · C · | AGIS · VICEM PRAE-
FECTORVM PRAETORIO | ET VRBI

Puteolis. I. Neap. 2500 descr. Mommsenus (Henz. 6478). — Adnotat Henzenus: 'Titulum post XII kal. Dec. a. 393 et ante IV id. Ianuar. a. 395 exaratum esse Augustorum mentione constat; illo enim die Honorius Augustus nominatus est, hoc Theodosius decessit. Iam vero Eugenius tyrannus a. d. VIII id. Sept. demum devictus est, neque ante mortem eius imperatores orientis in monumento Puteolano commemorare licebat. Hinc apparet, inter dies VIII id. Sept. a. 394 et IV id. Ian. a. 395 monumentum positum esse. Pasiphilus autem qui officio plane singulari utriusque praefecti vices egit, statim post victoriam a Theodosio Romam missus erit, ut remotis Eugenii praefectis eorum munera pro tempore ipse susciperet; cf. Borghesium et de Rossi Bull. Nap. nuova serie II p. 150 et 154.'

1094 IMPPP · CLEMENTISSIMIS · FELICISSIMIS · TOTO · ORBE · VICTORIBVS ·
DDD · NN² | ARCADIO · HONORIO · THEODOSIO · AVGGG · AD ·
PERENNE · INDICIVM · TRIVMPHORVM | QVOD · GETARVM · NATIONEM ·
IN · OMNE · AEVVM · DOCVERE · EXTINGVI | ARCV · CVM · SIMV-

5 LACRIS · EORVM · TROPAEISQ · DECORATUM | S · P · Q · R · TOTIVS ·
OPERIS · SPLENDORE *perfecto* (?) d. d.

Romae in arcu. Servavit unus Einsiedlensis f. 68 ed. Hänel p. 119 corr. et rest. Mommsenus Ber. d. sächs. Ges. d. Wiss. 1850 p. 303 sq. cf. Henzenum p. 119 ad Orell. n. 1135. — Pertinet ad victoriam Stilianonis de Radagaiso a. 405.

1095 DN GLRSMVS ADQ · INCLYT REX THEODORICVS VICT¹ AC TRI|VMF²
SEMPER AVG³ BONO RP⁴ · NATVS CVSTOS LIBERTATIS⁵ ET PRO-
GATOR⁶ ROM · NOM · DOMITOR G⁷TIVM DECENNO | VII⁷ VIAE
APPIAE ID' A TRIP VSQ' TARRIC⁸ IT'⁹ ET LOCA QVAE | CONFLVEN-
5 TIB' AB VTRAQ · PARTE PALVD' PER OMN RETRO PRINCIP¹⁰ · | IN-
VND AVERANT VSVI PVBCO (*sic*) ET SECVRITATE VIANIVM AD-
MIRANDAM PROPITIO DEO FEL'CTE¹¹ RESTITVIT OPERI | INIVNCTO
NAVITER INSVDANTE ADQ · CLEMENTISSIMI | PRINCIP · FELICITER¹²
DESERVIENTE P'CONIIS¹³ EX PROSA|PIE DECIVRVN CAEC · MAV ·
10 BASILIO DECIO VC¹⁴ ET IN|L'¹⁵ EX P'V EX PPO¹⁶ EX CONS ORD
PAT¹⁷ · QVI AD PERPETV|ANDAM TANTI DOMINI GLORIAM PER
PLVRIMOS | QVI ANTE NON ALBEOS DEDVCTA IN MARE AQ|VA
IGNOTAE ATAVIS¹⁸ · ET NIMIS ANTIQVAE RED|DIDIT SICCATATI E¹⁹

Mesae in via Appia duobus exemplis versuum distributione verborumque compendiis paullulum inter se differentibus. Henzen 5594 descr. Philippius. Alterum exemplum littera: b indico. — 1) THEDERICVSVICT' b. 2) TRIVMF sine lineola supra posita. b. 3) AVG' b. 4) RP' b. 5) LIBTIS b. 6) PROPAGATOR b, recte. 7) I. e. decem nove(m) (milia) vias Appiae, qua per paludes Pomptinas tendit. Confert Henzenus Cassiod. Var. II, 32. 33. 8) IDE A TRIB VSQ TARRIC b, legendum: id est a Tripontio usque Tarricinam. 9) IT b; legit iter Henzenus, item ego. 10) PRINCIP b. 11) FELICTE b. 12) PRINCIP FELIC b. 13) PCONIIS b. 14) VC b. 15) INE b. Legendum: v(iro) c(larissimo) et inl(ustri). 16) PPO b. 17) ORD · PAT b. Legendum: ex p(raefecto) u(rbi), ex p(raefecto) p(raetori)o, ex cons(ule) ord(inario) pat(ricio). 18) ATAVIS b. 19) Monogramma saepe obrium in monumentis illius aetatis. Videtur christianum esse. — Marinius 'difesa per la serie de' prefetti di Roma del ch. P. Corsini Bologna 1772' paullo post 510 titulum incisum esse docuit.

1096 ^{ZZ ZZ}
^P DEO IVBANTE TEMPORIBVS | IVSTINIANI ET THEODORAE PIIS | M M
DOMINORVM NOSTRORVM | PROVIDENTIA SOLOMONIS EXCELLEN|TISSIMI

MAGISTRI MILITVM EX CONSVLE | BIS PREFECTO *pr*AEToriorvm AFRI-
CAE HAC (*sic*) | PATRICIO FABatian. castellvm · EST · resTitulum

*Ain Sbehi. Annuaire de Constantine 1867 p. 212; partem posteriorem
habet Renier n. 3259.*

1097 [†] NVTV · DIVINO · FELICISS · TEMPORIB · PISSIMOR · DOM|INOR ·
NOSTROR · IVSTINIANI · ET · THEODORAE | AVQ · POST · ABSCISOS ·
EX · AFRICA · VANDALOS | EXTINGTAMQVE · PER · SOLOMONEM¹ ·
GLORIOSISS · | ET EXCELL · MAQISTRO · MILITVM · EX · CONSVL ·
5 PRAEFECT · | LIBYAE AC PATRICIO VNIVERSAM MAVRVSIAM GENTEM |
PROVidentia eiusDEM AEMINENTISSIMI VIRI THE|VESTE civitas A VN-
DAMENT · AEDIFICATA · EST

*Theveste in arcu, cuius reliquas inscr. retuli n. 749. Renier n. 3089
qui descr. (Henz. 5595). — ¹) Solomon, Vandalis a Belisario a. 533/4
victis, bellum contra Mauros gessit cf. Procop. Vandal II, 10—13.
19. 20. Pax facta a. 540, rebellarunt (ibid. c. 21 sq.) a. 543 eoque
anno Solomon cecidit; positus igitur est titulus a. 540/3.*

1098 † IMPERANTE · DN · PISSIMO · AC · TRIUMPHALI · SEMPER · IVSTI-
NIANO · PF · AVG · ANN · XXXVIII¹ | NARSES · VIR · GLORIOSISSI-
MVS · EX · PRAEPOSITO · SACRI · PALATII · EX · CONS | ATQVE ·
PATRICIVS · POST · VICTORIAM · GOTHICAM · IPSIS · EORVM · REGIBVS |
5 CELERITATE · MIRABILI · CONFLICTV · PVBLICO · SVPERATIS · ATQVE ·
PROSTRATIS | LIBERTATE · VRBIS · ROMAE · AC · TOTIVS · ITALIAE ·
RESTITVTA · PONTEM · VIAE · SALARIAE · VS|QVE · AD · AQVAM · A ·
NEFANDISSIMO · TOTILA · TYRANNO · DISTRVCTVM · PVRGATO · FLV-
MINIS · ALVEO | IN · MELIOREM · STATVM · QVAM · QVONDAM ·
10 FVERAT · RENOVAVIT

† Quam bene curvati directa est semita pontis
Atque interruptum continuatur iter!
Calcamus rapidas subiecti gurgitis undas
Et libet iratae cernere murmur aquae.
15 Ite igitur faciles per gaudia vestra Quirites
Et Narsim resonans plausus ubique canat.
Qui potuit rigidas Gothorum subdere mentes,
Hic docuit durum flumina ferre iugum.

*Prope Romam in ponte Salario super Anienem strato. Gruter 161, 1. 2
descr. Smetius. (Orell. 1162). — ¹) A. 565.*

1099 QVISQVIS · ARDVA · TVRRIVM · MIRARIS · CVLMINA | VESTIBVLVMQ ·
 VRBIS · DVPLIꝀ · PORTA · FIRMATVM · | DEXTRA · LEVAQ · BINOS
 PORTICOS ARCOS | QVIBVS SVPERVM PONITVR CAMERA CVRA CON-
 VEXAQ · | COMENCIOLVS¹ SIC HAEC IVSSIT PATRICIVS | MISSVS · A ·
 5 MAVRICIO AVG · CONTRA HOSTES BARBAROS | MAGNVS · VIRTUTE ·
 MAGISTER · MIL 6 SPANIAE² ·

Sic semper Hispania² tali rectore laetetur |
 Dum poli rotantur dumq(ue) sol circuit orbem. |

AN̄N̄ VIII · AG · IND · VIII³ ·

A dextra: crux, cui adscriptae sunt litterae A Q S R⁴

*Carthagine nova. Corp. II, 3420 descr. Huebnerus, ex cuius adnotatio-
 nibus haec adscripsi: 1) 'Comenciolus magister militiae Mauricii Augusti,
 notus huius aetatis dux Theophylact. 2, 10 et alibi; Euagrius 6, 15;
 Gibbon ch. 46; Clinton fast. Rom. 2, 151 sq.' 2) 'Nota Spania et
 Hispania iuxta usitata'. 3) Ann(o) octavo Aug(usti) ind(ictione) octava.
 'Annus Mauricii octavus, cum regnare coepisset d. 13 Aug. a. 582, in-
 cipit die 13 Aug. a. 589; cum indictiones a kalendis Septembribus coe-
 pisse notum sit, quamquam nuper Rossius docuit interdum iam saeculo
 sexto medio indictiones a kalendis Ianuariis numerari (Inscr. christ. p. C),
 post hanc diem a. 589 et ante 13 Aug. a. 590 titulus incisus est.'
 4) Non intelleguntur.*

1100 † OPTIMO CLEMENTISSimo piissIMOQVE | PRINCIPI DOMINO N̄ Focae
 imperatori | PERPETVO A DŌ CORONATO TRIVMPHATORI | SEMPER
 AVGVSTO | SMARAGDVS EX PRAEPOS · SACRI PALATII | AC PATRICIVS
 ET EXARCHVS ITALIAE | DEVOTVS EIVS CLEMENTIAE · | PRO INNV-
 5 MERABILIBVS PIETATIS EIVS | BENEFICIIS ET PRO QVIETE | PRO-
 CVRATA ITAL · AC CONSERVATA LIBERTATE | HANC STATVAM maiestatis
 EIVS | AVRI SPLENDORE fulgentem HVIC SVBLIMI COLVMNAE ad
 PERENNEM | IPSIVS GLORIAM IMPOSVIT AC DEDICAVIT | DIE PRIMA
 MENSIS AVGVSTI INDICT · VND | P̄C¹ · PIETATIS EIVS ANNO QVINTO²
Romae in basi columnae Phocae. Henzen 5597 qui descr. — 1) P(ost)
o(nsulatum). 2) A. 608,

CAPVT VI.

VIRI ORDINIS SENATORII.

1101 APPIOS¹ CONSOL

In Privernatis lapidis fragmento, locus non indicatur. Corp. I, 40 descr Sirmondus. — ¹) 'Propter OS scripturam post bellum Hannibalicum obsoletam unum ex consulibus a. 447. 458. 486. 490 lapidem posuisse oportet. Denominatio Appios a consueto magnopere recedit nomine gentilicio omisso eamque ob causam praenomine non notato, sed plene perscripto; neque tamen descriptorem errasse crediderim aut lapidem imperfectum esse, cum hoc pertineat ad Appii praenomine usum plane singularem et inter praenomen nomenque medium quendam locum obtinentem; recteque comparabuntur via Appia, forum Appii similiaque. Cf. Röm. Forsch. I p. 25'. Mommsenus l. l.

1102a L · CORNELIO · L · F | SVLLAE · FELICI | DICTATORI¹ | VICVS · LACI · FVND²

Romae in Quirinali. Corp. I, 584. Ritschl tab. LXIX_A ex lap. (Or. 567). — ¹) A. u. 672/5. ²) Vicus laci Fund(anii) cf. Henzen 7272. Sullae dictatori ut publice (a. 674 vel 675 cf. Mommsenus Röm. Münzw. p. 593. 596 Appian. b. c. 1, 97 Cic. Phil. 9, 6, 13 Vell. 2, 61), ita privatim a singulis vicis statuas videri dedicatas esse, adnotat Mommsenus,

1102b L · CORNELIO · L · F · SVLLAE · FELEICI · DICTATORI · LIBERTINI¹

Romae sine dubio olim prostitit. Corp. I, 585 descr. Iucundus. Versuum divisio non traditur. ¹) Cf. Appian. b. c. 1, 100.

1102c L · CORNELIO L · F | SVLLAE FELICI | DIC Clusii. Corp. I, 586 Ritschl tab. LXIX_B ex lap.

1102d L · CORNELIO L · F · SVLLAE | FELICI · DICTATORI | PVBLICE · STATVTA Albae Fucunt. (Arezzano) rep. Descripsi imaginem quam dicunt photographiam, missam ab Henzeno.

1103 Q · MAARCIVM · Q · f · regem¹ | ITALICEIS · QVEI · NEGOTIANTVR argels
KOINTON MAAPKIOY KCIITOIY YION PHTA ITALIKOI

Argis in Peloponneso. Corp. I, 596 descr. Fourmontius, restituit Cave-donius. — ¹) Consulem esse a. 686, qui, anno 687 pro consule in Ci-liciam missus, hoc modo in itinere ab Italicis negotiatoribus honoratus sit, demonstravit Mommsenus l. l.

1104 Q · CAECILIO · C · F · MELO¹ | IMPERATORI · ITALICI | QVEI · ARGEIS ·
NEGOTIANTVR

Merbaccæ haud procul a Midea Tirynthem versus. Corp. I, 595 Ritschl tab. LXXA ex lap. Litteræ inclinatae exemplo Cyriacano debentur. — ¹) Videtur esse Q. Metellus Creticus cos. a. u. 685, qui a. 686 — 688 Cretam cepit imperatorque inde appellatus a. demum 692 triumphavit. Mommsenus l. l. — Addo his titulos nonnullos siniles recentiores:

1104a L · CALPVRNIO · L · F C · CALPVRNIO · L · F
CAPITOLINO
MERCATORES QVI · ALEXANDR · ASIAI · SYRIAI · NEGOTIANTVR
Puteolis. 1. Neap. 2516 descr. Mommsenus. (Orell. 4236).

1104b CIVES · ROMANI · QVI | MYTILENES · NEGOTIANTVR | M · TITIO · M ·
F · PRO · COS | PRAEF · CLASSIS · COS | DESIG¹ · PATRONO | HONO-
RIS · CAVSSA

Mytilenis. Corp. III, 455 descr. Cyriacus (Orell. 4111). — ¹) Consul a. 723. Homō notus est.

1105 CN · CALPVRNIVS | CN · F · PISO | QVAESTOR · PRO PR · EX · S · C |
PROVINCIAM · HISPANIAM | CITERIOREM · OPTINUIT¹

In basi marm. Romae rep. Corp. I, 598 descr. Smetius aliique. — ¹) 'Piso hic est Catilinae socius, de quo Sallustius Cat. 19: Piso in citeriorem Hispaniam quaestor pro praetore missus est aliique. Vitam enarravit Drumannus hist. 2, 87 sq. Titulus videtur stetisse in sepulcro neque enim elogium refert'. Mommsenus l. l. Mortuus est c. a. 690.

1106 L AFRANIO · A · F¹ | COS² | CONSCRIP · ET · COL | COL · VALENT³
In agro oppidi Ripatransone (in Piceno). Corp. I, 601 Ritschl tab. LXXXVIB. — ¹) Notus Pompeii legatus. ²) A. u. 694. ³) Legendum: conscr[i]p(ti) et col(oni) col(oniae) Vale[nt]inorum.] Valentiam Hispaniae citerioris dici et a senatu colonisque eius Afranio in oppido patrio statuat positam esse, Mommsenus iudicat.

1107 CN. POMPEIO · CN. M | MAGNO · IMP¹ · COS · TER² | PATRONO ·
PVBLICE ·

Auximi in magna basi. Corp. I, 615 Ritschl tab. LXXXVIc ex lap. (Orell. 574). — ¹) 'Imp(erator) videtur spectare ad victorias praecedentes (imperator appellatus est ex Hispania et ex Asia), non ad imperium, quod cum consulari, coniunctum Pompeius obtinuit in Hispania, nam hoc nomine proconsule tantummodo dici solet (Caes. b. G. 6, 1. Mommsen Röm. Münzw. p. 654). Quamquam hac aetate in titulis statuarum commemorari non solere honores nisi praesentes non ignoro'. Mommsenus l. l. Patroni titulus in fine additur, quia patronatus is honor est, quo apud Auximates Pompeius fungebatur cf. titulos sequentes. ²) A. u. 702. Adnotat Mommsenus, Cn. Pompeium primum fuisse, qui iterationem honorum monumentis suis inscripserit (cf. C. I. Gr. 3608 Gell. N. A. 10, 1), iterationem autem initio litteris scriptam esse, deinde lineolas invaluisse, quibus usi sint, qui in theatro Pompeiano reficiendo inscriptionem eius denuo incidendam curaverint (Gell. l. l.). Antea iterationem in unico M. Marcelli titulo (supra n. 651) indicari, quem, cum ea aetate positus sit, qua statuarum claris viris ponendarum usus vixdum coeperit, in plerisque abhorrere a consuetudine eiusmodi elogiorum postea recepta, non mirum esse.

1108 C. IULIO · CAESARI · IMPER | DICTAT · ITERVM¹ | PONTIFICI MAXIMO |
AUG. COS · PATRONO · MVNIC | D · C²

Boviani. Corp. I n. 620 Ritschl tab. LXXXVc ad lap. (Orell. 582). — ¹) A. u. 706 (mense Octobri) — 708. 'Titulus quoniam non solum dictatorem iterum, sed consulem praeterea eum appellat nec facile hac aetate ponuntur honores praeteriti, dedicatus est aut a. 706 extremo, quo Caesar cos II fuit, aut a. 708, quo fuit cos. III. Iterationis nota igitur, cuius usus paulo ante coeperat, etsi admissa est in primario magistratu, tamen deest in consulatu'. Mommsenus l. l. ²) D(ecurionum) c(onsulto) vel d(ecreto) c(onscriptorum).

1109 C · PAPIRIVS · C · F · CLV · CARBO · TRIB · MIL | XXVI · VIR¹ · Q ·
PRO · PR | ANTVLLIA · Q · F · VXSOR

Romae. Kellermann vig. n. 250 qui descr. — ¹) Ante a. 734, quo ex vigintiseviris facti sunt XX viri cf. Dio 54, 8 et 26 Corp. I p. 186.

1110 M · ARRIO · M · F · | MAXIMO | III · VIR · CAP · PRAEF · EQ¹ | Q ·
PRO · PR · AED · CVR |

Anagninae. Bull. Inst. arch. 1866 p. 145 descr. Henzenus ectypum. — ¹) Cf. Suet. Aug. 38: liberis senatorum - - non tribunatum modo le-

gionum sed et praefecturas alarum dedit; ac ne qui expers castrorum esset, binos plerumque laticlavios praeposuit singulis aliis.

1111 T · STATILIO | TAVRO¹ · IMP · | III² · COS · II³ · | PATRONO
Ilici in basi rotunda. (Elche). Corp. II, 3556 descr. Huebnerus. —
¹) Notus est Augusti amicus. ²) Eum imperatorem appellatum videri
primum bello Africano a. 720, iterum Dalmatico a. 722, tertium Hispano
a. 725, adnotat Haebnerus. ³) A. u. 717. 728.

1112 L · MVNATIVS · L · F · L · N · L · PRON | PLANCVS¹ · COS² · CENS³ ·
IMP · ITER⁴ · VII · VIR | EPVLON⁵ · TRIVMP · EX · RAETIS⁶ · AEDM ·
SATVRNI | FECIT · DE · MANIBIS⁷ · AGROS · DIVISIT · IN · ITALIA |
BENEVENTI · IN · GALLIA · COLONIAS · DEDVXIT | LVGV DVNVM · ET ·
RAVRICAM⁸

Caietae (Gaeta) loco suo in exinio mausolaeo. I. Neap. 4089 descr. Mommsenus (Orell. 590). ¹) Cf. Drumann Röm. Gesch. 4 p. 207 sq. ²) A. 712. In mscr. Plinii h. n. 13, 25 bis consul appellatur, errore cf. Borghesium Opp. IV, 52 n. 3, Corp. I p. 449. 450. ³) A. u. 732. ⁴) Imperator primum salutatus est cum Galliam teneret a. u. 710, ex qua victoria triumphavit, iterum ex victoria Armeniaca a. 720 cf. Borghesium Opp. II p. 84 sq. ⁵) In nummis quoque Planci indicatur cf. Eckhel 5, 257. ⁶) Die 29 Dec. a. u. 711 secundum fastos Capitolinos, qui eum triumphantem faciunt ex Gallia, nimirum cum Galliae praecerat cum Raetis conflixerat. ⁷) Dio 54, 18: (ὁ Αὐγούστου τοῖς τὰ ἐπὶ νῆα πύλαισι ἐγγόν ἐκ τῶν λαφύρων ἐς τὴν τῶν πράξεων μνήμην ποιεῖν προσέταξε (a. 737) Suet. Oct. 29. Cf. titulum apud Borghesium Opp. II p. 84: L · PLANCVS · L · F · COS | IMP · ITER · DE · MANIBIIS, qui hodie periit sed in tabula marm. magnis litteris olim incisus et in ruinis templi Saturni repertus esse dicitur; nomen gentilicium licet aegre desideretur, tamen vix pro spurio habendus est titulus. Plancum imperatorem in Capitolio posuisse Victoriam, Nicomachi picturam, refert Plin. h. n. 35, 108, in eodem fortasse Saturni templo. ⁸) Anni accuratius definiri non possunt. Beneventi legionibus VI et XXX agri adsignati videntur esse cf. I. Neap. 1441—1473.

1113 L · MEMMIVS · C · F · GAL¹ · Q · TR · Pl. pr.² | FRVMENTI · CVRATOR ·
EX · S · C³ | PRAEFECTVS · LEG · XXVI · ET · VII | LVCAE · AD · AGROS ·
DIVIDVNDOS⁴ | PONTIFEX · ALBANVS⁴ | MEMMIA · FILIA · TESTA-
MENTO · SVO · FIERI · IVSSIT

Romae. Henzen 6493 qui descr. — ¹) Cf. Borghesius Opp. I p. 153. Filius est consulis suffecti a. u. 720. ²) Henzenus supplet Pleb(is), fortasse

recte; equidem tamen praetoris potius titulum inserendum crediderim propter praefecturam agris dividendis. ³) Magistratus est extraordinarius ideoque adicitur: ex s(enatus) c(onsulto); postea idem magistratus qui usque ad Severum Alexandrum satis crebro invenitur vocari solet: praefectus frumenti dandi ex s. c. Cf. Hirschfeldium Philol. 1869 p. 43 et Mommsenum Herm. IV p. 364 sq. ⁴) Eadem cura Plancus Beneventi functus est (supra n. 1112). ⁵) Hoc sacerdotio ornatus videtur, antequam in senatum intraret; videsis quaestionem meam De sacerdotiorum p. p. R. quodam genere p. 37 et 54. Cf. infra ad n. 1126.

1114 M · TVLLIO · M · F · M · N · M · P · N · COR | CICERONI¹ · COS² |
 PRO · COS · PROV · ASIAE³ · LEG · IMP | CAES · AVG · IN · SYRIA⁴ | PA-
 TRONO

Aquini (Arce). I. Neap. 4320. (Orell. 572). — ¹) Oratoris filius natus a. u. 689 cf. Drumann VI p. 711—719. ²) A. 724. ³) Cf. Borghesius Opp. I p. 170 sq. De tempore proconsulatus nihil constat nisi quod propter legitimū quinquennii intervallum (Dio 53, 15) non administratus est ante a. 729, probabiliter autem aliquanto postea. Ita M. Silanus cos. 729 procos. As. 742 videtur fuisse, Cn. Lentulus cos. 742 procos. As. a. 753, et inde a Tiberii aetate decennii intervallum sollemne fuit. Cf. Borghesius Opp. II, 136. III, 191. IV p. 145. Mommsenus Mon. Anc. p. 119. ⁴) Cf. Appian. b. c. 4, 51. 'Tempus inde non apparet; cum autem legatio Syriae, nisi si qui coniunctione cum domo imperatoria et gratia ultra privatum valeret, decennio vel etiam amplius post consulatum dari solita sit, Ciceronem magis crediderim post a. 741 quam ante a. 731 (a. 731/741 enim Agrippa orienti praefuit) ea functum esse'. Mommsenus Mon. Anc. p. 114.

1115 C · NONIO · C · F · M · N · IIII · VIR | QVINQ · M · NONIVS · GALLVS |
 IMP¹ · VII · VIR · EPVL · FILIVS | POSVIT

Aeserniae. I. Neap. 5021 descr. Mommsenus (Orell. 3419). — ¹) Imperator dictus est ex victoria Gallica de Treviris a. 725 reportata (cf. Dio 51, 20) eidemque Galli cognomen videtur debere. Consul antea iam fuerat, sed nescimus quo anno cf. Borghesius Opp. IV, 52 n. 3 et Henzenus Corp. I p. 449 sq.

1116 Q · SANQVINIVS | Q · F · STEL¹ | Q · TR · PL · PR | PRO · COS
 Prope Romam rep. Corp. I, 640. Bitschl tab. XCI m. — ¹) A Borghes-

sio habetur probabiliter pater triumviri monetalis a. 739 M. Sanguinii Q. f. (Röm. Münzwesen p. 744).

1117 CN · BAEBIO · CN · f | TAMPILO · VALAE | NYMONIANO¹ | Q · PR ·
PRO · COS | III · VIR · A · A · A · F · F² | VIRO

In via Latina prope Romam. Bull. Inst. arch. 1863 p. 231 descr. Henzenus. — ¹) *Ex Numoniorum Valarum igitur in Baebiorum gentem adoptatus erat cf. Dio XLVI, 47. Marquardt Handb. V p. 17. Cum apice iam indicetur, a litteram cognominis Vala longam esse, titulus ante Augusti aetatem scriptus videtur non esse (Ritschl Mon. epigr. tria p. 32 Mus. Rhen. XIV p. 315 sq. Prisc. Lat. mon. p. 74), neque antea honorum cursus in titulis mortuariis referri solebat; sed nec Augusti aetatem excedere videtur cum propter litterarum formam aspirationemque in cognomine Tampili (pro Tamphili) omissam (Ritschl mon. epigr. tria p. 27) tum quia post quaesturam statim ad praeturam erectus est, quod postea non licuit (cf. Dio 52, 20 Nipperdei leges annales p. 55). Itaque Tampilum hunc non diversum esse existimo ab noto triumviro monetalis a. 711, qui in nummis vocatur C · NYMONIVS · VAALA (Mommsen Roem. Muenzw. p. 652. 741), post triumviratum scilicet a. Cn. Baebio Tampilo nescio quo adoptato. ²) Triumvir(o) a(uro) a(rgento) a(ere) f(lando) f(eriundo). Ne inde quod triumviratus post praeturam demum ponatur, Tampilum praetorium hoc honore functum esse cum Henzeno l. l. concludas, saepius enim primis aetatis imperatoriae temporibus vigintiviratus extra seriem honorum reliquorum ponitur cf. infra n. 1139, scilicet quia iustus honorum cursus incipiebat a quaestura et vigintiviratus inter munera potius (Tac. Ann. III, 29) quam inter magistratus numerabatur. Triumvir monetalis Tampilus sine dubio fuit, antequam quaestor fieret cf. Mommsenus Roem. Muenzw. p. 367.*

1118 q. CAECILIUS · M · F · Metellus creticus¹ | PR · VRB · PRO cos. augur (?) |
ET · AMBVLATIONES · PRIVATO impendio fecit

Cagliari in Sardinia. Hermes II p. 125 cf. III, 170 descr. Nissenus. — ¹) *Monumentum ad liberae reipublicae tempora non pertinere et litterarum forma quae Augustae aetatis est et honorum tituli relati docent; ante a. 6 p. C. autem positum esse proconsulis titulo evincitur, nam illo anno provincia Sardinia inter imperatorias recepta est, nec iam usque ad a. 66 a proconsulibus sed a legatis Augustorum administratur. Quare pertineat inscriptio necesse est ad Metellum Creticum cos. a. 7, qui postea inter a. 7/11 in Iuniorum Silanorum gentem adoptatus est. Cf. Mommsenum l. l.*

1119 Q · ARTICVLEIO | REGVLO | PR · PROCOS · LEG | IMP · CAESARIS ·
AVG · P · P¹ · | PATRONO

*Canusii. I. Neap. 640 descr. Mommsenus (Henz. 6494). — 1) Pr(ae-
tori) proco(n)s(uli), leg(ato) Imp(eratoris) Caesaris Aug(usti) p(atris)
p(atriciae). Cum Augustus 5 Febr. a. 752 demum pater patriae appel-
latus sit posita est inter a. 752—767. — Proconsulis et legati titulis
nec provincia nec legio, quibus imperaverit, additur: id quod post Fla-
vius imperatores nunquam occurrit. Cuiusvis quidem aetatis tituli hono-
rarii inveniuntur, quos provinciae praesidibus suis, vel oppida patronis
curatoribus defensoribus cet. posuerunt non addito provinciae aut oppidi
nomine, sed hunc usum ab illo plane diversum esse apparet. Cum enim
in ipsa provincia ipsore oppido, cui praefuerat proconsul ille curatorve,
basis ei posita sit, ipso, quo stabat, loco iam intellegebatur a quo
posita esset.*

1120 T · HELVIO · T · F · BASILAE¹ | AED · PR · PROCOS | LEGATO · CAE-
SARIS · AVGVSN | QVI · ATINATIBVS · HS · | LEGAVIT ·
VT · LIBERIS · EORVM | EX · REDITV · DVM · IN · AETATEM | PER-
VENIRENT · FRUMENTVM | ET · POSTEA · SESTERTIA | SINGVL · MIL-
LIA · DARENTVR | PROCVLA · FILIA · POSVIT

*Atinae. I. Neap. 4546 descr. Brunnus (Orell. 4365). — 1) Initio T
praenomen habent exempla antiquiora tribuiturque ei in titulo altero Ati-
nate I. N. 4547.*

1121 M · PLAVTIVS · M · F · A · N | SILVANVS | COS¹ · VII · VIR · EPVLÓN |
HVIC · SENÁTVS · TRIVMPHÁLIA | ÓRNÁMENTA · DÉCRÉVIT | OB RÉΣ ·
IN ILLYRICO | BENE · GÉSTAS²
LARTIA · CN · F · VXOR
A · PLAVTIVS · M · F | VRGVLANIVS | VIX · ANN · IX

*'Ponte Lucano' prope Tibur in Plautiorum sepulcro. Gruter 452, 6 descr.
Smetius cf. Borghesius Opp. V p. 309. — 1) A. 2. 2) Bello scilicet
Tiberii Pannonico, quo legatus eius fuit a. 8—10. Vell. H, 112 Dio 55,
34. 56, 12. Suet. Tib. 20.*

1122 L · AQVILLIO · C · F · POM · FLORO | TVRCIANO · GALLO¹ | X · VIR ·
STL · IVD · TRIBVNO · MIL · LEG · VIII | MACEDONIC² · QVAESTOR ·
IMP · CAESARIS · AVG | PROQVAEST³ · PROVINC · CYPRI · TR · PL · PR ·
PROCOS · ACHAIAE

*3 infra inscriptio Graeca: ἡ Βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου καὶ ἡ Βουλὴ
τῶν ἐξακασίων καὶ [i] ὁ δῆμος Λ. Ακύλλιον Φλωρον Τουρκιανόν Γάλ-
λον ἀνθύπατον εὐνοίας εἵκεν τῆς πρὸς τὴν πόλιν. Ἐπὶ ἱερίας Ἰπ-
ποστεινίδος τῆς Νικοκλ[ε]ῖους Πιραιεύς Συγατρός.*

Athenis. Corp. III, 551 descr. G. Vischerus alique. — 1) 'Fortasse pater Illirci monetalis imperante Augusto c. a. 735 (Eckhel V, 142)'. Mommsenus l. l. 2) Cf. infra n. 1442. 3) 'Aetate liberae reipublicae non rari, aetate imperatoria vix praeterea nominantur'. Mommsenus l. l. — Inter titulos honorarios vetustissimum fortasse exemplum est, Augusto nimirum etiamtum vivo dedicatum, quo non summi tantum sed omnes honores, quos gessit is, qui honoratur, continente serie referuntur: incipit autem series ab infimo ascenditque ad superiores, ipsum quo accepti sunt ordinem sequens.

1123 T · MVSIDIO · POLIANO | COS¹ · PR · PRO · COS · PROVINC | GALLIAE ·
NARB² · TR · PL · Q | X · VIR · STL · IVDIC · CVR · VIARVM³ | PRAEF ·
FRUMENTI · DANDI | EX · S · C⁴

Romae. Grut. 440, 2. — 1) Anno incerto. 2) Iungendum videtur: pr(aetor) proco(n)s(ule) provinc(iae) Galliae Narb(onensis), ut supra n. 605. 620, nec Pollianum post tribunatum plebis extra ordinem provinciam regendam accepisse putandum, de quo dicendi usu postremae reipublicae liberae Augustique aetati proprio cf. Mommsenum Corp. I p. 187 sq. Postea semper proconsulatus si ordine descendente, ut supra, honores referuntur, ante praeturam ponitur, si ascendente, post eam. 3) Ab hoc curatore viarum non diversus videtur esse alter eiusdem fere temporis n. 1124 viar(um) cur(ator) extra u(rbem) R(omam) ex s(ena)tus c(onsulto) in quinq(uennium), qui cum consularis sit, Pollianum quoque hoc munere post consulatum vel certe post praeturam functum esse accipiendum cf. Mommsenum Corp. I p. 185. 4) Praefecti quoque frumenti dandi ex s. c. plerumque praetorii sunt. Itaque in hoc quoque titulo munera extra ordinem collata ab ordinariis honoribus separantur.

1124 P · PAQVIVS · SCAEVAE · ET · FLAVIAE · FILIVS · CONSI · ET · DIDIÆ ·
NEPOS / BARBI · ET · DIRVTIAE · PRO · NEPOS | SCAEVA · / QVAESTOR ·
DECEM · VIR · STLITI · BVS (sic) · IVDICANDIS · EX · S · C · POST ·
QVAESTVRAM · QVATTVOR · VIR | CAPITALIS · EX · S · C¹ / POST ·
5 QVAESTVRAM · ET · DECEM · VIRATVM · STLITIVM · IVDICANDARVM ·
TRIBVNVS · PLEBIS | AEDILIS · CVRVLIS² · / IVDEX · QVAESTIONIS · /
PRAETOR · AERARI³ · / PRO · CONSVLE · PROVINCIAM · CYPRVM ·
OPTINUIT | VIAR · CVR · EXTRA · V · R · EX · S · C · INQVINQ⁴ · PRO ·
COS · ITERVM · EXTRA · SORTEM · AVCTORITATE · AVG · CAESARIS |
10 ET · S · C · MISSE · AD · COMPONENDVM · STATVM · IN · RELIQVVM ·
PROVINCIAE · CYPRI · FETIALIS⁵ · | CONSOBRINVS · IDEMQVE ·

VIR · FLAVIAE · CONSI · FILIAE · / SCAPVLAE · NEPTIS · / BARBI · PRO-
NEPTIS · SIMVL · CVM · EA · CONDITVS

Ab altera parte: FLAVIA · CONSI · ET · SINNIÆ · FILIA · / SCAPVLAE ·
15 ET · SINNIÆ · NEPTIS · / BARBI · ET · DIRVTIAE | PRONEPTIS · / CON-
SOBRINA · EADEM · QVE · VXOR · P · PAQVI · SCAEVAE · FILII ·
SCAEVAE · CONSI | NEPOTIS · BARBI · PRONEPOTIS · / SIMVL · CVM ·
EO · CONDITA

Histonii intus in arca gemina ingenti. I. Neap. 5244 descr. Mommsenus (Henzen 6450). — 1) Suet. Caes. c. 41; (Caesar) minorum magistratuum numerum ampliavit, additis scilicet singulis viris ad collegia triumvirum capitalium et monetarium et ad alia fortasse XXVI virum collegia cf. Mommsenum Roem. Muenzw. p. 370 n. 14 Corp. I p. 186 sq. Post Caesaris mortem mox antiquus mos revocatus est, itaque aut postremis Caesaris aut primis post caedem eius annis quaestura, IV viratus capitali, decemviratu functus videtur esse. 2) Et aedilitatem et tribunatum gessit, cum postea idque ab Augusti iam aetate lex esset ταμείων τῆς καὶ ἀγορᾶς ἐκείνων ἢ δημοκρίτων σφραγίσαντες Dio 52, 30. 3) Non ante a. 731 quo Augustus aerarii Saturni curam duobus praetoribus mandavit Tac. Ann. 13, 29 Dio 53, 32. 4) Cf. ad n. 1123 not 3. Ceterum legitimo quinquennio inter praeturam et proconsulatum interiecto Scaeva proconsulatum (et Cyprus provincia a. 732 demum ex imperatoria senatoria facta est Dio 54, 4) certe non ante a. 736, viarum curam non ante a. 737 suscipere potuit; patet igitur hanc curam plane diversam esse a cura viarum magnarum Italiae publicarum Appiae, Flaminiae cet., quam habebant eo iam tempore curatores ab imperatore neque ex senatus consulto electi (Dio 54, 8). 5) Nota intervallum, quo sacerdotium a reliquis honoribus separatur cf. infra ad n. 1126.

1125 SEX · APPVLEIO · SEX · F¹ | IMP² · COS³ · AVGVRI | PATRONO
Aeserniae. I. Neap. 5016 descr. Mommsenus. — 1) Cf. de eo Dio 56, 29 qui eum dicit τρυγαντὸν τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου. Titulum eius sepulcralem ab uxore positum refert Murat. 1133, 9: Sex. APVLEIO · SEX · F | GAL | SEX · N · SEX · PRON | FABIA · NVMANTINA | NATO · VLTIMO · GENTIS | SVAE. De Fabia Numantina cf. Borghesium Opp. V p. 309. 2) Unde imperator vocatus sit, nescio. 3) A. 14.

1126 P · CORNELIO · DOLABELLAE · COS¹ | VII · VIRO · EPVLONI | SODALI ·
TITIENSI² | LEG · PRO · PR³ · DIVI · AVGVSTI | ET · TI · CAESARIS ·
AVGVSTI | CIVITATES · SVPERIORIS | PROVINCIAE · HILLYRICI⁴

Epidauri. Corp. III, 1741 (Orell. 2365). — 1) A. 10. De Dolabella cf. Nipperdeum ad Tac. A. III, 47. 2) Dolabellam sacerdotia post consulatum demum et antequam legatus fieret Illyrici adsecutum esse, ex eo quo hic ponuntur loco, non sequitur; raro enim sacerdotia, etiamsi reliqui honores omnes eo ordine exhibeantur, quo accepti sunt, suo loco referuntur, sed plerumque vel initio vel fine totius honorum cursus ponuntur. Consulatus quoque praeter ordinem chronologicum referri et plerumque statim post nomen sequi solet; itaque si consulatus simul et sacerdotium commemoranda erant, ordo solet is esse ut post nomen hominis sequatur consulis titulus, deinde sacerdotium (rarius ordine inverso: nomen, sacerdotium, consul), tum demum reliqui honores, vel is, ut post nomen consulisque titulum ponantur reliqui magistratus et in fine sacerdotium. Postea cum non summi tantum sed omnes honores eius, cui dedicabatur inscriptio, referri solebant, ubi diversae series honorum fiebant, ita ut prius honores ordinarii, deinde extraordinarii, vel prius magistratus publici, deinde municipales exhiberentur, sacerdotia seriebus illis etiam intericiebantur, ita ut sacerdotia publica populi Romani sequerentur quidem magistratus ordinarios, praecederent autem extraordinarios municipalesve, idemque de sacerdotiis municipalibus observaretur. Fieri igitur potest, quin verisimile est, ut Dolabella iam diu ante consulatum inter septemviros sodalesque Titienses receptus sit. 3) Scil. Illyrici superioris a. 14 et sequentibus. Vell. II, 125. 4) Est provincia quae postea dicitur Dalmatia (maritima pars Illyrici Vell. l. l).

1127 p. sulphicius p. f. quirinius¹ cos² pr. proconsul cretam
et cyrenas provinciam optinuit³ legatus pr. pr.
divi augusti syriam et phoenicem optinens bellum gessit cum gente homonadensium
quas interfecerat amyntam | REGEM⁴ • QVA • REDACTA • IN • POTestatem
5 diclonemque divi | AVGVSTI • POPVLQVE • ROMANI • SENATVS dis immortalibus | SVPPPLICATIONES • BINAS • OB • RES • PROSPere ab eo gestas et |
IPSI • ORNAMENTA • TRIVMPHalia⁵ decrevit | PRO • CONSVL • ASIAM •
PROVINCIAM • OPTinuit⁶ legatus pr. pr. | DIVI • AVGVSTI • ITERVM •
SYRIAM • ET • PHoenicem optinuit⁷

Tibure rep. Mommsen Mon. Anc. p. 111 sq., qui descr. et restituit. (Henz. 5366). Titulus scriptus litteris optimis et pulcherrimis. — 1) Ad eum unum convenire quae in titulo referantur post alios docuit Mommsenus l. l. praesertim ex legatione Syriae bis gesta. 2) A. 742. 3) Ex praetura post legitimum quinquennium Cretam et Cyrenaicam administrandam eum accepisse docet Mommsenus ex verbis Flori 2, 31 Marmaridas et Garamantas subegisse eum referentis. De tempore nihil constat, for-

tasse tamen expeditionem suscepit coniuncta opera cum Balbo (Plin. h. n. 5, 5, 36. *Fast. Capit. triumph. a. 735*) proconsule Africae a. 734. ⁴⁾ A. 751. 752 cf. Tac. Ann. 3, 48. Strabo 12, 6, 5 p. 569 c. Amyntas rex caesus erat a. 729. ⁵⁾ Privatorum omnium postremus triumphavit Cornelius Balbus ex Africa a. 735. *Fast. Cap. triumph.* ⁶⁾ Inter a. 753/755, nam a. 756 iam rector C. Caesari datus est, mortuo Lollio; cum in provinciam iret Tiberium Rhodi degentem coluit cf. Tac. l. l. ⁷⁾ A. 6 aerae nostrae (Ioseph. 17, 13, 5. 18, 1, 1. 18, 2, 1) eoque anno census egit Palaestinae, quem perperam Lucas evang. 2, 1 ad legationem Quirinii priorem rettulisse videtur cf. Mommsen l. l. p. 124. — Monumentum cum tituli solita forma relicta ad enarrationem rerum gestarum delabatur vix in publico olim propositum erat sed intus in sepulcro ut Scipionum elogia, Planci n. 1112, Scaevae n. 1124, Plautiorum n. 1121. 1137. 1145. Mortuus est Quirinius a. 21 (Tac. Ann. 3, 48) et auctore Tiberio publicis exequiis mors eius frequentata est; hoc igitur anno hic quoque titulus incisus videtur esse.

1128 P · CORNELIO · LENTULO | SCIPIONI¹ · COS² · PRAET | AERARI³ · LEGATO · TI | CAESARIS · AVG · LEG | VIII · HISPAN⁴ · PONTIF | FETIALI · D · D Briziae. *Grut. 396, 5* ab aliis Smetius. (*Orell. 2275*). *Correxi ex schedis Corp. V.* — ¹⁾ Cf. de eo Nipperdeius ad Tac. Ann. III, 74. ²⁾ Suffectus anno incerto ante a. 47. ³⁾ Cf. n. 1124 not. 3. ⁴⁾ Vix recte Nipperdeius Scipionem ante praeturam legatum legionis fuisse iudicat, nam eos semper praetorios fuisse notum est. Ordo videtur is esse, ut primo loco positi sint honores summi urbani, deinde honor summus extra urbem gestus, denique sacerdotia cf. n. 1126. Fuit legatus legionis bello Africano contra Tacfarinatem gesto a. 22. Tac. l. l.

1129 PAVLLO · AEMILIO | PAVLLI · F · PAL | REGILLO¹ · XVVK | SACRIS · FACENDIS | PRAEFECTO · VRB | IVRI · DICVND² | QVAESTORI · TI · CAESARIS · AVG | PATRONO
Sagunti (*Murvielro*). *Corp. II, 3837* ad exempla antiqua. — ¹⁾ Aliunde non notus. ²⁾ Scilicet feriarum Latinarum causa.

1130 Q · VARIO · Q · F · | GEMINO¹ | LEG · DIVI · AVG · II | PRO · COS² · PR · TR · PL | Q · QVAEST · IVDIC³ | PRAEF · FRVM · DAND | X · VIR · STL · IVDIC | CVRATORI · AEDIVM · SACR | MONVMENTOR · QVE · PVBLIC | TVENDORVM⁴ | IS · PRIMVS · OMNIVM · PAELIGN · SENATOR |
5 FACTVS · EST · ET · EOS · HONORES · GESSIT | SVPERAEQVANI · PVBLICE | PATRONO

Superaequi. I. Neap. 5471 descr. Brunnus. (Orell. 3109). — ¹⁾ *Idem videtur qui orator dicitur aetatis Augustae apud Senec. declam. VI fin. Hieron. adv. Iovin. I t. IV, 2 p. 170 ed. Par.* ²⁾ *De provinciis praetermissis cf. supra ad n. 1119.* ³⁾ *Quaesit(ori) iudic(i).* ⁴⁾ *Ordo quo honores referuntur is est, ut primum honores ordinarii recenseantur serie a summo ad infimum i. e. quaesturam descendente, adiciantur deinde extraordinarii; nam quaesitores iudices semper aedilicii sunt, vel, si aedilitate omnino non functi sunt, quaestorii cf. Orell. 578. 592. 3109. 6450 cet., praefecti frumenti dandi praetorii aedilicivae (cf. Mommsenus *Hermes* IV p. 364), curatores operum publicorum praetorii consularesque (cf. *Borghesius Opp. IV, 151 sq.*). Decemviratus litibus iudicandis plerumque quidem ante quaesturam suscipitur, extra ordinem tamen interdum Augusti aetate senatoriae quoque dignitatis viris eum mandatum esse, testis est Scaevae titulus supra n. 1124: decemvir stlitibus iudicandis ex s. c. post quaesturam. Itaque quaesturam inter tribunatumque plebis Geminus quaesitor iudex, praef. frumenti dandi(?), decemvir, post praeturam curator operum publicorum videtur fuisse.*

1131 C · PONTIO · C · f | PAELIGNO¹ · TRIB · M | LEG · X · GEM · Q · OVR | LOCORVM · PVBLIC | ITERVM² · AED · CPR · LEGATO · PRO · PR · ITER | EX · S · C · ET · EX · AVCTORIT | TI · CAESARIS³ D

Briziae. Grut. 457, 4 cont. Mommsenus quae supersunt, cetera, quae inclinatis dedi, sec. Alciatum aliosque. Lectio omnino certa est. — ¹⁾ *Cf. supra n. 854.* ²⁾ *De hac curatura cf. n. 854; videtur biennis fuisse ideoque dicitur iterum.* ³⁾ *'Legatio praetorio iure quam Paelignus bis obiit ante praeturam ex s(enatus) c(onsulto) et ex auctorit(ate) Ti. Caesaris, sine ullo dubio non est provinciae administratio ipsa, sed adsectoris officium in provinciis senatorii iuris legati pro praetore commissum. Nam et opponitur huic legationi in titulo Caerellii (n. 1132) officium legati Augusti nec credibile est homines non praetorios factos esse legatos Augusti, cum legati adsectores non praetorii passim inveniantur. Putarim autem Paelignum et Caerellium legatos fuisse proconsulum eorum, qui per biennium trienniumve provinciam retinerent et cum provincia etiam legatos, ut iteratio in his titulis memorata non tam propria fuerit legatorum, quam a proconsulibus orta ad legatos descenderit.' Mommsen *Mon. Anc. p. 129.**

1132 Q · CAERELLIVS · Q · F · | QVI · III VIR · CAP · QVAE | PRO · PR · TR · PL · LEGATO (sic) | PRO · PR · TER¹ · PR · PRAEF | FRVM · EX ·

S · C · S (sic) | LEG · TI · CAESARIS · AVG² | PRO · COS | EX TESTA-
MENTO

Q · CAERELLIO · M · F | QVI · PATRI · TR · MILIT | QVAE · TR · PL ·
PRÆTORI | LEG · M · ANTONI · PRO · COS³

Romae. Henzen 5368 descr. de Rossi. Cf. Mommsenum Mon. Anc. p. 128 sq. — Legendum: Q. Caerellius Q. f. Qui(rina) triumvir cap(i-talis), quae(stor) pro pr(aetore), tr(ibunus) pl(ebis), legat[us] pro pr(aetore) ter, pr(aetor), praef(ectus) frum(enti) [dandi] ex s(enatus) [c(onsulto)], leg(atus) Ti. Caesaris Aug(usti), proco(n)s(ul), ex testamento. — Q. Caerellio M. f. Qui(rina) patri, tr(ibuno) mili(um), quae(stor), tr(ibuno) pl(ebis), praetori, leg(ato) M. Antoni, proco(n)s(ul). — ¹) Cf. ad n. 1131 not. 3. ²) Aut provinciae minoris aut legionis. ³) Henzenus legit M. Antoni proco(n)s(ulis) quod iure a Mommseno improbat. 'Nec difficultatem habet nomen Antonii nudum, cum praesertim non facile sit indicare, quomodo in elogio aetate imperatoria publice proposito locus quem is in republica tenuisset, praesertim extremo tempore post finitum alterum triumphatus quinquennium, commode potuerit efferri. Offendit autem omnino in eiusmodi titulo mentio viri memoriae damnatae cuius nomen Augustus non solum in commentario praeteriit (v. Mon. Anc. p. 136) sed etiam cum avi ex fastis publicis eradi iussit (Corp. I p. 422). Nisi forte mentio illa coniuncta est cum eiusdem memoriae restitutione, cuius vestigia iidem fasti servant, facta non tam imperante Claudio eius nepote, quam imperante pronepote eius C. Caligula, scilicet qui Antoniam aviam summis honoribus ornaret (Suet. Calig. 15 Dio 59, 3 Eckhel 6, 178). Quod si verum est, titulus Caerelliorum positus est non imperante Tiberio, sed post mortem eius (a. 37)'. Mommsenus Mon. Anc. p. 129.

1133 SEX · PALPELLIO · P · F · VEL | HISTRO¹ | LEG · TI · CLAVDI · CAE-
SARIS · AVG | PRO COS | PR · TR · PL² · X · VIR · STL · IVDIC · TR ·
MIL | LEG · XIII · GEMINAE · COMITI | TI · CAESARIS · AVG · DATO ·
AB · DIVO · AVG³ | C · PRECIVS · FELIX · NEAPOLITANVS | MEMOR ·

5

BENEFICI

Polae. Corp. V, 35 ad exempla antiqua. — ¹) Consul suffectus fuit a. 43, quod docuerunt fasti feriarum latinarum Bull. Inst. arch. 1870 p. 132 sq. Postea legatus Pannoniae fuit cf. Tacit. Ann. 12, 29 (anno 50): scripsitque (Claudius) Palpellio Histro, qui Pannoniam praesidebat. Illic titulus dedicatus est antequam fasces susciperet Hister. Palpellius Pola oriundus videtur esse et propter cognomen et propter tribum quam Polensem esse verisimile est. ²) Aut quadratarii aut descriptoris errore

excidit sine dubio quaestura (Q), nam Sulla iam στρατηγὸν ἀπέστειλε πρὸς ταμίευσται (*App. b. c. 1, 100*), quod postea quoque semper obtinuisse notum est; neve de adlectione inter quaestorios cogita, cum fuerit decemvir et tribunus. ³⁾ Cf. *Hermes IV p. 120 sq.*

1134 L · NONIVS QVINTILIANVS¹ | L · F · SEX · N · C · SOSI · COS · TRIVM-
PHAL² | PRO · NEP · AVGV · SALIVS · PALAT | VIX · ANN · XXIII
Romae. Marini Atti II p. 643 (Orell. 2243). — ¹⁾ Quinctiliani cognomen Noniorum primus gessit Sex. Nonius L. f. L. n. cos. a. 8, qui ex Quinctilia in Noniam gentem adoptatus erat. Huius hic videtur esse nepos. ²⁾ Triumphavit III non. Sept. a. 720 proconsul ex Iudaea, consul fuit a. 722.

1135 L · DOMITIO · T · F · VEL · DECIDIO¹ | III · VIRO · CAPITALI | ADLEC·TO ·
A · TI · CLAUDIO · CAESARE | AVGVSTO · GERMANICO · QVI · PRIMVS |
QVAESTOR · PER · TRIENNIVM · CITRA | ORDINEM · PRAESESSET · AERARIO ·
SATVRN² | PRAETORI
Romae. Henzen 6456 rest. Borghesius Opp. IV p. 148. — ¹⁾ Pater est Domitiae Decidianae, Iulii Agricolae coniugis Tac. Agr. 6. ²⁾ Cf. Tac. Ann. XIII, 29 Dio 60, 24 qui anno 44 Claudium aerarii curam a praetoribus ad quaestores transtulisse refert. Praefuit igitur ei Domitius a. 44—47.

1136 | MA . . . I . U | A · TI · CLAV-
DIO · CAESARE | AVGVSTO · GERMANICO | CENSORE¹ · ADLECTO · IN |
SENATVM ET INTER | TRIBVNICIO S RELATO | AB EODEM ADSCITO
IN | NVMERVM SALIORVM | SALONIA · MATER | FILIO PIENISSIMO |
5 VIVA FECIT
Vicetiae (Vicenza). Corp. V, 3117 descr. Mommsenus (Henzen 6005). — ¹⁾ A. 47/48.

1137 P · PLAVTIVS · PVLCHER · TRIVMPHALIS¹ · FILIVS · AVGV · III · VIR ·
A · A · A · F · F · Q · TI · CAESARIS · AVGVSTI · V · CONSVL² · TR ·
PL · PR · AD · AERAR · COMES · DRVSI · FIL · GERMANICI³ · AVVNCV-
LVS · DRVSI · TI · CLAVDI · CAESARIS · AVGVSTI · FILI⁴ · ET · AB · EO ·
5 CENSORE⁵ · INTER · PATRICIOS · CVRATOR · VIAR · STERNENDAR · A ·
VICINIS · LECTVS · EX · AVCTORITATE · TI · CLAVDI · CAESARIS ·
AVGVSTI · GERMANICI · PROCOS · PROVINCIAE · SICILIAE
VIBIA · MARSII · F · LAELIA · NATA⁶ · PVLCHRI

'Ponte Lucano' prope Tibur in Plautiorum sepulcro. Gruter 452, 5 et 454, 1 altero loco ex exemplo Scaligerano, altero secundum Mazochium; vv. divisio incerta (Orell. 723). — ¹⁾ Silvanus est (n. 1121). ²⁾ Triumvir a(uro) a(rgento) a(ere) f(lando) f(eriundo), q(uaestor) Ti. Caesaris Augusti quintum consul(is). Quaestor igitur fuit a. 31. ³⁾ Qui fame extinctus est a. 33. Tac. Ann. VI, 23. Dio 58, 22. Suet. Tib. 54. Comes eius certe ante a. 31 fuit cf. l. l. ⁴⁾ Imp. Claudii scilicet ex Plautia Urgulanilla, Pulchri sorore, filii. Tac. Ann. III, 29. Suet. Claud. 27. ⁵⁾ A. 47/48. ⁶⁾ LAELIANA recte emendat Henzenus, uxor enim Pulchri videtur fuisse.

1138 L MARTIO · L · F · POMPT | MACRO¹ · TRIB · MIL · LEG · II · III · VIR · VIAR | CUR · q. AED · CVR · PR · LEG · TI · CLAVDI · CAES. AVG. | PRO · PR · PROVINCIAE · MOESIAE · LEG · IV · SCYT · et | LEG V · MACED² · PROCOS · PROV · ACHAEAE | CITRA · SORTEM · EX · D · D · Publice.

Arretii. Gori Inscr. Etr. II p. 293 qui descr. Restituit Borghesius Opp. 3 p. 183. — ¹⁾ Cf. de eo Tac. hist. 2, 23. 35. 36. 71. ²⁾ Primus videtur fuisse Moesiae legatus, postquam ea provincia a. 44 ab Imperatore Claudio a Macedonia separata est. Dio 60, 24 cf. Borghesium l. l. Legiones IV Scythica et V Macedonica eo tempore Moesiam tenebant cf. Henzenum Annal. Inst. arch. 1859 p. 17.

1139 C · VMMDIO C · F · TER · DVRMIO | QVADRATO¹ · COS² · XV · VIR · S · F | LEG · TI · CAESARIS AVG · PROV · LVSIT³ | LEG · DIVI · CLAVDI · IN ILLYRICO⁴ · EIVSD · ET | NERONIS · CAESARIS · AVG · IN SYRIA⁵ · PROCOS | PROVINC · CYPRI⁶ · Q · DIVI · AVG · ET · TI · CAESARIS | AVG⁷ · AED · CVR · PR · AER · X · VIR · STLIT · IVD · CVRAT | TABVLAR · PVBLICAR · PRAEF · FRVM · DANDI · EX · S · C

Casini. I. Neap. 4234 descr. Brunnus (Orell. 3128). — ¹⁾ Cf. de eo Nipperdeium ad Tac. Ann. XII, 45. ²⁾ Anno incerto sub Caligula vel prioribus Claudii annis; nam cum Gaius imperium iniret praetorius erat legatus Lusitaniae, sub Claudio consularem provinciam Illyricum accepit. ³⁾ Fuit legatus cum Tiberius moreretur diciturque infra n. 2839 (Corp. II, 172): legatus C. Caesaris Germanici imperatoris pro praetore; Caligula fortasse ob pessimam eius memoriam tacetur. ⁴⁾ Vocatur ita provincia quae postea inde a Flaviorum aetate Pannonia appellatur cf. supra n. 904. Soloece dicitur in Illyrico pro Illyrici, nam legationem ipsius provinciae non aliam nescio quam in provincia illa administratam intellegendam esse, docet legatio in Syria. ⁵⁾ A. 49 adhuc C. Cassius

Syriae praees (Tac. Ann. XII, 11), a. 51 iam *Quadratus* (Tac. Ann. XII, 45), qui provinciam per decem annos obtinuit, nam legatus Syriae mortuus est a. 60 (Tac. Ann. XIV, 26). ⁶) *Quinque vel plures annos post praeturam.* ⁷) Anno igitur 14. — Ordo honorum igitur is est ut post consulatum et sacerdotium primo loco ponantur legationes provinciarum imperatoriarum, sequatur proconsulatus, deinde honores urbani ordinarii, denique honores urbani extraordinarii, singulae series ordine ab honoribus inferioribus ad superiores ascendente. De *Xviratu* cf. supra ad n. 1117, curator tabularum publicarum aliunde quod sciam notus non est, praefectus f. d. praetorius videtur fuisse.

1140 C · CAESIO · T · F · CL | APRO · PRAEF · COH | HISPANOR · EQVI | TATAE¹ ·
 TRIB MILIT | QVAESTORI · PRO · PR | PONTI · ET · BITHYNIAE | AEDILI ·
 PLEB · CER · PR | LEGAT · PRO · PR · PRO | VINCIAE · SARDINIAE² | D · D
Sestini in Umbria. Bullett. Inst. arch. 1856 p. 141 descr. Borghesius ectypum. — ¹) A. 60 cf. supra n. 904. Ceterum praefectura cohortis cum equestri loco natum esse evincit. ²) Legatus fuit proconsulis Sardiniae provinciae, quam, cum a. 61/66 ab imperatorum procuratoribus recta esset, a Nerone a. 66 senatui redditam esse demonstravit Momm-senus *Hermes II* p. 110 sq. Sed statim post imperium acceptum Vespasianus denuo procuratores ei praefecit, cum a. 72 iam secundum procuratorem habere videatur cf. Orell. 4031. Henz. 5190 (a. 74), isque provinciae status usque ad Commodi aetatem mansisse videtur. Honores igitur omnes in titulo commemoratos *Aper* adsecutus est inter a. 60 et 70.

1141 C · DILLIO · A · F · SER · VOCVLAE¹ · TRIB · MIL · LEG · I · III · VIRO ·
 VIARVM · CVRANDAR · Q · PROVINC · PONTI · ET · BITHYNIAE · TR · PL ·
 PR · LEG · IN GERMANIA · LEG · XXII · PRIMIGENIAE² · HELVIA · T · F ·
 PROCVLA³ · VXOR · FECIT

Romae. Henzen 5426 servavit unus Einsiedlensis ideoque vv. divisio ignoratur. — ¹) Cf. de eo Tac. Hist. IV, 24—59. Anno 70 a militibus occisus est. ²) Non sine causa adicatur ad legati legionis titulum in Germania; indicatur ita fortuna eius et res gestae, quas referre tituli sepulchralis mos non patiebatur. ³) T. Helvii Basilae sine dubio filia est cf. supra n. 1120.

1142 CN · PINARIVS · L · F · PAP · CORNELIUS clemens cos. aug | LEGAT · PROPR ·
 EXERCITVS · QVI est in germania sup.¹ cur. aedium | SACRARVM · LOCO-

RVMQ · PVBLICOR.² honoratus a senatu | TRIVMPHALIBVS · ORNAMENTIS ·
 auctore imp. caes. vespasiano aug. ob res | IN GERMANIA prospere gestas³
HisPELLI. Henzen 5427 qui descr. — 1) A. 74 cf. Henzen 5256. 5418.
2) Borghesi Opp. IV, 15. 3) Borghesi Opp. V, 30.

1143 T · CLODIO · M · F · FAL | EPRIO · MARCELLO¹ | COS · II² · AVGVRI
 CVRIONI · MAXIMO | SODALI · AVGVSTALI³ | PR · PER⁴ · PROCOS |
 ASIAE · III⁵ | PROVINCIA · CYPROS

Capuae. I. Neap. 3601 descr. Mommsenus. — 1) Cf. de eo et de hoc titulo Borghesium Opp. III p. 285 sq. Basis ei Capuae posita est cum inde oriundus esset. 2) Consulem I fuisse Marcellum secundo semestri a. 57 vel 58 vel 61 demonstravit Borghesius l. l. et IV p. 536 sq.; iam a. 58 excludunt tabulas Arvalium qui A. Paconium Sabinum et A. Petronium Lurconem hoc anno suffectos esse docent; item a. 57 vix quis probet, cum hoc ipso anno de legatione Lyciae modo reversus, repetundarum reus fuerit, quod narrat Tacitus Ann. 13, 33, qui certe, si consul accusatus esset, id commemorasset; restat igitur a. 61. Cos II fuit mense Maio a. 74, teste tab. hon. missionis infra n. 2865. 3) Cf. ad n. 1126. 4) Pr(aetor) per(egrinus) fuit uno die a. 48 cf. Tac. Ann. XII, 4. Suet. Claud. 29. 5) I. e. proconsul Asiae per continuos tres annos, nam proconsulatus annui sunt. Fuisse autem Marcellum proconsulem a medio anno 71 usque ad ver a. 74 demonstravit Borghesius l. l. — Referuntur igitur in hoc titulo praeter consulatum et sacerdotia summus magistratus urbanus et provincialis, minores praetermittuntur ut legatio Lyciae, de qua Romam rediit a. 57. Incisa est inscriptio inter a. 74 et 79, quo mortem sibi conscivit.

1144 q. aur. q. fl. pactumeio quir. clementi in senatu inter praetorios allecto ab imp.
 caes · Vespasiano · AVG · ET · TITO | IMP · AVG · F · SACERDOTI FE · TIALI ·
 PRAEF · AERARII | MILITARIS COS · EX AFRICA | PRIMO · PACTVMEIA
 VENUSTA optimo

Cirtae. Renier n. 1808 qui rest. ex n. 1807 item mutilo; supplementa collatis titulis plane certa sunt.

1145 TI · PLAVTIO · M · F · AN · | SILVANO · AELIANO | PONTIF¹ · SODAL ·
 AVG | III VIR · A · A · A · F · F · Q · TI · CAESARIS | LEGAT · LEG · V · IN
 GERMANIA² | PR · VRB · LEGAT · ET · COMITI · CLAVD | CAESARIS · IN
 BRITANNIA³ · CONSVLI⁴ | PROCOS · ASIAE⁵ · LEGAT · PROPRAET ·
 MOESIAE⁶ | IN QVA · PLVRA · QVAM · CENTVM · MILL | EX NVMERO ·
 TRANSDANUVIANOR | AD PRAESTANDA · TRIBVTA · CVM CONIVGIB | AC ·

LÍBERIS · ET · PRINCIPIB · AVT · RÉGIBVS · SVIS | TRÁNSDVXIT · MÓTVM ·
 ORIENTEM · SARMATAR | CÓMPRESSIT · QVAMVIS · PARTE · MAGNÁ ·
 EXERCITVS · AD EXPEDITIONEM · IN ARMENIAM · MÍSSISSET | IGNÓTOS ·
 10 ANTE · AVT · INFENSÓS · P · R · REGES · SIGNA | RÓMÁNA · ADORÁTV-
 ROS · IN RÍPAM · QVAM · TVEBATVR | PERDVXIT · REGIBVS | BASTAR-
 NÁRV · ET | RHOXOLÁNORVM · FÍLIOS · DÁCORVM · FRÁTRVM | CAP-
 TOS · AVT · HOSTIBVS · EREPTOS · REMÍSIT · AB | ALIQVÍS · EÓRV ·
 OPSIDÉS · ACCÉPIT · PER QVEM · PÁCEM | PRÓVINCIAE · ET · CONFIRMA-
 15 VIT · ET · PRÓTVLIT ⁷ | SCYTHÁRV · QVÓQVE · REGEM · A CHERÓNENSI |
 QYAE · EST · VLTRÁ · BORVSTHENEM · OPSIDIÓNE · SVMMOTO | PRÍMV ·
 EX EA · PRÓVINCIA · MAGNÓ · TRITICI · MODO | ANNÓNAM · P · R · AD-
 LEVAVIT · HVNC · LÉGATVM · IN | IN (*sic*) HISPÁNIAM ⁸ · AD PRAÉFEC-
 TVR · VRBIS · REMISSVM | SENÁTVS · IN PRAÉFECTVRA TRIVMPHALIBVS |
 20 ORNAMENTIS · HONORÁVIT · AVCTÓRE · IMP · | CAESARE · AVGVSTO ·
 VESPÁSIANO · VERBIS · EX ORATIÓNE · EIVS · Q · I · S · S |
 MOESIAE · ITA · PRAEFVIT · VT · NON · DEBVERIT · IN ME · DIFFERRI ·
 HONOR · TRIVMPHÁLIV · EIVS | ORNÁMENTORVM · NISI · QVOD · LA-
 TIOR · EÍ | CONTIGIT · MORA · TITVLVS · PRAEFECTO · VRBIS |
 25 HVNC · IN EADEM · PRAEFECTVRA · VRBIS · IMP · CAESAR | AVG · VES-
 PASIÁNV · ITERVM · COS · FÉCIT ⁹

'Ponte Lucano' prope Tibur in Plautiorum sepulcro. Orelli 750. Vidit
 Henzenus, qui apicibus titulum distinctum esse adfirmat; eos dedi secun-
 dum exemplum Smetianum Grut. p. 453. — ¹) Cf. Tac. Hist. IV, 53.
²) Est legio V Alaudarum cf. Henzenum Annal. Inst. arch. 1859 p. 25.
 Nota legionis legationem ante praeturam acceptam et tribunatum plebis
 aedilitatem praetermissa. Num re vera Plautius post quaesturam sta-
 tim ad praeturam erectus sit an subsit error quadratarii, non constat.
³) A. 43/44. ⁴) A. 45. ⁵) Non ante undecimum post consulatum an-
 num Aelianum videri proconsulem Asiae fuisse i. e. non ante a. 56/57,
 nisus M'. Acilii Aviole exemplo consulis a. 54 proconsulis Asiae a.
 65, iudicat Henzenus Annal. Inst. arch. p. 15 sq. Propius tamen ad
 Plautii aetatem alterum M. Iunii Ap. f. Silani exemplum accedit, qui
 consul fuit a. 46, proconsul Asiae a. 54 (Tac. Ann. XIII, 1 cf. Bor-
 gheseus Opp. III, 14. V, 192. 193). Quare Plautius in proconsulatu
 aut praecedere potuit Silanum aut certe sequi a. 54/55. ⁶) De legatio-
 nis Moesicae tempore perperam, opinor, disseruit Henzenus Ann. Inst.
 arch. 1859 p. 16 contra Borghesium, qui recte eam a. 56 sequentibus-
 que adtribuisset videtur; cum enim proconsulatum Asiae non ante a. 56.
 57 administrasse Aelianum demonstrasse sibi videretur, verbis inscriptio-
 nis quamvis parte magna exercitus ad expeditionem in Armeniam

misisset cum iis conlatis quae Tacit. Ann. XV, 6 refert anno 62: legio nem V Macedonicam e Moesis recens excitam esse in Asiam, conclusit, Plautianum a. 62 Moesiae praefuisse. Recte autem Borghesius, opinor, monuerat ad legionem V Macedonicam pertinere non posse, quae in inscriptione legerentur, neque enim dicendum fuisse, Aelianum exercitum magnam partem in Asiam misisse sed totum, cum praeter quintam eo tempore legio nulla in Moesia esset. Novimus autem iam ante legionem quintam Moesiacarum alteram, quartam scilicet Scythicam, in Asiam missam esse inter a. 44 et 62, sine dubio ad expeditionem Corbulonis Armenicam a. 55 sequentibusve (Henzen l. l.); ad hanc igitur quin elogii verba referamus non est quod obstet. Novimus praeterea, idque gravissimum argumentum duco, aeram civitatis Tyrannorum, sitae in sinistra ripa fluminis Tyrae (Dniestr), incepisse ab a. 56 ea sine dubio de causa, quod hoc anno ad Romanorum imperium accesserit (cf. Henzen n. 6429); id vero expeditionibus debere Aeliani in elogio eius celebratis mihi quidem persuasum est. Legationem igitur Moesicam statim post proconsulatum Asiae (ut Fonteius Agrippa a. 69 Tac. Hist. III, 46) iniisse arbitror a. 55 medio vel exeunte, eamque per tres, quod sollemne est legationum tempus, pluresve annos tenuisse. ⁷⁾ Finibus scilicet provinciae prolati. Ceterum scriptorum nemo rerum ab Aeliano in Moesia gestarum mentionem facit. ⁸⁾ Cum die XI k. Iulias a. 70 Romae adhuc fuerit (Tac. Hist. 4, 53 cf. Eckhel VI p. 321), a. 73 autem praefecturam urbis susceperit, legatio includitur inter hos annos. Utrum legatio ad citeriorem tantum Hispaniam (ita infra n. 1147 citerior non adicitur) pertinuerit, quae a Cluvio Rufo vacua relicta erat (cf. Tac. Hist. II, 65. IV, 39 annis 69/70. Henzen l. l.), an extraordinaria fuerit et totam Hispaniam complexa sit, non diiudico. ⁹⁾ Consul iterum suffectus est Vespasiano ante Idus Ianuarias a. 74 cf. Henzenum l. l. p. 5, praefecturam igitur urbis oerte a. 73 suscepit. — Positus est titulus inter a. 74 et 79, quo Vespasianus inter divos relatus est.

1146 a. Iulio a. f. Lepido ¹ | senR • EQVIT • ROM • trib. mil. leg. . . . X VIR |
 aLITIB • IVDIC • QVAES • pr. pR • PROVINCAE | cRETAE • ET • CYRENA-
 RUM leg. IMP • VESPASIANI | CAESARIS • AVG • LEG • X • FRETEN ² • do-
 nato • DONIS • MILITARIBVS | aB • IMP • VESPASIANO • CAESARE aug. et •
 5 T • CAESARE • AVG • F | bello • IVDaICO • CORONA • MYRAli • VAL-
 LARI • AVREA • HASTIS • PVRI | oEXILLIS • DVOBVS ³ • TR • PL • PR • LEG •
 PROVINC • PONTI • ET • BITHYNIAE | CAECINIA • A • F • LARGA • VXOR •
 ET | IARCIA • A • F • PRISCILLA • FILIA • FECERVNT

Prope Antium rep. Marini Iscriz. Alb. p. 53 qui descr. Restituit Renierus, Mém. de l'inst., acad. des inscr. t. XXVI (1867) p. 269—321. — ¹⁾ Ad eum pertinere titulum docet Renierus conlatis inscriptionis vv. 4 sq. cum Iosephi verbis bell. Iud. VI, 4, 3 et ex filias nomine versu postremo. ²⁾ Bello Iudaico certo non ante mensem Iulium a. 69, quo Vespasianus purpuram sumpsit. ³⁾ In triumpho a. 71. Quamvis legatus fuerit non tres hastas triaque vexilla accipit, sed duo tantum, cum quaestorius legatus fuerit, non praetorius. Lepidum cum imperatore provinciam legionemque reliquisse docet Ioseph. 7, 2, 1. Terentius Rufus post Lepidum legioni praefuit.

1147 c. CALPETANO | RANTIO | QUIRINALI | VALERIO • P • F • POMP • Festo ¹ |
 IIII VIR • VIAR • CVRAND • TR. MILI | LUG • VI • VICTR • QVAESTORI • SE-
 VIRO | EQUIT • ROMANOR • TR • PLEB • PRAETORI | SODALI • AVG • LEG •
 PRO • PRAET • EXERCIT | AFRICAE ² • COS ³ • DONATO • AB • IMPERATORE |
⁵ HASTIS PVRI • IIII • VEXILLIS • IIII • CORONIS | IIII VALLARI • MVRLI •
 CLASSICA • AUREA ⁴ | CURATORI • ALVEI • TIBERIS • ET • RIPARIUM ⁵ | PON-
 TIF • LEG • AVG • PRO • PR • PROVINCIAS | PANNONIAE ⁶ ET PROVIN-
 CIAE | HISPANIAE ⁷ | PATRONO | PLEBS • VRBANA

Tergeste. Corp. V, 531 descr. Mommsenus (Henzen 6495). — ¹⁾ Idem vocatur C. Calpetanus Rantius Quirinalis Valerius Festus Corp. II, 2477. 4799. 4802. 4803. 4838. 4847. 4854 Grut. 197, 4 (cf. Corp. I p. 180); C. Valerius Festus in laterculo feriarum Latinarum apud Marinium Atti I p. 129; Valerius Festus Tac. hist. 2, 98. 4, 49 et 50. ²⁾ A. 69. 70 Tac. l. l. De titulo legati exercitus Africae cf. Tac. hist. 4, 48 et Henzenum Ann. Inst. arch. 1860 p. 26 sq. Postea dicuntur legati vel praesides provinciae Numidiae. Fuit haec legatio inter praetorias omnium summa, solebantque qui ea fungebantur aut in ipsa legatione aut statim post eam consulatum assequi cf. Renier I. de l'Algérie 29. 30. 31. 38. 39. 44. 54. 79. 82 cet. ³⁾ A. 71. ⁴⁾ Ob victoriam de Garamantibus relatam cum legatus esset Numidiae, de qua cf. Tac. hist. 4, 50 Plin. hist. n. 5, 5, 38. Nota Festum donis donatum esse a. demum 71 postquam Romam revertit, in triumpho, ut videtur, hoc anno a Vespasiano et Tito acto cf. supra n. 635. 636. ⁵⁾ A. 72/73 Grut. 197, 4. ⁶⁾ Vetustissimum est exemplum quo provincia hoc nomine appellatur (cf. Henz. 5428 anno 80), cum antea (inferior provincia?) Illyricum vocaretur cf. n. 1126. Legatus eius fuit inter a. 77 et 78. ⁷⁾ A. 79/80 Corp. II l. l. Contra morem et ponitur pro item; et enim usurpari debuit si Festus Pannoniam et Hispaniam eodem tempore tenuit, si non item. — Titulum positum esse a. 80 vel paullo post hunc annum recte

concludit Mommsenus ex nummo sub ipsa basi reperto et inscripto IMP · T · CAES · VESP · P · M · TR · P · P · COS · VIII cuso igitur a. 80.

1148 CN · DOMITIO SEX · F · VEL | AFRO TITIO MARCELLO | CVRVIO · LVCANO¹ | COS² · PROCOS · PROVINCIAE AFRICAE | LEGATO EIVSDEM PROVINCIAE TVLI | FRATRIS SVI³ · SEPTEMVIRO · EPVLONVM · PRAETORIO LEGATO PROVINCIAE AFR | IMP · CAES · AVG⁴ · PRAEF · AVXILIORVM OMNIVM | ADVERSVS GERMANOS · DONATO AB | IMP · VESPASIANO AVG · ET T · CAESAR · AVG · F · CORONIS | MVRLI VALLARI · AVREA⁵ · HASTIS PVRI III | VEXILLIS II⁶ · ADLECTO INTER PATRICIOS · PRAETORI | TR · PL · QVAEST · PROPRAETORE PROVINCIAE AFRIC | TRIB · MIL · LEG · V · ALAVDAE · III VIR · VIARVM ·

10

CVRAND · PATRONO | OPTIMO | D · D

Fulgini in Umbria. Gruter 403, 1 (Orell. 773). — 1) Filius viri aliquis ignoti, cui nomina Titii Marcelli Curvii Lucani debere videtur, deinde adoptatus a Cn. Domitio Afro consule a. 39 (cf. Plin. epist. 8, 18). Laudatur a Martiale 1, 36. 3, 20, 17. 8, 75. Frater est sequentis. 2) Consul anno incerto sub Domitiano. 3) Legatus fratris Tulli, proconsulis scilicet Africae; fuit consularis sine dubio, cum consulatum certo statim post legationem Numidiae cum septemviratu epulonum acceperit cf. ad n. 1147. Ideo mox vocatur praetorius legatus cet. 4) Eadem legatio quae alibi dicitur exercitus Africae, legionis III Augustae et exercitus Africani cet., postea Numidiae cf. ad n. 1147 et Henzenum Ann. Inst. arch. 1860 p. 15 sq. 5) In lapide AVREIS errore, opinor, quadratarii AVR male ad HASTIS trahentis cf. fratris titulum. 6) De numeris cf. ad n. 1146 et 1149. Ceterum uno spiritu legendum praefecto auxiliorum cet. donato cet., cum ex ipsa sine dubio expeditione Germanica donis militaribus donatus sit, nullum enim antea militare munus commemoratur quo illa assequi potuerit. Notandum autem Imperatores, licet post mortem eorum titulus positus sit, non divos sed iis nominibus appellari, quibus cum dona accipiebat, utebantur. Expeditio Germanica non video quae alia possit esse, nisi a. 70/71; Afer in praefectura successisse videtur Tullo fratri a. 71 cf. ad tit. sequentem.

1149 CN · DOMITIO SEX · F · VEL · TULLO¹ COS · PROCOS · PROVINCIAE AFRICAE² FETIALI · PRAEF · AVXILIORVM OMNIUM | ADVERSVS GERMANOS · QVI · CVM · ESSET IN GERMANIA | CANDIDATVS · CAESAR · PR · DESIG · MISSVS · EST · AB | IMP · VESPASIANO · AVG · LEGATVS · PRO · PRAETORE · AD | EXERCITVM · QVI · EST · IN AFRICA · ET · APSENS · INTER | PRAETORIOS · RELATVS³ · DONATO · AB | IMP · VESPASIANO ·

AVG · ET · TITO · CAESARE · AVG · F · CORONIS | MVRALI · VALLARI ·
AVRE⁴ · HASTIS · PVRIS · II · VEXILLIS · III⁵ | ADLECTO · INTER ·
PATRICIOS · TR · PL · QV⁶EST · CAESAR · AVG⁶ | TR · MIL · LEG · V ·

10 aLAVD · XVIR · STLITIBVS · IVDI | CANDIS · PATRONO · OPTIMO | D · D

Fulginii. Henzen p. 75 ad Orell. n. 773. Cf. titulum praecedentem. —

¹) *Frater minor est praecedentis et una cum eo ab eodem Domitio Afro adoptatus cf. ad n. 1148 et Borghesium Opp. III p. 45. Martial. 1, 36. 3, 20, 17. 9, 51. ²) Cf. tit. fratris. ³) Omnia quae inde a praef. auxiliorum — relatus referuntur, uno spiritu legenda, nam tempore praefectura auxiliorum legationem Africanam praecesserit necesse est. Bellum enim Germanicum gestum est a. 70/71, legatus autem exercitus Africani esse non potuit antequam Valerius Festus, quem a. 70 adhuc in Africa fuisse scimus (cf. ad n. 1147), provincia decessisset; praefectus igitur auxiliorum potuit non esse nisi a. 70, deinde legatus Numidia; frater igitur Lucanus qui et ipse praefectus auxiliorum omnium adversus Germanos fuit, Tullum in hoc honore secutus est. Ita igitur de honoribus fratrum a. 70/71 acceptis statuendum est: a. 70 Tullus praetor designatus praefectus auxiliorum in Germania erat, eodem adhuc anno in Numidiam missus est, frater Lucanus in Germania in locum eius successit, k. Ian. 71 absens inter praetorios relatus est Tullus; finito bello Germanico eodem anno uterque donis militaribus donatus est. ⁴) AVREIS traditur cf. ad n. 1148. ⁵) Coronarum hastarum vexillorum numerus par solet esse, sed causa cur imperator tot hastas quot vexilla Tullo non dederit, facile perspicitur. Solent enim tribunis coronae hastae vexilla singula dari, praetoriis legatis terna, consularibus quaterna; sin extra ordinem quis ante praeturam legatione maioreve imperio fungeretur, medius tenendus erat numerus, ut quaestorio legato n. 1146 hastae et vexilla bina, coronae ternae dabantur, Tullo praetori designato coronae et vexilla terna, hastae duae tribuuntur. Frater quoque Lucanus quamvis praetorius tamen plenum non accepit numerum, cum eodem quo frater munere functus esset. ⁶) Neronis nomen consilio taceri videtur.*

1150 L · FVNISVLÁNO | L · F · ANI · VETTONIÁNO¹ | TRIB · MIL · LEG · VI ·
VICT · QVAES | TÓRI · PROVINCIAÉ · SICILIAÉ | TRIB · PLÉB · PRAET ·
LEG · LEG · IIII | SCYTHIC² · PRÁEF · AERÁRI · SATVR | NI · CVRATÓRI ·
VIAE · AÉMILIAE · COS | VII · VIR · EPVLÓNVM · LEG · PRO · PR | PRÓ-
5 VINC · DELMATIAE · ITEM · PRO | VINC · PANNONIAE³ · ITEM · MOESIAE |
SVPERIORIS · DONATO · ab | imp. domitiano aug. germanico BELLO ·
DACICO · CORONIS · IIII | MVRALI · VALLÁRI · CLASSICA · AVREA |
HASTIS · PVRIS · IIII · VEXLIS (sic) · IIII | PATRONO | D · D

Andautoniae (Scitarjevo) in Pannonia sup. Corp. III, 4013 descr. Mommsenus (Henzen 5431). — ¹) Eiusdem alter extat titulus Foropopiliensis (Henzen 5432), sed fractus nec satis emendate perscriptus, qui, cum aliquanto post Pannonicum positus videatur esse, praeter honores supra relatos curaturam aquarum, proconsulatum Africae, sodalitatem Augustalem ei tribuit. ²) In bello d. 62 adversus Vologesem Parthorum regem gesto. Tac. Ann. 15, 7. ³) A. 85 cf. tab. hon. missionis Corp. III p. 855.

1151 c. salvio · C · F · VEL · LIBERALI | nonio · BASSO¹ · COS² · PROCOS ·
 PROVIN³CIAS MACEDONIAE³ · LEGATO · AVGUSTORVM | provinc. BRI-
 TANN⁴ · LEGATO · LEG · V · MACED | fratri ARVALI⁵ · ALLECTO · AB
 DIVO · VESPASIANO | et divo NTO · INTER · TRIBVNICIOS · AB ISDEM |
⁵ allecto · INTER · PRAETORIOS · QVINQ · IIII · P · C⁶ · HIC · SORTE |
 PROCOS. FACTVS · PROVINCIAE · ASIAE · SE · EXCVSAVIT

Prope Urbem Salviam rep. (Urbisaglia). Borghesius Opp. III p. 178. Lectio certa. (Orell. 1170). — ¹) Ita in actis Arvalium quoque plerumque appellatur vel C. Nonius Bassus Salvius Liberalis vel C. Salvius Liberalis. Cf. inscriptionem uxoris ibidem repertam (Orell. 1174): Vitelliae C. f. Rufillae, C. Salvi Liberalis co(n)s(ulis) (uxori), fl(amin)i(cae) Sal(utis) Aug(ustae), matri optumae C. Salvius Vitellianus. Vivos. Scriptores commemorant eum Suet. Vesp. 13. Plin. ep. 2, 11, 17. 3, 19, 33. 36. ²) Anno incerto sub Tito vel Domitiano vel Nerva. ³) Cum antea iam legatus Britanniae fuerit, consularis provinciam praetoriam accepit; fieri id potuit cum provinciam senatoriam non facile quis ante decimum annum sortiretur cf. Borghesium Opp. IV p. 145 sq. ⁴) Cum post Agricolam (a. 85) legatus fuerit necesse sit, Augusti tantum esse possunt aut Domitianus et Nerva aut Nerva et Traianus; Domitianus autem excluditur quippe qui sub imperii finem Liberalem relegasse videatur (Plin. epist. 3, 9, 33), restant igitur Nerva et Traianus; quare cum a. 100 et 101 certo Romae fuerit (Plin. ep. 2, 11, 17. 3, 9, 36), legatus Britanniae fuit a. 97/99. ⁵) Cooptatus est die 1 Martii a. 78 (Marini Atti tab. 22), commemoratur in actis a. 78. 81. 86. 87. 101 sed desideratur extremis annis Domitiani. ⁶) Quinq(uennali) (Urbis Salviae) quater, p(atrono) c(oloniae).

1152 — 1158 Neratiorum tituli Saepinates.

1152 L · NERATIO · L · F | VOL · PRISCO¹ | PRAEF · AER · SAT · COS² |
 LEG · PR · PR · IN PROV | PANNONIA³ | SCRIBAE · QVAESTOR · ET ·
 MVNERE · FVNCTI | PATRONO

Saepini. I. Neap. 4931 descr. Mommsenus. — ¹⁾ *Celeberrimus est iurisconsultus, aetate Traiana Proculeianorum princeps cf. de eo Borghesium Opp. 5 p. 350 sq. et Mommseni ind. Plinii ed. Keil p. 420.* ²⁾ *'Consul suffectus cum M. Annio Vero fortasse a. 83 Dig. 1, 2, 2, 53. 48, 8, 6' Borghesi l. l.* ³⁾ *Cf. Plin. epist. 2, 13, quae scripta videtur esse inter a. 97/100 cf. Mommsenus Hermes 3 p. 38 sq. Legatus a. 98 et 99 fuisse videtur cf. Borghesium et Mommsenum l. l.*

1153 L · NERATIVS · L · f. vol. priscus pater | PRAEF · AER · SAT · COS · leg.
aug. pr. pr. tn | PANNONIA

1153a L · NERATIVS · L · F · VOL · PRiscus¹ Al. cos. | VII · VIR · EPVL · LEG ·
AVG · PR · PR · tn panonia | INFERIORE · ET · PANNONIA superiore² f. c.
Saepini. I. Neap. 4932 descr. Mommsenus, rest. Borghesius Opp. 5 p. 364 sq. — ¹⁾ *Alibi non commemoratur.* ²⁾ *Duas eodem tempore provincias Priscum rexisse et particula demonstrat; quare cum Pannoniae provincia finitima sit nulla, quae inferior dicatur, necessario ita supplendum est; de divisione provinciae Pannoniae cf. infra n. 1160b not. 2; eodem modo coniunctae inveniuntur vita Hadriani 22. Gruter 457, 2. Herodian. II, 9, 2. Vit. Severi 8.*

1154 L neratio l. f. vol. marcello.¹ cos.² leg | DIVI · TRAIANI · AVG · PROV | BRI-
TANNIAE³ · CVRAT · AQVAR | PR · TRIB · MIL · LEG · XII · FVL|MINAT ·
SALIO · PALAT · QVAEST | AVG · CVRAT · ACTORVM · SENA|TVS ·
ADLECTO · INTER · PATRIC · | AB · DIVO · VESPASIANO · III · VIR |
⁵ A A A F F | EX · TESTAMENTO · VETTILLAE · EIVS

Saepini. I. Neap. 4933 descr. Mommsenus rest. Borghesius Opp. 5 p. 358 sq. (Henz. 5447). — ¹⁾ *Frater est Prisci iuris consulti (n. 1152. 1153). Dig. 33, 7, 12, 43.* ²⁾ *Cos. I anno incerto, II a. 129.* ³⁾ *Annis ut videtur 101—103, certe a. 103 Ian. 19 teste diplomate Corp. III p. 864 cf. Plin. epist. 3, 8, 1.*

1155 L · NERATIO · C · F | VOL · PROCVLO | X · VIR · STLTIBVS · IVDI-
CAN | TRIB · MILITVM · LEGION | VII · GEMIN · FELIC · ET · LEG |
VIII · AVG · QVAEST · AEDIL | PLEB · CERIAL · PRAET · LEG | LEG ·
XVI · FLAVIAE · FIDEL | ITEM · MISSE · AB · IMP | ANTONINO · AVG ·
⁵ PIO · AD · DEDVCEN|DAS · VEXILLATIONES · IN · SYRIAM · OB | BELL ·
PARTHICVM¹ · PRAEF · AERARI | MILITARIS | COS | MVNICIPES ·
SAEPINAT

Saepini. I. Neap. 4934 descr. Mommsenus. — ¹⁾ *Bellum indicatur, quod Vologaes III, postquam a. 148 rex factus est, proximis annis*

minitabatur, sed priusquam inciperet pax inter Pium et Parthorum regem
convenit cf. *Borghesium Opp.* 5 p. 373 sq.

1156 C · FVFIDIO AT|TICO E M V¹ | C · FVFIDIVS AT|TICVS V C² COS FI|LIVS
ET NERATI|A MARVLLINA | C · F³ NORVS

Saepini. I. Neap. 4928 descr. Carabba. — 1) E(gregiae) m(emorias) v(iro); haec formula exeunte demum saeculo secundo invenitur, itaque titulus certe non ante M. Aurelii Commodi aetatem positus est. 2) V(tr) c(larissimus). 3) C(larissima) f(emina). Neratia Marullina filia est Neratii Prisci consulis, cum filius Fufidius Priscus n. 1157 nepos eius dicatur; utrius autem utrum Prisci senioris an iunioris (n. 1153) dubitatur. Borghesius maiorem maluit, equidem minorem praetulerim, qui Hadriani aetate floruit; is enim unus aetati convenire videtur, qua haec inscriptio incisa est.

1157 C · NERATIO · FVFI|DIO · PRISCO | FVFIDI · ATTICI | C · V · Q̄ · DES¹ ·
FIL | NERATI · PRISCI · COS | NEPOTI · ACCI · IVLIA|NI · COS · PRO-
NEPOTI² | MVNICIPES · SAEPI|NATES

*Saepini. I. Neap. 4929 descr. Carabba. — 1) C(larissimi) v(iri) q(uaestoris) des(ignati); cf. n. 1156 ubi consul dicitur. 2) Neratium Priscum iuniorem esse, filium iuris prudentis, monui ad n. 1156. Iuris-consulti, cuius item Atticus pronepos erat, ideo Saepinates mentionem non fecerunt, quia tres consulares familias commemorare honoratius videbatur. Accius autem ille Iulianus Neratias Marullinas avus mater-
nus videtur fuisse.*

1158 C · NERATIO FVFI|DIO ATTICO | FVFIDI ATTICI | C V COS _{no}P
Saepini. I. Neap. 4930 descr. Carabba.

1159 L · IVLIO · L · F · FAB · MARINO | CAECILIO · SIMPLICI¹ · IIII · VIRO |
VIARVM · CVRANDARVM · TR · MIL | LEG · IIII · SCYTHICAE · Q · PRO ·
PR · PRO|VINCIAE · MACEDONIAE · AEDILI · PLEBI | PRAETORI · LEG ·
PROPR · PROVINCIAE · CYPRI | LEG · PRO · PR · PROVINCIAE · PONTI ·
5 ET | BITHYNIAE · PROCONSULATV · PATRIS · SVI | CVRATORI · VIAE ·
TIBVRTINAE · FRATRI · ARVALI | LEG · AVG · LEG · XI · C · P · P · LEG ·
IMP · NERVAE · TRAIANI | AVG · GERM² · PROVINCIA · LYCIAE · ET |
PAMPHILIAE · PROCOS · PROVINCIAE · ACHAEIAE | COS³

Prope La Fara rep. Marini Atti I p. CLXXVII qui descr. — 1) Ab hoc diversi sunt Ti. Iulius Candidus Caecilius Simplex et Ti. Iulius Candidus Marius Celsus eodem quo noster tempore fratres Arvales cf.

Henzenus Scavi (1868) p. 62 sq. ²) Cum Traianus inde ab a. 102 vel 103 Dacicus appelletur, titulus ante hunc annum positus est. ³) Cos. suff. posteriore parte a. 101 cf. Mommsenum Hermes 3 p. 123 sq. Fuisse igitur videtur legatus Lyciae et Pomphyliæ a. 98/100, procos. Achaiae 100/101.

1160 g. glitio. p. FİL STEL | atilio AGRICOLAE | cos uirVIRO · EPVLON | legaTO · PRO PRAETOR | imp · NERVAE · CAES · AVG | PROVINCIAE · BELGICAE | LEGAT LEG · VI · FERRATAE | LEG · CITERIORIS · HISPAN¹ | PRAETORI · AEDILI · CVRUL | Q · DIVI · VESPASIANI tr. mil. | LEG · I ·

5 ITALIC · XViro stilitib | IVDIC · SEViro equitum | ROMANorum

Taurinis. Maffei M. V. 213, 5 cont. Mommsenus. Supplementa certa sunt cf. Gruter 367, 1.

1160a q. glitio P · F · STEL | atilio AGRICOLAE · COS · II | virVIRO · EPVLONVM · SODALI | AVGVSTAL · CLAVDIAL · LEGAT · PRO · PR | IMP · NERVAE · CAES · TRAIAN · AVG · GER · DACIC | PROVINC · PANNON² · DONATO · AB · EODEM | BELLO · DACICO · DONIS · MILITARIBVS · CORONA | MVRAL · VALLAR · CLASSIC · AVREA · HAST | PVRLS · IIII · VEXILLIS · IIII · LEGATO · PRO · PR | PROVINC · BELGIC · DIVI · NERVAE · LEG | LEG · VI · FERRAT · LEG · HISPAN Citerior¹ | PRAETORI aedili curul q |

Divi vespasiani trib. mil. leg. | i italicas xviro stilit. iud. seviru eq. r.

Taurinis. Maffei M. V. 213, 6 cont. Mommsenus. Altera Henzen 5449 cum hac consentit, praeterquam quod Agricola in ea sodalis Augustalis nondum appellatur.

1160b Q · GLITIO. p. f. stel | ATILIO · Agricolae | COS · II · VII Viro epulon | SODALI · AVGVst. claudiali | PRAEF · VRBIS legat. pro pr. imp | CAESAR · NERVae tratani aug | GERM · DACIC provinc. pannon² | DONATO · AB Eodem bello dacic | DONIS · MILITAR. coron. mur. vallar. | CLASSIC · AVR · Hastie puris iiii vexill iiii | LEG · PRO · PR · PROVINC. belgic. divi nervae | LEG · LEG · VI ferrat. leg. hispan | CITER¹ · Praet. aed. curul. q. divi | VESPasiani trib. mil. leg. i. ital | x viro stilit. iud. seviru eq. Romanor.

Taurinis. Maffei M. V. 213, 4 cont. Mommsenus. — Inter quinque qui Taurinis reperti sunt Agricolae titulos duo eiusdem videntur esse temporis n. 1160 et Grut. 367, 1 quippe in quibus iidem omnino honores recenseantur; positi sunt imperante Nerva a. 96/98; tertius Henzen 5449 exaratus est non ante a. 103 quo, mense adhuc Ianuario, iterum consul Agricola processit (cf. Mommsenum Hermes 3 p. 126 sq.), sed eo ipso fortasse anno, quo vel fine a. 102 Agricola victor cum Imperatore ex

bello Dacico primo in Italiam revertit; paullo post quartus inscriptus videtur esse n. 1160a cum Agricola honoribus alterum sacerdotium accessisset; denique quintus hic cum praefecturam urbis adeptus esset. —

¹⁾ Quae fuerit haec legatio equidem non perspicio, fuit enim illo tempore Agricola praetorius, Hispania autem citerior semper a viris consularibus administrabatur; nota quoque in nullo titulo Agricolam legatum Augusti vocari. ²⁾ Tempore belli Dacici primi. Postremus autem Agricola videtur fuisse qui toti Pannoniae praefuerit, nam a. 107 iam in superiorem et inferiorem divisa erat cf. n. 937 Borghesi Opp. 3 p. 71 sq. Corp. III p. 415.

1161 L · ROSCIO · M · F · QVI | AELIANO · MAECIO | CELERI¹ | COS² · PROCOS · PROVINC | AFRICAE · PR · TR · PL · QVAEST | AVG³ · X · VIR · STLTIB · IVDIC | TRIB · MIL · LEG · IX · HISPAN⁴ | VEXILLARIOR · EIVSDEM | IN · EXPEDITIONE · GERMANICA | DONATO · AB · IMP · AVG |
5 MILITARIB · DONIS · CORONA | VALLARI · ET · MVRALI · VEXILLIS | ARGENTEIS · II · HASTIS · PVRI · II⁵ | SALIO | C · VECILIVS · C · F · PAL · PROBVS | AMICO · OPTIMO | L · D · S · C⁶

Tibure. Orelli 4952 descr. Henzenus. — ¹⁾ Idem L. Roscius Aelianus vocatur Orell. 782 cf. Mommsenum Hermes 3 p. 75. ²⁾ A. 100. ³⁾ Scilicet Domitiani cuius nomen et hic et infra consilio tacetur. ⁴⁾ In Britannia eo tempore tendentis. ⁵⁾ Anno, ut videtur, 84 quo bellum Germanicum finitum esse probabile est. ⁶⁾ L(oco) d(ato) s(enatus) c(onsulto).

1162 C · PLINIO L · / · OVF · CAECILIO | SECVNDO COS | AVGVR · CVR · ALV · TIB | et ripaR ET CLOAC · VRB | praef. aER SAT PRAEF | AER · MIL · pr. tr. pl. Q · IMP | SEVIR · EQ · R · TR · MIL | LEG · III · GALL · X · VIRO | STL · IVD · FL · DIVI · T · AVG¹ | VERCELLENS

Fecchio prope Comum. Hermes III p. 109 descr. Mommsenus. —

¹⁾ Fl(amini) divi T(iti) Aug(usti), scilicet Comi.

1162a C · PLINIO · L · F · OVF CAECILIO | SECVNDO COS | AVG · CVR · ALVEI · TIBER | ET RIPar et cloacAr VRB |

Comi. Hermes III p. 108 descr. Mommsenus.

1162b C · PLINIVS · L · F · OVF · CAECILIVS · secundus¹ cos² | AVGVR³ · LEGAT · PRO PR · PROVINCIAE · PONTi et bithynias | CONSVLARI · POTESTA: IN · EAM · PROVINCIAM · Ex. s. c. ab | IMP · CAESAR · NERVA · TRAIANO · AVG · GERMANico dacico missus⁴ | CVRATOR · ALVEI ·

- 5 TIBERIS · ET · RIPARVM · Et cloacar. urb⁵ | PRAEF · AERARI · SATVRNI⁶ ·
 PRAEF · AERARI · MILIT⁷ pr.⁸ trib. pl.⁹ | QVAESTOR · IMP¹⁰ · SEVIR ·
 EQVITVM romanorum | TRIB · MILIT · LEG · III · GALLICAE a vir sibi-
 TIB · IVDICAND · THERMAS ex iis ADIECTIS · IN | ORNATVM ·
 HS · CCC et eo ampliVS · IN · TVTELAM | HS · CC · T · F ·
 10 I¹¹ item in alimenta LIBERTOR · SVORVM · HOMIN · C | HS · [XVIII] LXVI
 DCLXVI · REIp. legavit quorum INCREMENT · POSTEA · AD · EPVLVM |
 pleB · VRBAN · VOLVIT · PERTINERE item vius · DEDIT ·
 IN · ALIMENT · PVEROR | ET · PVELLAR · PLEB · VRBAN · HS · d¹² item
 bybliothecam et IN TVTELAM · BYBLIOTHECAE · HS · c¹³

Comi. *Hermes III p. 112 sec. Cyriacum apud diversos, rest. Mommsenus.* — *Inscriptionum Plinii trium prima et secunda post susceptam curam Tiberis ante legationem Bithynicam posita sunt i. e. inter a. 105/111, tertia post mortem Plinii ante annum 114 quo Traianus Optimi cognomen suscepit. De Plinii vita honoribusque cf. Mommsenum l. l. —*
¹⁾ *Antequam ab avunculo Plinio maiore adoptaretur, vocatus est P. Caelius L. f. Ouf. Secundus cf. Grut. 376 et Mommsenus Hermes l. l. p. 60 sq.*
²⁾ *Consul suffectus a. 100 l. l. p. 91.* ³⁾ *Inter augures cooptatus est a. 103 vel 104; l. l. p. 44.* ⁴⁾ *Annis aut 111/112 aut 112/113; l. l. p. 55 sq. 96 sq.* ⁵⁾ *Probabiliter ab a. 105 ad a. 107; l. l. p. 95.*
⁶⁾ *A. 98/101; l. l. p. 89 sq.* ⁷⁾ *Inter a. 94 et 97 per tres probabiliter annos aut 94/96 aut 95/97; l. l. p. 89.* ⁸⁾ *A. 93; l. l. p. 84 sq.*
⁹⁾ *10 Dec. 91 ad 9 Dec. 92; l. l.* ¹⁰⁾ *1 Iunii 89 ad 31 Maii 90; l. l. p. 79 sq.* ¹¹⁾ *T(estamento) f(ieri) i(ussit).* ¹²⁾ *Imperante Nerva Plin. ep. 1, 8. 2, 5. 7, 18; l. l. p. 101.* ¹³⁾ *Sub Domitiano Plin. ep. 1, 8 cf. 5, 7; l. l. p. 100.*

- 1163 Q · IVLIO · M · F · VOLT | PROCVLO COS XV VIR | SACRIS FACIVNDIS · FETIALI CVR | OPERVM PVBLICORVM · LEG · AVG | P · P · AD CENSVS PROVINCIAE LVG|DVNENSIS · LEG · AVG · P · P · REGION | TRANSPADANAE¹ · LEGATO LEG · VI | FERRAT · PRAET · TR · PL · AB ·
 5 ACTIS | IMP · TRAIANI · AVG · TR · LEG · III SCY|THIC · Q · AVGVSTOR² · III · VIRO · A · A · A · F · F | ANTIATES PVBLICE | PATRONO
Romae. Orell. 2273 corr. Henzenus sec. Marinium, qui vidit. — ¹⁾ *Cf. Scr. gromat. ed. Lachmann 2 p. 190 sq. Borghesius Opp. 5 p. 408.*
²⁾ *Q(uaestori) Augustor(um) scilicet Nervae et Traiani.*

- 1164 C · IVLIO · P · F · HOR | CORNVTO · TERTVVS¹ | COS² · PROCONSVLI · PROVINCIAE asiae | PROCONSVLI · PROVINCIAE · NARBONensis | LEGATO · PRO · PRAETORE · DIVI · TRAIANI · parthici | PROVINCIAE · PONTI · ET · BITHyniae³ | EIVSDEM · LEGATO · PRO · PRAetore | PROVINCIAE · AQVI-

- 5 TANIAE · CONSVM | ACCIPIENDORVM · CVRATORI · VIAE | AEMILIAE⁴ ·
 PRAEFECTO · AERARI · SATVRNI⁵ | LEGATO · PRO · PRAETORE · PRO-
 VINCIAE | CRETAE · ET · CYRENARVM · AdEcto | INTER · PRAETORIOS ·
 A · DIVS · VESpasiano | ET · TITO · CENSORIBVS⁶ · AEDILI · CERIALI |
 QVAESTORI · VRBANO | EX · TESTAMENTO | C · IVLIVS · P · f · ANICIVS ·
 VARVS · CORNVTVS · fratri

Inter Labicum et montem Portium. Hermes 3 p. 114 descr. Leslaeus (Orell. 3659). — ¹) Cf. de eo indicem Plin. ed. Keil p. 414. ²) Cum Plinio a. 100 Sept. 1. ³) Post Plinium cf. Hermes 3 p. 97, itaque inter a. 112 vel 113 et 117. ⁴) Annis fere 105—107 cf. Hermes 3 p. 47. ⁵) Cum Plinio a. 98—101 cf. Hermes 3 p. 89. ⁶) A. 73/74 cf. supra ad n. 919.

- 1165 P · TVLLIO | VARRONIS¹ · FIL · | STEL · VARRONI² · COS³ | AVGVRI
 PROCOS PROVINC | AFRICAE · LEG · AVG · PRO · PR | MOESIAE ·
 SVPERIOR · CVRAT | ALVEI TIBERIS · ET · RIPARVM | ET · CLOACARVM
 VRBIS · PRAEF | AERARI · SATVRNI · PROCOS · PROV | BAETICAE ·
 5 VLTERIORIS · HISPANIAE · LEG · LEG · XII · FVLMINATAE | ET · VI ·
 VICTRICIS · P · F · | PRAETORI · AEDIL · CERIALI | QVAESTORI · VRB ·
 TRIBVNO | MILIT · LEG · XVI · FL · X VIRO · STLITIBVS | IVDICAND ·
 PRAETORI · ETRVRIAE QVIN|QVENNALI · TARQVINIS⁴ | P · TVLLIVS ·
 CALLISTIO | POSVIT

Tarquinius. Kellermann vig. n. 249 qui descr. (Henz. 6497). — ¹) Cf. fragmentum tituli sepulchralis eius Romae repertum Grut. 476, 5; fuit legatus legionis sub Vespasiano, mortuus est post a. 79. ²) Cf. supra n. 314 v. 21. ³) Anno incerto, gessit fasces sine dubio post praefecturam aerarii. ⁴) Praetura Etruriae quindecim populorum et quinquennialitas, honores scilicet non publici, recte illorum seriei non immiscentur. — Filii titulum habes infra n. 1188.

- 1166 L · AEMILIO · M · F · VOL | HONORATO | III VIR · CAPITALI · Q ·
 PROPR | PROVINC · PONTI · ET · BITHYNIAE | LEG · EIVSDEM · PROV-
 VINC¹ · AED · PLEB · PR | PRAEF · FRVMENTI · DANDI · EX · S · C |
 SACERDOTI · FETIALI · PROCOS · PROVINC | CRETAE · ET · CYRE-
 5 NARVM | HIC · HOS · HONORÉS · BENEFICIÓ · OPTVMI · PRINCIP |
 MATVRIVS · QVAM · PER · ANNÓS · PERMITTI · SOLET | GESSIT

Nemausi (Nîmes). Herzog Gall. Narb. n. 102 qui descr. — ¹) Quaestor et legatus Bithyniae debet fuisse quo tempore provincia illa a proconsulibus regebatur, ante annum igitur 111 aut prioribus Hadriani annis cf. Mommsenum Hermes 3 p. 77 Borghesium Opp. IV p. 128; optimi principis nomen et Traiano et Hadriano convenit cf. ad n. 936. 939.

1167 P · ALFIO · P · F · GAL | MAXIMO · NVMER | LICINIANO · X · VIRO |
STLITIBVS · IVDICANO | QVAESTORI · VRBANO | TRIBVNO · PLEPEI |
CANDIDATO · PRAETORI | PARTICARIO¹ | P · ALFIVS · AVITVS · NVMER |

MATERNVS · FILIVS | PATRI · DVLCISSIM

Tarracone. Corp. II, 4110 descr. Huebnerus. — ¹) Praetor Parthiciarius is est cui cura ludorum pro victoria Parthica Traiani ab Hadriano institutorum (Dio 69, 2) competebat, ut observavit Mommsenus Corp. I p. 378.

1168 SER · CORNELIO | SER · F · P · NEP · P · PRO | NEP · P · AB · NEPOTI · |
DOLABELLAE · MET | LIANO POMPEIO MAR | CELLO III VIR · A · A · A ·
F · F · | SALIO PALAT · QVAESTOR | DIVI · TRAIANI · PARTHICI |
SEVIR · EQVIT · ROM · TVRM | III · PR · COS · FLAM · QVIR | COR-

⁵ FINIENSES · PVBLICE | PATRONO

Corfnii. I. Neap. 5359 descr. Mommsenus (Henzen 5999).

1169 L · AEMILIO · L · F · PAP · ARCANO | TRIB · MIL · LEG · VI · GEM ·
ET TRIB | MIL · LEG · I · MINERV · ITEM · TRIB | MIL · LEG · II · AVG ·
OMNIB · HONO | RIBVS · IN COLONIA · SVA · FVNCT | ADLECTO · IN
AMPLISSIMVM | ORDINEM · AB · IMP · CAES | HADRIANO · AVG · INPI
⁵ VIR | EQVITVM · ROMANOR · CVRION | QVAESTORI · VRBANO ·
TRIB | PLEBIS · PRAETORI · DESIGNAT | L · AEMILIVS · MOSCHVS ·
INPI VIR | AVG · PATRONO · OPTVMO · POST | OBITVM · EIVS ·
INLATIS · ARCAE | SEVIROR · OB LOCVM · ET · TVITIO | NEM · STA-
TVAE · HS · N · III | L · D · D · D · INPI · VIROR | ET SPORTV · N ·

¹⁰

S¹ · DEDICAVIT · X III

Narbone Martio (Narbonne). Herzog Gall. Narb. n. 17 qui descr. (Orell. 2258). — ¹) Sportu(lae) n(omine) s(ingulis).

1170 Q · ROSCIO · SEX · F · | QVIR · COELIO · MVRENAE | SILIO · DECIANO ·
VIBVLLO | PIO · IVLIO · EVRYCLI · HERCLANO | POMPEIO · FALCONI¹ ·
COS² | XV · VIR · S · F · PRO · COS · PROVINC · ASIAE³ · LEG · PR ·
PR | IMP · CAES · TRAIANI · HADRIANI · AVG · PROVINC | BRITTA-
⁵ NIAE⁴ · LEG · PR · PR · IMP · CAES · NERVAE | TRAIANI · AVG · GER-
MANICI · DACICI | PROVINC · MOESIAE · INFERIOR · CVRATORI | viaE ·
TRAIANAE⁵ · ET · LEG · AVG · PR · PR · PROVINC | iudaeae · ET · LEG ·
X · FRET⁶ · LEG · PR · PR · PROV · LYCIAE | et pamphyliae · LEG · LEG ·
V · MACEDONIC | in bello dacico donis · MILITARIBVS · DONATO⁷ |

¹⁰

Gabiis. Henzen 5451 qui descr. — ¹) Alibi vocatur Q. Pompeius Falco (infra n. 1194a) cf. Borghesius Bullett. 1853, 185. De

ipso cf. Plin. epist. 1, 23. 4, 27. 7, 22. 9, 15. Digest. 28, 3, 6, 7. Fronto ad Marcum 2, 11. Mommsenus Hermes 3 p. 75; index Plin. ed. Keil p. 422. ²) Anno incerto sub Traiano post a. 107, quo legatus Iudaeas praetorius videtur fuisse. ³) Cf. C. I. Gr. 2963 c. ⁴) Cf. Huebner Mus. Rhen. nov. 12, 57. ⁵) Cf. Borghesius Opp. 4 p. 134. ⁶) Eodem tempore legatione Iudaeas et legionis X Fretensis functus est, circa a. 107 cf. Mommsenum Hermes 3 p. 51. Et inter curatoris et legati titulos interpositum quadratarii errori deberi videtur, nam hos honores certo non una gessit. ⁷) Bello Dacico, cui interfuit legio V Macedonica, Falconem donis donatum videri demonstravit Borghesius Opp. 4 p. 125, anno igitur 102 cf. Mommsenum Hermes 3 p. 130.

1171 C · OPPIO · C · F · VEL | SABINO · IVLIO · NEPOTI | NV · VIBIO · SOL-
LEMNI · SEVERO ¹ | COS | ADLECTO · A · SACRATISSIMO · IMP | HA-
DRIANO · AVG | INTER · TRIBVNICIOS · PR · PEREGR | CANDIDATO ·
AVG | LEG · PROV · BAETICAE · CVR · VIAR | CLODIAE · ANNIAE · CAS-
5 SIAE | CIMINAE · TRIVM · TRAIANARVM | ET · AMERINAE · LEG · LE-
GION · XI · | CL · P · F ² · LEG · AVG · PR · PR | PROVINC · LVSITA-
NIAE | PROCONS · PROV · BAETICAE | PATRONO · COL | LEONAS · LIB |
ADCENSVS · PATRONI | ET · IN DEDIC · STATVAE | COLONIS · CENAM ·
DEDIT

Auximi. Gruter 446, 4 (Orell. 3306) cont. Henzenus. — ¹) Filium iu-
dicat Borghesius Opp. 5 p. 54. 67 C. Oppii Sabini consulis a. 84,
occisi a Dacis (Suet. Domit. 6 Eutrop. 7, 23). ²) Cl(audiae) p(iae)
f(idelis).

1172 l. minicius . . . Al. gal. na TALIS · COS ¹ · PROCOS | provinc · africae · sodalis
augusTÁLIS · LÉG · AVG · PR · PR · DÍV | TRAIÁ | ni · parthici · et · imp ·
tralani · HadRIÁNI · AVG · PROVINC · PAN | noniae · inferioris ² · curator · aL-
VEI · TIBERIS · ET · RÍPÁRV · ET · | cloacarum · urbis ³ · leg. divi · tra-
5 IÁNI · PARTHICI · LEG · III · AVG · LEG · DÍ | ei tralani parthici leg
MS · DONÁTVS · EXPEDÍTIÓNE · DÁCICA | ab · eodem · donis · militaribus ·
CORÓNÁ · VÁLLÁRI · MVRÁLI · AVREA | HASTIA · puris · iii · vexillis · iii ⁴ ·
LÉG · PR · PR · PROVINC · ÁFRICAE · PR | TRIB · PL · Q · Proo
iiii vir · VIÁRV · CVRANDARVM . . ET · (sic) | L · MINICIVS · L · F ·
10 natalis quadRONIVS · VÉRV · F ⁵ · AVGV · TRIB · PLÉBIS | DESIG · Q ·
AVG · ET · eodem · tempore · leg. pR · PR · PATRIS · PROVINC · AFRICAE ·
TR | MIL · LEG · I · ADIVT · P · F · Leg. xi. cl. p. f. leg. xiiii maRT · VIC ·
III VIR · MONETALIS · A · A · A · F · F · | BALINEVM · Cum portI-
CIBVS · SOLO · SVO · ET | DVctus ? FÉCERVNT

Barcinone. Corp. II, 4509 descr. Huebnerus (Henz. 5450). — ¹) Suff. a. 106 vel 107 cf. Mommsenus Hermes 3 p. 46 n. 5. Suscepit consulatum ex legatione legionis III Augustae i. e. Numidiae cf. supra ad n. 1147. ²) Ita supplet Borghesius, quia filius tribunus fuerat legionis I adiutricis in ea provincia tendentis. ³) Post Plinium, qui curator fuit a. 105—107, sed fortasse non statim post eum cf. Borghesium Opp. 5 p. 62 sq. et Mommsenum Hermes 3 p. 95. ⁴) Utrique bello Dacico legatus legionis alicuius interfuisse videtur, vix enim ex eodem bello bis aliquis donis donari potuit; hastas tres et vexilla tria suo iure ei tribuit Borghesius, quaterna enim consularibus ducibus, trina praetoriis, bina singulae equestribus ducibus dari solebant; omnino igitur coronas VI, hastas VI, vexilla VI accepit. Cf. supra n. 635. ⁵) Cf. n. 1179. — Positus est titulus post Traiani mortem anno fere 119 vel 120.

1173 A · PLATORIO · A · F | SERG · NEPOTI | APONIO · ITALICO | MANILIA-
NO | C · LICINIO · POLLIONI ¹ | COS ² · AVGVRI · LEGAT · AVG | PRO ·
PRAET · PROVINC · BRI | TANNIAE ³ · LEG · PRO · PR · PRO | VINC · GER-
MAN · INFERIOR | LEG · PRO · PR · PROVINC · THRAC ⁴ · | LEG · LE-
⁵ GION · I · ADIVTRICIS | QVAEST ⁵ · PROVINC · MACED | CVRAT · VIA-
RVM · CASSIAE · | CLODIAE · CIMINIAE · NOVAE | TRAIANA · CANDIDA-
TO · DIVI | TRAIANI ⁵ · TRIB · MIL · LEG · XXII | PRIMIGEN · P · F ·
PRAET · TRIB | PLEB ⁶ · III · VIR · CAPITALI | PATRONO | D · D

Aquileiae. Corp. V p. 877 cont. Mommsenus (Orell. 822). — ¹) Cf. de eo Spart. Hadr. 4, 15. 23. Platorius Nepos dicitur Henzen n. 5455, A. Platorius Nepos Henzen Scavi nel bosco dei frat. Arv. 1868 p. 65. ²) A. 119 una cum Hadriano III mensibus Ianuar. et Februar. cf. tab. Arval. Henzen Scavi p. 68. ³) A. 124 secundum dipl. milit. Corp. III p. 872. 873. ⁴) Mommsenus l. l. legationes Germanias inferioris et Thracias eum administrasse imperante Traiano putarat quod in his legatus dicitur non legatus Augusti; haec sententia nunc refellitur quod certe eas post consulatum demum administravit inter annos 119/124. ⁵) 'Hic inserendum candidato divi Traiani loco motum negligentia quadratarii.' Mommsenus. ⁶) 'Honorum ordo ita procedit ut extra urbem suscepti a legatione Britannica ad tribunatum legionis praecedant, hos excipiant urbani cum et praemissi honores summi et municipalis patronatus in fine suas leges sequantur'. Mommsenus.

1174 I · eggio · I · F · COR · AMBIVLO | POMPEIO · LONGINO CASSIANO · L ·
MAE | CIO POSTUMO ¹ · COS ² FLAM · CLAVD · SALIO · COLLINO · PR · |

CANDIDATO · *procos* · *pro*V · MACEDONIAE³ · Q̄ · CANDIDATO | DIVI
 TRAIANI · *parthICI* · AB · EODEM · ADLECTO INTER · PATRICIOS · SEVI-
 5 RO · EQ̄ · *rom* · *tr* · *mil* · LEG · XI · C · P · F · X VIRO · STILITIBVS · IV-
 DICANDIS · II VIR · Q̄ · *q* · *item* *pat* · COL · P · D · D

Aeclani. I. Neap. 1110 descr. Mommsenus (Henzen 6006). — 1) Supplevit Borghesius; in fastis L. Eggius Ambibulus vocatur. 2) A. 126.

3) Si recte supplevit Borghesius, quadratarii errore proconsulatus post praeturam positus est, cum praecedere debuerit; sed tribunatus quoque aedilitas aegre desideratur; itaque nescio num provinciae Macedoniae non potius ad quaestori trahendum sit, licet id quoque plane soloecum esse non ignorem.

1175 P · COELIO · P · F | SER · BALBINO | VIBULLIO · PIO | X · VIRO ·
 STILITIB · IVDIC | VI · VIRO · EQVIT · ROMAN | TVRM · QVINT · TR ·
 MIL · LEG | XXII · PRIMIG · P · F · ADLECTO | INTER · PATRIC · AB ·
 IMP · CAES | TRAIANO · HADRIANO · AVG | SALIO · COLLINO · QVAEST |
 5 AVG · FLAMINI · VLPIALI · PR · DE | FIDEI · COMISS · COS | DESIGNA-
 TO | DECVRIONES · SVA · PECVNIA

Romam ex municipio aliquo ut videtur translatus. Grut. 393, 6 descr. Smetius (Orell. 3135). — Legendum: P. Coelio P. f. Ser(gia) Balbino Vibullio Pio, (decem) viro stilitib(us) iudic(andis), (sex)viro equit(um) Roman(or)um turm(ae) quint(ae), tr(ibun) mil(itum) leg(ionis) XXII primig(eniae) p(iae) f(idelis), adlecto inter patric(ios) ab Imp(eratore) Caes(are) Traiano Hadriano Aug(usto), salio Collino, quaest(ori) Aug(usti), flamini Ulpiali, pr(aetori) de fidei commiss(is), co(n)suli designato decuriones sua pecunia. — Titulus a. 136 positus est, nam Balbinus consul fuit a. 137 cum L. Caesare. Honores sacerdotiaque eodem, quo accepta sunt ordine recensentur.

1176 Q · LOLLIO · M · FIL | QVIR · VBICO · COS | LEG · AVG ·
 PROVINC · GERM | INFERIORIS · FETIALI · LEGATO | IMP · HA-
 DRIANI · IN · EXPEDITION | IYDAICA · QVA · DONATVS · EST |
 HASTA · PVRA · CORONA · AVREA¹ · LEG · LEG · X · GEMINAE ·
 5 PRAET · CANDIDAT | CAES · TRIB · PLEB · CANDIDAT · CAES · LEG |
 PROCOS · ASIAE · QVAEST · VRBIS · TRIB | LATICLAVIO · LEG · XXII ·
 PRIMIGENIAE | IIII VIRO · VIARVM · CVRAND | PATRONO | D · D P · P

Tiddi (Kraneg). Renier n. 2319 qui descr. (Henzen 6500). — 1) Cum Hadrianus nondum divus appelletur, titulus positus videtur esse ante a. 137; quare cum bellum Iudaicum annis 132—135 gestum esse verisimile

sit (cf. Clintoni fastos a. 132—135), legatio Iudaica, consulatus, legatio Germanica a. 132—137 tribuenda sunt. Imperante Pio Britanniam regendam accepit magnamque victoriam ibi rettulit a. 143 (Vita Pii c. 5 Borghesi Opp. 5 p. 419), deinde praefectus urbi (Grut. p. 38, 13 Renier 2320 Fronto ad amicos 2, 6 et 7) et proconsul Africae factus est (Appuleius de magia c. 2). Ceterum unicum, opinor, hoc exemplum est quo praetorius homo donis tam paucis donatus invenitur, nec legioni in expeditione illa videtur praefuisse. Videtur autem Urbicus ipse Tidditanus fuisse cum ibidem sepulcrum familiae eius repertum sit Renier n. 2320: M. LOLLIO · SENECONI · PATRI · | GRANIAE · HONORATAE · MATRI · | L. LOLLIO · SENI · FRATRI · | M. LOLLIO · HONORATO · FRATRI · | P. GRANIO · PAVLO · AVONCVLO · | Q. LOLLIVS · VRBICVS · PRAEF · VRBIS.

1177 . . . TERENTIO | GENTIANO¹ | TRIB · MILITVM | QVAESTORI · TRIB · PL · PR | LEG · AVG · CONSVLI · PONTI/ | CENS · PROVINC · MACE | COLONIA · VLPPIA · TRAIAN | AVG · DAC · SARMIZEGETUSA | PATRONO Sarmizegetusae. Corp. III, 1463. — ¹) 'Collat. leg. Mos. et Rom. 13, 3, 1: eos qui terminos moverunt non impune id facere debere divus Hadrianus Terentio Gentiano XVII k. Sept. se III cos. [a. 119] rescript. Num in titulo singulari Apulensi Corp. III, 1128: NVMINI · ET VIRTVTIBVS | NATO · VBI FERRVM EXOI | NATVRAE · BONI EVENTVS et numini imp. caes. t. aell hadriANI ANTONINI AVG. pII | TERENTIVS idem noster nominetur, incertum'. Mommsenus l. l.

1178 D · CVTIO · BALBINO | M · CORNELIO · POTITO | L · ATTIO · IVNIANO | ROMVLO · IIII VIR | VIAR · CVRANDAR | PISSIMO · FILIO | BALBINVS · PATER | PRISCA · MATER

Hispani (Sevilla) Corp. II, 1172 descr. Huebnerus. Litterae sunt optimae aevi Hadriani Antoninorumve. — Ibidem (n. 1173) altera reperta est eidem homini posita ab eisdem sed forma breviora:

CVTIO · ROMVLO | PISSIMO · FILIO | BALBINVS · PATER | PRISCA · MATER

1179 L · MINICIO · L · F · GAL · NATALI | QVAESTORI · TRIB · PL · PR | COS | PROV · AFRICAE · AVGVRI · MOESIAE · INFER | CVRATORI · SACRAR · CVRAT · VIAE | LEG · VI · VICTR · IN · QVAESTORI · CAN · LEGATO | PROV · PATRIS · SVI ·

P · F · ITEM · LEG | XIII · GEMIN · MARTIAE · VICTRIC · III VIRO | MO-
NETALI · A · A · A · F · F · PATRONO · MVNICIPII | CVRAT · FANI · HERC ·
V⁵ · DECVRIONES · TIBVRT | EX AERE · COLLATO · Q · Q⁶ · MAXIMI ·

EXEMPLI — *a latere*: CVRANTE | M · TVLLIO · BLAESIO

*Tibure. Henzen 6498 qui vidit. — 1) Cf. n. 1172. Eiusdem tituli duo Barcinone reperti sunt, quorum in utroque praeter honores municipales idem plane honorum cursus refertur; posuerunt alterum: L. Sempronius Carpio clie(n)s l(oco) d(ato) d(ecurionum) d(ecreto), alterum: seviri Augustales ob merita eius in ipsos secundum verba test(amenti) eius q(uae) s(unt): (do lego) colon(is) Barcinonens(ibus) ex Hispania cite-
r(iore), apud quos natus sum, sestertium c(entum milia) ita, si cave-
ant se pro ea summa ex quincuncib(us) omnib(us) ann(is) a(nte)
d(iem) Februar(ias), die natali meo, sportulas decurionib(us),
qui praesentes erunt, singul(is) denarios quaternos, Augustalib(us), qui
praesentes erunt, singul(is) denarios ternos daturus; si quo pauciores
convenerint, amplius inter praesentes pro rata dividatur, ut (sester-
tium) quinque milia usurar(um), quae annuae competunt, in hanc
rem omnibus ann(is) die natali meo erogentur. — Titulos diversis diis
ab eodem consecratos habes Grut. 49, 6 (latinum) 69, 8 (graecum) Ti-
burtinos, Cardinali Dipl. p. 125 n. 239 Caninensem, Ann. Inst. arch.
1849 p. 224 Viterbensensem; vocatur in iis L. Minicius Natalis, praeterea
novi de eo nihil docent. 2) Suffectus circa a. 127. 3) Curam viae et
alimentorum, quas postea unum munus fuisse constat, separatim Minicium
obtinuisse probare conatus est Henzenus Ann. Inst. arch. 1849 p. 223
sq., universae rei alimentariae eum praefuisse ratus. 4) Legio in Bri-
tanniam transit sub Hadriano (cf. n. 637) in locum, ut videtur, IX
Hispaniae cf. Pauly Real-Encycl. 4 p. 884. 889. 5) Herc(ulis) V(ic-
toris). 6) Q(uin)q(uennali).*

FACTVMEIO P · F · | QVIR · CLEMENTI | X VIRVM · STLTIBVS ·
QVAEST · LEG · ROSIANI · GEMINI | OCERI · SVI · PROCOS ·
RIB · PLEB · FETIALI · LEGATO · DIVI | HADRIANI · ATHE-
PLATEIS · ITEM IN THESSALIA¹ | PRAETORI · VRBA-
DIVI · HADRIANI · AD RATIONES | CIVITATIVM · SYRIAE ·
LEGATO · EIVSDEM · IN · CILICIA | CONSVLI³ · LEGATO ·
IMP · ANTONINI · AVG⁴ · LEG · ROSIANI | GEMINI · PRO-
VRIS CONSVLTO | PATRONO · III · COLONIARVM⁵ |
DD PP⁶

n. 1812 qui descr. (Henz. 6483) Cf. n.
Borghesius Opp. 5 p. 407 sq. epistolam

Plinii 8, 24 ad Maximum, qui missus est in provinciam Achaïam ad ordinandum statum liberarum civitatum. ²⁾ Eiusmodi legationes sub uno Hadriano inveniuntur cf. C. I. Gr. 4033. 4034 (Ti. Severus) πέντε ῥάϊβδους περιφεύειν εἰς Βασιλίαν διοργανῆς καὶ λογιτῆς ὑπὸ Σεοῦ Ἀδριανοῦ, infra n. 1181 logistes Syriae Vit. Hadriani c. 11: reditus provinciales solertim exploravit cf. c. 20. ³⁾ Ipso igitur nundino quo Hadrianus decessit a. 138 fasces absens gessit. ⁴⁾ Cf. Mommsenium Mon. Ancyr. p. 127. ⁵⁾ Cirtensium scilicet, quae sunt Cirta, Chulla, Milevum, Rusicade cf. Hermes 1 p. 47 sq. ⁶⁾ D(ecurionum) d(ecreto) p(ecunia) p(ublica). — Ad Rosianum Geminum spectat fragmentum inscriptionis Marini Atti 2 p. 799 cf. Henzenum Scavi p. 46, ubi item proconsulatus Africae mentio fit.

1181 L · BVRBVLEIO · L · F · QVIR | OPTATO · LIGARIANO | COS¹ · SODAL ·
AVG · LEG · IMPERAT | ANTONINI · AVG · PII · PRO · PR · PROV | SY-
RIAIE IN QVO HONOR · DECESSIT · LEG · | EIVSDEM · ET · DIVI · HA-
DRIANI · PRO · PR · PROV | CAPPAD² · CVR · OPER · LOCOR · Q ·
5 PVBL · PRAEF · | AERAR · SATVRN · PRO · COS · SICIL · LOGISTE · |
SYRIAIE³ · LEGAT · LEG · XVI · FL · FIRM · CVR · REI · P · | NARBON ·
ITEM · ANCONITANOR · ITEM · | TARRICIN · CVRAT · VIAR · CLODIAE ·
CASSIAE | CIMINAE · PR · AED · PL · Q · PONTI · ET · BITHYN⁴ · |
TRIB LATICL · LEG · IX · HISPAN · III · VIR · KAPIT | PATR · COL |
10 RASINIA · PIETAS · NVTR · FILIAR · EIVS | S · P · P · L · D · D · D⁵
Minturnis. I. Neap. 4060 descr. Mommsenus. (Henzen 6484). Cf. de
hoc titulo Borghesium Opp. 4 p. 103 sq. — ¹⁾ Ante a. 138 quo Cappa-
dociae eum consularem praefuisse scimus, anno circiter 130 vel sequenti-
bus. ²⁾ Anno igitur 138 cf. Vit. Antonini c. 5: factus imperator nulli
eorum quos Hadrianus evexerat successorem dedit fuitque ea constan-
tia ut septenis et novenis annis in provinciis bonos praesides detine-
ret. ³⁾ Cf. ad n. 1180. ⁴⁾ Eo igitur tempore quo a proconsulibus re-
gebatur i. e. ante annum 111 vel prioribus Hadriani annis cf. Hermes
3 p. 96 sq. Cum autem a. 138 legatus fuerit Cappadociae et inter hanc
legationem quaesturamque, ratione habita reliquorum honorum, de
sex septemve anni interesse videantur, quaestor fuit ante
imperii Hadriani. ⁵⁾ S(ua) p(ecunia) p(osuit) Hec
d(ecurionum).

1182 L · AEMILIO · L · F · CAM · KARO¹ · CO
VINCIAE · CAPPADOCIAE | LEG · AVG
CIAE · LVGDVNENSIS | LEG · AVG · AFRICAIE

CVRATORI · VIAE · FLAMINIAE · LEG · LEG · XXX · V · V | PRAET ·
 5 TRIB · PLEB · QVAEST · AVG | TRIB · MILITVM · LEG · VIII · AVG | TRIB ·
 MILITVM · LEG · VIII · HISPANAE | X · VIRO · STLTIB · IVDIC | SODALI ·
 FLAVIALI · XV · VIRO · S · F · | C · IVLIVS · ERVCIANVS · CRISPVS · PRAEF ·
 ALAE · PRIMAE · VLPIAE · DACORVM | AMICO · OPTIMO

Romae. Henzen 6049 qui descr. — 1) Homo aliunde non notus; eum vixisse post Traianum legio et ala Ulpia, sed sub Hadriano legio IX Hispana, quae eo imperatore periit, evincunt. Cappadociae eum prae-fuisse imperante Pio probabiliter coniecit Borghesius Opp. IV p. 159.

1183 SEX VINCIO FAVSTNO | c ? IULIO c ? IUL SERG SEVERO¹ | seViro
 TURMAE V EQ r III VRO | ELARVM CURANDARVM XV VRO | s F TRIB
 MIL leg III GEMINAE | QVAESTOR PROVINCIAE MACBONI | CANDIDATO
 DIVI TRAI PARICI RIB PLEB | CANDIDATO EVSVMRAETOR LEG | LEG XIII ·
 5 GEMINAE IEG | PR PR M TRAIANI | HADRIANI AVG PROVINCIAE | DACIAE
 COS² LEG PR PR PROVINCIAE | MOESIAE INFERIORIS LEG PR PR
 PROVINCIAE BRITANNIAE LEG PR PR | PROVINCIAE IUDAEA LG PR
 PR | PROVINCIAE SYRIA HVIC | senatus AVCTORE imp | TRAIANO HADRI-
 ANO AUG | ORNAMENTA TRIVMPHALIA | DECREVIT OB RES IN IUDAEA |
 10 PROSPERE GESTAS | d D

Burni (Kistagne) Dalmatiae. Corp. III, 2830 descr. Mommsenus non parco labore, lapis enim multis locis damnum passus est. — 1) Notus est Sex. Iulius Sergerus Hadriani imperatoris dux qui Iudaeos oppressit Dio 69, 13. 14. Cf. Borghesium Opp. 4, 169 qui perperam ei tribuit titulum Aequensem Corp. III, 2732 et Huebnerum Mus. Rhen. novo 12, 58. 2) Suff. a. 127 Ulp. Dig. 40, 5, 28, 4 Diploma Corp. III p. 874.

1184 T · CAESERNIO (?) · F · PALAT · STATIO | QUINTIO · STATIANO · MEM-
 MIO · MACRINO · COS · SODALIS · AVGVSTALI · LEG · PR · PR | PROVIN-
 CIAE AFRICAE · LEG · LEG · XIII · G · M · V¹ | MISSE · AD · DILECTUM ·
 IVNIORVM · A · DIVO | HADRIANO · IN · REGIONEM · TRANSPADANAM ·
 5 p² · TRIB · PL · QVAEST · CANDIDATO · DIVI · HADRIAN | COMITI · EIVS-
 DEM · PONENTE · XV VIRVM (sic)³ STLTIB | IVLIVS · DIS · D · D ·
 PATRONO COLON P · P⁴

1817 qui descr. — 1) G(eminae) M(artian) c(ictricla). 2) Epulo culpa quadratarum. 3) Lege: x virum. 4) Patrono (que) d(ecurionum) d(ecreto) p(ecunia) p(ublica).

1185 L · NOVIO · CRISPINO | MARTIALI · SATVRNINO | COS · DESIG · LEG ·
 AVG · PR · PR | PROVINCIAE · AFRICAE¹ · PRO COS · GALLIAE | NARBO-
 NENSIS · LEG · AVG · LEG · I · ITALICAE | LEG · AVG · IVRIDICO · ASTY-
 RIAE · ET · GALLAECIAE | PRAETORI · TRIB · PLEB · QVAESTORI · PRO ·
 5 PRAET | PROVINCIAE · MACEDONIAE · TRIB · MIL | LEG · VIII · HISP ·
 III · VIRO · VIARVM | CVRANDARVM · SEVIRO · EQ · ROMANORVM | VE-
 TERANI | LEG III | AVG² | QVI · MILITARE · COEPERVNT · GLABRIONE |
 ET · TORQVATO³ · ITEM · ASIATICO · II · ET · AQVILINO⁴ · COS

Lambaesi. Renier n. 19 qui descr. — 1) Extant tituli tres Lambaesi (Renier n. 17. 18. 20) Imperatori Pio tribunicia potestate X et XI i. e. annis 147 et 148 ab eodem Crispino, cum legatus esset, dedicati. Hoc monumentum anni videtur esse 150, cum positum sit a veteranis qui militare coeperunt a. 124 et 125, post viginti igitur quinque stipendia missi non sunt honesta missione ante k. Ianuarias a. 150. Quare cum legationes triennes soleant esse Crispinus legatus fuit probabiliter a medio anno 147 usque ad medium annum 150, consul nundini alicuius semestris secundi a. 150. 2) De nomine eraso restitutoque cf. infra ad n. 1471. 3) A. 124. 4) A. 125.

1186 C · POPILIO · C · F · QVIR · CARO | PEDONI · COS¹ · VII · VIRO · EPV-
 LON | SODALI · HADRIANALI · LEGATO | IMP · CAESARIS ANTONINI
 AVG | PII · PRO · PR · GERMANIAE · SVPER · ET · EXERCITVS · IN EA ·
 TENDENTIS · CVRATORI | OPER · PVBLICOR² · PRAEF · AERARI · SATVR |
 5 CVRATORI · VIAR · AVRELIAE · VETERIS · ET | NOVAE · CORNELIAE · ET ·
 TRIVMPHALIS | LEGATO · LEGIONIS · X · FRETENSIS | A CVIVS · CVRA ·
 SE · EXCVSAVIT · PRAETORI | TRIBVNO · PLEBIS · Q · DIVI · HADRIANI ·
 AVG | IN OMNIBVS · HONORIBVS · CANDIDATO | IMPERATOR · TRIB ·
 LATICLAVIO · LEG · III | CYRENEICAE · DONATO · DONIS · MILITARIBVS ·
 10 A · DIVO · HADRIANO · OB | IVDAICAM · EXPEDITIONEM³ · X · VIRO |
 STLITIBVS · IVDICANDIS · PATRONO | MVNICIPI · CVRATORI · MAXIMI ·
 EXEMPLI | SENATVS · P · Q · TIBVRS | OPTIME · DE · RE · PVBLICA ·
 MERITO

Tibure rep. nunc in museo Vat. Henzen 6501 qui descr. — 1) Anno incerto sub Antonino Pio, certe antequam legatus fieret Germaniae superioris; ii enim semper consulares erant. 2) A. 150 cf. Marinium Atti p. 220. Ante hanc curaturam sine dubio consul fuit; solebat enim consulatus statim ex praefectura aerarii Saturni suscipi cf. Mommsenus Herm. III p. 90. 3) A. 135 quo bellum a Iulio Severo finitum est. Pedites ei interfuit.

1187 c¹ · ARRIO . . . f | q²VIR · ANTO|NINO · PRAE/ | AERARI · SATVR-
NI | IVRIDICO PER ITALIAM · re|GIONIS TRANSPADANAE Pri|MO² FRA-
TRI ARVALI PRAETORI | CVI PRIMO IVRISDICTIONE PVPILLA|RIS · A
SANCTISSIMIS · IMP · MANDATA | EST³ · AEDIL · CVRVL AB ACTIS
5 SENATVS⁴ · SE|VIRO EQVESTRIVM · TVRMAR · TRIBVNO | LATICLA-
VIO · LEG · IIII · SCYTHICAE · IIII · | VIRO · VIARVM CVRANDAR · QVI
PRO|VIDENTIA · MAXIMORVM · IMPERAT MIS|SVS VRGENTIS · ANNO-
NAE · DIFFCVL|TATES (sic) IVVIT⁵ ET COSVLVIT (sic) SECVRI|TATI
FVNDATIS REIP OPIBVS ORDO | CONCORDIENSIVM PATRONO OPT |
10 OB INNOCENTIAM ET LABORI (sic)

Concordiae in Venetia. Borghesius Opp. 5 p. 422 descr. Mommsenus (Henzen 6485). Titulum commentatus est Borghesius Opp. 5 p. 383 — 422. — ¹) Praenomen eius Gaium fuisse docemur tabula Arvali aetatis Commodianae Henzen 7419 a. ²) Cf. Frontonem ad amic. 2, 7; Borghesium l. l.; Mommsenum Script. rom. ed. Lachmann 2 p. 192 sq. ³) Cf. Borgh. l. l. et Mommsenum Ber. d. sächs. Ges. 1852 p. 268. Imperatores sunt Marcus et Verus. ⁴) Deest quaestura. ⁵) De fame gravissima anno tertio M. Aurelii imperatoris in Italia orta cf. Vit. Marc. 8 et 11 quae et ipsa institutionem iuridicorum eidem fere tempore adsignat. Cf. Borghesium l. l. Prioribus igitur Marci annis anno fere 165, certe ante Veri mortem, titulus conscriptus videtur esse.

1188 L · DASVMIO · P · F | STEL · TVLLIO | TVSCO¹ · COS · COMITI² | AV-
GVST · SODAL · HADRIA|NALI · SODAL · ANTONI|NIANO · CVRAT OPE-
RVM | PVBLICORVM LEGATO · PR · PR · PROVINCIAE | GERMANIAE ·
SVPERIOR | ET · PANNONIAE · SVPERIOR³ | PRAEFECTO · AER · SA-
5 TVRNI | PRAETORI · TRIBVN · PLEB | LEG · PROVINC · AFRICAE |
QVAEST · IMP · ANTONINI · AVG · PI⁴ | TRIB MILIT · LEG · IIII · FLA-
VIAE | TRIVMVRO · A · A · A · F · F | P · TVLLIVS · CALLISTIO | POSVIT
Tarquinius (Corneto). Henzen 6051 descr. Kellermannus. — ¹) Auctor est senatus consulti Dasumiani, filius P. Tullii Varronis (supra n. 1165), quod patet ex altera eius inscriptione Tarquiniensi quam restituit Borghesius Bull. Inst. arch. 1830 p. 199 sq. Henzen n. 6622: l. dasumius p. f. stel. tullius tuscus cos | tHERMAS · MVNICIPI · TarquiniensiS · QVAS · P · TVLLIVS | PATER · EIVS · COS · AVG · legato · sESTERTIO · TER · ET · TR | TESTAMENTO · Fieri iusseraT · ADIECTA · PECVNIA | AMPLIATOQV · opeRE · PERFECIT. ²) Postea addita sunt, fuit fortasse Veri comes cum in orientem proficisceretur. ³) Contra morem duae provinciae ita iunguntur,

1193 M · FABIO M · F · QVIR · MAGNO | VALERIANO · X · VIR · STLITI⁶ |
 IVD · TRIB · LATICL · LEG · XI · CL | P · F · XV · VIR · S · F · Q · CAND ·
 VI · VIR | TVRMA · V · TR · PL · PR · LVPERCO¹ | CVR · R · P · VELI-
 TERNENSIVM · | CVR · VIAE · LATINAE · IVR | REG · TVSCIAE · ET ·
 5 PICENI² · LEG | AVGG · LEG · I · ITALICAE³ | SPLENDIDISSIMVS · ORDO |
 CLVSINORVM · PATRONO | OPTIMO · OB · BENEVOLEN|TIAM · EIVS ·
 IN SE · CONLA|TAM

Clusii. Ann. inst. arch. 1863 p. 277 descr. Brunnii. Litterae sunt saec. II exeuntis. — ¹) Unicum est exemplum luperci ordinis senatorii qui solent esse equites Romani, scribae, viatores, tribuni militum cet., id quod inde fortasse explicandum, quod noster gentis est Fabiae, corporis autem alterius lupercorum (Fabianorum) sacra ex sacris gentiliciis illius gentis inter publica assumpta sunt cf. Marquardt Handb. 4 p. 402. ²) Cf. Borghesium Opp. 5 p. 391 sq. Mommsenum scr. grom. 2 p. 192 sq. Henzenum l. l. p. 281. Unicum est exemplum iuridici Tusciae, Samnium enim Campania Tuscia urbanae plerumque dioecesi (Ulpian. Vat. fr. § 205. 232. 241) praetoribusque urbanis subiecta erat. ³) Ex Augustis duobus qui fuerunt Marcum et Verum excludit forma litterarum, aetate eorum recentior, Caracallam et Getam quod alterum G erasum non est ipsumque munus militare, quod eo tempore viris ordinis senatorii tribui non solebat (Borghesi Opp. 4 p. 311); restant de quibus cogites Marcus cum Commodus et Severus cum Caracalla. Conicit Henzenus l. l., nostrum eundem esse Valerianum, qui cum Anullino Pescennium Nigrum ad Issum fugaverit anno 194 (Dio 74, 7); quod si verum est, Augusti debent esse Marcus et Commodus, nam bello contra Pescennium exercitus Moesiacus, cuius erat legio I Italica, ut Byzantium obsideret sub Mario Maximo relictus est.

1194 Q · POMPEIO · Q · F · QVIR · SENEIONI | ROSCIO · MVRENAE · COELIO ·
 SEX · IVLIO · FRONTINO · SILIO · DECIANO | C · IVLIO · EVRYCLI · HER-
 CVLANEO · L · | VIBVLLIO · PIO · AVGVSTANO · ALPINO | BELLICIO ·
 SOLLERTI · IVLIO · APRO | DVCENIO · PROCVLO · RVTILIANO | RVFINO ·
 5 SILIO · VALENTI · VALERIO | NIGRO · CL · FVSCO · SAXAE · VRYNTIANO |
 SOSIO · PRISCO¹ · PONTIFICI · SODALI | HADRIANALI · SODALI · ANTO-
 NINIANI | VERIANI · SALIO · COLLINO · QVAESTORI · CANDIDATO ·
 AVGG² · LEGATO · PR · PR · ASIAE | PRAETORI · CONSVLI³ · PROCON-
 SVLI · ASIAE | SORTITO · PRAEFECTO · ALIMENTOR | XX VIRO · MONE-
 10 TALI · SEVIRO · PRAEF | FERIARVM · LATINARVM · QQ⁴ · PATRONO |
 MVNICIPII · SALIO · CVRATORI · FANI · H · V⁵ | S · P · Q · T⁶

Tibure. Orelli 2761 cf. Henz. p. 243 qui vidit. — ¹) Filius est Q. Roscii Sex. f. Quir. Coelii Murenarum Silii Deciani Vibulli Pii Iulii Eu-

ryclis Herclani Pompeii Falconis supra n. 1170, pater Falconillae tituli sequentis. Plerumque vocatur Q. Pompeius Q. f. Quir. Senecio Sosius Priscus (Murat. 173, 8) vel Q. Sosius Priscus Senecio (Murat. 336, 6) vel Q. Pompeius Sosius Priscus (n. 1194a) vel Q. Sosius Priscus (Grut. p. 300, 1) vel Sosius Priscus n. 2624 (Grut. 1089, 6). De nomine cf. Borghesium Bull. Inst. arch. 1853 p. 185 et Mommsenum Hermes 3 p. 75. ²⁾ Marci et Veri, itaque non ante a. 161. ³⁾ A. 169. ⁴⁾ Q(uin)q(uen-nali). ⁵⁾ H(erculis) V(ictoris). ⁶⁾ S(enatus) p(opulus)q(ue) T(iburs). — Ordo honorum is est ut initio collocentur sacerdotia publica ordine descendente, sequantur honores publici et provinciarum administrationes ordine ascendente, deinde munera in Italia suscepta (cf. supra n. 1139. 1173) ordine descendente, denique honores municipales. Titulus positus videtur sub Commodo, nam vix ante eius imperium proconsulatum Asiae sortiri potuit.

1194a SOSIAE FALCONILLAE ¹ | Q⁵ POMPEI⁵ SOSI⁵ PRISCI ² COS⁵ FIL |
Q⁵ POMPEI⁵ FALCONIS ³ COS⁵ NEP | Q⁵ SOSI⁵ SENECTIONIS COS⁵
II⁵ PRO ⁴ | SEX⁵ IVLI⁵ FRONTINI COS⁵ III⁵ ABN | QVOD · OBLA-
TIS · PVBLICE | PARENTI · EIVS · SOSIO · PRISCO · COS | STATVIS · EIVS-
⁵ DEM · FALCONILLAE | N⁵ V⁵ IPSE · VNA · RECEPTA · CIRCA | reliQVAS ·
ONVS · SVMPTVS^q | omnes REMISERIT · ORDINI |

Cirtae. Renier 1816. Titulum commentatus est Borghesius Bull. Inst. arch. 1853 p. 184 sq. — ¹⁾ Soror Q. Sosii Falconis consulis ord. a. 193. ²⁾ Cf. titulum praecedentem. ³⁾ Cf. supra n. 1170. ⁴⁾ Pro(nepti). De Senecione cf. Mommseni ind. Plin. ed. Keil p. 426. Consul fuit bis ordinarius a. 99 et 107. In matrimonium duxit Sex. Frontini filiam, vocatam, ut videtur, Iuliam Sex. f. Frontinam (Grut. p. 731, 2). ⁵⁾ Cf. Mommseni ind. Plin. Keil p. 414. Cos. I suffectus fuit anno incerto inter a. 70/76, fortasse a. 74 (Borghesi apud Minervinium Tett. Cast. p. 26), cos. II suff. a. 98 (Dipl. mil. Corp, III p. 862), cos. III ordinarius a. 100.

1195 L · RAGONIO · L · F · PAP · VRINATIO | LARCIO · QVINTIANO ¹ · COS ² |
SODALI HADRIANALI LEG LEG | XIII GEM DONIS · MILIT · DONATO
AB | IMP · COMMODO | ANTONINO AVG ³ | PROCOS PROV SARDIN ·
IVRIDICO | PER · APVL · PRAEF F D PRAET | AED · PL · Q · PR · PR ·
⁵ PROVINC · | AFRICAE · SEVIRO | TI · CL · PHAEDIMPVS | H C ⁴

Romae. Henzen 6492 qui descr. — ¹⁾ Cf. eiusdem viri titulos praeter clausulas huic fere pares Tarrisanum Corp. V, 2112 (Or. 2377. 2702), urbanum Grut. 45, 9 = 1029, 1; praelerea Opiterginos tres Corp. V, 1968, in quo legatio leg. XIII geminae tantum, 1969, in quo consula-

tus et sodalitas Hadrianalis commemorantur, 1971 hunc: C · SEMPRONIO | C · F · PAP | CASSIANO | L · RAGONIVS | QVINTIANVS | AMICI · FILIO | Test · FIERI · IVSSIT. Tractavit titulum Tarvisanum Marinus Arv. p. 355 cf. Borghesium opp. 3, 441. ²⁾ Suff. anno incerto sub Commodus. ³⁾ Commodi nomen abrasum et postea restitutum est cf. supra ad n. 957. Dona Quintianus accepisse videtur ex bello aliquo initio imperii Commodiani ad Danuvium gesto, tendebat enim legio XIII gemina in Pannonia superiore, vix post a. 186; eo enim anno Commodus imperatoris titulum VIII adsumpsit nec postea eum iteravit; itaque post hunc annum nec victoriae videntur relatae esse, ex quibus dona donari potuerint. ⁴⁾ 'Num transposita littera legendum est PHAEDIMVS Posuit Honore Contento?' Mommsenus. Vel h(onoris) c(ausa).

1196 C · SABVCIO · C · F · QVIR · MAIORI | CAECILIANO · COS¹ | SODALI · AVGVST · CLAVDIAL · PROCOS · PROV | ACHA · LEG · AVG · PR · PR · PROV · BELGICAE | PRAEF · AERARI · MIL · LEG · IVRID · PROV | BRITANNIAE · IVRID · PER · FLAMIN · ET | VMBRIAM · CVRAT · VIAE · SALAR ·
5 ET | ALIMENTORVM · PRAET · CANDID · TR · PLEB |

Ostiae. Henzen 7420. Alterum eiusdem hominis monumentum Romae in thermis Caracallae repertum descripsit et edidit Marinus Arv. p. 428:

C · SABVCIO | MAIORI | CAECILIANO | CONS · M · V² · | C · SABVCIVS |
N . . OB . . . HOTINVS³ | FAVSTINVS · C · I⁴ | NEPOS

¹⁾ Consul suff. anno incerto sub Commodus cf. Marini tab. Arv. n. XXXIII sumpsit fasces post praefecturam aerarii; iuridici et provinciarum et regionum Italiae praetorii sunt. ²⁾ Cons(ularis) m(emoriae) v(iro). ³⁾ 'Fortasse: Valer Plotinus'. Marinus. ⁴⁾ C(larissimus) i(uenies).

1197 herCVLI | VICTORI | P · PLOTIVS · ROMANVS · COS¹ · SOD · AVG · CL |
LEG · AVG · PR · PR · PROV · ARAB · ITEM · GAL · | PRAEF · AER · SAT ·
LEG · AVG · CENS · ACC · HISP · CIT | IVR · PER · AEM · LIG · CVR · VIAE ·
LABIC · CVR · VERC · | PR · VRB · TRIB · PL · Q · KAND · VI · VIR · EQ · R ·
6 TVR · II · | TRIB · MIL · LEGG · I · MIN · ET · II · ADIVT · IIII · V · V CVR · |
AED · CVM · OMNI · CVLTV · CONSECRAVIT

Romae. Orelli 3044 cont. Bormannus. — Legendum: [Her]cu[li] Vic-tori P. Plotius Romanus co(n)sul, sod(alis) Aug(ustalis) Cl(audialis), leg(atus) Aug(usti) pr(o) pr(aetore) prov(inciae) Arab(iae), item Gal(a-tiae), praef(ectus) aer(ari) Sat(urni), leg(atus) Aug(usti) cens(ibus) acc(ipiendis) Hisp(aniae) cit(erioris), iur(idicus) per Aem(iliam) Lig(u-riam), cur(ator) viae Labic(anae), cur(ator) Verc(ellensium), pr(aetor) urb(anus), trib(unus) pl(ebis), q(uaestor) kand(idatus), VI vir eq(uitum) R(omanorum) tur(mae) (secundae), trib(unus) mil(itum) leg(ionum) (pri-

mae) *Min(erviae) et (secundae) adiut(ricis)*, *IIII v(ir) v(iarum) cur(andarum) aedem cum omni cultu consecravit.* — ¹⁾ *Quo anno, incertum est, non ante M. Aurelium, qui iuridicos instituit, nec tamen multo post, opinor, quia post nomen v(ir) c(larissimus) non adicitur, quod inde a saeculo secundo exeunte usu venit, nec ullum indicium adest saeculi tertii. Equidem aetati Commodianae adsignarim, cui etiam Hercules cultus apprime convenit.*

1198 D · M | M · ANTONII ANTH LVPI PR | PATRICII · AVGVRS · QVAEST · SODAL · TITII · TRIB | MIL · LEG · II · ADIVTR · PIAE · FIDEL · X VIR STL · IVD · PRAEF · FER | LAT · CVIVS MEMORIAM PER VIM OPPRESSI · IN | INTEGRVM SECVNDVM AMPLISSIMI ORDINIS | CONSVLTVM RESTITVTA EST ¹ · SEPVLCHRVM AB EO COEPTVM | CLAVDIAE REGILLAE VXORI · ET ANTIAE MARCELLINAE FIL · | PIETATIS SVAE ERGA EVM TESTIFICANDAE GRATIA ET | NOMINIS EIVS IN PERPETVVM CELEBRANDI PERFECERVNT ATFINES | M · VALERIVS BRADVA MAVRICVS ² · PONTIF · ET ANTONIA VITELLIA · | AMICI | Q · FABIVS HONORATVS ·

10

T · ANNAEVS PLACIDVS

Romae. Gruter 356, 1 descr. Smetius (Orell. 890). — ¹⁾ *Vit. Commodi c. 7: interemit - - Antium Lupum cet. Vit. Pertin. c. 7: revocavit etiam eos qui deportati fuerant crimine maiestatis, eorum memoria restituta qui occisi fuerant.* ²⁾ *Cf. de eo Marinius Arv. p. 181.*

1199 adlecto inter | PATRICIOS A DIVO PERTI | NACE · III · VIR · A · A · A · F · F | SODALI · HADRIANALI · FLAMINI · COMMODIAN | PORVTIMVS · LIB · ET · PROC · PATRONO

Romae. Henzen 6052 qui descr.

1200 p. PORCIO OPTATO | FLAMMAE C · P ¹ · FIL | p. PORCI OPTATI FLAMMAE | C V PRAETORIS INTER TRIBVNE | ADLECTI QVAESTORIS PROVINCIAE BAETICAE SACERDOTIO | FLAVIALI TITIAL IVDICIO DOMINI | N SANCTISSIMI ET FORTISSIMI | IMP CAES · L · SEPTIMI SEVERI perITI · NACIS AVG PII EXORNATI | LEGATI AB AMPLISSIMO Senatu | AD EVMDEM DOMINVM | IMP IN GERMANIAM ET ad | ANTONINVM CAES | IMP DESTINATVM IN PANNONIAM | MISSI ² OB DEBITAM PIETATEM | MEMORIAE EIVS | C VOLVMNVS MARCELLVS CaecilIANVS EQ · PVBL EXORNATVS | POSVIT

Cirtae. Renier n. 1826 qui descr. (Henzen 5494). — ¹⁾ *C(larissimo) p(uero).* ²⁾ *Imperator destinatus Caracalla appellatur a. 197 (cf. ad n. 984), legatio igitur missa videtur esse ab senatu postquam Severus*

Albinum profligavit (viz cum contra eum proficisceretur, quod voluit Henzenus l. l.); Caracallam eo tempore in Pannonia fuisse hoc titulo docemur cf. infra n. 1202.

1201 TB · CL · CANDIDO · COS¹ | XV · VIR · S · F · LEG · AVGG | PR ·
PR · PROVINC · H · C² · | ET · INEA · DVCI³ · TERRA · MARIQVE |
ADVERSVS REBELLES · H · H · P · R | ITEM · ASIAE · ITEM · NORI-
CAE⁴ | DVCI · EXERCITVS · ILLYRICI | EXPEDITONE · ASIANA⁵ · ITEM ·
5 PARTHICA⁶ | ITEM · GALLICA⁷ · LOGISTAE · CIVITATIS | SPLENDIDIS-
SIMAE · NICOMEDENSIVM | ITEM · EPHESIORVM · LEG · PR · PR · PRO-
VINC | ASIAE · CVR · CIVITATIS · TEANENSIVM | ALLECTO · INTER ·
PRAETORIOS · ITEM | TRIBVNICIOS · PROC · XX · HERED · PER | GAL-
LIAS · LVGDVNENSEM · ET · BELGICAM · ET · VTRAMQ · GERMANIAM |
10 PRAEPOSITO · COPIARVM · EXPEDITI | ONIS · GERMANICAE · SECVNDAE⁸ |
TRIB · MIL · LEG · II · AVG · PRAEFECTO | COHRTIS · SECVNDAE · CI-
VIVM | ROMANORVM | SILIVS · HOSPES · HASTATVS · LEG · X | GEMI-
NAE · STRATOR · EIVS | OPTIMO · PRAESIDI

Tarracone in basi magna. Corp. II, 4114 descr. Huebnerus (Orell. 798). Cf. de hoc titulo Henzenum Rhein. Jahrb. 13 (1848) p. 5 sq. — ¹) In litura reposita sunt, sed litterae non multum diversae sunt a reliquis. Annus consulatus ignoratur. ²) H(ispaniae) c(iterioris). ³) De ducis titulo cf. Mommsenum apud A. de Sallet 'Die Fuersten v. Palmyra' p. 72 sq. ⁴) H(ispaniae) h(ostes) p(opuli) R(omani), item Asiae, item Noricae. Rebelles Hispaniae reliquiae sine dubio sunt factionis Clodii Albini, Asiae factio Pescennii Nigri; Noricum quoque vi demum a Severo subiectum esse hoc titulo docemur, sed praeterea inde quoque concludi potest, quod in nummis legionariis huius Imperatoris reliquae quidem legiones Illyrici inveniuntur omnes, desideratur una legio quae Noricum tenebat. ⁵) Contra Pescennium Nigrum Dio 74, 6. ⁶) Quae Pescennianum bellum secuta est. Dio 75, 2. ⁷) Contra Albinum. Dio 75, 6. 7. Herod. 3, 7. Vit. Sev. 11. Vit. Albini 9 cet. ⁸) M. Aurelii et Commodi adversus Marcomannos a. 178 sq.

1202 L · FABIO · M · F · GAL · CILONI · SEPTIMINO · C · ATINIO · ACILIA-
NO · LEPIIDO · FVLGINIANO¹ COS² | COMITI · IMP · L · SEPTIMI · SE-
VERI · PII | PERTINACIS · AVG · ARAB · ADIAB · P · P³ | SODAL · HA-
DRIANAL · CVR · MIN⁴ · LEG | AVG · PR · PR · PROVINC · PANN⁵ · ET ·
5 MOESIAE · SVP · BITHYN · ET · PONTI · DVCI · VEIXILL · PER · ITA-
LIAM · EXERCITVS · IMP | SEVERI · PII · PERTINACIS · AVG · ET · IMP |

AVRELI · ANTONINI · AVG · PRAEPO|SITO · VEXILLATION · PERINTHI ·
 PER · GENTIB · LEG · AVG · PER · PROVIN · GA|LAT⁵ · PRAEF · AER ·
 MILITAR · PROCOS · PROV | NARBON⁶ · LEG · AVG · LEG · XVI · F · / ·
 10 PR · VRB | LEG · PR · PR · PROV · NARB · TRIB · PL · QVAEST | PROV ·
 CRET · CYR · TRIB · MIL · LEG · XI · CL | X · VIR · STLIT · IVDIC · CVR ·
 R · P · NICO|MEDENSIVM · INTERAMNA|TIVM · NARTIVM · ITEM · GRA-
 VI|SCANORVM | TI · CL · AMBRATIANVS · 7 · LEG · V | MACEDONICAE ·
 OB · MERITA

Romae. Gruter 407, 1 descr. Smetius.

1202a L · FABIO · M · F · GAL · CILONI | SEPTIMINO · COS · PRAEF · VRB |
 LEG · AVGG · PRO | PR · PANNON | SVPER · DVCI · VEXILL · LEG ·
 PRO | PR · PROVINCIAR · MOESIAE · SVPER | PONTI · ET · BITHYNIAE |
 COMITI · AVGG · LEG · AVG · PRO | PR · PROV · GALATIAE⁵ · PRAEF |
 5 AER · MILITARIS · PRO|COS · ITEMQVE · LEG · PROV · NARBONENS |
 LEG · LEG · XVI · FL · F · SAMOSATE⁷ | SODAL · HADRIANAL | PR ·
 VRB · TRIB · PLEB · Q · PROV | CRETAE · TRIB · LEG · XI · CL · X
 VIR · STLITIBVS · IVDICANDIS | MEDIOLANENSES | PATRONO

Romae. Herzog Gall. Narb. p. 149—150 n. 9 descr. Rossius.

1202b L · FABIO · M · F | GALER · SEPTIMINO | CILONI · PRAEF · VRB | C ·
 V · COS · II² | M · VIBIVS · MATERNVS | ILVRENSIS⁸ · A MILITIIS |
 CANDIDATVS · EIVS

Romae. Grut. 406, 9 descr. Smetius. Huic aetate fere par est graeca ibidem reperta: Α. Φάβιον Κεῖλωνα τὸν λαμπρότατον ἑπαρχὸν Ῥώμης, ὑπατον τὸ β, ἡ μητρόπολις τῆς Γαλατίας Ἀνκύρα τὸν ἑαυτῆς προστάτην. (Grut. 406, 10. Corp. I. Graec. 5986). — ¹) Plerumque L. Fabius Cilo vocatur; de domo eius in Aventino cf. Bullett. Inst. arch. 1859 p. 164. ²) Cos. I anno 193 (vit. Comm. 20); II a. 204, tituli igitur duo primi positi sunt ante a. 204, praeterea, cum Caracalla iam Augustus appelletur, post a. 198. ³) Comitem Cilonem iam post legationem Galatiae factum esse inscriptio altera ostendit; itaque in hoc titulo praeter consulatum et sacerdotium, in quibus id fieri solet, comitis quoque titulus excipitur et ante reliquos honores ponitur, id quod ex singulari huius honoris natura facile explicatur. ⁴) Cur(ator) Min(iciae), de quo cf. Hirschfeldium Philol. 1869 p. 3 sqq., cuius tamen de Minicia opinio vix probanda est. Honor ante Severum non invenitur videturque eo impetrante inter curas potius extra ordinem delatas quam inter iustos honores numeratus esse; nam ita tantum intellegitur, cur ab altero titulo post hunc inciso absit. ⁵) Mihi de tempore honorum ita videtur statuendum

esse. Post praefecturam aerarii a Pertinace a. 193 Cilo consulatu exornatus legatus in provinciam Galatiam missus est; mox contentione inter Pescennium Nigrum et Severum de imperio exorta, Severi partes secutus relicta provincia inter comites Severi adsumptus et vexillationibus Perinthis tendentibus (cf. Dio 74, 6 Vit. Sev. c. 8) praepositus est; deinde cum Severo in Asiam transgressus, dum bellum Parthicum geritur, Pontum et Bithyniam rexit et anno 196 cum Severo in Europam reversus Moesiae superiori praefectus est. Caracalla patrem contra Albinum profectum secutus non est (cf. n. 1200) sed Viminacii, ubi pater eum Caesarem dixerat, videtur remansisse cum Cilone, qui a Dione *τροφὸς καὶ ἐνδοκίμοι* Caracallae vocatur (Dio 77, 4). Ad patrem ex Gallia per Germaniam superiorem, ad Caracallam per Pannoniam superiorem Italiae appropinquantem senatus legatos misit, inter quos fuit Porcius Flamma (n. 1200). Cilo Caracallam secutus cum in Italiam venisset, omnibus vexillationibus quas et pater et filius secum duxerant praepositus est; denique Pannoniam superiorem regendam accepit annis fere 198/201 cuius legationis testes extant miliarii Corp. III, nn. 4642 (a. 198). 4617. 4622. 4638 (a. 201). Romam reversus praefecturam urbis suscepit. Postea iterum ea honoratum esse tradit Spartianus vit. Carac. 4. — Ita omnia optime cohaerent nec dissentiunt tituli a et b, praeterquam quod legationes Cilonis a Severo acceptae brevitatis causa iunguntur in n. a et in n. b praefuisse eum vexillationibus Perinthis tacetur; commemorasse id videtur centurio qui n. a dedicavit, quia ipse inter vexillarios illos sub Cilone militaverat. ⁶) Anno circiter 190; perperam de hoc proconsulatu disservit Herzogius l. l. ⁷) Samosat(a)e scil. castra habentis. ⁸) I. e. Ilurone natus; patriam adicit ut solent Hispani. Iluro autem sine dubio Baeticae est, non Tarraconensis, ibi enim Vibiorum familiam floruisse docent tituli ibi reperti cf. Corp. II p. 247.

1203 a L · MARIO · MAXIMO | PERPETVO | AVRELIANO¹ · C · V · | PRAESIDI · PROVINC | GERMANIAE · INFER | EX · TESTAMENTO | A · POMPEI · ALEXANDRI | P · P² · QVI · SVB · EO · MILITAV³ | A · POMPEIVS · SACERDOS | FILIVS · ET · HERES | PONENDVM · CVRAVIT

1203 b L · MARIO · L · F · QVIR | MAXIMO · PERPETVO | AVRELIANO · COS⁴ · | SACERDOTI · FETIALI · LEG · AVGG · PR · PR · | PROVINC · SYRIAE COELE · LEG · AVGG · PR · PR · | PROVINC · GERMANIAE INFERIORIS · ITEM · | PROVINC · BELGICAE · DVCI · EXERCITI · MYSIACI⁵ · APVT ·
⁵ BYZANTIVM⁶ · ET · APVT · LVGV DVNM⁷ · | LEG · LEG · I · ITALIC ·

CVR · VIAE · LATINAE · | ITEM · REIP FAVENTINORVM · ALLECTO IN|
 TER PRAETORIOS · TRIB · PLEB CANDIDATO · | QVAESTORI · VRBA-
 NO · TRIB · LATICL · LEG · | XXII · PRIMIG · ITEM · III · ITALICAE · |
 IIII · VIARVM · CVRANDARVM (sic) | M · IVLIVS · ARTEMIDORVS · 7 |
 10 LEG · III · CYRENAICAE

1203 c L · MARIO · MAXIMO | PERPETVO · AVRELIANO | C · V · PRAEF · VR-
 BIS⁸ · | PRO CONSVLI · PROVINC · | ASIAE · ITERVM⁹ · | PROCON-
 SVLI · PROVINC · | AFRICAE¹⁰ | M · IVLIVS · CEREALIS · | MATERNVS ·
 EX · CIVITAT · | FORO · IVLIENSIVM · | PATRONO · OPTIMO

1203 d L · MARIO | L · FIL | MAXIMO | AVRELIANO | FETIALI | BIS · CO⁸ · 4 | ASIAE
 bis | PRO · CO⁹ · 9 | VRB · PRAEF⁸ | PATRONO

1203 e L · MARIO · MAXIMO | PERPETVO · AVRELIANO | C · V · PRAEF ·
 VRBI⁸ · PRO · COS | PROVINCIAE · ASIAE · IT⁹ · PRO|COS · PROV ·
 AFRICAE¹⁰ · COS · II⁴ · | FETIALI · PATRONO · ET · CVRA|TORI ·
 COLONIAE¹¹ | ARDEATIVM | DIGNISSIMO | . . . B'
 | |

Lapides a b c a clientibus positi Romae reperti sunt in monte Caelio, ubi Marii Maximi domus videtur fuisse, lapides ab oppidis dedicati d Velitris, e Ardeae, quae oppida intra centesimum miliarium ab urbe sita ad praefecti urbis dioecesein pertinebant. Omnium lectio certa est. Borghesi Opp. 5 p. 456 sq. Praeter hos lapides duo frusta extant alterum Romae repertum Murat. 2023, 6, alterum Velitris, sed utrumque nullius est momenti, prius etiam pessime lectum. Murat. 354, 4 (Borghesii n. 3) spurius est. — ¹) Idem est qui toties a scriptoribus historiae Augustae commemoratur biographus imperatorum a Traiano usque ad Severum Alexandrum; plerumque L. Marius Maximus vocatur cf. infra n. 1830. Pater eius videtur esse n. 1272, frater n. 1204. ²) P(ri-mi)p(ilaris). ³) Militaver(at). ⁴) Cum legatio Germaniae primus sit honor consularis, quem accepit, consulatu videtur ornatus esse post cap-tum Byzantium Albinumque apud Lugdunum profligatum postremis nun-dinis a. 197 vel a. 198; cos II fuit a. 223. ⁵) Exercitus Mysiacus copiae sunt quae in Moesia tendebant, inter quas fuit legio I Italica. ⁶) A. 193—196. ⁷) A. 197. ⁸) Sub Macrino a. 217/218 Dio 78, 14. ⁹) I. e. per duos annos. Proconsulatus Africae et Asiae illo tempore non ante undeviginti vel plures annos post consulatum susceptos esse de-monstravit Borghesius l. l. p. 467 sq. Videtur igitur statim post prae-fecturam urbanam Asiam sortitus esse successisseque Anicio Fausto, qui

proconsul fuit a. 217/218 (Dio 78, 22). ¹⁰⁾ Hunc proconsulatum ex altero consulatu suscepit sed vix post viginti demum annos; a. enim 242 eum adhuc inter vivos fuisse veri dissimillimum est. Itaque mihi, quas de mutata ab Alexandro proconsulatum sortiendorum ratione exposuit Borghesius l. l. p. 469 valde probantur Mariumque Maximum ante Gordianum Africae praefuisse persuasum habeo. ¹¹⁾ Excidit IVLIAE vel AELIAE vel tale quid.

1204 L · MARIO PER|PETVO ¹ · ES · DAC | III ² · LEG · AVG · PRO | PR · PROVINCIAE | MOESIAE · SVPER | CVRAT · RERVM · PV|BLICAR · VRBIS ³ · TM | TVSCVLANOR · PRÆ|SIDI · PROV · ARABIAE | LEG · LEG · XVI FL QVÆS | CANDID · AVG · TRIB · LATIC · LEG · III · SCYTH PRÆS | IVSTISS · M · V CAIVS · V · | leg III ITAL ANTONIN|ANAE s ⁴ (sic)

Apuli (Carlsburg). Corp. III, 1178 descr. Mommsenus. — ¹⁾ Frater videtur esse praecedentis. ²⁾ Co(n)s(ulari) Dac(iarum) trium. ³⁾ Urbis(alviensium). ⁴⁾ Postea praefectus legionum IIII Flaviae et XIII Geminae Corp. III, 1201. Cognomen legionis Antoniniana titulum sub Caracalla vel Elagabalo incisum esse evincit a. 211/222.

1205 IVNONI | REGINAE PO|PVLONIAE | DEAE PATRIÆ | C · CAERELLIVS | SABINVS · LEG | AVG LEG XIII G ¹ | ET · FVFIDIA | POLLITTA · EIVS | VOTO

Apuli (Carlsburg). Corp. III, 1075. Cf. n. 1074. 1076. — ¹⁾ A. 183 — 185 cf. l. l.

1206 C · CAERELLIO · FVFIDIO | ANNIO · RAVO · C · F · OV F | POLLITTIANO ¹ · SODALI · MARCIANO · AVRELIANO | COMMODIANO · HELVIANO | SEVERIANO · III VIR · MONET | A · A · A · F · F · TRIB · LATICLAVIO | LEG · III · CYR · VI VIR · EQVIT · ROM | TVRMAE · PRIMAE · QVAESTOR | CANDID | IMP · CAESARIS · M · AVREL I | ANTONINI · PII · FELICIS · AVG ² | TRIB · PL · CANDIDATVS · PR · HASTAR ³ · C · V ⁴ | FVFIDII · AMYCVS ET | CHRESTINA · NVTRITORES

Romae, nunc Florentiae. Orelli 2379 corr. Henzenus. — ¹⁾ Filius praecedentis. ²⁾ Positus igitur est titulus inter a. 212/217. ³⁾ Cf. Borghesii Opp. p. 390 et notam 9 Mommseni. ⁴⁾ O(larissimo) v(iro). — Eidem tempore posteriore bases duae sequentes positae sunt:

1206a HELVINI | C · CAERELLIO | POLLITTIANO ¹ · C · V | PROÇOS · PROVINC | MACEDONIAE | BONCII · VICTORINVS | AGENTIVS · ET · BRVTIO | PATRONO | INCOMPARABILI

1206b C · CAERELLIO | POLLITIANO · C · V | PROCOS · MACEDONIAE | BON-
CII · VICTORINVS | IVLIANVS · ET · GERMANVS | VENVSIIANVS · EX ·
AFRICA | OB · INNVMERABILIA · EIVS | IN · SE · BENEFICIA
In duabus basibus Romae rep. Borghesi Opp. III p. 509 descr. Henzenus (qui priorem dat n. 6908).

1207 Q · HERENNIO · SILVIO | MAXIMO · C · V · LEGAT · LEG · | II ITALICAE
ET ALAE ANTONI|NIANAE¹ IVRID PER CALABR · | LVCANIAM BRITTIOS ·
PR · AED · | CAER · QVAEST · VRB · CVRIO|NI SEVIR · TVRMAE EQVIT ·
RO|MANOR · CIVI ET · PATRON · COL | COLLEG · FABRVM TIGNVAR |
QVIB · EX S C COIRE PERMIS · EST | L D D D

Telesiae. I. Neap. 4851 descr. Mommsenus. (Henzen 6745). — ¹) Nota alam legionem additam; legio est quae in Norico castra habebat; Antoniniana nomen titulum aetatis esse Caracallae vel Elagabali ostendit.

1208 SEX · VARIO · MARCELLO¹ | PROC · AQVAR · C² · PROC · PROV ·
BKT · CC² · PROC · RATON · PRIVAT · CCC² · VICE · PRAEFF · PR · ET ·
VRBI · FVNCTO | C · V³ · PRAEF · AERARI · MILITARIS · LEG · LEG ·
III · AVG | PRAESIDI · PROVINC · NVMDIAE⁴ | IVLIA · SOEMIAS ·
⁵ BASSIANA · C · F⁵ · CVM · FILIIS | MARITO · ET · PATRI · AMAN-
TISSIMO

Σέξτω Ουάρῳ Μαρκέλλῳ | ἐπιτροπεύσαντι ὑδάτων, ἐπιτροπεύσαντι
ἐπαρχίου | Βριταννείας, ἐπιτροπεύσαντι λόγων περιβάτης, πιστευ-
σέντι τὰ μέρη τῶν ἐπαρχῶν τοῦ πραιτωρίου καὶ Ῥώμης, | λαμπρο-
τάτῳ ἀνδρὶ, ἐπαρχῷ ἐραρίου στρατιωτικοῦ, | ἡγεμόνι λεγεῶνος γ
⁵ Αὐγούστῃς ἄρξαντι ἐπαρχίου | Νουμδίας, Ἰουλία Σοαιμιάς Βασ-
σιανῇ σὺν τοῖς τέκνοις τῷ | προσφιλεστάτῳ ἀνδρὶ καὶ γλυκυτάτῳ
πατρὶ.

In urna Velitris rep. Orell. 946 descr. Henzenus. — ¹) Pater est Elagabali. ²) Centenarius, ducenarius, trecenarius; salarii nomine accepit sestertium centum milia cet. nummum. ³) C(larissimo) v(iro); ita eum in senatum adlectum esse significatur; adlectus autem est inter praetorios cum statim honores praetorios assecutus sit. ⁴) Cf. supra ad n. 1147. ⁵) C(larissima) f(emina).

1209 CN · PETRONIO · | PROBATO | IVNIORI · IVSTO · C · V | LEG · REGION ·
DVARVM | XIII · GEMIN · ET · VIII · AVG¹ | SEPTem viro. ePulOn | PRO-
CONS PROVINC CRETAE | LEG PROVINC ACHAEAE² | PRAE FIDEI-

ComMISSAR³ | TRIBVNO pleBIS | quaestORI ProVINCIAE | aFRICae | cura-
 5 TORI · Rel PVBLICAE | ARDEATINORVM | QVATTVORVIR · VIARVM |
 CVRANDARVM | M · TERENTIVS AELIANVS | 7 Leg VIII AVG | PraesIDI ·
 IVSTISSIMO

Nolae. I. Neap. 1988 descr. Mommsenus (Henzen 6451). — Inscriptionem non ante Commodi fere aetatem incisam esse c(larissimi) v(iri) et praesidis tituli ostendunt, nec vero Caracallae imperio videtur posterior esse ob munera militaria a Probato accepta cf. ad n. 1210. 1213. — 1) Non eodem tempore, nam legio XIII post medium saeculum secundum in Pannonia superiore, legio VIII in Germania superiore castra habebat. 2) Legato scil. proconsulis Achaiae. 3) Cf. Marquardt Handb. 2, 3 p. 263. Borghesi Opp. 5 p. 390.

1210 C · SALLIO · ARISTAENETO · C · V | SEPTEMVIRO · EPVLONVM | SO-
 DALI · AVGVSTALI · IVRIDICO | PER PICENV · ET · APVLIAM | CVRA-
 TORI · VIARVM · AVRELIAE | CORNELIAE · TRIVMPHALIS | PRAETORI ·
 K · TVTELARIO · QVAESTORI | DESIGNATO · ET · EODEM · ANNO ·
 5 AD | AEDILITATEM · PROMOTO · X · VIRO | STLITIBVS · IVDICANDIS ·
 ORATORI | MAXIMO | DECVRIONES · ET · PLEBS · COLONIAE · ASCV-
 LANO | RV · PROPTER · HVMANITATEM · ABSTINENTIAM

*In latere sinistro: CVRA · AGENTIBVS | AETRILIO · PRISCIANO · ET |
 TETTIENO · PROCVLO*

Romae in basi. Gruter 465, 5. Ibidem altera basis inventa est huic fere par, quam ponendam curarunt decuriones et plebs coloniae Anconitanorum propter humanitatem abstinentiam efficaciam. — Homo aliunde notus non est, titulus autem ad Severi Alexandri fere aetatem videtur pertinere; inter M. Aurelii Gallienique aetatem eum incisum esse iuridici titulus in eo obviu evincit (Mommsenus Scr. gromat. ed. Lachmann 2 p. 192), tertium saeculum cognomen Graecum, patris nomen omissum adiectumque inprimis in fine oratori maximo, quod duobus primis saeculis nullo modo convenit, ostendere videtur, ad aetatem Caracallae imperio posteriorem ducit, quod militare munus inter honores occurrit nullum (Dio 77, 9 cf. Borghesium Opp. 4 p. 31f).

1211 SER. CALPURNIO ser. f. . . .¹ | DEXTRO C M p² | cos. ORD³ · XV · VIR ·
 Sac. fac. leg. | PROV · ASIAE · cur. rei p. | MINTVRNENSIVM
 12 . . | ITEM CALENORVM CVR VIAe AEm | ET · ALIMENTORVM ·

PRAET · TVTEL | QVAESTORI · CANDIDATO | TRIVMVIRO MONETALI |
 5 CALPVRNA · RVFRIA | AEMILIA · DOMITIA | SEVERA · C · F · FILIA |
 PATRI · PISSIMO | SECVNDVM VOLVNTATE EIVS

*Prope Romam rep. Henz. 6503 qui descr. — 1) Patris nomen tribum-
 que excidisse putat Henzenus Ann. Inst. arch. 1849 p. 228, cum alterum
 eius nomen Domitio spatium non capiat; Servius Calpurnius Domitius
 Dexter appellatur in altero titulo Tarracinensi, quo promagister quin-
 decimvirum sacris faciundis aram Circes sanctissime restituit a. 213.
 2) C(larissimae) m(emoriae) v(iro). 3) A. 225.*

1212 C · AEMILIÓ · BEREN|CIANO · MAXIMO | CÖS · VII VIRÓ EPVLÓN ·
 PRÓCÖS | SPLENDIDISSIMÁE PRÓVINCIAE | NÁRBONENSIS · LEG · PROPR ·
 PRÓVINCIAE | ASIÁE · PRÆTORI · SVPREMÁR¹ · ALLECTO | INER ·
 TRIBVNIC · A · DIVÓ · MAGN · ANTÓ|NINO² · Q · VRBÁNO · TRIBVN ·
 5 LÁTICLAUO | LEG · IIII · SCYTHICAE · ITEM · VII · GEMINAE | ITERÁTÓ ·
 TRIBVNÁTV · X · VIRÓ · STLITIBVS | IVDICANDIS

*Nemausi. Herzog Gallia Narb. n. 101 qui descr. (Henzen 6454). —
 1) Cf. Borghesium Opp. 5 p. 390. 2) Ita Caracalla appellatur; pro-
 consul igitur provinciae Narbonensis certe non fuit ante Alexandri im-
 perium.*

1213 Q · PETRONIO · MELIORI¹ · VIRO | COS² · CVR · R · P · TARQVINIENS |
 ET · GRAVISCANOR · PRAEFEC|TO · FRVM · DANDI · LEGAT · LEG · |
 XXX · VLPIAE · CVRAT · PYRGENS | ET · CERETANOR · LEG · LEG · |
 VIII · AVG · PRAET · TRIB · PLEB · | KANDID · QVAEST · PROV · NAR|
 5 BON · QVAEST · SODALI · AVG · | CLAVDIALI · SEX · VIR · TVRM · |
 PR · TRIB · LATICL · LEG · PR · MIN · | X · VIRO · STLITIB · IVDI-
 CAND | ORDO · ET · CIVES · TARQVI|NIENSIVM · PATRONO · OP|TIMO ·
 QVOD · REM · P · FOVE|RIT · ET · THERMAS · RESTI|TVERIT

*Tarquiniis (Corneto). Henzen 6048 descr. Kellermannus. In parte
 aversa fragmentum inscriptionis thermarum Tarquiniensium legitur, quae
 Pii fere temporibus a L. Dasumio Tullio Tusco ex testamento patris
 P. Tullii Varronis aedificatae erant cf. supra n. 1188 not. 1. — 1) Vixisse
 circa aetatem Severi Alexandri adhuc putabatur (cf. Bull. Inst. arch.
 1830 p. 202), cum album sacerdotum apud Gruterum 300, 1 anno 230
 inter sacerdotes nescio quos cooptatum exhibeat Q. Petronium Meliorem;
 eum tamen huius filium potius fuisse, monet me Mommsenus, cum legati
 legionis Alexandri aetate certum exemplum adhuc repertum sit nullum.
 Saeculo igitur secundo exeunti tribuendus videtur esse titulus. 2) Viro
 co(n)s(ulari).*

1214 P • IVLIO • IVNIANO • MARTIALIANO • C V | COS¹ • QVAEST •
 PROVINCIAE • ASIAE • TRIB • | PLEBEI • PRAETORI • CVRATORI •
 CIVITATIS • CA|LENORVM² • CVRATORI • VIARVM • CLODIAE • | CAS-
 SIAE • ET • CIMINIAE³ • PRAEFECTO • AERARI • MILI|TARIS • PRO-
 5 CONSVLI • PROVINCIAE • MACEDONIAE • | LEGATO • LEG • III • AVG •
 SEVERIANAE ALEXANDRIANAE⁴ | PRAESIDI • ET • PATRONO • RES •

 PVBLICA • CIRTENSIVM • DE|CRETO • ORDINIS • DEDIT • DEDICA-
 VITQVE •

Cirtae. Renier n. 1839 qui descr. (Henzen 6504).

1214a P IVLIO IVNIANO MARTIALIANO C • V • COS • LEG • *aug.* PR PR PRO-
 VINCIAE | NVMDIAE⁴ PROCOS PROVINCIAE MACEDONIAE PRAEF
 AERARI MI|LITARIS CVRATORI VIAE CLODIAE² PRAETORIAE⁵ TRI-
 BVNO PLEBEI | QVAESTORI PROVINCIAE ASIAE PATRONO COLONIAE
 5 ET MVNI|CIPi RES PVBLICA COLONIAE THAMVGADENSIVM DE|CRETO
 DECVRIONVM

Thamugade. Renier 1505 qui descr. Cf. tertium eius titulum Renier n. 95. — ¹) Anno incerto sub Severo Alexandro. ²) In altero titulo praetermittitur, ut munus extra ordinem ab imperatore mandatum cf. Henzen Annal. Inst. arch. 1851 p. 5 sq. ³) Cf. Borghesium Opp. 4 p. 129 sq. ⁴) De nomine legionis eraso cf. infra n. 1471. De titulo legati Numidiae legionisve III Augustae cf. Henzenum Ann. Inst. arch. 1860 p. 26 sq. ⁵) Immo praetori.

1215 C • LVXILIO • C • F • POMPT | SABINO • EGNATIO | PROCVLO • C • V •
 CVR • RER | PVBLICAR • PISAVR • ET • FANEST | LEG • LEG • X • GEM •
 GORDIAN | IVR • REG • TRANSPAD • CVR • | VIAR • ET • PRAEF •
 ALIMENT • | CLODIAE • ET • COHERENT¹ • | LEG • PROV • ACHAEIAE •
 5 PRAET • | AEDILI • CERIAI • QVAEST • | PR • PR • PROV • CRETAE CYR |
 TRIB • LATICL • LEG • III • FLAV | PATRONO COLONIARVM | PISAVR •
 ET • FANEST

Pisauri. Grut. 434, 1 (Orell. 3143) corr. Henzenus qui vidit. — ¹) Cf. Borghesius Opp. 4 p. 131.

1216 CAESONIAE • LVCILLAE | MATERTERAE • SANC|TISSIMAE • ET • FELICIS-
 SI|MAE • SACERD | DIVI • TITI • FLAVI • AVG | C • CAESONIUS • RVFI-
 NIANVS¹ | V • C • D • D²

Tibure. Doni cl. IV n. 15 qui descr. — ¹) Cf. titulum sequentem. ²) V(ir) c(larissimus) d(edit) d(edicavit).

- 1217** C · CAESONIO · C · F · QVIR · MACRO · RVFINIANO | CONSVLARI ·
 SODALI · AVGVSTALI · COMITI · IMP | SEVERI · ALEXANDRI · AVG ·
 CVR · R · P · LANIVINOR · II | PROCOS · PROV · AFRICAE · CVR ·
 AQVAR · ET · MINIC · | LEG · AVG · PR · PR · GERMAN · SVPERIORIS ·
 5 CVR · ALVEI | TIBERIS · CVR · R · P · TEANENS · LEG · AVG · PR · PR ·
 PROV | LVSITAN · CVR · R · P · TARRICINENS · PROCOS · PROV |
 ACHIAE · LEG · LEG · VII · CLAVD · CVR · R · P · ASCVLAN | LEG ·
 PROV · ASIAE · PR · LEG · PROV · BAETIC · TR · PL · QVAESTORI · PROV ·
 NARBON · TRIB · LEG · I · ADIVTRIC | DONATO · DONIS · MILITARIB ·
 10 A · DIVO · MARCO | III VIR · CAPITALI | PATRI · DVLCISSIMO · ET ·
 INCOMPARABILI | CAESONIVS · LVCILLVS¹ · FILIVS | CONSVLARIS

1217a MANILIAE · LVCILLAE · C · F | MATRI · PISSIMAE (sic) · ET | INCOM-
 PARABILI | CAESONIVS · LVCILLVS | V · C · FILIVS

In duabus basibus Praeneste rep. Marini Atti 2 p. 793 descr. Smetius. —

¹) Cf. titulum sequentem.

- 1218** L · CAESONIVS · C · FIL · QVIRINA · LVCILLVS | MACER RVFINIANVS
 COS¹ · FRATER ARVALIS² | PRAEF · VRBI · ELECTVS AD COGNOSCEN-
 DAS VICE CAESARIS | COGNITIONES³ · PROCOS · PROV · AFRICAE ·
 XX VIROS EX SENATVS | CONSVLTO · R · P · CVRANDAE⁴ · CVRATOR
 5 AQVARVM ET MINICIAE | CVR · ALBEI TYBERIS ET CLOACARVM
 VRBIS · LEGATVS PROV | AFRICAE · EODEM TEMPORE VICE PROCON-
 SVLIS · CVRATOR R · P · | TVSCOLANORVM · CVRATOR R · P · SVES-
 SANORVM | PRAETOR KANDIDATVS · QVAESTOR KANDIDAT | ELECTVS
 IN FAMILIAM PATRICIAM · X VIR | STLITIBVS IVDICANDIS

Praeneste. Marini Atti tab. LXII descr. Smetius (Orell. 3042). —

¹) Suffectus anno incerto ante a. 237. ²) Commemoratur in actis a. 213 cf. Henzenum *Soavi nel bosco dei frat. Arv. Rom. 1868 p. 75 sq.*, ubi vocatur L. Caesonius Lucillus. ³) Iudicatio ei in ipsa praefectura urbana, sicut tempore posteriore fieri solebat, mandata videtur esse. Cf. Mommsenum de Caelii Saturnini titulo p. 34. Praefectus urbi fuit inter a. 239, nam antea ex proconsulatu Romam revertisse non potest, et 254, a quo anno laterculus praefectorum urbis incipit, in quo non invenitur. ⁴) 'Cum Smetius testis sit XX VIROS in lapide fuisse scriptum, error fortasse lapidarii est pro XX VIR COS; nomen enim vigintivirorum illorum anno 237 a senatu contra Maximinum creatorum (cf. Vit. Gordian. 10. 14. Herodian. 7, 10. Zosim. 1 p. 16) proprium re vera fuit vigintiviri consulares, quo commode distinguebantur a vigintiviris ab Augusto institutis.' Henzenus ad Orellium p. 264. Lucillus certo iam diu ante a. 237 consul fuerat, cum cura aquarum et albei Tiberis honores sint consulares.

1219 L · CAESONIO · L · F · QVIRINA | ORCINIO · RVFINO · MANLIO ·
BASSO | CLARISSIMO · VIRO · SALIO · PALATINO | PONTIFICI · MAIORI¹ ·
PRAETORI · QVAESTORI | CAESONIVS · HEDVLVS · PROC · PATRIS

Neapoli. I. Neap. 2616. — ¹) Ita vel pontifices Vestae pontifices inde ab Aureliani imperio appellantur ut distinguantur a pontificibus Solis ab eo institutis cf. Borghesium Bull. Inst. arch. 1842 p. 140. 1852 p. 55; quare cum titulus ante hanc aetatem incisus esse non possit, nepos potius quam filius praecedentis videtur esse Bassus.

1219a T · CLODIO · M · F | PVPIENO · PVLCHRO · *Maximo*¹
. | C · V · COS · CVR · AED · SACRE · T (*sic*) · OPER ·
Publicor | CVR · R · P · BENEVENT · ELECTO · IVD · SACRO · AD ·
census | ACCEPT · PER · PROV · VELGICAM CVR · RP · LEPTIM · |
5 ET · TRIPOLITANOR · VICE · OPER · PVBL · PRO · COS · | PROV ·
MACEDONIAE · CVR · RP · CATINENSIVM · | PR · VRB · Q · K · XV ·
VIRO · S · F · TRIVMVIRO MONETALI · | PATRONO · MVNICIPII · |
S · P · Q · T

Tibure. Henzen 6512 qui descr. — ¹) Filius est Pupieni Augusti, aliunde ignoti.

1220 BALBINO MAXIMO COS ORD¹ | PR · K · TVT · Q · K · LEG · PROV ·
ASIAE² | CVR · R · P · LAVR · LAVINAT · ITEM | COGNOSCENTI · AD ·
SACRAS · APP³ | CVR · AQYAR · ET · MINICIAE · PRAEF | ALIMENTOR ·
VIAE · FLAMINIAE | XV · VIR · SAC · FAC · III · VIRO KA | SEVIRO ·
5 EQVITVM · ROMANOR | IVN · SEPTIM · VERVS · HERMOGENES | SEXA-
GENARIA · PROCVRATIONE | SVFFRAGIO · EIVS · ORNATVS

Romae. Marini Atti p. 672 qui descr. (Orell. 3151). Altera quam ibidem refert Marinius (Grut. 1101, 8) ab hac diversa videtur non esse, sed male lecta et interpolata, fortasse a Gutenstenio (cf. Grut. 1029, 3). — ¹) A. 253. ²) Legendum: pr(aetori) k(andidato) tut(elari), q(uaestori) k(andidato), legato (scil. proconsulis) prov(inciae) Asiae. ³) Cf. Mommsenium de Caelii Saturnini titulo p. 34. — Ordo honorum is est ut primo loco referantur honores ordinarii a consulatu ad quaesturam, deinde ordine ascendente legatio curaeque extra ordinem susceptae, tum sacerdotium, denique honores minores ante quaesturam gesti.

1221 C · VETTIO · COSSINIO · RVFINO · C · V | PRAEFECTO · VRBI¹ · CO-
MITI | AVGG · NN · CORR · CAMP · CORR | TVSCIAE · ET · VMBRIAE ·
CORR | VENETIAE · ET · HISTRIAE · CVR · ALVEI | TIBERIS · ET · CLOA-

CARVM · SACRAE · VRBIS | CVR · VIAE · FLAMINIAE · PROCONSVLI ·
 5 PRO|VINCIAE · ACHIAE · SORTITO · PONTIFICI · DEI | SOLIS · AVGVRI ·
 SALIO · PALATINO · ORDO · PO|PVLVSQ · ATINAS · QVOD · IN · COR-
 RECTVRA | EIVS · QYAE · SAEVISSIMAM · TYRAN|NIDEM² · INCVRERAT ·
 NVLLAM | INIVRIAM · SVSTINVERIT

Atinae. I. Neap. 4550 ad exempla antiqua (Orell. 2285). — ¹) A. 315.
Cum consulatus Rufini ordinarius, quem gessit a. 323, non commemoretur
titulus inter a. 315 et 323 positus est. ²) Maxentii caesi a. 312.

1222 C · CAELIO · CENSORI|NO · V · C · PRAET · CANDI|DATO · CONS · CVR ·
 VIAE | LATINAE · CVR · REG · VII¹ | CVR · SPLENDIDAE · CAR|THAG² ·
 COMITI · D · N | CONSTANTINI · MAXIMI · AVG | ET · EXACTORI ·
 AVRI · ET · ARGEN|TI · PROVINCIAE · III³ · COS · PRO|VINC ·
 5 SICIL · COS · CAMP⁴ · AVCTA | IN · MELIVS · CIVITATE · SVA · ET ·
 REFOR|MATA · ORDO · POPVLVSQVE · ATELLANVS | L · D · S · C⁵

Atellae. I. Neap. 3540 (Henz. 6507). — ¹) Vit. Sev. Alex. 33: fecit
Romae curatores urbis quattuordecim, sed ex consularibus [immo con-
sularibus] veros, quos [em. Iordanus: plerosque, hos] audire negotia
urbana cum praefecto urbis iussit, ita ut omnes aut magna pars ad-
essent cum acta fierent. ²) 'Ad hanc curam videtur spectare fragmen-
tum prope Thevesten repertum: | INVICTISSIMORVM | dedicANTE
CAELIO CENSORino | A VICTOR FF · LL · PP (i. e. flamen per-
petuus) · s.' Mommsenus de Cael. Saturnini titulo p. 38 n. 1. ³) I. e. Si-
oiliae Sardiniae Corsicae. Munus extra ordinem a principe datum com-
ponendumque esse cum examinatore per Italiam tituli sequentis iudicat
Mommsenus l. l. p. 38; examinandi enim vocabulum proprie usurpari de
statera, aurum autem et argentum exigi non posse, maxime aetate Con-
stantiniana ubi ipsi nummi ponderati sint magis quam numerati, nisi
adhibito librae examine. ⁴) De consularis titulo cf. ad n. 1225a. Positus
igitur titulus est post a. 315. ⁵) L(oco) d(ato) s(enatus) c(onsulto).

1223 *In plinthe statuae togatae: DOGMATII; in basi eius:*

HONORI | · C · CAELIO SATVRNINO · V · C · | ALLECTO PETITV ·
 SENATVS INTER | CONSVLARES¹ COMITI · D · N · CONSTANTINI |
 VICTORIS AVG² · VICARIO PRAEFECTVRAE | VRBIS IVDICI SACRARVM
 5 COG · VICARIO | PRAEFF · PRAETORIO BIS IN VRBE ROMA | ET PER
 MYSIAS³ · EXAMINATORI PER ITA|LIAM⁴ PRAEFECTO · ANNONE VRBIS
 RATIO|NALI PRIVATE VICARIO SVMMAE REI | RATIONVM⁵ RATIONALI
 VICARIO PER | GALLIAS MAGISTRO CENSVM⁶ VICARIO | A CONSILIIS
 SACRIS⁷ MAGISTRO STV|DIORVM⁸ MAGISTRO LIBELLORVM DVCE|-

10 .NARIO A CONSILIIIS⁹ · SEXAG · A CONSILIIIS | SACRIS · SEXAG · STV-
 DIORVM · ADIVTORI | FISCO ADVOCATO PER ITALIAM | C · FL · CAE-
 LIVS VRBANVS · V · C · | CONSVLARIS PATRI

Romae. Mommsenus de C. Caelii Saturnini titulo p. 20. (Memoris dell' Instituto arch. vol. II) descr. Henzenus. Eiusdem alter titulus Romae in Quirinali repertus est hic (Doni 5, 90):

C · CAELIO · SATVRNINO · V · C | PRAEFECTO PRAETORIO¹⁰ | C · CAE-
 LIVS · VRBANVS · V · C | CONSVLARIS | PATRI POSVIT

Titulorum commentarium dedit Mommsenus l. l. — ¹⁾ Cf. supra n. 662. Antea qui optimo iure adlegebantur, adscisciebantur inter praetorios; adlecti inter consulares ante posteriorem saec. III partem non inveniuntur.

²⁾ *De hac comitiva cf. Mommseni comm. p. 23 sq. Cum mentio nulla fiat alterius Augusti titulus post caesum Licinium a. 323 dedicatus est, inter annos igitur 323 et 337. ³⁾ Vicarius praef. praet. per Moesias fuerit necesse est ante a. 327, quo dioecesis Moesiarum iam divisa fuit in Macedoniam et Daciam. Cod. Theod. 11, 3, 2 cf. Mommsenum l. l. p. 37. ⁴⁾ Cf. ad tit. praecedentem. ⁵⁾ Vicarius igitur fuit rationalis rei summae (sive summarum), qui post Constantinum vocatus est comes sacrarum largitionum cf. Mommsenum l. l. p. 43. ⁶⁾ Sive magister a censibus. Cf. de eo Mommsenum l. l. p. 48; officii origo repetenda est ab antiquiore eo, quod vocatur ab actis senatus. ⁷⁾ Officium aliunde non notum; Mommsenus vicarium esse putat praefecti consistorii sacri: ex hoc quaestoris sacri palatii, ex illo magistri officiorum officia originem traxisse l. l. p. 48. ⁸⁾ Idem videtur esse officium quod aetate posteriore vocatur: magister memoriae l. l. p. 49. ⁹⁾ Legendum ducenario a consiliis [sacris], quod excidit culpa quadratarii. ¹⁰⁾ Mos ut ad praefecti praetorio titulum pars ea, cui praeeset adiceretur, invaluit saeculo demum quarto labente, ab anno ut videtur 365.*

1224 L · AELIO · HELVIO | DIONYSIO¹ · C · V | IVDICI · SACRARVM · COG|NI-
 TIONVM · TOTIVS ORIEN² | PRAESIDI · SYRIAE · COELE | CORRECTORI ·
 VTRIVSQVE | ITALIAE³ · CVRATORI · AQV | ET · MINICIAE · CVRATOR |
 | OPERVM · PVBLICORVM | PONTIFICI · DEI · SOL |
 5 COLLEGIVM | FABRORVM · TIGNVAR | MVLTIS · IN SE · PATROCINIIS
 CO

Romae, apud Lapidam. Orelli 60. — ¹⁾ Praef. urbi a. 301, ante hunc igitur annum titulus positus est. ²⁾ Cf. Mommsenum de Caelii Saturnini titulo p. 26 not. 2 et 37; idem officium videtur esse quod postea appellatur comes Orientis. ³⁾ Invenitur inter annos fere 290 et 311 (Böcking N. D.

p. 1181* n. 1. 2). Italia utraque est Transpadana et Cispadana. Cum vicariatus Italiae institueretur (inter a. 306 et 320) correctori Italiae utriusque consularis Aemiliae et Liguriaie nomen inditum est. Cf. Mommsenus scr. grom. ed. Lachmann II p. 198. 204.

1225a T · FL · POSTVMIO · TITIANO · V · C · COS¹ | PROCOS · PROV · AFRICAE | CVR² · AQVARVM · ET · MINICIAE | CORR · CAMPANIAE | CORR · ITALIAE · TRANSPADANAE³ | COGNOSCENTI · VICE · SACRA | P · K⁴ · PONTIFICI · DEI · SOLIS | AVGVRI · ORATORI · PRONEPOTI ·
5 ET · SEC|TATORI · M · POSTVMI · FESTI · ORAT | T · AELIVS · POEMENIVS · V · E · SVFFRAGIO⁵ · EIVS | AD · PROC · AQVARVM · PROMOTVS | PATRONO · PRAESTANTISSIMO

Romae. Fabretti 208 n. 516. 700 n. 218 ex sched. Barberinis; Grut. 459, 7 (Orell. 1194) ex Ursini schedis paullo aliter. — ¹) V · COS Grut. Consul II fuit a. 301, praefectus urbi 305; titulus igitur ante a. 301 incisus est. ²) COS Grut. ³) CORR · ITALIAE · TRANSPADANAE | CORR · CAMPANIAE Grut. Corrector Campaniae a Carino usque ad a. 315 invenitur, consularis nomen sine dubio eodem tempore accepit quo corrector Aemiliae et Liguriaie i. e. ante a. 321; primum eius exemplum est a. 333 supra n. 672a. Cf. Scr. grom. ed. Lachmann 2 p. 205 (Mommsen). ⁴) P(ractori) · k(andidato). P · K · Q · K Grut. ⁵) V · C · SVFFRAG Grut.

1225b | ORATORE · MIRAQVE · FACVND | MAXIMUM · PROCOS · ASIAE · DESTINAT | VII VIRVM · FLAM · VENERABILIS | MEMORIAE · VIRVM¹ | T · FL · POSTVMIVS · VARVS² · COS | PRONEPOS · SECTATOR | EIVS

Romae. Maffei Mus. Ver. p. 289, 5 qui descr. — ¹) Ad M. Postumium Festum (cf. n. a) spectare putat Borghesius Ann. Inst. 1845 p. 53. ²) Frater Titiani. Ibid.

1225c D M | T · FLA · POSTVMIVS · VARVS · V · C · COS · ORATOR | AVG · XV · VIR · PRAEF · VRB¹ · VIXI · BEATVS DIIS | AMICIS LITERIS | MANES COLAMVS · NAMQVE OPERTIS MANIB · DIVINI | VIS EST AETERNI TEMPORIS

Romae. Ann. Inst. arch. XVI, 1845 p. 54 sec. Feam. — ¹) A. 271.

1225d | RIO CVRATORI · VIAE | ET · ALIMENTORVM · | curatori rel · PVBLICAE · AECLANENSIVM | ocRICVLANORVM | legato prOVINCIAE · ASIAE | pr. ARIO¹ · Q · K² · FLAMINI |

1225 | PROCOS · PROV · AFRICAE |
 COS · AQVARVM · ET · MIMICIAS | ELECTO · AD · IVDICAND · SACR-
 ELICE³ cor | RECTORI · ITALIAE · REG · TRANSPADANAE | CVRATORI · COLO-
 NIARVM · SPLENDIDISSIMARVM | LVGDVNENSIVM · CAM⁴ |

⁵ CALENOR · XII · VIR · ROMAE . . . |

In eodem lap. Ocriculi rep. Fabretti 730, 448. Priorem ad Varum, posteriorem ad Titianum pertinere putant Borghesius Henzenusque Ann. 1845 p. 53 sq. — ¹) Praetori tutelario vel fideicommissario vel hastario in lapide fuisse videtur. ²) Q(uaestori) k(andidato). ³) Cf. Mommsenium de C. Caelii Saturnini titulo p. 34. ⁴) Campanorum vel tale quid.

1226 | RELIGIOSISSIMOQVE | C · CEONIO · RVFIO ·
 VOLVSIANO · V · C | CORR · ITALIAE · PER · ANNOS · OCTO | PROCON-
 SVLI · AFRICAE¹ | COMITI · DOMINI · NOSTRI | CONSTANTINI · INVICTI ·
 ET | PERPETVI · SEMPER · AVGVSTI² | PRAEFECTO · VRBI · IVDICI ·

⁵ SACRARVM | COGNITIONVM³ · CONSVLI⁴

Romae. Grut. 387, 5 descr. Smetius. Cf. eiusdem titulum Puteolanum (I. Neap. 2497) scriptum in aversa tituli n. 1230b circa annum 284:

FORTISSIMO · ET · PISSIMO · | · PRINCIPI · SVO · | M · AVRELIO ·
 CARINO · | RVFIVS · VOLVSIANVS · | V · C · | EORVM · IVDICIO · |
 · BEATISSIMVS · ITERVM · | CORRECTOR

¹) 'Rufius Volusianus praef. praetorio Mazentii et ab eo Carthaginem missus adversus Alexandrum regni usurpatorem (Zosim. 2, 14), quo videtur pertinere proconsulatus Africae titulus. Mommsenus de Cael. Saturn. tit. p. 24. ²) Cf. Mommsenium l. l. ³) Praef. urbi a V k. Nov. a. 310 ad V k. Nov. a. 311. ⁴) Mensae Sept. a. 311. — 'Praefectus urbi iterum processit VI id. Dec. a. 313, consul iterum a. 314. Titulus aperte scriptus est ante has iterationes, id est aut imperante Mazentio aut paullo post eum devictum. Illo casu Mazentii nomen erasum sit necesse est et Constantini repositum; hoc quem magis probabilem habeo, Licinii nomen ideo omissum erit, quod bellum inter Constantinum Liciniumque id quod coepit a. 314 tum cum lapis positus est, autumno opinor a. 313, iam parabatur.' Mommsenus l. l.

1227 CEONIVM¹ · RVFINVM ALBINVM V C CONS² · FILOSOPHVM RVFI
 VOLVSIANI BIS ORDINARII CONS FIIVM³ SENATVS EX CONSVLTO
 SVO QVOD EIVS LIBERIS⁴ POST CAESARIANA TEMPORA ID EST POST
 ANNOS CCCLXXX ET · I · AVCTORITATEM · DECREVERIT⁵ FL · MAGNVS ·

⁵ IANVARIVS⁶ · VC CVR STATVARVM⁷

Romae in Capitolio. Einsiedlensis f. 73a ed. Hänel p. 124 cf. Mommsenium Ber. d. sächs. Ges. d. Wiss. 1850 p. 310 sq. De Rossi, le prime

raccolte p. 136 sq. — ¹⁾ Cemonium Eins. ²⁾ A. 335. ³⁾ Finium Eins. Rufus Volusianus cos. fuit a. 311 et 314. ⁴⁾ I. e. Albino. ⁵⁾ Ad ius consulum designandorum per senatum, quod ante annos 381 i. e. anno 46 ante Christ. n. Caesar populo ademerat, hoc pertinere demonstravit Mommsenus l. l. ⁶⁾ Ita Mabillonius, ieiuniarius Hân. ⁷⁾ Corruptum videtur esse.

1228 M · MAECIO · MEMMIO · FVRIO · BABVRIO · CAECILIANO | PLACIDO · C · V · PONTIFICI · MAIORI · AVGVRI · PVBLICO | P · R · QVIRITIVM · XV · VIRO · SACRIS · FACIVNDIS | CORRECTORI · VENETIARVM · ET · HISTRIAE · PRAEF | ANNONAE · VRBIS · SACRAE · CVM · IVRE · GLADII | COMITI ·
⁵ ORD · PRIMI · COMITI · ORIENT · AEGYPTI · ET | MESOPOTAMIAE¹ · IVDICI · SACRARVM · COGNITIONVM | [TERTIO]² · IVDICI · ITERVM · EX · DELEGATIONIBVS | SACRIS · PRAEFECTO · PRAETORIO · ET · IVDICI | SACRARVM · COGNITIONVM · TERTIO³ · CONSVLI · ORDINARIO⁴ |
 PATRONO · PRAESTANTISS · REGIO · PALATINA · POSVIT

Neapoli reperta esse traditur, sed quo pertineat ignoratur; fortasse Puteolana est. I. Neap. 2618 ad exempla antiqua. — ¹⁾ Plenus est titulus comitis Orientis cf. Mommsenum De Cael. Saturn. tit. p. 27. ²⁾ Tertio male intrusit lapicida. ³⁾ Cf. Mommsenum l. l. p. 35. ⁴⁾ A. 343.

1229 CLODIO · OCTAVIANO | V · C · PONTIFICI | MAIORI · CONSVLI · | PANNONIARVM | SECVNDAE · POST | PRESIDES · PRIMO¹ | VICARIO · VRBIS | ROMAE² | COMITI | ORDINIS · PRIMI | ORDO · BOVIANE | NSIVM · PATRONO | IAM · PRIVATO ³

Boviani Undecimanorum (Bojano). I. Neap. 4988 descr. Mommsenus. —

¹⁾ Consuli pro consulari usurpatur; de consularibus Pannoniae secundae ipsaeque provincia cf. Not. dignit. ed. Boecking p. 1177 sq. Corp. III p. 416; a. 352 Pannonia secunda certo iam sub consularibus erat cf. l. l.

²⁾ Samnium, Campania, Flaminia, Apulia, Calabria, Bruttii, Lucania, Piceni Tusciaeque pars regiones suburbicariae erant, vicario urbis Romae subditae; ideo Samnii oppidum ei titulum dedicat. Vicarii urbis et vicarii Italiae (i. e. Italiae septentrionalis) inde ab a. 320 occurrunt. Cf. quae de iis exposuit Mommsenus scr. grom. ed. Lachmann II, 202. 203. Inter annos igitur 320 et 350 fere titulus incisus est.

1230a MAVORTI | Q · FL · MESSIO · EGNATIO | LOLLIANO¹ · V · C | Q · K² · PRAET · VRBANO | AVGVRI · PVBLICO · P · R | QVIRITIVM · COMITI | D · D · N · N · AVG · ET · CAESARVM³ | CVRATORI · ALBEI · TIBERIS ⁴ | ET · CLVACARVM · SACRE · VRBIS | CVRATORI · OPERVM · PVBLI-

- 5 CO|RVN · CONSVLARI · AQVARVM | ET · MINVCIAE · CONSVLARI |
 CAMPANIAE⁴ 6 | ORDO · POPVLVSQVE | SVSSANVS
 • *Suessae (prope Mondragone) in lapide rescripto. I. Neap. 4036 descr. Mommsenus.*

1230b MAVORTII | Q · FLAVIO · MAESIO · EGNATIO | LOLLIANO · C · V · Q ·
 K · PRAETORI · VR|BANO AVGVRI PVBLICO POPVLI | ROMANI · QVI-
 RITIVM · CONS · ALBEI | TIBERIS · ET · CLOACARVM · CONS · OPE|RVN
 PVBLICVM · CONS · AQVARVM | CONS · CAMPANIAE COMITI FLA-
 5 VIALI⁵ | COMITI · ORIENTIS⁶ · COMITI PRIMI ORDINIS | PROCON-
 SVLI PROVINCIAE AFRICAE⁷ | REGIO PORTAE TRIVMPHALIS PATRONO

DIGNISSIMO

Puteolis in basi rescripta, in cuius altera parte legitur titulus Rufi Volusiani, quem citavi supra ad n. 1226. I. Neap. 2503 descr. Mommsenus. — Ibidem altera basis rescripta reperta est, in qua adhuc apparent vestigia quaedam inscriptionis antiquioris, huic plane par, quam COLLIGEVN DECATRESSIVM PATRONO DIGNISSIMO POSVERVNT.

1230c MAVORTII | FL · LOLLIANO · V · C · Q · K · PRAET · VRB | CVRAT ·
 ALVEI · TIBERIS · ET · OPERVM | MAXIMORVM · ET · AQVARVM · CONS |
 CAMP · COMITI · INTRA PAL⁸ · praef. urbi ET | eICE · SACra iudicanti⁹
 cos. ORd¹⁰

Romae. Gruter 431, 4 descr. Lipsius. Cf. Mommsenum de L. Caelii Saturni. titulo p. 25 not. — Cf. de his titulis Borghesium Opp. 4 p. 519 sq. et Mommsenum l. l. 1) Idem est ad quem Astronomica sua scripsit Maternus. Cf. Firmic. Mat. 8, 15. 57. Ammian. 16, 8, 5. 2) V(iro) c(larissimo), q(uaestori) k(andidato). 3) Comiti d(ominorum) n(ostorum) Aug(usti) et Caesarum. Augustus Constantinus Magnus est. De comitiva hac generali non addito neque ordinis numero neque officio aliquo certo cf. Mommsenum l. l.; post Constantinum Magnum non inveniuntur, qua de causa Lollianus in titulo recentissimo urbano comitivae illius mentione abstinere videtur. 4) A Firmico quoque fasces Campaniae commemorantur l. l. 5) I. e. gentis Flaviae, cuius fuit Constantinus; comitiva eadem videtur esse quae in Suessano titulo vocatur dominorum Augusti et Caesarum. 6) Firm. Mat. l. l.: nam cum tibi totius orientis gubernacula domini atque imperatoris nostri Constantini Augusti serena atque venerabilia iudicia tradidissent. 7) Cf. Firm. Mat. l. l. 8) Comes intra Palatium a comite primi ordinis non differt cf. Henzen 6472: comitem ordinis primi intra Palatium. 9) Praefectus urbi fuit a. 342. 10) A. 355 eodemque anno praefectus praetorio Italiae. —

Titulus igitur Suessanus (a) scriptus est ante a. 337 vivo Constantino cum ibi nominentur Augustus et Caesares, sed post a. 323 quo caesus est alter Augustus Licinius; tituli Puteolani (b) illo quidem posteriores sunt, sed vivo Constantino fortasse et ipsi conscripti, cum comitivam Orientis adhuc ab illo acceperit Lollianus, certe ante a. 342 incisi sint necesse est cum taceant de praefectura urbana; urbanus (c), si recte supplevit Mommsenus, omnium recentissimus est, scriptus post a. 355. —

Ad filium pertinet basis tertia Puteolana item male scripta et rescripta I. Neap. 2504:

1230d MAVORTI·IVN | Q·FLAVIO MAESIO | CORNELIO EGNATIO | SEVERO
LOLLIANO | C P Q·K¹ | DECATRENSES CLI|ENTES EIVS PATRONO |
PRAESTANTISSIMO | POSVERVNT

¹⁾ C(larissimo) p(uero) q(uaestori) k(andidato).

1231 | RVM CONSOLANDV | TVM¹ ·
PRAEPOSITO · PALLA | DII PALATINI² · PRAEFECTO | OPERVM · MAXI-
MORVM³ · COMITI · PORTVVM⁴ · CORREC|TORI · TVSCIAE · ET ·
VMBRIA⁵ · | CONS · CAMP⁶ · HVIC · ORDO | SPLENDIDISSIMVS · COL |
⁵ PRIVERNATIVM · OB · INSIG|NEM · ERGA · SE · BENIVOLENTI|AM · ET ·
RELIGIONEM · ET · INTE|GRITATEM · EIVS · STATVAM · | CONLOCANDAM
CENSUIT

Priverni (Piperno). Bull. Inst. arch. 1863 p. 208, ubi vide Henzenianum huius tituli commentarium. — ¹⁾ Munus ad rem annonariam videtur pertinuisse missusque noster esse ad consolandum statum civitatum nescio quarum. ²⁾ Cf. Henzenum l. l. ³⁾ Honor alibi obrius non est sed cf. curatorem operum maximorum Not. Occ. p. 16 et 198* et curatorem alvei Tiberis et operum maximorum et aquarum Grut. 431, 4. ⁴⁾ Portus sunt Ostiensis, Claudianus, Traianus cf. comitem portus Not. Occ. p. 16* et 190*. ⁵⁾ Tuscia et Umbria a. 366 adhuc sub correctoribus erat, a. 370 iam sub consularibus Not. dignit. p. 431*. ⁶⁾ Cf. supra ad n. 1225 a; positus igitur est titulus inter a. 315 et 370.*

1232 HONORI¹ | MEMMIO VITRASIO ORFITO V · C² | GENERE NOBILI |
DOMI FORISQVE AD EXEMPLVM VETERVM | CONTINENTIA · IVSTITIA ·
CONSTANTIA | PROVIDENTIA | CVNCTISQVE VIRTVTIBVS SEMPER
INLVSTRI³ | PRAEFECT · VRBI | NON MVLTIO INTERPOSITO TEMPORE |
⁵ ITERVM PRAEFECTO VRBI⁴ | PROCONSVLI AFRICAE | COMITI ORDINIS
PRIMI | ITEM COMITI INTRA CONSISTORIVM | ORDINIS PRIMI⁵ |
LEGATO PETITV SENATVS POPVLIQ · ROMANI⁶ | COMITI ORDINIS
SECVNDI⁷ | CONSVLARI PROVINCIAE SICILIAE | PONTIFICI MAIORI
VESTAE | QVINDECIM VIRO S · F | PONTIFICI SOLIS CONSVLI PRAE-

10 TORI QVAESTORI K⁸ | ATQVE HIS OMNIBVS | AB IPSA IVENTVTE
PERFVNCTO⁹ | OB EIVS TEMPORIBVS DIFFICILLIMIS | EGREGIAS AC
SALVTARES PROVISIONES | SVSCEPTORVM OSTIENSIVM SIVE POR-
TVENSIVM | ANTIQVISSIMVM CORPVS | OB VTILITATEM VRBIS ROMAE
RECREATVM | STATVAM CONSTITVIT

Romae. Muratori p. 720 n. 2 ex schedis Stoschianis (Orell. 3184). Eiusdem hominis alteras tres habemus bases honorarias, quarum primam (Grut. 438, 1; Orell. 3185): ob providentiam et statum optimum urbi Romae ab eo redditum corpus omnium mancipum (statuam sub aere), secundam (Murat. p. 721 n. 1) corpus pistorum magnariariorum et castrensium (statuam), tertiam (ibid.) corpus naviculariorum (statuam sub aere) constituit. Sunt iisdem fere verbis conceptae, quibus supra proposita. Confer praeterea eiusdem titulum supra n. 88; Grut. 284, 8: Domino nostro Cl(audio) Iuliano nobilissimo ac fortissimo Caes(ari) Memmius Vitrasius Orfitus v(ir) c(larissimus), iterum praef(ectus) urb(i), iudex sacrar(um) cognition(um) tertium, d(icatus) n(umini) m(aiestati)q(ue) eius; Borghesi Opp. III p. 474 n. 4: Propagatori imperii Romani d(omino) n(ostro) Fl(avio) Iulio Constantio Maximo toto orbe victori ac triumph(atori) semp(er) Aug(usto) Memmius Vitrasius Orfitus v(ir) c(larissimus), iterum praef(ectus) urbi, iudex sac. cogn. tert., d. n. m. c. — ¹) Cf. supra n. 669. ²) V(iro) c(larissimo). De Orfito praeter titulos supra laudatos cf. Symmach. Epist. I, 1. IX, 121. X, 47, fuit enim Symmachi poetae socer. Ammian. Marc. 14, 6. 16, 10. 27, 3 et 7. Gothofredi Prosopograph. Cod. Theod. s. v. Orfitus (p. 71 sq.). ³) In reliquis honorariis titulis praedicatur his verbis: nobilitate actibusque (ad exemplum) praecipuo. ⁴) Praefectus urbi primum fuit iam a. d. VI Id. Dec. 353 et etiam tum toto mense Aprili anni 355; iterum post diem IIII kal. Novemb. 356 usque ad VIII kal. April. 359. Borghesi Opp. III p. 473 sq. Una tantum praefectura commemoratur in titulis Murat. 721, 1, qui eam ob causam pertinent ad annos 353/355. ⁵) In altero eius titulo Grut. 438, 1: proconsuli Africae ac tertio sacrarum cognitionum iudici, comiti in consistorio ordinis primi, in tertio Murat. 721, 1: proconsuli Africae et tertio sacrarum cognitionum iudici, comiti ordinis primi iterum intra consistorium. Bis enim sacrarum cognitionum iudex fuerat praefectus urbi, tertium proconsul. ⁶) In reliquis titulis: legato secundo difficillimis temporibus petitu cet. ⁷) In reliquis titulis adicitur: expeditiones bellicas gubernanti (ordinanti). ⁸) Quaestori k(andidato). ⁹) Tit. Gruterianus: omnibusq(ue) perfuncto honorib(us) intra aetatis primordia.

1233 FL · SALLVSTIO¹ · V · C | CONS · ORDINARIO² · | PRAEF · PRAET³ ·
 COMITI · | CONSISTORII · VICARIO · | VRBI · ROMAE · VICARIO · |
 HISPANIARVM · VICARIO | QVINQ · PROVINCIARVM⁴ · | PLENO ·
 AEQVITATIS | AC · FIDEI · OB · VIRTVTIS | MERITORVMQ · GLORIAM |
 5 MISSIS · LEGAT · IVS · SAC⁵ · | HISPANIAE · DICAVERVNT
a latere: DEDICATA V · KAL · IVN · | DIVO · IOVIANO · AVG · ET ·
 VARRONIANO | COSS⁶

Romae in foro Traiani. Henzen 6471. — 1) Notus est Imperatoris Iuliani educator et amicus qui post mortem eius imperium sibi delatum recusavit (Ammian. 25, 5). 2) A. 363 cum Iuliano. 3) Scilicet Galliarum a. 361 (Ammian. 21, 8, 1), orientis a. 364 et sequentibus (Ammian. 26, 5). 4) Cf. Gothofredum ad Cod. Theod. 16, 10, 15 et Böckingium ad Not. dignit. occ. XXI p. 470. 5) Ius(sione) sac(ra). 6) A. 364.*

1233a HYMETII | IVLIO · FESTO HYMETIO · C · V · | CORRECTORI TVSCIAE
 ET VMBRIAE PRAETORI VRBANO | CONSVLARI CAMPANIAE CVM
 SAMNIO | VICARIO VRBIS ROMAE AETERNAE¹ PROCONSVLI | PRO-
 5 VINCIAE AFRICAE² OB INSIGNIA EIVS | IN REMPVBLICAM MERITA
 ET OB DEPVLSAM | AB EADEM PROVINCIA FAMIS ET INOPIAE
 VASTITATEM | CONSILII ET PROVISIONIBVS³ ET QVOD CASTE | IN
 EADEM PROVINCIA INTEGREQVE VERSATVS EST | qvOD NEQVE
 AEQVITATI IN COGNOSCENDO | NEQVE IVSTITIAE DEFVERIT
 QVOD STVDIVM | SACERDOTII PROVINCIAE RESTITVERIT | VT
 10 NVNC A CONPETTORIBVS ADPETATVR | QVOD ANTEA FORMIDINI
 FVERIT⁴ OB QVAE EADEM | PROVINCIA AFRIKA DECRETIS AD
 DIVINOS PRINCIPES | DOMINOS NOSTROS MISSIS | VALENTEM
 GRATIANVM ET VALENTINIANVM⁵ | PERPETVO AVGVSTOS | STA-
 TVAM VNAM APVD CARTHAGINEM SVB AVRO | ALTERAM QVO-
 15 QVE ROMAE EIDEM SVB AVRO | POSTVLANDAM ESSE CREDIDIT
 QVOD NVLLI | PROCONSVLVM VEL EX PROCONSVLIBVS | STATVEN-
 DAM ANTEA POSTVLARIT

Romae prope forum Traiani, in quo olim sine dubio stetit. Henzen 6904 descr. de Rossi. — 1) A. 362 cf. Cod. Theodos. XI, 30, 29. 2) A. 368 cf. Ammian. Marcell. 28, 1, 17, fortasse iam a. 366. 367 Cod. Iust. III, 16, 1 Cod. Theod. IX, 19, 3 cf. Bull. Inst. arch. 1852 p. 179. 3) Cf. Ammian. l. l. 4) Ob magna onera cum sacerdotio coniuncta, ludos imprimis sumptuosissimos Carthagine edendos. 5) Inter annos igitur 376/378, postquam Hymetius a Maximino in exilium actus (cf. Ammian. l. l.) restitutus est.

BENEFICIIS ET RE|MEDIIS EIVSDEM AMPL|ISSIMI VIRI AB INTORA|BI-
LIBVS (sic) NECESSITATI|BVS FVERANT VINDICA|TI OB PRAESTITA
CIRCA | SE BENEFICIA ORDO | ET CIVES STATVAM | CONLO-

10

CAERVNT

Ariciae. Bullett. Inst. arch. 1857 p. 37 descr. P. Rosa. — 1) I. e. utriusque Imperatoris Occidentis et Orientis iudiciis ad sublimem praefecturae urbanae honorem ter promotus. De tempore praefectarum cf. Rossium Ann. Inst. arch. 1849 p. 335; unam, eamque ut videtur primam, gessit sub Theodosio et Honorio i. e. inter a. 408 et 423, teste inscriptione Gruteriana 192, 2 a Smetio Romae descripta: Sateis DD · NN · AETERNIS · PRINCIPIBVS · HONORIO et theodosio [cf. supra n. 761] | ANICIVS · ACILIVS · GLABRIO · FAVSTVS · V · C · PRAEP · VRBI | FATALI · CASV · SVBVERSAM · IN · FORMAM · PRISCI · VSVS restituit; alteram a. 425 Cod. Theod. 16, 5, 62; tertiam inter a. 426 et 437, quo haec inscriptio incisa videtur esse. Animadvertendum autem, Faustum utriusque imperii iudiciis sublimitatum dici, cum praefecti urbis procul dubio ab uno imperatore qui occidentem tenebat dicti sint; pertinere id videtur ad praefecturam secundam a. 425, quo ipso anno Valentinianus III, caeso Iohanne tyranno qui post Honorium imperium arripuerat, a Theodosio II collega imperii adsumptus est; antequam id fieret, Theodosius Faustum praefectum urbis videtur fecisse. Aliter de hac re iudicat Henzeus l. l. 2) Praefectus praetorio Italiae et consul ordinarius fuit anno 438 cum in senatu de recipiendo codice Theodosiano ageretur cf. Gesta in senatu urbis Romae de recip. cod. Theod. apud Haenelium in Corpore iuris anteiusinianei II p. 82 sq. et Mommsenum Ber. d. sächs. Ges. d. Wiss. 1851 p. 378 sq., ubi vocatur: vir clarissimus et illuster, tertio exprefectus urbis, praefectus praetorio, consul ordinarius; adeptus autem est praefecturam certo post a. 432 quo Flavianus aliquis eo officio fungebatur. Cf. Cod. Theod. 6, 23, 3. — Titulus incisus est ante a. 438 quia consulatum non habet, fortasse ante a. 437; eo enim anno Valentinianus cum Theodosii filiam in matrimonium duceret Illyricum imperio orientali cessit; quo facto praefectum praet. Italiae Illyrici nomen retinuisse veri simile non est cf. Henzenum l. l.

1240 CL · POSTVMVS DARDANVS V INLVSTR ET PA|TRICIAE DIGNITATIS
EX CONSVLARI PRO|VINCIAE VIENNENSIS EX MAGISTRO SCR|NII
LIB¹ EX QVAEST EX PRAEF PRaET GALL ET | NaEVIA GALLA CLAR

ET INL FEM MATER FAM | EIVS² LOCO CVI NOMEN THEOPOLIS EST |
 5 VIARVM VSVM CAESIS VTRIMQVE MON|TIVM LATERIB PRAESTITERVNT
 MVROS | ET PORTAS DEDERVNT QVOD IN AGRO | PROPRIO CON-
 STITVTVM TVTIONI OM|NIVM VOLVERVNT ESSE COMMVNE ADNI-
 TENTE ETIAM V INL COM AC FRATRE ME|MORATI VIRI CL LEPIDO
 EX CONSVLA | GERMANIAE PRIMAE EX MAG MEMOR | EX COM
 10 RERVVM PRIVAT VT ERGA OMNI|VM SALVTEM EORV|M STVDIVM E|T
 DEVO|TIONIS PVBLICAE | TITVLVS POSIT OSTENDI

*Segusterone (Sisteron) incisa in rupe. Herzog Gall. Narb. n. 490 sec.
 Millinum qui descr. summa cura. — 1) Lib(ellorum). 2) Mater fa-
 m(ilias) eius.*

CAPVT VII.

TITVLI PROCVRATORVM.

1241 L · BOVIVS · L · F · L · N · PAL · CELER | II · VIR · Q · AVGVV | PRAEF ·
FABR · TRIB · MILIT · LEG · III · CYR | PROCVR · LVDI · FAMIL · GLAD ·
CAES | ALEXANDREAE · AD · AEGYPTVM · ADLECTVS | INTER · SELEC-
TOS¹ · AB · IMP · CAES · AVG | SIBI · ET | SEXTIAE · L · F · NERVLAE ·
5 VXORI | OPT · CVM · QVA · A · PVERITIA | SINE · OFFENSA · VIXIT ·
ANNIS · XXXI

*Neapoli. I. Neap. 2614 ad exempla antiqua (Henz. 6158). — ¹) Sci-
licet: iudices.*

1242 DIs · MANIB | IVLIAE | DEMETRIAE | PRISCVS · AVG · L | PROC · IIII ·
P · AFR | ET · XXXX · GALLIAR¹ | CONIVG · SANCTISS

*Antii. Henzen 6648 qui descr. — ¹) Proc(urator) quattuor p(ublico-
rum) Africas et quadragesimae Galliar(um) cf. Marini Atti 2 p. 551.*

1243 TI · CLAVDIVS · AVG · LIB · BVCOLAS · PRAEGVSTATOR · TRICLINARC
(sic) | PROC · A MVNERIB · PROC · AQVAR · PROC · CASTRENSIS · CVM ·
Q · CLAVDIO | FLAVIANO · FILIO · ET · SVLPICIA · CANTABRA · MATRE ·
D · d

*Caere rep. Henzen 6337 qui descr. — De officiis cf. Friedlaenderum
Sittenges. 1 p. 177 sq.*

1244 P · PALPELLIVS · P · F · MAEC · CLODIVS | QVIRINALIS¹ · P · P² · LEG ·
XX TRIB · MILIT · LEG · VII | C P F³ PROC AVG⁴ PRAEF · CLASSIS
DEDIT

*Tergeste. Corp. V, 533 descr. Mommsenus. — ¹) Confert Mommsenus
Tac. Ann. 13, 30 ad a. p. C. 57: Clodius Quirinalis, quod praefectus
remigum qui Ravennae haberentur velut infimam nationum Italiam
luxuria saevitiaque afflictavisset, veneno damnationem anteiit. Pater
eius naturalis videtur fuisse P. Clodius Quirinalis miles legiones XV
Apollinaris tituli alterius Tergestini l. l. n. 540. ²) P(rimi)p(ilus).*

³⁾ *C(laudiae) P(iae) F(idelis).* ⁴⁾ *Nota provinciam non additam, quod inde ab saec. II non invenitur.*

1245 | COHORT · I · BREVCOR | TRIB · MIL · PROC | DIVI ·
TIT · ALEXAN|DRIAE · AGONOTETAE | CERTAMINIS · PENTA|HETERICI ·
BIS | EX · TESTAMENTO | DOMESTICI · LIB | HEREDES | C · CAECILIUS ·
FRONTO · ET | M · FLAVIUS · VRBANVS

Tarracone. Corp. II, 4136 ad exempla antiqua.

1246 T · FLAVIO · AVG | LIB · POLYCHRYSO | PROC · MONTIS · | MARIANI ·
PRAES|TANTISSIMO · | CONFECTORES · AERIS ·

Hispani. Corp. II, 1179 descr. Huebnerus et litteras optimas esse ait aevi Antoniniani, cui tamen nomen liberti refragari videtur (Or. 158).

1247 Q · PETRONIVS · C · F · PVp · MODESTVS · P · P · BIS | LEG · XII · FVLM ·
ET · LEG · I · ADIVRIC · TRIB · MIL · COH · V · FIG | TR · COH · XII ·
VRB · TR · COH · V · PR · PROC · DIVI · NERVAE · ET · IMP · CAES |
NERVAE · TRAIANI · AVG · GERM¹ · PROVIN · HISPANIAE · CITER · AS-
5 TVRIAE · ET | CALLAECIARVM · FLAMEN · DIVI · CLAVDI dedit · IDEM-
QVE · DEDICAVIT

Tergeste. Corp. V, 534 descr. Mommsenus quas supersunt, quas perierunt inclinatis dedi. — ¹⁾ Positus igitur est titulus inter a. 98/102, cum Traianus nondum Dacicus appelletur.

1248 CN · OCTAVIUS · TITINIUS CAPITO¹ | PRAEF · COHORTIS · TRIB · MI-
LIT · DONAT | HASTA · PVRA · CORONA · VALLARI · PROC · AB | EPIS-
TVLIS · ET · A PATRIMONIO² · ITERVM · AB | EPISTVLIS · DIVI · NER-
VAE · EODEM AVCTORE | EX · S · C · PRAETORIIS · ORNAMENTIS · AB ·
5 EPISTVL | TERTIO · IMP · NERVAE · CAESAR · TRAIANI · AVG GER³ |
PRAEF · VIGILVM · VOLCANO · D · D⁴

Romae. Kellermann vigiles n. 7 qui descr. (Orell. 801). — ¹⁾ Cf. Plin. ep. 1, 17, 1. 5, 8, 12. Mommsen Hermes 3 p. 37. A Plinio vocatur Titinius Capito. ²⁾ Domitiani nomen consilio tacetur. ³⁾ Procuratio ab epistulis perpetuum officium est sed finitur morte Imperatoris, qui id administrandum mandavit; itaque Capito cum ab epistulis fuisset Domitiano, Nervae, Traiano toties scribit id se iterasse, quoties principem mutasset. Cf. Mommsenum Mon. Anc. p. 127. Procuracionem a patrimonio per aliquod tempus cum altera procuracione videtur coniunxisse. ⁴⁾ D(onum) d(at). — Titulus positus est inter a. 98/102 cf. ad. n. 1247.

1249a T HATERIO NEPOTI | ATINATI PROBO | PVBLICIO MATENIANO¹ | COS
PONTIF TRIVMPHALIB | *ornamentis honorato ab imp*²

1249b t. haterio . . . fil. nepoti³ . . . | . . . primipilo · PRAEFecto | coAORTIS · TRIB ·
MILLIum | pRAEF · EQVIT · CENSITOrI | BRITTONVM · ANAVIONens⁴ |
PROC · AVG · ARMENIAE · MAIOR⁵ | LVDI · MAGNI · HEREDITATIVM |
ET · A · CENSIBVS · A · LIBELLIS · AVg | PRAEF · VIGILVM · PRAEF ·
⁵ AEGYPti⁶ | M · TAMINIVS · CRI |

Fulgintii (Fuligno) in duabus basibus gemellis. Borghesi Opp. 5 p. 3 descr. Mommsenus. Supplevit Borghesius et commentatus est l. l. —

¹) In actis fratrum Arvalium anni 118 et 120 commemoratur vocaturque T. Haterius Nepos; magister Arvalium fuit a. 121 cf. Henzenum Scavi nel bosco dei frat. Arv. 1868 p. 65 sq. ²) Traianus videtur splendendus esse, nam post eum imperatorem triumphalia ornamenta privatis hominibus data non sunt cf. Borghesium l. l. ³) Lapis supra fractus est, itaque quot versus perierint non perspicitur; litterae paullo recentiores videntur esse quam in praecedente. Borghesius hunc Nepotem filium iudicaverat esse praecedentis quod nullo modo ferendum; consulis enim filius in honoribus equestribus stare non potuit; frater potius videtur esse cf. Henzenum Scavi l. l. Nominis restitutio certa videtur esse ex titulo gemello et ex praefectura Aegypti. ⁴) Cf. Bull. inst. arch. 1867 p. 39. ⁵) Inter a. 114/117, illo enim anno Armenia a Traiano provincia facta est, hoc ab Hadriano regibus reddita cf. Borghesium l. l. ⁶) A. 121, quo Memnonem die 12 Febr. audivit.

1250 L · BAEBIVS · L · F | GAL · IVNCINVS | PRAEF · FABR · PRAEF | COH ·
III · RAETORVM | TRIB · MILIT · LEG · XXII | DEIOTARIANA¹ | PRAEF ·
ALAE · ASTYRVm | PRAEF · VEHICVLORVM | IVRIDICVS · AEGYPTI
Messanae. Smetius f. 84', 6 (Grut. 373, 4). — ¹) *Legio Deiotariana a Traiano videtur sublata esse cf. Grotfendius apud Pauly R. E. 4 p. 899, quare vix eius imperio posterior inscriptio est, nec tamen vetustior, cum praefecti vehiculorum a saeculo primo alieni videantur esse cf. Henzenum Ann. 1857 p. 57.*

1251 L · BAEBIO · L · F · gAL · AVRELIO | IVNCINO¹ · PROC · HEREDIT | PROC ·
AVG · PRAEF · PROV · SARD² · | PRAEF · VEHICVL · AD HS · CC³ | PRAEF ·
VEHICVL · HS · C | PROC · AD · ANNONAM · OSTIS | AD · HS · iX · PROC ·
BIBLIOTHEC | AD · HS · iX · LAVRENTi | LAVINATIVM | Q · MONIANVS ·
⁵ POLLIO | DEC · ET · STRATOR · EIVS | V · F · PRAESIDI · RARISSIMO
Calari in Sardinia. Muratori 682, 4. Traditur: v. 1 BALBIO CAL, v. 3.
4 HS · IX; BIRLOTHEC; LAVRENT · II; v. 5 V · F videtur corruptum. —

¹⁾ *Filius videtur esse praecedentis.* ²⁾ *Cf. Mommsenum Hermes 2 p. 111 n. 2 Hirschfeld Philolog. 1869 p. 57.* ³⁾ *Hic versus fortasse interpolatus est cf. Hirschfeld l. l.*

1252 T · FLAVIO · T · F · QVIR · MACRO | II VIR · FLAMINI PERPETVO AM-
MAEDARENSIVM | PRAEF · GENTIS MVSVLAMIO|RVM CVRATORI FRV-
MENTI | COMPARANDI IN ANNONAM | VRBIS FACTO A DIVO NERVA
TRA|IANO PROC · AVG · PRAEDIORVM | SALTVM IIPONIENSIS¹ ET
⁵ THEVESTINI | PROC · AVG · PROVINCIAE SICILIAE | MVNICIpes MVNICIPI
Kalamae. Renier n. 2715. — ¹⁾ [Hip]ponensis? Renierus.

1253 | PROC | imp · CAESARIS TRANI (*sic*) HADRIANI | aug · AD
DIOECESIN · ALEXANDR · | pROC · BIBLIOTHECAR · GRAEC · ET | LATIN ·
AB · EPIST · GRAEC · PROC · LYC | PAMP · GALAT · PAPHL · PISID · PONT |
PROC · HEREDIT · ET · PROC · PROvin|CIAE · ASIAE · PROC · SYRIAE | HER-
⁵ MES · AVG · LIB · ADIVT | EIVS | H · C¹
Ephesi. Corp. III, 431 descr. Waddingtonus. — ¹⁾ H(onoris) c(ausa).

1254 SEX · CORNELIO | SEX · F · ARN · DEXTRO | PROC · ASIAE · IVRIDICO ·
ALE|XANDRAE · PROC · NEASPO|LEOS · ET · MAVSOLEI¹ · PRAEF · | CLAS-
SIS · SYR · DONIS · MILITA|RIB · DONATO · A · DIVO · HADRI|ANO · OB ·
BELLVM · IVDAICVM | HASTA · PVRA · ET · VEXILLO² | PRAEF · ALAE ·
⁵ I · AVG · GEM · CO|LONORVM · TRIB · LEG · VIII · AVG · | PRAEF · COH ·
V · RAETORVM | PRAEF · FABRVM · III · PATRONO | COLONIAE | P ·
BLAESIVS · FELIX · 2 · LEG · II · TRA|IAN · FORT · ADFINI · PISSIMO |
OB · MERITA 5

*Saldis. Renier n. 3518 qui descr. (Henz. 6924). — ¹⁾ Scilicet Alexan-
driae cf. n. 1257. ²⁾ A. 135.*

1255 DIS · MANIB | L · DOMITIO · L · F · QVIR · ROGATO · PONTIF | MINORI ·
PROC · AVG · PROVINC · DALMAT | PROC · MONETAЕ · AVG · AB EPIS-
TVL · LVCII | AELII · CAESARIS¹ · PRAEF · EQ · ALAE · I · ARA|VACORVM ·
TRIB · MIL · LEG · VI · VICTRIC | PRAEF · COH · I · FL · EQVITATAE ·
⁵ PRAEF · COH · I | DALMATAR · ACCENSO · VELATO | DOMITIA · VE-
NVSTA · MARITO · OPTIMO | ET · SIBI

Romae. Orell. 2153 descr. Henzenus. — ¹⁾ A. 137.

1256 L · VALERIO · L · F · QVIR · PROCVLO | PRAEF · COHORT · IIII · TRACHVM
(*sic*) | SYRIACAE · TRIB · MILIT · LEGION|IS · VII · CLAVDIAE · P · F · . . .
. | PRAEF · CLASSIS · ALEXANDRIN | ET · POTAMOMYLACIAE¹ ·
PROC | AVG · ALPIVM · MARITVMAR | DELECTATORI · AVG · PRO . . .²

5 *proc.* PROVINC · VLTER³ · HISPAN | BAETIC · PROC · PROVINC · CAP | PA-
DOCIAE⁴ · PROC · PROVINCIAE | ASIAE · PROC · PROVINCIARVM · TRIVM |
*gallia*R · *proc.* a *ratiōib.* AVG | *prae*F · *ann*ON⁵ · *prae*f. *aegypti*⁶ R · P | MA-
LACIT · PATRONO | D · D

Malacae. Corp. II, 1970 ad exempla antiqua non optima, lectio tamen nunc curis Grotefendii (*Ztschr. f. Alterth. Wiss.* 1835 p. 305 sq.) Henzenii (n. 6928 et p. 522) Renieri (*Mél. d'épigraphie* p. 86 sq.) Huebneri l. l. expedita satisque certa est. — ¹) De Potamophylacia cf. Henzenii adnotationem l. l., qui eam stationem esse putat frumentariorum, speculatorum, portitorum in Nilo flumine ad $\sigma\chi\epsilon\delta\iota\alpha\upsilon$ agentium (cf. Strab. 17, 1, 16 p. 800; 41 p. 813 Phot. bibl. p. 447 ed. Bekker), quorum praefectura praefecto classis Alexandrinae mandata erat. ²) Quid supplementum sit non perspicitur. ³) Traditur: VLTERIS et VETERIS; veteris retinuit Huebnerus, ulter(ioris) vel ulterioris scribendum iudicat Mommsenus. ⁴) Traditur CAR | TAG · GAL et CAP | PADOCIAE; hoc scripsit Huebnerus, Mommsenus: CAPP(adociae) PA | FLAG(oniae) GAL(atiae). ⁵) A. 144 cf. Grut. p. 255 n. 1—3. ⁶) Cf. alterum titulum Malacitanum Corp. II, 1971: VALERIAE · C · F | LVCILLAE | L · VALERI · PROCVLI | PRAEF · AEGYPTI | R · P · MALAC

1257 C · IVL · C · F | L QVIR | CELSO MAXIMIANO | ADLECTO ANNO-
RVM QVATTVOR | IN AMPLISSIMVM ORDINEM | AB IMP T AELIO
HADRIANO | ANTONINO AVG PIO P · P

C · IVL · C · F | L QVIR · CELSO | A LIBELLIS · ET CENSIBVS |
5 PROC PROVINCIAR LVGVD ET AQVITANIC | PROC PATRIMONI PROC XX
HEREDITAT ROMAe | PROC NEASPOLEOS ET MAVSOLEI ALEXANDRIAE
PROC | XX HEREDITAT · PER PROVINCIAS NARBONENSem | ET AQVI-
TANICAM DILECTATORI PER AQVITANICAE | XI POPVLOS CVRATORI
VIAE LIGNARIAE TRIVMPHAIis |

10 APPIANVS · AVG · LIB · TABVL · RATION · FERRAR

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 246 qui delineavit.

1258 L · DVDISTIO · L · F · VOLt | NOVANO | PONTIF · LAVRENTINORVM |
ORN · FLAMIN · COLON · AQVENS | EXORN¹ · PRAEF · ALAE · HISPANAE |
ADIVTORI · AD CENSVS · PROVINc² | LVGVDVNENS · PROC · AVG · AL-
PIVM | COTTIAN · DVDISTI · EGLECTVS · ET | APTHONETVS (sic) · PA-
TRONO · OPTVMO

Massiliae. Herzog Gall. Narb. p. 129 n. 609 qui descr. (Orell. 2156). —

¹) Pontif(icatu) Laurentinorum orn(ato), flamin(atu) colon(iae) Aquen-
s(ium) exorn(ato). ²) PROVINO in lap.

- 1259** . . quINTILIO¹ · C · FIL | adlecto in amplissimum ORDINEM
INTER PRAETORIOS IVDICIO² | ab epis-
TULIS · LATINIS · PROCVRATORI · SVMMARVM · RATIONVM | procuratori
provinciae ASIAE · IVRIDICO · ALEXANDRAE · AB EPISTVLIS³ |
5 procuratori provinciae MACEDONIAE · AB COMMENTARIIS · CORNELI · RE-
pentini | praefecti praetorio⁴
*Romae rep. in ruinis villae Quintiliorum (Dio 72, 5, 13). Memoriae
Inst. arch. II p. 286 descr. Henzenus et commentatus est l. l. — ¹) Ita
supplendum esse ex loco quo basis reperta est conicit Henzenus. ²) Im-
peratorum Augustorum nostrorum scil. M. Aurelii et L. Veri, vel Imp.
Caes. M. Antonini Augusti excidisse videtur, vix divi Pii, nam nec ve-
risimile est Quintilium sub Pio iam in senatum adlectum esse nec verba
lacunam explent. ³) Quid in lapide fuerit non perspicitur, vix ab
epistulis Graecis, fortasse ab epistulis latinis adiutori vel tale quid
cf. l. l. p. 290. ⁴) Supplevit Borghesius ex tubo plumbeo Marini Ar-
val. p. 550 SEX · CORNELIO · REPENTINO · PR · PR · C ; praefectus prae-
torio fuit sub finem imperii Pii vel initium Marci cf. Fronto ad amic. 2, 4
Vit. Pii 8 (ubi legendum putat Borghesius: in cuius demortui locum
duos praefectos substituit Cornelium Repentinum et Furium Victori-
num cf. vit. Marci c. 14).*

1260 a T · VARIO · T · FIL | CLEMENTI · CL · CEL | PROC · AVG · PROVINCIAE |
RAETIAE · MAVRETAN | CAESARENSIS¹ (sic) | LVSITANIAE · CILICIAE |
PRAEF · AL · BRITANNICAE · MILIAR | PRAEF · AVXILIARIORVM · TEM-
PORE | EXPEDITIONIS · IN · TINGITANAM | MISSORVM² | PRAEF ·
5 EQ · ALAE · II · PANNONIORVM | TRIB · LEG · XXX · VLP · PRAEF · COH ·
II | GALLORVM · MACEDON | VALER · VRBANVS | LICIN · SECVNDI-
NVS | DECVRIONES | ALAR · PROVINC · MAVRETAN | CAESARENSIS

1260 b T · VARIO · CLEMENTI · PROC | PROVINCIAE · BELGICAE | GERMA-
NIAE · SVPERIORIS · GERMANIAE | INFERIORIS · RAETIAE · MAVRETA-
NIAE · CAESARENSIS | LVSITANIAE · CILICIAE · PRAEF · EQ · AL · BRITAN-
NIC · MILIAR | PRAEF · AVXILIORVM · IN MAVRETANIAM · TINGITA-
5 NAM · EX | HISPANIA · MISSORVM · PRAEF · EQ · AL · II · PANNONIOR ·
TRIB · MIL | LEG · XXX · V · V · PRAEF · COH · II · GALLORVM · MACE-
DONICAE | CIVES · ROMANI · X · ITALIA · ET · ALIIS · PROVINCIIS | IN ·
RAETIA · CONSISTENTES

1260 c T · VARIO · CLEMENTI | AB EPISTVLIS · AVGVSTOR³ | PROC · PRO-
VINCIAE · BELGICAE · ET · VTRIVSQ · GERM | RAETIAE · MAVRET · CAE-
SARENSIS | LVSITANIAE · CILICIAE | PRAEF · EQVIT · AL · BRITANNICAE ·

MILIAR | PRAEF · AVXILIORVM · IN MAVRET · TINGITAN | EX HISPANIA · MISSORVM · PRAEF · EQVIT · AL · II · | PANNONIORVM · TRIB · LEG · XXX · V · V · PRAEF | [PRAEF] COH · II · GALLORVM · MACEDONICAE | CIVITAS · TREVERORVM | PRAESIDI · OPTIMO
 5 Celeiae (Cilli) in Norico. Corp. III, 5211. 5212 (Orell. 485) 5215 descr. Mommsenus. Cf. fragmenta n. 5213. 5214. 5216 ad eundem virum spectantia, quorum n. 5214 posuisse videntur publicani vel conductores publicorum in Raetia consistentes, n. 5216 patroni causarum provinciae Mauretaniae Caesarensis. — ¹⁾ A. 152 cf. supra n. 785. ²⁾ Cf. vit. Pii c. 5 Pausan. 8, 43. ³⁾ Marci et Veri, itaque a. 161/169.

1261 SEX · IVLIO · SEX · F · QVIR · POSSESSORI | PRAEF · COH · III · GALLOR · PRAEPOSITO · NVME|RI · SYROR · SAGITTARIOR · ITEM · ALAE · PRIMAE · HISPANOR · CVRATORI · CIVITATIS · ROMVLENSIVM · M · AR|VENSIVM ¹ · TBIBVNO · MII · leg · XII · FVLMINATAE | CVRATORI · COLONIAE · ARCENSIVM ² · ADLECTO | IN DECURIAS · AB OPTIMIS · MAXIMISQVE | IMP · ANTONINO · ET · VERO · AVGG · ADIV|TORI · VLPII · SATVRNINI · PRAEF · ANNON | AD OLEV · AFRVM · ET · HISPANVM · RECEN|SENDVM · ITEM · SOLAMINA · TRANSFE|REND · ITEM · VECTVRAS · NAVICVLA|RIS · EX · SOLVENDAS · PROC · AVGG · AD | RIPAM · BAETIS · SCAPHARII · HISPANLEN|SES · OB INNOCENTIAM · IVSTITIAM|QVE · EIVS SINGVLAREM
 10 Hispali (Sevilla). Corp. II, 1180 ad exempla antiqua. (Henz. 6522). — ¹⁾ M(unicipii) Arvensium. ²⁾ Arca Caesarea est Phoeniciae.

1262 L. nicomedes l. caesaris l. ¹ qui et CEIONIVS · ET · AELIVS · VOCITATVS · EST · L · CAESARIS · FVIT · A CVBICVLO · ET · DIVI · VERI · IMP · NVTRitor | a divo antonino pio sacERDOTIO · CAENINIENSI · ITEM · PONTIF · MIN · EXORNATVS · AB EODEM · PROC · AD SILIC · ET PRAEF · VEHICVL ·
 5 FACTVS · ET · AB · IMP · ANTONINO | VS ² · EI · INIVNCT · HASTA · PVRA · ET · VEXILLO · ET · CORONA · MVRALI · DONATVS ² · PROC · SVMMARVM · RAT · CVM · CEIONIA · LAENA · VXORE · SVA · HIC · SITVS

Prope Romam rep. Ann. Inst. arch. 1857 p. 88—89 descr. Henzenus et restituit. — ¹⁾ Nutritorem Veri Nicomedem appellatum fuisse docet Spartianus Vit. Veri c. 1. Vix recte Henzenus supplet L. Aurelius L. Caesaris l. Nicomedes cet. ²⁾ Quid lateat non adsequor; fuit fere: et ab Imperatore Antonino, cura illius rei (commeatus vel tale quid) ei iniunct(a), hasta pura cet. donatus.

1263 PRO · SALVTE · ET | REDITV · IMP · ANTONINI · AVG · FAVSTINAE | AVG · LIBERORVMQVE | EORVM · ARAM · SANCTAE | ISIDI · NVMINI ·

SARAPIS | SANCTO · SILVANO · LARIB | C · POMPONIVS | TVRPILIANVS |
 PROC · AD OLEV · IN GALBAE | OSTIAE · PORTVS · VTRIVSQVE · D · D
*Ostiae. Orelli 1888 descr. Nibbyus. — Posita videtur a. 175 antequam
 Imperator in orientem proficisceretur cf. Prellerum, Ber. d. Saechs. G.
 d. W. 1849 p. 20 n. 108.*

1264 M · AVR · AVG · LIBER | MARCIONI · PROXIMO | RATIONVM PROC |
 MARMOR · M · PROC | PROV · BRITANNIAE | PROC · SVMMI CHORAG |
 PROC · PROV FRYG | SENECIANVS COLLIB · | · EX TABVLAR · | H · C¹
*Tricomiae (Kaimaz) in Phrygia. Corp. III, 348. — ¹) H(onoris)
 c(ausa).*

1265 PETRONIAE | SABINAE | FILIAE | L · PETRONI · SABINI | P · P · BIS¹ |
 PROCVRATOR · AVGG | RATIONIS · HEREDITATIVM | ITEM · PROVIN-
 CIAE | NARBONENSIS | PATRON · COLONIAE | DECVRIONES
*Anconae. Smetius f. 77, 7 qui descr. (Grut. 451, 3). — ¹) P(rimi)-
 p(ili) bis. De primipilatu iterato cf. Mommsenum ad Corp. V, 867.
 Suscepiisse videntur primipilatum alterum eumque imaginarium ita, ut
 non denuo ordinem ducerent, sed nomen tantummodo iterum susciperent,
 ii qui militiis equestribus functi privilegiis frui cuperent, quibus milites
 ex primo pilo honeste dimissos usos esse notum est. Itaque primipili bis
 titulo nihil aliud significatur, quam primipilaris ordinis hominem fuisse.*

1266 T · APPAEO T · F · VEL | ALFINO SECVNDO | PROC · AVGVST · XX
 HERED | PROC · ALPI · ATRECTIANAR | PRAEF · VEHICVL · SVB · PRAEF ·
 CLASS · PRAET · RAVENN · PR | ALAE · I · AVG · THRAC · TRIB · COH | I
 AELIAE BRITTON · PRAEF | COH · IIII GALLOR · PATRON · COLON ·
 5 FLAMINI DIVOR | OMNIVM AVGVRI | II VIR · QVINQ · BIS | OB MERI-
 TA EIVS | D · D

Firmi. Orelli 2223 descr. Henzenus.

1267 Q · CAICILIO | CISIACO · SEPTICIO | PICAI · CAICILIANO | PROCVR ·
 AVGVSTOR · ET | PRO · LEG · PROVINCIAI | RAITIAI · ET · VINDELIC |
 ET · VALLIS · POENIN · AVGVRI | FLAMINI · DIVI · AVG · ET · ROMAI |
 C · LIGVRIVS · L · F · VOL · ASPER | C · COH · I · C · R · INGENVOR
*Veronae. Corp. V, 3936 descr. Mommsenus (Orell. 488). — Nota ti-
 tulum aetatis Frontonianae (Augusti enim sine dubio Marcus et Verus
 sunt) antiquitatem lingua affectantem.*

1268 M · CAMPANIO | M · FIL · M · NEP · PAL | MARCELLO¹ | PROC · AVGVSTO-
 TOR | AD MEVRIVM | ALEXANDR² · PROC · | PROVINC · CYPRI · |

PRAEF · EQ · ALAE · PARTH · | TRIB · COH · PR · HEMESEN | PRAEF ·
COH · III · BREVCOR · | in provincia · CYPRO

Capuae. I. Neap. 3596 descr. Mommsenus. — 1) Arus Capuae libertus videtur fuisse, unde Marcellus Campanii nomen tribunque Palatinam habet. 2) Officium alibi non commemoratur.

1269 TIB · ANTISTIO · FAVS | TI · FIL · QVIRINA · MARCI | ANO · DOMO · CIR-
CINA s | PRAEF · COH · II · HISPANAE s | TRIB · LEG · XV · epOLLINARIS |
PIAE · FIDELIS · prAEFFECTO · A | LAE · SVLPICIAE · C · R · SECVN s | DVM ·
MANDATA · IMP · DO | MINOR · NN · AVGG · INTE | GERRIM · ABSTINENTIS-
5 SIM | QVE ¹ · PROCVR · TRES · PROVINc | GALLIAE · PRIMO · VMQVAM ·
EQ · R s A CENSIBVS · ACCIPI | ENDIS · AD · ARAM · CAESA | RVN · STATVAM ·
EQVESREM · PONENDAM · CENSVE s | RVNT

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 269 qui delineavit. Litterae sunt fere saeculi secundi exeuntis. (Henz. 6944). — 1) Severi, ut videtur, et Caracallae; nam Marci et Veri aetati haec imperatorum appellatio non convenit.

1270 TI · CL · PRISCIANO | PROC · AVG | PROC · PROVINCIAE | PANNONIAE |
SVPERIORIS | PROC · REGNI NORICI | PROC · XX HEREDITATVM | PROC ·
PROVINCIAE ¹ | Q · · N · · · IO | RIVS · SEVERVS | PRAEF · COH |
SIGAMBRO | RVN · PRAEPO | SITVS · CLAS | SIBVS

Caesareae. Renier n. 3889. — 1) Scil. Mauretaniae Caesareensis.

1271 C · IVNIO · C · F · QVIR | FLAVIANO | PRAEF · ANNONAE | PROC · A RA-
TIONIBVS ¹ · PROC | PROVINCIA RVN · LVGDVNENSIS | ET · AQVITANI-
CAE · PROC · HEREDITAT | PROC · HISPANIAE · CITERIORIS | PER · ASTV-
RICAM · ET · GALLAECIAM ² | PROC · ALPIVM · MARITIMARVM | PROMA-
5 GISTRO · XX · HEREDITATIVM | TR · MIL · LEG · VII · GEM · PONTIF ·
MINORI | MERCATORES · FRVMENTARI | ET · OLEARI · AFRARI

*Romae. Smetius f. 68, 1 qui descr. (Grut. 426, 5. Orell. 3331). — 1) Post Hadrianum igitur titulus positus est cf. Friedlaender Sitten-
gesch. I p. 160. 2) Non ante Antoninorum aetatem cf. Marquardt 3, 1
p. 83. — Saeculi tertii omnino desunt vestigia.*

1272 L · MARIO · L · F · QVIR · PERPETVO ¹ | PONTIFICI ² | PROCVRATORI s
PROVINCIA RVN | LVGDVNENSIS · ET · AQVITANICAE | PROCVRATORI
STATIONIS HEREDITAT | PROCVRATORI · XX · HEREDITATIVM | PRO-
CVRATORI s PATRIMONI | PROCVRATORI s MONETAE | PROMAGISTRO
5 HEREDITATIVM | Q · MARCIVS · DONATIANVS s EQVES | CORNICVLA-
RIVS EIVS

Lugduni. Boissieu p. 236 qui delineavit. (Henzen 6642). — 1) Pater videtur esse Mariorum Perpetuorum supra n. 1203. 1204. 2) Sc. minori.

1273 T · FLAVIO · T · F · GERMANO | CVRATORI · TRIVMPHI · FELICISSIMI |
 GERMANICI · SECVNDI ¹ *imp. m | aureli commodi antonini aug. pii . . .* |
 ² EXORNATO | SACERDOT · SPLENDIDISSIMO ·
 PONTIF · MINOR · | PROC · XX · HER · PROC · PATRIMONI · PROC ·
 5 LVDI | MAGNI · PROC · LVDI · MATVTINI · PROC · PECVNI|ae . . . ³
iniVNCTO ⁴ · SIBI · OFFICIO · VIARVM | *sterNENDARVM* · VRBIS · PARTI-
 BVS · DVABVS | *proc. XX* · HER · VMBRIAE · TVSCIAE · PICENI |
 IS ⁵ · CAMPANIAE · PROC · AD · ALIMENTA | *lucaniae dRVTI* ⁶ · CA-
 LABR · ET · APVLIAE | CVR VM · TECTORVM · OPERVM · PVBL |
 10 AED · II · VIR · FLAM · DIVI · AVG | II · VIR · Q · Q · PATRONO ·
 COLONIAE | CERDO · LIB · PATRONO · INCOMPARABILI | CVM · FLA-
 VIS · MAXIMINO · ET · GERMANO | ET · RVFINO · FILIS · EQVO · PVBL ·
 ORNATIS | L · VALERIVS · ZABDAE · MERCATORIS | VENALICI · LIB ·

ARIES

*Prope Praeneste. Smetius fol. 80', 7 qui descr. Interpolatam dat Gru-
 ter 411, 1. — 1) A. 180. 2) Quae cognomina Commodus hoc titulo
 habuerit definiri non potest, cum quo anno positus sit non constet.
 3) Post pecuniae fortasse nihil deest. 4) DEFVNCTO traditur; emenda-
 vit Mommsenus. 5) Procul dubio in lapide fuit SAMNII. 6) . . RVTI
 traditur. Supplevi ad n. 1280. 1294.*

1274 CN · POMPEIO · SEX · F | QVIR · HOMVLLIO | AELIO GRACILI CAS-
 SIANO LONGINO | PP · BIS LEG · II · AVG · ET · LEG · X · FRETENS |
 TRIB · COH · III · VIG · TRIB · COH · X · VRB | TRIB · COH · V · PR ·
 DONIS · DONATO · AB | IMP · TORQ · PHAL · ARMILL · COR · AVR |
 5 HAST · PVR ¹ · PROC · AVG · PROVINCIAE | *BritANNIAE* · PROC · AVG ·
 PROVINC | DVARVM · LVGVD · ET · AQVIT · PROC | AVG · A RATIONI-
 BVS | HEREDES

*Romae. Kellermann vig. n. 36 qui descr. — 1) Corona aurea, hasta
 pura primipilus tribunusve, torquibus phaleris armillis donatus videtur
 esse ante primipilatum, munera enim militaria hoc minora, quibus certe
 functus est Pompeius, in titulo tacentur. Imperator, cuius nomen prae-
 termissum est, fortasse Commodus est, cuius aetati titulus optime conve-
 nit; sine dubio ad saec. II pertinet, ante Hadrianum enim procuratores
 a rationibus, post Caracallam dona militaria non inveniuntur.*

1275 M · AQVILIO · M · F | FABIA · FELICI ¹ | ACENSVS · EQVIT · ROMAN ² |
 PRAEF · CL · PR · RAVENNAT · | PROC · PATRIM · BIS · PROC · HERED |
 PATRIM · PRIVAT ³ · PROC · OPER · PVB | PRAEF · VEXILLAT · P · P ·

LEG · XI · CL · | 7 FR⁴ · PATRON · COL · OB · MER · EIVS · | ANTIAT ·

5

PVBL

Antii. Kellermann vigiles p. 71 n. 282 qui descr. (Or. 3180). — ¹) Ad eum, tunc (a. 193) procuratorem operum publicorum, litterae datae sunt rationalium infra n. 2840. Eundem esse atque Aquilium centurionem notum caedibus senatoriis (Spart. Jul. 5 Sev. 5 Pesc. 2) Mommsenus coniecit in Savigny's Ztschr. für gesch. Rechtsw. XV p. 338 sq. ²) Conferendus videtur primus umquam eques Romanus a censibus accipiendis eiusdem fere aetatis supra n. 1269. ³) Num proc(uratori) patrim(onii) bis (i. e. provinciarum duarum), proc(uratori) hered(itatium) patrim(onii) privat(i) legendum sit, ideo valde dubito, quia praeterea procurator hereditatium patrimonii adhuc innotuit nullus neque ullus inter administrationem hereditatium patrimoniique perspicitur nexus; itaque equidem credere malim, Aquilium primum fuisse procuratorem patrimonii privati, qui postea dicitur procurator rationis privatae, deinde post procuraturam hereditatium procuratorem patrimonii, PROC autem ante PATRIM · PRIVAT quadratarii culpa excidisse. Tempore posteriore patrimonii a privatarum procuratura omnino diversa erat nec qui alteram post alteram susceperat vocabatur procurator patrimonii iterum; sed Aquilius cum curator operum publicorum fuerit a. 193, omnium videtur primus rationi privatae praefuisse a Severo demum institutae (Vit. Sev. c. 12), neque veri est dissimile, Severum eam ita instituisse ut procuratores duos faceret patrimonii, alterum qui vetus domus Augustae, alterum qui novum patrimonium ex bonis inprimis senatorum occisorum ab imperatore comparatum administraret ita, ut uterque esset patrimonii procurator, recentioris tamen dignitateque minoris titulo adderetur privati. [Procurator hereditatium patrimonii privati poterit dici is, ad quem spectabat cura hereditatium propter ius patronatus imperatori delatarum. TH · M.] ⁴) Centurioni fr(umentariorum).

1276 I. gabINIO · L · F · TER | cosmianO¹ · TRIB · LEG · VI | . . . FLAM · PONT · P · COL² | macrini herMOGENIANI · C · V · PRO|consulis · AFRIC · CONSO · CERO · PAT | . . gabini teR · ASPRI · PON³ · AVGVR | a patrimonIO · AVGG · NN⁴ · ET · GRAPH⁵ | imp. antoniNI · PATRONO · COL · TRI|dent. avo . . .

5 gabINI · VINDICIS · POMPE|iani patr. eT · CVR · RERV · PVBL | munic. priverNAT · ET · INTERAMN | lirenat. adVOK · SPLENDID · COLON | . . .

venafraNOR · ET · CASINATIVM | quod operib. PVB · NON · SOLVM | servan · diS · VERVM · ET · AVGEN|dis · omnem SOLLICITVDINEM | intenderis FOR · MAMQ · AQVAE | ductus diuINA⁶ · INCVRIA · CON|lapsam · singVLARI · IN ·

10 NOCEN|tia · afflictiS · REIP · VIRIBVS · RES|tverit | interamnaTES · LIRE · NATES | patr. et cur. R · P · SVAE

Venafri. I. Neap. 4618 descr. Garruccius, rest. Mommsenus (Henz. 6517).

1276a LABERIAE | POMPEIANAE · C · F⁷ | CONIVGI · m · MACRINI | VINDICIS ·
HEMOGONI | ANI · C · V · ET · CONSVLARIS | OB · RARISSIMAM · PRAECI-
PVAMQVE · AC · MVNIFICAM | EIVS · IN · SE · LIBEROSQVE | ADFFECTIO-
NEM | PIETATEMQVE | L · GABINIVS · COSMIANVS¹ | PONTIF · PAT ·
⁵ COL · ET · A · MI | LITIIS · CONSOCER | L · D · D · D

Venafri. I. Neap. 4619. — ¹) *Borghesius filium censet esse Macrinii*
Vindicis praefecti praetorio M. Aur. Augusti. ²) *P(atrono) col(oniae).*
³) *Pon(tificis).* ⁴) *Severi et Caracallae.* ⁵) *Graph(ei) i. e. γραφῆως*
pro ab epistulis Graecis dictum esse putat Borghesius. ⁶) *INI*
traditur. ⁷) *C(larissimae) f(eminae).*

1277 VLPIO PROC · AVG *prov* | DAC · APVL · A · V · P · ITEM |
PROC · PROV · POROL¹ · SVB | PRAEF · ANNON · SACRAE | VRBIS ·
PRAEP · LEG · VII · GEM · | *Getic*² · ITEM · PROC · STAT · | PRIVAT ·
PER · TVSCIAM · ET | PICENV · ITEM · PROC · AD | BONA · PLAVTIANI ·
⁵ TRIB | MIL · LEG · II · PART · *Getic* | PRAEP · VEXILL · AVXILIAR | PANN ·
INFER · PRAEF · COH | VII · BREVCOR | SISCIVS · VALERIVS · γ · | LEG ·
XIII · GEM · *getic* | PATRONO · OPTIMO

Sarmizegetusae in Dacia. Corp. III, 1464 descr. Mommsenus. — ¹) *Pro-*
c(uratori) Aug(usti) prov(inciae) Dac(iae) Apul(ensis) a(genti) v(ices)
p(raesidis), item proc(uratori) prov(inciae) (Daciae) Porol(issensis).
²) *Positus igitur est titulus a. 211/212.*

1278 D M | Q · VAL · Q · F · POSTIMIO | ROMVLO · PATRI · DVL | CISSIMO ·
EQVO · PVBLI | CO · PROC · AD · BONA | DAMNATORVM | PROC · AD ·
ALIMENTA | CONSILIARIO · AVGG | Q · POSTIMIVS · ROMVLVS | FI-
LIVS · ET · NEPOTES

Romae. Smetius f. 96, 8 qui descr. (Grut. 458, 7 Or. 3190).

1279 P · MAGNIO · Q · F · QVIR · RVFO · | MAGONIANO · TR · MIL · IIII · |
PROC · AVG · XX · HER · PER · HISP · BAET · | ET · LVSITAN · ITEM ·
PROC · AVG · | PER BAETIC · AD · FAL · VEGET¹ · | ITEM · PROC · AVG ·
PROV · BAET · AD | DVCEN² · ACILI · PLEC³ · AMICO · OPTIMO | ET ·
⁵ BENE · DE · PROVINCIA · | SEMPER · MERITO · D · D

Osquae (El cerro de Leon). Corp. II, 2029 descr. Huebnerus. Litte-
ris elegantibus. — ¹) *Proc(urator) Aug(usti) ad Fal(ernas) veget(andas),*
optime solvit Mommsenus: vites igitur Campanas per Hispaniam propa-
gandas curavit Magonianus. Cf. titulum sequentem. ²) *Ad ducen(a)*
scil. millia sestertium i. e. ducenarius. Cf. n. 1286. ³) *Acili(a) Ple-*
c(usa) cf. Corp. II, 2016—2020.

- 1280** L · COMINIO · VIPSANIO · SALVTARI | DOMO · ROMA · P · V¹ · A COG-
 NI·TIONIB | DOMINI · N̄ | IMP · L · SEPTIMI · SEVERI · PER·TINAC | AV-
 GVSTI² | PROC · PROV · BAET · PROC · CAPIEND · VEGET³ | PROC ·
 PROV · SICIL · PROC · ALIMENTOR | PER · APVLIAM · CALABRIAM · LVCA-
 5 NIAM | BRVTTIOS · SVBPROC · LVDI · MAGNI | OPTIMO · VIRO · ET ·
 INTEGRISSIMO | IRENAEVS · AVG · N · VER · DISP · PORTVS | ILIPENSIS⁴ ·
 PRAEPOSITO | SANCTISSIMO

*Ilipae (Alcalá del Río) in Baetica. Corp. II, 1085 descr. Hispani non-
 nulli (Henz. 6524). — ¹) P(erfectissimo) r(iro). ²) Marini Arc. p. 798
 Friedlaender Sittengesch. 1 p. 99 n. 2. ³) Traditur CAPIEND · VEGT vel
 CA . . . ND · VEG · ET vel CA . . . ND · VEC · ET. Idem officium latere videtur
 quod in praecedente dicitur PROC · AVG · PER BAETIC · AD · FAL · VEGET ·
⁴) Irenaeus Aug(usti) n(ostri) ver(na) disp(ensator) portus Ilipensis.*

- 1281** Q · COSCONIO · M · F¹ · FRONTONI | PRAEF · FABR · A · COS · ADLECTO ·
 PRAEF · COH · I | . . . TI · TRIB · MIL · LEG · I · ITAL · PROC · AVGG |
 AD · VECTIG · XX · HER · PER · PONTVM · ET · BITHYNIAM · ET · PON-
 TVM · MEDITERRANEVM · ET | PAPHLAGONIAM · PROC · AVGG · ITEM ·
 5 AD | VECTIG · XX · HER · PER · ASIAM² LYCIAM | PHRYGIAM · GALA-
 TIAM · INSVLAS · CYCLADAS · SVB · PRAEF · ANN · VRB³ · PROC | AVGG ·
 ET · PRAEF · PR · SARDINIAE | OPTIMO · ET · RARISSIMO PRAES | T ·
 SEMPRONIVS · VICTOR | OPTIO · PRAETORI

*Carali in Sardinia. Henzen 6940 descr. Della Marmora. Eiusdem
 alterum titulum gemellum refert Murat. 695, 1. — ¹) POLLIA addit tit.
 gem. ²) Pro ASIAM tit. gemellus PAMPHILIAM. ³) Inter praefecturam
 annonae et procuraturam Sardiniae titulus gemellus addit: PROC · AVGG ·
 AD VECTIG · PR · GALLIC i. e. pr(aediorum) Gallic(anorum), ubi tamen le-
 gendum videtur esse Gallianorum cf. n. 1292. — Titulus ad Severi et
 Caracallae aetatem videtur spectare nam nec post eam praefectus fa-
 brum nec ante eam subpraefectus annonae reperitur, conveniuntque ei
 procurator praediorum Gallicanorum et praefectus Sardiniae. Cf. Hirsch-
 feld Phil. 1869 p. 37. 51.*

70

- 1282** Q · ACILIO · C · F · PAPIR · | FVSCO · V · E¹ · PROC · AN·NONAE · AVGGG ·
 NNN² | OSTIENSIVM PROC OpeRIS THEATRI POMPeiani | FISC · AD-
 VOCATO · CODICI·LARI STATIONIS HEREDIA·TIVM ET COHAERENTIVM
 Cur | LAVRENTIVM · VICO · AVGVSTINORVM | SACERDOTI LAVRENTIVM |
 5 LAVINATIVM · RESP | MUNICIPI SEVERIANI | ANTONIAN·LIB · HIB · BVRE |
 ET PATRONO

Thibursici Bure. Guérin, voy. arch. II, 211 qui descr.; restituit Mommsenus Nuove mem. dell' Inst. p. 320 n. 1. — ¹⁾ V(iro) e(gregio). ²⁾ Scil. Severi, Caracallae, Getae; tertium G post Getae mortem a. 212 deletum est.

1283 C · OCTAVIO · PVDEN|TI · CAESIO · HONORA|TO · PROC · AVGGG | A · CENSIBVS | P · CORNELIVS | PKIMVS | D · alaE · THRAC | EX · stratore | elVS s | PRAESIDI · IN|NOCENTISSIMO

Caesareae. Renier n. 3893.

1284 L · IVLIO VICTORI | MODIANO · V · E · PROC | AVGGG · NNN · PER · NV|MIDIAM · V · A · PROC · TRAC|TVS · THEVESTINI¹ | FORTVNATVS VINDEX | ET · DIOTIMVS · AVGGG · | LIB · ADIVT · TABVL · | FVSAE (sic) AMORE EIVS · | SEMPER ET DIGNA|TIONE · PROTECTI

Cirtae. Renier n. 1833 qui descr. — ¹⁾ V(ices) a(genti) proc(uratoris) tractus Thevestini.

1285 M · AVRELIO · AVGG · LIB · PROSENETI | A CVBICVLO · AVG · | PROC · THESAVRORVM | PROC · PATRIMONI · PROC · | MVNERVM · PROC · VINORVM | ORDINATO · A DIVO COMMODO | IN KASTRENSE PATRONO PISSIMO | LIBERTI · BENE MERENTI | SARCOPHAGVM DE SVO · | AD-
5 ORNAVERVNT

In dextro sacrophagi latere super hippogrypum:

PROSENES RECEPVS AD DEVM · V · NON · MISSA NIA ·
PRAESENTE · ET · EXTRICATO · II · | REGREDIENS IN VRBE AB EXPE-
DITIONIBVS SCRIPSIT AMPELIVS LIB¹

Romae rep. Rossi Inscr. Christ. p. 9 n. 5 qui descr. (Henz. 6344). Cf. de hoc titulo Friedlaenderum Sittenges. 1 p. 179. — ¹⁾ 'Postquam iam factum fuerat monumentum, quae in latere leguntur, addita sunt. Prosenes nempe Christi fidem professus fuerat, quemadmodum alii fortasse non pauci de domo Commodi Augusti (cf. Φιλοσοφούμενα ed. Miller p. 286); cuius rei conscius Ampelius libertus eumque extra Christiani coemeterii fines ethnico ritu ab ethnicis libertis compositum tumultatumque aegre ferens, diem qua ille de saeculo excesserat et ad Deum receptus fuerat, sollemni Christianis more, adnotandum curavit'. Rossius. Consoles sunt a. 217.

1286 a consillis | PII · FELICIS · AVG · DVCE-
NARIO | PRAEF · VEHICVLORVM · A COPIS · AVG | PER VIAM · FLAMI-
NIAM | CENTENARIO · CONSILIARIO | AVG · SACERDOTÍ · CONFARREA-
TI|ONVM · ET · DIFFARREATIONVM | ADSVMPTO · IN CONSILIVM ·
5 AD HS · LX · M · N | IVRIS PERITO · ANTIATES · PVBL

Romae. Orelli 2648.

1287 . . AEL · IANVARIO | ꝑROC · HEREDITATIUM | PROC · CIOSDROENES |
 ꝑroc. SYRIAE · COELES | ꝑroc. VECT · ILLYRICOR | . . . PROV · HISPA-
 niae | cETERIORIS · TARRACON | ꝑraesIDI · PROV · TINGIT | ꝑraesIDI · PROV ·
 MAVRET | caesariensis

Tarracone. Corp. II, 4135 ad exempla antiqua; suppl. Huebnerus.

1288 | ꝑRAEF · VIG · E · M · V | ꝑONTIF · ALBA | NO · MINORI
Beneventi. I. Neap. 1435 descr. Mommsenus. Litteris aevi sequioris.

1289 ꝑRAEF · VIGILVM | FLAMINI · VVL¹ | MAGISTRO
 A LIBELLIS | MAGISTRO A CENSIBUS
*Cussercolis, sed Roma allatus videtur esse. Henzen 6518. — ¹) Vul-
 (cani)? Henzenus.*

1290 B F¹ | L · DIDIO · MARINO · V · E | PROC · AVG · N · PROVINC ·
 ARAB · | PROC · GALATIAE · PROC · FAM · | GLAD · PER · GALLIAS ·
 BRET · HISPANIAS · GERMAN · ET · RAETIAM² · | PROC · MINVCAE ·
 PROC · ALIMEN | TORVM · PER · TRANSPADVM · HISTRIAM | LIBVRNIA ·
⁵ PROC · VETIGALIOR | POPVL · R · QVAE · SVNT · CITRA · PADVM³ · |
 PROC · FAM · GLAD · PER · ASIAM · BI | HYN · GALAT · CAPPADOC · LYC-
 IAM · | PAMPHYL · CILIC · CYPRVM · PONVM | PAFLAG · TRIB · COH · I
 PRAEOR · | MARIANVS · AVG · N · LIB · PR · XX | LIB · BIHYNIAE ·
 PONTI · PAFLAG · | NVTRITOR · EIVS

*Ancyrae in Galatia. Corp. III, 249 descr. Mordtmannus. — ¹) B(ona)
 f(ortuna) cf. supra ad n. 92. ²) Cf. Friedlaender Sittengesch. 2 p. 234.
³) Cf. n. 1292.*

1291 TI · CLAVDIO · ZENONI · VLPIAN · VERRAE · F | TRIB · COH · I · AS-
 TVRV · TRIB · COH · I · FL | BRITTON · PRAEF · ALAE · I · CLAVD ·
 MILL | ADIVT · AD · CENS · EX · SACRA · IVSSIONE | ADHIBIT · IN ·
 CONSIL · PRAEF · PRAET · | ITEM · VRBI · PROC · AD · B · DAMNATORVM |
⁵ PROC · SILICVM · VIAR · SACRAE · VRBIS | SVB · PRAEF · VIGIL · R ·
 PROC · PRIVATAE | REGIONIS · ARIMINENSIV · PATRONO · | COL ·
 PISAVR · OB · EXIMIAM · ERGA · SE | AC · PATRIAM · SVAM · BENEVO-
 LENTIAM | EIVS |

*Pisauri. Murat. 1114, 5 cf. Marinium Atti p. 474 n. 33 (Henz. 6519). —
 Procurator privatae, sacra iussio, sacra urbs titulum saeculo tertio nec
 prioribus eius decenniis adsignant.*

1292 THEOPREPEN | AVG ꝑ LIB · PROC ꝑ | DOMINI · N · M · AVR · | SEVERI ꝑ
 ALEXANDRI | PII ꝑ FEL ꝑ AVG | PROVINCAE · ACHIAE | ET · EPIRI ꝑ

ET · THESSALAE | RAT ° PVRPVRARVM¹ | PROC · AB EPHEMERIDE |
 PROC · A MANDATIS · PROC | AT ° PRAEDIA · GALLIANA² | ° PROC °
 5 SALTVS · DOMITIANI | TRICLINIARCHAM · PRAE|POSITVM A FIBLIS |
 PRAEPOSITVM A CRY|STALLINIS ° HOMINEM | INCOMPARABLEM · | IV-
 SANDER ° AVG ° LIB ° OFFICI|ALIS | Ψ · B³

Corinthi. Corp. III, 536 descr. Cyriacus (Or. 2952). Vv. divisio certa non est. Cf. tituli huius commentarium apud Friedlaenderum 1 p. 182 sq. —

¹⁾ *Proc(urator) provinciarum illarum rat(ionis) purpurarum.* ²⁾ *Composuit Mommsenus Plin. 3, 15, 116: Solonates saltusque Galliani qui cognominantur Aquinates et tituli Ancyрани n. 1290 proc. vectigalior. popul. R. quae sunt citra Padum. Cf. n. 1281 n. 3.* ³⁾ Ψ(ψήματα) Β(ουλή).

1293 C · FVRIO · SABINIO · AQVILAE | TIMESITHEO¹ PROC · PROV · LVGVD ·
 ET | AQVIT · PROC · PROV · ASIAE IBI VICE XX | ET XXXX ITEMQ ·
 VICE PROCOS · PROC | PROV · BITHYNIAE PONTI PAPHLAGON | TAM
 PATRIMONĪ QVAM RAT · PRIVATAR | IBI VICE PROC · XXXX · ITEM ·
 5 VICE PROC | PATRIMON · PROV · BELGIC · ET · DVARVM | GERMANIAR ·
 IBI · VICE · PRAESID · PROV | GERMAN · INFERIOR · PROC · PROV · SY-
 RIAE PALAESTINAE IBI EXACTORI RELI|QVORVM ANNON · SACRAE EX-
 PEDITIO|NIS PROC · IN VRBE MAGISTRO XX | IBI LOGISTAE THYME-
 LAE PROC · PROV | ARABIAE IBI VICE PRAESID · BIS PROC | RATION ·
 10 PRIVAT · PER BELGIC · ET DVAS | GERM · PRAEF · COH · F² · GALLIC ·
 IN HISPAN | C · ATILIVS MARVLLVS ARVERN | ET G · SACCONIVS AD-
 NATVS ME|DIOMATR · PATRONO · OPTIMO

Lugduni. Henzen 5530 ad exempla antiqua. — ¹⁾ Notus est Gordiani socer. Fragmentum inscriptionis alterius pertinentis ad eum refert Borghesius Opp. III p. 485 not., in quo praef. praetorio dicitur. ²⁾ Scribendum I; vix F(laviae).

1294 Q · AXIO · Q · F · PAL · Aeliano | EQ · R · LAVRENTI LAVINATI | CVRA-
 TORI AD POPVL · VIAR | TRAIANAE ET AVRELIAE et | AECLANENSIS¹
 PROC · AD ALIM | PER APVLIAM CALABRIAM · LV|CANIAM ET BRVT-
 TIOS PROC · | RAT · PRIV · PROV · MAVR · CAES² · | ITEM PER BEL-
 5 GICAM ET DVAS | GERMANIAS PROC · PROV · | DAC · APVL³ · BIS
 VICE PRAESIDIS | ORDO · COL · SARMIZ | METROPOL · PATRONO

Sarmizegetusae (Várhely). Corp. III, 1456 descr. Mommsenus. (Henzen 6932). — ¹⁾ Via Traiana intellegitur Benevento Brundisium; alterae duae alibi non occurrunt, Aeclanensis perrexit sine dubio Benevento Aeclanum. Curatorem viae Traianae habes supra 1170, hominem praetorium, quem tamen extra ordinem hoc munere functum esse putat

Borghesius Opp. IV, 134'. Mommsenus l. l. ²⁾ Cf. supra n. 869, sub Severo Alexandro. ³⁾ 'Praefuit Daciae duobus Augustis imperantibus, quorum alter erasus invenitur Corp. III, 1422. 1423; erunt igitur Maximinus et Maximus (235—238), nam Philipporum tempora nimium distant. Ipso autem anno 238 Daciae procurator fuisse videtur; nam cum non duo Augusti nomina erasa esse inveniuntur, sed unum solum nec cogitari possit de imperatore Caesareve sublato a collega, restat ut erasione significetur Asianum procuratorem Maximini et Maximi sublati his in officio mansisse factumque esse procuratorem Gordiani III'. Mommsenus l. l.

1295 C · ATTIO · ALCIMO · FELICIANO · P · V · | VICE PRAEFF · PRAET · PRAEF ·
ANNO|NAE · VICE PRAEF · VIGVLVM MAG · rei | SVMMAE · PRIVATAE ·
MAGISTR summar|VM¹ · RATIONVM · CVRATORI · OPER · thea|RI ·
PROC · HEREDITATIVM · proc | saCRAE · MONETAE · PER ·
5 proc | pROV · NARBONENS · PROC · PRIV · PER SALARIAM | TIBVRTI-
NAM · VALERIAM · TVSCIAM · PROC · PER | FLAMINIAM · VMBRIAM ·
PICENVM · ITEM · VICE | PROC · QVADRAG · GALLIAR · PROC · ALI-
MENTOR · PER | TRANSPADVM · HISTRIAM · LIBVRNIAM · adeoc² |
FISCI · PROVINCIAR · XI · OB · EXIMIVM · AMOREM · IN | PATRIAM ·
10 SPLENDIDISSIMVS · ORDO TVRzet | PATRON

Turzae (Boucha). Guérin voy. arch. I p. 433 qui descr. Rest. Mommsenus de Caelii Saturnini titulo p. 41. — P(erfectissimi) V(iri) notae, res privata, magisteria, vicepraefecturae titulum non ante medium saeculum tertium finemve eius exaratum esse ostendunt. — ¹⁾ Ita Mommsenus dubitans. ²⁾ M traditur.

CAPVT VIII.

TITVLI MAGISTRATVVM MINORVM.

1296 T · STATILIO | MESSALINIANO | PRAEF · COH · II | ASTVRVM | SCRIBAE
TRIBVNICIO | SCRIBAE AEDILICIO
Romae. Gruter 562, 4 ab Ursino (Orell. 3241).

1297 Q · PAPIRIO · Q · F · PVP · MAXIMO | TRIB · MIL · LEG · V · MACEDONICAE |
PRAEF · COH · III · BRACARAVGVSTANOR | Q · E¹ · IN RAETIA · SCRIB · Q ·
VI · PR · M · F² · SCRIB | AEDIL · C³RVL · M · F · SCRIB. trib. pleb. m. f. scrib |
AEDIL · C⁴RIAL · M · f | BENEF . . .
5 | ORA
*Romae. Henzen 6565 qui vidit. — ¹) Q(uae) e(st). ²) Scrib(ae)
q(uaestorio) sexpr(imo) m(unere) f(uncto).*

1298a NV · VALERIO · NV · F | QVIR · BASSO | TRIB · MIL · LEG · III | CYRENEI-
CAE | SCRIB · Q · VI · PRIMO | HARISPIC · MAXIMO · | TESTAMENTO ·
FIERI | IVSSIT · SIBI · ET · FRATRI · SVO | HS · L · M · N · ARBITRATV |
HEREDVM

1298b NV · VALERIO · NV · F | QVIR · SATVRNINO | TRIBVNO | MIL · LEG · III |
CYRENEICAE | HARISPICI · MAXIMO
*Coazzo prope Romam in via Nomentana in duobus cippis. Henzen
6023a et b.*

1299 D · SEVERIO · D · F | PAL · SEVERO · AED | IIII · VIR · I · D · PRAEF ·
PRAE|SIDIORVM · ET · MONTIS · BERONICES | SCRIBAE · QVAESTORIO |
DECIMIA · PROPOSIS · MARITO | OPTIMO
Sulmone. I. Neap. 5444 ad exempl. antiq. (Henz. 6941).

1300 sez. POMPEIO sez. | f. PAL · BAEBIANO | scribAE QVAESTorio | scribAE
AEDILicio | sez. POMPEius sp. | f. col MVSSIANVS¹ Pater | quinguenNALIS
DECVRIAE | sacerdotIVM VIDENTALIVM² | AELORA³ · MATER | f. MIO
PIISSIMO

'Nel territorio di Gallicano sul colle Acquatraversa a poca distanza dalla via prenestina, che in quel punto contava il XVI miglio.' *Bullett. Inst. arch.* 1856 p. 143 descr. Rosa, rest. Henzenus. — ¹⁾ Cf. *Grut.* 96, 5 (in insula Tiberina): SEMONI | SANCO | DEO · FIDIO | SACRVM | SEX · POMPEIVS · SP · F | COL · MVSSIANVS | QVINQVENNALIS | DECVR | BIDENTALIS | DONVM · DEDIT. ²⁾ Aliunde quoque noti sunt; Semonis Sanci inprimis cultui addicti erant. ³⁾ *baebia* fLORA Henzenus dubitans.

1301a L · AEMILIVS · M · F · M · NEP · QVIR¹ · RECTVS · DOMO · ROM | QVI · ET · CARTHAGINIENSIS · E · SICELLITAN · E · ASSOTAN · E · LACEDAEMON | ET · ARGIVVS · E · BASTETANVS² · SCRIB · QVAESTORIVS · SCRIB · AEDILICIVS · CIVIS | ADLECTVS · OB · HONOREM · AEDILITATIS · HOC ·
5 OPVS · TESTAMENTO · SVO · FIERI · IVSSIT

1301b L · AEMILIVS · M · F · M · NEPOS · QVIR · RECTVS | DOMO · ROMA · QVI · ET · CARTHAG · ET · SICELLITANVS | ET · ASSOTAN · E · LACEDAEMONIVS · ET · ARGIVS · ET · BASTETANVS | ET · SCRIBA · QVAESTORIVS · SCRIBA · AEDILICIVS · CIVIS | ADLECTVS · OB · HONOREM · AEDILITATIS ·
5 CONCORDIAE | DECVRIONVM · TESTAMENTO · SVO · FIERI · IVSSIT |
L · AEMILIVS · SENEX · HERES · SINE · DEDVCTIONE · XX | VEL · TRIBVTORVM · EX · CCL · LIBRIS · ARGENTI · FECIT³

Carthagine nova. Corp. II, 3423 descr. Huebnerus litterasque elegantissimas rideri esse aevi Traiani adfirmat; 3424 ad exempla antiqua. —

¹⁾ *Hominem domo Roma tribui Quirinae adscriptum esse iure miratur Grotefendius Imp. Rom. trib. descr. p. 76. Cf. Corp. II, 2600. 2)* *Scil. civis adlectus sive incola. 3)* 'Equidem crediderim aediculam testatorem fieri iussisse Concordiae decurionum, ita ut et solum ubi fieret reipublicae legaret et sumptibus librarum argenti CCL heredem damnet, heredem autem pro sua liberalitate et summam plene impendisse non deducta vigesima et soli illius tributum, quamvis a morte inde testatoris ad rempublicam pertineret (*Dig.* 30, 39, 5), donec aedicula perficeretur ipsum numeravisse.' *Mommsenus l. l.*

1302 L · ARIVS L · LIB · DORYPHORVS ANNVLVS AVREOS | CONSECVTVS A DIVO COMMODO · SCRIB AEDILIC ET | TRIBVNIC · SCRIB · LIBR · AEDIL · CVRVL · PRAECO COS | PRAEC · QVAESTORIVS · SACERDOTAL · VIATOR · AVGV RV M | LICOR CVRIAT · LAVRENS LAVINAS FECIT SIBI ET | . . . AE
5 ASCLEPIODOTE CONIVGI · ITEM LIBERTIS | LIBERTABVSQVE POSTERISQVE EORVM

Romae. Orelli 2176 ad exempla antiqua.

1303 SEX · CAECILIO | EPAGATHO | SCRIB · LIBR · TRIBVNICIO | APPARITORI ·
CAESARVM | SCRIB · LIBR · Q · III · DECVR¹ | VIAT · III VIR · ET · IIII VIR² |
SCRIB · LIBR · AED · CVR | PATRI · OPTIMO | SEX · CAECILIVS · SEX · F |
QVIR · BIRRONIANVS · ET | M · CAECILIVS · SEX · F | QVIR · STA-
TIANVS

Romae. Henzen 6560 qui vidit. — ¹) Scrib(ae) libr(or)um q(uaestorio) trium decur(iarum). ²) Viat(ori) triumvir(um) (sc. capitalium) et quatuorvir(um) (sc. viarum curandarum).

1304 C · IVLIVS · AVG · L · SAMIUS | PROC | ACCENSVS · DIVI · CLAVDII · ET |
NERONIS · AVGVSTI | PATRONORVM

Tibure. Henzen 6341.

1305 EVTACTO | AVG · LIB · PROC | ACCENSO DELAT¹ | A · DIVO · VESPA-
SIANO | PATRI · OPTIMO | CLEMENS FILIVS

Romae. Henzen 6346 qui descr. — ¹) Accenso delato cf. Frontin. de aq. 100.

1306 L · LICINIO | SECVNDO | ACCENS | PATRON · SVO | L · LICIN · SVRAE¹ |
PRM · SECVND | TERT · CONS · EVS | IIII VIR · AVG · COL · | I · V · T ·
TARRAC · ET | COL · F · I · A · P · BARC | C · GRANIVS · FELIX · |

AMICO

Barcinone. Corp. II, 4544 descr. Huebnerus (cf. n. 4535—4548). — Legendum: L. Licinio Secundo accens(o) patron(o) suo L. Licin(io) Surae prim(o) secund(o) tert(io) cons(ulatu) eius, sexvir(o) Aug(ustali) col(oniae) I(uliae) V(ictricis) t(riumphalis) Tarrac(onensis) et col(oniae) F(aventiae) I(uliae) A(ugustae) P(iae) Barc(inonis). C. Granius Felix amico. — ¹) Notus est Traiani amicus cf. supra n. 635, Mommsenum Ind. Plin. epist. ed. Keil p. 417. Cos. I anno inc., II ord. a. 102, III ord. a. 107.

1307 M · CORNELIVS M · L | APOLLONIVS LICTORIS | M · CORNELIVS · Q · L |
MACEDONIS · LICTORIS · VIV | POMPILIA · C · F · VXSOR

Romae. Corp. I, 1045 Ritschl tab. XLII m ad lap. — 'Lapicida cum in exemplo sibi tradito reperisset M · CORNELI · M · L · APOLLONI · LICTORIS · M · CORNELI · Q · L cet., deceptus ambigua scriptura in I, quae et primum et secundum casum significare potest, quod plene scriptum fuit, genetivum ut significaret, pro nominativo habuit et perperam solvit.' Mommsenus l. l.

1308 L · ANINIVS · L · L · EROS | LICTOR | AVGVSTI · CAESARIS | EX · TESTA-
MENT · ARBITRATV | THIASI · L

Carsiolis. I. Neap. 5698 ad exemplum antiquum.

1309 P · AEMILIO P · F · NICOMEDI PATRI | INCOMPARABILI | DECVRIALI
DECVRIAE LICTOR | COS · TRIVM DECVRAR X · PRIMO | ITEM
DECVR · LICTOR · POPVLARIS | DENVN TIAT · X · PRIMO | ITEM PRAE-
CON · AEDILIVM CVRVL · X PRIMO | AEMILII NICOMEDES ET NICO-
MEDES | ET THEOFILA FILI ET | HEREDES FECERVNT

Romae. Orelli 3216.

1310 D · M | TI · CLAVDIO · FESTO · LICTORI | IDEM · DECVRIAL · DECVRIAE ·
PVL | LARIAE · CONIVGI ANICIA

Romae. Henzen 6544.

1311 PERSICVS LIBERTVS MANVMISSVS AT · CONSILIVM | PROCVRATORIO
NOMINE APVD DOMITIAN · CAES · IN | SECVN · COS¹ | EXERCVIT
DECVRIAS DVAS VIATORIA | ET LICTORIA · CONSVLARES · C · COR-
NELIO PERSICO | F · HABENTI EQVVM PVBLICVM · CORNELIAE ZOSIMAE |
MATRI EIVS · HABENTIVS · QVATTVOR LIBER · BENE | FICIO CAESAR² ·

LIBERTIS · LIBERTABVS · POSTERISQVE | SVIS · EORVMVE

Romae. Grut. 631, 2 e Mazochio (Orell. 2676). — 1) A. 73. 2) Habenti ius quattuor liber(or)um beneficio Caesar(is).

1312 D · M · | L · POMPEIO · AVG · LIB | FORTVNATO | NVMICLATORI |
ACENSVS¹ · LICTORI | AVG · III · DECVRAR · | POMPEIA · PIA | VXOR ·
VIRO | RARISSIMO · FECIT

Florentiae in museo. Iahn spec. epigr. p. 93 qui descr. (Henz. 6547).

— 1) I. e. nomenclatori a censibus cf. Henz. 5727.

1313 L · VOLVSIO | VRBANO | NOMENCLATORI | CENSORIO

Romae. Grut. 630, 3 descr. Smetius (Orell. 3231).

1314 L · FAENIO · L · FIL | DONATO · EQ · R | DECVRIALI · DEC | VIATOR ·
COS | VIXIT · AN · XXIX · | M · V · D · II · L · FAE | NIVS · CHRESI^{mus} . . .

Romae. Bull. Inst. arch. 1857 p. 182 descr. Henzenus.

1315 H · V · V · S¹ | C · IVLIVS C · F | PAL · RVFVS | TRIB · MILIT · BIS |
FANI CVRATOR V · Q | AB AERARIO SATVRN²

*Tibure. Grut. 424, 8 a Pighio Smetius (Orell. 3964). — 1) H(er-
culi) V(ictori) v(otum) s(oluit) (?) 2) V(iator) q(uaestorius) ab aerario
Saturn(i).*

1316 DIIS MANIBVS | M · TREBELLIO ARGOLICO | TABVLARIO VIATORVM |
QVAESTORIVM AB | AERARIO AMICO OPTIMO | PRISCVS T · FLAVI |
POLYCLITI V · Q · SER | ET TREBELLIA GRAPHICE CON B M
Romae. Murat. 751, 1 (Orell. 3245).

1317 CLESIPVS · GEGANIVS¹ | MAG · CAPI^{tot}² · MAG · LVPERC · VIAT · TR
*Mesae (ad Medias) in paludibus Pomptinis. Corp. I, 805 descr. Rossius
et Dettlesenus. — 1) Cf. Plin. h. n. 34, 3, 11 sq. 2) Cf. Mommsen
I. l. Liv. 5, 50. Cic. ad Q. frat. 2, 5, 2. Liv. 2, 27.*

1318 Q · CONSIDIVS Q · L · EROs | VIATOR · AED · PL · LEGE · PAPIRIA |
LVPERCVS QVINCTI¹AL VETVS | ACCENSVS · COS | MAGISTER · TRIVM |
DECVRIAR | CONSIDIA · Q · L · AMMJA · L¹
*In via Tiburtina. Mus. Rhen. VI (1848) p. 38 ex cod. Vat. 7113 ed.
Mommsenus (Orell. 2253). — 1) Considia Q. l(iberta) Ammia, liberta.*

1319 LIBERO · PATRI · PROCLIANO · SACRVm | C AVILLIVS · C · F · ROMILIA ·
LIGVRIVS | LVCANVS · PATER · VIATOR · III VIRALIS | III VIRALIS ·
SACERDOS · ISIS · ET |
Romae. Bull. Inst. arch. 1869, p. 70 descr. Bormannus.

1320 VALERIVS · L · L | STASIMVS MAG | CONL · VIATORVM
Romae. Orelli 3256.

1321 C · MATIVS · AMPHIO · PATRONVS | PRAECO · EX · TRIBVS · DECVRIS |
QVI · COS · CENS · PR · APPARERE · SOLEN | APPARVIT · CAESARI ·
AVGVSTO | MATIA · C · C · C · L¹ · IVCVND · VXOR | C · MATIVS ·
VRBANVS · CONLIBERTVS | ARBITRATV · C · MATI · VRBANI · CON-
LIBERTI
Romae. Henzen 6555. — 1) Trium Gaiorum l(iberta).

1322 M · FALCIDIO | M · FIL · PAL | HYPATIANO | ADLECTO IN | ORDINEM
DEC | PVTEOLANOR | ORDO | DECVRIAE · IVLIAE | PRAEC · COS | OB ·
MERITA | M · FALCIDI · CVPITI | PRAECONIS · ET | APPARITOR · AVG ·
PATRIS · EIVS
Romae. I. Neap. 6799 descr. Mommsenus. (Orell. 4921).

1323 APOLLINI · SILVANO | ASCLEPIO · NIMPHIS | SACRVM | L · ARATIVS ·
PHOEBVS | DECVRIALIS · DECVR · IVLIAE | PRAECO CON-
SVLARIS | VOTO · SVSCEPTO · D · D · CVM | PHOEBIANO · FILIO
Vicaroli non procul ab urbe Roma. Grut. 36, 6 a Pighio Smetius.

1324 C · MATIENI · C · F · OVF | OVICVLAE | ANNORVM XXVII | PRAECO ·
IDEM · DISSIGNATOR

Pontecurvo. Smetius f. 96, 9 qui descr. et adnotat, subsequi epigramma octo versuum minusculis litteris exaratum sed plane desperatae lectionis; verba nonnulla ex eo adfert Gruterus ex Panvinio. (Orell. 3212).

1325 DIS · MANIB | TI · CLAVD | MELIPHTONGO | OBVLTRONIANO | PVBLIC ·
A SVBSEL | TRIBVNORVM¹ | VIX · AN · XL | PRIMITIVOS | PATRI ·
CARISSIM | POSVIT

Romae. Henzen 6554 descr. Kellermannus. — ¹) Unicum quod sciam exemplum est quo libertus vocatur publicus scil. reipublicae servus; dicere voluit scriptor tituli: Ti. Claudio Melipthongo, qui olim cum servus publicus esset, fuit a subsellis tribunorum.

1326 D · M | L · MANLIO L · F · PAL | SEVERO REGI SACRORVM¹ FICTORI
PONTIFICVM P · R · IIII | VIRO BOVILLENSIVM · COLLACTANEO DVLCIS-
SIMO ET | INDVLGENTISSIMO | ERGA SE FECIT

Romae. Orell. 2281 descr. Henzenus. — ¹) Scilicet Bovillis.

1327 C · IVLI | PHILOCAL
TI · CLAVDIVS | NATALIS | Á LIBRIS | PONTIFICAL

Romae rep. I. Neap. 6880 descr. Mommsenus. (Orell. 2438).

1328 DEO | SOLI VIS^m | Q · OCTAVIVS · DAPHNICVS | NEGOTIAS · VINARIVS ·
A SEPT^{em} caes.¹ | TRICLIAM · FEC · A SOLO INPEN^{sa} | SVA · PERMISSV ·
KALATOR · PONT^{ific} | ET · FLAMINVM · CVI · IMMVNITAS . . . | DATA ·
ES (sic) · AB EIS · SACRVM · FACIEND . . .

Romae. Marini Atti I p. 210 ex sched. Barberinis. — ¹) A septem Caesaribus cf. infra n. 2511.

1329 KALATORES · PONTIFICVM · ET | FLAMINVM | P · CORNELIVS IALVSSVS |
D · VALERIVS · ALEXANDER | TI · CLAVDIVS HERONAS | L · TETTIENVS
FELIX | L · CORNELIVS HELIVS | C · ASINIVS HIERAX | M · ANNIVS
PHIDVS | L · IAVOLENVS PHOEBVS | APP · ANNIVS FALERNVS | TI ·

CLAVDIVS Daph^{VS}

Romae. Marini Atti I p. 210 qui descr.

1330 FIRVIAE (sic) · C · F · PRIMAE | ANTIOCHO · PVBLICO · P · R | AEMI-
LIANO · PONTIFICALI | PRIMVS · PVBLICVS · TVSCVLANORVM | ARCA-
RIVS · VIR · HERES · PRIMAES · F · C

Romae. Marini Atti I p. 213 qui descr.

1331 COELIAE CLAVDIAE V · V MAXIMAE¹ | SANCTISSIMAE PISSIMAE-
QVE | CVIVS EGREGIAM SANCTITATEM | ET IN DEORVM INFATIGABI-
LEM SACRORVM | OPERATIONEM MERITIS SVIS LAVDIS AETERNAM |
ADHIBITA GRAVITATE NVMEN QVOQVE VESTAE | COMPROBAVIT ·
SACERDOTES SACRAE VRBIS | DEDICATA V KAL MART M IVNIO
MAXIMO II ET | VETTIO AQVILINO COS² CVRANTE FL MARCIANO |
Y E FICTORE V V³

Romae. Orelli 2234. — 1) V(irgini) I(estali) maximae. 2) A. 286.

3) V(iro) e(gregio) fictore v(irginum) V(estalium).

1332 D · LICINIVS | D · L · ASTRAGALVS | SACERDOS · VIRGINM | VES-
TALIVM

Romae. Bull. Inst. arch. 1863, p. 11.

1333 L · IVNIVS · SILANI | L · PARIS · DISPES | CALATOR · AVGV · VIXIT ·
ANNOS · XXXII | IN FR · P · XII · IN · AG · XII

Romae. Orelli 2434.

1334a D · M | HELIO · AFIN | PVB · AVG | SEXTIA · PSYCHE | CON-
IVGI · B · M

1334b DIS · MANIBVS · SACRVM | VIVENIAE · L · F · HELIADI | VIXIT · ANNIS ·
XVI · MENSIB · VI | FECER · HELIVS · AFFINIANVS · PVBLICV | AVGV-
RVM · CVM · SEX · PSYCHE · CONIVGE | FILIAE · PIENISSIMAE

*Romae. Fabretti p. 336 n. 502 et 503 qui descr. In lapide a visuntur
insculpti iuvenis et puella iungentes manus super ara, cui tres panes
impositi; iuvenis sinistra volumen tenere videtur. In utroque latere duo
genii alati, infra sphinges tripodibus insistentes.*

1335 DIS · MANIBVS | L · ANCHARIO · PRISCIAN | VIXIT · AN · II · M · X ·
DIEB · XXVIII · ET | ANCHARIAE · FELICISSIMAE | VIX · A · XI · M · X · D ·
XV · FIL · DVLCISSIMIS · FECER | MAGNVS · PVBLICIANVS · PVBLICVS ·
XV · VIR · S · F | ET · ANCHARIA · FELICVLA · SIBI · ET · SVIS · LIBERTIS ·
LIBERTABVSQVE · POSTERISQ · EORVM

Romae. Fabretti p. 336 n. 504 qui descr.

1336 VINICIO · COCTAEO · CALAT | VII · VIR · EPVL · LIBERTO | OPTIMO ·
PATRONVS

Fundis. I. Neap. 4141. (Orell. 2433).

1337 D · LAELIVS · BALBI · L | SATVR · VIATOR | VII · EPVLON
Romae. Murat. 174, 6 (Orell. 2459).

1338 HERODES | VOLVSIVS | PVBLIC · SEPTEMVIR | FECIT SIBI ·
ET · SVIS

Romae. Marini Arv. I p. 213 qui descr.

1339 VALERIAE | DONATAE · VXORI | CARISSIMAE · FECIT | TI · CLAVDIVS |
AVG · LIB · LYSIMACHVS · VIATOR | SODALIVM · AVGVSTALIVM | ET ·
SIBI · POSTERISQVE · SVIS · ET | LIBERTIS · ET · LIBERTABVS | POSTERIS-
QVE · EORVM

Tibure. Henzen 6104 qui descr.

1340 D · M · SACR · | ECHIONI · HAË | PVB · SÓD · AVG · | Á · SÁCRIS · B ·
M · | SVCESSVS · VÁ | PVB · Á · SÁCRA | DIVI · AVG³ · PAËO | ET · FOR-
TVNATA | LÍB · FECÉ · QVI · VIXIT | AN · LXXV · S · CRÍ · VL

*Romae. Henzen 6105 descr. Kellermannus. — Legendum: D(is) M(a-
nibus) sacr(um) Echioni Hate(riano) pub(lico) sod(alium) Aug(ustalium)
a sacris b(ene) m(erenti), Successus Va(lerianus) pub(licus) a sacra(rio)
divi Aug(usti) patro(no) et Fortunata lib(erta) fece(runt), qui visit
an(nos) LXXV s(ine) cri(mine) ul(lo) (?). — Ibidem Successi et For-
tunatae tituli mortuarii reperti sunt (Henz. 6106. 6107):*

1340a D · M · S · | SVCESSVS · PVBL | VALERIANVS · AEDE^(tus) | A · SACRA-
RIO · DIVI AVG | FECIT SE VIVO B B

1340b D · M · S · | SVCESSVS · PVB | VALERIANVS · A | SACRARIO · ANNIAE ·
FORTVNATAE | CONIVGI · SVAE · CARIS|SIMAE · B · M · F · | VIXIT ·
ANNIS · XXX

1341 D M | GRAPHICO PVBLICO MAECIANO SODALIVM TITIVM | SCRIBONIA
SYNTYCHE CONIVGI KARISSIMO FECIT | ET SIBI ET SVIS POSTERIS-
QVE EORVM IN FR · P · VII · IN AG · P · XII

*'In terra Galerae (lege Galeatae) in Etruria'. Gori I. Etr. 3 p. 128
ex Gudianis.*

1342 D · M | CLODIAE · EVTYCHIAE | ALEXANDER · IVLIANVS | PVBLI-
CVS · CVRIONIS | MAXIMI · CONIVGI · SVAE | DE SE · BENAE-

MAERITAE (sic) | FECIT | TITVLVM · MARMOREVM | POSVIT · HIC ·
SITVS · EST

Romae. Bull. Inst. arch. 1866 p. 167.

1343 Q · SERVILIVS · Q · L · AVCTV · | VICTVMARIVS¹ · FECIT · SIBI | ET ·
ACANIAE · Q · L · LEPIDAE

Romae. Bull. Inst. arch. 1857 p. 65 descr. Henzenus. — ¹) Cf. titulum quem Hadriano dedicaverunt a. 129 (Corp. VI, 971 = Or. 2453): colleg(ium) victimarior(um) qui ipsi et sacerdotibus et magist(ratibus) et senatui apparent, quod cum commodis eorum impugnaretur liberalitate eius restituta sint.

1344 DIS · MANIBVS | COLLEGIO · SYMPHONIA | CORVM · QVI · SACRIS · PVB ·
LICIS · PRAESTV · SVNT · QVIBVS | SENATVS · C · C · C¹ · PERMISIT · E |
LEGE · IVLIA² · EX · AVCTORITATE | d · AVG · LVDORVM · CAUSA

Romae in columb. extra portam Capenam sito. Henzen 6097 descr. Mommsenus. — ¹) C(oire) c(onvocari) c(ogi). ²) Lex de collegiis antea ignota cf. Mommsenium Ztschr. f. gesch. Rechtsw. XV, 3 p. 353.

1345 COLLEGIO · TIBICINVM | ET · FIDICINVM · ROMANORVM · QVI · S · P · P ·
S¹ | TI · IVLIVS · TYRANNVS | IMMVNIS · PERPETVVS · ET | d · IVLIVS ·
TYRANNVS · F | H C D D² | DEDICATVM K MART | i · MRSO · SERVI-
ANO · II · L · FABIO · IVSTO · COS³

Romae. Orelli 2448 descr. Henzenus. — ¹) Qui s(acris) p(ublicis) p(raesto) s(unt). ²) H(oc) c(olumbarium) vel h(onoris) c(ausa) d(e-derunt) d(edicarunt). ³) A. 102.

1346 . . . INVICTISSIMO | imp. m. AVRELIO | CAIRINO PIO | fel. INVICTO
AVG | . . . SV . . . TABVL | SUMMARVM · RATIONVM | cum PROXIMIS
ET ADIVTORIB | NUMINI EIVS DICA | TISSIMI

Romae. Henzen 6567 qui vidit.

1347 STRVCTVRA CVM MVNITVRA SARTOPHAGI (sic) VETVR | FELICIS
PP¹ SVIS · IMPENDIS FECIT FELIX AVG LIB | ADIVT TABVL A RAT²
QVI SORTITVS EST IN CONTVBERN | SVO ARRIAM RVFINAM QVAE
FVIT VXOR EIVSD VET FELICIS | LOCVS CONCESSVS AB T AEL
ASCLEPIODOTO

Romae. Grut. 589, 7 descr. Smetius (Orell. 2834). — ¹) P(rae)p(ositione) scil. tabulariorum a rationibus, vix recte Hagenbuchius. Est p(rimi)-p(ilaris). ²) Adiut(or) tabul(arii) a rat(ionibus).

1348 TREBATIAE · EVTYCHIAE | MANVMISS · A · CN · TREBATIO | PISIANACTE ·
PATRE · N¹ · LIBERTO · TREBATI · CLARI · QVOND | C · V² · XI · K · F ·
COMMODO · III | COS³ · EVTYCHIANVS · AVG | LIB · ADIVT · A · RAT ·
CONIVG | B · M

*Romae. Orelli 2986 descr. Henzenus. — ¹) Patre n(aturali) (?) ²) C(la-
rissimi) v(iri). ³) Die 22 Februarii a. 183.*

1349 PRO SAL · AVGG | MART · CONSER | P · AEL · RVFINVS | COADIVTOR |
OFF · RAT¹ · VOVIT | CORNIC · PRAE/ | KASTR · LEG · XIII · G |
V · L · P

*Apuli. Corp. III, 1099 descr. Ariostus (Orell. 3427). — ¹) Deletis
c et o litteris adiutor off(icii) rat(ionum) legendum esse, Mommsenus
iudicat, nimirum Ariostum verbum ab initio fortasse fractum male
explesse.*

1350	D · M	D · M
	CORNELIA · A · L ¹	ACHILLES · GALL · A · L ²
	ACTE · COROLLARIA	A · RATIONIBVS · PATRIMO

*Pisauri. Orelli 4173 descr. Olivierius. — ¹) A(ugustae) l(ibertae).
²) Gall(ieni) A(ugusti) l(ibertus).*

1351 I · O · M | M · VLPIVS AVG · LIB | THAVMASTVS | A · COMMENTARIIS |
OPERV · PVBLICORVM | ET · RATIONIS PATRIMONI | D · D

Bignani. Maffei Mus. Ver. 357, 1 (Orell. 3205).

1352 TI · CLAVDI · AVG · L | DAI | TABVLARI · RATIONIS | PATRIMONI |
CAESARVM | VIX · ANNIS · LIX | SERVILIA · APHRO | CONIVGI ·
CARISSIMO

Castelletto in via Flaminia. Grut. 589, 8 (Orell. 3353).

1353 HOC CEPOTAPHIVM AVr | INACHI AVG LIB OPTIOr | TABELL · A ·
RIORVM CTAr | PATRIMONI r AVRELIAE | MACARIAN · ETI C · ET |
AVRELIAE · RODOGYNE | ET LIB · B · LIBERTABVr | QVAE POSTERICQ ·
EORVM

*In via Appia. Henzen 6359. — Legendum: Hoc cepotaphium Aur(elii)
Inachi Aug(usti) lib(erti) option(is) tabellariorum stat(ionis) patrimoni et
Aureliae Macarianetis et Aureliae Rodogyne et lib(ertis) libertabusque
posterisq(ue) eorum.*

1354 AGRIAE · IANVARIAE · DEF · ANNIS | XXXXIII · VERGINIAE · ET · CON-
IVGI | INCOMPARABILI · CVM · QVA · CONCORDI | TER · EGIT · SINE ·
QVERELA · PER · ANNOS · XXVI | M · IVL · FELIX · AB · RATIONE · FISCO |
VIVVS · POSVIT · VIVAS · QVI · DIXERIS · VIVIT · ELYSIIS

Spalati. Corp. III, 1992 ex exemplo antiquo.

1355 d. M · EVTIC | VIX · ANN · III · M · V · D · XV | CHARITO |
VIX · AN · I · M · VIII · D · XX · F | DAPHNVS | CAESARIS N | SER ·
DISP · FISCO | CASTRENSIS | VERNIS · SVIS · KAR | FECIT

Romae. Orelli 2920 descr. Henzenus.

1356 D · M | EVTYCHES · CAE · NS¹ · PEDISEQVS | STATIONI · CASTRESE ·
FEC · | MATRI · PIENISSIMAE ET · | FAVSTVS · COLLEG · AEIVS · |
FECERVNT · SIBI · VTRIVSQVE | SVORVM · ET · POSTERISQVE |
EORVM

Romae. Henzen 6335 qui descr. — ¹) Lege: Cae(saris) n(ostri) s(eruus).

1357 TI · CLAVDIVS | AVG · LIB | PHILARGYRVS · TABELLAR | CASTRENSIS ·
SIBI · ET | DOMITAE (sic) · PHILARGYRID | ET · TI · CLAVDIO · IANV-
ARIO | FILIS · SVIS · ET | CLAVDIAE · PITHVSAE · LIB · SVAE | ET ·
SVIS | POSTERISQVE · EORVM

Velitris rep., nunc Neapoli in museo. I. Neap. 6862 descr. Mommsenus.

1358 D · M | DONATO · AVGVSTORVM | TABVLARIO · RATIONIS · FISCO |
FRVMENT · FECERVNT | P · AELIVS · AVG · LIB · DONATVS | ET · AELIA ·
CAENIS · PARENTES | FILIO · DVLCISSIMO · PISSIMO | AMANTISSIMO ·
QVI · VIX · ANN · XXIX | MENSE · I · DIEB · XXIII · ET · SIBI · ET · SVIS ·
⁵ LIB | LIBERTABVSQVE · POSTERISQVE · EORVM

Romae. Smetius f. CIIII n. 7 qui descr.

1359 DIS · MAN | ATHICTI · AVG · L | A LIBELLIS | FISCO · FRVM | FLAVIA ·
EVTYCHA | CONIVGI | B · M

Romae. Fabretti p. 249, 22 qui descr.

1360 D · M | NITORIS | DOMITIAE · AVG¹ · AVCTORI | A · FRUMENTO | VIX ·
AN · XXXV | FECIT · LAMPYRIS · DOMITIAE | AVG · LIB

*Romae. Gruter p. 593, 1 e Mazochio. — ¹) Recte fortasse in cod. ms.
NITORI · DOMITIAES · AVG · AVCTORI.*

1361 SILVANO AVG SACRVM | CRESCENS ALYPIANVS¹ | IMP CAESARIS |
NERVAE | TRAIANI AVG GERM | DACICI DISP FISCIS FR²

Originis sine dubio urbanae. Gori I. Etr. I p. 296 n. 25 qui descr.
— ¹) Cf. eiusdem titulum Or. 790. ²) Disp(ensator) fisci f(ru-
mentarii).

1362 DIS · MANIBVS | M · ANTONI · PALLANTIS | NOBILIS¹ | ABASCANTVS ·
AVG · DISP | A FRVMENT · DE SVO · FECIT

Li Prati prope Praeneste. Murat. 888, 2 cf. Hirschfeld Philolog. 1869
p. 55. — ¹) Filius fortasse M. Antonii Pallantis cos. suff. a. 167 cf.
Borghesi Bull. Inst. arch. 1853 p. 138 Hirschfeld l. l. (?)

1363 D · M | LAVRI | ABASCANTVS · CAES · N | SER · VER · N · DISP · ANNON¹ |
PATER ET | CARPIME MATER | FIL DVLCISSIMO

Zagaroli. Henzen 6541 descr. Nibbyus. — ¹) Caes(aris) n(ostri) ser(vus)
vern(a), disp(ensator) annon(ae).

1364 FLAVIAE | COMINIAE | VIX · ANN · XVIII · M · VI · D · XX | FESTVS ·
CAES · N | TABELLARIVS | EX · OFFICIO | ANNONAES | CONIVGI

Bononiae. Henzen 6569.

1365 TI · CLAVDIVS · AVG · LIB | IANVARIVS · CVRATOR | DE · MINVCIA · DIE ·
XIII | OSTIO · XLII · ET | AVONIA · TYCHE · VXSOR · EIVS | PITVANIANI ·
SOLARIA · DE · SVA | IMPESA · FECERVNT

Romae. Grut. 173, 1 descr. Lipsius.

1366 C · IVLIVS | HERMES | CONDVCTOR | HORREORVM · SEIANORVM |
LVSTRI · TER · TI (sic) | SVA · P · D · D

Romae. Grut. 194, 9 descr. Gudius.

1367 DIS · MANIBVS · SAC | CALAMVS | TI · CLAVDII · CAESARIS | AVGVSTI ·
GERMANICI | PAMPHILIANVS | VILICVS · EX · HORREIS | LOLLIANIS |
EX · D · D · D · S · D · D¹

Romae. Murat. 891, 2. — ¹) Haec videntur corrupta esse.

1368 D · M | P · AELI · AVG · LIB | CHRYSANTHI · Q · F | A FRVM · CVB¹ |
PARTHENOPAEVS · AB | AEG² · ET · EPITERPES | COLLEG · B · M · F

Romae. Bull. Inst. arch. 1864 p. 9. — ¹) Q(ui) f(uit) a frum(ento)
cub(iculariorum). ²) Ab aeg(ri)s.

1369 COINTO · AVG · LIB | A · FRVM | MINISTRAT | QVI · VIXIT · ANN · LXX |
ALEXANDER · AVG · LIB | NVTRITORI · SVO · BENE | MERENTI · POSVIT |
PALLADI · TAVTA

Romae. Grut. 592, 9 e Mazochio.

1370 IMPETRATI · AVG · N · DIS|PENSATORIS · RAT · AED · SA|CR · ET · OPER ·
PVBLICOR | HERENNIA · GEMELLA | CONIVGI · DVLCISSIMO

Amalfae. I. Neap. 118 (Henz. 6540).

1371 D · M | T FL VERO AVG | LIB · TAB · RAT | AQVARIOR | COIVGI
BENE | MERENTI | OCTAVIA THE|TIS FECIT

Puteolis. I. Neap. 2889 (Henz. 6570).

1372 D · M | CLEMETI (sic) · CAESAR|VM · N · SERVO | CASTELLARIO ·
AQVAE · CL|AVDIAE · FECIT · CLAV|DIA · SABBATHIS · ET · SI|BI ·
ET · SVIS

Romae. Orelli 2899 descr. Kellermannus.

1373 D · M | VLP|IAE · SYNORIDI | TERTIVS · AVG · LIB | TABVLAR | SVMMI ·
CHORAGI | CONIVGI | BENE · DE · SE | MERITAE · FECIT

Romae. Henzen 6182 descr. Brunnus.

1374 D · M | SERVATO · CAESARIS · N · SER | CONTRASCRIBTORI · RATIO-
NIS | SVMMI · CHORAGI · VIXIT · ANN · XXXIII | MENSIBVS · VIII ·
DIEBV · XII · AMICO | BENEMERENTI · FECERVNT | FORTVNATVS ·
. PANVS¹ · OPTATVS | AVG · LIB · ADIVTOR^{res} · PROC ·
RATIONIS | ORNAMENTORVM · ET · IRENAEVS | CAESARIS · VERN ·
ADIVTOR | TABVLARIORVM · ET · ISIDORVS | PRIMITIVI · AVG · DISP ·
VICAR | RATIONIS · EIVSDEM · ET · HELIVS | VICARIVS · EIVS · DO-
MINO · BENE|MERENTI

*Romae. Smetius fol. CII, 1 qui descr. cf. Marini Iscr. Alb. p. 125.
(Orelli 3209). — ¹) Fuit Polydapanus vel tale quid.*

1375 D|S · M|NIBVS · SACR | SATYR| · QVI · VIXIT · ANN · XIX · ET |
CRESCENTIS · QVI · VIXIT · ANN · XIII | FILIIS · DVLCISSIMIS · VERNIS ·
AVGVST | FECERVNT · PARENTES | M · VLP|IVS · AVG · LIB · CRESCENS |
AB · VEHICVL|S · ET · FLAVIA · AVG · L|B · SALVIA | ET · SIB| · LIBER-
T|S · LIBERTABVSQVE · SV|S · ET · POS|TER|SQVE · OMNIBVS · EO-
RVM · HVIC · MONIM · D · M · ABEST | ET · M · VLP|IVS · AVG · LIB ·

SATVRNINVS · FILIVS | A COMMENTARIS · VEHICVLORVM · ET · COC-
CEIA | FORTVNATA · FECERVNT · FRATRI · PIENTISSIM | IN · FR ·
LAT · P · X ≈ ~ s IN · AGR · LONG · PED · X ≈ ~
Romae. Smetius fol. CVI, 4 qui descr.

1376 DIS · MANIBVS | T · TREMELIVS · T · L · NESTOR | LAPICIDINARIVS ·
ET | TABVLARIVS · PORTVEN | A RATION · MARM · LOC · MONVM |
FECIT · SIBI · ET · SVIS · ET | LIBERTIS · LIBERTABVSQVE · EORVM | IN ·
FRONT · P · XII | IN · AGR · P · XVI
In Portu Ostiensi. Murat. 751, 2 (Orell. 3246).

1377 I · O · M · D¹ | PRO · SALVTE · AVGG · NN | L · SEPTIMI · SEVERI ·
PII | PERTINACIS · ET · M | AVRELI · ANTONINI · PII | FELICIS · AVG² ·
ET | IVLIAE · AVG · ET · S · P · Q · R | SEMNVS · AVGG · NN · LIB ·
OPTIO | TABELLARIORVM · STATIONIS | MARMORVM · ARAM · POSVIT
Romae in Aventino rep., sub quo in ripa Tiberis constat fuisse stationem marmorum. Corp. VI, 410 descr. Accursius, Smetius alii. —
¹) *I(ovi) O(ptimo) M(aximo) D(olicheno).* ²) *In litura repositum pro*
ET | GETAE · CAESARIS.

1378a APOLLINI · AVG | SACR | FELIX · AVG · LIB · OPTIO | ET · EXACTOR ·
AVRI | ARGENTI · ET · AERIS

1378b FORTVNAE · AVG | SACR | OFFICINATORES · MONETAE | AVRARIAE ·
ARGENTARIAE | CAESARIS · N
a latere dextro: FELIX · LIB · OPTIO · ET · EXACTOR | AVRI · AR-
GENTI · AERIS | ALBANVS · LIB · OPTIO | LACHES · LIB · OFF | LY-
SIMACHVS · LIB · ITEM | *sequuntur libertorum officinatorum cog-*
nomina XIV, deinde | CALLISTVS SER | *sequuntur servorum no-*
mina VIII | D · S · D D · DEDICAT · V · K · FEBR | L · VIPSTANIO ·
MESSALLA · M · VERGILLIANO · PEDONE · COS¹

1378c HERCVLI · AVG | SACR | FELIX · AVG · L · OPTIO · ET | EXACTOR
AVRI · ARG · AERIS | ITEM SIGNAT · SVPOSTORES | MALLIATORES
MONETAE CAESARIS · N
a latere dextro: SIGNATORES · SVPOSTORES · MALLIATORES
infra scriptae sunt nominum series IV: ser. I cognomina liber-
torum XII, sequuntur nomina servorum V; ser. II cogn. lib. VII,
servorum IV; ser. III cogn. lib. XI, serv. VII; ser. IV ser-
vorum XIV deinde SALLVSTIVS HERMES | MEVIVS CERDO | ASCLE-
PIVS FELICIS | D · S · D · D

DEDICAT · V · K · FEBR | L · VIPSTANIO · MESSALLA · M · VERGILIANO ·
PEDONE · COS

1378d VICTORIAE · AVG | SACRVM · CONDVCTores | FLATVRAE · ARGENTar |
MONETAE · CAESaris | CLAVDIVs | VLPivs | VL-
PIVs | VLPivs | VLPivs | S P D d |
DEDICATA | L · VIPSTANIO MESSalla | M · VERGILIANO ·

5

PEDONE cos

*Romae ante eccl. S. Clementis, ubi antiquitus erat officina monetae, in
basibus IIII statuarum marmorearum. Corp. VI, 42. 43. 44. 791; a
b descr. Cittadinius aliiq, c d Henzenus. — 1) A. 115.*

1379 DIS · MANIBVS | TI · CLAVDIO · IANVARIO | GRATIANO | NOMENCLAT ·
AVG | PATIENS · AVG · L · TABVL | MESOR · AEDIFICIOR | ASCANIVS ·
AVG · L · A · COMMENT | RAT · HEREDITAT | AMICO · BENEMERENTI
Romae. Henzen 6329.

1380 EPAPHRODITO | AVG · LIB · PEPLIA | AB AVCTORITA | RATION ·
HEREDIT¹

a tergo: EPAPHRODITO · AVG · LIB · PEPLIA | AB AVCTORITA | FLA-
VIA · PREPVSA | ET · PIA · PATR

*Romae. Grut. 590, 7 et 8 descr. Smetius (Orell. 3350). Legendum:
Epaphrodito Aug. lib(erto) Peplia(no) ab auctorita(tibus) ration(um) he-
redit(ariarum). — 1) Cf. Corp. III, 1998: M. Ulp(ius) Alexander Aug.
lib. ab auctorita(tibus), M. Ulpus cet., 'auctoritates significant instru-
menta, quorum ope proprietatis quaestio potest diiudicari ut Dig. 13, 7,
43 instrumentum emptionis item dicitur instrumentum auctoritatis; ut
servus ab instrumentis a servo ab auctoritatibus non differat nisi nomine'.
Mommсенus l. l.*

1381 SILVANO | SACRVM | CHRISIMVS · AVG · LIB | SECVNDIANVS | TABV-
LAR · XX HERED | D · D

In via Appia prope Romam. Corp. VI, 594 descr. Bormannus.

1382 D · M | T · FLAVIO · AVG · L | IANVARIO | ADIVTORI TABVLAR | XX ·
HEREDITATIVM | VIX · ANN · XXVI | FLAVIA · EROTIS | PATRONO |
IDEM · CONIVGI | BENEMERENTI | FECIT

Romae. Henzen 6646 qui descr.

1383 D · M | PRIMO · AVG · SER | PRAESIGNATOR · | HEREDITAT | FILIO ·
PIISSIMO | B · M

Romae. Fabretti p. 38 n. 184 qui descr.

1384 T · FLAVIO | APOLLONIO | A LIBELLIS · F · F¹ | SECVNDVS | CAESARIS | NOSTRI · SER | CRESCENTIANVS | DISP · XX | HEREDIT
Romae. Fabretti p. 37 n. 183 qui descr. — ¹) F(isci) f(rumentarii).

1385 D · M | FELICI · AVG | LIB | A COMMENT | XX · HER · H · C¹ | HILARVS | COLLIB · TABVL | XX · HER · PROV | LVSITANIAE
Tarracone. Corp. II, 4184 ad exempla antiqua. — ¹) A comment(a-riis) vigesimae her(editatum) H(ispaniae) c(iterioris).

1386 D M | P · AELIO · AVG · L | PRONOMO · TABVL | XX HER AEMIL LIGVR | TRANSPADANAE | VLP · AVG · L · CLARINA | CONIVNX ET · AELI | SIMILIS ET PRONOMVS FIL | PATRI BENEMERENTI | HIC HOC
 PRAETORIVM CVM | SANNIO A SOTO TRI XII¹
Placentiae. Bull. Inst. arch. 1862 p. 34. — ¹) Duo ultimi versus quid significant obscurum, fortasse legendum CVM SANNIO ASOTO EREXIT.

1387 DIS · MANIBVS | EPITYNCHANI · CAES | N · SER · CANDIDIAN | QVI · EXIEBAT · IN OFFICIO | ASIAE · ARK · XX · HERED
Messanae. Henzen 6644.

1388 D M | RVFIANO · LIBR | COMM · ST · HER¹ | T · K² · SATVRNINVS | ET TARENTINVS · LIB | B · M · F
Casertae. I. Neap. 2903. (Orell. 3207). — ¹) Libr(arius) comm(en-tariensis) st(ationis) her(editatum). ²) T(abularii) k(astrensis) solvit Marinius, fortasse recte.

1389 D · M · M · VLP · CADMO · AVG · LIB | QVI · FVIT · PRINCEPS · TABVLARIVS | IN STATIONE · XX · HEREDITATIVM | M · VLPVS · SECVNDVS · ET · VLP · CHILIARCHIS | ET · VLP · FELICITAS · FILIA · EORVM | PATRONO · SVO · BENE · DE · SE · MERENTI · FECER | ET · SIBI · ET · SVIS ·
⁵ LIBERTIS · ET · LIBERTABVS | POSTERISQVE · EORVM
Romae. Maffei Mus. Ver. 128, 1 (Orell. 3332).

1390 D M | QVINTNO · | VERNÆ · AVG | VILICO · ET | ARCAHO · XX | HER · IVLIA · HEL | PIS · CONIVGI · | B · M · P
Salonis. Corp. III, 1996 descr. Mommsenus.

1391—1395 Socii XX libertatis eorumque servi:

1391 D · M | VICTORI | ARK · XX · LIB | P · H · C¹ | QVINTILIA | PROCVLA |
CONIVGI

Tarracone. Corp. II, 4187 descr. Huebnerus. — ¹) Ark(arius) (scil. sociorum publici) vigesimae lib(ertatis) p(rovinciae) H(ispaniae) c(iterioris) cf. l. l. n. 4186: ille pub(lici) xx lib(ertatis) p(opuli) R(omani) ark(arius) p(rovinciae) H(ispaniae) c(iterioris).

1392 BARNAEVS · SOC · SALAMA · SOCIOR · SABBIONI · SOC ·
sic VICES · LIBER · SIBI · ET · VICENS · LIBERTATIS · VICENS · LIBERTAT
FRATRIB · SVIS · V · FEC · SER · VIX · ANN · XX V · SERVO
Capuae. I. Neap. 3674 descr. Mommsenus. (Orell. 3339).

1393 D · M | INACHVS | PVBLIC · XX | LIB · INACHO | PARENTI | PLISSIMO
*Romae. Henzen 6553 qui descr. — Legendum videtur: D(is) M(ani-
bus). Inachus public(i) vigesimae lib(ertatis) (sociorum servus) cet.,
nam publici servi vigesimae omnino erant nulli.*

1394 tl. CLAUDIO · DRVSI · F · CAESARI · AVGusto | GERMANICO · PONT · MAXI-
MO · TRIBVnic | POTEST · III¹ · COS · III · IMP · V · PATRI · PATRIae |
socii PVBLICI · XX · LIBERTATIS · ET · XXV · VENALium
Romae. Fabretti p. 36 n. 176. (Orell. 3336). — ¹) A. 43/44.

1395 LOC · SEPVLTVRAE | FAMILIAE · XX · LIB | REG · TRANSPAD | THEO-
POMPV · ARK | D · S · P · ET TRYHIONIVS | ET · Q · SICINI . . .
Veronae. Maffei mus. Ver. 129, 5 cont. Mommsenus. (Orell. 3340).

1396 D · M | ET QVIETI · AETERNAE | AVRELIAE · MVNATIAE | CONIVGI ·
KARISSIMAE ET | INCOMPARABILI QVAE · VIX | ANN · XXXIII · MENS ·
V · DIEB | IX QVINCTIO · AVG · LIB | TABVLARIVS · XXXX · GAL · LIA-
RVM SVB · ASCIA · DEDICAVIT
Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 275 ad exempla antiqua (Or. 3344).

1397 IN · H · DD | SANCT · DIA|NAE · ARAM | CVM SIGNO AE|TETVS · AVGG |
N · N · LIB · PP · STAT · MA|IENS · XXXX · GALL · DE|DIC · ID · AVG ·
PRAESENT C¹

*In arce Knillenberg Tirol. Maffei Mus. Ver. 454, 6 cont. Mommsenus
(Or. 3343). — Legendum: In h(onorem) d(omus) d(ivinae) sanct(ae)
Dianae aram cum signo Aetetus Aug(ustorum) n(ostrorum) lib(ertus)*

p(rae)p(ositus) stat(ionis) Maiens(is) quadragesimae Gall(iarum) dedic(a-vii) id(ibus) Aug(ustis) Praesent(e) c(onsule). — ¹⁾ *C. Fulvius C. f. Brutius Praesens videtur esse, qui iterum consul erat a. 180, ipsumque annum 180 hic indicari puto, licet aegre desideretur et collegae Condiani nomen et iterationis nota: de priore enim Praesentis consulatu cogitari vix potest, hoc enim tempore in provinciis eiusmodi tituli semper ordinarios consules habent. Quod si recte posuimus titulus exaratus est priore a. 180 parte ante mortem Marci imperatoris.*

1398 D · M | VICTORI|NAES | FLAMINALIS | M · TARQVINI | MEMORIS · O
XL | GALL · SER · VILIC | STATIONIS · PED¹ | CONIVGI · CARIS|SIMAE ·
ET · DE · SE | BENE · MERENTI

Borgo S. Dalmazzo prope Saluzzo. Corp. V sched. sec. Gazzeram. —

¹⁾ *Victorinaes, Flaminalis, M. Tarquini Memoris contra(scriptoris) quadragesimae Gall(iarum), ser(vi) villic(i) stationis Ped(onensis), coniugi cet.*

1399 TI · IVL · DELO | VITALIS SOCOR | PVBL · XXXX · SER · ET |
AMETHYSTVS · L ·

Lugduni. Bull. Inst. arch. 1864 p. 53 descr. Allmerus. — Legendum: Ti. Iul(io) Delo Vitalis socior(um) publ(ici) quadragesimae ser(vus) et Amethystus l(ibertus).

1399a GENIO COM|MERCII ET NE|GOTIANTIVM | PRIMITIVS | IVLI PROCLI |
COND · VIII¹ · SER | VIL XX

Brigetione (O-Szöny). Corp. III, 4288 descr. Mommsenus. — Legendum: Genio commercii et negotiantium Primiti(vus), Iuli Procli cond(uctoris) octo ser(vus), vil(icus) vicesimae. — ¹⁾ 'Octo intellego publica vectigalia Illyrici, ut passim memorantur IIII publica Africae'. Mommsenus l. l.

1400—1408 Officiales administrationis vectigalium provinciae:

1400 NYMPHIS | AVG · | SACR | EVCARPVS | AVG · LIB | TAB · P · P · S¹
Weitschach prope Poetovionem (Pettau). Corp. III, 4043 descr. Mommsenus. — ¹⁾ Tab(ularius) p(rovinciae) P(annoniae) s(uperioris).

1401 I · O · M | FORTVNA TVS | AVG · LIB · ADIVT | TABVL · P · P · S
Poetovione. Corp. III, 4023. — Legendum: I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Fortunatus Aug(usti) lib(ertus) adiut(or) tabul(ariorum) p(rovinciae) P(annoniae) s(uperioris).

1402 I · O · M · CVL | IVN · REG · ET | GEN · LOCI | PHILADESPOTV^s | AVG ·
G · N · N · VER^m | CVST · TABVL | PRO · S · SVA · SVO | RVMQ · OM^{nium} |
EX · VOTO p (?)

*Poetovione. Corp. III, 4032 descr. Mommsenus. — Legendum: I(ovi) o(ptimo) m(aximo) cul(minali) Iun(oni) reg(inae) et gen(io) loci Phila-
despotu[s] Aug(ustorum) n(ostorum) ver[n(a)] cust(os) tabul(arum) pro
s(alute) sua su[o]rumq(ue) om[nium] ex vot[o] p(osuit).*

1403 SERAPI | AVG | SACRVM | EPAPROD^tVS | ALEXANDRI | AVG · DISP · |
TABVL¹ | V · S · L · M

*Poetovione. Corp. III, 4044 descr. Mommsenus. — ¹) Disp(ensator)
tabul(ariorum).*

1404 D · M · S | IVLIAE · IVSTAE · ANTIOCHVS AVG | N · LVCCONIANVS ·
ARK · PROVINCIAE | AFRICAE · CONIVGI · KARIS · FECIT
Romae. Henzen 6952 qui descr.

1405 | OMO | AVG N Disp | RATIONIS |
P P ARCAE¹ CVM | SVIS OMNIBV^s | EX VOTO

*Poetovione. Corp. III, 4049. — ¹) D[isp(ensator)] rationis p(rovinciae)
P(annoniae) arcae.*

1406 I · O · M · D¹ | DIDYMVS | AVGGG² · LIB | EX · NVMMVL · P · P · S³ |
PRO · SALVTE · SVA · ET | AVRELIAE | ALEXANDRIAE | CONIVGIS | ·
S · L · M | APRO · ET · MAXIMO | COS⁴

*Poetovione. Corp. III, 4035 descr. Mommsenus. — ¹) I(ovi) o(ptimo)
m(aximo) d(epulsori). ²) Tertium G ad Getam pertinens abrasum est.
³) Ex nummul(ario) p(rovinciae) P(annoniae) s(uperioris). ⁴) A. 207.*

1407 I O M | PRO SALVE GN | GI NESTORINI | PROCVRATORIS | AVGGG
NNN · | IANVARIVS | EORVNDEM | ER YSC¹ | V S L M

*Poetovione. Corp. III, 4024 descr. Mommsenus. — ¹) [S]ervus con-
trasc(riptor).*

1408 I · O · M | FVL · M · FL | SACR | FL · VERVS · MEROBA · NVS · PROC ·
AVG · N · PRAE | POS · SPLENDIDISSIM | VECT · FERR · PER | ASCLEPIA-
DEM | ARK · STAT · SISC | V · S · L · M

*Sisciae. Corp. III, 3953 ad exempla antiqua (Or. 1239 = 3346). —
Legendum: I(ovi) o(ptimo) m(aximo) fulm(inatori) ful(guratori) sacr(um)*

*Fl(avius) Verus Metrobalanus, proc(urator) Aug(usti) n(ostri), prae-
pos(itus) splendidissim(i) vect(igalis) ferr(ariarum) per Asclepiadem
ark(arium) stat(ionis) Sisc(ianae) v(otum) s(oluit) l(ibens m(erito)).*

1409 D · M | M · VLPIO · AVG | LIB · HERMIAE · PROC¹ | AVRARIARVM ·
CVIVS | RELIQVIAE · EX · INDVLENTIA | AVG · N · ROMAM · LATAE |
SVNT | SALONIA · PALESTRIAE | GNIVNX · ET · DIOGNES | LIB · BENE-
MERENTI · FECER | VIXIT · ANN · LV

Ampeli (Zalatna) reperta esse videtur. Corp. III, 1312 descr. Mezerzius.

— ¹) 'Postea procurator libertus non erat habebatque beneficiarium
Corp. III, 1295 cf. Plin. ep. ad Trai. 27 [36]'. Mommsenus l. l.

1410 anniae (?)¹ | LVCLIAE | AVGVSTAE² | IMP · VERI · AVG | ARMENIACI
parTHICI³ | MAXIMI | LIB · ET · FAMILIA | ET | LEGVLI · AVRARIAR
*Ampeli (Zalatna). Corp. III, 1307 ex unico exemplo. — ¹) /CV
traditur. ²) Itaque lapis positus est inter 161 et 167. ³) . . . THRA . . .
traditur.*

1411 I O M | NEPTVNA | LIS AVG LIB | TABVL AVR | DACICARVM¹ | V
B M P (sic)

*Ampeli (Zalatna). Corp. III, 1297 descr. Mommsenus. — ¹) Tabul(arius)
aur(ariarum) Dacicarum.*

1412 SILVANO · SACR | LEONAS · AVG · | LIB · ADIVT · TABVI | PRO · SALVT ·
SVA | SVORVMQ · OM | EX · VOT · L · POS

Ampeli (Zalatna). Corp. III, 1305 descr. Mommsenus.

1413 D M | SOSSIA SABINA | VIXIT ANN XXVI | EFECIT (sic) IN MAT | RI-
MON ANN XI | M · X SINE VLLA Q | VERELLA FVSCI | NVS · VER · AB ·
INS | T · TAB¹ · COIVGI | B M F

*Ampeli (Zalatna). Corp. III, 1315 descr. Mommsenus. — ¹) Fuscinus
ver(na) ab ins(trumento) tab(ulariorum).*

1414 D M | IVSTINVS CAESAR | VERN A SVBSEQVES | LIBRARIORVM | VIX
ANIS XV | TERTIVS VERN A | VALDENIO¹ | PIENTISSIMO | B M F

*Ampeli (Zalatna). Corp. III, 1314 ex Eckhelianis. — ¹) 'Corruptum,
fortasse ALVMNO' Mommsenus.*

1415 I · O · M | AETERNO | CONSERVATORI | CALLISTVS | AVG · N · DISP ·
PRO SALVTE | SVA ET SVOR | EX · V · P

Ampeli (Zalatna). Corp. III, 1301 descr. Mommsenus.

1416 D M | THAVMASTO | AVG · CONMEN | TARIESI AVRARI | ARVM DEL-
MA^{TR} | FELICISSIMVS DIS | PESATOR TITV | LVM · P

Salonis. Corp. III, 1997 descr. Mommsenus.

1417 I · O · M | M · TREBVS | M · FIL PALAT | ALFVS · EQVO | P · PRAEF ·
I · D | AQVIL · C · F · N¹ · | V · S · L · M

Viruni (Tiefen prope Feldkirchen). Corp. III, 4788. Lectio certa est.
— I(ovi) o(ptimo) m(aximo) M. Trebius M. fil(ius) Palat(ina) Alfus,
equo p(ublico), praef(ectus) i(ure) d(icundo) Aquil(eiae), c(onductor)
f(errariarum) N(oricarum) v(otum) s(oluit) l(ibens) m(erito).

1418 P · AEL · P · FIL · PAP | STRENVO · EQ | P · SACERD · ARÆ | XG ·
XGVRI · E | II · VIRAL · CL | SARM · XGVR | CL · APVL · BC | CL ·
DROB · PAT | RON · COLLEGIOR | FABR · CENTO | NAR · ET · NAVT | AR ·
ENDVC · PAS | CVI · SALINAR | ET · COMMER | CIOR · RVFINVS | EIVS

Apuli (Karlsburg). Corp. III, 1209. Lectio satis certa. — P. Ael(io)
P. fil(io) Pap(iria) Strenuo, eq(uo) p(ublico), sacerd(oti) arae Aug(usti),
auguri et Ilviral(i) col(oniae) Sarm(izegetusae), augur(i) col(oniae)
Apul(i), dec(urioni) col(oniae) Drob(etarum), patron(o) collegior(um)
fabr(um) centonar(iorum) et nautar(um), conduc(tori) pascui, salinarum
et commercior(um), Rufinus eius.

1419a *In pagina priore:*

NVMINI AVGVSTOR¹ | ET GENIO P P HERMES | IVLIORVM IANV | ARI
CAPITONIS² | EpAPHRODITI | CONDVCTORVM | P P · ILLYRICI ET |
RIPAE THRACIAE³ | SER · VIL · POSVIT

1419b *In pagina altera:*

I · O · M | Et NVMin¹ AVG | N ET P P PROC | AVIANO BE | LI · O
MACAO | CAES N² SERV² | VILICVS VE · TI · AI ILLYRI | CI IDIB² SEPT |
MAMERT ET | RVFO COS⁴

Ležan in Bulgaria 7 mil. a meridie Nicopolis. Corp. III, 751—52
descr. Hungarus quidam. — a. Legendum: Numini Augustor(um) et
Genio p(ortorii) p(ublici?) Hermes Iuliorum Ianuari Capitonis E[p]aphro-
diti [ETAPHRODITI trad.] conductorum p(ortorii) p(ublici?) Illyrici et
ripae Thraciae ser(vus) vil(icus) posuit. — b. Legendum: I(ovi) o(ptimo)
m(aximo) e[l] num[ini] [E'D NVMA trad.] Aug(usti) n(ostri) et [G(enio)]

p(ortorii) p(ublici?) proc(uratore) Aviano Be[l]li[c]o [BEILIGO trad.], Macao Caes(aris) n(ostri) serv[(u)s], vilicus ve[c]ti[g]a[l(is)] Illyrici, idib. Sept. Mamert(ino) et Rufo co(n)s(ulibus). — ¹⁾ M. Aurelii et L. Veri. ²⁾ Cf. eius titulum infra n. 2405. ³⁾ 'Ripa est Danuvii, Thracia non provincia proprie ita dicta sed regio inter Danuvium et maria Ponticum et Aegaeum, quam Thraciam appellant antiquiores Mela 2, 4 Plinius IV, 11, 44, ut ripa Thracia sit Moesia inferior; similiter Illyricum significatione antiqua in vectigalibus tantum usurpatur; in iis autem Moesos Illyrico adnumerari Apianus Illyr. 6 testatur. Enuntiavit autem ripam Thraciam Hermes ideo, quod in ea fuit statio ad quam ipse pertinebat.' Mommsenus l. l. ⁴⁾ A. 182.

1420 LALEMVS · AVG · CIRCITOR · | NATI · ONE LYCAO · DONATO | FILIO ·
 ET · SIBI · ET · SVIS · FECIT
Surrenti. I. Neap. 2139 descr. Mommsenus.

CAPVT IX.

TITVLI MILITARES.

Legiones.

1421 C · ACLVTIVS · L · F · TER · GALLVS | DVOVIR · VRBIS · MOENIVNDAE ·
BIS | PRAEFECTVS · IVRE · DEICVNDO · BIS | DVOVIR · IVREDEICVNDO ·
TR · MIL | LEGIONIS · PRIMAE · TR · MILITVM | LEGIONIS · SECVNDAE ·
SABINAE¹

Venafr. I. Neap. 4627 descr. Mommsenus (Henz. 7142). Quae litteris inclinatis dedi, hodie erasa, servavit de Utris. — ¹) Fuit igitur Gallus inter primos coloniae Venafranae colonos cf. infra ad n. 1427.

1422 M · COMINIVS | L · F · POL¹ · ASTA² · | MILES · LEG · I³ | NA · AN · L ·
MIL | AN · XIII · H · S · E | H · EX · T · F · C⁴

Bonnae. Brambach I. Rhen. 473 qui descr. (Orell. 165). — ¹) Cum absit cognomen lapis ante Claudii imperium positus videtur esse cf. Mommsenum Corp. III p. 282. ²) Oriundus Asta Liguriae. ³) Germanicae scilicet, sed hoc tempore cognomen solet praetermitti. ⁴) Na(tus) an(norum) L mil(itavit) an(nos) XIII. H(ic) s(itus) e(st). H(eres) ex t(estamento) f(aciundum) e(uravit).

1423 SEX · SAMMIO · VOLT · SEVERO | E · LEGIONE · PRIMA · GERMANICA |
QVI · TEMPORE · QVO · MILIT | COEPIT · AQVILIFER · FACTVS | EST ·
ANN · XIII · AQVILIFER | MILITAVIT · C · ANTISTIO | VETERE · II · M ·
SVILLIO · NER|VLLINO · COS¹ · EX · TEST

Cularone (Grénoble). Herzog Gall. Narb. n. 556 (Or. 3389). — ¹) A. 50.

1424 C · IVLIVS · C · F · VOL | CARC · NIGER · MI|LES · LEG · II¹ · ANNOR |
XXXXV · AER · XVII | H · S · E

Mogontiaci (Bretzenheim). Brambach C. I. Rhen. n. 946 qui descr. (Henz. 6841). — Legendum: C. Iulius C. f. Vol(tinia) Carc(asone)

Niger, miles leg(ionis) II, annor(um) XXXXV, aer(um) XVII h(ic) s(itus) e(st). — ¹) Scil. Augustae.

1425 L · PINARIO · C · F · GAL | NATTAE | AED · II VIR · Q · TR · MIL · LEG · III | PRAEFECTO · BERNICIDIS | M · BIVELLIVS · C · F · GAL
Abellini. I. Neap. n. 1896 descr. Mommsenus (Orell. 3880).

1426 IMP · CAES · M · AVREL | ANTONINO · AVG · PONT | MAX · TR · POT · XXIII · COS · III¹ | VEXILLATIONES · LEG · II · PIAE | ET III · CONCORDIAE² · PED · CC | SVB · CVRA · P · AELI · AMYNTIANI | 7 · FRUMENTARI · LEG · II · TRAIAN

Salonis. Corp. III, 1980 descr. Mommsenus. — ¹) A. 170. ²) 'Legiones II Pia et III Concordia, nusquam praeterea sub his nominibus memoratae, sine dubio sunt duas institutae a M. Aurelio II et III Italicae (Dio 55, 24: α καὶ Ἰταλικά κείμεναι), neque ullus extat earum legionum titulus, qui hunc aetate superet primitivae earum nomina prodat. Quibus locis eae legiones eo tempore steterint, ex hoc titulo non apparet, cum non nominet nisi vexillationes missas ad Salonas munientas; steterunt tamen sine dubio in Pannonia occupatae in bello Marcomannico, quod eo ipso tempore vel maxime fervebat.' Mommsenus l. l.

1427 L · FIRMIO L · F | PRIM · PIL · TR · MIL | III · VIR · I · D | COLONIA · DEDVCTA | PRIM¹ · PONTIFICI | LEGIO · III · SORANA | HONORIS · ET · VIRTVTIS | CAVSSA

Sorae. I. Neap. 4498 descr. Brunnus. (Orell. 3681). — ¹) Non gregariis tantum ager in coloniis adsignabatur cf. Tac. Ann. XIV, 27 qui de Nerone temporibus dicit: non enim ut olim universae legiones deducebantur cum tribunis et centurionibus et suis cuiusque ordinis militibus Cic. Phil. VI, 14 Scr. grom. p. 233, 5 ed. Lachmann (Nero Caesar tribunis et militibus eum adsignavit) 236, 13 (ager eius in iugeribus veteranis et tribunis legionaris est adsignatus).

1428 L · SALVIVS | C · F · FAB | VEXILLARIVS | VETER · LEG · III · SIBI | ET · POPILIAI · T · L | HISPANd · ET · CAPITO|NI · F · ET · PRISCAI · F · ET | FIRMO F

Bovarni in agro Briziano. Orell. 3545 corr. ad exempla antiqua.

1429 IIII · MAC · ANN · XXV · STIP · II · VEXILLARI · LEG · TRIVM · LEG · IIII · MAC · LEG · XXI · RAP · LEG · XXII · PR · POS · D · S¹

Veleiae. De Lama Iscr. Veleiati n. VII. Vv. divisio ignoratur. —

¹⁾ *Est titulus sepulchralis militis Vitelliani a. 69 in proeliis circa Placentiam commissis occisi; eo enim tempore trium illarum legionum vexilla ex Germania in Italiam venisse scimus.*

1430 A · VETVRIO · A · F · PATRĪ | PETRONIAI · A · F · TANNIAI · MATRĪ |
TERENTIAI · T · F · SECVNDAI · VXORI | C · VETVRIVS · A · F · LEG · V ·
VRB¹ | TESTAMENTO · FIERI · IVSSIT

Ateste (Este). Corp. V, 2518 descr. Mommsenus (Henz. 6670. —

¹⁾ *Commemoratur legio in alteris duobus titulis Atestinis Corp. V, 2514: C · TITI · C · F · ROM | MAGNI · LEG · V | VRB · SIGNIFER; 2515: M · TVDICIVS · M · F | ROM · NIGER · LEG · V · VRB | SIBI · ET · GRANIAI · M · L | APHRODISIAI · VXORI, nec diversa videtur esse a legione quinta simpliciter dicta in titulis Atestinis l. l. 2508. 2510. Legio urbana sine dubio vocatur ideo, quia in urbe conscripta erat, quod post Augustum nunquam factum est. Postea fortasse nomen mutavit, ut a V Macedonica non diversa sit, quae ut Macedonicae reliquae hoc nomen videtur adsumpsisse, quia pugnae apud Philippos interfuerat.*

1431 M · TIBERIVS | M · F · SER | VETER · LEG · V · G¹

Antiochiae Caesariae in Pisidia (Yalovady). Corp. III, 294 descr.

Richterius. — ¹⁾ Veter(anus) leg(ionis) V G(allicae) cf. l. l. n. 293 (Henz. 6674). Legio V Gallica ab alaudarum legione diversa non est, ex Gallis transalpinis scilicet a Caesare conscripta Caes. b. c. 1, 39 Suet. Caes. 24; Tiberius colonorum videtur fuisse, ab Augusto Antiochiam deductorum.

1432 C · AEMLIO · C · F | GAL · FRATER¹ | PRAEF · FABR · II | TRIB · MIL ·
LEGIO[NIS] · V · ALAVDAr | FLAMIN · P · H · C² · | HIC · CENSVM · |
EGIT · IN · PROVINC | GALLIA · AQVITANc | P · H · C

Tarracone. Corp. II, 4188 descr. Huebnerus (Henz. 6945). — ¹⁾ Cf. Corp. II, 4458 sq. ²⁾ P(rovinciae) H(ispaniae) c(iterioris).

1433 Q · TETAFRENO · L · F · STE | LEG · VI¹ | C · TETAFRENVs · L · F ·
FR² | FACIVNDVM C ·

Beneventi. I. Neap. 1465. — ¹⁾ Veteranus legionis VI fuit, quos Augustus Beneventum colonos deduxisse videtur cum tricesimanis. Cf. similes sextanorum lapides Beneventanos I. Neap. 1441. 1443. 1450. 1463. 1472. 1473 et Lucerinos 941. 942. ²⁾ Fr(ater).

1434 | TRO · MAXIMO · IIII · VIR | I · D · IIII · VIR ·
 QVINQ · BIS | FLAMINI · AVGVSTALI | TRIB · MIL · LEG · VI · GEMELL¹ |
 PRAEF · FABR · AVGVRI | QVAESTORI · D · D

Aeserniae. I. Neap. 5025 descr. Mommsenus (Henz. 6677). — ¹) Legio aliunde non innotuit; fortasse error quadratarii subest pro VII Gemina.

1435 LEG · VI · HIS
 LEG · VI · H

In compluribus tegulis Dacicis (Szent-Mihály Corp. III, 1632) et Pannonicis (Eszei Corp. III, 3754). — Legio VI Hispana a VI victrice diversa esse non videtur, quam constat sub Iulii Imperatoribus in Hispania stetisse.

1436 C · CANVLEIVS | Q · F · LEG · VII · EVO | CAT · MORT · EST · ANN ·
 NΛ | XXXV · DONAT · TORQ · ARMIL | PALER · CORON | Q · CANV ·
 LEIVS · Q · F | LEG · VII · OCCEIS · IN · GAL | ANNOR · NAT ·
 XVIII | DVO · FRATR | IEIS · MONVM · PAT · FEC

Capuae. Corp. I, 624 cf. Ritschl tab. LXXVI D. — 'Q. C. Canuleios Q. f. in exercitu C. Caesaris meruisse eo minus dubium est, quod septima legio non solum inter veterrimas et clarissimas legiones Caesarianas numeratur (Caes. b. G. 8, 8 Drumann h. Rom. 3, 235) sed etiam in Campaniam eam deductam esse scribit Nicolaus Damascenus in vita Caes. c. 31: ὤρμησεν (Octavianus a. 710) εἰς Καμπανίαν πρῶτον. [ἦν γὰρ ἐκεῖ ἢ] ἐβδόμη λεγεών καὶ ἡ ἐγδοή. διαπειράσθαι δὲ πρότερον ἰδοῦμαι χρῆναι τῆς ἐβδόμης. μεῖζον τε γὰρ ἀξίωμα . . . (cf. Drumannus l. c. 1, 215). Canuleiorum horum Quintus qui videtur maior fuisse cum praenomen patris acceperit, in ipso tirocinio in Gallia occisus est; Gaius fuit sine dubio inter veteranos, quibus Caesar post victoriam in Campania agros dedit, item inter eos, qui militia legitima functi sua sponte ad signa reverterunt evocatus sive ab ipso Caesare sive ab Antonio sive denique ab Octaviano. Mortuus est iuvenis sub ipsam Caesaris mortem vel paulo post. Hic quod sciam antiquissimus est titulus, in quo miles certae legionis nominetur; item antiquissimus, in quo praemia militaria enuntiantur'. Mommsenus l. l.

1437 L · VALERIVS · L · F · VOL | DOMO · PHILIPPIS | MIL · LEG · VII¹ ·
 ANN · XXXV | STIP · XV · H · S · E | T · F · I

Delmini. Corp. III, 2717. — ¹) Titulus igitur positus est ante a. 43, tunc enim legiones VII et XI Claudiae prae fideles ab Imperatore vocatae sunt, quia Scriboniani partes secutae non erant. Cf. Corp. III p. 281.

1438 L · CAESIVS · L · F | CAM · BASSVS | DOMO · PISAVRI | VET · LEG ·
VII · C · P · F¹ | AN · LIII · STIP · XXXIII | H · S · E · T · F · I · H · P |
IN · F · P · VI · IN · A · P · X

Salonis, in lapide insculpta sunt supra ornamenta militaria, protome viri barbati volumen tenentis. Corp. III, 2014. — ¹) C(laudiae) P(iae) F(idelis); positus igitur est titulus inter a. 43 et 70, quo legiones Dalmatiam reliquerunt cf. Corp. III p. 281 sq.

1439 TI · IVLIO · TI · F · FAL | ITALICO | 7 LEG · VII · MACEDON¹ | 7 LEG ·
XV · PRIMIGEN | 7 LEG · XIII · GEM · P · F

Sinuessae. Henzen 6768 descr. Brunnus. — ¹) 'Legio VII Macedonica unico hoc monumento commemoratur; fortasse eadem est, quae postea Claudia appellabatur'. Henzenus l. l. Cui opinioni optime convenit, quod milites plerique legionis VII ante a. 43 mortui Macedoniam Asiamve minorem patriam habent cf. Corp. III p. 281 sq., obici potest, quod hic titulus certe non ante Claudii aetatem incisus est, cum legio XV primigenia iam in eo commemoretur Grotzfeld in Pauly R. E. 4 p. 895. Consilio autem fortasse legionis septimae cognomen novum a Claudii imperatoris nomine ductum in hoc titulo non ponitur, quia legio illud, cum Italicus in ea ordinem duceret, nondum acceperat.

1440 C · CABILENVS · C · F · FAL | GALLVS · LEG · VIII · MVTINENSIS¹
Teani. I. Neap. 3993 publicata a Prätillio firmatur Hoarii auctoritate. (Henz. 6672). — ¹) A bello Mutinensi ita videtur esse appellata.

1441 C · VETTIVS · Q · F | POL EQ LEG VIII AVG | ANN XL^{II}X STIP
XXV^{III} | IDEM QVAESTOR | VETERANORVM^M | ET Q VETTIVS Q · F |
POL FRATER EQ LEG | VIII AVG ANN XL ST X | H · S · E | M
METILVS EQ LEG | VIII AVG ET P ARRIV⁹ HER | C VETI TEST PO-

5

SVERVNT

In ruinis Viruni rep. In lapide insculpta sunt supra: rosae duae, luna dimidia, caput Medusae, aquilae duae pugnantes; infra: armillae duae, torques duae, phaleriae. Corp. III, 4858 descr. Mommsenus. — Titulus positus videtur antequam legio sub Nerone in Moesiam mitteretur.

1441a L · MESTRIVS | C · F · ROM | LEG · IX
Ateste (Este). Corp. V, 2507 ad exempla antiqua.

1442 L · VINVSIVS · | L · F · VETER · LEG · VIII · | TRIUMPH¹ | SEPTVMIAE |
P · F · SABINAE | VXORI | VINVSIAE TERTVLLAE · F · ANNO · | V . . .

Visinadae in Istria. Corp. V, 397 descr. Mommsenus (Henz. 6673). —

¹⁾ *Legio nona postea Hispanica appellatur, sed in titulis tribus omnium, ut videtur, antiquissimis in praecedente cognomine caret, in altero supra n. 1122 Macedonica, in hoc triumphatrix vocatur. Utrum quattuor hae legiones nonae diversae sint, an eadem legio diversis tantum cognominibus ornatur, quo tempore cognominum usus nondum constans fuerit, diiudicari non potest; hoc tamen probabilius. Macedonica fortasse appellatur propter fortitudinem in proelio Philippensi exhibitam (Mommsen Corp. III, 551) vel quia in hac provincia conscripta erat (cf. n. 1439), triumphatrix fortasse ex proelio Actiaco, nam ex Philippensi triumphus omnino actus non est; Hispanicae nomen certo iam imperante Augusto accepit ex bellis, ut videtur, contra Astures et Cantabros gestis.*

1443 C · LANIVS | C · F · ANI DE | LEG · X · VENER¹ | C · LANIVS · C · L |
EROS · FILIVS² | DE · SVO

Brixiae. Corp. V sched., descr. Mommsenus. Litterae sunt aetatis Augustae. — ¹⁾ De leg(ione) X Vener(ia). Alibi non occurrit. ²⁾ Filius naturalis videtur esse patroni.

1444 M · BILLIENVS · M · F · | ROM · ACTIACVS¹ | LEGIONE · XI · PROE|LIO
NAVALI · FACTO² | IN COLONIAM · DE|DVCTVS · AB · ORD|NE · DE-
CVRIO ALLEC | · MO · ERVC

Ateste (Este). Corp. V, 2501 descr. Mommsenus (Henzen 6959). —

¹⁾ *Reliqua Actiacorum legionis XI exempla habes opud Furlanettum lap. Pat. p. 173 sq. Corp. V, 2389. 2503. 2839. Undecimae legionis veteranos Ateste deductos commemorant praeterea lapides Corp. V, 2495. 2512; legionis V Corp. V, 2508. 2510 vel V urbanae n. 2514. 2515 (?). 2518 = supra n. 1430; legionis XII n. 2499; quibus recte Mommsenus l. l. p. 240 addere videtur militem unum legionis IX n. 2507, duos legionis XII n. 2502. 2520, unum legionis XV n. 2516, fortasse etiam unum legionis XIII n. 2497, cum et ipsi videantur esse aetatis Augustae. ²⁾ Scilicet apud Actium.*

1445 OSSA | SALVIO · SEMPRONIO | C · F · ROM · LEG · XI | ACTIACO ·
LICINIA | L · L · F¹

Ateste. Henzen 6671 ad exempla antiqua. — ¹⁾ Corrupta videntur esse; vix Licinia L. l(iberta) f(ecit).

1446 L · CASSIVS · L · F | TROM · MART|ALIS · AQ · STA¹ | MIL · LEG · XI | C ·
P · F² | 7 P VLPI D F SIL|VESTRIS | STIP · XII · AN · XXXV | T · F · I · H · F · C

Burni. Corp. III, 2833 descr. Mommsenus. — ¹⁾ *Aq(uis) Sta(t)ellia.*

²⁾ *Cf. supra ad n. 1437. 1450.*

1447 C · OPPIO · T · F | HOR | LEG · XII CHORT | PRIM · OPTIO | PHI-
LARGYRVS | L

Venusiae. I. Neap. 714 descr. Mommsenus.

1447a L · CALTIVS | SEX · F · ROM | LEG · XII · SIGNIFER

Ateste (Este). Corp. V, 2502 descr. Mommsenus.

1448 TERTIA | ^{uzor}

L · VETTIDIVS · C · F | VETERANVS · LEG · XII | PATERNAE¹ · SEX ·
VIR² · AED

Parmae. Bull. Inst. arch. 1867 p. 178 descr. Henzenus ectypum. —

¹⁾ *Cf. de hoc nomine Henzenum l. l. Eadem videtur esse quae a Caesare conscripta bis in expeditionibus eius commemoratur bell. Gall. 2, 23. bell. civ. 1, 15, 3, deinde in nummis Antonii Eckhel VI p. 51 legio XII antiqua vocatur, postea sed aetate iam Augusti leg. XII fulminata (Corp. III, 504. 507. 509 cf. tit. sq.). Paternam eam appellatam esse cum Augusti exercitui adscriberetur necdum fulminatae nomen accepisset, optime conicit Henzenus, conscriptam scilicet a patre Augusti Caesare.*

1449 L · VIBIVS · C · F | QVIR · VEE · LEG | XII · FVLMI

Patris. Corp. III, 509 descr. Cyriacus.

1450 L · VALERIVS | T · F · LEG · XV | T · F · I

Ateste (Este). Corp. V, 2516 descr. Mommsenus.

1450a Q · PEILVS · QF · ⁵EM | SECVNDVS · ¹EM | MEDIO MLES · LEG | XV ·
PRIM · ANN · XXV | STIP · V · H · EX · T · F · C

Bonnae. Brambach Corp. I. Rhen. 479 (Henz. 6678) qui descr. — Legendum: Q. Petilius Q. f. Ofen(tina) Secundus dom(o) Medio(lano), miles leg(ionis) XV prim(igeniae) ann(or)um XXV stip(endiorum) V. H(er)es ex t(estamento) f(aciundum) c(uravit).

1451 T · ATIDIVS T f | ROM PORCIO | MILES · LEG · XIIX

Ateste (Este). Corp. V, 2499 descr. Mommsenus.

1451a

protome.

M • CAELIVS

M • L

PRIVATVS

militis effigies qui tenet vitem,

loricam gerit insignem torquibus

et phaleris.

M • CAELIO T • F • LEM BON

C • LEG • XXIX¹ • ANN • LIII • S •

CECIDIT • BELLO VARIANO • OSSA •

INFERRE • LICEBIT • P • CAELIVS • T • F •

5

LEM • FRATER • FECIT •

protome.

M • CAELIVS

M • L

THIAMINVS

Ad Xanten. Brambach C. I. Rhen. 209 qui descr. (Orell. 621). — Legendum: M. Caelio T. f. Lem(onia) Bon(onia), centurioni leg(ionis) XIIIX, ann(orum) LIII s(emissis); cecidit bello Variano. Ossa inferre licebit. P. Caelius T. f. Lem. frater fecit. — ¹) Legio deleta est sine dubio proelio Variano neque unquam restituta; nam tempore posteriore nunquam commemoratur. Cum autem tres illa pugna legiones interissee notum sit et praeter duodevicesimam decimae septimae quoque et undevicesimae legionis nusquam mentio fiat, has cum illa excisas esse recte concluditur.

1452 SAL • FREBRANVS • T • F | QVIR • BACVLVS • HAS • | PRI • LEG • XX¹

Burni in Dalmatia. Corp. III, 2836 descr. Mommsenus. — Logo: Sal(vius) Frebranus T. f. Quir. Baculus has(tatus) pri(or) leg(ionis) XX. — ¹) Legio condita, ut videtur, c. a. 4, post Varianam cladem a. 9 in Germaniam missa est: inter hos igitur annos lapis positus est. Legio postea Valeria victrix appellatur, vix tamen, quod putat Grotefendius Pauly R. E. IV p. 897, a primo Valerio Messalino legato (Vell. Paterc. 2, 102); Augustus enim legionem ab homine privato nominari vix passus est; mihi Valeria est valida.

1453 TI • CLAVD | TERTIVS | ET • POMPON (sic) | PROCVLA | TI • CLA •

CVPITO | F • MIL • LEG • XXI • V • F

Viruni. (Zollfeld prope Klagenfurt). Corp. III, 4840 descr. Mommsenus.

1454 M • VAL • M • F • LEM | MATTO • BONO | NIAE • MIL • LEG | XXI • RAP • 7 L •

FAL | TONI • FIRMI • AN | XL • STIP • XIX • H • S • E • | T • F • I • H •

H • F • C •

Mogontiaci (Zahlbach). Brambach I. Rhen. 1207. — Legendum: M. Val(erius) M. f., Lem(onia), Matto, Bononiae, mil(es) leg(ionis) XXI rap(acis) (centuria) L. Faltoni Firmi, an(norum) XL stip(endiorum) XIX h(ic) s(itus) e(st); t(estamento) f(ieri) i(ussit); h(eres) f(acien-dum) c(uravit).

1455 LIVS MITHRIDATICVS TRIBVNVS | LEG · XXII · DEIOT · XIII K
IVL · | MAMNONEM AVDIVI H I¹

In Memnonis pede sinistro infmo. Corp. III, 60 descr. Mommsenus ectypum. (Orell. 519). — ¹) H(ora) prima.

1456 M · ALBIO · M · F · STE · LEG | XXX¹ · SIGNIFERO | ALBIAE · M · L ·
HILARAE | CVRTIAI · P · L · CHILAE | EPAPHRODITVS · ET · CELER |
LIBERTI · F · C

Beneventi. I. Neap. 1442. — ¹) Cf. supra ad n. 1433 et similes tricesimanorum lapides Beneventanos l. l. 1446. 1447. 1448. 1452. 1453. 1458. 1462. 1470. 1471, Caudinum 1866, Hispanum sequentem. Ab Augusto haec legio sublata est mansitque summus legionarius numerus XXII usque ad Traianum, qui alteram legionem tricesimam Ulpiam victricem instituit.

1457 L · VETTIVS · C · F · SER | CENTVR · LEG · XXX | #VIR · ITERVM | C ·
C · C · IVL · SACRVM · DAT

Ursone (Osuna) in Hisp. Baetica. Corp. II, 1404 sec. Ferrarinum, Accursium, alios. — Legendum: L. Vettius C. f. Ser(gia) centur(io) leg(ionis) XXX, duumvir iterum c(olonorum) c(oloniae) C(laritatia) Iul(iae) (scil. Ucubitanorum) sacrum dat.

1458

NOMINA · LEG

II · AVG	II · ADIVT ⁵	IIII · SCYTH
VI · VICTR	IIII · FLAV	XVI · FLAV ¹¹
XX · VICTR ¹	VII · CLAVD ⁶	VI · FERRA
VIII · AVG	I · ITALIC	X · FRETE ¹²
5 XXII · PRIM ²	V · MACED	III · CYREN ¹³
I · MINER	XI · CLAVD ⁷	II · TRAIAN ¹⁴
XXX · VLP ³	XIII · GEM ⁸	III · AVG ¹⁵
I · ADIVT	XII · FVLM	VII · GEM ¹⁶
X · GEM	XV · APOL ⁹	II · ITALIC ¹⁷
10 XIII · GEM ⁴	III · GALLIC ¹⁰	III · ITALIC ¹⁸
I · PARTH ¹⁹	II · PARTH ²⁰	III · PARTH ²¹

Romae. Orell. 3369 descr. Henzenus. Cf. de hoc titulo Marquardti Handb. 3, 2 p. 356. Ordo quo legiones exhibentur est geographicus, ita tamen ut semper superiores provincias praemittantur inferioribus, praeter legiones secundam et tertiam Italicas tresque Parthicas postea adiectas. Cum legiones II et III Italicae anno adhuc 170 Pia et Concordia appellantur inde et titulum primarium ante hunc annum incisum esse elucet et Itali-

carum nomina post hunc annum demum adiecta; tres Parthicae, a Severo institutae, ante eius imperium additae esse non possunt. Contra cum legiones Traiana et Ulpia victrix iam exhibeantur, desiderantur IX Hispana, XXI rapax, XV primigenia, XXII Deiotariana, columna certo post Traiani Hadrianive aetatem dedicata est. — ¹⁾ Tres Britanniae legiones. ²⁾ Germaniae superioris. ³⁾ Germaniae inferioris. ⁴⁾ Pannoniae superioris. ⁵⁾ Pannoniae inferioris. ⁶⁾ Moesiae superioris. ⁷⁾ Moesiae inferioris. ⁸⁾ Daciarum. ⁹⁾ Cappadociae. ¹⁰⁾ Phoenices. ¹¹⁾ Syriae. ¹²⁾ Iudaeae. ¹³⁾ Arabiae. ¹⁴⁾ Aegypti. ¹⁵⁾ Numidiae. ¹⁶⁾ Hispaniae. ¹⁷⁾ Norici. ¹⁸⁾ Raetiae. ¹⁹⁾ Sub Severo in Mesopotamia. ²⁰⁾ Sub eodem in Italia. ²¹⁾ Sub eodem in Mesopotamia.

1459 C · VESNIO · C · F · STEL · VINDICI | POPVLI · VRVINI¹ · PATRONO · SVO | ET · MVNICIPII · AEDIL · IIII · VIR | VIAR · CVRANDARVM · TRIB · MIL | LEG · VIII · AVG | QVO · MILITANTE · CVM · LIBERATA · ESSET | NOVIA · OBSIDIONE · LEGIO · PIA · FIDELIS | CONSTANS · COMMODA · COGNOMINATA · EST² | IPSE · VT · DEVOTISSIMVS · IMPERATORI | COMMODO · AVG · PIO · FELICI³ · OBIECTO · HONORE | QVAESTOR · DESIGNATVS · EST · ANNORVM · XXIII | DIVISIT · OB · DEDICATIONEM · BIGAE · DECVRION | SINGVL · X · V · COLLEGIS · OMNIBVS VIII · PLEBEI | ET · HONORE · VSIS · X · III · L · D · D · D

Urbini. Gruter 485, 8 (Orell. 3714). — ¹⁾ Ante populi Urvini excidisse videtur ordo vel tale quid. ²⁾ Inde a Commodi aetate coeperunt legiones cognomini addere alterum cognomen ab Imperatoris nomine ductum, vocanturque a Caracalla et Elagabalo Antoninianae, a Severo Alexandro Severianae cet.; unus Septimius Severus hanc adulationem passus non est. ³⁾ Positus igitur est titulus a. 185/193 cf. supra n. 955.

1460 I O M | DOLICHENO · INHONOR · D · D · P · FERASI · VS · CL AVITVS SAVARIA · A · 7 · LEG · VIII · AVG F CO | EX · AQUILIFERO · LEG | I ADIUTRICIS · PRO · SE | ET SVIS V · S · L · L M | APRONIANO | ET BRADVA COS¹ Aschaffenburg. Brambach C. I. Rhen. 1752. (Henz. 6681). — Legendum: I(ovi) O(ptimo) M(aximo) Dolicheno in honor(em) d(omus) d(i-vinae) P. Ferastius, Cl(audia), Avitus, Savaria, centurio leg(ionis) VIII Aug(ustae) P(iae) F(idelis) Co(mmodae), ex aquilifero leg(ionis) I adiutricis pro se et suis v(otum) s(olvit) l(aetus) l(ibens) m(erito) Aproniano et Bradua cos. — ¹⁾ A. 191.

1461 IN · H · D · D | GENO · SANCITO · M · A · REL · CL | POMPEIANVS | MIL · LEG · VIII | ANTONIANAE | AVG · BF · COS · D | IANVAR · IMP | DN · ANTONNO · III | E · BALBINO · II · COS¹

Praunheim prope Hedernheim. Brambach C. I. Rhen. 1492 (Orell. 1709). — Legendum: In h(onorem) d(omus) d(ivinae) genio sancto M. Aurel(ius) Cl(audia) Pompeianus, mil(es) leg(ionis) VIII Antoninianae Aug(ustae), b(ene)f(iciarius) co(n)s(ularis), id(ibus) Ianuar(iis) Imp(eratore) d(omino) n(ostro) Antonino IIII et Balbino II cos. — ¹⁾ A. 213.

1462 PRO SALVTE · IMP · CAES · M · AVR · SEVERI · | ALEXANDRI AVG
.....
GENIO · SANCTO · KAST · PER · | TOTIVSQVE · EXERCITVS · Q · HA-
TERIVS · VALERIA|NVS · FRVM · LEG · VIII · AVG · ET · M · AVRELIVS · |
SOPHAENETVS · FRVM · LEG · XIII · GEM · SEVERI|ANARVM · STATIO-
5 NEM · COLLEGIIS · SVIS · | INPENDIS · FECERVNT · 6

In via Appia prope Romam. Bull. Inst. arch. 1862 p. 109 ex schedis Feae. (Orell. 4922).

1463 DEO · MARTI · ARM | IVLIVS EMERI|TVS · MIL LEG · VIII | AVG ·
SEVERIANAE | ALEXANDRIANAE | EXACTVS · COS | DEDICATA A | XIII · K
.....
MAIAS | MAXIMO · ET | AELIANO COS¹ | V · S · L · L · M

Mogontiaci. Brambach C. I. Rhen. 996 qui descr. (Henz. 5668). — ¹⁾ A. 223.

1464 AVGVSTO | VNDO · LEG · AVG
..... | LEGIO · !!¹ ·

Vindonissae (Windisch) in fragm. epistylis. Mommsenus I. Helvet. n. 248 qui descr. et litteras aetatis optimae esse adnotavit. — ¹⁾ Est vetustissimum exemplum nominis legionarii erasi; videtur fuisse XXI scil. rapacis, quae post Domitianum non commemoratur. Qua de causa memoria eius damnata sit, nescimus, sine dubio autem eadem est, propter quam sublata est.

1465 M · SEPTIMIO · M · F · FAB · MAGNO · 7 | LEG · III · GAL · ITER · ET ·
LEG · III · SCY · ET | LEG · XX · V · V · ITER · ET · LEG · I · MINER ·
ET · LEG · X · FR · II | L · SEPTIMIVS · MARCELLVS · FRATRI · OPTIM |
sequitur eadem inscriptio sermone graeco; legionis III Gallicae nomen item erasum.

Aradi rep. nunc Parisiis. Corp. III, 186 descr. Mommsenus.

1466 INVICTE · IMP | ANTONINE · PIE · FELIX · AVG | MVLTIS · ANNIS ·
IMPERES

IMP · CAES · M · AVRELIVS | ANTONINVS · PIVS · FELIX · AVGVSTVS |
 PART · MAX · BRIT · MAX · GERM · MAXIMVS¹ | PONTIFEX · MAXIMVS |
 MONTIBVS · INMINENTIBVS | LYCO · FLVMINI · CAESIS · VIAM · DE-
 LATAVIT (sic) | PER leg. III gallicam¹ | ANTONINIANAM · SVAM

In rupe prope Berytum Byblum versus ad ostia fluvii Nahr-el-Kelb, ubi via e rupe excisa est. Corp. III, 206 descr. Waddingtonus aliique. (Orell. 932). — ¹) Positus igitur est titulus a. 213/217 cf. supra n. 990. ²) Legionis tertiae Gallicae nomen plerumque in titulis Asiaticis ante Elagabalum positus erasum invenitur; videtur sublata et memoria eius damnata esse cum legatus contra Elagabalum imperatorium locum adpetivisset. Dio 79, 7. Milites legionis magnam partem in legionem III Augustam translati sunt cf. Henzenum Bull. Inst. arch. 1865 p. 58.

1467 D M S | P AVL APO|LINARIO | MIL · LEG · III | AVG · EX · III · GA|LL¹ ·
 VIX · ANN | XLVII · MIL · XXV | IVL · LVCILLA | MAR · DVLGIS
Lambaesi. Renier n. 1061 qui descr. — ¹) Cf. Ren. 650; praeterea Ren. 767: veteranus ex aquilifero leg. III Aug. Severiae translatus ex leg. III Gallica; 1357 contributus ex leg. III Gallica in leg. III Aug.; 1599 probatus in III Gallica missus de leg. III Augusta cf. 1025.

1468 D M | C · IVLIVS SATVR|NINVS · MIL ·¹ | LEG · III · AVG · COM¹ |
 VIXIT · ANNIS · XL | C · POSTVMIVS · MAR|TIALIS · EQ · HERES ·
 EIVS · FECIT
Lambaesi. Renier n. 820 qui descr. — ¹) Com(modae).

1469 M · VLPIO · MA|XIMO · LEG | AVG · PR · PR · | C · V · PRAESIDI |
 BENIGNISSI|MO · AVRELI | CRESCEN | ET GAINAS | 77 | LEG · III Aug |
 SEVERIANAE¹

Lambaesi. Renier n. 96 qui descr. — ¹) Nomen legionis tertiae Augustae in plurimis titulis Gordiani III imperio antiquioribus erasum et postea restitutum invenitur; praeterea nullum huius legionis monumentum extat positum inter Gordiani III et Gallieni imperium annis 237/253; legio igitur propter seditionem qua Capelliano duce Gordianus I et II interierant, a tertio Gordiano sublata memoriaque eius damnata videtur esse, restituta a Valeriano et Gallieno cf. lapides sequentes.

1470 DEO · SOL · IN|VICTO · MI|THRAE | M · AVREL | M · F · SERGI|A ·
 CARNV|NTO · SABI|NVS · PRAE|PECT · LEG | III · AVG · P · V¹ · |
 MAXIMI · NIANAE V S L M

Lambaesi. Renier n. 98 qui descr. — 1) P(iae) v(indicis). His cognominibus legio a Septimio Severo ad Maximinum usa est cf. Henz. Ann. inst. arch. 1860 (32) p. 62.

1471 * DEO * | MARTI MILITIAE | POTENTI STATVM | IN HONOREM LEG |
 III AVG VALERINAE | GALLIENAE · VALERINAE¹ | SATTONIVS IV|CVN-
 DVS · PP² · QVI | PRIMVS LEG * RENO|VATA * APVT AQVILAM VITEM
 POSV|IT VOTVM DEDIT | DEDICANTE | VETVRIO VETV|RIANO³ * VC *
 5 LEG | AVGGG⁴ · PR · PR ·

Lambaesi. Renier n. 4073 qui descr. — 1) Iterum Valeriana vocatur legio a maiore Gallieni filio Caesare, interfecto a. 259 cf. supra n. 1030 sq. 2) P(rimi)p(ilus). 3) Cf. Ren. 140. 4) Noto usu pro Augustorum duorum et Caesaris.

1472 VIC · AVG | PRO * SAL * D D N N * | VALERIANI ET GALL|ieni augg.
 vexil. MILL|itaria leg. iii augg. resTITV|TAE · E · RAET · GEME|LL · REGRESSI ·
 DIE | XI · KAL · NOVE · VOLVSI|ANO II · T¹ · ET · MAXIMO | COS² ·
 VOTVM SOLVER | PER · M · FL · VALENTE | 7 · LEG · SS · L ·
 5 VOLVMIVS | CRESCES · OP · PRI³ · | M · AVREL · LICINIVS · OP | C ·
 GEMINIVS · VICTOR OP | ESCVLP · ET · S · DONATVS

Kasbat. Renier n. 4095 descr. ad photographiam, quam dicunt. — Legendum: Vic(toriae) Aug(ustae) pro sal(ute) d(ominorum) n(ostorum) Valeriani et Gallieni Aug(ustorum) vexil(latio) milliaria leg(ionis) III Aug(ustae) restitutae e Raet(ia) Gemell(aq) regressi die XI kal(endas) Nove(mbres) Volusiano II et Maximo cos. votum solver(unt) per M. Fl(avium) Valente(m) centurionem leg(ionis) s(upra) s(criptae). L. Volu(m)n(ius) Cresce(n)s op(tio) pri(ncipis), M. Aurel(ius) Licinius op(tio), C. Geminus Victor op(tio). Esculp(sit) et s(cripsit) Donatus. — 1) T significare mortuo Renierus iudicat, vix recte; merus quadratarii error videtur. 2) A. 253. Cf. supra n. 1022. 3) Renierus male: pri(mipili).

1473 Q · HEDIO · L. f. pol. | LOLLIANO genti|ANO · LEG · augg. | PR · PR * P ·
 A. C | PRAESIDI · Optimo | CORNICVLARII | EIVS · ET · COMMENTAR | ET ·
 SPECVLatores | LEG · VII · GEM. p. f.¹

in latere sinistro: CORNICVL nomina hominum II; COMM nomina hominum II; SPECVL nomina hominum X.

Tarracone. Corp. II, 4122 ad exempl. antiq. Rest. Huebnerus ex titulo n. 4121; supplementa certa sunt.

1473a IMP · CAES | M · AVR · ANTONINO | PIO · FELICI · AVGVST · | PART ·
 MAX · BRITT · MAX | PONTIF · MAX · TRIB · POT | XVI · IMP · II ·
 COS · III · DESIG | IIII¹ · P · P · PRO · COS | CORNICVLARI | COM-
 MENTARIENS | SPECVLATORES | LEGIONVM III · | ANTONINIANAR |
 5 P · S² · DEVOTISSIMI | NVMINI · EIVS ·

*Sequitur tribus paginis nominum series: CORNIC homines III;
 COMM homines III; SPECVL homines XXX.*

Carnunti (Petronell). Corp. III, 4452 descr. Mommsenus. — ¹) Ita legitur in lapide, cum tamen trib. pot. XVI imp. II conveniat anno 213, cos. III desig. IIII anno 212. ²) Legiones tres P(annoniae) s(uperioris) sunt X gemina (Vindobonae), XIV gemina (Carnunti), I adiutrix (Brigetione).

1474 M · VALERIO · SE|NECIONI · LEG | AVG · PR · PR¹ · PRAE|SID|PROVIN
 GER|MAN INFER COS | SPECVLATOR | ET BENEFIC ET | QVAESTIONAR |
 CVRANTE AGILIO FELICE QVAES|TORE

Lambaesi. Renier n. 87 qui descr. — ¹) Sub Caracalla cf. supra n. 755a et Renier n. 86. 87. 88.

1475 IMP · CAES · L · SEPTIMO · SEVERO · PIO · PERTINACI · AVG | ARAB ·
 ADAB · PARTH · MAXIMO · ET · M · AURELIO ANTONINO | AVG · AVGVST ·
 N · FILO · | PART · BRIT · GER · MAXIMO · |¹ | AVGVST · N · ANTONIN ·
 | FEL² | FILO · DOMN · N · SEVER · ET · | IVLIAE · AVG · MATR · AVG ·
 5 N · ET · CASTRORVM | DEBC · Q · ANICIO · FAVSTO · LEG · AVGG (sic) ·
 PR · PR · COS · DESIG³ | CORNICVLARVS · ET · BF · TRB · LATCLAVI ·
 MIL · LEG · III · AVG · P · V · | EX · ARCA · SYA · FECERVNT · QVORVM ·
 NOMINA · SVBECTA · SVNT | M ANNIVS HONORATVS COR *sequuntur*
nomina hominum XII.

Lambaesi. Renier n. 57 qui descr. — ¹) In litura scriptum est pro eo quod olim fuit ET · L · SEPTIMIO · GETAE · NOB · CAES. ²) Fuit antea FRATRI. ³) A. 198 cf. infra n. 1480.

1476 QVI · IMAGINES SA|CRAS AVREAS FECERVNT |
 CORNICVLARI homines II
 COMMENT homines II, in altero adponitur TRIB · LEG¹
 SPECVLATORES homines IV
 5 BENEFICIARI · COS homines XXX, quorum tertio additur Q²
 QVAESTIONARI homines V
 BB SEXM homines V

HARVSP homo I

a latere dextro: CVRA · AGENTE | C · MEMMIO · VIC|TORE · 7 · LEG ·

10

III · AVG

Lambaesi. Renier n. 127 qui descr. (Henz. 6792a). — 1) 'Mihi leg(ionis) videtur coniungendum esse cum praecedente, ut commentariensis alter fuerit legionis i. e. consularis Numidiae, alter tribuni'. Mommsenus apud Henzenum l. l. 2) Q(uaestor) scil. collegii.

1477 M · AVRELIO | COMINIO · | CASSIANO¹ | LEG · AVGG² | PR · PR ·
C · V | BENEFICIAR | EIVS | CVRANTE · P · VALERIO | DONATO ·
QVAES|TORE ·

Lambaesi. Renier n. 80 qui descr. (Henz. 7420 a 55). — 1) Cf. eiusdem titulos l. l. 76—81. 2) Augusti sunt Caracalla et Geta, id quod probat altera G erasa in voce AVGG titulorum l. l. 77. 81. Titulus igitur pertinet ad a. 211/12.

1478 pro salute d. n. imp. caes. m. aurelii antonini pii fel. aug. p. m.¹ PP · TRIB ·
POT · COS² | PROCONS · DIVI · MAGNI | ANTONINI · FIL · DIVI · PII |
SEVERI · NEPOT · ET iuliae | maesae aug. avias aug. | n. MATRIS CASTRORVM |
ET SENATVS · et iuliae | soaemiadis basianae AVG | matris AVGVST · N · |
5 DVPLARI LEG III AVG P V an|toninianae DEVOTI NVMINI | MAIESTATI ·
QVE EORVM · | REGRESSI DE EXPEDITIO|NE FELICISSIMA · ORIEN|TALI ·

A latere dextro et sinistro series hominum CCIV. Post nomen adponitur n. 2 TES (tesserarius), n. 3—6 TVB (tubicen), n. 7—8 COR (cornicularius, vix cornicen), n. 9—10 BVC (buccinator), n. 11—14. 21 (?) IM (immunis), n. 15 AR (armorum scil. custos cf. Ren. n. 556. 777, vix arcarius), idem videtur esse n. 22 AMR i. e. ARM; n. 16. 17 BF TR, BTR (beneficiarius tribuni), n. 18 MES (mentor), n. 19 LIB (librator), n. 20 POB (pollio?), n. 21 IM (imaginifer? immunis?); ceteris omnibus additur DVP vel spatio non permittente D (duplarius), n. 57 SEQ D (secutor duplarius), n. 138. 146. 180 D X PRIM PP (duplarius decemprimus principalium?), n. 31 E X PRIM PP (evocatus decemprimus principalium??); n. 1. 26. 43. 121—124. 151—153 munus excidit.

Lambaesi. Renier n. 90 qui descr. et restituit. (Henz. 7420 a. π π). — 1) Supra fracta est. 2) A. 218.

1479 SIL · SILV · | PR · NPED | 7 IVL · ALEX | L · CANDVVS | D · D
Aquinci (Alt Ofen). Corp. III, 3502 descr. Mommsenus. — Legendum: Sil(vano) silo(estri) pr(incipales?) in ped(atura) centurias Iul(ii) Ale-x(andri) L(icinius?) Candidus d(at) d(edicat).

1480 IMPP • CAESS • L • SEPTIMIO *severo pio pertinaci aug. et m.* | • AVRELIO • ANTONINO *Pio aug. et l. septimio getae case.*² | ET IVLIAE AVG • MATRI AVG [s]¹ ET *castror. scholam suam dedicante q. anicio* | FAVSTO COS • AMPL³ • EX • LARGISSIMIS *stipendiis et liberalitatibus quas. in* | EOS CONFERVNT FECERVNT OPTIONES VALETUDINARI⁴ | PEQVARI • LIBRARIVS • ET DISCENTES CAPSARI *ob quam sol* LEMNITATEM DECREVERVNT VNIVERSI ARCAM *instituere ex qua si qui veterani ex* | EODEM COLLEG DIMITTENTVR ANVLARI • N⁴ • SINGVLIS *dentur kal. ian. hs . . mil n.*⁵ | ITEM DISCENTIB • PROPOR⁵ .

10 SCAMNARI • SVI • HS ∞ IN

Lambaesi. Renier n. 63 qui descr. (Henz. 7420 a μμ). Rest. Renierus et Henzenus. — 1) Altera G consilio deleta et in eius locum hedera reposita est. 2) Getae nomina sine dubio erasa erant. 3) Co(n)s(ule) ampl(issimo). Consul designatus fuit a. 198 cf. Renier n. 56, suffectus igitur absens a. 199 fasces gessisse videtur. 4) N(omine). 5) Cf. n. 1481.

1481 PRO SALVTE AVGG • | OPTIONES (sic) • SCHOLAM SVAM CVM STATVIS ET IMAGINEBVS DOMVS DIVINAE | TEM DIIS CONSERVATORB EORVM EX LARGISSIMIS STIPENDIIS ET | LIBERALITATIBVS QVAE IN EOS CONFERVNT FECER CVRAE L EGNATO MYRONE Q¹ | OB QVAM SOLLEMNI² TATEM DECREVERVNT • VT COLLEGA PROFICISCENS AD SPEM SVAM CONFIRMADAM³ • ACCIPIAT • HS • VIII MIL • N • VETER QVOQVE MISSI ACCIPIANT KAL • IAN • ANVLARIVM SINGVL⁴ • HS • VI MIL • N • | QVAE ANVLARIA • SVA DIE QVAESTOR SINE DILATIONE ADNVMERARE CVRABIT

Lambaesi. Renier n. 60 qui descr. — 1) Q(uaestore) scil. collegii optionum. 2) Cf. tit. sequentem: si qui ex collegio ampliore gradu (i. e. ad ampliorem gradum suscipiendum) profisciscetur accipiet denarios D.

1482 PRO FELICITATE • ET • INCO¹LVMITATEM SÆCVLI DO²MINORVM N N [s] AVGG [s]¹ | L • SEP • SEVERI • PI² PERTINACIS • | AVG • ET • M • AVRELI ANTON³ | AVG • [PART • BRIT • GERM • | MAX]² • AVG • ET • IVLIAE • AVG • | MA⁴RI AVG [N]³ ET • CAS⁵R | 5 [ET • SENATVS • ET • PATRIAE]⁴ ANTON³ AVG • NOS⁵TRI • [INVICT]⁵ | COR⁶ LEG III AVG P V | L • CLODIVS SECVNDVS — OPT *sequuntur nomina hominum XXXV duabus columnis disposita corniculariorum scilicet sodalium collegii, cuius deinde sequitur lex:*

SCAMNARI N DABVNT · COL · QVI · FAC · FVER | ꝥ BCCL · SI QVI D
COL · RM · PRO · CVM · | PR S · ACC · VIAT · PRO · M · ꝥ CC EQA ·
R · B · | ITEM VITRANIS ANVLARIVM NOM · ꝥ D | ITEM SI QVI EX
10 COLL · AMPLIO · GRAD PROF ACCIP ꝥ B | ITEM SI QVI OBITVM
NATVRAE RED ACC HER IPS SIVE PRE ꝥ B | ITEM QVOD ABOM SI
Q · LOCV SVN AMIS · ACCIPIET ꝥ CCL · | EISTM QVI ARC SOLVT
SVN ET SI QVIS DE TIRONIB · AB HAC DIE SATIS | ARCAE FEC ·
ACCIPIET QVITQVIT DEBET · LEX FACT XI KAL SEP · *plautiano* | II ET
15 GETA II COS⁷ CENINIS ANTONINVS · PIINVS MARCVS

Lambaesi. Renier n. 70 qui descr. (Henzen 7420 a v). ¹) Hedera pro N, punctum pro G in rasura repositum. ²) Fuit: et L. Septimii Getae Caes. ³) Fuit: Augg. · ⁴) Fuit: et Fulviae Plautillas Aug. ⁵) Fuit coniugis. ⁶) Cor(nicularii), non: cor(nicines). — In lege collegii nonnulla minus recte legit Renierus, tu ita fere explica:

Scamnari n(omine) dabunt col(legae) qui fac(ti) fuer(int) denarios DCCL.

Si qui d(e) col(legis) tram(are) prof(ici)scetur, cum pr(of)ecturus s(it) acc(ip)iet viat(or)um pro(cessum) m(eritus) denarios CC, eq(ues) a(ccip)iet [ꝥ] D.

Item v[e]t[e]ranis anularium nomine denarii D.

Item, si qui ex coll(egio) amplio(re) grad(u) prof(ici)scetur, accip(iet) denarios D.

Item, si qui obitum naturae red(diderit), acc(ip)iet her(es) ips(ius) sive proc(ur)ator denarios D.

Item, quod abom(in)amur, si q(ue) locu(m) su[um] amis(erit), accipiet denarios CCL.

[I]t[e]m qui arc(a) solut(i) sunt et si quis de tironib(us) ab hac die satis arcae fec(erit), accipiet quitquit debet(ur).

⁷) A. 203.

1483 D · M | T · CAMVL · L · F · LAVERTI | EMERITI LEG · III · GALLIC
HONESTA · MISSIONE · DONATI | AB IMPER · ANTONINO · AVG · PIO |
ET · EX VOLVNTATE · IMP · | HADRIANI · AVG · TORQVIBVS | ET ·
ARMILLIS · AVREIS · SVF[ER]AGIO · LEGIONIS · HONORATI | CAMVLIA ·
3 SOROR · ET · PATAGORIA | EMERITA · PATRONO · OPTIMO | ET ·
PIENTISSIMO

Cularone (postea Gratianopolis, hodie Grenoble). Herzog Gall, Narb. n. 555 ad exempla antiqua (Or. 3571):

1484 D M | L · POMP · FELCPA^{RI} | QVI · ML · COEP · AN · XX | ML · AN ·
XXV · POST · MS | AN · XXXV · VIX · AN · LXXX | L · POMP · MAX ·
FL · EX | CORNIC · FECIT

Lambaesi. Renier n. 1080. qui descr.

1485 in honorem | IMP · ^{commodi} | AVG · P · FEL | VETERANI¹ · LEG | XIII · G ·
M · f² · PVDENTE | ET · POLIONE · COS³ | m · H · M⁴ · per | MANI-
LIVM · FVSCVM | L⁵ · AVG · APRONIANO | et BRADVA · COS⁶ |
aCVTIVS · QVINTINVS | cum contIR · CON⁷etERANIS | anIS · COLVMNAM ·

5

D · D

Apuli (Karlsburg). Corp. III, 1172 ad exempla duo saec. XVIII. —

¹) In meliore exemplo VETERANIS traditur, primus tamen casus sine dubio verus. — ²) Traditur E. Lege: veterani leg(ionis) XIII g(eninae), m(ilites) f(acti) consulibus illis cet. ³) A. 166. ⁴) M(issi) h(onesta) m(issione). ⁵) A. 191.

1486 VICTORIAE · REDVCIS · DD · NN | imp. caes. m. iulii philippi | PII ·
FELICIS · AVG · ET · otaci|LIAE SE¹erae AVG con|IVGI · D · N · MILITES ·
LEG · II | PARTH · philippianae P · F · F | AET · Q · M · C · OCLATINIO ·
ADVENTO · COS¹ · QVORVM · NOMI|NA · CVM · TRIBVS · ET · PATRI|IS ·
3 INSERTA · SVNT · DEVO|TI · NVMINI · MAIESTATI|QVE · EORVM · D · X ·
K · AVG · PERE|GRINO · ET · AEMILIANO² · INHIS | et · EVOK · AVG ·
MV · CVRA · AGE|TE · POMPON · IVLIANO · R · LEG · EIVS

Romae videtur rep. esse. Maffei Mus. Ver. 312, 3. — Legendum:
Victoriae reducis d(ominorum) n(ostrorum duorum) Imp(eratoris) Cae-
s(aris) M. Iulii Philippi Pii Felicis Aug(usti) et Otaciliae Severae
Aug(ustae) coniugi d(omini) n(ostri) milites leg(ionis) II Parth(icae)
Philippianae p(iae) f(elicis) f(idelis) aet(ernae), q(ui) m(ilitare) c(oe-
perunt) Oclatinio Advento co(n)s(ule), quorum nomina cum tribu(bu)s et
patriis inserta sunt, devoti numini maiestatique eorum; d(ie) X k(alen-
das) Aug(ustas) Peregrino et Aemiliano (consulibus). In his vet(erani)
evok(ati) Aug(ustorum) n(ostrorum). Cura agente Pompon(io) Iuliano
pr(aefecto) (?) leg(ionis) eius(dem). — ¹) A. 218. ²) A. 244.

1487 in ara: D M | AVRELIVS | DASSIVS · MILIT|AVIT · IN LEG · II PART |
ANTONINIANAE PI f | FI · ANNIS · XIII · EX CAV|SA · MISS · HON · M ·
EX · LEG | SS · VIX ANNIS · L · M · III · | D · XXVI · FEC · MeM|ORIE ·
AVRELIVS | SEVER · D · D L M S¹ | HERES EIVS B M F

Albano. Ann. Inst. arch. 1867 p. 76 n. 16 descr. Henzenus. — Legendum: D(is) M(anibus) Aurelius Dassius militavit in leg(ione) II Part(ica) Antoninian[a] pi(a) f(elice) f(deli) annis XIII, ex causa miss(us) hon(esta) m(issione) ex leg(ione) s(upra) s(cripta), vix(it) annis L m(ensibus) III d(iebus) XXVI, fec(it) memori(a)e Aurelius Sever(us) heres eius b(ene) m(erenti) f(ecit). — ¹⁾ Litterae evanidae sunt, nec quid subsit apparet.

1488 I O M | CONS | AVGG | NN | ^{max|mino|}RVM¹ | TOTI|VSQ| DO-
MVS | DIVINE

in latere primo: M ACVTIVS INGENVS | EX 7 LEG · H · M · M² ·

CVLTORES | VETERAN³

5 C IVL HONORAT EX SIG³ | RVTLVS IVLIANVS | EX · IMMUNE FLL⁴
ANVLINO ET FRONT⁵

C · CASSIVS QVADRA|TVS POL⁶ CAS⁷ | C LICINVS s IANVA|RIVS s
EX · IMMUNE | TVBVRSI NVMID⁸

SEVERO ET VICTO⁹

10 P POMPEIVS CAPR|ARIVS EX · POL¹⁰ · CIR¹¹ | CAELVS RVFIN · |
EX · ARMATV¹² · CAS⁷ | L IANVAR ROGAT|ANVS s CAND¹³ TVSD¹⁴
LATER s ET s RVFINO¹⁵

T s SENVS · SATVRN|NVS EX CND s CAS⁷ | M PONTENN|IVS VICTOR
EX | MARSO¹⁶ | C IVL s FIRMV S P C¹⁷ | M A'RELIVS FEL TRA¹⁸

15 Q M C IMP COM V E | GLABRIONE COS¹⁹

MAREVS VIC|ORE²⁰ | P s TAMVDIVS | VENVSTVS D A R | ARCAR²¹ s |
Q GEMINVS | ROGATIANVS EX CAND | P CAS¹⁷

TERTVLLO ET CLEME²²

IVLIVS SECVNDVS | ADRIMETO

20 DEX ET PRISCO²³

L s TANNONIVS | CRESCES s QVI²⁴ s CIRTA

in latere altero, litteris neglegenter insculptis et vix legendis:

VALERIVS FOR EX IMM LEG | T F · APM · FACTVS | AMACIO ONVA |
LEPIAN . . FL | IVLIVS AGRIVS EX | SIG³

25 *in latere tertio litteris non melioribus: L CaEILIVS FE|LIX E EQ²⁵ |*
TERTVLLVS E²⁶

Lambaesi in columna sexangulari, cuius praeter anticam tria latera inscriptiones ferunt. Renier n. 100 qui descr. — ¹⁾ Ita supplevi; uni enim eorum imperio convenire videntur veterani milites facti annis 186—200. ²⁾ Ex centurione leg(ionis) h(onesta) m(issione) m(issus). ³⁾ Ex sig(nifero). ⁴⁾ FLL non intellegitur. ⁵⁾ A. 199;

1494 VICTORIAE | · AVG · | L · IVL · T · f · GALER | LEVGANVS | CLVN̄A ·
 VE · LEG | XIII · G · M · V · AEDIS | CVSTOS C R · LEG XIII · NOM̄NE ·
 SVO · E | C · IVL · PATERNI · FILI | SVI · D · D

Apuli (Karlsburg). Corp. III, 1158. — Legendum: Victoriae Aug(ustae) L. Iul(ius) T. f(ilius) Galer(ia) Leuganus Clunia vet(eranus) leg(ionis) XIII g(eminae) M(artiae) v(ictricis) aedis custos c(ivium) R(omanorum) leg(ionis) XIII nomine suo et C. Iul(ii) Paterni fili sui d(onum) d(at).

1495 HIC SITVS EST IVSTI IV^{dez} | LAVDATOR ET AEQ^{ui} |
 SASSINA QVEM GENVIT | NVNC AQVILEIA TENE |
 SEPTIMAE QVI COHORTIS | CENTVRIAM REGVIT |
 PRAETORIAE FIDVS NON | BARBARICAE LEGIONIS¹ |
 5 C · MANLIVS HIC VALERI^{ANVS} NOMINE DICTVS |
 SENTILIVS FRATRI QVIA | MERITVS POSVIT |

Aquileiae. Corp. V, 923 descr. Mommsenus. — ¹) Cf. Tac. hist. II, 21 de legionariis et praetorianis invicem se increpantibus: illi (legionarii) ut segnem et desidem et circo ac theatris corruptum militem (praetorianum), hi (praetoriani) peregrinum et externum increpabant et Hygin. de castramet. 2: legiones quoniam sunt militia provincialis fidelissima.

1496 VRLIIVS · IV²INVS · EQVIS ILIG | XI · CL · PROVITV · ANNORO XNII
 ET | MILITAVIT · MVNIFIX ANNIS VII EIQVS | ANNIS · IIII · MILITAVIT
 IN CORTE | STATV POSTERIORE EXPLVRIS | MAICIS DERISVS IPSIVS
 IN IPSO | TITVLO XCI

Aquileiae. Corp. V, 896 descr. Mommsenus et contulit diligenter. — Ita explicat Mommsenus: Aurelius Iustinus eques e leg(ione) XI (Claudia) probatus annorum XVII et militavit munifex annis VII, eques annis IIII, militavit in corte . . .

Militia urbana.

1497 M · AVRELIO · CAESARI · IMP · CAESARIS · T · AELI · HADRIANI · AN-
 TONINI · AVG · PII · FIL · DIVI · HADRIANI · NEP · DIVI · TRAIANI ·
 PARTHICI · PRONEP · DIVI · NERVAE · ABNEP · COS¹ · PETRONIVS ·
 MAMERTINVS² · ET · GAVIVS · MAXIMVS³ · PR · PR · TRIBVNI · CO-
 5 HORTIVM · PRAETORIARVM · DECEM · ET VRBANARVM · TRIVM · CEN-
 TVRIONES · COHORTIVM · PRAETORIARVM · ET · VRBANARVM · ET ·
 STATORVM · EVOCATI · COHORTES · PRAETORIAE · DECEM · ET · VR-

BANAE · X · XII · XIII⁴ · CENTVRIAE · STATORVM · OPTIMO · AC ·
PIISSIMO

Romae. Corp. VI, 1009 ad exemplum antiquum (Or. 3422). Vv. divisio ignoratur. — ¹) A. 140/144. ²) Cf. Orell. 817: Imp. Hadriano Aug. n(ostro) p(atri) p(atriae) M. Petronius Sura proc(urator) cum Mamertino et Antonino liberis ex arg(enti) p(ondo) V s(emisse). Grut. 983, 9. Marini Arv. p. 173. 174 (fragmentum p. 728 ad filium potius pertinet). Corp. III, 44. 47, unde eum sub Hadriano praefectum Aegypti fuisse colligitur. Front. ep. ad amic. 1, 11. ³) Cf. infra n. 1638a. ⁴) Ex quattuor urbanis cohortibus tres tantum commemorari videntur Romae castra habentes; nam cohors XIII Lugduni telendit, cohors XI ubi illo tempore castra habuerit nescimus.

1498 corneliae · saloninae | coniugi · imp · caes · p · lic · GALLIeni · aug | matri p ·
lic · corn · valERIANI NOBIL|issimi caeSARIS | centuriones DEPVATI ET
SVPERNVME|rarit et fRVMENTARI · CVM | ET IVSTO TRIBB
ET AVRELIO | principe peREGRINORVM · ET AVRELIO | . . .
5 . . . sub princ PEREGRINORVM¹ | augustae sancTISSIMAE² | curante
DO V · E · I · X · KANAL³

Romae. Henzen 6785 qui descr. et restituit. Cf. Bullett. Inst. arch. 1851 p. 116 sq. — ¹) Frumentarios principi peregrinorum dicto audientes fuisse, demonstravit Henzenus l. l. ²) 'Cornelia Salonina saepe sanctissima Augusta in monumentis dicitur, unde in eius honorem hunc quoque titulum positum esse, litteris TISSIMAE adducor ut censeam'. Henzenus l. l. ³) V(iro) e(gregio) ex kanal(iclario).

1499 Anno 1820 bases duae marmoreae effossae sunt Romae in villa Matthaeiorum Caelimontana, quarum altera quidem caret dedicatione ita ut antica vacua omnino relicta sit, altera a. 210 Caracallae a cohorte V vigilum posita est; in utriusque autem lapidis lateribus et a tergo mille circiter nomina militum inscripta sunt in septem distributa centurias, centurionum nominibus distinctas. Quae nomina ad unam eandemque cohortem utramque basim spectare luculenter evincunt; plus tertia enim militum parte in utraque basi invenitur et ita quidem ut singuli in eadem etiam centuria in utroque exemplo recenseantur, mutatis tantum centurionibus; vetustioris nimirum basis centuriones interea ordines honestiores ducendos acceperant. Basim autem dedicatione carentem altera Caracallae posita annis nonnullis vetustiore esse tribus praecipue de causis concludendum est. In nominibus enim militum

recensendis annorum inprimis ratio habebatur, ita ut quo quisque plura stipendia fecisset, eo priorem locum laterculi obtineret. Iam ea militum nomina, quae in singulis lapidis prioris centuriis in priore parte recensentur, omnino non exhibentur in lapide altero, deinde congruunt fere nomina usque ad finem centuriarum singularum basis prioris, reliqua vero nomina, quae in lapide altero singulas centurias claudunt, a basi priore absunt: unde hanc illa vetustiore esse certo constat. Idem inde sequitur, quod homines satis multi, qui in lapide priore inter milites gregarios enumerati sunt, in basi anni 210 inter principales recensentur, cum contrarium nunquam inveniatur. Denique eosdem in basi priore minoribus, in posteriore maioribus officiis militaribus fungi videmus. Ipse autem magnus in utroque monumento eorundem militum obuius numerus, quominus nimium temporis spatium inter utrumque interiectum extendamus, prohibet, ita ut Kellermannus titulum vetustiore vix ante saeculi III primos annos incisum esse iure statuere videatur. Dixi iam milites eo ordine recenseri quo stipendia facere coeperint, ut praecedant pluribus stipendiis functi, iuniores sequantur; nec tamen plane ratio inter utrumque laterculum convenit. Etenim primo obtutu quis videat, in laterculo recentiore omnes milites munere aliquo functos initio centuriarum singularum compositos esse, in laterculo vetustiore id haud quaquam observari, sed licet in hoc quoque principis singularum centuriarum principales plures inveniantur, tamen satis multos etiam in fine exhiberi itemque satis multos gregarios initio. Hoc cum praeterea nominum ordo congruat, inde tantum explicatur, quod in basi vetustiore lapicida unum aetatis ordinem spectaverit singulisque adiecerit munera, in recentiore principales omnes segregatos a gregariis principio composuerit, ut qui honoratissimi sint etiam loco praecedant. Sequitur ex eo quidem ordine quo in laterculo priore munera referuntur, nihil de loco quem ipsa obtinuerint statui posse, contra in posteriore ipsum honorum ordinem referri. Duplex igitur iam nobis aperta est via qua munerum illorum minorum dignitatem eruere possimus. Prior ea est quam Olaus Kellermann secutus est; cum enim eosdem homines diversa munera in priore et in posteriore laterculo obtinere videret, in illo scilicet minores in hoc maiores, collectis exemplis ordinem promotionum a gregario usque ad centurionem fere constituit, nonnullorum tamen munerum gradu incerto relicto. Altera via quam ego secutus sum ea est, ut uno recentiore titulo adhibito ordo, quo munera

recenseantur, observetur indeque singula quem gradum obtinuerint, cognoscatur. Quae ita statui possunt plane cum iis conveniunt, quae Kellermannus iam invenerat, nonnulla tamen addunt. Subicio munerum horum ordinem qualis constituendus est ita, ut quae munera eiusdem sint dignitatis uno numero comprehendam:

1. miles.
 2. victimarius (VIC, VICT)
 3. a balneis (A BAL, A BA, A B), balneator (BAL)
sifonarius (SIF)
unctor cohortis (VNC · COH)
 4. cacus *vel* cacus praefecti cohortium (CACVS, CPC) = cacula.
carcerarius (CARC, CAR)
 5. exceptor tribuni (EXC TR, EXC T, EXC)
codicillarius tribuni (COD TR, CO TR, C TR, C T; COD)
 6. aquarius cohortis (AQ · CO, AQA, AQV)
librarius tribuni ($\overline{L TR}$, LIB)
horrearius cohortis (H C, HO)
 7. buccinator (BVCC, BVC, BV)
secutor tribuni (SEC TR, SE TR, S TR, S T)
 8. optio cohortis (OPT COH, OP CO)
 9. exceptor praefecti (EX PR)
librarius subpraefecti (L SPR)
optio carceris (OP CA, OPT C, OP C)
 10. beneficiarius tribuni (BE TR, B TR, B TR) *cf.* emeritus (?)
beneficiarius (EM B = HEM · B)
 11. tesserarius centuriae (TESS γ, TES γ, T γ, TESS, TES)
 12. optio centurionis (OPT γ, OP γ, OPT, OP)
 13. vexillarius centuriae (VEX γ, VEXILL, VEX)
 14. optio balnearii (OP BA, OPT B, OP B, O B)
imaginifer cohortis (IM C, IMA)
 15. a commentariis praefecti (A C PR)
a quaestionibus praefecti (A Q PR, A Q P)
 16. beneficiarius subpraefecti (B S PR, B S PR)
 17. principalis beneficiarius praefecti (PRE, PR PR, PBR, *corrige:*
P B P, P B PR, P B P)
beneficiarius praefecti (B \overline{PR} , B PR, B PR)
 18. cornicularius subpraefecti (COR S PR)
 19. cornicularius praefecti (CORNIC PR, COR PR)
- In laterculo vetustiore praeterea commemorantur:*
buccinator supra numerum (BV SV)

cornicularius tribuni (COR T)

optio arcarii (OP A)

tabularius (TAB)

*Addo titulum a. 210, ex laterculis tamen laterum dextri sinistri-
que et posticae centuriones tantum muneraque exscripsi eo ipso
quo in lapide exhibentur ordine, nominibus omissis:*

IMP · CAES · M · AVRELLIO · | ANTONINO · PIO · FELICI · | AVG ·
TRIB · POT · XIII¹ · IMP · II · | CÔS · III · PRO · CÔS · | IMP · CAES ·
L · SEPTIMI · SEVERI | PII · PERTINACIS AVG FILIO | DEVOTA NVMINI
ET MAIESTATI · EIVS · | COH · V · VIG · | C · IVLIO QVINTILIANO
5 PR² · | M · FIRMIO · AMYNTIANO · SPR³ · | L · SPERATIO · IVSTO ·
TRIB · | CENTVRIONES · | C · ANTONIVS · C · F ANTULLVS · BERVAE · |
TI · CLAVDIVS · TI · F · RVFINVS SAVAR · | M · ANTONIVS · M · F ·
PAPIR · VALENS · RATIAR | M · MVMMIVS M · F · VERINVS · PAP ·
POETOV | P · AELIVS P · F · AEL · SEPT · ROMVLVS AQVINQ⁴ |
10 SEVERVS CAESARIA | IVLIVS SOHEMVS | C RASINVS IANVARIVS
CORNIC PR | P · DECIMIVS MACRINVS CORNIC PR | M CLODIVS
VERECVNDVS CORNIC S PR

in parte coronae sinistra: DEDICATA · NON · IVL FAVSTINO · ET ·
RVFINO · COS · | CVRA AGENTE | C · ANTONIO · ANTVLLO · 7 | ET ·
15 M · MINVCIO HONORATO VEXILL

in parte coronae dextra: C RVNNIVS HILARIS C IVLIVS HERMES
Q FABIVS POLLVX · S LVTATIVS ECARPVS · MEDICI
7 Antulli: B PR; PRE (*em. Kellerm. PBP*); IMC; VEX; OP ..;
munera quinque exciderunt; B TR; OPT C; S TR; A BAL; *series*
20 *gregariorum;* COD TR⁵

7 Rufini: *complura exciderunt;* S TR; COD⁶; S TR; H C; C · TR;
C TR; CAR

7 VALENTIS: COR PR; B PR; A C · PR; VEX; OP 7; T 7; S TR; B TR;
LIB; C TR; C TR; EXC TR; A BAL; VICT
25 7 VERINI: COR PR; B PR; AQ PR; OP BA; VEX 7; OPT 7; TES 7;
OPT C; OPT C; BVC; SEC TR; S TR; COD TR; COD TR; BAR (*em.*
Kellerm. BAL)

7 ROMVLI: B PR; AQ PR; VEX; OPT 7; TES 7; EM B; L S PR; B PR⁷;
BVC; S TR; S TR; S TR; AQA; COD
30 7 Severi: *complura exciderunt;* S TR; S TR; EXC; COD TR;
SIF; SIF

7 SOHAEMI: COR S PR; B S PR; VEX · 7; OPT 7; TESS 7; B TR;
B TR; B TR; EX · PR; OPT CON V (*em. Kellerm. COH V*); S TR;
S TR; S TR; BVC; CACVS; VNC · COH; VNC · COH; EM; COD TR⁵

O. Kellermann Vigilum Rom. latercula duo Coelinontana, Romae 1837
tab. IV—VII. — ¹⁾ *A. 210.* ²⁾ *Pr(aefecto) sc. vigilum.* ³⁾ *S(ub)pr(ae-*
fecto). ⁴⁾ *Iunge: Ael(ia) Sept(imia) Aquin(co).* ⁵⁾ *Codicillarius tribuni*
factus videtur esse cum titulus iam incisus esset. ⁶⁾ *Errore lapicidae*
loco motus videtur esse; post horrearium COD insere. ⁷⁾ *Immo B TR.*

1500 *Supra effigies Severi, Antonini, Getae.*

- IMPP · SEVERO · ET · ANTONINO · AVGG | BRITANICIS · PP · ¹ ET ·
 IVLIAE · AVG · MATRI · AVGG · ET · CASTROR · | ET · FVLVIAE ·
 PLAVTILLAE · AVG · P · FVLVIO · PLAVTIANO · PR · PR | C · V · II ·
 P · SEPTIMIO · GETA · II · COS² · C · IVNIO · RVFINO · PR³ · C · IVNIO ·
 5 BALBO · S · PR⁴ | M · VLP · CONSTANTINO · TR⁵ · C · ATTICIO ·
 SPERATO · γ⁶ · | GENIO · γ⁷ · II · QVI · FRUMENT · PVBL · INCISI · SVNT ·
 KAL · MARTIS⁸ · | DE · SVO · POSVERVNT · QVORVM · NOMINA · INFRA
 SCRIPTA SVNT · MILITES · FACT | ANVLLINO · II · ET · FRONTONE · COS⁹
 10 T · SCVTRIVS · T · LIB · FAB · SABINIANVS · ROM ·
 M · F · PR · K · IVN · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K C¹⁰ |
 M · ANNIVS · M · FIL · FAB · PRIMITIVS · ROM ·
 M · F · VIII · K · AVG · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K C |
 T · FLAVIVS · T · FIL · MAEC · ALEXANDER · NEAP ·
 15 M · F · VIII · K · AVG · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K C |
 A · CERVIDIVS · A · FIL · IVL · REPOSTVS · VTIN ·
 M · F · VIII · K · AVG · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K C |
 L · LAELIVS · L · LIB · THARS · IVLIANVS · CILIC ·
 M · F · VIII · K · AVG · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K C |
 20 Q · VALERIVS · Q · FIL · IVL · FELIX · KARTH ·
 M · F · VIII · K · AVG · MAGNO · PR · F · P · A · D X · T · CXL IV K C |
 C · SATRIVS · C · FIL · FAB · NEPTVNALIS · ROMA ·
 M · F · III · ID · AVG · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K A (sic) |
 Q · MINVCIVS · Q · FIL · ARN · FLAVIANVS · KARTH ·
 25 M · F · XVI · K · NOV · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K C |
 M · GARGILIVS · M · FIL · FAB · IANVARIVS · ROMA ·
 M · F · VI · K · NOV · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K |
 M · CALVISIVS · M · FIL · VLP · FORTVNATVS · HADR ·
 M · F · ID · NOV · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K |
 30 T · MVTLIVS · T · FIL · ZOSIMVS · MACED ·
 M · F · VIII · ID · DEC · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K C |
 C · AVFIDIVS · C · FIL · ARN · RESTITVTVS · KARTH ·
 M · F · VIII · ID · DEC · MAGNO · PR · F P A D X · T · CXL IV K |

M · ARRIVS · M · FIL · FAB · CASTOR · ROMA ·
 35 M · F · VIII · ID DEC · MAGNO $\overline{\text{PR}}$ · F P A D X · T · CXL IV K |
 ADIVT L · CASSIVS · L · LIB · AGOR · LEPIDVS · REGIO ·
 M · F · IIII · K · IAN · MAGNO $\overline{\text{PR}}$ · F P A D X · T · CXL IV K C |
 SEVERO · ET · VICTORINO · COS¹¹ |
 Q · SOSIVS · Q · LIB · IVL · THEOMNESTVS · REGIO ·
 40 M · F · K · FEB · MAGNO $\overline{\text{PR}}$ · F P A D X T CXL · IV · K |
 S · D¹² L · SEPTIMIVS · L · LIB · FAB · HYGIVS · ROMA ·
 M · F · ID · FEB · MAGNO $\overline{\text{PR}}$ · F P A D X T XCL · IV · C |
 ITEM · PRINCIPALIBVS · QVIBVS · HONOREM · HABVERVNT | P · TVTI-
 CANIO · HERMETI · B PR¹³ · P · AELIO · STEFANO · LIBR · I · D¹⁴ | L ·
 45 CORNELIO · HONORATO · VEX · γ^{15} · L · CORNELIO · HERCVLANO ·
 OPT · γ^{16} · | M · SENTIO · VITALI · TESS · γ^{17} · CVRA · AGENTE | L ·
 CORNELIO · L · F · HONORATO · VEXIL · γ | ET · L · CORNELIO · L ·
 F · HERCVLANO · OPT · γ

Romae in Aventino in vinea Maccaraniorum, ubi olim fuit aedicula cohortis IV vigilum, in tab. aenea. Corp. VI, 220 descr. Kellern. et Henzenus (Henz. 6752). — ¹) In litura repositum pro ET · GETAE · CAES. ²) A. 203. Getae consulis nomen errore erasum videtur. ³) Pr(aefecto) scil. vigilum; commemoratur Dig. 1, 15, 4 ubi praefectus vigilum dicitur, item in titulo cohortis quartae vigilum Ann. Inst. arch. 1858 p. 286. ⁴) S(ub)pr(aefecto). ⁵) Tr(ibuno) scil. cohortis vigilum. ⁶) Centurione. ⁷) Genio centuriae. ⁸) Ii qui frument(o) publ(ico) incisi sunt kal. Martis. Frumentum autem publicum accipere coeperunt a. 203 kalendis Martiis, cum militare coepissent inter k. Martias a. 199 et pr. k. Martias a. 200, triennio igitur post quam nomina dedissent. Iam cum frumentum publicum commodum esset civium Romanorum in urbe degentium, eo ipso tempore quo civitatem assequerentur in tabulas quoque frumentarias relatos esse vigiles conclusit Mommsenus Bullett. Inst. arch. 1845 p. 193 sq., collatis verbis Ulpiani fr. tit. 3 · § 5: militia ius Quiritium accipit Latinus, si inter vigiles Romae sex annis militaverit, ex lege Visellia. Praeterea ex scto concessum est ei, ut, si triennio inter vigiles militaverit, ius Quiritium consequatur. Ob duplex igitur beneficium una acceptum titulum vigiles dedicarunt. Id quoque notandum annum militarem pertinere a k. Martiis ad pr. k. Martias cf. Mommsenum l. l. et Rechtsfrage zwischen Caesar und Senat p. 15. ⁹) A. 199. ¹⁰) Notas explica: m(iles) f(actus) pr(idie) k(alendas) Iun(ias) Magno pr(aefecto) scil. annonae. F(rumentum) p(ublicum) a(ccipit) d(ie) decima t. . . . CXLIV k. . . . c. . . . Ultimarum litterarum interpretatio minus certa est; nuper Mommsenus eas legendas proposuit t(abula) CXLIV

k(apite) c(entesimo) collato edicto Esterziliensi Hermes 2 p. 103; de prioribus cf. frumentum accepit die X ostio XXXIX (Fabretti p. 235, 618) et frum. ac. d. VII ostio XV (ibid. 234, 617). Ceterum postremae litterae IV K C interdum a scalptore, cum tabula eas non caperet, in margine incisae sunt, quod non viderat Kellermannus. ¹¹⁾ A. 200. ¹²⁾ Quid subsit, non perspicitur. ¹³⁾ B(eneficiario) pr(aefecti). ¹⁴⁾ Libr(ario) . . . , quid i. d. litteras sibi velint nescitur. ¹⁵⁾ Vex(il-lario) centuriae. ¹⁶⁾ Opt(ioni) centuriae. ¹⁷⁾ Tess(erario) centuriae.

1501a ludos EDEDIT OB Diem¹ | AGENTIBVS ·
 COMMILITONIBVS CVM SVIS ACROAMATIBVS NOMINIBVS | INFRA-
 SCRIPTIS · CLVVI GLABER · ARC² · DEMETRI AMMONI ARC · GRECVS |
 VALERI HERACLIDA STVP · GRECVS³ · LVCILIVS MARCIANVS STVP
 5 GRECVS · AVRELI | ALEXANDER SCEN · GRECVS⁴ AVRELI SERENE
 SCEN · GRECVS VARENI FORTVNA|TE · SCENICVS GRECVS FlāvIVS
 IOVINVS SCRIPSIT
 COH · I · VIG · | · 7 · SEROTINI nomen I
 · 7 · SATVRNINI nomina II (AVRELI SERENE)
 10 · 7 · TVRRONIS | CLVVI GLABER | TVRI SERVANDE
 PEC⁵ · | CETENI EVCARPE SC⁶
 · 7 · CANDIDI nomina II (ASINI INGENVE EXO⁷)
 · 7 · VICTORINI nomen I
 · 7 · EVSCEMI | CORETI VERISSIME ARC ·
 15 COH · II · VIG · | · 7 · METRETIS | nomina II (ANNI IANVARI · SC)
 · 7 · MAXIMI nomen I
 · 7 · CANDIDIANI | LVCILI MARCIANE
 COH · III · VIG · | · 7 · VICTORIS nomina III
 · 7 · PAVLI | AVRELI ALEXANDER
 20 · 7 · FELICIS nomen I
 COH · IIII · VIG · | · 7 · CAESI | nomina II (ARRVNTI FILVMENE SC)
 · 7 · PROVINCIALIS nomen I
 · 7 · PEREGRINI nomina II
 · 7 · DECEMBRIS nomina III (VARENI FORTVNATE)
 25 · 7 · IVLLI nomen I
 · 7 · ASCLEPI nomen I
 COH · V · VIG · | · 7 · VALENTIS
 COH · VI · VIG · | · 7 · APRI | CLAVDI CNORIME
 · 7 · MINDIANI nomina II (AEMILI INPETRATE SC)
 30 · 7 · IVLIANI | FLAVI IOVINE
 · 7 · SEVERI | nomina II (BAEBI LVXVRI MVL⁸)

COH · VII · VIG · | · 7 · AVITI nomen I
 · 7 · VIBIANI nomen I
 · 7 · LONGINI | VALERI · HERACLIDA

35 ITEM · EX · CL · PR · MIS · | · 7 · QVADRIERE FIDE | nomen I
 · 7 · TRIERE SPEI | nomina II

1501b PRO SALVTE · ET · INCOLVMITATE · DOMINI · NOSTRI · MARCI · |
 AVRELI · SEVERI · ANTONINI · PII · Aug | ET · IVLIAE · AVG · MATRI (sic) ·
 AVG · N et CASTRORVM s | CERELLIO APOLLINARE · PR · VIG · ET · FIRMIO
 AMVNTIANO | SVB · PR · VLPIO FIRMIO 7 · FR · RVFIO VERINO 7 · FR |
 5 FVLVIO SOCRATEN TESSERARIO · CLAVDIVS CNORIMVS | AEDILIS FACTVS
 A VEXILLATIONE · ET LVDS EDIDIT DE|dicationis (?) cum SVIS ACROA-
 MATIS · ITEM SCENICI CLVVIVS GLABER · ARCH . . . | CAETENIVS EVCAR-
 PVS · ARC · VOLVSIVS · INVENTVS · STVP · SVELLIVS | SECVNDIVS ·
 STVP · LVCILIVS MARCIANVS · ARC · VINDICIVS FELIX . . . | FLAVIVS
 10 SATVRNIVS SCVR⁹ DATIBVS BAIANVS OPERA FELICISSIMA
 COH · I · VIG | 7 SEROTINI sequuntur casu vocativo hominum
 nomina III

7 QVADRATI | FVLVI SOCRATES · TES

7 IVVENTINI nomina II

15 7 CORDVLONIS | CLVVI GLABER ARC | CAETENI
 EVCARPE ARC

7 ZENONIS nomen I

COH · II · VIG | 7 METRETIS nomina III

7 CANDIDIANI nomina II (LVCILI MARCIANE)

20 COH · III · VIG | 7 VICTORIS nomen I

COH · IIII · VIG | 7 CAESI | VINDICI FELIX

7 PROVINCIALIS nomina II

7 DECEMBRIANA nomina II (SVELLI SECVNDIN)

7 ASCLEPI nomina III (DATIBE BAIANE | FLAVI

25 SATVRNIN)

7 PEREGRINI nomen I

COH · V · VIG | 7 VERINI nomen I

7 RVFI nomen I

COH · VI · VIG | 7 SEVERIANI nomina II (CLAVDI GNORIME)

30 7 MARCELLINI nomen I

7 IVLIANI nomina II

7 VENATORIS nomen I

COH · VII · VIG | 7 VICTORIS nomen I

7 RESTVTI | VOLVSSI INVENTE

ITEM CLASSIS PR M | 7 · QVADRIERI FIDE nomen I

7 · TRIERIS SPEI nomina II

7 · LIBVRNA FIDEI nomen I

DEDICATA · III · ID · APR · ASpro | ET ASPRO COS

Romae rep. Corp. VI, 1063. 1064; Kellermann vig. n. 14 et 48 cf. Mommsenus Hermae vol. 5 (1870) p. 303 sq. — Ex militum nominibus, in utroque monumento tribus columnis secundum ordinem cohortium et centuriarum exhibitis, ea tantum adscripsi, quibus muneris alicuius nota addita est eaque quae inter scaenicos in priore tituli parte commemorata suo loco denuo exhibentur. Nomina militum monumenti prioris pleraque quidem diversa sunt ab iis, quae in altero referuntur, in utroque monumento iidem duodecim tantum homines exque iis septem eidem centurioni adscripti occurrunt (Annius Ianuarius, Lucilius Marcianus, Iulius Donatus, Cornelius Solutor, Naevius Eutythianus, Flavius Antiochus, Iulius Domnio), quinque in monumento priore alium centurionem habent atque in posteriore:

	a.	b.
Helvius Ianuarius	coh. I 7 Saturnini	coh. I 7 Zenonis.
Claudius Gnorimus	coh. VI 7 Apri	coh. VI 7 Severiani.
Minucius Secundianus	coh. VI 7 Mindiani	coh. VI 7 Marcellini.
Aemilius Felix	coh. VI 7 Severi	coh. VI 7 Venatoris.
Licinius Maximus	coh. VII 7 Aviti	coh. VII 7 Victoris.

Inde de tempore monumentorum hoc tantum statui potest, ea non eodem plane tempore posita esse, sed spatium interesse quo aut Zeno Severianus Marcellinus Venator Victor centurias acceperint Saturnini Apri Mindiani Severi Aviti aut Saturninus Aper Mindianus Severus Avitus ordinibus praefecti sint Zenonis Severiani Marcellini Venatoris Victoris; militem enim ex altera centuria in alteram translatus esse minime est verisimile. Mommsenus ubi paucis de his titulis exposuit (Herm. I. I. p. 304 n. 1) inde quod Caetenius Eucarpus in titulo a: scaenicus, in titulo b: archimimus vocatur, hunc illo recentiorum esse coniecit. Posterior titulus positus est a. 212. — ¹⁾ Diem [natalem] vel tale quid. ²⁾ Arc(himimus). ³⁾ Stup(idus) grecus. ⁴⁾ Scen(icus) grecus. ⁵⁾ Pec(uniosus). ⁶⁾ Sc(enicus). ⁷⁾ Exo(diarius). ⁸⁾ Mul(ier). ⁹⁾ Scur(ra).

1502a COH · VII VIGVI ANTONINIANA | 7 SALVTARIS | CORNELIVS | IVCVN-DVS SEBAC · | FECIT¹ MENSE FEBR | LETO II ET CERIALE COS²

1502b IMP ^{aur.} ^{antonino}³ et ALEXAND|RO CAESARE AVCC⁴ GRATO ET
SEL|EVCO COS⁵ METIVS VALENT|INVVS MIL COH VII VIC ANTONI-

NIA|NES 7 TIBERINI SEBACIARIA | FECIT M IVLIO⁶ V X | CL⁷
a sinistra VOTI X a dextra VOT XX⁸

1502c COH · VII · VIG SEVERIANA 7 FAVEN⁹|NI IVLIVS SATVRNINVS FECIT
 SE|BACIARIA MENSE AVGVSTO FVSC^o | II ET DEXTRO COS⁹ SVB
 CR · · · · · SEVERINO | · · · · ·¹⁰ *ex* OPTIONE OMNIVM | FELICIT^{er}
 COMEAT STIPENDIOR|VM TRIVM I MARTIAS¹¹ · TR S¹²

1502d IMP · SEVERO · ALEXAND III | ET CASSIO DIONE · ITERV COS¹³ |
 COH VII VIGVLVM SEVERIANE | 7 FELICIS PVRIVS¹⁴ VICTOR | SE-
 BACIARIA FECIT M · | FEBR · I¹⁵ OMNIA TVTA VOTIS · X | CO-
 GIARIV · X AVRIOS¹⁶

1502e ΑΥΡΕΛΙΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡ|ΧΟΣ ΚΕΝΤΥΡΙΑ | . . . ΚΛΑΝΙ¹⁷ ΧΥΤΗ C|ECTIMA
 ΒΙ|ΥΛ|ΩΝ ΜΑΜΙ ΣΕΒΗΡΙ | ΑΛΕΞΑΔΡΙ¹⁸ ΦΗΚΙ ΣΕΒΑ|ΚΙΑΡΙΑ ΜΕCΙ ΜΑΡΤΙ |
 OMNA TOTA *a sinistra* ΒΥΤΙC V ΒΙΚΤΩΡΙΑ¹⁹

1502f SALVIVS DATIVVS | 7 DIODORI SEBAC|IARIA FECIT | MENSE AVGVS |
 SAVIS CO|MANVPVLIS

1502g COH VII VIGVLVM 7 FI M D N GORDIAN|NO (*sic*) AVG
 ETT (*sic*) AVIOLA COS²⁰ | M ANTONIVS A^{urelia}NVS | SEBACIARIA
 FECIT MENSΙ | IVLIO²¹

1502h 7 · MAXIM · VETTI F|LORENTINI | SEBACIARIA | FECI · MENSE |
 IVNIO · GRATAS AG|A²² GENIO ESCVBITORI | ET CEOMANIPVL|IS ·
 SVIS IN PERPETV|O

Romae trans Tiberim 'nella contrada detta Monte di Fiore' in muro aedificii graphio inscript. Bull. Inst. arch. 1867 p. 12 sq. descr. Henzenus et commentatus est. — Aedificium in cuius muris haec inscriptiones leguntur non castra fuerunt cohortis VII vigilum, sed excubitorium tantum (cf. n. h), cuius generis aedificium vigiles in quaque urbis regione habebant cf. Breviarium curios. Urbis p. 30 ed. Preller: cohortes praetoriae X, urbanae IIII, vigilum VII quorum excubitoria XIIII. Nostrum excubitorium erat regionis decimae quartae. — ¹) Sebac(iaria) fecit. Sebac(iaria) alibi non commemorantur, recte tamen vocabulum a sebacea i. e. face sebo illita derivatur, componiturque cum similibus cultus christiani verbis: luminaria et lucernaria, quorum illud lucernas candelasve cereas in ecclesiis sepulcrisve martyrum accensas, hoc etiam ipsum piarum imprecationum officium significat (cf. Forcellini s. v. Ducange s. v.). ²) A. 215. Sebac(iaria) a Iucundo fortasse facta sunt in memoriam imperii a Caracalla post Septimii Severi mortem die 4 Februarii 211 initi (?). ³) Elagabali nomen ubique in his titulis

erasum est. ⁴⁾ *Aug(ustis duobus). At Severus Alexander tunc nondum Augustus sed Caesar erat. Saeculo quarto solent fere Augustus et Caesar Augusti nominari, saec. III ineunte hic mos nondum invaluerat; itaque aut adulatione aut errore hic ita scriptum est.* ⁵⁾ A. 221. ⁶⁾ *Mense Iulio Elagabalus Romae imperator factus est Marini Arv. tab. 41b cf. p. 645. Eckhel VII p. 247; sebaciaria igitur fortasse natali imperii a Valentino facta sunt.* ⁷⁾ *Litterae V X C L interpretationis incertae sunt.* ⁸⁾ *Voti(s) decennialibus. Vot(is) vicennialibus.* ⁹⁾ A. 225. ¹⁰⁾ *Fortasse: sub Cr..... Severino [pr(aefecto)] scil. annonae cf. n. 1500.* ¹¹⁾ *Commeatus frumentum est publicum cum civitate acceptum cf. n. 1500. Primo Martias hoc tempore non ferendum; pro 1 legendum x cf. n. 1500 not. 8.* ¹²⁾ *Non intelleguntur.* ¹³⁾ A. 229. ¹⁴⁾ *Legendum: Felicis Spurius.* ¹⁵⁾ *Litteram 1 non intellego; noli interpretari: (die) primo.* ¹⁶⁾ *De Severi Alexandri congiariis cf. Eckhelium VII p. 271; hoc videtur esse quartum.* ¹⁷⁾ *Centuria Herclani vel tale quid.* ¹⁸⁾ *I. e.: chote (= chorte, cohorte) septima vigillum Mami(ana) Severi(ana) Alexandri(ana). Mamiana a Mammaea Augusta cohors dicitur, plane soloece; optime tamen convenit ad ea, quae aliunde de Alexandri imperio novimus, quod fuit Mammaeae potius.* ¹⁹⁾ *Feci sebaciaria me(n)si Marti(o). Omnia tuta! Votis quinquennialibus. Victoria.* ²⁰⁾ A. 239. ²¹⁾ *Mense Iulio a. 238 interfectis Balbino et Pupieno Gordianus imperium suscepit.* ²²⁾ *I. e. agam.*

1503 NVMINI FOR|TIS FORTVNE | M · AVRELIVS | MARINVS · MIL · | COH ·
VII · PR · P · V · | SEVERIANE · 7 | SEROTINI · | LIBENS · CVM · | SVIS ·
VOTVM | SOLVIT

Romae. Corp. VI, 170 descr. Mommsenus (Orell. 1770). — ¹⁾ Mil(es) coh(ortis) VII pr(aetoriae) p(iae) v(indicis) Severian(a)e. Pertinet igitur titulus ad aetatem Severi Alexandri.

1504 ARDVINNE CAMVLO IOVI MERCVRIO HERCVLI
(fig. Dianae) (fig. Martis) (fig. Iovis) (fig. Mercur.) (fig. Herculi.)
M · QVARTINIVS · M · F · CIVES · SABINVS · REMVS¹ | MILES · COH ·
VII · PR · ANTONINIANE · P · V · VIS² ·

Romae. Corp. VI, 46 descr. Henzenus. — ¹⁾ Sabinus cognomine, natione Remus. ³⁾ Vis(u).

1505 PRO S · IMP · CAES · M · ANTONI · GORDIANI · PII · FELICIS AVG ·
ET | TRANQVILLINAE · SABINAE · AVG · VENATORES · IMMVN | CVM
CVSTODE · VIVARI · PONT · VERVS · MIL · COH · VI · PR · CAMPANIVS ·

VERAX MIL · COH · VI PR FVSCIVS CRESCENTIO · | ORD¹ · CVSTOS
 5 VIVARI COHH PRAETT ET VRBB DIANA · AVG · D S EX · V P² | DE-
 DICATA XII KAL NOV IMP · D N GORDIANO · AVG · ET · POM-
 PEIANO COS³

Romae prope castra praetoria. Corp. VI, 130 descr. Henzenus (Or. 22).

— ¹) 'Ord(inarius) i. e. manipularis, ni fallor.' Mommsenus l. l. ²) D(e)
 s(uo) ex v(oto) p(osuerunt). ³) A. 241.

1506 GALLICANO · ET · VETERE · COS¹ | VII · ID · IAN · COH · I · PR · 7 |
 SATRI · GENIO · 7 · MISSI · | HONESTA · MISSIONE · VII² | HIBERO ·
 COS³ | SP · CENSORIVS · IVSTVS · VIRVNO | VS
 SESTINO | L · VOLCEIVS · | Q · SEXTILIVS · RVFVS ·
 5 FLANONA | C · VALERIVS · VERANVS · TRIDENTE | SERVIANO · III · 4
 COS | T · ANNIVS · CRISPINVS · CVPRA MAR | T · ANTONIVS · PRIMVS ·
 PERINTHO

*Romae. Corp. VI, 209 descr. vv. priores Rossius, posteriores Henzenus;
 quae inclinatis dedi hodie perierunt (Henzen 6863). — ¹) A. 150.
²) Septem scil. veterani qui titulum dedicant. ³) A. 133 scil. militare
 coeperunt. ⁴) A. 134 scil. militare coeperunt.*

1507 C · MARCIVS · C · F | SERG · SALVIANVS | NORBA | GENIO · CEN-
 TVRIAE | COH · X · PR · 7 · MARI · BASSI | IN · QVA · MILITAVIT · A ·
 XIX | VOTO · SVSCEPTO · | MISSVS · HONESTA · MISSI|ONE · PR NON
 IANVARIAS | Q · FABIO CATVLLINO · M · FLAVIO | APRO COS¹ |
 5 ANIMO LIBENS ARAM SVA PECVNIA | POSVIT

Romae. Corp. VI, 208 descr. Henzenus. (Henz. 6862). — ¹) A. 130.

1508 PRO SALVTE D · D · N · N · AVGG | HERCVLEM · DEFENSOREM | GE-
 NIQ · CENTYRIAE (sic) · EX VOTO · POSVIT | L · DOMITIVS · VALERI-
 ANVS | DOMO · KAPITOLIAD¹ · STIP · XVIII · | MIL · COH · X · FR ·
 P · V · 7 · FL · CARALITANI | LECTVS · IN · PRAETORIO · D · D · N · N · |
 5 EX LEG · VI · FERR · F · C · | MISSVS · HONESTA · MISSIONE | VII ·
 IDVS IANVAR · D · D · N · N | IMP · ANTONINO · PIO · AVG · III · ET |
 GETA · NOBILISSIMO · CAES · II · COS²

*Romae. Corp. VI, 210 descr. Iucundus, Metellus, Smetius, alii (Or.
 941). — ¹) Ita recte unus frater Iucundus, reliqui omnes KAPITOLIA ·
 DE. ²) A. 208.*

1509 D · M · AVR · BITO · EQ · COR VI PR | NATIONE · TRAX CIVES ·
 FILOPO|PVLITANVS · AN · P · M · XXXV QVI | MIL · AN · XVII · SIC

IN LEGIONE I · IT|ALICA · AN' · II · IN COR · II · PRET | MVNIFEX ·
 AN · XIII · FACTVS | EQ · MIL · MENSES · N · X · FRATRI | DIGNIS-
 5 SIMO · VAL · AVLVS|NVS · PRET · INCONPARABILI

Romae in castris praet. Ann. Inst. arch. 1864 p. 15 descr. Henzenus.

1510 M · CVRVELIVS | M · FIL · ANIENS | ROBVS TVS · MIL | COHOR I
 FIAVIAE | VRBAN¹ · HERENN¹ | TESTAMENTO | SIBI FIERI IVSSIT ·
 H P C²

Lugduni. Boissieu I. d. Lyon p. 354 qui delineavit. — 1) Cohors eadem est quae postea vocatur XIII urbana, a Vespasiano Lugduni constituta. 2) H(eres) p(onendum) c(uravit).

1511 D M | ET · MEMORIAE · | TITI · IVLI · VIRILIS · VET | COR · XIII ·
 VRBANA | MISI · HONESTA · MISS | TITVS · IVLIVS | VERINVS · PATRI |
 CARISSIMO · ET · PI|ENTISSIM · ET · TITIA | HILARA · P · C · ET · SVB |
 ASC · DEDICA|RVNT

Lugduni. Boissieu I. de Lyon p. 361 qui descr. Infra ascia exsculpta est.

1512 D · M | Q · IVNI · Q · FIL | IVLLINI | MILITIS · COH · XV · VRB¹ |
 VIXIT · ANNIS · XXXIII | MILITAVIT · ANNIS · XVI | L · IVSTIVS |
 VALERIANVS | HERES · P · C

In vico Capelle prope Mare Morto rep. Revue archéol. 1864 p. 213. — 1) Unicum est cohortis XV urbanae monumentum.

1513 D M | FIRMINIO · VALENTI · MIL · N · V | STATOR · PR¹ · 7 · AGRI-
 COLES · NATVS | IN · PROV · THRACIA · CIVIT · PHI|LIPPOPOL · VIXIT ·
 ANN · XXV | MIL · ANN · VI · FECER · HEREDES | TATAZA · MATER ·
 ET · TATA|ZA · MVCAFORA · VXOR · FEC | EX X CCL

*Romae. Henzen 6832. — 1) Cf. Grut. 546, 8: mil(es) n(umeri) sta-
 tor(um) pr(aetorianorum) (centuria) Candidi, et 1031, 3: statori pr(ae-
 toriano); Mur. 811, 2: stat(or) pr(aetorianus) (centuria) Sereni. In
 quibus titulis cum de uno tantum statorum numero sermo sit, in nostra
 quoque inscriptione pro N · V lege NV(meri). Apud Reinesium vero
 VIII, 4 pro MIL · II · STAT emendo MILIT · STAT vel MIL N STAT. Con-
 firmant autem meam sententiam centuriae statorum cum cohortibus prae-
 torianis et urbanis una commemoratae (supra n. 1497). Henzenus l. l.*

1514 D M | L · SCEVIO · SEVERO · | STATORI · AVG · 7 · IVLI · | VIRIVS ·
IVLIANVS · ET | GEMINIVS · PARDVS | H B M P¹

Romae. Kellermann Vig. n. 200 qui descr. — 1) H(eres) b(ene) m(erenti) f(ecit).

1515 D M | AVRELIVS · VITORINVS | EQVES · SINGVLARI · D · N · |
CASTRIS · PRIORIBVS · TVRMA | SABINIANI · INMVNIS · TVR NATI|ONE ·
DAQVS · DOMVM COLONI | ZERMIEGETE¹ · VIX · ANOS · XXXV |
MILITAVIT · ANOS · X · I · AVREL | IONGINVS · PAGANVS · ET ·
⁵ MA | NFR . . . PIENTISSIMO |

Romae in mus. Vatic. Kellermann n. 225 qui descr. (Orell. 3527). —

1) Est Sarmizegetusa.

1516 D · M · AVRELIO | ROMANO · EQVIT | SINGVL · D · N · EXCAS|TRA ·
NOVA · TVRMA | VITALIS · QVI · VIXIT | ANN · XXXXIII · MILI-
TA|VIT · ANN · XXIII · DVPLA|RIVS · EX · BONIS SVIS | MANDVS DE-
CVR · CVR

Prope Luceriam. I. Neap. 939 descr. Mommsenus.

1517 POSTVMVS | TI CLAVDI | CAISAR · AVG | CORPOR CVST | DEC ·
SYNEROTIS | NAT · VBIVS | VIX · AN · XXV | H S E | POS · CAPITO
DEC | SYNEROTIS · HER · EIVS | EX · COL · GERM

Romae. Henzen 7420 a 55 descr. Huebnerus. — Legendum: Postumus Ti. Claudii Caesar(is) Aug(usti) corpor(is) cust(os) dec(uria) Synerotis, nat(ione) Ubius, vix(it) an(nos) XXV h(ic) s(itus) e(st); pos(uit) Capito dec(uria) Synerotis her(es) eius ex col(legio) Germ(anorum).

1518 NOBILIS | MILES · IMPERA (sic) | NERONIS · AVG | CORP · CVST |
DEC · RABVTI | NAT · BATAVS | MLIT · AN · II · | VIX · AN · XX · H ·
S · E · | POSVIT · BAEBIVS | D · RABVTI · HERES

Romae. Bull. Inst. arch. 1856 p. 107 descr. Huebnerus.

Cohortes, alae, cet.

1519
equitib(us), quibus praest, parem curam suam exhibet; sic etiam prae|fectus vester sollicite videtur vobis attendere. Congiari|num accipite viatorium¹ in Commagenorum campos allit

5 Eq(uitibus) coh(ortis) VI Commagenorum.

Difficile est, cohortales equites, etiam per se placere, difficilius
post ala|rem exercit|ationem non displicere: alia spatia campi,
alius iacu|lantium numerus, frequens dextrator, cantabricus
densus, | equorum forma, armorum cultus pro stipendi modo
10 verus.² | Vos fastidium calore vitastis, strenue faciendo quae
fieri debe|bant, addidistis ut et lapides fundis mitteretis et
missilibus con|figeretur, saluistis ubique expedite. Catullini³
leg(ati) mei c(larissimi) v(iri) |

.
15 etis pro causa vestra | . .
dicenda vobis aput me fuissent. Omnia mihi pro vobis ipse
dixit, quod | cohors abest, quod omnibus annis per vices in
officium procon|sulis mittitur, quod ante annum tertium cohorte
tem et quaternos | ex centuris in supplementum comparum Ter-
20 tianorum dedis|tis,⁴ quod multae, quod diversae stationes vos
distinent, quod | nostra memoria bis non tantum mutastis
castra, sed et nova fecis|tis. Ob haec excusatos vos om . . .
. on exercitatione cessas|set, sed nihil aut ces-
sav | vobis excusatione
35 | retis sua

.
. rum laude |
. se vobis primi ordines et centuriones agiles |
more suo fuerunt.

30 Exercitationes militares quodam modo suas leges | habent,
quibus si quit adiciatur aut detrahatur, aut minor | exercitatio
fit aut difficilior; quantum autem difficultatis | tantum
gratiae demitur. Vos ex difficilibus difficil|lima fecistis, ut lori-
cati iaculationem perageretis, | quin
35 immo et animum probo |

.
Opus quod alii in | plures dies divisissent vos uno die pere-
gistis; murum longi | operis et qualis mansuris hibernaculis
fieri solet non mu|lto diutius exstruxistis, quam caespite ex-
40 struitur, qui mo|dulo pari caesus et vehitur facile et tractatur
et sine moles|tia struitur⁵, ut mollis et planus pro natura sua,
vos lapidibus | grandibus, gravibus, inaequalibus, quos neque

vehere, neque attollere, neque locare quis possit, nisi ut inaequalitate inter se compareant. Fossam glaria duram scabram-
 45 que | recte percussistis et radendo levem reddidistis. Opere probato, introgressi castra, raptim et cibum et arma cepistis, et | equitem emissum secuti magno clamore, revertentem pe

.
 istis et manibus non languidis et |
 50 n ad signum miseritis, quod iam hostis |
 m vos mittendi saepius et instantius | . . .
 stis ultra sca a non audeat cast | . . .
 tarde iunxistis |
 t erumpetis u

55
legatum meum | laudo, quod convertuit vos ad hanc exercitationem, quas dimicationis imaginem accepit, et sic exercet, ut etiam laudare vos possim. Cornelianus praefectus vester . . .
 | tis fecit contrari discursus non placent mihi
 60 | est auctor e tecto transcurrat eques et pe
 | videt qua vadat aut si voluerit eum r
 | quin sit obnoxius caliculis tectis |
 tis congregi debetis concurrente | . . . iam adversus hosti facienda.

65 Colon. Iul. Zarai coh⁵ |
 retis et de

. i Iul. coh. II H
 ra vobis refragata s | . . .
 us in campo iusto s |
 70 ovis ipsis in

Lambaesi in castris auxiliarium in fragmentis basis marm. Renier n. 5 qui descr. — 1) VIATORIAM in lap. 2) Legendum videtur: diversus. [Ego conieceram olim versus, id est immutatus TH·M.] 3) Q. Fabius Catullinus leg. Aug. pr. pr. leg. III Aug. anno 129 cf. Ren. n. 4. 6. 7. Cos. ord. a. 130. Cum legationes soleant esse triennes, columna posita est a. 127/129, sed probabiliter ipso a. 129 quo Hadrianus in Africa videtur fuisse cf. Ann. Inst. arch. 1857 p. 16. 1860 p. 67. 4) Inscriptionis principalis fragmentum videtur esse, omnes enim copias auxiliares simul hic alloqui imperatorem manifestum est.

Nota legionem cohorte auxiliari suppletam. ⁵⁾ *Cohors I Flavia equitata videtur supplenda esse, quae in colonia Zaraitanorum castra habebat. Henzenus Ann. 1860 p. 67. — Ceterum cf. cum hoc titulo quae narrantur in vita Hadr. c. 10 et apud Arrianum Art. tact. c. 48 (p. 36 Blanc.), qui Hadrianum nova equitatus exercitia instituisse tradit.*

1520 IMP · CAES · M · AVRELIO | SEVERO · ANTONINO | PIO · FELICI XG
PARTHIC | MAX · BRIT · MAX · GERM | MAX · PONTIFICI MAXIM | TRIB ·
POTEST · XVIII¹ · IMP · II² | COS · IIII³ · PROCOS P P CO-I I | FIDA
VARDVL C R EQ ∞ ANO|NNANA⁴ FECIT SVB CVRA . . . | . . .
⁵ LEG XG RO pr

Bremenii Britanniae (Richester). Henzen 6700. — ¹⁾ XVIII Hodgson. ²⁾ A. 215 (vel 216). ³⁾ Corrige III cf. Eckhel VII p. 216. ⁴⁾ Coh(ors) I fida Vardul(or)um c(ivium) R(omanorum) eq(uitata) (milliaria) Antoniniana.

1521 IMP · CAE · P · LICI | GALIENO p F AVG | PON · MAX · TRI · POI |
CONS III¹ · PROCONS | COH · III · DELMATR/M | VALERIAN GALIE|NAE
EQQ · C · R · P · F | DEVOTA NVMINI | MALESTATIQVE · EIVS S
Ad Mediam (Mehadia). Corp. III, 1577 descr. Mommsenus ectypum. — ¹⁾ A. 257/260.

1522 IMP CAES MARCO | AVRELLIO ANTONINO | PIO · FELICI AVC PARTICO |
MAX BRIT MAX PONT MAX | TRIB POT XVI COS IIII¹ OPTIMO |
MAXIMOQ PRINCIPI ALA I IVNG FRONT | ANTONINIANA NVMINI EIVS
SFARR · A° ABERTO DVOTA²

Alsó-Ilosvae in Dacia rep. Corp. III, 795 descr. Mommsenus (Henz. 6721). — ¹⁾ A. 213. ²⁾ Legendum: ala I [T]ung(rorum) Front(oniana) Antoniniana, numini eius semper ac merito devota. 'Versu postremo apparet lapicidam quod in archetypo fuit NVMINI SEMPER AC MERITO non intellexisse ideoque elementa imitando depravasse'. Mommsenus l. l.

1522a IVLIAE · MAMEAE · AV|GVSTAE · MATRI · SNE|TISSIMI · IMP · CAES · |
SEVERI · ALEXANDRI · | AVG · ET · CASTRORUM | SENATVSQVE¹ ·
ALA · | FRONTONIANA · ALE|XANDRIANA · EX | QVAESTVRA · SVA · |
· DEDICANTE | iasDIO · DOMITIA|no IEG · AVG · PR · PR²

Alsó-Ilosvae in Dacia rep. Corp. III, 798 descr. Mommsenus (Henz. 6720). Cf. titulum gemellum qui sequitur ipsi imperatori Alexandro dicatum. — ¹⁾ A. 222/235. ²⁾ De nomine legati cf. titulum qui sequitur et urbanum Ann inst. arch. 1852 p. 315.

1522b | *masi*MOQVE PRINC*ipi* | *indu*GENTIIS EIVS
AVCTA | *libe*RALITATIBVSQVE DI*stata* ALA · FRONTONIANA | *alexa*N-
DRIANA · EX QVÆSTVRA | *ena* DEDICANTE IASDIO | *domi*TIANO · LEG ·
AVG · PR · PR

Ibidem rep. Corp. III, 797 descr. Mommsenus. (Henz. 6719).

1523 IMP · CAESARI · DIVI | HADRIANI · FIL · DIV · TR | NEP · TITO · ABL ·
HADRIANO · ANTONINO · AVG | PIO · PONTIF · MAXIMO | P · P ·
CONSVL · III · TRIBVN | POT · III¹ · ALA · I · SINGVLAR | P F C R²

Pfoering Boioariae. Corp. III, 5912. Lectio certa. (Henz. 6712). —

¹) A. 141. ²) *Ala I singular(ium) p(ia) f(idelis) c(ivium) R(omanorum).*

1524 IMP · CAES · M | ANTONIO GORDIANO PIO FELICI INVICTO AVG ·
VEXILLATIO MILITVM | MAVRORVM | CAESARIENSIVM GORDIANORVM
DEVOTORVM NVMINI MAESTATIQVE | EIVS ·

Lambaesi. Renier n. 99 qui descr.

1525 APOLLINI · ET | DIANAEBRIT | ET EXPLORAT | NEMANINC C · |
AGENT AUREL | FIRMINO¹ · Y | LEG · XXII PR P F | V · S · L · L · M
IDBVS | AVGVS · ORFITO | ET RVFO COS²

*Aschaffenburg. C. I. Rhen. 1751. (Henz. 6731). — Apollini et Dianae
n(umerus) Brit(tonum) et explorat(orum) Nemaninc(ensium) c(uram)
agent(e) Aurel(io) Firmino centurione leg(ionis) XXII pr(imigeniae)
p(iae) f(idelis) v(otum) s(olvit) l(aetus) l(ibens) m(erito) Idibus Augus(tis)
Orfito et Rufo cos. — ¹) Cf. eiusdem hominis titulos l. l. 1753/55.
²) A. 178.*

1526 IN H D D BAIOLI | ET VEXILLARI COLLEGIO VICTORIENSIVM SIG-
NIFERORVM GENIVM DE SVO FECERVNT | VIII KAL OCTOBR | PRE-
SENTE ET ALBINO | COS¹ | H · XIII · D · S · R²
in latere dextro: SATVLLVS | SATTARA | MACRINVS | LAETVS | APOL-
⁵ LINARIS | SECVNDIANVS | VRSVS
in latere sinistro: PATERNVS | PRVDENS | MARIANVS | DAGOVASSVS |
CERIALIS | ATVRO | VICTOR

Heddesdorf. Brambach C. I. Rhen. n. 692 qui descr. (Orell. 988). —

¹) A. 246. ²) *H(omines) XIII d(e) s(uo) r(estituerunt).*

1527 IN H D D GENIO VEXILLAR · ET | IMAGINIF · ATTINVS · CORESI ·
VEX | FORTIONIVS CONSTITVTVS | IMG · SIGNVM · CVM · EDICLA |

ET · TABL · ARMORUM · D · D · D | IMP DN GORDINO AVG T ·
AVIOE COS¹

Heddesdorf. Brambach C. I. Rhen. 693 qui descr. — 1) A. 239.

1528 DASSIVS · DA|ETORIS · FIL · | MAESEIVS | MIL COH · V · | DELMA-
TARVM | AN XXXV · STI | XVI · H · S · E

Aquis Mattiacis (Wiesbaden). Brambach I. Rhen. 1518.

1529 MARCINVS · SVR|CONIS · F · BREVCV | MIL · EX · COH · VIII | BREVC ·
ANN · XXXV | STIP · XII · H · S · E

Birten (German. inf.). Brambach I. Rhen. 159 qui descr.

1530 CAEVS · HAN|ELI · F · MHILES | EX COH · I · ITV|RAIORVM |
ANNORVM | L · STIPENDIO|RVM · XIX | H · S · E · | IAMLICVS · |
FRATER · F

Moguntiaci (Zahlbach). Brambach I. Rheni 1233 qui descr. (Or. 5052).

1531 MINERVAE | AENEATORES | COH · I · SEQ | ET · RAVR · EQ | V S
L L M

Steinbach. Brambach I. Rheni 1738 qui descr.

1532 FRE|OVERVS | VERANSATI · F · | CVES · TVNG · EQ · EX | COH · I ·
ASTVR · AN · | XL · SP · XXII · H · S · E · | T · F · I · H · F · C

Moguntiaci (Zahlbach). Brambach I. Rheni 1231 qui descr.

1533 L · REBVRINIVS | L · F · CL · CANDDVS | ARA · MIL · CH · XXVI · |
VOL · C · R · ANIC · VIC|TORIS¹ · STP · XIII | H · F · C

*Baden. Brambach I. Rheni 1659 qui descr. — 1) Excidiisse videtur o
i. e. centuria Anici Victoris.*

1534 M · ELVADIVS · MACRINVS | EQ · ALAE · CLAVDIAE · NOVAE | DOM ·
CVGERNVS · ANN · XXX · STIP · XII | T · F · I | TI · CLAVDIVS · AVRE-
LIVS | HER · POS

Delminii. Corp. III, 2712 descr. Mommsenus.

1535 DANNICVS · EQVES · ALAE | INDIAN¹ · TVR · ALBANI · | STIP · XVI ·
CIVES · RAVR · | CVR · FVLVIVS · NATALIS · IL | FLAVIVS · BITVCVS ·
ER · TESTAME | H · S · E

*Durocornovii (Watermore prope Circencester). Corp. VII, 66 (Henz.
6722). — 1) Cf. Tac. Ann. 3, 42.*

1536 ARGIOTALVS | SMERTVLITANI | F · NAMNIS · EQV | ALA INDIANA · |
 STIP · X · ANNO · | XXX · H · S · E | EREDES · POSVE|RVNT
Borbitomagi (Worms). Brambach I. Rhen. 891 qui descr. (Orell. 188).

1537 ADBOGIVS · COI|NAGI · F · NA · PETR|VCORIVS · EQ · AL · | RVSO-
 NIS · AN · | XXIX · STI · X · | HIC · SITVS · EST · | EX · TESTA-
 MEN|TO · LIBERTVS · | FECIT
Moguntiaci (Zahlbach). Brambach I. Rhen. 1230 qui descr. ectypum (Henz. 5234).

1538 T · FLAVIVS · CELSVS | VER · EX · ALA · SCVBV|ORVM · CIVES · SAP-
 PA|VS · ANN L · H · S · E · H · F
Aquis Mattiacis (Wiesbaden). Brambach I. Rheni n. 1524 (Henz. 6714).

1539 C · ROMANIVS | EQ · ALAE · NORICO | CLAVD · CAPITO | CELEIA · AN ·
 XL · STP · XIX | H · S · E · H · EX · T · F · C
Moguntiaci (Zahlbach). Brambach I. Rhen. 1229 qui descr.

1540 TI · CLAVDIVS · MN|TAI · F · CILIVS · LVSI|TANVS · EQVES · ALA|E ·
 PANNONIORVM · T¹ | V · A · XLV · MILITAVIT | A · XXVII · H · S · E ·
 H · P · CLA|VDIA · PRIMIGENI² · ET | FORTVNATA · L L
*In pago Phuensium. Renier n. 2414 (Henz. 6839). — ¹) T(ampianae).
²) Primigeni[a]. A excidit culpa quadratarii.*

1541 D M | TOGIO · STAT|VTO · MILITI | NVMERI · EXPL|ORATORVM | DI-
 VITIESIVM | ANTONINIA|NORVM STIP|ENDIORVM | XVIII · TOGIA |
 | FAVENTINA | SOROR · E | HERES | fratRI | piissIMO
Mogontiaci (Zahlbach). Brambach I. Rheni 1237 qui descr. (Henz. 6730).

Munera militaria.

1542 NymPHIS | SACRVM | IVL · PVSINIO | IMM · LEG · II | aD · p · F ·
 V · L · M
Aquinci. Corp. III, 3489 ad exemplum antiquum.

1543 C · DECCIVS · L · F | PAPIRIA · TICINI | MILES · LEG · XX | PEQVARIVS ·
 ANNO | XXXV · STIPENDIORVM | XVI · H · S · E
Coloniae Agr. (Köln). Brambach C. I. Rhen. 377 ad exempla antiquiora.

1544 C · SALLIO · MATERN · BVCINATORI · LEG · V | ALAVDAE · C · SALLIO ·
 ARGINIO · CAESAR · N · TVBIC | C · SALLIO · SVESSALA · N · PRI-
 MION | CORNCVLAR · | LEG · III · AVG · C · SALLIO · CAPONIO ·
 CORNIC | OLL · III | SALLIA · FORTVNAT · PARENT · INFELICISS | FEC
Romae. Smetius fol. LXXXIII, 11 qui descr. (Orell. 3522).

1545 MATRONIS | RVMNHABVS | SACR | L · VITELLIVS | CONSORS EX EC |
 LEG · VI · VICTR
Iülich. Brambach C. I. Rhen. 601 qui descr.

1546 I O M | AEL R/FVS | MESOR | L TI AB | V · S · L · M
Aquinci (Alt-Ofen). Corp. III, 3433 ad exempla antiquiora.

1547 L · CASSIO · PVDENTI · QVOND | MIL · LEG · II AD · ADIVTORI · OFFICI |
 CORNICVLARIORVM · COS | STIP · XIII · QVI · VIXIT · ANN · XXXII |
 L · CASSIVS · REGVLIANVS · VET | LEG · II · AD · EX · B · F · COS ·
 PAER · INFE|LICISIMVS (sic) · FILIO · PLISSIMO · F · C
Aquinci (Waitzen). Corp. III, 3543 descr. Mommsenus.

1548 P · AEL · SEPT · AVDEO · QVI · ET · MAXI|MVS · VET · EX 7 · N · P ·
 O¹ · VIXIT · ANN · LX | AEL · SEPT · ROMANVS · MIL · LEG · XIII · G |
 ADIVT · OFFIC · CORNICVL · ET · SEPTIMIA | SEPTIMINA · QVAE · ET ·
 REVOCATA · FIL · ET | CORNELIA · ANTONIA · VXOR · HEREDES |
 PONENDVM · CVRAVERVNT · CVRA · AGENT | SEPTIMIO · ASCLEPIADE ·
 AVG · COL | LIBERTO · EIVS
*Sarmizegetusae. Corp. III, 1471 ad exempla antiqua. — ¹) Vet(eranus)
 ex centurione n(umeri) P O Numeri nomen ignoratur.*

1549 MEMORIAE Ø¹ M AVRELI | MELLITI · LIBRARI · LEG · LEG | II · ADI ·
 VIX · ANN · XVIII · STIP | III · M · AVR · MARTIALIS · VET | EX ·
 SIGNF · LEG · S · S · FILIO DULCIS|SIMO F C
Aquinci (Ofen). Corp. III, 3538 descr. Mommsenus. — ¹) O(biti).

1550 M' AQVILVS | M' F ANIES | PROCVLVS | ARIMIN | COMMENTAR | VIX
 AN XXVII | HIC SITVS EST
Lambaesi. Renier n. 343 qui descr. (Henz. 7420 a r).

1551 D M | C · CORNELI|VS PIETAS | ARMORVM | LEG · III · AVG | VIXIT
 A XXXXV | PIVS FRATER FE|CIT
Lambaesi. Renier n. 556 qui descr. (Henz. 7420 a r).

1552 D M | FL · AMABIL · POLLIONI · LEG | III · V · AN · XL · FL · AMNDO ·
FI · | V · AN · IIII · ET · FL · CONSTANTI · L · VI · VO · FL · MATERNINA |
CONIVX · F · C · | · O · S · T · T · L¹

Castris Reginis (Regensburg). Corp. III, 5949 descr. Mommsenus. —

¹) O(pto) s(it) t(ibi) t(erra) l(evis).

1553 D M S | LOLLIVS VIC|TOR LIBRATOR | LEG · III · AVG | STIPENDIOR |
XI ANN XXXIII | MAT · F · F · CAR¹

Lambaesi. Renier n. 926 qui descr. — ¹) Mat(er) f(ecit) f(ilio) car(issimo).

1554 D · M | IVLIO · FL|AVINO · CO|M · L · VII · G · F | QYAESTION|ARIO ·
AM|ICO · CARISSI|MO HERE|NIVS · ROG|ATVS

Tarracone. Corp. II, 4156 ad exempla antiqua. (Orell. 3502). — Legendum: D(is) M(anibus). Iulio Flavino com(mentariensi) l(egionis) VII g(eminae) f(elicis) quaestionario amico carissimo Heren(n)ius Rogatus.

1555 D CN M | FVLVio cAPRATI|NO EX ProetNCIA | BAETICa itALICEN|SI ·
PROBATO · IN · LEG | VI FERRA^t TRANsLATO · FRVM | IN · LEG · VII ·
G · P · F | FACTO b¹ · COS | MILITAVIT · ANN | XXI · | VIXIT · ANN |
XXXX · FVL · CORNE|LIANVS · LIB · PAT | BE · ME · FEC

Tarracone. Corp. II, 4154 ad exempla antiqua (Orell. 3513). — Legendum: D(is) M(anibus) Cn. Fulv[io C]apratino ex p[rovin]cia Baetica [I]talicensi, probato in leg(ione) VI ferra[t(a)], tra[ns]lato frum(entario) in leg(ionem) VII g(eminam) p(iam) f(elicem), facto [b(ene)f(iciario)] co(n)s(ularis), militavit ann(os) XXI, vixit ann(os) XL, Ful(vius) Cornelianus lib(ertus) pat(rono) be(ne) me(renti) fec(it). — ¹) RE traditur.

1556 D M S | L · SENTIO VA|LERIANO VET | EX ADIVTORE | PRINC · LEG ·
III | AVG · VIXIT AN LIII | L · SENTI^l VERVS | ET VICTOR FILI ET |
HER · EIVS PATRI | FRVGALISSIMO IVLI|VS VICTOR VET AVVS EO|RVM
EX 38 8 N FAC CVRAVIT

Lambaesi. Renier n. 1371.

1557 IN · H · D · D · MINERVAE · SAN|CTE ET · GENIO · LOCI C · AMN|DIVS ·
FINITVS · OPT · PRINCIPis | ET T · CELSIVS · VICTORINVS | LIBR ·
PRINCIPIS · REFECER^W | MVCIANO · ET · FABIANO · C^{OS}¹ · | C · Q ·
CA^{EV}S · OT · PR · INCHO^{AV}M · D · S · PERFECT · DVOB · | AVGG ·

Argentorati (Strassburg). Brambach C. I. Rhen. 1883 (Henz. 6778). —

¹⁾ A. 201. ²⁾ A. 202.

1558 D M¹ | PERPETVE · SECVI|TA† · LV CESERN · SÆÑo | Θ¹ QV · VIXIT ·
N · NIS XXVIII | NESES · VII · CÆSERN | PAVLINS (sic) · STRATOR · |
COS · FRARI · PIEN'ISSIMO | F · C o

Salvae (Gran). Corp. III, 3654 descr. Mommsenus. Supra vir volumen tenens et puer stans cum pomo (†). — Legendum: D(is) M(anibus). Perpetue securitati. Lu(cio) Cesern(io) Sabino, qu(†) vixit annis XXXVIII me(n)ses VII, Caesern(ius) Paulin[u]s, strator co(n)s(u)laris, fratri pientissimo f(aciendum) c(uravit). — ¹⁾ D M Θ in margine scriptae sunt.

1559 P · TARRVE|NIO · SEL · PRO|CVLO · TAVRINſ | EVOCATO · LEG | II
AD · STIP · XLVI | AN · LXVII · H · S · E · | C · CORNELIVS | FELIX ·
CORN|CVLAR · PRAEF | LEG · EIVSDEM | H · EX · T · F · C · ET · IM|·
MVNES E DISCERN

Aquinci (Alt-Ofen). Corp. III, 3565 descr. Mommsenus. — Legendum: P. Tarrutenio, Stel(latina), Proculo, Taurinis, evocato leg(ionis) II ad(iutricis), stip(endiorum) XLVI, an(norum) LXVII h(ic) s(itus) e(st). C. Cornelius Felix, cornicular(ius) praef(ecti) leg(ionis) eiusdem, h(eres) ex t(estamento) f(aciendum) c(uravit) et immunes et discent(es).

1560 I o m | PRO SALVTE D N | M · AVREL · ANTONI|ni Pii · FELICIS · AVG |
L · SEP · CONST|ANTINVS OPTIO | SPEI · LEG · II | ADI · F · ANTON|I·
NIANÆ · V · S · L · M | imp. antonino | et AVENO · COS¹

Aquinci in Danuvii alveo rep. Corp. III, 3445 descr. Mommsenus. — Legendum: I(ovi) [o(ptimo) m(aximo)] pro salute d(omini) n(ostri) M. Aureli An[tonin]i Pii Felicis Aug(usti) L. Sept(imius) Constantinus, optio spei leg(ionis) II adi(utricis) p(iae) f(idelis) Antoninianae v(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito) [Imp(eratore) Antonino et] Advento cos. — ¹⁾ A. 218.

1561 M · ANTONIVS | M · F · IANVARIVS | DOMO LAVDICIA | EX · SVRIA
CORNICE | EK · COH · VII · PR · 7 · APPI | VIX · ANN · XXXII ·
MIL |

Romae. Kellermann vig. n. 133 qui descr. (Orell. 3520). Supra exsculptus est homo cornu tenens, quod ab ore incipiens, sub brachio sinistro transit rursusque supra caput eius apparet.

- 1562** C · COELIO · ANICETO | MIL · COH · II · PR · SING | TRIB · SPE ·
 BENEFICIAT¹ | HVIC · ORDO · SANCTIS | SIMVS · DECVR · OB · SPEM |
 PROCESSVS · EIVS · HONO | REM · DECVRIONATVS | GRATVITVM ·
 OBTVLIT | QVI · VIXIT · ANN · XXIII · M | V · D · II · COELIA · PRIMA ·
 5 MA | TER · FILIO · DVLCISSIMO · | SIMVL · NYMPHICVS · VO | LC · ARK² ·
 ET · SIBI · FECERVNT

Volceis. I. Neap. 218 descr. Mommsenus (Orell. 3530). — ¹) Mil(es) coh(ortis) II pr(aetoriae), sing(ularis) trib(uni) spe beneficiatus. ²) Volc(eianorum) ark(arius).

- 1563** C · VEDENNIVS · C · F | QVI · MODERATVS · ANTIO | MILIT · IN · LEG ·
 XVI GAL · A · X | TRANLAT · IN · COH · IX · PR | INQVA · MILIT ·
 ANN · VIII | MISSVS · HONESTA · MISSION | REVOC · AB · IMP · FACT ·
 EVOC · AVG | ARCITECT · ARMAMENT · IMP | EVOC · ANN · XXIII |
 5 DONIS · MILITARIB · DONAT | BIS · AB · DIVO · VESP · ET | IMP · DOMI-
 TIANO · AVG · GERM |

Romae. Henzen 6795 qui descr.

- 1564** D · M | L · ANTISTIO | L · F · SAB · QVIETO | EVOC · AVG · AB | INDI-
 CES · FECIT | MARIA · IVSTA | MATER · FILIO | PIENTISSIMO
Romae. Kellermann vig. n. 202 descr. Borghesius.

- 1565** FORTVNAE · REDVCI | AVG SACR | C · VASIDIVS · C · F · PALAT · | BEL-
 LICVS · MILES · CO · HORT · X · VRBANAЕ | OPTIO · CENTVRIAE | SIG-
 NIFER · FISCİ · CV | RATOR · OPTIO · AB · ACTIS | VRBI · VETERANVS ·
 AVG · | DECVRIO · AEDIL · PRAEF · | II VIR · I · D · OB · HONOREM |
 5 AEDILITATIS · INLATIS · REI · | P · HS · IIII · N · LEGITIMIS · AM · |
 PLIVS · EX · HS · V · N · POSVIT | IDEMQ · DEDICAVIT

Thubursici Numidarum. Annuaire de Constantine 1866 p. 137.

- 1566** L s POMPEIO s L s F s | POM s REBVRRO · FABRO | GIGVRRO s CALVBRI-
 GEN¹ | PROBATO s IN COH · VII · PR · | BENEFICIARIO s TRIBVNI |
 TESSERARIO s IN 7 | OPTIONI s IN 7 | SIGNIFERO s IN 7 | FISCİ s
 CVRATORI s | CORN s TRIB s | EVOC s AVG s | L s FLAVIVS · FLAC-
 5 CNVS | H · EX · T

Compostellae in Asturia. Corp. II, 2610 ad exempla antiqua. —

¹) I. e. natione Gigurrus ex oppido Calubriga. Oppidum praeterea non commemoratur.

1567 D^{IS} MANIBVS | L · NAEV^I · L · F · CAM · PAVLLINI | EVOC · AVG |
MILITAVIT IN COH · I · PR · EQVES | OPTIO EQVITVM | CORNICVLAR ·
TRIBVNI | MILITAVIT IN CALIGA · ANN · XVI | EVOCATVS FVIT ·
ANN · III | L · PESSEDIVS AGILIS EVOC · AVG | AMICO OPITIMO FECIT
Romae. Orelli 3465 sec. Odericum.

1568 Q · ALBIO · Q · F · HOR · FELICI¹ | 7 LEG · XX · V · V | CORNICVLARIO ·
PR · PR | DONIS · DONATO · AB D^IVO | TRAIANO · AVG | TORQVIBVS ·
ARMILLIS | PHALERIS · BELLO · PARTHICO · ET · AB | IMP · CAESARE ·
TRAIANO | HADRIANO · AVG · HASTA · PVRA | ET · CORONA ·
AVREA | AVILLIA · SOTERIS · MATER | FILIO · OPTIMO · P^IENTISSIMO |
L · D · D · D

Faleriis (Cività Castellana). Gori I. Etr. 3, 429 (Orell. 3488). —
¹) ILLICI traditur.

1569 NEMESI | SANCTAE | CAMPESTRI · PRO · SA | LVTE · DOMINORVM | NN ·
AVGG · P · AEL · P · F · | AELIA · PACATVS · | SCVPIS · QVOD · COH · DOC ·
TOR · VOVERAT · NVNC · | CAMPI · DOCTOR · COH · I · | PR · P · V ·
SOMNIO · ADMO | NITVS · POSVIT · I · I

Romae. Corp. VI, 533 descr. Henzenus (Or. 1790).

1570 D · M | P · AEL · BASSO · ARM · CVST | EQ · SING · AVG · TVR · AELI
CRISPI | NAT · BESSVS · CLAVDIA · APRIS | VIX · AN · XLI · MIL · AN ·
XXI | T · FL · MARCELLINVS · SIGNIFER · H · ET | AVRELIVS · QVINTVS ·
DVP · SEC · HMVNICIPI · ET | AMICO B · M · F · C

Romae. Kellermann Vig. n. 217 qui descr. — Legendum: D(is) M(a)nibus) P. Ael(io) Basso arm(or)um cust(odi), eq(uiti) sing(ulari) Aug(usti) tur(ma) Aeli Crispi, nat(ione) Bessus Claudia Apris, vix(it) an(nos) XLI mil(itavit) an(nos) XXI. T. Fl(avius) Marcellinus signifer h(eres) et Aurelius Quintus dup(larius) sec(undus) h(eres) municipi et amico b(ene) m(erenti) f(aciundum) c(uraverunt).

VEX

1571 D M | T AVR · VITELLIANO EQ(sic) | SING · AVG · TVR · VALERI · |
NAT · PANN · V · A · XXX · MIL · A · | XII · T · AVR · VERVS · FRATRI · |
P^IENTISSIMO · F · C

Romae. Kellermann Vig. n. 215 qui descr. — Legendum: D(is) M(a)nibus). T. Aur(elio) Vitelliano, vex(illario) eq(uitum) sing(ularium) Aug(usti) tur(ma) Valeri, nat(ione) Pann(onio) cet.

1572 DIS · DEABVS · | C · IVLIVS · C · f¹ · ARN | AFRICANVS · BRIKEL|LO ·
OPTIO · EQVIT · | COH · VIII · PR · 7 · IVLI | SIGNVM AEREVM · | PAN-
THEVM · | D · D · V · L · L · M · | DEDICATVS · X · K · | AVG · BARBARO ·
ET · | REGVLO · COS² ·

Romae. Corp. VI, 100 descr. Henzenus. — 1) E in lap. 2) A. 157.

1573 T · AVR · T · F · GENETIVO | DEC · EQ · SING · AVG · NAT | NORICVS ·
VIX · AN · XXIX | MIL · ANN · X · AMICI | FACIEND · CVRAV

Romae. Kellermann Vig. n. 211 qui descr.

1574 SIBBAEVS · ERON|IS · F · TVBICEN · EX | COHORTE · I · | ITVRAEORVM |
MILES · ANN · XXIV | STIPENDIORVM | VIII · H · S · E ·

Mogontiacy. Brambach I. Rheni 1289 qui descr. (Or. 5050).

1575 FNSTNO · FAVSTNO · SENNAEC · FLORIONIS · FL · ML · | COH · I · F · D ·
PED · SING · COS · GEMELLNA · FAVSTNA · MAT | ET · FAVSTNA · POTEN-
TNA · SOR her · SECVNDVM · VOLVNT | ESTAMENT · POS · VIXT · AN · .
DECDT N FLORE IVVENTE | F C

Alsheim. Brambach I. Rheni n. 914 qui descr. — Legendum: Faustinio Faustino, Sennauci Florionis fl(io), mil(iti) coh(ortis) I F(laviae) D(amascenorum) ped(itatae), sing(ularis) co(n)s(ularis), Gemellinia Faustina mat(er) et Faustinia Potentina sor(or) her(edes) secundum volunt(atem) testamenti pos(uerunt) vixit an(nis) . . . Decidit in flore iuvent(a)e. F(aciundum) c(urarunt).

1576 MARTI ET VICTO|RIAE | SOEMVS SEVERVS | CORNICVL COH I¹ FL |
DAMAS ∞ EQ · SAC | V · S · L · L · M

Strassheim. Brambach I. Rheni 1412 (Orell. 4979). — Legendum: Marti et Victoriae Soemus Severus cornicul(arius) coh(ortis) I Fl(aviae) Damas(cenorum) (milliariae) eq(uitatae) sag(ittariorum) v(otum) s(olvit) l(aetus) l(ibens) m(erito). — 1) T traditur.

1577 D · M | G · BAEBDIO | MARCELLO | ML · COH · III · AP | VEXIL · EQVI · |
B · ANN · XXIII | ANNA · ALV'MNO · INFE · T · P

Salonis. Corp. III, 2012 descr. Mommsenus. — Legendum: D(is) M(anibus). G. Baebidio Marcello mil(iti) coh(ortis) III Alp(inorum) vexil(lario) equi(tum), de(functo) ann(orum) XXIII, Anna alumno infe(licissimo) t(itulum) p(osuit).

1578 PINTAIVS · PEDLIC · | F · ASTVR TRANS|MONTANVS · CASTELO | INER ·
CATIA · SIGNFER | CHO · V · ASTVRVM | ANNO · XXX · STIP · VII | H ·
EX · T · F · C

Coloniae Agrippinae. Brambach I. Rhen. 478 qui descr. (Orell. 154).

1579 D M | P · AELIO SE|CVRO · NAP¹ | DEC · COH · II · HIS | VIX · AN ·
XXXV | P · AEL · ARIMA|LIVS ARMORVM | B · M · F | HS · CC · N²

Lambaei. Renier 234 qui descr. — ¹) Nap(olitanus) Africae, hodie Nabal cf. Corp. II, 105 Napolitanus Afer Areniensis i. e. tribu Arniensi, cuius fuit Neapolis. ²) Cf. ad n. 209.

1580 | SIRM · OPTIO | COH · I ALP · EQ · 7 · M | XIMI ·
AN XLVI | STIP · XXVI H · S · E · | TITVLVM · P · FL · RVFI | NVS ·
EQ · BVC · COH · E | IVSDE · H EX · T · T

Stuhlweissenburg. Corp. III, 3352 descr. Mommsenus. — Legendum: Sirm(io), optio coh(ortis) I Alp(inorum) eq(uitatae) centuria Maximi, an(norum) XLVI, stip(endiorum) XXVI h(ic) s(itus) e(st). Titulum p(osuit) Fl(avius) Rufinus eq(ues) buc(inator) coh(ortis) eius-de(m) h(eres) ex t(es)t(amento).

1581 IN HD · D · | DEO MERC|RIO FORTVMRE|D · SACR · M · VIR | MARCEL-
LVS · DE|C · AL · I · F · S · A · SING | COS · P · P · K · III¹ · D · S ·
L | L · MD L · X · K · IVN · L · V²

Untersaal in Raetia rep. Corp. III, 5938 descr. Mommsenus. — Legendum: In h(onorem) d(omus) d(ivinae) deo Mercurio Fortun(ae) red(uci) sacr(um). M. Vir(ius) Marcellus, dec(urio) al(ae) I F(laviae) s(ingularium) A(ntoninianae?), sing(ularis) co(n)s(ularis), p(rae)p(ositus) k(astris?) tertium (vel: ternis) d(e) s(uo) l(aetus) l(ibens) m(erito) d(ie) L(unae) X k. Iun. l(una) V. — ¹) 'Kastra terna sub uno praefecto in his partibus per se difficultatem non faciunt; nam infra Reginum ad principium limitis castra fuerunt multa exiguis intervallis'. Mommsenus l. l. ²) Cf. Mommseni chronol. Rom. p. 312.

1582 taurus, in cuius basi: I · O · M · D | AVR · IVSTIANVS DEC · ET ·
VLP | SILVINIANVS · DVP ALE P · XNO¹ | PR O e SE

Acuminci (Sztlankamen). Corp. III, 3252 descr. Mommsenus. — Legendum: I(ovi) o(ptimo) m(aximo) D(olicheno) Aur(elius) Iustianus dec(urio) et Ulp(ius) Silvinianus dup(licarius) al(a)e Pano(niorum?) [pr]o se. — ¹) 'In titulo scripto litteris ad cursivam formam declinan-

tibus v. 3 tertiam a fine litteram haberi posse pro λ probavi in re praesenti'. Mommsenus l. l.

1583 M · VLP · SVPER · DEC | ALAE · PRAETORIAE · G | EX · S · C · ALAE ·
I · C · R¹ · AN · ~~XXII~~ | STIP · XVI · H · S · E | M · VLP · SIMILIS ·
SESQ | ALAE · I · C · R · FRATER · ET · VLP̄A | SISCIA · SOROR ·
FRATRI · P | ENTISSIMO · IVVENTVTI | q · EIVS · PARVM · SIBI ·
5 FRV | ctuosae (?)

Teutoburgii (Ddlya). Corp. III, 3272. Lectio certa. — M. Ulp(ius) Super, dec(urio) alae praetoriae c(ivium) R(omanorum), ex s(ingulari) c(onsularis) alae I c(ivium) R(omanorum), an(norum) XXXII, stip(endiorum) XVI h(ic) s(itus) e(st). M. Ulp(ius) Similis, sesq(ue)uplicarius alae I c(ivium) R(omanorum) cet. — ¹⁾ Confert Mommsenus titulos Germanicos Bramb. C. I. Rhen. 314. 317. 1125. Fuit scilicet singularis consularis ita, ut in sua ala mereri pergeret. Item singulares consularis milites cohortis inveniuntur.

1584 M · CARANTIVS · MACRINVS · CENTVRIO COH | PRIMAE VRBANAE |
FACTVS · MILES · IN · EAD · COHORTE · DOMITIANO II · COS¹ · |
BENEFICIAR · TETTIEÑ · SERENI · LEG · AVG · VESPAS · X · COS² (sic) |
CORNICVLAR · CORNELI · GALLICAN · LEG · AVG · EQVESIB | STI-
5 PEDIS³ · DOMIT · VIII · COS⁴ · ITEM · MINICI · RVFI⁵ LEGATI · AVG |
EVGATVS · AVG · IOM[†] · XIII · COS⁶ CENTVRIO IMP NERA II ES⁷ ·
T · P · I⁸

Carouge prope Genavam. Inscr. Helvet. n. 78 descr. Mommsenus. —

¹⁾ A. 73. ²⁾ Vespasianus mortuus est a. 79 cos. IX, decimumque consulatum omnino non gessit; erravit igitur sine dubio qui titulum concepit; annus videtur indicari 80. Quare cum Tettienus Serenus a. demum 83 consul factus sit, legatus Augusti fuit praetorius, cumque ex militia urbana beneficiarium habeat, legatus fuit provinciae, in qua legio castra habebat nulla; ratione igitur habita loci, ubi titulus inventus est, Tettienum legatum prov. Lugdunensis fuisse verisimillimum est; idem de Gallicani et Minici Rufi legationibus dicendum est. ³⁾ Dum cornicularius erat legati ad equitis praetoriani gradum promotus videtur esse, ita tamen ut re vera eo munere non fungeretur sed salarium tantum eius acciperet honoremque. Certe de equo publico equitisque Romani honore nullo modo cogitandum. ⁴⁾ A. 83. ⁵⁾ Cos. 87. ⁶⁾ A. 88. ⁷⁾ A. 96. ⁸⁾ T(estamento) p(oni) i(ussit).

1585 C · STATIVS · C · F · | SERG · CELSVS · | EVOC · AVG · DONIS · | DONATVS · BIS · CORONA · | AVREA · TORQVIBVS · | PHALERIS · ARMILLIS · | OB · TRIUMPHOS · BELLI · | DACICI¹ · AB · IMP · CAESAR · NERVA · TRAIANO · AVG · | GERM · DAC · PARTHICO · | OPTIMO² · LEG · VII · GEMINAE · | IN · HISPANIA · T · P · I · ET · EPVLO · | DEDICAVIT ·

Risinii (Risano). Bull. Inst. arch. 1868 p. 192. — 1) A. 102 et 107 cf. Mommsenus in Hermas vol. 3 p. 130 sq. 2) Positus igitur est titulus a. 116 vel 117 cf. supra n. 936.

1586 · D · M · | IVL · CRESCENS · EX · | LEG · VII · CL · ORDINATVS · IN · LEG · IIII · SCYT | VIXIT · ANN · XLIII · | FILII · ET · HEREDES · EIVS · | POSVERVNT

Romae. Kellermann vig. n. 275 qui descr.

1587 TI · CLAVDIO · T · F · VITALI · VETER · EXQ · VETER | ORDINEM · ACCEPIT · IN · LEG · V · POST · SVCCESIONEM | PROMOTVS · IN · LEG · V · MAC · ITAL¹ · DONIS · D · TORQVIB | ARMILLI · PHALER · CORONA · VALI² · BELLO · DACICO | SVCCESIONE · PROMOT · EX · LEG · I · ITAL · IN · LEG · I · MINER · MER³ · DONIS · D · TORQVIB · ARMILLI · PHALER | CORONA · VALI⁴ · BELLO · DACICO · SVCCESION · PROMOT | EX · LEG · I · PRIMA · MINER · IN · LEG · XX · VICT · ITEM | PROM · IN · LEG · EADEM · ITEM · SVCCESIONE · PROMOTVS · EX · LEG · XX · VICT · IN · LEG · IX · MSP⁶ · IN · L · VII · CL · P · F⁷ | ITEM · SVCCESIT · IN · LEG ·

10 EADEM · MILIT · 7 · IIII | PR · POST · ANNIS · XI⁸ | VIXIT · ANNIS · XLI
Romae. Gruter 391, 4 ex Mazochio. (Orell. 3454). — 1) PHAL traditur, em. Henzenus. 2) CORONA · NAVALI traditur, sed ita videtur emendandum esse cum in donis bello Dacico a Traiano datis nunquam, quod sciam, coronae navales commemorantur. 3) MER traditur, em. Henz. 4) CORO · NAVALI traditur, em. Henz. 5) LEGE traditur. 6) LEG · IX · III · SP traditur, em. Henz. 7) In l(egionem) VII Cl(audiam) p(iam) f(idelem). 8) Henzenus centurionis signum 7 male pro x lectum esse ratus interpretatur MILITAVIT (sc. gregarius) XIII (sc. annis) PROMOTUS POST ANNIS (pro annos) XI, vix recte; dicitur enim Vitalis ex veterano ordinem accepisse, id est postquam gregarius viginti quinque annos meruit vel annos duodeviginti praetorianus (tot enim annos eo tempore iam militabant praetoriani). Equidem quomodo emendandi sint numeri, qui omnes videntur esse corrupti, non perspicio; neque enim vitae anni XLI sufficiunt tot stipendiis gregariis atque centurioniciis. Notas explica cum Mommseno: milit(avit) centurio (in cohorte) quarta princeps posterior.

1588 T · FLAVIO · T · F | PVP · RVFO | MILITI · COH · XII · VRB | ET · COH ·
 III · FR | ORDINATO · ARCHITEC | TESSERARIO · IN · 7 | B · PRAE-
 FECTOR · PRAETOR | CORNICVLAR · PRAEF · ANNO | 7 LEG · XIII ·
 GEM · ET · XI · CL · ET | II · AVG · ET · VII · GEM | VIPIA · PIENTIS-
 5 SIMA · SOROR · ET | AELIA · SECVNDINA · HEREDES | EX TESTAMENTO ·
 FACIEND · CVRAV

In agro Ravennate ad Classem eruta. Donati 2 p. 285, 6 (Or. 3489).

1589 L · ACONIO · L · F · CLV | STATVRAE | 7 · LEG · XI · C · P · F · LEG ·
 III · F · F · LEG | V · MACED · LEG · VII · C · P · F · DON'S | DONATO ·
 AB · IMP · TRAIANO | AVG · GERM · OB · BELLVM · DACIC¹ · | TOR-
 QVIB · ARMILL · PHALERIS | CORONA VALLAR ET A PRIORIB | PRIN-
 5 CIPIBVS EISDEM donIS | DONATO · ob bellum suebicum | ET SARMATIC² ·
 ab AVG TRAIANO | EX MILITIA IN EQVESTREM | DIGNITATEM · TRANS-
 Lato | ARIMINI PONTIF QVINQ | TIFERNI MAT FLAMINI PONTIF |
 5 . . . IN . . . | L · ACONIVS · STATVRA FIL | EX TESTAMENTO EIVS
 CVRAV | DEDICATIONE · ePVLum · decurIONIBVS ET PLEBI deDIT | L ·

10

D · D · D

*Tiferni Mataur. (S. Angelo in Vado). Henzen ad Orell. 3049 p. 265
 descr. Borghesius ectypum. — ¹) A. 102. Nota Traianum nondum vocari
 Dacicum cf. Mommsenus in Herm. vol. 3 p. 131. ²) Domitiani nomen
 consilio tacetur. Quo anno bellum finitum sit adhuc statui non potuit
 cf. Mommsenus l. l. p. 115 sq.*

1590 D M | T · FL · VIRILIS 7 LEG II AVG | 7 LEG XX V V · 7 LEG VI
 VIC | 7 LEG XX V V · 7 LEG III AVG | 7 LEG III PARTH SEVE¹ |
 VIII · HAST · POSTER² · | VIXIT ANNIS LXX · | STIP XXXV LOLLIA |
 BODICCA CONIVX | ET FLAVI VICTOR ET | VICTORINVS FILI · |
 5 HEREDES · EX · 94 | ICC R³ FACIENDVM | CVRAVER ·

*Lambaesi. Renier n. 653 qui descr. (Henz. 7420 a x). Supra protome
 viri exsculpta est dextra volumen tenentis. — ¹) Sub Severo igitur
 Alexandro titulus incisus est. ²) In cohorte nona hastatus posterior fuit
 in legione III Parthica, in quo centurionatu honestam missionem accepit.
³) Ex sestertiis mille ducentis n(ummis) cf. supra ad n. 209.*

1591 SEX PILONIVS | SEX F STE MODE|STVS BENEVENTO | 7 LEG III F F
 III HAST | POST¹ ANN XXXVII OR|DINE ACCEPIT EX | EQVITE RO-
 MANO | MILITAVIT IN LEG | VII C P F ET VIII AVG | XI C P F
 I MINER P F | STIPENDIS CENTVRIO|NICIS XVIII | H S E S T T L

Sarmizegetusae. Corp. III, 1480 descr. Mommsenus. — Legendum:
Sex. Pilonius Sex. f. Stellatina Modestus Benevento, centurio leg(ionis)
IIII F(laviae) f(elicis) (in cohorte) tertia hast(atus) post(erior) ann(o-
rum) XXXVII, ordine(m) accepit ex equite Romano; militavit in leg(io-
nibus) VII C(laudia) p(ia) f(ideli) et VIII Aug(usta), XI C(laudia)
p(ia) f(ideli), I Miner(via) p(ia) f(ideli) stipendis centurionis XVIII.
H(ic) s(itus). e(st). S(it) t(ibi) t(erra) l(evis).

1592 D · M · S · | M · AURELIO · M · F | PAL · SEX TIANO · OS | TIA · γ ·
 FRUMENTA | RIO · EXERCITATO | RI · SINGULARIUM | IMP · HASTATO |
 LEG · III · AVG · | VIX · AN · XL · VIII | PACCIA · PRIMA | CONIVNX ·
 ET · HERES · EIVS MARITO | PISSIMO ☉

Lambdaesi. Renier n. 4077.

1593 D · M | M IVLII | M F SAB | MAXIMI | MANVA | γ LEG III | CXX COH | V
 PR POS¹ | IVLIA IA | IS CON | IVGI OB | MERITA

Bostrae. Corp. III, 102 descr. Waddingtonus. — ¹⁾ I. e. centurionis
leg(ionis) III Cyrenaicae coh(orte) V pr(incipis) pos(terioris).

1594 D M | AVRELIO VICTORINO MIL ☉ LEG | II PARTH ☉ SEVERIANAE ☉
 P F F AE | TERNAE ☉ γ¹ IIII ☉ PIL | POST ☉ QVI BIXIT | ANNOS XXX
 MIL | ANNOS VIII FEC AVR |

Romae. Ann. inst. arch. 1858 p. 28 descr. Henzenus. — Legendum:
D(is) M(anibus) Aurelio Victorino mil(iti) leg(ionis) II Parth(icae) Se-
verianae p(iae) f(elicis) f(idelis) aeternae cohorte III pil(o) post(eriori)
et. — ¹⁾ γ nota i. e. C littera inversa plerumque centuriam significat
centurionemve, hic tamen cohors ea indicari videtur.

1595 M · TILLIO · M · F · TER · RVFO | γ · LEG | XX · VAL · VICT · EX ·
 CCC¹ · COH · IIII | PR · P · V · PRINCIPI · CASTROR · EQ | P · EXOR ·
 ET · DONIS · DONATO · AB | IMPP · SEVERO · ET · ANTONINO · AVGG ·
 HASTA | PVRA · CORONA · AVREA · γ · COH · XII | VRB · ET · I · VIG ·
 5 EVOC · AVGG · DI | VOR · M · ANTONINI · ET · COMMODI | PATRONO ·
 MVNICIPI · LIBERTI | L · D · D · D
in sinistro latere: DEDICAVIT · IPSE · X · KAL · IVN | IMP · M ·
 ANTONINO · III · COS² · ET | DEDIT · SPORTVLAS · DEC · HS | XII ·
 N · PLEBEIS · VRB · HS · VI · N

Atinae. I. Neap. 4551 ad exempla antiqua (Orell. 3457). — ¹⁾ Al-
terum trecenarium praetorianorum habes infra n. 1598. ²⁾ A. 208.

1596 C · OPPIO · C · F · VEL | BASSO · P · P · P · C | PR · I · D · AVX¹ · γ ·
 LEG · III | FL · FEL · ET LEG · II · TR · FOR | EVOC · AVG · AB ·
 ACT · FORI | B · PR · PR · MIL · COH · II · PR | ET · COH · XIII · ET · XIIII ·
 VRB | OMNIBVS · OFFICIIS | IN · CALIGA · FVNCTO | CENTVRIONES ·
 5 LEG · II | TRAIANA · FORTIS | OPTIMO · ET · DIGNISSIMO | IN ·
 CVIVS · DED · CENAM · COL · DEDIT | L · D · D · D

1596a C · OPPIO · C · F · VEL | BASSO · P · C | PR · AVXIM · γ · LEG | III ·
 FL · FEL · EVOC · AVG | AB · ACTIS · FORI · B · PR · PR | SIGNIF ·
 OPTION · TESSE | COH · II · PR · MIL · COH · XIIII | ET · XIII ·
 VRBANARVM | COLL · CENT · AVXIM | PATR · OB · MERITA · EIVS | L ·
 5 D · D · D

in latere: POSITA · VI · I · IVL | L · AELIO · CAESARE · II | P · COELIO ·
 BALBINO · COS²

*Auximi (Osimo). Smetius f. LXXVII, 11. 10 qui accepit a Pighio
 (Priorem dat Or. 3868). — ¹) P(rimi)p(ilari), p(atrono) c(oloniae),
 pr(aefecto) i(ure) d(icundo) Auximi. ²) A. 137.*

1597 Q · RAECIO · Q · F | CL · RVFO | P · P · LEG · XII · FVLM | TRE-
 CENARIO | DONIS · DON · AB · IMPER | VESPASIAN · ET · TITO · IMP |
 BELL · IVD¹ · AB · IMP · TRAI | BELL · DACIC² · PRINC PRAET³ | TRE-
 BIA · M · F · PROCVL · | MARITO · | T P I

*Iader. Corp. III, 2917 descr. Mommsenus (Henz. 6777). — ¹) A. 71.
²) A. 102 potius quam post bellum Dacicum secundum a. 107. ³) Prin-
 c(ipi) praet(ori); non diversus est princeps praetori ab eo qui secun-
 dum antiquam consuetudinem dicitur primas cohortis princeps prior sive
 primus princeps sive princeps legionis sive princeps cf. Mommsenus ad
 Corp. III, 830.*

1598 C · ARRIO · C · F · CORN | CLEMENTI · MILITI · COH · IX | PR ·
 EQVITI · COH · EIVSDEM · DONIS | DONATO · AB · IMP · TRAIANO |
 TORQVIBVS · ARMILLIS · PHALERIS · | OB · BELLVM · DACIVM ·
 SINGVLARI | PREFECTORVM · PR · TESSERARIO · OP | TIONI · FISCII ·
 5 CVRATORI · CORNICVL | TRIBVNI · EVOCATO · AVG · γ · COH · I ·
 VIGIL · γ | STATORVM · γ · COH · XIII · VRB · γ · COH · VII · PR |
 TRECENARIO · DONIS · DONATO · AB · IMP | HADRIANO · HASTA ·
 PVRA · CORONA · AVREA | γ LEG · III · AVG · PRIMIPILARI · II · VIRO ·
 QVIN|QVENNALI · PATRONO · MVNICIPII · | CVRATORI · REIPVBLICAE |

10 DECVR · ET · AVG · VI · CIR · MVNICIPES · MATIL

Matilicae. Gruter 365, 4. 5. 6 correxit Brigantius (Henzen 6771).

1599 P · AELIO · P · F · PAPIR | MARCELLO · CENT | FRVM · SVB · PRINCIPI |
 PEREGRINORVM · ASTATO | ET · PRINCIPI · ET · PRIMIPILLO | LEG ·
 VII · GEM · PIE (sic) FEL · ADLEC|TO · AD · MVNERA · PRAEFF | LEGG ·
 VII · CLAV · ET · PRIMAE | ADIVTRICIS · V · E · FLAMINI | LVCVLARI ·
 LAVREN · LAVINA | PATRONO · ET · DECVRIONI · CO|LONIE (sic) ·
 APVLESIVM · PATRONO | CIVITAT · FORO · FLA · FVLGINIA | ITEMQVE ·
 IGVVINORVM · SPLEN|DIDISSIMVS · ORDO · FORO · FLAM · | CVIVS ·
 DEDICAT · DECVRIONIBVS | ET · LIBERIS · EORVM · PANEM | ET ·
 VINVM · ET · SS · XX · N · ITEM | MVNICIPIBVS SS III · N · DEDIT
Fulginiae. Henzen 6747 descr. Mommsenus.

1599a P · AEL · P · F · PaP · MARCELLO | V · E · P · P · EX · PRAEF · LEG ·
 VII · | CL · ET · I · ADIVT · Svb · PRIN|CIPE · PEREGRINORVM | SACER ·
 LAVREnt. lav. patr. colo|NIAE aPulensium |
*Apuli (Carlsburg). Corp. III, 1180. — Filii filiaeque adoptivorum
 Marcelli titulos cf. infra n. 1632.*

1600 COCCEIVS | IVLIANVS | γ · FRVM · | V A · PRINC | PEREG¹ | DEVOT |
 NVMINI | MAIESTAT | AEORVM
*Romae. Henzen 6786 qui descr. — ¹) Centurio frum(entarius) v(ices)
 a(gens) princ(ipis) peregr(rinorum).*

1601 saBIDIVS · C · F · PAP · PRIM · PIL | IG · V · ET · LEG · X ·
 ET · LEG · VI · ITA · VT · IN | IG · X · PRIMVM · PIL · DV CERET ·
 EODEM | TEMPORE · PRINCEPS · ESSET · LEG · VI · PRAEF · QVinq |
 c. (11) · CAESAR · DIVI · AVG · f · ET · TI · CAESARIS · Aedem · de ·
 SVA | pecunia · DONAVIT | CORNELIA · CN · F · PVPILLA · VXSOR |
 CRISPINA · NEPTIS
*Corbarae in Aequiculis. I. Neap. 5712. Hic corr. ex Accursii exemplo.
 (Henz. 6779).*

1602 TIB · CLAVDIO · CLAVDIANO · EQ · ROM | MIL · PETIT¹ · SAPIENTI ·
 ET · INNOCENTI | ADVLESCENTI · QVI VIXIT ANN · XXIII | MENSIBVS ·
 VIII · DIEBVS · VIII · CLAV | INGENVS · γ COH · VI · PRAET · PATER |
 SARCOFAGO CORPVS POSVIT
*Marino. Bull. inst. arch. 1868 p. 71 descr. Bormannus. — ¹) Mi-
 l(itiae) petit(ori).*

1603 A · CASTRICIVS · MYRIO | TALENTI · F¹ · TR · MIL · PRAEF · EQ | ET ·
 CLASSIS · MAG · COLLEG | LVPERCOR · ET · CAPITOLINOR | ET MER-

CVRIAL · ET · PAGA | NOR · AVENTIN² · XXVI · VIR³ | MONI ·
 PER · PLVRES | SORTITIONIBVS | IS · REDEMTIS
Lanuvii. Henzen 6010° descr. Amatius. — 1) Est igitur hominis peregrini filius civitate donatus. 2) Cf. de his collegiis Mommsenum Corp. I n. 805. 3) Ante annum 734 ab urbe cf. Mommsenum Corp. I n. 637.

1604 M · TVLLIVS M · F · D · V · I · D · TER · QVINQ · AVGV · TR ·
 MIL | Á · POP · AED · FORTVNAE · AVGVST · SOLO · ET ·
 PEQ · SVA
Pompeii. I. Neap. 2219 descr. Mommsenus. — Cf. n. 2220. 2221.

1605 P · BAEBIO P · FIL | POB · TVTICNO | TRIB · MIL · A · POPVLO · |
 PRAEF · EQ · PRO · LEG | PONTIFICI · III VIR · | PLEBS · VRBAN · | PER ·
 MISS · DEC ·
Veronae. Corp. V, 3334 descr. Mommsenus (Or. 3438).

1606 L · STATILIO · L · F · AEM · SVLPICIANO | PONTIF · PRAEF · PRO ·
 II VIR · ET · II · VIR · QVINQ · | TR · MIL · ET · TR · MIL · PRO LEGATO ·
 ET · PRAEF · QVINQ¹ | T · STATIL · TAVRI² · PATRI
Epidamni. Corp. III, 605 (Orell. 4027). — 1) Praef(ectus fabrum) quing(uies). De tribuno militum pro legato confert Mommsenus Tac. Ann. XV, 28: Vinicianus Annius, gener Corbulonis, nondum senatoria aetate, sed pro legato quintae legioni impositus. 2) Cos. 717. 728 cf. Vell. II, 127.

1607 L · LAETILIO · L · F | STEL · RVFO | TRIB · MIL · LEG · XII | DON ·
 HASTA · PVRA | CORONA · VALLARI | AEDILI · QVAES · II VIR | I · D ·
 PRAEF · FABRV · ATTEIA · Q · F · PRISCA | VXOR | B · M · F
Beneventi. I. Neap. 1457 descr. Mommsenus.

1608 T · CLODIO · C · f . . . | PROCLIO | PRAEF · FABR | TRIBVNVS MIL
 leg. iiii | SCYTHICAE · LEGATO ab imp. | CAESARE · AVG · misso pro | CEN ·
 SORE · AD · LV · SITANOS¹
Surrenti. I. Neap. 2124 descr. Mommsenus. — 1) Alibi legati titulus hominibus tantum senatorii ordinis tribui solet.

1609 Q · LOLLIO · Q · F | ANI · FRONTONI | TRIB · MIL · LEG · III · AVG |
 PRAEF · FABR · TERT | PRAEF · EQVITVM · ALAE | NV · MID · II VIR ·

PONT | CIVITATES · XXXXIII | EX · PROVINC · AFRICA | QVAE · SVB ·
EO · CENSAE · SVNT

Ad Ilium in Troade. Corp. III, 388 descr. Akerblad.

1610 L · VOLVSENO | L · F · CLV · CLEMENTI | TRIB MIL · PRAEF | EQVIT ·
PRAEF · TIR | GALL · NARBONENSIS PI ······ | NOI ········ |
ACCEPIT MISSVS A | DIVO AVG HIC CVM | MITTEREVR A TI CAES
AVG | IN AEGYPT AD IVR DICT | DECESSIT PROVINC | AQVITANIA

Sestino in Umbria. Bullett. inst. arch. 1856 p. 142.

1611 L · ANTONIO | T · F · GAL · SILONI | PRAEF · FABR · PRAEF | CHOR ·
III · THRAC | PRAEF · CHOR · NOVAE · TIRONVM · PRAEF | ORAE ·
MARITVMAE | CONVENTVS · TARACONENSIS

Tarracone. Corp. II, 4138 ad exempla antiqua.

1612 SEX · PEDIO · S · F · AN | LVSIANO · HIRVTO | PRIM · PIL · LEG · XXI ·
PRAEF | RAETIS · VINDOLICIS · VALLU · POENINAE¹ · ET · LEVIS ·
ARMATVR | IIII · VIR · I · D · PRAEF · GERMANICI | CAESARIS · QVIN-
QVENNALICIS | IVRIS · EX · S · C · QVINQVEN · ITERVM | HIC · AMPHI-
5 THEATRVM · D · S · P · FECIT | M · DVLLIVS · M · F · GALLVS

Interpromii. I. Neap. 5330 (Henzen 6939). — ¹) Traditur ROENINAE.

1613 SEX · AVLIENO · SEX · F | ANI · PRIMO · PIL · II · TR · MIL | PRAEF · LEVIS
ARMAT | PRAEF · CASTR · IMP · CAESAR | AVG · ET · TI · CAESARIS ·
AVGVSTI | PRAEF · CLASSIS · PRAEF · FABR · II · VIR | VENA FRI · ET ·
FORO · IVLI · FLAMINI | AVGVSTALI | NEDYMVS ET GAMVS | LIB

Venafri. I. Neap. 4628 descr. Mommsenus (Or. 3426).

1614 L · OVINIUS · L · F · TER · RVFVS | PRIM · ORDO · COHORTIVM · PRAET |
DIVI · AVGVSTI · PRIM · PIL · LEG · XIII · GEM | TRIB · MIL · COHORT ·
XI · VRB · TRIB · MIL | COH · III · PRAET · PRAEF · FABR · II · VIR | L ·
OVINIO · M · F · TER · PATRI | M · OVINIO · L · F · TER · VOPISCO ·
5 FRATRI | ALLIDIAE · L · F · RVFAE MATRI | PVLLIAE PRIMAE VXORI

Venafri. I. Neap. 4641 descr. Mommsenus (Henz. 6776).

1615 LVZIA · M · F · PAVLLINA | SEX · VETTVLENI · CERIALIS | SIBI · ET | M ·
VERGILIO · M · F · TER · GALLO · LVGIO | PATRI · PRIM · PIL · LEG · XI ·
PRAEF · COHOR | VBIORVM · PEDITVM · ET · EQVITVM · DONATO |
HASTIS · PVRI · DVABVS · ET · CORONIS · AVREIS | AB · DIVO · AVG ·
5 ET · TI · CAESARE · AVG · PRAEF · FABR | III · TRIB · MIL · COHORT ·
PRIMAE · IDIOGO | AD · AEGYPTVM · II · VIR · ITERVM · PONTIS (A ·

LVSIO · A · F · TER · GALLO · FRATRI | TRIB · MIL · LEG · XXII · CYRE-
NAICAE · PRAEF · EQVIT

Venafri. I. Neap. 4636 ad exempl. antiq.; vidit Mommsenus plane erasam (Henz. 6926).

1616 C · GAVIO · L · F | STEL · SILVANO¹ | PRIMIPILARI · LEG · VIII · AVG |
TRIBVNO · COH · II · VIGILVM | TRIBVNO · COH · XIII · VRBAN |
TRIBVNO · COH · XII · PRAETOR | DONIS · DONATO · A DIVO · CLAVD |
BELLÓ · BRITANNICO | TORQVIBVS · ARMILLIS · PHALERIS | CORÓNÁ ·

⁵ AVREA² | PATRONO · COLON | D S d

Taurinis. Orelli 3568 · descr. Mommsenus. — 1) Commemoratur tribunus cohortis praetoriae apud Tac. Ann. 15, 50. 60. 71; sua manu cecidit anno 65. 2) A. 51.

1617 M · VETTIO · M · F · ANI | VALENTI¹ | MIL · COH · VIII · PR · BENEF ·
PRAEF · PR | DONIS · DONATO · BELLO · BRITAN | TORQVIBVS ·
ARMILLIS · PHALERIS² | EVOC · AVG · CORONA · AVREA · DONAT |
7 · COH · VI · VIG · 7 · STAT · 7 · COH · XVI · VRB · 7 · CIO | II · PR ·
⁵ EXERCITATORI · EQVIT · SPECVLATORVM³ | PRINCIP · PRAETORI ·
LEG · XIII · GEM · EX TREC · LEG · VI | VICT⁴ · DONIS · DONATO ·
OB · RES · PROSPER | GEST · CONTRA · ASTVRES · TORQ · PHALER ·
ARM | TRIB · COH · V · VIG · TRIB · COH · XII · VRB · TRIB · COH |
III · PR · TRIB⁵ · LEG · XIII · GEM · MART · VICTR | PROC · IMP · CAES ·
¹⁰ AVG⁶ · PROV · LVSITAN | PATRON · COLONIAE · SPECVLATOR · X ·
H · C | C · LVCCIO · TELESINO · C · SVETONIO · PAVLLINO · CO⁷

Arimini (Rimini). Henzen 6767. Ego dedi emendatum ad cod. Rigazianum. — 1) Cf. infra n. 2117. 2) A. 51. 3) Exercitatori equit. speculatorum bis legitur in cod. Rig., aperto errore. 4) VICTOR cod. Rig. 5) Excidit in cod. Rig. 6) Neronis scilicet, cuius nomen fortasse erasum erat. 7) COSS cod. Rig. Sunt consules a. 66.

1618 C · BAEBIO · P · F · CLA | ATTICO | II VIR · I · a · PRIMO PIL | LEG ·
V · MACEDONIC · PRAEF | CIVITATIVM · MOESIAE · ET | TREBALLIA ·
PRAEF · CIVITAT | IN · ALPIB · MARITVMIS · Tr · MIL · COH | VIII · PR ·
PRIMO · PIL · ITER · PROCVRATOR | TI · CLAVDI · CAESARIS · AVG ·
⁵ GERMANICI | IN NORICO | CIVITAS | SAEVATVM · ET · LAIANCORVM¹

Iulii Carnici (Zuglio). Corp. V, 1838 descr. Mommsenus (Henz. 6938). — 1) Sunt Σεβάκες Ptolemaei 2, 13, 2 in Norico occidentali ad septentrionem habitantes ad eosque pertinet Sebatum Itin. Antonini p. 280. 'Laianci' plane ignoti, nisi forte latent in populo quem cum Sevacibus

istis componit Ptolemaeus ΑΑΑΥΝΟΙ, quod potest corruptum esse ex ΑΑΙΑΥΚΟΙ' Mommsenus l. l.

1619 IMP · NERONI · CLAVDIO · DIVI · CLAVDI · F · GERM | CAESARIS · N ·
 TI · CAESARIS · AVG · PRO · N · DIVI AVG · AB · N | CAESARI AVG ·
 GERM · P · M · TR · POT · XIII¹ · IMP · XI · COS · III | L · TITINIVS L ·
 F · GAL · GLAVCVS LVCRETIANVS · FLAM · ROMAE · ET · AVG · II · VIR |
 5 III · P · C² · SEVIR · EQ · R · CVRIO · PRAEF · FABR · COS · TR · MIL ·
 LEG · XXII · PRIMIG · PRAEF · PRO LEGATO | INSVLAR · BALIARVM · TR ·
 MIL · LEG · VI · VICTRICIS · EX · VOTO · SVSCEPTO · PRO SALVTE IMP · |
 NERONIS · QVOD · BALIARIBVS · VOVERAT · ANNO · A · LICINIO
 NERVA · COS³ · II · VIRIS · L · SAVFETO (sic) | VEGETO · ET · Q ·
 10 ABVRIO · NEPOTE · VBE⁴ VELLE⁴ · PONERET · VOTO · COMPOS · POSIT ·
 IOVI IVNONI | MINERVAE FELICITATI ROMAE DIVO AVGVSTO

In agro Lunensi. Orelli 732 contulerunt Henzenus et Bormannus.
 Cf. titulum gemellum supra n. 914, divae Poppeae Augustae sacratum. —

¹) A. 66. ²) Duumvir quartum p(otestate) c(ensoria). ³) A. 65.
⁴) Sic; in altero exemplo recte ubi.

1620 T · PONTIVS · T · F · PAL¹ · SABINVS | PRAEF · COH · I · PANN · ET ·
 DALMAT | EQ · C · R · TRIB · MIL · LEG · VI · FERRAT | DONIS · DONA-
 TVS · EXPEDITIONE PAR|THICA² · A DIVO · TRAIANO · HASTA PVRA |
 VEXILLO CORONA MYRALI 7 · LEG · XXII | PRIMIG 7 · LEG · XIII
 5 GEMIN · PRIMVS PI|LVS LEG III AVG PRAEPOSITVS VEXILLA|TIONIBVS
 MILLIARIIS · TRIBVS EXPEDI|TIONE BRITANNICA · LEG · VII · GEMIN |
 VIII · AVG · XXII · PRIMIG³ · TRIB · COH · III | VIG · COH · XIII · VRB ·
 COH · II · PRAET⁴ | PP · II⁵ PROC · PROVINC · NARBONENS | III VIR ·
 I · D · QVINQ · FLAMEN · PATRON | MVNICIPI
 10 Cippus marmoreus in cuius parte antica legitur: T · PONTIO · T ·
 F · PAL · | SABINO | PP II PROC PROVINC | NARB III VIR · I · D ·
 QVINQ · | FLAMIN · ET · PATRON | MVNICIPI | VALERIA · L · F · PROCVLA |
 VXOR | L D D D

Ferentini. Henzen 5456. — ¹) Frequens tribus in titulis Ferentinatum, quamvis oppidum Publiliae adscriptum fuerit. Grottefend imp. R. trib. discr. p. 52. ²) Expeditio Parthica Traiani fuit inde a vere a. 114 usque ad mortem imperatoris a. 117. Borghesi Ann. inst. arch. XVII, 331. ³) De expeditione Britannica Hadriani, primis imperii eius annis suscepta cf. Bull. Inst. arch. 1851 p. 139 sq. ⁴) Munerum ordo confusus est, nam sine dubio centurionatus duo et primipilatus leg. III Aug. ante praefecturam cohortis, tribunatum militum donaque

militaria ponendi sunt; reversus ex bello Parthico vexillationibus tribus praepositus videtur esse indeque in honoratiorem urbanam militiam transisse. ⁵⁾ *P(rimi)p(ilus) iterum.*

1621 Q · LIVIO Q · F · PALAT | VELENIO p . . . SEVERO | DVCENAR · TRIB · SEM | LEG · *xxii* · pr · PRAEF | SEM · coh . . . CLASSIC | PATRONO HERCVLA | NOR · CAENINENSI · MA | GISTR · IVVENT · TREBVL | MVTVESCAE · QVI OBLA | TA · SIBI · STATVA · AB | EIS HONORE CONTEN | TVS IMPEN-

5

SAM REMISIT | L · D · D · D

Ad D. Victoriae extra opp. Montis Leonis. Fabretti p. 119, 7 (Or. 3442).

1621a Q · LIVIO · Q · F · *palat* | VELENIO P | SEVERO · DVCENAR | TRIB · SEM · LEG · *xxii* | PRIMIG · PRAEFecto | SEM · COL | CLASSICAE · PATRONO · *her* | CVLANORVM · CAENINENSI |

Trebulae. Fabretti p. 217 n. 564 (Orelli 3443).

1622 *claud.* PATERNVS · CLEMENTIANVS | PROC · AVG | PRAEF · EQ · ALAE · SILIANAE | TORQVATAE · C · R | TRIB *militum* | LEG *xi ci* | *prae*f. coh. *classicae* | FECIT

Abudiaci Raetiae (Epfach) in lapidibus sex permagnis, litteris bonis Corp. III, 5775 descr. Mommsenus.

1622a CL PATERNVS | CLEMENTIANVS | PROC *aug* | PROVINCIArum | IVD V A L SARdin | AFRICAE ET *////* | PRAEF EQ *alae* | SILIANAE *torq c r* | TRIB MILITum LEG XI CI | PRAEF coh *classic*

Ibidem. Corp. III, 5776 descr. Mommsenus. — Legendum: Cl(audius) Pater[nu]s Clement[i]a[n]us, proc(urator) [Au]g(usti) provincia[rum] Iud(aeae) v(ices) a(gens) l(egati), Sar[din(iae)], Africae et . . . , praef(ectus) eq(uitum) [alae] Silianae [torq(uatae) c(ivium) R(omanorum)], trib(unus) milit[um] leg(ionis) XI C[l(audiae)], praef(ectus) coh(ortis) classic(ae)].

1623 I · MINICIVS · L · F · QVF · EXORATVS | FLAM · DIVI · TITI · AVG · VESPA-
SIANI · CONSENSV · DECVR · TR · MIL · IIII · VIR · A · P · II · VIR¹ · I · D ·
PRAEF · FABR | A · PR · BIS · ET · COS · PONTIF · SIBI · ET · GEMINIAE · C ·
F · PRISCAE · VXORI · ET · MINICIAE · L · F · BISIAE · V · F

Prope Comum (Rezzonico). Corp. V sched. ad exempla antiqua. (Or. 3669. 4906). — ¹⁾ Desideratur IIII vir.

1624 L · VARIO | PAPIRIO | PAPIRIANO | II VIR · I · D · II · VIR · I · D · QQ |
PRAEF · FABR · ROMAE | ET · TERGESTE | FLAM · HADR · PONT · AVGV |
COLLEGIVM · FABRVM | PATRONO · MERENTI

Tergeste. Corp. V, 545 descr. Mommsenus.

1624a | donis donato | OB · BELLVM ·
 PARTH · torquibus | ARMILLIS · PHALERIS · CORONA | L · VARIVS · PA-
 PIRIVS · PAPIRIANVS · PATER | II VIR · I · D · II · VIR · I · D · QVINQ ·
 TERGEST | PRAEF · FABRVM · ROMAE · ET · TERG

Tergeste. Corp. V, 546 descr. Mommsenus.

1625 IN · BRITANNIA praef. coh. | II · VASCO-
 NVM · EQVIT · trib. mil. LITVM · LEGIONIS · II · AVG · PRAEF | ALAE · I ·
 ASTVRVM · DONIS · DONATO | CORONA · MYRALI · ET · CORONIS · |
 AVREIS · IIII · ITEM · VEXILLO · ET · HASTIS | PVRS · V · HONORATO ·
 5 AB · EXERCITIBVS · INQVIBVS · MILITAVIT · BIGIS | AVRATIS · ET ·
 STATVIS · EQVESTREBVS | Q · FVLVIVS · EVCHIR · | INNI VIR · AVG ·
 AMICO · BENE · MERENTI ·

Ilipae. (Alcala del Rio). Corp. II, 1086 descr. Huebnerus ectypum.

1626 Q · CORNELIO · m. f. gal. valeriano | ind. DE · V · DECVRIS
 | PRAEF · COHORT · I praef. vexillationibus |
 TRIB · EQVITVM · COHORT mil in thracia | DONATO ·
 CORONIS | CLIPEIS · IMAGINIBVS
 5 . . . item honorato | LAVDATIONE A NVMERIS |
 ITEM · AB · EIS · NVMERIS · Quibus praefuit | INPENSA ·
 LOCO · SEPULTURAE statua | ITEM · AB · HIEROPOLITANIS ·
 I | ITEM · D · D · FLORENTINOR · ILIBERRITANORVM
 | Q · CORNELIVS · Q · F

*In municipio Florentino Iliberritanorum (Granada). Corp. II, 2079
 descr. Huebnerus et restit. cum Mommseno. Litterae elegantissimae sunt
 saeculi primi exeuntis.*

1626a q. CORNELIO · M · F · GAL · VALERINO · PRAEF. ALAE |
 PRAEF · VEXILLARIORVM · IN · TRACHIA · XV a leg IIII scythica (?)
 a leg | 9 macedONICA · A · LEG · VIII · AVGVSTA¹ · A · TRIBVNIS ·
 LATICLAVIS a trib. minorIBVS² · A · PRAEF · COHORTIVM · STATVIS ·
 5 CORONIS donato . . . | LONEN³ · ET · CHORTIS · SERVIAE ·
 IVVENALIS⁴ et | E · L · F · OPTATAE · VXORI ·
 HVIC · COLONIA · PATRICIA⁵ |

*Castulone (Cazlona). Corp. II, 3272 ad exempla antiqua. Restituerunt
 Mommsenus et Huebnerus, ex quorum commentario desumpsi quae adnotavi.*

— ¹) Vexillationes simul sub eodem duce in expeditionem missae pars
 esse solent exercitus provinciam unam aliquam obtinentis; itaque cum
 legiones V Macedonica et VIII Augusta in Moesia provincia, Thraciae

vicina, tetenderint ab anno circiter 43 ad a. 63, ad hoc fere tempus pertinet titulus. Nec tamen duarum tantum sed trium legionum vexillationibus Valerianum praefuisse et propter hiatus spatia et propter rationem quae intercedit inter legiones et vexillationes inde desumptas accipiendum. Scilicet milites qui in eiusmodi expeditiones mitterentur sumpti videntur esse ex singulis legionibus pari numero; vexillationes igitur cum fuerint quindecim, ex tribus legionibus quina vexilla nimirum singula equitum, peditum vero cohortes quaternas (cf. titulum a) in Thraciam missa esse probabile est. Nomina auxiliarium ut plerumque in eiusmodi vexillariorum indicationibus praetereuntur. Legionem illam tertiam IIII Scythicam fuisse opinor quae sub Tiberio Claudioque certe in Moesia castra habebat Mur. 223, 4. 881, 4 et sub Nerone demum in Asiam transiisse videtur cf. Ann. Inst. arch. 1859 p. 16. ²⁾ Cf. Veget. II, 7. ³⁾ 'Indicatur fortasse militia aut provincialis aut municipalis [Castu]lonen(sium)'. Huebnerus. ⁴⁾ Cohors aliunde non nota. Servia Iuvenalis nomina Castulonis fuisse coniecit Mommsenus l. l. p. 140. ⁵⁾ 'Uxori colonia Patricia (i. e. Corduba) fortasse flamonium vel aliud munus obtulerat.' Huebnerus.

1627 TI · CLAUDIO | TI · FIL · PAL | SECVNDINO | L · STATIO · MACEDONI |
P · P · LEG · IIII · F · F · TRIB · COH | PRIM · VIG · TRIB · COH · XI |
VRBAN · TRIB · COH · VIII · PR | PP ITERVM PRAEF · LEG · II · TRA · f |
PROC · XX · HER · PROC · PROVINC · LVGDVNENS · ET · AQVITANICAE | A
5 RATIONIB · AVG · PRAEF · ANNON | L · SAVFEIVS · IVLIANVS | AMICO ·
OPTIMO

Aquileiae. Corp. V, 867 descr. Mommsenus.

1628 IVLIO · IVLIANO · V · E · DVCENAR | PRAEF · LEG · I · PARTHICAE |
PHILIPPICAE · DVCI · DEVOTISIMO · TREBICIVS · GAVOINVS | PRAEF ·
ALAE · NOVAE · FIRMAE | ∞ · CATAFRACT · PHILIPPICAE | PRAEPO-
SITO · OPTIMO

Bostrae in pila arcus triumphalis. Corp. III, 99 (Orell. 3383).

1629 D · m | L · ARTORIVS IVSTVS · γ · IEG | III · GALLICAE · IEM . . . 2 LEG ·
VI · FERRATAE · IEM · γ · LEG · II · ADI . . . IEM · 2 · IEG · V · MAC ·
IEM · P · P · EIVSDEM PRAEPOSITO | CLASSIS MISENATIVM
. . . praef · LEG · VI | VICRICIS · DVCI · LEG · Cohort. alarum · BRITANI-
5 CIARIVM · ADVERSVS · ARMORICANOS¹ · PROC · CERNARIO · PROVINCAE ·
LI . . . iure GLADI · VI · VVS · IPSE · SIBI · E · SVIS ex IEST

Epetii (Stobrez). Corp. III, 1919 accepit Mommsenus a Zarensi quodam et restituit.

1630 SERTIO | M PLOTIO FAVSTO | EQ · R · PRAEFECTO | COH · III ·
ITYRAEO|RVM · TRIBVNO | COH · I · FL · CANA|THENORVM · P F¹ ·
ALAE · I · FL · GALLO|RVM · TAVRIANAE | FL · PP · SACERDOTI | VRBIS |
PLOTIVS THALLVS | ET PLOTIA FAVS|TINA FILIA EIVS | ALVMNI
5 PATRONO | PRAESTANTISSIMO

*Thamugade. Renier n. 1535 qui descr. Cf. n. 1534. — ¹) P(ras)-
f(ectus), quod in altero titulo (Renier n. 1534) recte scribitur PRAEF.*

1631 SERTIAE | CORNELIAE | VALENTINAE | TVCCIANAE | FL · PP · |
· M · PLOTIVS | FAVSTVS | A · MILIT · FL · PP · | CONIVGI | DESI-
DERAN|TISSIMAE

Thamugade. Renier n. 1537 qui descr.

1632 P · AEL · ANTIPAT|RO MARCELLO | EQ · R · DEC · CL · AP · | FIL · P ·
AEL · ANTIPA|TRI · A MIL · E · II VIR | CL · SS · E · ADOPTIO | P · AEL ·
MARCELL¹ · V | E · EX PRAEF · LEGI|ON · VII · CLAVD · E | I · ADIVT ·
DADES · E | FILETVS · ACTOR

1632a PVBLIAE · AELI|AE · IVLIANAE | MARCELLAE · S · P | FIL · P · AEL ·
IVLIANI | EQ · R · FLAM · E · IIVI|RAL · CL · AVL · E · AD|OPTIVS · P ·
AEL · MAR|CELLI · V · E · EX · PR|AEF · EGG · VII · G | E · I · ADIVT ·
DABS | ET · FILETVS · ACTOR

*Apuli (Carlsburg). Corp. III, 1181. 1182; priorem descr. Mommsenus,
posteriorem Mezerzius aliique (Or. 2695. 2731). — Lege: P. Ael(io)
Antipatro Marcello eq(uiti) R(omano) dec(urioni) col(oniae) Ap(uli),
fil(io) P. Ael(ii) Antipatri a mil(itiis) et II vir(alis) col(oniae) s(upra)
s(criptae), et adoptivo P. Ael(ii) Marcelli, v(iri) e(gregii), ex praef(ecto)
legion(um) VII Claud(iae) et I adiut(ricis), Dades et Filetus actor(es).*

*Publiae Aeliae Iulianae Marcellae s(plendidissimae? s(tolatae)?)
p(uellae), fil(iae) cet. — ¹) Titulos eius habes n. 1599.*

1633 T · VAREN · T · F · PAP · SABINIANO · EQ · R | FLAM · LXRENTINO ·
ITEM · FLAM | COL · SARMIZ · DEC · CL · SAR · ET · APVL | E · M ·
V · OMNIB · EQVES|RIB · MILIT · PERFVC | CORNEL · LVCILLA · CNIVX
PILA EXTRVC|TA SARCOFAGVM IN QVO XRENIA | PROBINA · Q ·
5 SABINIANI · SOROR · ENDIX | ERAT · ETIAM · EIVS · ERPORE · CNLO-
CA|TO · SVPERPOSVIT

*Apuli (Carlsburg). Corp. III, 1198 ad exempla antiqua (Or. 4552). —
Legendum: T. Varen(io) T. f. Pap(iria) Sabiniano, eq(uiti) R(omano),
flam(ini) Laurentino, item flam(ini) col(oniae) Sarmiz(egetusae), de-*

c(urioni) col(oniarum) Sar(mizegetusae) et Apul(i), e(gregiae) m(emoriae) v(iro), omnib(us) equestrib(us) milit(iis) perfune(to), Cornel(ia) Lucilla coniu(x). Pila extracta sarcophagum, in quo Varenia Probina q(uondam?) Sabiniani soror condita erat, etiam eius corpore conlocato superposuit.

1634 DIIS · MA|RICIS | M · POMPONIVS · VI|TELLIANVS · TRIBVS | MILITIIS
PERFVNCTVS | PROC · AVG · AD · CVRAM | GENTIUM · PRAEF ·
CLAS|SIS · GERMANICAE

Cherchel. Renier 4033.

1635 M · AVRELIO | COMINIO CAS|SIANO · C · V · | LEG · AVGG¹ · PR · |
PR · OMNIBVS | VIRTVTIBVS | ABVNDAN|TI · VIRO | MEMMI|VS ·
VALERI|ANVS · A · IIII | MILITIIS | V · E

*Lambaesi. Renier 77 qui descr. — ¹) Caracallae et Getae a. 211/2
cf. supra n. 1477.*

1636 q. gARGILIO Q F Q MARTIALI EQ R | praEF COH I ASTYRVM PR
BRITTA|NIAE TRIB COH SP PR MAVR CAES | A MIL¹ PRAEF COH SING
ET VEX | QQ MAVROR IN TERRITOrO | avZIENSI PRÆTENDENTIUM |
DEC DVARVM COLL AVZIEN|SIS ET RVSGVNIENSIS ET PAT | PROV
OB INSIGNEM IN CI|VES AMOREM ET SINGVLA|REM ERGA PATRIAM
ADFECTIONEM ET QVOD EIVS VIR|TVTE AC VIGILANTIA FA|RAXEN
REBELLIS CVM SA|TELLITIBVS SVIS FVERIT | CARTVS² ET INTER-
FECTVS | ORDO COL AVZIENSIS | INCIDIIS BAVARVM DE|CEPTO P
P F D D VIII KAL | aPR PR CCXXI³

*Auziae. Renier n. 3579. — ¹) A MIL legitur in vetustissimo quod ha-
bemus exemplo. ²) Cf. supra n. 68. ³) Ordo col(oniae) Auziensis
in(s)idiis Bavarum decepto p(ecunia) p(ublica) f(ecit) d(e)d(icavit) VIII
kal(endas) [A]pr(iles) (anno) pr(ovinciae) CCXXI i. e. anno 260.
Cf. supra n. 68.*

1637 P · AELIO · P · FIL · PALATI|NA · MARCIANO | PRAEF · COH · I ·
AVGVSTAE | BRACARVM | PRAEPOSITO · N · ILLYRICORVM | TRIB ·
COH · AEL · EXPEDITAE | PRAEF · AL · AVG · II · THRACVM | PRAE-
POSITO · AL · GEMIN | Sebastene (?) | PRAEPOSITO · CLASSIB | SYRIA-
CAE ET AVGVSTAE | PRAEF · CLASSIS · MOESIAE | L · CAESIVS ·
MARCELLVS | VETER · EX · DEC | AL · II · THRACVM

Caesareae. Renier n. 3885.

1638 M · GAVIO | MAXIMO¹ | PRAEFECO | PRAETORIO | L · CAMMIVS | SE-
CVNDIVS | P · P · PRAEF · LEG · X . . | PROC · AVG | AMICO
Solvas (Seckau). Corp. III, 5328 descr. Mommsenus (Or. 3158).

1638a M · GAVIO · M · F · PAL | MAXIMO¹ PRAEF · PRAET | CONSVLARIBVS
ORNAMENTIS | ORNATO | T · CLAVDIVS FIRMVS P · P | EX COR-
NICVLAR · IPSIVS L · D · D · D

*Firmi. Murat. 705, 6 (Orell. 3157). — ¹) Cf. supra n. 1497 et
vit. Pii c. 8.*

1639 T · PETRONIO · T · F | SAB · TAVRO VOLV|SIANO V · c. COS | ORDI-
NARIO¹ · PRAEF · PRAE | EM V² · PRAEF · VIGVL · P · V³ · TRIB |
COH · PRIMAE · PRAET · PROTECT · AVGG · NN · ITEM TRIB · COH ·
III PRAE | TRIB · COH · XI · VRB · TRIB · COH · III VIG · LEG · X |
⁵ ET XIII GEM · PROV · PANNONIAE SVPERIORI | ITEM LEG · DACIAE ·
PRAEPOSITO EQVITVM SIN|GVLIOR · AVGG · NN · PP · LEG · XXX ·
VLPIAE · CENTVRIONI · DEPVATO · EQ · PVB | EX V DEC · LAVR ·
LAVINATI | ORDO ARRETINORVM PATRONO | OPTIMO

*Arretii. Orelli 3100 descr. Henzenus. — ¹) A. 261. ²) Em(inentis-
simo) v(iro). ³) P(erfectissimo) v(iro).*

Tituli militares aetatis sequioris.

1640 MEMORIAE | VAL · CL · QVINTI | PP · LEG · II · ITAL | DVCI · LEG ·
III · ITAL | DVCI · ET · PRAEP · LEG · III | AVG · VIRO · INNOCEN|TIS-
SIMO | IVL · EVTYCHIANVS | ET · IVL · AVXANON | ALVMN
Viruni (Herzendorf). Corp. III, 4855 descr. Mommsenus.

1641 D · M · VAL · IVVENTINVS · EXARCVS | QVI · MILITAVIT · ANNOS ·
XX · IN · VEXILLA|TION · EQQ · DAL · COMIT · ANCIAL|ITANA¹ · VIXIT ·
ANNOS · XL · COLLECT|ARI² · TITVLVM · CONSCRIPTVM · EX | BONIS ·
EIVS · POSVERVNT | BENE · MERENTI VALE | VIATOR

*Thyatirae (Akhissar) in Lydia. Corp. III, 405. — ¹) In vexilla-
tion(e) eq(uitum) Dal(matarum) comit(atensis) Anc(h)ialitana. ²) Col-
lectarios sive argentarios eos esse adnotat Mommsenus, qui curarint, ut
bona Iuventini venirent.*

1642 D · M | AVRELIO · EVTICI|ANO · INFELICISSIMO | EX CVRSORE¹ ·
PRAV|ATO · QVI · CONFECIT | SVB · DIE · MILIA · XCIV | QVI · VIXIT ·
ANNOS | XXV · MESES · DVO · DIES | VIII · AVRELIVS · GRECIO |
FRATRI · PIENTISSIMO | HANC · MEMORIAM | POSVIT .

Salonis. Corp. III, 2007 ad exempl. antiq. — ¹⁾ 'Cursorum intellege publicum militiae Palatinae, quales sunt cursores partis Augustae in constitutione Theodosi II et Valentiniani Cod. XII, 61, 10; schola cursorum Cod. I, 27, 1; turba decanorum eursorum in rebus agentum Corippi 3, 160. Agi de cursore publico certum est cum propter ex praepositionem additam tum propterea quod dicitur probatus.' Mommsenus l. l.

1643 T · VARRONIVS | MARO FRVMENIARIVS | LEG III QVIRENARICE |
QVI CVCVRRIT TRVM (sic) | ANN XL · E 7 FRVM FAC|TVS MODO
FIRMINVS | LIBERTVS EIVS POSVIT | LOCVS CONCESSVS

Salonis. Corp. III, 2063 descr. Mommsenus sollicite. — Legendum: T. V[a]rronius Maro frumen[t]arius leg(ionis) III Quirenarice (i. e. Cyrenaicae) qui cucurrit [f]rum(entarius) ann(os) XL et (centurio) frum(entariorum) factus [est] modo. Firminus libertus eius posuit. Locus concessus.

1644 D M | MEMORIAE · P · AEL · MARTIALIS · Q · D | VET · EX · c A ·
LEG · II · ADI¹ · PATRIS · ET | FLAVIAE · AGATHES · MATRIS · AELIVS |
AELIANVS · PRAEFECTVS · LEG · S · S | PROTECTOR · AVG · PAREN-
TIBVS | CARISSIMIS · REGRESSVS · AD | LARES · PATRIOS F · C

Aquinci (Alt-Ofen). Corp. III, 3529 ad exempl. antiq. — ¹⁾ Q(uon)-
d(am) vet(eranus) ex [c(ustode)] a(rmorum) leg(ionis) II adi(utricis).

1645 MARCELLA MARTINO COIVGI BENEMERENTI FECIT QVI VI|XIT AN
XXXVIII s IN PRIMA MINERBES MIL ANN V IN VND | ANN · IIII · IN
LANCIARIA ANN V · IN PR s ANN V s FECIT CVM CO|IIECE SVA AN
IIII BENEMER IN PACE s

'Nel cimiterio di Ciriaco'. Marini Atti p. 629 qui descr.

1646 D M | VAL THIVMPO QVI | MILITAVIT IN LEG | XI CL LECTVS IN
SACRO | cMIT LANCIARIVS | DEINDE PROTEXIT | ANNIS V MISSVS |
PREF LEG II HERCVL | LCIT¹ ANN II SEMISE ET | DECESSIT VIXIT
ANN | XXXXV M III B XI AVREL | /EIIAOTI |

Troesmis (Iglitza). Renier inscr. de Troesmis p. 41. — ¹⁾ Legendum: egit.

1647 D · · M s | VAL · TERTIVS · MILITI · | CORTI · X · PRETORIE · QVI |
VIXIT · ANNIS · XXXVI · MES · III · | DIES · XV · MILITABIT · LEGI|ONE ·

MESIACA · ANNS · V · IN|TER LANCIARIOS ANNIS XI | IN PRETORIA ·
ANN | 7 · SALBI · ZIPT | ERES · ET CETT . . .

§ . . . | CVLIS¹ . PP | CVIT | I

Romae in castris praet. Ann. inst. arch. 1864 p. 18 descr. Henzenus. —

¹⁾ *'Fortasse: (h)eres et cete[ri commanu]culi.'* Henzenus l. l.

1648 HIC IACET ꝑ HERACLIVS ꝑ CIVIS ꝑ | SECVNDVS ꝑ RETVS ꝑ FILIVS ꝑ
LVPICI|NI ꝑ EX PRESIDIVS ꝑ QVI FVIT ꝑ | PRAEPOSITVS ꝑ MILITVM ꝑ |
FOTENSIVM (*sic*) ꝑ ET ꝑ VIXIT | ANNIS ꝑ XXXV ꝑ DEP ꝑ XII ꝑ KAL |
AVGVSTVS

Romae. Marini Atti p. 296 qui descr. In medio lapide ☿, columbae duo, protome hominis dextra volumen tenentis exsculpta sunt.

1649 FL · IOVINVS EX PP | MILITVM HISTRICVM¹ | ET FL · PAVLVS
BIARCVS | PATER · ET FILIVS DOMVM | A FVNDAMENTIS | IVSSERVNT
FABRICARI

In agro Aquincensi. Corp. III, 3370 descr. Mommsenus. Litterae saec. certe quarto non sunt remotiores. — ¹⁾ Ex p(rae)p(osito) militum Histricorum.

1650 FRANCVS EGO CIVES ROMANVS MILES IN ARMIS
EGREGIA VIRTUTE TVLI BELLO MEA DEXTERA SEMPER

Aquinci (extra Budam) rep. literis non bonis sed latinis, non barbaris.
Corp. III, 3576 descr. Mommsenus.

Classes.

1651 L · TREBIVS · T · F L · TREBIVS · L · F · RVSO
PATER FIERI · IVSSIT
NATVS · SVM · SVMMA · IN · PAVPERIE · MERVI · POST · CLASSICVS · MILES
AD · LATVS · AVGVSTI¹ · ANNOS · SEPTEMQVE · DECEMQVE
5 NVLLO · ODIO · SINE · OFFENSA · MISSVS · QVOQ · HONESTE
L · P · Q · XVI

Prope Aquileiam. Corp. V, 938 servavit Felicianus. Versuum divisio incerta. — 1) 'Scilicet Romae in castris Misenatium vel Ravennatium'. Mommsenus l. l.

1652 D · M | M · AVRELI VITA | LIS · MILITIS CL | PR · ANTONINIAN · RA-
VENN | NATIONE PANN | IIII · PROVIDENTIA¹ | STIP · XXXVII ·

VALERIA FAVSTI|NA · FOCARIA | ET HERES EIVS | BENEMERENTI |
 POSVIT

Ravennae. Grut. 1107, 3 ex Pighianis et Sirmondianis (Or. 2671). —

¹⁾ *Quadriremi Providentia.*

1653 D · M · | M · ANT · SOPATER | MIL · CL · PR · RAVEN · | III · APOLL¹ ·
 ST · XXVII · | NAT · LIBVCVS · | AMMO · IASO · ER² · | ET · BABV ·
 TARS · SVB³ | B · M · P ·

*Cumis. Bull. inst. arch. 1863 p. 68 descr. Brunnius. — ¹⁾ Triremi
 Apoll(ine). ²⁾ (H)er(es). ³⁾ Sub(heres) recte legit Henzenus.*

1654 D M · | L · VALERI · GERMANI | MILITIS · CLASSIS · PRA|ETORI III
 AVG · VIXIT | ANNIS · XLVIII · MILITA|BIT · ANNIS · XXVI · HERE|DES ·
 BENE · MERENTI · | FECERVNT

Puteolis. I. Neap. 2827 descr. Mommsenus.

1655 D M | C · ARVLE¹ (sic) · RESTITVTI | MANIP · III · LIBERTAT | NAT ·
 AFER · MIL · ANN · X · | VIXIT · ANN · XXX · | FLAVIVS · MARCEL|LVS ·
 FABER · DVPL · B · M

*Exstat in mus. Neapolitano. I. Neap. 2690 descr. Mommsenus (Henz.
 6880). — ¹⁾ Legendum: Aurel(ii).*

1656 · D · M · | M · ARRIVS · ANTO|NINVS · MANIP · | III SALVIA · NATIO |
 AEGYPTVS · VIXIT · | ANN · L · IIII · MILIT · | ANN · XXVIII · B · M

Neapoli. I. Neap. 2760 descr. Mommsenus.

1657 D M | M · ANNIO | FELICISSIMO | III CERERE | DIONYSIAS | B · M ·
 F VIX | AN · LX · M · AN · XXVII

Exstat in mus. Borb. I. Neap. 2749 descr. Mommsenus.

1658 L · DOMITIVS · DEMETRI · F | DEMETRIVS · SVBVNC DE III | CONCORD ·
 SIBI · ET ARRVTIAE A|GENNAE CONIVGI BENE | MERENTI · ET · L ·
 ANNIO · SP · F · PRISCO | ET · LIBERT · LIBERTAB POSTERISQVE |
 SVIS · EORVMQVE OMNIBVS FECIT

Puteolis. I. Neap. 2736 descr. Mommsenus. (Henz. 6899).

1659 D · M¹ · C · VLPIVS LICIN|IAN · ARMOR · IIII · VES² | N · P³ · FL · IVC ·
 MARCEL | S · T · RI · G⁴ · EX EAD · ET · AEL · | EXORAT · STRIG⁵ · IIII ·
 ANN | MVNICI B M F D S

Puteolis. I. Neap. 2735 descr. Mommsenus (Henz. 6898). — Legendum: D(is) M(anibus). C. Ulpus Licinian(us) armor(um scil. custos) quadriremi Vest(a) n(atione) P(uteolanus). Fl(avius) Iuc(undus) Marcel(lus) strig(anus) ex ead(em) et Ael(ius) Exorat(us) strig(anus) quadriremi Ann(ona) munici(pi) b(ene) m(erenti) f(ecerunt) d(e) s(uo). — ¹⁾ D et M initio et fine v. 1 posilae sunt. ²⁾ VESI in lap. ³⁾ N(a-tione) P(annonius) vel P(onticus) Mommsenus l. l. ⁴⁾ Cf. I. Neap. 2862: IOVI | STRIGANO | L · VARENIVS · RVFVS | TR · i. e. trierarcha scil. classis Misenatium. ⁵⁾ STRIO in lap.

1660 D M S | C · IVLIO · PANISCO | PITVLO · SEPTSESEM|ODIALI¹ · IIII ·
M |

In agro Neapolitano. I. Neap. 2722 descr. Guarinius et Garruccius. (Henz. 6891). — ¹⁾ Cf. tit. sequentem.

1661 D M | C SERENI MA|XIMI PITVLI | M VII S¹ III VESTA | NAT AEG
VIX | ANN XXXVII | MIL AN XIII | APVLEIVS NEPOS | SCRIBA
H B M F

In agro Neapolit. rep. I. Neap. 2723 descr. Mommsenus (Henz. 6892). — ¹⁾ 'Pituli m(odiorum) septem s(emissis). Significatur hic modius navium id est cavum in navi, cui arbor insistiť. Mommsenus apud Henzenum l. l. πῖτυλος est remigatio; de munere nihil praeterea constat.

1662 C · VETTIO · C · F · CLAVD | GRATO · ARCHIT · CLASS · | PR · MIS · SIBI
ET MEVIAE | QVINTAE CONIVG SVAE | ET SALLVSTIAE SECVNDAE |
MATRI EIVS ET LIBERTIS LIBERTABVS | POSTERISQVE EORVM · MEIS |
H · M · S · S · H · N · S¹

In agro Puteolano rep. I. Neap. 7293 (Henz. 6888). — ¹⁾ Cf. ad n. 280.

1663 D · M | L · AVRELIO · FORTI · FABRO · DV|PLICARIO · LIB · FIDE · NA-
TIONE | SARDO · VIXIT · ANNIS · XXV · M · CARI|SIVS · FRONTO · HERES ·
B · M · FECIT | CVRANTE · ARRVNTIO · PETRONI|ANO · AMICO · OPTIMO
Neapoli. I. Neap. 2689 ad exempl. antiquum.

1664 D M | Q · SERVILI · IASONIS · NAVF · III VESTA | NAT · CILIX · MIL ·
ANN · XXII | C · IVL · IANVAR NAVF · III PARTIHC · (sic) | TVTOR ·
AVRELI · IASONIS · FIL · ET · IIEREDIS (sic) | EIVS B · M · F
Extat in mus. Neapolitano. I. Neap. 2707 descr. Mommsenus (Henz. 6889).

1665 D · M | SEX · SALLVSTIVS | FAVSTVS · MILES | GYBER · IIII · FIDE |
MILITA · ANNIS | XXVI · VIXIT · ANNIS | L · HEREDES · B · M · F
Baiis. I. Neap. 2700.

1666 D · M | · L · FVLVIVS · DATIVS | · PRORETA · CL · PR · MIS · | · III ·
VESTA · VIX · AN · XL · | · ORDO · PRORETAR/M | · HEREDES · COL ·
LEGAE | · SANCTISSIMO · B · M · FF ·
Puteolis. Bull. inst. arch. 1862 p. 219 descr. Kiesslingius.

1667 . . ALO · PINISI | F · DE · TRIERE | QVADRIG · VIXIT | AN · XXXV · H ·
S | SYMPHONIACVS
Brundisii. I. Neap. 457 descr. Mommsenus (Henz. 6900).

1668 D · M | C · ARRIO MONTANO | VETRANO · CORNICI · DVPLICIARIO ·
EX CLASSE | MISEN · NATIO · NICAENS | VALERIA · DORIS NATIO GRAE |
COIVGI OPTIMO · B · M · | TITLVM · POSVIT
In agro Neapolit. rep. I. Neap. 2688 descr. Mommsenus (Henz. 6878).

1669 D · M | L · SELEVCVS · NATIONE | SELEVCIENSIS · MILES · CLAS | PR ·
MISENATIVM · MILITAVIT | ANNOS · XXX · SCENICVS · PRIN[CIPALIS]¹ ·
VIXIT · ANNOS · L | ANTONIA · THEODOTA | SOROR · FECIT
*Neapoli. I. Neap. 2725 ad exempla antiqua (Henz. 6895). — ¹) Via
est munus classiarium; confer potius titulos supra n. 1501.*

1670 D · M | IVLIAE · VENERIAE · | M · SATRIVS LONGIN | MEDIC · DVPL ·
III CYPD | ET · IVLIA VENERIA LIBER | HER · BEN · MER | FECER
Baiis. I. Neap. 2701 descr. Mommsenus.

1671 D · M | VALENTINAE | NVCHERINAE | VIX AN · XXII D XV | IVL MAXI ·
MVS | VEL · DVI///¹ B · M · F
*Extat in mus. Neapolitano. I. Neap. 2737 descr. Mommsenus (Henz.
6901). — ¹) Vel(arius) du[pl(arius)].*

1672 D · M | LVCIO · AVRELIO · TITO | MILITI · CLASS · PR · MIS | LIBRARIO ·
DVP · QVI · BIXIT · | ANNIS · PLVS · MINVS · XXXX · | MESIBVS · V ·
DIE · I · AVRELIA · | ERMOGENIA · COIVX · ET · | FILI · EIVS · PATRI ·
BENE | MERENTI · FECERVNT
Neapoli. I. Neap. 2727 descr. Mommsenus.

1673 C · IVLIO · SILVANO | MAN · EX LIB · IVSTIT | NATIONE · BITHYNO
QVI ET · DIOPHANES | DIOPHANI · MILITAVIT · AN · XIX | VIXIT · AN ·
XL · BENEMERENTI · Q · | NAEVIVS · PROPINCVS · SCRIB · ET · | NON-
NIVS · SVRA

Puteolis. I. Neap. 2731 descr. Mommsenus (Henz. 6896).

1674 T · SVILLIO ALBANO | QVI · ET · TIMOTHEVS | MENISCI · F · NATIONE |
NICAENS · ARM · CVSTOD | LIB · VIRTVT · MIL · A · XXV | VIXIT
ANNV | ANT | ETAC

Puteolis. I. Neap. 2682 descr. Mommsenus.

1675 D · M | M VALERIO ANTONINO ARMOR | III RHENO NAT | SYRVS ·
VIX · ANN | XXXVIII · MIL · ANN | XVIII HERES | B · M · F

Puteolis. I. Neap. 2683 descr. Mommsenus.

1676 D · m | VALERIUS SILVANVS qui | ET · ITALICVS qVI BIX · AN · XXX |
VII · EX · LIB · NEPTVNO · BENEFICIARIVS · MILITAVIT · ANI · | XV ·
ORTESIA | CELERINA · | COIVGI | B M F

In agro Neapolit. rep. I. Neap. 2687 descr. Mommsenus.

1677 DIS · MANIBVS | C · ATINI · EVTYCHETIS | B STOLARCH Vix an | XXII ·
M · VIII · Mil · an . . . | GRACILIA GALIA . . . | PIENTISSIMO ET
IncomparaBILI · FILIO

In agro Neapol. rep. I. Neap. 2685 descr. Mommsenus (Henz. 6870).

1678 D · M S | T · TREBIO · PRISCO · VET | SIGNIF · EX CLASSE PR |
MISENENSIVM MILITAVIT ANN · XXVI · VIX | ANN · LX · VALERIA ·
FESTA · CONIVNX PIENTISSIMA CONIVGI DVLCISIMO · ET · T ·
TREBIVS | PRISCVS · FIL · PAIRI¹ KARISSIMO · B · M · FVIT | NATIONE

⁵ BESSVS ^{SIBI} ET SVIS

Nuceriae Alfaternae (Nocera de' Pagani). I. Neap. 2095 descr. Fiorellius. — ¹) PAIRI in lap.

1679 D · M | C · DOMITIO · REGINO | MIL · CL · PR · RAV · | SVBOPTIONI · | III
FORTVNA | MIL · ANN · XVIII | VIX · ANN · XXXVI | SECVNDVS · H FEC
Civitavecchia. Bull. inst. arch. 1865 p. 43 descr. Rossius.

1680 D M | HAMMONIVS | ARISTO OPTIO III | RHENO LVICIAE | NATIONE
SYRAE | VIXIT AN XXII

Exstat in mus. Neapolitano. I. Neap. 2714 descr. Mommsenus.

1681 D · M | C · TERENTIVS · LONGI|NVS · OPTIO · FACTIONIS | ARTIFI-
CVM · VIXIT · AN|NIS · XXX · MILITAVIT · AN|NIS · XI · TVLLIVS ·
TITIA|NVS · TR · CLAS · PR · MISEN | H · B · M · F

Neapoli. I. Neap. 2709 ad exempla antiqua.

1682 CN · ARIVS · MYRO | N · FORMIANVS · VET | EX O CL PR MISEN
III VE|STA · VIX · ANNIS · L · M|ENSIBVS · VIII · DIEBVS | XII VALERIA
CRISPI|NA CONIVNX | B M F

Neapoli. I. Neap. 2668 descr. Mommsenus.

1683 · D · M · | T · FL · ANTONINO | · P · P · LEG · I · ADIVTRI · | EX ·
N · PRINC · CL · | QVI · VIX · ANN · LXX · | FILI · PATRI · B · M ·

Exstat in mus. Borb. I. Neap. 2666 descr. Mommsenus (Henz. 6875).

1684 D · M¹ AVRELIO CANDIDO NAVARCHO ARCHIGY|BERNI CL · PR ·
MISEN · ET AVRELIAE DE|METRIAE COIVGI EIVS ET · LBER|TIS LIBER-
TABVSQVE POSTERISQVE | AEORVM SE · VIVI · FECERVNT ·

Neapoli. I. Neap. 2664 descr. Mommsenus. — ¹) D initio M fine v. 1.

1685 C · MARCIVS · VOLSON | F · SERG · MAXIMVS · TR | DE LIB · AQVILA ·
SIBI · ET · SILIAE · EVTYCHIAE · VXORI | ET · LIBERTIS · LIBERTAB ·
POSTERISQ | EORVM · OMNIBVS · T · F · I · EX | HS · CCIO · ADIECIT ·
EO | SILIA · EVTYCHIA · CONIVNX | HS IOO∞∞CCC

Neapoli. I. Neap. 2660 ad exempla antiqua.

1686 I · O · M | L · IVL | MAXIMVS | RERARCHA | CL · FL · PAN|NONICAE |
V · S · L · M

Poetovione (Pettau). Corp. III, 4025 descr. Mommsenus.

1687 D M | T · AVR · PROVIN|CIAL · VET · TRI | EX · CL · G · P · F |
H · F · C

*Münstereifel. Brambach I. Rhen. 522. — Legendum: D(is) M(anibus).
T. Aur(elio) Provinciali, vet(erano) tri(erarchae) ex cl(asse) G(ermanica)
p(ia) f(ideli). II(eres) f(aciundum) c(uravit).*

1688 HAEC ARCA C IVLI | HILARI RIERARCHI CLASIS SYRIACAE | LIBVRNA
GRYPI | ET DOMITIAE | GRAPIAE VXORIS | EIVS CONIVGIS | CARIS-
SIMAE

Prope Ephesum rep. Corp. III, 434 (Or. 3604).

- 1689** C · SVLGIO · L · F · PAP · CAECILIANO · PRAEF · LEG · III · CYRENAI|CAE ·
 P · P · LEG · XX · VALERIAE · VICTRICIS · PRAEPOSITO · RELI|QVATIONI ·
 CLASSIS · PRAETORIAE · MISENATIVM · PIAE | VINDICIS · ET · THEN-
 SAVRIS DOMINICIS · ET BASTAGIS · COPIA|RVM · DEVEHENDAR · 7 ·
 5 LEG · III · AVG · ET · SEPTIMAE · GEMINAE | ET · PRIMAE · PAR|THICAE ·
 ET · XVI · FL · F · ET XIII · G · IN · PROVINCIA DACI|A NAVARCH ·
 CLASSIS · PRAETORIAE · MISENATIVM · PIAE | VINDICIS · OPTONI ·
 PEREGRINORVM · ET · EXERCITATORI · MILI|TVM · FRUMENTARIOR · ET ·
 SVLGIAE ET · SVLGIO | APRO
 10 . . . ICI | SVLGIO IO RSI |
 LAIII PATRI · ET · CONTUGI |

Ex Africa Florentium adrectus. Henzen 6871 qui descr.

- 1690** SCHOLA · ARMATVR¹ | FL · MARIANO V P · PRAEF · | CLASSIS ·
 EE (sic) CVRATORI | REIP · MISENATIVM CVIVS | NOBIS ARGVMENT-
 TIS · | PONTE LIGNEVM QVI PER | MVLTIO TEMPORE VETVSTATE ·
 5 CONLAPSVS ADQVE DESTITV|TVS FVERAT PER QVO NVLLVS · | HO-
 MINVM ITER FACERE · | POTVERA PROVIDIT FECIT | DEDICAVITQVE
 OB MERITIS EIVS | HONESTISSIMVS ORDO · DIGNO | PATRONO *ex*
retustiore inscr. remansit: DEDICATA · IDIB · APRILIB | *quinTILLIO* ·
 ET · PRISCO | CÓS

*Miliscolae rep. I. Neap. 2648 descr. Mommsenus. — 1) Ad eam per-
 tinet consulatus a. 159, qui ex titulo primario remansit.*

- 1691** DEO | MAGNO | ET FATO | BONO | VAL · VALENS | V · P · PRAE-
 FECT · | CLASSIS · MIS | P · V · GORDIANAE VOTVM · SOLVIT
 Θεῷ μεγάλῃ καὶ καλῇ μετὰ | Οὐάλλης ἀρχὴν λαχόν ἐπαρχῆον
 Μιτυληνῶν πόλιν ἔστησα Ζευὸν ἐκτελέσθην | εὐν.

*In agro Neapolitano. I. Neap. 2649 descr. Mommsenus (Orell. 3596).
 Versus Graeci additi sunt tempore posteriore. — 1) ΕΚΤΕΛΩΝ in lap.*

- 1692** Q · ATATINO · P · F · QVIR · MODESTO | TRIB · MIL · LEG · X · GE-
 MINAE | IN · HISPANIA · ANNIS · XVI | PRAEF · AIAE · II · GALLORV |
 IN · EADEM · PROVINCIA | PRAEF · FABR | P · ATATINVS · FLACCVS |
 PATRI · OPTIMO

Arciae (civita di Bagno). I. Neap. 5987.

- 1693** Q · ATATINO · Q · F | QVIR · MODESTO | PRAEF · FABR · BIS | TVBI-
 CINI · SACRORV | FLAMINI · ROMAE · PRAEFECTO · CLASSIS · MOESIC ·
 P · ATATINVS · FLACCVS | FRATRI · OPTIMO · AC · PIISSIM

Arciae (Civita di Bagno). I. Neap. 5986 (Or. 3602).

